

GH. BUZATU
STELA CHEPTEA MARUSIA CÎRSTEA
EDITORI

PACE ȘI RĂZBOI (1940-1944)

JURNALUL
MAREȘALULUI ION ANTONESCU

I

**GH. BUZATU
STELA CHEPTEA, MARUSIA CÎRSTEA
EDITORI**

**PACE ȘI RĂZBOI
(1940-1944)**

**JURNALUL
MAREȘALULUI ION ANTONESCU
(COMENTARIU, ANEXE, CRONOLOGIE)**

I

**Preludii. Explozia. Revanșa
(4.IX.1940 – 31-XII.1941)**

**Casa Editorială Demiurg
Iași * 2008**

CUPRINS

<i>România și Războiul din Est. Studiu introductiv.</i>	7
<i>Lista de abrevieri</i>	44
Jurnal	45
Anexe	335
III. Cronologie și corespondență	
Indice de persoane	

ROMÂNIA ȘI RĂZBOIUL DIN EST

- STUDIU INTRODUCATIV -

Istorie și istoriografie

Din moment ce istoria veacului al XX-lea este frecvent și grosolan violentată, iar în privința României sunt reținute de preferință episoade ce denaturează decăderea și menținerea ei în rândul statelor bântuite de ciuma roșie¹, cu nimic mai puțin nocivă decât cea brună, care s-au condiționat reciproc², este – netăgăduit – absolut necesar să reconstituim și să aprofundăm paginile trecutului nostru recent care evocă prezența remarcabilă a națiunii pe frontul anticomunist, în toate etapele relevante consacrate prin fapte – 1917-1920, 1941-1944 și, în forme specifice, în 1944-1989. Remarcăm că, în context, s-a impus constant, în ciuda tuturor denigrărilor și contrafacerilor istoricilor improvizați sau ale activiștilor aflați în slujba Înalțelor Porți de aiurea, figura Mareșalului Ion Antonescu, mai cu seamă în perioada în care a fost Conducător al Statului Român (1940-1944)³.

La aproape 70 de ani de la debutul ostilităților, în 1 septembrie 1939, Războiul Mondial din 1939-1945, incontestabil cel mai mare conflict armat din istorie în privința proporțiilor și a consecințelor sale, directe și indirecte, apropiate ori îndepărtate, se înscrie deja ca un eveniment fără egal în tot trecutul umanității ce s-a instalat detașat în preferințele și preocupările istoricilor, și nu numai, rezultând, de mai multe decenii, o bibliografie uriașă la nivel internațional⁴.

Cititorul va admite, desigur, că nu numai proporțiile contează în ecuație, ci, deopotrivă, calitatea și varietatea producției istoriografice, însumând de-acum cel puțin 1,5 milioane titluri cărți și studii reprezentative, în discuție trebuind să fie luate în considerație și predispozițiile - le-am denumi „specifice” - ale specialiștilor de pretutindeni de-a investiga în continuare perioada 1939-1945, mai ales în condițiile actuale ale deschiderii

¹ Cf. Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România, *Raport final*, editori Vladimir Tismăneanu, Dorin Dobrinu, Cristian Vasile, București, Editura Humanitas, 2007.

² Ernst Nolte, *Războiul civil european. 1917-1945. Național-socialism și bolșevism*, București, 2005, *passim*.

³ Considerații incomplete și după șabloane privind „dezbaterea Antonescu” în ultimele două decenii, vezi Sebastian Balta, *Rumänien und die Grossmächte in der Ära Antonescu (1940-1944)*, Stuttgart, Franz Steiner Verlag, 2005, p. 15-25.

⁴ În anul 1981, atunci când am valorificat bibliografia noastră incluzând 3 003 titluri cărți pe tema prezenței României în conflagrația din 1939-1945, am relevat că, pe plan mondial, ritmul aparițiilor înregistrase deja proporții remarcabile - aproximativ 15 000 - 20 000 lucrări pe an (cf. Gh. Buzatu, Gh. I. Florescu, *România și al doilea război mondial. O bibliografie*, Iași, Editura Academiei, 1981, p. XXXIX).

arhivelor⁵, pe toate meridianele. Un alt avantaj remarcabil, propriu studiilor de istorie a celui de-al doilea război mondial, privește adevărurile descoperite și afirmate, peste toate îngrădirile de moment, în ciuda tentativelor disperate dar ridicole ale unor sociologi și istorici de duzină, în fond activiști foști sau actuali kominterniști, de-a impune tot felul de stavile și modele discutabile, de-a introduce false principii, precum cel al așa-numitei corectitudini politice, în abordarea și rezolvarea unor probleme ținând de epoca războiului general și total din 1939-1945. Respingerea unor atare tentative sinucigașe survine fără întârziere și decisiv pretutindeni, mai ales că specialiștilor nu le lipsesc probele exemplare, dimpotrivă, acestea abundă, după cum și replicile programatice, precum, de dată recentă, faimosul Apel al unor reputați istorici francezi, intitulat **Libertate pentru istorie**. Este necesar a reține aceste principii, avansate în decembrie 2005 de Alain Decaux, Marc Ferro, Pierre Milza, René Rémond și colegii lor, aceștia surprinzând elementele definitorii, *permanențele* scrisului istoric modern, și anume:

„Istoria nu-i o religie. Istoricul nu acceptă nici o dogmă, nu respectă nici un lucru interzis, nu cunoaște tabù-uri. El poate să deranjeze.

Istoria nu este tot una cu morala. Istoricul nu are rolul de-a exalta ori de-a condamna, el explică.

Istoria nu este sclava actualității. Istoricul nu aplică trecutului schemele ideologice contemporane și nu introduce în evenimentele de odinioară sensibilitatea prezentului.

Istoria nu-i tot una cu memoria. Istoricul, într-un demers științific, colecționează amintirile oamenilor, le compară între ele, le confruntă cu documentele, cu obiectele, cu urmele existente, și stabilește faptele. Istoria ține cont de memorie, dar nu se reduce la ea.

Istoria nu este un domeniu juridic. Într-un stat liber, definirea adevărului istoric nu aparține nici Parlamentului, nici autorității judiciare.

Politica statului, chiar animat de cele mai bune intenții, nu este politica istoriei”⁶.

Războiul din Est, fără a se fi confundat cu **Războiul Mondial** în ansamblu⁷, a constituit în anii 1941-1945 una din etapele sale majore și, în anume privințe, chiar determinante pentru deznodământul faptelor. După ce, în 1939-1941 a observat regulile neutralității și, apoi, ale nonbelligeranței în desfășurarea ostilităților⁸, în care se antrenaseră Germania și partenerii ei, de-o parte, iar, pe de alta, Puterile Aliate, în frunte cu Marea Britanie și Franța, începând cu data de 22 iunie 1941, România s-a implicat, alături de cel de-al III-lea Reich, Italia și sateliții lor europeni, în Războiul Mondial, participând la atacarea URSS. Timp de peste trei ani (1941-1944), prezența României în Războiul din Răsărit a fost

⁵ Vezi Gh. Buzatu, *România sub Imperiul Haosului (1939-1945)*, București, Editura RAO, 2007, p. 15-16; idem, *Actul de la 23 august 1944: Bilanș, noi interpretări și perspective*, în „Academica”, nr. 30/2004, București, p. 10-18; idem, *Actul de la 23 august 1944 în perspectiva unor noi documente*, în vol. *Istorie și societate*, II, coordonatori Stela Cheptea, Marusia Cîrstea, Horia Dumitrescu, București, Editura Mica Valahie, 2005, p. 10-12; Jacques de Launay, Ettore Ancheri, Henri Michel, Jean-Marie d’Hoop, *Les Deux Guerres mondiales. Bibliographie sélective*, Bruxelles - Paris, Éditions Brepols, 1964.

⁶ Vezi „L’Histoire”, Paris, no. 306/Janvier 2006.

⁷ Cf. opinia lui Henri Michel (1907-1986), unul dintre cei mai cunoscuți specialiști din lume, fost președinte al faimosului *Comité d’histoire de la Deuxième Guerre mondiale*, fundamentată într-una din lucrările clasice ale istoriografiei mondiale (*La Seconde Guerre mondiale*, Paris, Omnibus, 2001, p. 213 și urm.).

⁸ Gh. Buzatu, Gh. I. Florescu, *op. cit.*, p. IX-XIII.

una **activă și exclusivă**, extinderea ostilităților și cu celelalte Puteri Aliate (Marea Britanie, SUA ș.a.) intervenind nu ca rezultat al unor acțiuni militare efective, ci ca efect al jocului alianțelor⁹. Potrivit aprecierilor unor reputați specialiști, România, în ciuda tuturor aparențelor și acuzațiilor, a purtat în Răsărit un război „paralel” cu acela al Germaniei¹⁰, situație în care trebuie să identificăm atât obiectivele comune ale „aliaților” de moment, cât și interesele lor separate. Exceptând tot ce s-a denaturat și vehiculat timp de peste o jumătate de veac pe această temă, România, spre deosebire de Reichul lui Adolf Hitler, a purtat **un război drept** de la un capăt la altul (22 iunie 1941 - 23 august 1944). Prezența în tabăra Germaniei i-a fost impusă României de pericolul imens al Imperiului Roșu, relevat atât de notele ultimative din 26-27 iunie 1940 cât și de demersurile succesive din 1940-1941, dar, în timpul Campaniei din Est, ea „nu a vizat țeluri anexioniste, de cotropire a unor teritorii care nu îi aparțineau. Scopul esențial al participării românești la conflagrație a fost **total diferit de cel al Germaniei** (subl. ns. - Gh. B.), cu care se aliase, deși ambele țări doreau să și le înfăptuiască prin înfrângerea Uniunii Sovietice. Majoritatea românilor vedeau în participarea la război alături de Germania, cea mai mare putere militară a continentului la acea dată, posibilitatea reîntregirii granițelor rășluite în 1940”¹¹.

Așa după cum am relevat în alte rânduri¹², Războiul din Est (1941-1944) al României a fost, de la un capăt la altul, unul național și anticomunist. În condițiile concrete ale timpului, lupta României pentru restabilirea granițelor istorice în Răsărit, pe Nistru, a căpătat multiple sensuri și înțelesuri. A fost, astfel, după limbajul tipic al epocii, prioritar o bătălie *pentru țară* și, nu mai puțin, pentru *zdrobirea comunismului*¹³, fapt menționat anume de Ion Antonescu, Conducătorul Statului Român, în cele două documente istorice difuzate de la București la 22 iunie 1941¹⁴: *Proclamația către Țară și Ordinul de zi către Armata Română. Ordinul de zi, de pildă, îndemna oștile: „... Dezrobiți din jugul roșu al bolșevismului pe frații noștri cotropiți”* !, în timp ce faimoasa *Proclamație* chema la *lupta sfântă* în contra „năvălitorilor asupra civilizației și bisericii, a dreptății și propriilor noastre drepturi”, pentru eliberarea Basarabiei și a Bucovinei, unde se impuneau a fi sparte „cătușele roșii ale anarhiei și pradei cotropitoare”. Dar, mai mult decât atât,

⁹ Gh. Buzatu, *România și Marile Puteri (1939-1947)*, București, Editura Enciclopedică, 2003, *passim*.

¹⁰ Vezi Andreas Hillgruber, *Hitler, Regele Carol și Mareșalul Antonescu. Relațiile româno-germane (1938-1944)*, ediție Stelian Neagoe, București, Editura Humanitas, 1994, p. 275; Aurică Simion, *Preliminarii diplomatice ale insurecției române din august 1944*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1979, p. 148 și urm.; Alesandru Duțu, *Între Wehrmacht și Armata Roșie. Relații de comandament româno-germane și româno-sovietice (1941-1945)*, București, Editura Enciclopedică, 2000, p. 8-9.

¹¹ Alesandru Duțu, *op. cit.*, p. 8.

¹² Vezi Gh. Buzatu, *Mareșalul Ion Antonescu și Războiul din Est*, în „Dosarele istoriei”, București, nr. 7/1999, p. 53-55; idem, *Mihai Viteazul și Mihai Antonescu*, în *România în ecuația păcii și a dictatului*, coordonator Gh. Nicolescu, Pitești, Editura Paralela 45, 2001, p. 21-28; Gh. Buzatu, Dana Beldiman, Eftimie Ardeleanu, eds., *Mareșalul Antonescu în fața istoriei*, Craiova, Editura Helios, 2002, p. 32 și urm.; Gh. Buzatu, *Mareșalul Ion Antonescu, ultimul domn al tuturor românilor*, în vol. *Sub semnul muzei Clio - Prof. Univ. Dr. Ion Șt. Baicu la împlinirea vârstei de 70 de ani*, Ploiești, Editura Ploiești-Mileniul III, 2004, p. 253-271; idem, *22 iunie 1941: „Agresiunea” României împotriva URSS (După unele probe epistolare)*, în „Orizont XXI”, Pitești, nr. II/2006, p. 5-13.

¹³ Idem, *Mareșalul Antonescu și războaiele anticomuniste ale României*, în „Orizont XXI”, Pitești, nr. 3/2006, p. 34-38.

¹⁴ Mareșalul Ion Antonescu, *Un ABC al anticomunismului românesc*, I, ediție Gh. Buzatu, Iași, Editura Moldova, 1991, p. 158-161.

războiul declanșat oferea șansa „unei lupte puternice și curajoase nu numai pentru reclădirea drepturilor naționale, dar și împotriva celui mai mare dușman al lumii: bolșevismul”. Cu alt prilej, la 18 mai 1943, în interviul acordat inginerului C. Filipescu, Mareșalul Antonescu se destăinuia că primise *provocarea* unui război cu URSS numai bazat pe „**credința nestrămutată că, luptând împotriva comunismului, slujim nu numai crezul național, dreptul de conservare și onoare al poporului român, dar - ca și în trecut - prin lupta și jertfa noastră servim civilizația însăși. Satisfacțiile imediate și vizibile nu ne-au lipsit, ca urmare a acestui impus - dar și justificat - război. Provinciile au fost eliberate, inamicul zvârlit peste hotare** (subl. ns.)”¹⁵. Anterior, la 26 ianuarie 1943, în interviul acordat ziaristului italian Lamberto Sorrentini, Mareșalul i-a destăinuit interlocutorului **scopul Războiului din Est**: „... *Eu lupt întotdeauna cu Rusia, comunismul Uniunii Sovietice este un mijloc, nu sfârșitul imperialismului rus, care vrea Constantinopolul și poate să ajungă acolo numai traversând sau înghițind România [...]* Noi știm că dușmanul mortal al României este Rusia lui Petru cel Mare și a Ecaterinei a II-a, cărora Stalin le-a rămas credincios și, trebuie să recunoaștem, îi continuă genial. Este ursul rus dintotdeauna, care, înveșmântându-se astăzi în comunism, înaintează în numele unui ideal care corupe intelectualitatea și, ascunzându-și colții după o zdreanță roșie, atrage masele de muncitori și țărani. Eu voi arunca în război, spre a-i zăgăzui pe ruși, toate forțele pe care voi izbuti să le înarmez, convins că acesta este supremul bine pentru România: zăgăzuirea rușilor...”¹⁶.

Ceea ce s-a neglijat de regulă în cursul ultimelor decenii a fost faptul că - prin acțiunea sa militară - Antonescu, propunându-și anularea nedreptăților din 1940 și combaterea pericolului comunist¹⁷, n-a pierdut din vedere în principal refacerea integrală a unității românești, astfel cum triumfase la 1918 și la realizarea căreia avusese modesta sa contribuție¹⁸. Dintre atâtea dovezi la care s-ar putea apela, în acest sens, ne mărginim la *Cuvântul către Țară* al Mareșalului de la 1 ianuarie 1944, când și-a exprimat - pentru a câta oară ? - „crezul neșovăielnic” în atingerea „drepturilor noastre”¹⁹. Atunci, convins că „libertatea noastră slujește Europa și legile civilizației”²⁰, Mareșalul și-a exprimat convingerea că, numai uniți, românii aveau să înfrunte „vitregia ceasurilor ce vor să vină”, asigurând astfel „**dreptatea neamului nostru și unitatea pământurilor, care ale lui au fost și ale lui trebuie să rămână**”²¹. Din motive care n-au cum să scape înțelegerii cititorului, Antonescu a abordat problemele purtării și necesității Războiului din Est în discuțiile și corespondența cu colaboratorii săi. Una dintre formulările categorice și exemplare am întâlnit-o în telegrama de răspuns adresată la 18 august 1943 profesorului Napoleon Crețu, secretarul general al Ministerului Culturii Naționale în acel moment, căruia i se destăinuia: „*Mulțumesc cu atât mai mult astăzi corpului didactic secundar pentru înalta sa ținută*

¹⁵ Arhivele Naționale ale României, Arhivele Naționale Istorice Centrale, București, fond Președinția Consiliului de Miniștri - Cabinetul Militar, dosar 202/1944, f. 406 (în continuare, se va cita: ANIC). De remarcat că, în cursul Campaniei din Est, I. Antonescu a abordat, în contextul luptei împotriva slavilor, și problema acțiunilor antievreiești (telegrama de pe front, 3 septembrie 1941, către M. Antonescu, idem, dosar 90/1941, f. 46).

¹⁶ *Apud* „Independentul”, București, 15 mai 2001, p. 5.

¹⁷ Gh. Buzatu, Mircea Chirițoiu, *Stalin cenzurat/necenzurat*, București, Editura Ion Cristoiu, 1999, p. 237 și urm.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ Mareșal I. Antonescu, *Un ABC al anticomunismului românesc*, II, p. 120.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ *Ibidem*, p. 121.

patriotică și pentru înțeleapta înțelegere a chemărilor impuse de lupta în războiul dreptății naționale, cu cât șefii fostelor partide politice²² mă somează prin memorii, în numele lor și al câtorva persoane bine cunoscute prin trecutul lor, să retrag armata din luptă [...] Este evident pentru cea mai simplă minte că părăsirea luptei pe care o ducem în Răsărit, pentru asigurarea ființei de azi [și] de totdeauna a vieții, libertății și integrității neamului, fără nici o garanție serioasă că sacrificiile ce am făcut nu au fost zadarnice, ar fi un odios act de trădare față de Moldova, Bucovina și Basarabia, față de istorie și de onoarea noastră; și chiar față de ardeleni, care nu numai că n-ar avea nimic de câștigat, dar ar avea totul de pierdut, dacă Regatul ar intra în parte sau în total sub sclavia asiatică. De aceea sunt recunoscător corpului didactic și tuturor celor care exprimă, în aceste momente, simțăminte de încredere în conducerea neamului (subl. ns.)”²³. În același timp, Mareșalul Antonescu era pe deplin informat în privința proiectelor și acțiunilor antiromânești ale Kremlinului, ale lui I. V. Stalin în mod special²⁴, ca și asupra „obiectivelor” anunțate de PCR - interior²⁵. Să nu neglijăm că multe dintre ordinele de zi ale lui Stalin se încheiau cu formula: „Răzburare și moarte cotropitorilor germano-fasciști !”, fiind astfel vizați Hitler și toți aliații săi din Est²⁶, iar la 1 mai 1944 liderul de la Kremlin anunța: „... Armata Roșia a ieșit la frontiera de stat cu România și Cehoslovacia²⁷ și continuă să nimicească armatele dușmane pe teritoriul României [...] Spaima și zăpăceala domnesc printre aliații români, unguri, finlandezi și bulgari ai lui Hitler [...] România, Ungaria, Finlanda, Bulgaria au numai o singură posibilitate pentru a evita catastrofa. Aceea de a rupe alianța cu nemții și de a ieși din război ... (subl. ns.)”²⁸. În ceea ce-i privește pe comuniștii locali, aceștia avansau lozinci dintre cele mai radicale, precum, de exemplu, *Chemarea Frontului Patriotic*, găzduită de publicația ilegală „România Liberă” din 28 ianuarie 1944, și care îndemna la: „Ieșirea imediată din războiul nemțesc și unirea cu țările democratice; alungarea nemților din țară; doborârea guvernului trădător al lui Antonescu; formarea unui guvern cu adevărat național; [...] - pedepsirea criminalilor de război hitleriști; Jos tirania hitleristă! ...”²⁹.

Avantajele studiului surselor originale

Un studiu temeinic al Războiului din Est îndeamnă la investigații, dacă nu complete, pe cât posibil, vaste, în arhivele române și străine, la cercetarea bogatei literaturi științifice, cu obligativitate la aprofundarea marilor sinteze și enciclopedii, după cum și a marilor colecții de documente diplomatice și militare editate (germane, britanice, americane, franceze, italiene, rusești și române); nu mai puțin, consultarea extrem de bogatei literaturi memorialistice la nivel mondial se dovedește inevitabilă, după cum și a cronologiilor disponibile, un domeniu în care Editura Enciclopedică a excelat prin volumele tipărite în ultimii ani³⁰. Cu referire la epoca

²² Referire, cu predilecție, la Iuliu Maniu și Constantin [Dinu] I. C. Brătianu.

²³ ANIC, fond Direcția Generală a Poliției, dosar 71/1943, f. 1.

²⁴ Vezi cuvântările și declarațiile lui Stalin din 1941-1944, reunite într-o mapă specială (ANIC, fond CC al PCR, Cancelarie, dosar 3/1942).

²⁵ Idem, dosar 8/1943.

²⁶ Idem, dosar 3/1942, f. 24 (Ordinul de zi din 7 noiembrie 1943).

²⁷ Referire la frontiera „stabilită” în urma notelor ultimative din 26-27 iunie 1940!

²⁸ ANIC, fond CC al PCR, Cancelarie, dosar 3/1942, f. 31.

²⁹ Idem, dosar 8/1943, f. 55.

³⁰ Vezi, mai ales, Marcel D. Popa, Horia C. Matei, *Mica enciclopedie de istorie contemporană. Statele lumii contemporane și conducătorii lor*, București, Editura Enciclopedică, 2002; Dinu

celui de-al doilea război mondial, cercetătorul dispune de ample cronologii încă de la sfârșitul ostilităților³¹, pentru ca ulterior să se fi impus modelul cronologiilor *zi de zi ori zi după zi*³².

Volumul de față, primul dintr-o serie de trei, valorifică un document inedit fundamental - *Jurnalul activității lui Ion Antonescu, Conducătorul Statului*, întocmit de colaboratorii acestuia în cadrul Cabinetului Militar și îngăduind în premieră cititorului să pătrundă în meandrele faptelor esențiale desfășurate „la vârf”, mai precis în intimitatea Guvernului și anturajului Generalului/Mareșalului, în sfera deciziilor capitale de ordin politico-diplomatic, militar și social-economic, toate expuse într-o ordine și logică precisă, care nu îngăduie denaturări grosolane și interpretări labile. Se vor desprinde indubitabil avantajele studiului aplicat și multidisciplinar, bazat pe coroborarea surselor de arhivă cu informațiile memorialistice, respectându-se cu strictețe regulile neînduplecate ale cronologiei în prefigurarea, producerea și evoluția faptelor.

Sistematizând sursele cu caracter memorialistic de care dispunem, se impun atenției următoarele, în lipsa cărora, netăgăduit, investigațiile privind poziționarea lui Ion Antonescu într-un studiu complex **referitor la rolul și locul României** în desfășurarea celui de-al doilea război mondial s-ar dovedi incomplet și inexact, iar, în definitiv, chiar imposibil:

1. De îndată după ce a ajuns la Mănăstirea Bistrița, unde fusese „exilat” după voința Regelui Carol II, care nu i-a putut ierta lui I. Antonescu faptul că-l înfruntase la 4 iulie 1940 pe tema acceptării cedării fără luptă a Basarabiei și nordului Bucovinei pentru a-și salva tronul, lăsându-i în final un memoriu demn de o Cassandra, iar apoi fiind avertizat de organele polițienești și de informații în privința unei posibile „lovitură de stat” gestionată de general, acesta a redactat două file de *Considerații* pe marginea întrevederii cu pricina³³. Nu stăruim, dat fiind că detaliile sunt bine cunoscute din documentele publicate în epocă³⁴.

2. *Istoricul arestării mele*, redactat de I. Antonescu în aceleași condiții de surghiun, insistă asupra arestării sale, la Predeal, în dimineața de 9 iulie 1940, „din Înalt ordin al Majestății Sale”³⁵, fiind trimis, prin Sinaia - Târgoviște - Găești - Râmnicu Vâlcea, la

C. Giurescu și colaboratori, *Istoria României în date*, ed. I, București, Editura Enciclopedică, 2003; ed. a II-a, 2007; I. Calafeteanu și colaboratori, *Istoria politicii externe a României în date*, București, Editura Enciclopedică, 2003; Leonida Loghin, *Al doilea război mondial. Acțiuni militare, politice și diplomatice. Cronologie*, București, Editura Politică, 1984; Stelian Neagoe, *Istoria guvernelor României, 1859-1999*, ed. a II-a, București, Editura Machiavelli, 1999. În acest cadru, cf. și cronologia noastră acoperind exclusiv zilele de 23-24 august 1944 (între orele 05,00): Gh. Buzatu, Gh. I. Florescu, I. Saizu, D. Șandru, *Din istoria unei zile. Contribuții la cronologia insurecției române din august 1944*, extras, Iași, Editura Academiei, 1979.

³¹ Roger Céré, Charles Rousseau, *Chronologie du Conflit mondial (1935-1945)*, Paris, SEFI, 1945.

³² Vezi, de exemplu, Cesare Salmaggi, Alfredo Palavisini, *2 194 Days of War. An Illustrated Chronology of the Second World War with 620 Illustrations and 84 Maps*, New York, Mayflower Books, 1979; Sir Michael Armitage și colaboratori, *World War II - Day by Day*, London - New York - Delhi - Paris, A Dorling Kindersley Book, 2001; Patrick Eveno și colaboratori, *La Deuxième Guerre mondiale, 1939-1945. Récits et mémoire*, Paris, Le Monde, 1994; Warren Tute și colaboratori, *D Day*, London - Sydney, Pan Books Ltd., 1975; Alesandru Duțu, M. Retegan, *România în război. 1 421 zile de încleștare*, I, București, Editura Globus, 1993.

³³ Arhiva Consiliului Național pentru Studiul Arhivelor Securității, București, vol. 48, f. 6-7 (în continuare, se va cita: Arhiva CNSAS).

³⁴ Cf. *Pe marginea prăpastiei. 21-23 ianuarie 1941*, I, București, 1942, p. 40-42, iar memoriul adresat Suveranului - *ibidem*, p. 64-66.

³⁵ *Ibidem*, f. 27-28.

Mănăstirea Bistrița³⁶, de unde, în ziua următoare, prin scrisoare, a înștiințat-o pe Maria Antonescu asupra celor petrecute³⁷. I-a solicitat, totodată, să-i trimită, dacă avea „voie”, odată cu obiectele personale, plicuri și hârtie de scris, creioane și un stilou, precum și „cărți de istorie, de filosofie, de economie politică, Racine”. Își sfătuia soția să rămână „calmă” și „demnă”, asigurând-o că „orice suferință nu va egala linia mea dreaptă și nevinovăția mea”³⁸.

3. *Reflecții din închisoare: De ce am ajuns la Bistrița ?*, în dublă redactare³⁹, trebuie datate **după 6 august 1940**, autorul referindu-se la o comunicare a generalului David Popescu, ministrul de interne în exercițiu, în sensul că memoriul încredințat Regelui Carol II la 4 iulie 1940 circula în copii prin țară⁴⁰. Generalul considera că tocmai memoriul îl stârnise pe rege, care patrona un regim „tăbăcit de minciună”⁴¹. În context, notele ultimative din 26-27 iunie 1940 ale lui Molotov, brutale, reprezentând „o groaznică scadență”⁴², au căzut ca un trăsnet, din care au decurs pentru țară „toate calamitățile”⁴³. Generalul, încă din 1924, avertizase că granița de Est nu era „definitivă”, că de acolo Bucureștii trebuiau să se aștepte la complicații⁴⁴. Relativ la acceptarea notelor ultimative ale URSS, Antonescu aprecia că numai ancheta faptelor și istoria urmau a stabili ce anume a contat în iunie 1940: inconștiența, nepriceperea sau trădarea⁴⁵.

4. Documentul *Pentru « Memorii »* reunește o serie de „gânduri” așternute cu creionul pe două file ce anunțau un ambițios proiect⁴⁶, care, sub povara evenimentelor ce au urmat, n-avea să fie dus, evident, la capăt. Din însemnările celui proscris pentru moment, reținem aceste rânduri circumscrise condițiilor zilei: „*Pierderea Bucovinei și a Basarabiei nu ne poate îndreptăți să cedăm lupta*”⁴⁷; „*Orice popor are o vitalitate inepuizabilă, datorită căreia poate să reînceapă lupta după erori comise și înfrângeri suferite*”; „*Destinul nostru m-a aruncat în mijlocul unei fatale « pânze a Penelopei »*. Luăm drumul de la cap și cu Bucovina și cu Basarabia. Depinde de noi să ajungem repede la capul lui. Va depinde tot de noi să transformăm într-o operă istorică temeinică ceea ce a fost atât de fragil”; „*Micul Regat a fost « Țara Mamă »*. El a constituit pentru ținuturile periferice românești, între 1850 și 1914, un principiu de viață politică”⁴⁸.

5. *Reflecții din închisoare asupra « Capitalului »* al lui Karl Marx⁴⁹.

6. *Spicuri din Arnota*, de Preotul Cristescu, dar compuse de generalul Antonescu⁵⁰.

7. *Instrucțiuni confidențiale din partea D-lui general Antonescu*, din 17 septembrie 1940, pentru Ministerul Finanțelor, referitoare la cele mai diverse domenii (Casa Regală,

³⁶ Potrivit **Notei** privind funcțiunile îndeplinite de I. Antonescu în perioada 5 decembrie 1916 - 6 septembrie 1940 generalul s-a aflat la Bistrița între 9 iulie și 27 august 1940 (AMR, Pitești, fond DCI/1974, dosar 686, f. 109).

³⁷ *Ibidem*, f. 6.

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ *Ibidem*, f. 30-53, 58-87.

⁴⁰ Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, p. 344-579 (documentele din anexa volumului).

⁴¹ Arhiva CNSAS, vol. 48, f. 69.

⁴² *Ibidem*, f. 71.

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 75.

⁴⁵ *Ibidem*, f. 73.

⁴⁶ *Ibidem*, f. 86-87.

⁴⁷ *Ibidem*, f. 86.

⁴⁸ *Ibidem*, f. 87.

⁴⁹ *Ibidem*, f. 88-92.

⁵⁰ *Ibidem*, f. 54-57.

patrimoniul public, bursa, presa, evreii, diurne, indemnizații etc.)⁵¹. Reținem, din „instrucțiunile” privind Casa Regală: „Lista civilă va fi fixată la: 20 000 000 pentru M. S. Regele; 10 000 000 pentru M. S. Elena. Casa Regală nu va mai beneficia de nici o scutire. Va plăti vama, transporturile, benzina, cheltuielile de corespondență etc. integral. Se va stabili exact cât a costat Statul sub diferite forme subvenționarea Regelui Carol II, în afară de lista civilă”⁵².

8. *Vizita Generalului I. Antonescu la Roma (12-18 noiembrie 1940)*, în versiunea datelor aflate în *Registrul istoric al Conducătorului Statului* (vezi *infra*, 12)⁵³.

9. Dosarul intitulat *Călătoria la Berlin (20.XI - 25.XI.1940)*⁵⁴, deosebit de complex, cuprinzând: programul celei dintâi vizite a lui I. Antonescu, ca șef de guvern și de stat, în Germania (textele în limbile germană și română)⁵⁵; invitația în original a Führerului⁵⁶; deplasarea pe ruta București - Berlin și retur⁵⁷; „dosarul” vizitei (opisul de probleme) și *jurnalul* călătoriei⁵⁸; materialele documentare pregătite de profesorii P. P. Panaitescu și Emil Lăzărescu privind istoria națională⁵⁹ și, respectiv, provinciile pierdute (Transilvania, Basarabia și Bucovina)⁶⁰; rapoarte diplomatice relativ la vizită și relații economice bilaterale⁶¹; schimburi de mesaje după vizită între Ion Antonescu și Adolf Hitler, Hermann Goering, Joachim von Ribbentrop, Wilhelm Keitel ș.a.⁶²

10. *Evidențele săptămânale* ale rezoluțiilor lui Ion Antonescu (1940-1944)⁶³.

11. *Procese-verbale ale ședințelor Consiliului de Miniștri* expun, în rezumat, toate întrunirile (desfășurare și rezoluții) ale Cabinetului desfășurate între 8 septembrie 1941 și 21 iulie 1944⁶⁴.

12. *Registrul istoric al Conducătorului Statului*, acoperind perioada 4 septembrie 1940 - 23 octombrie 1943, reunind toate comunicatele, declarațiile, schimburile de mesaje, cuvântările lui Ion Antonescu din perioada respectivă⁶⁵.

13. *Jurnalul activității Domnului Ion Antonescu, Conducătorul Statului*, la care

⁵¹ ANIC, fond PCM - CM, dosar 319/1940, f. 3 și urm.

⁵² *Ibidem*, f. 3.

⁵³ Idem, dosar 251/1940, f. 157-163. Vezi și raportul lui M. Corbuleanu, atașatul militar la Roma (idem, dosar 137/1943, f. 1-25), publicat în acest volum (anexa II).

⁵⁴ ANIC, dosar 181/1940.

⁵⁵ *Ibidem*, f. 4-11, 30-31.

⁵⁶ *Ibidem*, f. 12.

⁵⁷ *Ibidem*, f. 34-35.

⁵⁸ *Ibidem*, f. 39-47.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 53-72.

⁶⁰ *Ibidem*, f. 73-80.

⁶¹ *Ibidem*, f. 151-185.

⁶² *Ibidem*, f. 206 și urm.

⁶³ Idem, fond Președinția Consiliului de Miniștri, dosar 1 311/1943-1944.

⁶⁴ Idem, fond PCM - CM, dosar 273/1944; idem, dosar 274/1944; vezi și ședințele pe probleme - despre situația provinciilor dezrobite (idem, dosar 609/1941); despre evacuări și apărare pasivă (idem, dosar 228/1944). Reținem că în fapt, la 8 septembrie 1940, a avut loc prima ședință de cabinet prezidată de I. Antonescu, dar cu membrii guvernului demisionar al lui I. Gigurtu, fără participarea acestuia.

⁶⁵ ANIC, fond PCM - CM, dosar 251/1940; dosar 607/1941; dosar 608/1941; dosar 602/1942; dosar 603/1942; dosar 465/1943.

ne-am referit deja, acoperă perioada 27 septembrie 1940 - 21 iulie 1944⁶⁶, iar asupra lui vom insista în paginile de mai jos⁶⁷.

14. *Directivele de război (1941-1944)* ale lui I. Antonescu, editate și comentate de noi în urmă cu mai mulți ani⁶⁸.

15. *Însemnările din celulă*, redactate și semnate personal de Mareșalul Antonescu în seara de 23 august 1944, reprezentând un document fundamental acoperind deopotrivă momentul loviturii de stat consumată în orele precedente la Palatul Regal din București, în orchestrația Regelui Mihai I și a complicilor săi, cât și sfârșitul propriu-zis al Războiului din Est al României⁶⁹.

Semnificațiile unui « Jurnal » sui generis

Este de la sine înțeles că, dintre documentele menționate, nu toate prezintă - ceea ce, nădăjduim a rezultat deja din expunerea noastră - același interes ori au o valoare egală. Având în seamă semnificația surselor respective, se impun, în ordine, atenției noastre:

- *Jurnalul activității Domnului Ion Antonescu, Conducătorul Statului* reprezintă, neîndoielnic, documentul cel mai complex și complet asupra epocii investigate;
- *Însemnările din celulă* ale Mareșalului din 23 august 1944;
- *Registrul istoric al Conducătorului Statului (1940-1944)*;
- *Procese-verbale ale ședințelor Consiliului de Miniștri (1941-1944)*.

Excepție făcând, evident, *Însemnările din celulă*, compuse și salvate în condiții miraculoase⁷⁰, sursele reținute, departe de a se confunda, se interferează, se completează, cuprinzând sumedenie de informații comune ori complementare, astfel că o cercetare completă necesită coroborarea lor; nu numaidecât pentru a stabili exactitatea detaliilor ori pentru depistarea erorilor, cât, mai cu seamă, pentru realizarea unui tablou complet și precis al trecutului care a fost. Tocmai, având în vedere asemenea elemente, apreciem ca fiind utilă prezentarea lor separată și în detaliu, astfel după cum materialele respective pot fi accesate în depozitul central al Arhivelor Naționale ale României din București (ANIC):

- *Registrul istoric al Conducătorului Statului* cuprinde nu mai puțin de șase volume, repartizate astfel:

⁶⁶ Idem, dosar 148/1940; dosar 462/1942; dosar 204/1944. Anterior au fost valorificate unele pagini din acest *Jurnal* (vezi Constantin Stoianovici, Alesandru Duțu, *Mareșalul: Jurnal de front*, în „Document. Buletinul Arhivelor Militare Române”, București, nr. 4/2000, p. 37-40), acoperind zilele de 9-10 iulie 1941, 3-6 august 1941, 8 noiembrie 1941).

⁶⁷ Fragmente ale acestui document, în mod concret exemplarul brut al unui *Jurnal de zi* (sic !) al Conducătorului Statului, acoperind perioada 3 decembrie 1940 - 3 martie 1942, sunt depozitate separat în Arhivele Naționale (ANIC, fond PCM - CM, dosar 314/1940; vezi *infra* și copiile foto după câteva pagini din *Jurnal*). În continuare, se va cita: *Jurnal*, varianta 1.

⁶⁸ Gh. Buzatu, Dana Beldiman, Eftimie Ardeleanu, eds., *Mareșalul Antonescu în fața istoriei*, ed. citată.

⁶⁹ Vezi Gh. Buzatu, ed., *Trecutul la judecata istoriei: Mareșalul Antonescu - Pro și contra*, București, Editura Mica Valahie, 2006, p. 315-319.

⁷⁰ Gh. Buzatu, Mircea Chirițoiu, *Agresiunea comunismului în România. Documente din arhivele secrete: 1944-1989*, II, București, Editura Paideia, 1988, p. 150-154.

- vol. I - 4.9.1940 - 31.12.1940⁷¹
- vol. II - 1.1.1942 - 31.5.1941⁷²
- vol. III - 1.6.1941 - 31.12.1941⁷³
- vol. IV - 1.1.1942 - 31.7.1942⁷⁴
- vol. V - 1.8.1942 - 10.3.1943⁷⁵
- vol. VI - 11.3.1943 - 23.10.1943⁷⁶.

- *Procesele-verbale ale ședințelor Consiliului de Miniștri* se limitează la două volume:
vol. I - 8.9.1941 - 10.4.1944⁷⁷
vol. II - 14.4.1944 - 21.7.1944⁷⁸.

Este locul nimerit să consemnăm că fondul reunește doar sintezele ședințelor, întrucât *stenogramele complete* s-au întocmit și păstrat separat și, fapt remarcabil, se află în curs de editare, după ce, pentru anii 1940-1943, deja s-au valorificat primele 9 volume, sub egida Arhivelor Naționale ale României⁷⁹.

- *Jurnalul activității Domnului Ion Antonescu, Conducătorul Statului* se extinde în trei volume, mai precis:

- vol. I - 27.9.1940 - 30.5.1942⁸⁰
- vol. II - 1.6.1942 - 31.12.1943⁸¹
- vol. III - 1.1.1944 - 21.7.1944⁸².

Nu insistăm asupra necesității și avantajelor studierii în paralel a surselor menționate, din moment ce informațiile furnizate se întregesc. Așa, de pildă, *Jurnalul activității Domnului Ion Antonescu, Conducătorul Statului* debutează la **27 septembrie 1940**, astfel încât, pentru perioada inițială a guvernării antonesciene (4-26 septembrie 1940), am apelat la *Registrul istoric al Conducătorului Statului*⁸³. Situația se repetă pentru zilele de **12-18 noiembrie 1940**, în sensul că *Jurnalul*, după ce reține *Plecarea la Roma* a lui Antonescu, în 12 noiembrie 1940⁸⁴, trece direct la 18 noiembrie 1940 - *Sosirea în țară*⁸⁵. Reconstituirea s-a bazat pe faptele consemnate în *Registrul istoric al Conducătorului Statului*⁸⁶ sau pe raportul lui M. Corbuleanu⁸⁷. Alte întregiri s-au impus în cazul fiilor

⁷¹ ANIC, fond PCM - CM, dosar 251/1940.

⁷² Idem, dosar 607/1941.

⁷³ Idem, dosar 608/1941.

⁷⁴ Idem, dosar 602/1942.

⁷⁵ Idem, dosar 603/1942.

⁷⁶ Idem, dosar 465/1943.

⁷⁷ Idem, dosar 273/1944.

⁷⁸ Idem, dosar 274/1944.

⁷⁹ Vezi M. D. Ciucă, ed., *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Ion Antonescu*, I-X, București, Arhivele Naționale ale României, 1997-2007.

⁸⁰ ANIC, dosar 148/1940.

⁸¹ Idem, dosar 462/1942.

⁸² Idem, dosar 204/1944.

⁸³ Vezi, în acest volum, anexa I.

⁸⁴ ANIC, fond PCM - CM, dosar 146/1940, f. 28-30.

⁸⁵ *Ibidem*, f. 30.

⁸⁶ Idem, dosar 251/1940, f. 157-163.

lipsă din *Jurnal*, precum la 4 februarie sau 30 mai 1942.

Nu mai puțin lipsite de interes sunt *discordanțele* sesizate între cele trei surse. După cum cititorul va observa, în textul pe care-l edităm acestea au fost semnalate. Cu titlul de exemplu, precizăm că, pentru ziua de 31 martie 1941, *Jurnalul* ne oferă o listă a personalităților primite în audiență de Antonescu⁸⁸, în vreme ce *Registrul istoric* - una puțin modificată⁸⁹. Situația este identică pentru 17 februarie 1941⁹⁰ sau pentru 30 ianuarie 1941⁹¹. În schimb, informațiile coincid în cele mai multe cazuri, precum pentru zilele de 12 februarie 1941⁹² sau de 14 mai 1941⁹³. În context, menționăm că în *Registrul istoric*, vol. IV, din motive necunoscute, redactorii au trecut direct de la 30 mai la 2 iunie 1942⁹⁴, ceea ce ne obligă să apelăm la *Jurnal*. Cele constatate relevă în fond, o dată în plus, datoria istoricului de-a proceda la examinarea critică a surselor.

Centrul pivotant al puterii

Nu este dificil de descifrat, în stadiul actual al documentației, **cum și de ce** regimul antonescian a funcționat având, în rolul de *centru pivotant al puterii*, un singur și inconfundabil organism - **Președinția Consiliului de Miniștri**. Situația a fost pe deplin în acord cu sistemul deplinului puteri asumate de I. Antonescu prin decretule-regale purtând nr. 3 053, 3 067 și 3 072 din 5-7 septembrie 1940. Cum era și normal, lucrurile, concepute din start, s-au precizat treptat, în funcție de voința Conducătorului Statului, I. Antonescu, de intervențiile, recomandările și țelurile unor factori decizionali ai puterii, în speță de către Mihai Antonescu, ca și - cel mai adesea - sub presiunea curentă a evenimentelor. Sub acest aspect, primele săptămâni și luni ale guvernării antonesciene au coincis unei intense opere de organizare și de sistematizare, corespunzătoare creării cadrului legislativ adecvat, context în care, orice s-ar spune, în nici un moment, Bucureștii n-au adoptat ca „model” sistemele de la Berlin ori de la Roma; influențele și imitațiile pe care le-am admite, ce și câte au fost, s-au dovedit ridicole și inefective, începând de la nivelul Conducătorului Statului din 1940-1944 care doar amintea dar n-avea nimic comun cu rangurile de Führer ori de Il Duce. Odată consacrat șef al Statului la 6 septembrie 1940, I. Antonescu a devenit automat și Comandant de Căpetenie al Oștirii, astfel că exercitarea puterii pe planurile politico-economic, legislativ, social și cultural a trecut efectiv în resortul titularului Președinției Consiliului de Miniștri, instituția ca atare fiind organizată și reorganizată succesiv printr-o serie de decizii, decrete și decrete-legi, promulgate îndeosebi în 1940-1941, reajustate ulterior, orișicând a fost cazul. După cum lesne se poate bănuși și constata documentar, în perioada guvernării național-legionare (septembrie 1940 - ianuarie 1941) s-au organizat departamentele de bază ale Președinției Consiliului de Miniștri și li s-au delimitat atribuțiile, pentru ca, în etapa ulterioară, sub guvernarea militară (ianuarie 1941 - august 1944), să se fi definitivat structurile și direcțiile asumate. În acest cadru, un

⁸⁷ Vezi, în acest sens, anexa II.

⁸⁸ ANIC, fond PCM - CM, dosar 148/1940, f. 111-112.

⁸⁹ Idem, dosar 607/1941, f. 133.

⁹⁰ Vezi *Jurnal*, f. 88 sau *Registrul istoric*, I, f. 66 verso.

⁹¹ *Jurnal*, f. 78 sau *Registrul istoric*, I, f. 37 verso.

⁹² *Jurnal*, f. 85 verso și *Registrul istoric*, I, f. 61.

⁹³ *Jurnal*, f. 137 verso și *Registrul istoric*, I, f. 205 verso.

⁹⁴ Vezi *Registrul istoric*, IV, f. 184-185.

rol major a revenit deciziilor nr. 3/6 februarie 1941 și nr. 29 726/12 iunie 1941⁹⁵. Ceea ce trebuie clarificat, privește faptul că, până la 6 septembrie 1940, Președinția Consiliului de Miniștri avea în subordine un secretar general și trei servicii cu un personal extrem de redus (opt funcționari, 21 șoferi, oameni de serviciu etc.)⁹⁶. Compartimentele de bază, serviciile erau astfel delimitate:

1. Serviciul Decretelor Legi și al Jurnalelor Consiliului de Miniștri;
2. Serviciul Registrului și Arhivă;
3. Serviciul Contabilității și Personalului, inclusiv garajul și mașinile⁹⁷.

Situația s-a modificat esențial după 6 septembrie 1940, mai ales că, după cum s-a observat, Președinția Consiliului de Miniștri „a căpătat un rol activ, un rol de dirijare a întregii activități administrative, economice și militare, de la ea pornind directive având și misiunea de a coordona o activitate armonioasă a ministerelor, cât și de a controla fiecare compartiment atât în domeniul public, cât și în domeniul intereselor particulare”⁹⁸. Ca atare, în septembrie - octombrie 1940 s-au examinat - mai ales în baza recomandărilor unei Comisiuni de propuneri (16 octombrie 1940) - noile posibilități de reorganizare, chestiunile de transformări de posturi etc., pentru ca, prin Decizia nr. 3 din 6 februarie 1941, să se instituie următoarele **servicii** ale Președinției Consiliului de Miniștri:

- Secretariat
- Personal
- Juridic
- Contabilitate și Casierie
- Protocol⁹⁹.

În fond, fiecare dintre serviciile menționate avea caracterul unei direcții, de vreme ce în toate cazurile funcționau compartimente cu atribuții bine delimitate. În consecință, prin Decizia nr. 29 726 din 12 aprilie 1942, s-a procedat la definitivarea organizării Secretariatului General al Președinției Consiliului de Miniștri, dispunând de **cinci direcții**, mai precis:

1. Direcția Cabinetului
2. Direcția Secretariatului
3. Direcția Juridică
4. Direcția Contabilității
5. Protocolul¹⁰⁰.

Cu excepția *Protocolului*, toate *Direcțiile* dispuneau de mai multe *Servicii*, precum:

- Direcția Cabinet, cu serviciile: **corespondență și traducători; petiții și reclamații, presă, registratură;**
- Direcția Secretariat, cu serviciile: **relații cu departamentele, Consiliile de Miniștri, administrativ și personal; registratură generală;**
- Direcția Juridică, cu serviciile: **redactarea și verificarea actelor, avize și**

⁹⁵ ANIC, fond PCM, dosar 285/1940, filele 1-8 (sinteza intitulată **Activitatea Serviciului Personalului în cadrul organizării Președinției Consiliului de Miniștri pe intervalul de la 6 septembrie 1940 până la 6 septembrie 1941**, elaborată de Secretariatul General al Președinției Consiliului de Miniștri).

⁹⁶ *Ibidem*, f. 1.

⁹⁷ Vezi **Schema Secretariatului General al PCM** (idem, dosar 284/1940, f. 5).

⁹⁸ Idem, dosar 285/1940, f. 1-2.

⁹⁹ *Ibidem*, f. 3.

¹⁰⁰ *Ibidem*, f. 3; idem, dosar 284/1940, f. 6 (schema intitulată **Organizarea Secretariatului General al Președinției Consiliului de Miniștri**).

contencios;

- Direcția Contabilitate, cu serviciile: **întocmirea și executarea bugetului, inventar și economat, Casierie**¹⁰¹.

Schema prezentată, cu personalul aferent, a fost avizată prin Decizia nr. 59 732 din 24 iunie 1941¹⁰².

În vara anului 1941, după campania militară victorioasă din Est, au urmat noi încadrări de personal. Schema s-a extins, în septembrie 1941, la 161 funcționari și 95 persoane tehnice și de serviciu, cifra salariilor bugetare ridicându-se la o valoare totală de 1 032 908 lei/lună¹⁰³. Dar, nici de această dată, lucrurile nu s-au oprit în stadiul respectiv, întrucât au apărut diverse **comisii consultative**¹⁰⁴, iar, din septembrie 1941, s-a adăugat **Cabinetul civilo-militar pentru administrarea Bucovinei și Basarabiei** (ulterior și a **Transnistriei**)¹⁰⁵.

Nu intrăm în detalii, dar se impune să reținem că periodic, de regulă anual, fiecare serviciu înainta *rapoarte de activitate*¹⁰⁶, iar, prin însăși natura și menirea lor, activitatea unor servicii prezintă *cele mai intime conexiuni* cu *Jurnalul* propus acum spre editare. Sunt în discuție în mod cu totul special următoarele:

- Serviciul Consiliilor de Miniștri din cadrul Direcției Secretariat, de vreme ce, în limitele atribuțiilor sale, cădeau convocarea Consiliilor de Miniștri, stenografierea și transcrierea ședințelor de guvern, trecerea lor într-un registru special, extragerea și transmiterea către departamente a hotărârilor luate, păstrarea cifrului Guvernului¹⁰⁷; aceluiași departament îi revenea în sarcină întocmirea și arhivarea *Registrului istoric* al activității Conducătorului Statului¹⁰⁸, un document la care, după cum cititorul va putea constata, a trebuit să apelăm frecvent în editarea *Jurnalului*.
- Serviciul Relațiilor cu Departamentele, în măsura în care acesta se ocupa cu evidența hotărârilor adoptate în Consiliile de Miniștri și le comunica departamentelor vizate ori interesate¹⁰⁹.

Relativ tot la structurile Președinției Consiliului de Miniștri, vom menționa că, fără a funcționa în cadrul organismului respectiv, poate mai degrabă **pe lângă acesta**, dar din cu totul alte fonduri și în spațiul Președinției Consiliului de Miniștri din București, în 1940-1944 și-au mai desfășurat concomitent activitatea *Serviciul Central de Informații* și *Cabinetul Militar al Conducătorului Statului*. Dat fiind că asupra *Cabinetului Militar* vom reveni cu detalii, pentru moment consemnăm că, în temeiul realităților surprinse, Președinția Consiliului de Miniștri ar fi dispus în 1940-1944, pe lângă un *Cabinet Militar*, care este cel denumit ca atare, și de un *Cabinet Civil*, reunind în fond totalitatea direcțiilor și serviciilor centralizate sub îndrumarea Secretarului General al Guvernului, nimeni altul

¹⁰¹ Idem, dosar 285/1940, f. 3.

¹⁰² *Ibidem*.

¹⁰³ *Ibidem*, f. 5.

¹⁰⁴ *Ibidem*, f. 5-6.

¹⁰⁵ *Ibidem* (Constituit conform articolului 40 al Legii pentru organizarea Basarabiei și Bucovinei din 4 septembrie 1940 - idem, dosar 307/1941, f. 383-384).

¹⁰⁶ Disponem, spre exemplu, de **dărilor de seamă** ale: **Serviciului Consiliului de Miniștri** din 22.8.1941 (idem, dosar 284/1940, f. 1-2); **Serviciului Registraturii Generale și Arhivei** din 25.8.1941 (*ibidem*, f. 3-4); **Serviciului Relațiilor cu Departamentele** din 25.8.1941 (*ibidem*, f. 7-10).

¹⁰⁷ *Ibidem*, f. 1-2.

¹⁰⁸ *Ibidem*, f. 2.

¹⁰⁹ *Ibidem*, f. 8.

decât prof. Ovidiu Vlădescu (jurist)¹¹⁰. Din momentul în care, în iunie 1941, o dată cu declanșarea operațiunilor din Est, prof. Mihai Antonescu, titular al Externelor și Propagandei Naționale, Vicepreședintele Guvernului, a primit și titlul de Președinte *ad interim* al Consiliului de Miniștri, pe timpul lipsei din București a lui I. Antonescu, existența *Cabinetului Civil* a fost efectiv sancționată¹¹¹.

Cum observam, structurile distincte la nivelul Președinției Consiliului de Miniștri și funcționarea lor separată - fără a ne îngădui însă nici un moment să admitem că în 1940-1944 ar fi funcționat o **guvernare bicefală** - pot fi lesne constatate după modul în care documentelor organismelor în discuție s-au păstrat și se află la dispoziția istoricilor la Arhivele Naționale din București¹¹².

Consiliile generale, cele de Cabinet și Consiliile de Miniștri

Se impune să constatăm cum, concomitent cu evoluția structurilor „la vârf”, s-a perfecționat neconținut activitatea acestora. Tradițiile și practicile odată statornicite și-au avut rostul lor, dar, nu o singură dată, presiunile cotidianului și mai cu seamă urgențele războiului mondial au avut un cuvânt hotărâtor. Nu a fost întâmplător că unele reglementări în materie au coincis practic chiar cu momentul constituirii Guvernului național-legionar, la 14 septembrie 1940, atunci când, pentru a scăpa de povara reuniunilor și deciziilor sancționate de către toți membrii Consiliului de Miniștri, I. Antonescu, prin decretul-lege nr. 3 153, a promovat așa-zisul *Consiliu de Cabinet*. Organismul, menit să asigure „*conducerea și rezolvarea afacerilor curente ale Statului*”, reunea doar jumătate dintre titularii departamentelor, evident pe aceia ai celor mai importante - Apărare Națională, Afaceri Interne și Străine, Justiție, Economie Națională și Finanțe¹¹³. Pe cale de consecință, în funcție de însemnătatea problemelor la ordinea zilei, *Consiliile de Cabinet* dintre 1940 și 1944 s-au întrunit ca atare (la 27 septembrie 1940 ori la 1, 3, 4, 8, 10, 11, 17, 22, 29, 31 octombrie 1940 ș.a.) ori - de ce nu ? - sub titulatura unor **Consilii Economice** (la 25 octombrie și 19 decembrie 1940, 16 ianuarie 1941 și 25 aprilie 1942 etc.), **Consilii de Coordonare** (la 19 noiembrie 1941 ș.a.), **Consilii de Ordine Internă** sau de **Ordine Publică** (la 11 ianuarie 1941, 23 noiembrie 1942, 18 decembrie 1942 ș.a.), **Consilii de Aprovizionare** (la 7 octombrie 1941, 6 și 12 noiembrie 1941, 24 februarie 1942 ș.a.), **Consilii Economice și de Aprovizionare** (la 29 noiembrie 1941), **Consilii Financiare** (la 3 ianuarie 1942),

¹¹⁰ Director de Cabinet a fost prof. Aurel Gociman, istoric (idem, fond PCM - CM, dosar 556/1941, f. 21; idem, dosar 563/1941, f. 11).

¹¹¹ Recent, în luna mai 2007, fondul *Cabinetului Civil M. Antonescu* a fost pus la dispoziția specialiștilor (vezi mai jos).

¹¹² Astfel, în depozitele Arhivelor Naționale din București, repartiția fondurilor este următoarea: 1 - **Fondul Președinția Consiliului de Miniștri (inventar 300)**, reunind 544 (1940), 721 (1941), 449 (1942), 1 355 (1943) și 149 (1944) dosare; 2 - **Fondul Cabinetul Militar (inventar 764)**, reunind 251 (1940), 609 (1941), 603 (1942), 465 (1943) și 274 (1944) dosare; 3 - **Fondul Cabinetul Civil M. Antonescu (inventar 2 241)** dispunând de 502 dosare. În cazul *Cabinetului Militar*, dosarele sunt dispuse, potrivit organizării interne, pe cele 7 birouri și *Secretariat*, iar mai multe inventare - dosarele 238/1944 și 45-49/FD - oferă informații în privința documentelor. Pentru *Cabinetul Civil M. Antonescu*, vezi inventarul original al fondului (dosar 362).

¹¹³ Dana Honciuc Beldiman, *Statul național legionar. Septembrie 1940 - ianuarie 1940. Cadrul legislativ*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2005, p. 101.

Consilii pentru Apărare Pasivă (6 aprilie 1944) ori **Consilii de Colaborare**, acestea din urmă, dirijate cu obligativitate de I. Antonescu, fiind consacrate chestiunilor militare și aspectelor adiacente¹¹⁴. În mod obișnuit, Consiliile de Cabinet erau convocate o dată sau de mai multe ori pe săptămână, în vreme ce Consiliile de Miniștri în plen¹¹⁵ - de altfel, denumite și „Consiliul Mare” - bimensual, dar și mai adesea ori chiar mai rar¹¹⁶. Potrivit datelor centralizate¹¹⁷, nu s-a respectat nicidecum o ordine simetrică¹¹⁸, excepțiile devenind regulă. Reuniunile diverselor Consilii au fost, la ordinul expres al lui I. Antonescu, stenografiate cu regularitate, situație în care abaterile, datorate unor împrejurări neprevăzute sau, oricum, neplanificate, au fost practic inexistente, precum în cazul ședințelor de guvern din 27-28 noiembrie 1940¹¹⁹, 30 aprilie, 20 mai, 29 iulie 1941¹²⁰, din 27 august 1941¹²¹ sau - fapt relevant - la 23 august 1944, ultima ședință patronată de Mareșal la Snagov, cu numai câteva ceasuri înaintea loviturii de stat, deși, în după-amiaza respectivă, chiar cu începere de la orele 17,00, pe când la Palatul Regal din București cei doi Antonești erau arestați, generalul Gh. Dobre, titularul în funcție al Înzestrării Armatei, inaugura Consiliul Interministerial, beneficiind de participarea miniștrilor de Finanțe și Lucrări Publice sau a numeroși subsecretari de stat (Economie Națională, Finanțe, Industrie, Muncă, Interne ș.a.)¹²².

Sub regimul Antonescu, din rațiuni practice și politico-militare, Președinția Consiliului de Miniștri a funcționat, după cum am insistat, doar aparent ca un organism bicefal, deși unitar în fond, fără să fi traversat vreă perioadă de conflicte antagonice. A fost, mai presus de orice, meritul personal al lui I. Antonescu și, deopotrivă, al lui M. Antonescu, titular al Afacerilor Străine și Propagandei Naționale, delegat, în condițiile precizate mai

¹¹⁴ În 1941-1942, Consiliile de Colaborare s-au reunit, potrivit datelor centralizate, la 7, 14, 21 și 28 noiembrie 1941; 5, 12, 20 și 22 decembrie 1941; 28 februarie, 28 martie, 1 mai, 1 și 13 august, 16 și 22 septembrie, 19 și 25 octombrie, 3, 6, 12, 23, 24 și 26 noiembrie, 4, 10 și 17 decembrie 1942 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 62/1941, *passim*). Reținem spre exemplificare din ordinea de zi a Consiliului de Colaborare din 14 noiembrie 1941: I - Reorganizarea armatei; II - Organizarea teritoriului; III - Instrucția; IV - Instrucțiuni pentru trupele de ocupație din Transnistria; V - Aviația; VI - Marina; VII - Colaborarea între departamente; VIII - Diverse (*ibidem*, f. 36-42). La 28 noiembrie 1941, Consiliul de Colaborare a dezbătut însă: I - Organizarea Subsecretariatului de Stat al Aerului; II - Îmbunătățirea creșterii animalelor; III - Organizarea și încadrarea Serviciului Cenzurii (*ibidem*, f. 75-60).

¹¹⁵ Revenim asupra faptului că, în mare măsură, stenogramele complete ale ședințelor de guvern au fost valorificate, prin grija prof. M. D. Ciucă, sub egida Arhivelor Naționale ale României.

¹¹⁶ Vezi, în acest sens, Ion Teșă, *Relațiile româno-germane. 1938-1944*, Constanța, Editura Ex Ponto, 2006, p. 162-163 sau datele extrase din *Jurnal*.

¹¹⁷ Pentru anii 1940-1942, vezi ANIC, fond PCM, dosar 1 041/1943, f. 9-16, iar în primele luni de guvernare graficul respectat indică: Consilii de Miniștri la 18 și 26 septembrie, 14, 16, 17, 22 și 18 octombrie, 11, 15, 18 și 26 noiembrie 1940; Consilii de Cabinet la 21 și 27 septembrie, 1, 3, 4, 8, 10, 11, 25, 29 și 31 octombrie 1940, 29 noiembrie 1940; Consilii Economice la 7 noiembrie 1940 etc.

¹¹⁸ La nivelul Președinției Consiliului de Miniștri s-au întocmit, cel puțin pentru faza incipientă a guvernării antonesciene, *sumare* ale ședințelor convocate (ANIC, fond PCM - CM, dosar 429/1940, pentru lunile septembrie-decembrie 1940).

¹¹⁹ Reconstituită ulterior în baza relatărilor participanților (cf. Gh. Buzatu și colaboratori, eds., *Mareșalul Antonescu în fața istoriei*, I, Iași, Editura B. A. I., 1990, p. 163-168).

¹²⁰ Ținute la Predeal (ANIC, fond PCM - CM, dosar 181/1941, f. 21).

¹²¹ Ținută la Tighina (*ibidem*).

¹²² Cf. Gh. Buzatu, George Rotaru, *Stalin, Hitler, Antonescu*, R. Vâlcea, Rottarymond & Rotarexim, 2007, p. 460.

sus, și *ad interim* al Consiliului de Miniștri. În cadrul statornicit, Președinția Consiliului de Miniștri în ansamblu a funcționat ca un veritabil **Cabinet Civil**, și chiar a fost denumit ca atare¹²³. Competențele lui, se înțelege, acopereau sectoarele „civile” ale guvernării - Economie Națională, Finanțe, Propagandă, Extreme, Justiție, Educație, Lucrări Publice etc., deși trebuie să admitem că - în vreme de război, mai ales general și total - domeniile enumerate se suprapuneau celor proclamate sau recunoscute oficial drept „militare”... Tocmai de aceea, pentru soluționarea unor astfel de probleme, în chip practic pentru asigurarea legăturilor guvernului cu departamentele militare (Apărare Națională, Înzestrare, Aer, Marină, Interne etc.) și, nu mai puțin, cu Marele Stat Major, din 12 septembrie 1940 și până la 23 august 1944 a funcționat, în subordinea Președinției Consiliului de Miniștri, **Cabinetul Militar**, subordonat personal Generalului/Mareșalului Antonescu¹²⁴. În conjunctura existentă, n-a fost de fel întâmplător faptul că, înainte chiar de constituirea guvernului Antonescu-Sima la 14 septembrie 1940, Generalul a dispus prin ordin, cu două zile mai devreme, înființarea **Cabinetului Militar**, compus inițial din două birouri, care-și începeau imediat activitatea, la sediul Președinției Consiliului de Miniștri, fiind alcătuit exclusiv din ofițeri detașați de la Ministerul Apărării Naționale sau de la Marele Stat Major¹²⁵.

Simultan cu ordinul de constituire, Antonescu a semnat directiva privind „însărcinarea Cabinetului Militar”¹²⁶, chemat „a pregăti pentru Conducătorul Statului elementele necesare hotărârilor privitoare la forțele armate”¹²⁷, în care scop prezența lui în proiectatul (pe atunci) Consiliu Superior de Stat era numai decît necesară, iar, până atunci, funcționarea lui devenea posibilă „pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri”, cum a și rămas, până la sfârșit, la 23 august 1944¹²⁸. Antonescu a proiectat *Cabinetul Militar* doar cu două birouri (unul de *studii* și un altul de *control*)¹²⁹, deși în final numărul lor avea să se ridice la șapte. Pentru studiul directivei și redactarea unui *regulament* al *Cabinetului*, Antonescu l-a desemnat la 14 septembrie 1940 pe colonelul Polihron Dumitrescu¹³⁰. Chiar în ziua următoare, *Cabinetul Militar* a emis unul din primele documente difuzate sub egidă proprie¹³¹ - o notă către Marele Stat Major, înștiințat, sub semnătura primului

¹²³ Începând din mai 2006, Arhivele Naționale ale României au pus la dispoziția istoricilor fondul Președinția Consiliului de Miniștri, Cabinetul Civil M. Antonescu, însumând aproximativ 500 dosare, inclusiv inventarul original complet datând din 1943-1944. Acest fond se adaugă aceluia al Președinției Consiliului de Miniștri, aflat în cercetare încă de la confluența anilor '50-'60. De îndată, după constituirea lui, prin reunirea documentelor proprii și a celor returnate de la Moscova, unde au ajuns după 17 mai 1945, fiind predate ca „trofee” trupelor sovietice de ocupație în România (cf. Gh. Buzatu, *Românii în arhivele Kremlinului*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 178-204).

¹²⁴ Pentru detalii relativ la fondarea și funcționarea **Cabinetului Militar**, cf. relatările unui fost membru al organismului, maiorul, apoi lt. Colonelul Gh. Magherescu, în postura-i de memorialist consacrat (apud J. C. Drăgan, Mihai Pelin, eds., *Antonescu, Mareșalul României și războaiele de reîntregire*, I, Cannaregio/Veneția, Editura Nagard, 1986, p. 131 și urm.). Vezi și mărturiile ce ne-a încredințat Gh. Magherescu în ianuarie 1990 (apud „Curierul de Iași”, ianuarie-februarie 1990).

¹²⁵ ANIC, fond PCM - CM, dosar 69/1940, vol. I, f. 10.

¹²⁶ *Ibidem*, f. 11.

¹²⁷ *Ibidem*.

¹²⁸ *Ibidem*.

¹²⁹ *Ibidem*.

¹³⁰ *Ibidem*.

¹³¹ *Ibidem*, f. 27.

director, nimeni altul decât colonelul Polihron Dumitrescu, că solicita avizul pentru detașarea imediată la dispoziția noului organism a următorilor ofițeri:

- lt.-colonel D. Ionescu
- maior Eugen Niculescu
- maior C. Mihăilescu
- maior C. Popescu
- lt.-colonel aviator Borcescu
- maior Gh. Alexiu
- lt.-comandor Gh. Harting
- căpitan Nicolae Anghel
- căpitan Aurel Vișan
- căpitan Gh. Magherescu
- căpitan Nicolae Ioniță
- căpitan Gh. Rizeanu
- medic lt.-colonel Vintilă Foișoreanu.

Erau nume care, pe atunci, nu spuneau prea multe, dar dintre care unele aveau să devină consacrate în cadrul și o dată cu ascensiunea *Cabinetului Militar*, iar aceasta grație unei activități exemplare a tuturor părților implicate - instituție și colaboratori.

Odiseea și autorii Jurnalului

Pentru început, responsabilitatea **Cabinetului Militar** a fost încredințată colonelului Polihron Dumitrescu, apoi colonelului Mircea Elefterescu, iar din octombrie 1941 colonelului Radu Davidescu¹³², cel care avea să se impună, pentru tot restul Războiului din Est, drept șeful de excelență al organismului de binemeritat prestigiu și maximă eficiență, devenit în ansamblu, prin mod de acțiune, rezultate și reacție, un veritabil *alter ego* al Mareșalului. Într-adevăr, membrii **Cabinetului Militar** au fost selectați dintre ofițerii devotați trup și suflet Conducătorului Statului, precum colonelul Mircea Elefterescu¹³³, maiorii adjutanți Eugen Niculescu și Alexandru Marin, căpitanii Ioan Georgescu, Gh. Magherescu¹³⁴, N. Anghel¹³⁵ și N. Caloenescu, maior dr. Stroescu¹³⁶, lt. colonel comandor Popescu-Deveselu ș.a.¹³⁷ Din rândul acestora s-au recrutat autorii inspirați ai unora dintre documentele de rezonanță ale lui I. Antonescu (Proclamația și Ordinul din 22 iunie 1941, mesajele din epoca Stalingradului ori de Anul Nou etc.), iar, mai mult decât atât, *Jurnalul* aflat în atenția noastră și acoperind integral perioada **27 septembrie 1940 - 21 iulie 1944**, deci, în total, 1 394 de zile. În cazul *Jurnalului*, potrivit probelor documentare, autorul/autorii lui au oscilat din start în privința *denumirii*

¹³² Idem, dosar 556/1941, *passim*.

¹³³ Cf. relatările lui Gh. Magherescu, în J. C. Drăgan, Mihai Pelin, eds., *Antonescu*, I, p. 151-152. „Pentru Mircea Elefterescu - a observat Gh. Magherescu - generalul Antonescu reprezenta perfecțiunea încarnată și el era menit să îndrepte starea de lucruri din Țară” (*ibidem*, p. 152).

¹³⁴ *Ibidem*, p. 163.

¹³⁵ ANIC, fond PCM - CM, dosar 563/1941, f. 28.

¹³⁶ Idem, dosar 173/1941, *passim*.

¹³⁷ Idem, dosar 202/1944, f. 214.

manuscrisului. Titlul lui s-a impus finalmente¹³⁸, astfel după cum este el imprimat pe voluminoasele dosare păstrate în depozitele Arhivelor Naționale ale României - *Jurnalul activității Domnului Ion Antonescu, Conducătorul Statului*. Un fapt surprinzător, dar binefăcător, dacă avem în vedere că asemenea ezitări și-au avut rostul în 1945, atunci când oficialitățile de la București au fost somate să predea forțelor ocupante sovietice așa-numitele **documente-captură** pretinse de Kremlin. Numai așa se explică, mai mult decât sigur, de ce *Jurnalul activității Domnului Ion Antonescu, Conducătorul Statului* a putut fi salvat, el nefiind transportat la Moscova, iar ulterior restituit Bucureștilor. A fost motivul pentru care *Jurnalul*, pur și simplu, **nu apare** pe lista completă a documentelor provenind din fondul **Cabinetului Militar** predate în mai 1945 ocupanților de moment¹³⁹. Iar absența *Jurnalului* din catalogul documentelor „trofeu” pretinse de Kremlin *a semnificat salvarea miraculoasă a acestui document excepțional* pentru istoria Războiului din Est. Fapt curios, nu au lipsit alte documente de o importanță istorică minoră, dar care reflectă preocupările conjuncturale ale forțelor de ocupație, de vreme ce ele erau interesate de:

- Cinci volume cuprinzând „fișele legionarilor” (lada M 2/1)¹⁴⁰;
- Sinteza *Kominternul - metoda de lucru și colaborarea cu Armata Roșie*, redactată în decembrie 1940 (lada M 2/2)¹⁴¹;
- Volumele procesului din 1941 al liderilor legionari (lada M 2/5)¹⁴²;
- Dosarul *Abdicarea Regelui Carol II și formarea guvernului Antonescu* (în total, 224 file) (lada M 2/7)¹⁴³;
- Dosarele 25 (*Chestiunea evreiască*, 1941, 346 file), 29 (*Mișcarea comunistă*, 1941, 316 file) și 61 (*Spionaj militar*, 1942, 280 file) (lada M 2/8)¹⁴⁴.

În acest context este firesc să ne întrebăm **cine** este autorul *Jurnalului* ? În stadiul actual al documentației, nu se poate avansa un răspuns decât cunoscând practica culegerii, centralizării și folosirii informațiilor la nivelul **Cabinetului Militar**. Se reduce, în felul acesta, aria responsabilității la membrii organismului și care, cât timp nu și-au semnat opera, trebuie să-i bănuim. În arhive se păstrează probe care ne conduc „pe urmele” acestora... Astfel, într-un *Jurnal zilnic* (sic !) al vizitei lui Antonescu în Dobrogea în zilele de 31 octombrie - 4 noiembrie 1941 aflăm lista membrilor **Cabinetului Militar** care l-au acompaniat pe Mareșal, și anume: maior adjutant Alexandru Marin, maior N. Caloenescu, căpitan Ioan Georgescu, locotenent N. Popescu și căpitan dr. Gh. Stroescu¹⁴⁵. Cum dr. Stroescu nu intră în discuție, rămân în cercul „vinovaților” ceilalți trei însoțitori, trădați chiar de jurnal, care abundă în relatări la persoana I (singular sau plural) de genul „am ajuns”, „am văzut” etc., ceea ce, cât timp nu-l bănuim (și, cu certitudine, nu avem de ce !) pe Mareșal, indică pe postul de cronicari numai decît persoanele din anturajul

¹³⁸ Amintim, spre exemplificare, și celelalte propuneri de titlu, notate cu creionul pe copertile dosarelor originare, furnizate de Editura Cartea Românească, și anume: *Program zilnic al lui Antonescu, agenda Mareșalului și chiar... jurnal zilnic* (vezi ANIC, fond PCM, dosar 148/1940; idem, dosar 204/1944).

¹³⁹ Cf. Gh. Buzatu, *Români în arhivele Kremlinului*, p. 178-199.

¹⁴⁰ *Ibidem*, p. 179.

¹⁴¹ *Ibidem*, p. 186.

¹⁴² *Ibidem*, p. 189.

¹⁴³ *Ibidem*, p. 194.

¹⁴⁴ *Ibidem*, p. 198-199.

¹⁴⁵ ANIC, fond PCM - CM, dosar 173/1941, f. 38. În alte ocazii, celor menționați li s-au adăugat colonelii Victor Popescu și Victor Gorescu (*idem*, dosar 462/1944, f. 294).

șefului statului. Cu un alt prilej, la 10 februarie 1942, în trenul special ce-l ducea pe Mareșalul Antonescu la Cartierul General al lui Hitler de la Rastenburg, îi întâlnim în suită pe maior adjutant Eugen Niculescu, lt.-colonel Ion Gomoescu sau maiorii Alex. Proca și N. Bălășescu, căpitanii Gh. Stroescu și Ion Georgescu¹⁴⁶. Dintre aceștia, Eugen Niculescu s-a aflat între invitații la dejunul dat de Joachim von Ribbentrop în onoarea Mareșalului¹⁴⁷, în vreme ce același și restul colegilor săi au onorat dejunul dat de Alexander Doernberg la 14 februarie 1941¹⁴⁸. Potrivit tabelului persoanelor îmbarcate în „trenul Mareșalului”, ele ocupau locuri precise în dispozitiv, și anume: 10 - colonelul Radu Davidescu, șeful *Cabinetului Militar*; 11 - Eugen Niculescu; 12 - Ion Gomoescu; 13 - Alex. Proca; 14 - N. Bălășescu; 15 - Gh. Stroescu; 16 - Ion Georgescu¹⁴⁹.

Mai apoi, potrivit unui fragment de jurnal referitor la deplasarea șefului statului în Transnistria, Crimeea, Basarabia și Bucovina (1-12 aprilie 1942)¹⁵⁰, îi redescoperim în anturajul Mareșalului pe Al. Marin, N. Caloenescu, I. Georgescu, ca și pe Gh. Magherescu. De asemenea, la 14 și 23 mai ori la 13 iunie 1941, îl aflăm, singur, pe Al. Marin alături de Mareșal la Predeal¹⁵¹. Cum, de data aceasta, cercul bănușilor s-a redus la extrem, trebuie să-l indicăm, fără nici o reținere, pe maiorul Al. Marin drept autorul textelor inserate în jurnal, cel puțin în zilele de referință. Mai mult, alte informații răzlețe din arhive ne-au îngăduit să aflăm numele lui Constantin Bărnescu, cel care s-a preocupat permanent, din septembrie 1940 până în iulie 1944, de **transcrierea** în cele trei dosare ale *Jurnalului* a informațiilor captate la **Cabinetul Militar** despre faptele Mareșalului demne de a fi fost consemnate pentru viitorime¹⁵². Nu putem neglija, în context, și un alt aspect. Așa după cum am precizat, noi am luat în considerație pentru editare și comentarii numai **textul definitiv** al *Jurnalului* purtând chiar acest titlu și depozitat actualmente în fondul Președinția Consiliului de Miniștri - Cabinetul Militar de la Arhivele Naționale, dosar 148/1940, 462/1942 și 204/1944. Este mai mult decât sigur o șansă pentru istoric că, în arhive, s-a păstrat și *variantele preliminare*, semnalată deja¹⁵³, a *Jurnalului*, un text amalgamat, cuprinzând, deopotrivă, însemnări de mână și file dactilografiate, programări de audiențe la Conducătorul Statului, însoțite de cărțile de vizită ale vizitatorilor. Mai mult decât sigur, în ansamblu, un text care trebuia - și a fost ! - consultat în prealabil pentru editarea *Jurnalului*.

Din considerente ce nu necesită motivații, am considerat nimerit să menținem titlul de *Jurnal* dat de creatori însemnărilor cuprinse în dosarele nr. 148/1940, 464/1942 și 204/1944 din fondul Cabinetului Militar de la Arhivele Naționale ale României. Documentul în ansamblu nu este de fel spectaculos, dimpotrivă, el poate chiar dezamăgi într-o privință, în măsura în care nu ne oferă portretele personajelor ce-l populează și nu conține considerații acidulate pe marginea episoadelor inseriate, autorul/autorii nêngăduindu-și în vreun fel comentarii și aprecieri critice ori de valoare în privința faptelor și actorilor,

¹⁴⁶ Idem, fond PCM, dosar 1 314/1940, F. 404.

¹⁴⁷ *Ibidem*, f. 406.

¹⁴⁸ *Ibidem*, f. 408.

¹⁴⁹ *Ibidem*, f. 410.

¹⁵⁰ Idem, fond PCM - CM, dosar 173/1942, filele 158-197.

¹⁵¹ Idem, dosar 148/1940. Alte știri despre Al. Marin, în idem, dosar 101/1941, *passim*, Mai mult, la 23 mai 1941, constatăm că, de la orele 20,30, Mareșalul a servit cina „împreună cu dl. maior Marin Alexandru” (*ibidem*, f. 142).

¹⁵² Idem, dosar 462/1942, f. 597.

¹⁵³ Vezi nota 64.

astfel că detaliile picante asupra momentelor petrecute undeva, în „spatele ușilor închise”, aproape lipsesc cu desăvârșire, în beneficiul unor înșiruiți și constatări „reci” și plate, aparent plictisitoare și fără culoare. Prin contrast însă *Jurnalul* - spre deosebire esențială de sursele din această categorie - reflectă cu sobrietate întreg **programul zilnic** al activităților Mareșalului, ca lider politic și militar, în spații precis delimitate, potrivit unui tipar cel mai ades plictisitor, tern, dar urmărit cu o rigurizitate disperată pentru cititor, din moment ce se întinde pe toate cele 1 394 zile cuprinse în schemă, punctele de reper obligatorii fiind: *data, ora și locurile acțiunilor; participanții și, foarte sumar sau rareori, atitudinile lor; organisme implicate și problemele dezbătute, deciziile adoptate, manifestările extra-program ale eroului (toaleta de dimineață, micul dejun, clipele de răgaz, plimbările, orele de muncă și audiențele acordate (cui, când și pentru care rosturi ?), ceasurile de lectură sau, mai cu seamă, rezolvarea corespondenței, consultațiile medicale etc.* Rezultă, în consecință, *mai degrabă decât un jurnal plin de comentarii și considerații personale, deci subiective, o cronologie sumară dar precisă a perioadei 1940-1944, un registru de fapte și probleme de care aveam mai mult nevoie, fără exagerări și distribuire de situații și clasamente, o radiografie sobră a unei activități exemplare.* Cel mai adesea, în zeci de ocazii, *Jurnalul* face vorbire despre ședințele Consiliului de Miniștri sau ale diverselor Cabinete¹⁵⁴, descrise sumar, astfel că, pentru detalii, am indicat cititorului stenogramele complete, fie publicate, fie rămase inedite, aflate în păstrare la Arhivele Naționale ale României.

Excepție făcând fragmentele deja valorificate de noi în ultimul timp¹⁵⁵, *Jurnalul activității Domnului Ion Antonescu, Conducătorul Statului*, un document rămas în ansamblu inedit, beneficiază în sfârșit de o **ediție critică integrală**, eșalonată pe mai multe volume, după cum urmează:

- vol. I (27 septembrie 1940 - 31 decembrie 1941): *Preludii. Explozia. Revanșa*¹⁵⁶;
- vol. II (1 ianuarie 1942 - 30 iunie 1943): *Succese și eșecuri*¹⁵⁷;
- vol. III (1 iulie 1943 - 21 iulie 1944): *Prăbușirea*¹⁵⁸.

De ce Jurnalul?

Înainte încă de-a fi implicat țara în conflagrația mondială din 1939-1945, Ion Antonescu n-a manifestat vreun dubiu, după ce legase România de Pactul Tripartit¹⁵⁹, cum că războiul în perspectivă ar fi lipsit de șanse. Dimpotrivă. Iată-l, așadar, pe proaspătul premier și Conducător al Statului român revenind la București după prima vizită ce i-a făcut lui Adolf Hitler la Berlin, unde parafase aderarea României la Axa Berlin-Roma-Tokyo, și declarând la 25 noiembrie 1940 pe peronul Gării de Nord: „*România va merge la*

¹⁵⁴ Fiind luate în seamă **numai** cele prezidate de I. Antonescu, singurul personaj aflat evident în obiectiv.

¹⁵⁵ Vezi Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, Ploiești, Mileniul III, 2005; *idem, România în zodia haosului planetar*, București, Editura RAO, 2007 (sub tipar); Gh. Buzatu, Corneliu Bichineț, eds., *Arhive secrete, secretele arhivelor*, I, București, Editura Mica Valahie, 2005; Gh. Buzatu, ed., *Trecutul la judecata prezentului*, ed. citată; Gh. Buzatu, George Rotaru, *Stalin, Hitler, Antonescu*, ed. citată.

¹⁵⁶ Editori: **Gh. Buzatu, Stela Cheptea, Marusia Cîrstea.**

¹⁵⁷ Editori: **Gh. Buzatu, Stela Cheptea, Marusia Cîrstea, Corneliu Mihail Lungu.**

¹⁵⁸ Editori: **Gh. Buzatu, Stela Cheptea, Marusia Cîrstea.**

¹⁵⁹ Vezi Gh. Buzatu, *România și Marile Puteri*, p. 183; *idem, Hitler, Stalin, Antonescu*, p. 77 și urm.

biruință. România va avea drepturile ei (subl. ns.)”¹⁶⁰. După declanșarea Războiului Sfânt la 22 iunie 1941, în tabăra Germaniei¹⁶¹, și în urma succesele înregistrate mai ales în primul an al ostilităților pe Frontul de Est, credința lui Antonescu în victorie a sporit, chiar s-a transformat în convingere. Este adevărat că evoluția în continuare a evenimentelor, cu reversul lor după 19-20 noiembrie 1942 la Stalingrad, avea să-l determine pe Mareșal, uneori, să facă considerații ambigui în privința șanselor. Dar, ca element determinant, optimismul nu l-a părăsit nici un moment. Poate că de aici a rezultat și decizia lui de-a rămâne aliat al lui Hitler până la sfârșit. Chiar în seara de 22 august 1944, primindu-l pe liderul național-țărănist Ion Mihalache, Mareșalul a admis că nu mai credea „de mult” în victoria Germaniei¹⁶², dar, pentru a înfăptui *volte-face*-ul, considera ca fiind absolut necesare din partea anglo-americanilor „garanții” pentru viitorul României¹⁶³. Nefiind cazul, așa se explică de ce, în ceasurile imediat următoare, Antonescu n-a acceptat vreo „mișcare în front”, lucru pe care i l-a comunicat Regelui Mihai I în cursul ultimei întrevederi, decisive, din după-amiaza de 23 august 1944. În context, cum se știe, însă așa cum avertizase Antonescu, cotitura Bucureștilor n-a salvat România. Din contra, cu și, mai ales, fără Mareșal, **catastrofa României s-a precipitat chiar atunci, prin lovitura de stat**, care s-a limitat în esență la demiterea și încarcerarea principalilor reprezentanți ai regimului antonescian. Pentru România, însă, n-a rezultat vreun avantaj, în afară de ocupație, rășluri teritoriale, imense datorii de război, teroare și, mai cu seamă, comunismul asiatic de import sub șenilele tancurilor roșii.

Până atunci, Antonescu, încrezător în victorie, nu s-a dovedit nicicum un idealist, fiind mai degrabă un lider **realist**, chiar oportunist. Un document recent descoperit atestă o perspectivă extraordinară și categorică pentru a-i desluși poziția. Ne referim la scrisoarea inedită adresată de I. Antonescu atașatului militar german la București, Alfred Gerstenberg, la 26 noiembrie 1942. În documentul respectiv, după ce, printr-o intervenție personală de excepție pe textul dactilografiat, Mareșalul a fixat în chip esențial rolul și locul țării în războiul statelor Axei¹⁶⁴ - considerând România „*CEL MAI MARE DIN CEI MICI DIN AXĂ*” - sublinia: „... *Cred că nu mă înșel în credința ce am că vom smulge, după lupte grele, victoria* (subl. ns.), *oricare ar fi greutățile prin care trecem împreună cu cei mari din Axă, cu care avem aceleași idealuri și riscuri*”¹⁶⁵. A fost remarcabil însă că, totodată, Mareșalul Antonescu n-a ezitat să-i comunice atașatului Reichului la București și rezervele sale, sub această formă: „*Sunt însă convins că, dacă sondele și rafinările românești ar fi distruse chiar parțial, vom pierde războiul*”¹⁶⁶ *oricât de genială este conducerea germană și oricât de mare este [sunt] bravura, tenacitatea, pregătirea, organizarea, energia și puterea poporului și armatei germane, în fața cărora și eu, ca și toți, mă înclin cu admirație*”¹⁶⁷.

¹⁶⁰ ANIC, fond PCM - CM, dosar 251/1940, f. 169.

¹⁶¹ Vezi situațiile nuanțate supuse discuțiilor de către reputatul istoric german Andreas Hillgruber încă în urmă cu peste o jumătate de veac (*Hitler, Regele Carol și Mareșalul Antonescu*, p. 273-277).

¹⁶² Cf. Gh. Buzatu, ed., *Trecutul la judecata istoriei*, p. 370.

¹⁶³ *Ibidem*.

¹⁶⁴ Arhivele Militare Române, Pitești, fond 951, dosar 12, f. 116 (document înregistrat la Cabinetul Militar al Conducătorului Statului sub nr. 243/S).

¹⁶⁵ *Ibidem*.

¹⁶⁶ Subliniat de Antonescu în textul original (*ibidem*, f. 111).

¹⁶⁷ *Ibidem*, f. 116.

După cum s-a stabilit¹⁶⁸, nemaifiind necesar să revenim, petrolul nu a putut fi apărât, soarta României și a aliaților ei fiind, deci, periclitată, iar, ca atare, catastrofa *Axei*, inevitabilă în viziunea lui Antonescu, nici nu a mai întârziat mult timp !

Dependent, așadar, de victoria *Axei* în război, Mareșalul Antonescu nu a reușit să-și domine cunoscutele-i patimi și orgoliul adesea nemăsurat și necontrolat. Din postura sa de lider militar și politic, el ajunsese să nu-i mai fie, pur și simplu, indiferent modul în care avea să fie prezentat posterității. De altfel, Antonescu avea la îndemână propria experiență. Și anume că, în cursul anilor 1916-1919, ca șef al Biroului Operații al Marelui Cartier General Român, el avusese un rol adeseori determinant în proiectarea și executarea acțiunilor, dar, atunci și îndeosebi după război, gloria a revenit (dacă nu cumva și-au asumat-o !) șefilor săi: Constantin Prezan, Al. Averescu ș.a. În acest context, trebuie avut în vedere că în 1941-1942 colecția oficială a *Istoricului campaniei din 1916-1919* demarase (fiind deja editate primele trei volume), iar, în paginile masivei lucrări, rosturile ofițerului de odinioară nu au fost puse în evidență dincolo de zona penumbrelor. Or, de această dată, în cazul Războiului din Răsărit, în care evident Antonescu avusese rolul hotărâtor în toate privințele (planificare, declanșare și execuție), lucrurile nu aveau cum, și nu trebuiau, să se mai repete. În fond, de la un capăt la altul, noul război pentru România Mare, purtat - este adevărat, precum și la 1916-1918 - de o Românie Mică, era într-o măsură și **al său** ... Se înțelege ce proporții căpăta acest aspect în imaginația și în comportamentul Mareșalului, pentru el, care - oricând și oriunde - obișnuia să vorbească despre sine exclusiv la persoana a III-a !

Am socotit necesare aceste considerații, cel puțin pentru a afla sensul deciziei Mareșalului Antonescu de-a se trece, după modelul existent pentru primul război mondial, la elaborarea unui istoric al campaniei declanșate la 22 iunie 1941. Sub acest aspect, preparativele s-au desfășurat rapid și, într-o privință, eficient. Avem în vedere faptul că, *deja în luna octombrie 1942, la solicitarea expresă a Mareșalului, s-a trecut la întocmirea Istoricului campaniei din Est*¹⁶⁹. S-a prevăzut ca „prima redactare” să se termine la 31 decembrie același an, urmând ca textul definitiv să fie predat în ianuarie 1943¹⁷⁰. După numai un an de zile, în ianuarie 1944, s-a raportat că „redactarea definitivă” **se încheiase**, rezultând volumul *România și expansiunea rusească. Armata Română în războiul contra bolșevismului*¹⁷¹. În raport cu obiectivele istoriografice asumate, colaboratorii Cabinetului Militar și ai Serviciului Istoric al MStM-ului au organizat, bineînțeles, materialul arhivistic disponibil și, concomitent, au pregătit conferințe și diverse broșuri, premergătoare unei valorificări ... anticipate a operei programate¹⁷².

Dar, mai mult decât atât, întreg materialul arhivistic adunat la nivelul Președinției Consiliului de Miniștri (Cabinetele Civil și Militar) a fost excelent sistematizat - fonduri,

¹⁶⁸ Cf. Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, p. 263 și urm. (cap. VII - *Aliați ca aliați, dar petrolul e pe bani !...*); idem, *A History of Romanian Oil*, II, București, Mica Valahie Publishing House, 2006, p. 117 și urm.

¹⁶⁹ Vezi Gh. Buzatu, Horia Dumitrescu, *N. Iorga și I. Antonescu: Istoria războaielor României din 1914-1918 și 1941-1945*, în *N. Iorga. 1871-1940. Studii și documente*, III, coordonatori C. Bușe și C. Găucan, București, Editura Universității, 2007, p. 73 și urm.; Alexandru Oșca, Florin Șperlea, coordonatori, *În slujba muzei Clio. O istorie a Serviciului Istoric al Marelui Stat Major. 1920-1945*, București, Editura CTEA, 2006, p. 331 (Dare de seamă a Serviciului Istoric, ianuarie 1943).

¹⁷⁰ *Ibidem*.

¹⁷¹ *Ibidem*, p. 128 (Dare de seamă a Serviciului Istoric, ianuarie 1944).

¹⁷² *Ibidem, passim*.

dosare tematice, indexuri, fiecare dosar dispunând de opisuri complete. Au rămas în acest sens, ca probe relevante, inventarele Cabinetului Civil M. Antonescu¹⁷³ și ale Cabinetului Militar¹⁷⁴. Organizarea adecvată a materialelor și-a evidențiat roadele chiar și în mai 1945 la sechestrarea lor de către ocupantul sovietic, într-o ordine desăvârșită, a celor opt lăzi de documente extrase din arhiva Cabinetului Militar, dintre care **unele aveau să revină** la București după aproximativ 15 ani, restul fiind reținut pe termen nedefinit, context în care am avut șansa de-a le cerceta prin 1992-1994 în arhivele din Moscova ale fostului KGB¹⁷⁵. De altfel, la 17 mai 1945, prin ordinul nr. 20 251, generalul C. Vasiliu-Rășcanu, titularul în funcție al Apărării Naționale, sub presiunea unei note ultimative sovietic din 5 mai 1945 de predare neîntârziată a documentelor istorice, a stabilit ca dosarele Cabinetului Militar să fie transmise, în starea în care fuseseră pregătite de creatorii fondului, „opisate, numerotate și sigilate”¹⁷⁶; ordinul ministrului avea în vedere și predarea, din fondul Serviciului Istoric al Marelui Stat Major, a **jurnalelor de operații** ale marilor unități române combatante pe Frontul de Est în perioada 22 iunie 1941-23 august 1944¹⁷⁷.

De reținut, în context, că în temeiul experienței primului război mondial Mareșalul Antonescu, cu gândul la *Istoria* proiectată a Campaniei din Est în plină desfășurare, în rezoluțiile scrise a stabilit, de multe ori, ca documentele fundamentale de referință să fie direcționate fie către „arhiva istorică” a Statului, fie către „arhiva personală”¹⁷⁸. În consecință, colaboratorii de la Cabinetul Militar au depozitat în arhiva privată a Mareșalului acte de diverse categorii, pe care ei înșiși le-au delimitat cu precizie: I - documente trimise la vilă¹⁷⁹; II - documente aflate în casa de fier a Cabinetului Militar (originale din Evul Mediu, de la Mihai Viteazul sau Constantin Duca); III - documente obișnuite păstrate de secretarul particular, căpitanul N. Anghel¹⁸⁰.

Luminile și umbrele Jurnalului

Un lucru este cât se poate de clar, ceea ce denotă avantajele indiscutabile ale *Jurnalului*. Documentul surprinde situații și personaje aflate în *epicentrul evenimentelor din 1940-1944*, ceea ce - trebuie să recunoaștem - constituie, deopotrivă pentru istoric sau pentru cititor, **o șansă**, iar aceasta din multiple puncte de vedere. Constatând deja că *Jurnalul*, eliminând spectaculosul, nu surprinde caractere și atmosfera confruntărilor „la vârf” relatate, nu rivalizează de fel cu reconstituirile pline de culoare și încordare specifice paginilor care ne-au introdus, să zicem, în anturajul lui Adolf Hitler¹⁸¹ sau al lui

¹⁷³ ANIC, fond PCM - Cabinetul Civil M. Antonescu, dosarele 362, 499-502.

¹⁷⁴ Idem, fond PCM - CM, dosarele 45/FD-49/FD.

¹⁷⁵ Cf. Gh. Buzatu, *Românii în arhivele Kremlinului*, p. 178-179.

¹⁷⁶ *Ibidem*, p. 174.

¹⁷⁷ *Ibidem*.

¹⁷⁸ Vezi inventarul arhivei personale a lui I. Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 238/1944, 34 file).

¹⁷⁹ Între acestea, I. Antonescu și-a rezervat mesajele personale primite de la Adolf Hitler, Hermann Goering, Papa Pius XII sau Regele Victor Emanuel III (cf. ANIC, fond PCM - CM, dosar 63/1940).

¹⁸⁰ Arhivele Militare Române, Pitești, fond DCI/1974, f. 119 (în continuare, se va cita: AMR).

¹⁸¹ Vezi, în acest sens, dr. Henry Picker, Hrsg., *Hitlers Tischgespräche im Führerhauptquartier, 1941/1944*, Bonn, Athenäum Verlag, 1951; Helmut Heiber, Hrsg., *Hitlers Legebeprechnungen. Die Protokollfragment seiner militärischen Konferenzen. 1942-1945*, I-II, Stuttgart, DVA, 1962; Adolf

I. V. Stalin¹⁸². Ceea ce, admitem, nu prejudiciază, câtuși de puțin, **probitatea și valoarea** documentului. Mai ales că tocmai acestea reprezintă criteriile fundamentale pentru evaluarea științifică a *Jurnalului*. Iată de ce, credem, se impune să precizăm că, prin excelență, *Jurnalul* găzduiește relatări sobre și obiective, demne de tot interesul, fie numai dacă avem în vedere calitatea de unicat a „sursei”. Să reținem însă și unele expuneri ample, multe pline de „culoare”, datorate autorului/autorilor (?), necunoscuți, al/ai *Jurnalului*. În acest sens, trimitem pe cititor la faptele surprinse, de exemplu, pentru zilele de **12 noiembrie 1940** (plecarea generalului Antonescu spre Roma); **23 decembrie 1940** (seara Pomului de Crăciun la Președinția Consiliului de Miniștri); **6 și 8 septembrie 1941** sau **12 noiembrie 1941** (dezbateri în Consiliile de Miniștri); **8 noiembrie 1941** (parada militară de la București în cinstea căderii Odessei, cu participarea Regelui Mihai I și a feldmaresalului Wilhelm Keitel, șeful Înaltului Comandament al *OKW*-ului; **1-3 noiembrie 1941** (inspecțiile Maresalului în Dobrogea) și **13 noiembrie 1941** (întâlnirea Maresalului cu guvernatorii Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei); **16 martie 1942** (vizitele „inopinate” prin căminele de copii din București) etc. De asemenea, pentru zilele de **23-24 august 1941**, aflăm detalii referitoare la vizitele Regelui Mihai I și Maresalului Antonescu la Tighina - Tiraspol - Chișinău sau pe front¹⁸³. În aceeași măsură, despre ședința Consiliului de Miniștri din **9 septembrie 1941**, desfășurată cu participarea tuturor membrilor Cabinetului și în prezența guvernatorilor provinciilor istorice, generalii C. Voiculescu și Cornel Calotescu, aflăm amănunte privind conținutul discuțiilor și natura deciziilor, mai precis:

„[...] *Consiliu de Miniștri*¹⁸⁴. *Au luat parte Domnii membri ai Guvernului, precum și Dl. General Constantin Voiculescu, Guvernatorul Basarabiei, și Dl. General Corneliu Calotescu, Guvernatorul Bucovinei.*

S-a discutat:

- *Punerea în funcțiune a întreprinderilor industriale și a magazinelor din Basarabia și Bucovina.*

- *Problema industriei metalurgice (comenzi, livrări, românizarea personalului de conducere, a specialiștilor și a lucrătorilor).*

- *Problema aprovizionărilor (valorificarea laptelui și derivatelor lui, conservele, fructelor, peștelui și cărnii).*

- *Situația financiară a țării (încasări, cheltuieli, subscrieri la împrumut).*

- *Simplificarea și unificarea legislației [...]*¹⁸⁵.

În mod obișnuit, autorul/autorii *Jurnalului* recurg la formule impersonale, fiind nenumărate asemenea formulări: „sosirea la Predeal” (**7 octombrie 1940**); „plecarea la Biserica Sf. Ilie Gorgani” (**30 noiembrie 1940**); „sosirea la Butimanu” (**10 octombrie 1941**);

Hitler, *Libres propos sur la guerre et sur la paix, recuellis sur l'ordre de Martin Bormann*, I-II, Paris, Flammarion, 1952-1954; H. R. Trevor Roper, ed., *Hitler's Table Talk 1941-1944. His Private Conversations*, New York City, Enigma Book, 2000 (ediția originală - 1953). A. Hitler spre exemplu l-a prevestit pe liderul sovietic N. S. Hrușciiov, de vreme ce, la 17 octombrie 1941, a propus situarea României în rândul statelor... „axate” pe agricultură după terminarea războiului mondial (cf. *Libres propos...*, I, p. 67).

¹⁸² Vezi Felix Ciuev, *Sto sorok besed s Molotovim*, Moskva, Terra, 1991, *passim*.

¹⁸³ Apud Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, p. 197-199.

¹⁸⁴ A se compara cu *Stenogramele...*, II, București, 1998, p. 639-666; ANIC, fond PCM - CM, dosar 273/1944, f. 4-5.

¹⁸⁵ Vezi *infra*, în acest volum.

„sosirea la Cartierul General al Führerului” (**11 februarie 1942**); „sosirea la Președinție” (**13 mai 1942**). Alteori, mai cu seamă în cazul vizitelor pe front ale lui Antonescu, autorul/autorii *Jurnalului* se implică, participă de regulă la evenimente, căci altfel cum s-ar putea interpreta formulări ca acestea: „la ora 8,40 [în **15 ianuarie 1941**] **ajungem** la Viena”; „**suntem** la Tighina” (**17 august 1941**), pentru ca, la **6-9 august 1941**, asemenea formule să intoxice textul pur și simplu: „**plecăm** la aerodrom”; „**sosim** pe aerodromul din Iași”; „**plecăm** cu trenul la Chișinău”; „**ne găsim** în Chișinău”; „**petrecem** noaptea în vagon”; „peste noapte **rămânem** în Chișinău”; „**plecăm** spre Divizia a 7-a”; „**trecem** Nistrul pe la Tighina”; la **28 noiembrie 1941** - „în automobile, **ne-am transportat** [de la Școala Superioară de Război] la cazinoul ofițerilor germani unde s-a servit o gustare”; la **23 martie 1944** - „17,40 - Sosire la Aeroportul din München, unde **suntem întâmpinați** de Dl. von Doernberg, Ministru Protocolului German” ș.a.m.d. Nu o singură dată, autorul/autorii *Jurnalului* probează că, făcând parte din anturajul lui Antonescu, sunt prezenți - cel puțin afectiv, evident - la faptele relatate, așa precum la întrevederea Hitler - Antonescu din **27 februarie 1944** de la Castelul Klessheim (Salzburg, Austria):

„[...] 9,00 - Dl. Mareșal s-a sculat și a rămas în apartamentul D-sale până la ora 11,30. Între timp a primit pe Dl. General Șteflea și Dl. Colonel Davidescu.

11,30 - Dl. Mareșal se plimbă prin salonul de onoare și pe terasa Castelului.

12,00 - Sosește Führerul la Castel. Imediat intră în conferință cu sftnicii săi.

12,30 - Sosește la Castel Dl. Ministru von Ribbentrop.

Imediat Führerul însoțit de Dl. Ministru von Ribbentrop și Dl. Ministru Schmidt și urmat de suită, urcă la Dl. Mareșal, care îl așteaptă în sala de onoare. Urmează conversațiile în salonul de lucru al D-lui Mareșal, fiind de față și Führerul, Dl. Ministru von Ribbentrop și Dl. Ministru Schmidt.

14,05 - Führerul cu Statul său Major se retrage pentru pregătirea și prezentarea situației operative. Dl. Mareșal cu Dl. Ministru von Ribbentrop au rămas singuri și au discutat până aproape de ora 15.

15,00 - Dl. Mareșal cu Führerul și parte din suita fiecăruia trec la masă în sala de recepție.

16,10 - Se termină masa și se fac pregătiri pentru trecerea în Lagezimmer.

16,15 - Statul Major al Führerului, Dl. Ministru von Ribbentrop, Dl. General Gheorghe Ion, Dl. General Șteflea și toți ofițerii din suita D-lui Mareșal sunt în Lagezimmer. Imediat intră Dl. Mareșal condus de Führer. Urmează expunerea situației fronturilor.

Primul vorbește Generalul de Armată Zeitzler, arătând situația Frontului de Est.

Urmează expunerea făcută de Führer tot pentru Frontul de Est.

Generalul de Armată Jodl prezintă situația Frontului Mediteranean, Frontului din Atlantic și Frontului din Canalul Mânecii și Marea Nordului.

Führerul completează expunerea, Dl. Mareșal intervine în unele privințe.

Amiralul Dönitz face o expunere asupra dispozitivului naval de pe Frontul Atlanticului și Mării Nordului.

17,30 - Se termină expunerea situației operative.

17,35 - Începe conferința Mareșal Keitel - General Șteflea.

17,40 - Dl. Mareșal în conferință cu Führerul, Dl. Ministru von Ribbentrop și Dl. Ministru Schmidt. Pentru câteva clipe cei doi Conducători au fost singuri.

18,30 - Führerul pleacă de la Castelul Klessheim. Toate întrevederile dintre Dl. Mareșal și Führer iau astfel sfârșit la această oră.

19,00 - Dl. Mareșal intră în conferință cu: Dl. Mareșal Keitel, Dl. General Șteflea,

Dl. Colonel Davidescu și Dl. Lt. Col. Crenato. Conferința a ținut până la ora 20,20.

20,30 - Dl. Mareșal în conferință cu Dl. Ministru von Ribbentrop. Întrevederea a durat până la masă.

21-23,30 - Dl. Mareșal și Dl. Ministru von Ribbentrop trec la masă în sala de recepție a Castelului. La această masă sunt toți membrii din suita D-lui Mareșal și întreaga suită a Führerului cu Dl. Mareșal Keitel.

23,30 - Dl. Mareșal se retrage în apartamentul D-sale, după ce își ia rămas bun de la toți comeseții. Este condus până la ușă de Dl. Ministru von Ribbentrop [...]"¹⁸⁶.

După cum am precizat, însă, predomină stilul sobru, lipsind cu desăvârșire observațiile critice ori aprecierile entuziaste. Autorul/autorii *Jurnalului*, cunoscând, de regulă chiar anticipat, programul activităților Mareșalului, consemnează în termeni simpli faptele cotidiene: „16,00 - M. M. L. L. Regele și Regina aduc un cadou D-lui Mareșal” (**8 ianuarie 1942**); „în cursul dimineții D-l Mareșal rămâne la vilă” (**13 mai 1942**); „în tot cursul zilei, D-l Mareșal lucrează singur în birou” (**16 decembrie 1942**) sau „D-l Mareșal lucrează singur în birou și nu primește pe nimeni” (**28 decembrie 1942; 2 ianuarie 1943**); „cina cu D-na Mareșal și D-na Goga” (**18 aprilie 1943**); „în cursul dimineții, D-l și D-na Mareșal pleacă la ski” (**5 ianuarie 1944**); „**24 martie 1944, ora 7,30**: Deșteptarea D-lui Mareșal”. O serie de precizări ne apar de-a dreptul banale scoase din context ori dacă le raportăm la problema fundamentală a războiului aflată în orice clipă pe agenda zilei; în context, aflăm, așadar, poate contrariați, că: „10,00 - Dl. Mareșal Antonescu iese în grădină unde rămâne ½ oră” (**5 septembrie 1941**); „23,30 - Dl. Mareșal se retrage în dormitor” (**8 septembrie 1941**); „D-l Mareșal iese puțin în grădină” (**11 octombrie 1941**); „în cursul dimineții, D-l Mareșal Antonescu nu părăsește casa, fiind ninsoare abundentă” (**13 octombrie 1941**); „16-17 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. Ministru Mihai Antonescu fac o plimbare prin Cișmigiu” (**16 octombrie 1941**); „7,00 - Dl. Mareșal iese puțin pe terasă [...] 17,00 - Dl. Mareșal iese pe terasă unde rămâne ½ oră” (**18 octombrie 1941**); „18,00 - Dl. Mareșal se duce singur la dentistul Fessler. 21,00 - Masa” (**3 ianuarie 1942**); „9,20 - Dl. Mareșal iese în grădină unde rămâne până la ora 11,50” (**20 aprilie 1942**); „9-10,30 - Dl. Mareșal se plimbă prin parc” (**26 aprilie 1942**); „10,00 - Dl. Mareșal iese în grădină și vizitează sera, curtea păsărilor” (**15 mai 1942**); „D-l Mareșal bea apă [la Olănești] din izvorul nr. 5” (**11 august 1943**); „inhalatii cu apă de la izvorul nr. 5” (idem); „vizită la dr. dentist Ghițescu, pentru o plombă” (**15 august 1943**); „după-amiază, D-l Mareșal lucrează în grădină” (**19 august 1943**); „baie de sulf la băile Statului” (**24 august 1943**); „în cursul dimineții D-l Mareșal se plimbă prin grădina vilei” (**2 iulie 1944**). Iată-l însă pe Ion Antonescu, în cele mai numeroase împrejurări surprinse, primind în audiență cunoscute personalități ale timpului: „D-l Prof. Manoilescu, fost ministru de Externe: informațiuni în legătură cu interesul țării” (**1 octombrie 1940**); „Dl. Iuliu Maniu - chestiuni generale” (**9 octombrie 1940**); „D-l Ministru Pella - chestiunea Gurilor Dunării” (**28 noiembrie 1940**); „D-l Stelian Popescu - chestiuni personale” (idem); „D-l George Brătianu - aduce la cunoștința D-lui General amenințările ce le primește persoana D-sale din partea membrilor legionari și cere măsuri de siguranță contra acestor amenințări” (idem); „Dl. Dinu Brătianu” (**20 decembrie 1940**); „19,15-20,30 - Dl. Iuliu Maniu” (**4 noiembrie 1941**); „IPS Mitropolitul Bălan: Expune situația școlilor din Ardeal” (**7 noiembrie 1941**); „15-18 - Domnul Mareșal pozează pictorului Isachi Mirea”

¹⁸⁶ Apud Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, p. 220.

(23 noiembrie 1941); „D-na Eliza Zelea Codreanu: Chestiuni personale” (17 februarie 1942); „audiență: Dl. Petre Groza” (21 mai 1942); „D-l Ministru Clodius: chestiuni economice” (30 mai 1942); „12,00 - Dl. Arhitect Duiliu Marcu: în legătură cu construcția Palatului Președinției” (16 octombrie 1942); „18-19,35 - Dl. Prof. M. Antonescu - Dl. Gheorghe Brătianu” (9 decembrie 1942); „D-l Ministru Petrovici: Chestiuni de serviciu” (22 decembrie 1942); „D-l Mihalache: Chestiuni politice” (19 ianuarie 1944); „D-l Eugen Cristescu: Chestiuni de serviciu” (25 februarie 1944)¹⁸⁷.

Vizitatorii lui Antonescu: Prietenul la putere se cunoaște, iar adversarul după ...

Am apreciat, și revenim asupra acestui aspect, ca fiind de-a dreptul miraculoasă salvarea *Jurnalului* în 1945, mai precis radierea lui de pe lista documentelor-trofeu predate atunci Moscovei. Este netăgăduit că, dispunând de *Jurnal*, Kremlinul ar fi pătruns rapid o sumă de secrete ce-l interesau cu strășnicie, după cum, pe de altă parte, ar fi beneficiat de *lista completă* a persoanelor/personalităților care s-au perindat în anii 1940-1944 prin cabinetul Mareșalului. Iar, în acest fel, vânătoarea declanșată prin 1945-1948 de NKVD sau de autoritățile comuniste de la București pentru depistarea și dezvăluirea cu tam-tam a foștilor „colaboraționiști” ai regimului „criminal militar-fascist” ar fi avut un suport consistent, un argument imediat și de prima ordine. Mai ales că atacurile în presa comunizantă și înscenările judiciare erau la ordinea zilei... Iată un motiv pentru ca, în temeiul *Jurnalului*, să reținem numele unora dintre personalitățile epocii care, fără a se fi confundat nicicum cu colaboraționiștii fasciști, titlu ce se împărțea cu dărnicie prin 1944-1948, au beneficiat cel puțin de statutul de *invitați* (o dată sau în mai mult rânduri) ai Conducătorului Statului. Menționăm că, din motive explicabile, în unele cazuri, vom reține zilele întrevederilor, desprinse din *Jurnal*:

- Patriarhul Nicodim (6.9.1940)¹⁸⁸
- Dr. C. Angelescu (9.9.1940)
- C. Argetoianu (10.9.1940)
- A. C. Cuza (11.9 și 26.9.1940)
- Constantin (Dinu) I. C. Brătianu (11.9.1940)
- Al. Vaida-Voievod (13.9.1940)
- I. Lupaș (17.9.1940)
- I. Inculeț (20.9.1940)
- Ștefan Ciobanu (20.9.1940)
- Pamfil Șeicaru (20.9.1940)
- Sextil Pușcariu (25.9.1940)
- I. G. Vântu (20.9.1940)
- Octav Onicescu (17.9.1940)¹⁸⁹
- A. C. Cuza (27.9.1940)
- N. Mareș
- Iuliu Maniu (9.10.1940)¹⁹⁰

¹⁸⁷ Asemenea formule despre întrevederile Ion Antonescu - Eugen Cristescu sunt cele mai numeroase în *Jurnal*, pentru întreaga perioadă noiembrie 1940 - august 1944.

¹⁸⁸ Vezi Anexa I (*Cronologie*, 4-26 septembrie 1940).

¹⁸⁹ *Ibidem*.

- Gh. Cuza
- M. Manoilescu
- Gh. Brătianu (10.10.1940)¹⁹¹
- I. Gigurtu
- Ion Mihalache (16.10.1940)¹⁹²
- W. Filderman (10.10.1940)¹⁹³
- Istrate Micescu
- C. Argetoianu
- Victor Slăvescu
- Dr. C. Angelescu
- Sextil Pușcariu
- C. Rădulescu-Motru
- Grigore Antipa
- Gh. Brătianu (30.10.1940)¹⁹⁴
- I. Zelea Codreanu
- C. Rădulescu-Motru, Iuliu Maniu, Ion Mihalache, Gh. Brătianu (28.11.1940)¹⁹⁵
- Stelian Popescu
- Valer Pop
- P. P. Panaitescu
- George Enescu (29.11.1940)¹⁹⁶
- Horia Hulubei
- N. Miculescu
- N. Batzaria
- George Murnu
- Al. Vaida-Voievod (18.12.1940)¹⁹⁷
- Sabin Manuilă
- Constantin (Dinu) I. C. Brătianu (20.12.1940)¹⁹⁸
- I. Lupaș
- Gh. Brătianu (21.12.1940)¹⁹⁹
- Veturia Goga (19.1.1941)²⁰⁰
- Al. Rosetti
- Mircea Vulcănescu
- D. Caracostea
- Eliza Codreanu
- Gh. Cuza
- Nichifor Crainic (26.2.1941)

¹⁹⁰ ANIC, fond PCM - CM, dosar 148/1940, f. 9.

¹⁹¹ *Ibidem*, f. 10.

¹⁹² *Ibidem*, f. 13.

¹⁹³ *Ibidem*, f. 14.

¹⁹⁴ *Ibidem*, f. 125.

¹⁹⁵ *Ibidem*, f. 38.

¹⁹⁶ *Ibidem*.

¹⁹⁷ *Ibidem*, f. 53.

¹⁹⁸ *Ibidem*, f. 54.

¹⁹⁹ *Ibidem*, f. 55.

²⁰⁰ *Ibidem*, f. 71.

- Al. Vaida-Voievod, Ion Mihalache (27.2.1941)²⁰¹
- Victor Slăvescu
- General Radu Rosetti
- Dr. N. Lupu
- A. C. Cuza
- Constantin Tănase (12.3.1941)
- Ion Mihalache (23.3.1941)²⁰²
- Ilie Rădulescu
- Romulus Dianu
- W. Filderman (1.4.1941)²⁰³
- A. C. Cuza și Gh. Cuza (2.4.1941)
- Veturia Goga, însoțită de Lucreția Barbul și Gh. Barbul (6.4.1941)²⁰⁴
- Patriarhul Nicodim
- Moș Ion Codreanu
- Petre Nemoianu
- Dr. N. Lupu
- I. Hudiță (5.4.1941)
- Gh. Brătianu și soția, la dejun (3.6.1941)²⁰⁵
- Dr. N. Lupu
- W. Filderman, însoțit de arhitectul H. Clejan (8.9.1941)²⁰⁶
- Dr. N. Lupu
- Patriarhul Nicodim
- Pamfil Șeicaru (29.11.1941)
- Iuliu Maniu (4.11.1941, între orele 19,15 și 20,30)²⁰⁷
- I. Al. Brătescu-Voinești
- Eliza Brătianu (5.12.1941; 11.3.1942)
- Gh. Brătianu (21.1.1942)²⁰⁸
- Eliza Zelea Codreanu
- Maria Enescu (11.3.1942)²⁰⁹
- Petru Groza (21.5.1942)²¹⁰
- Mitropolitul Bălan
- Ioan de Mocsonyi-Styrcea (19.8.1942)²¹¹

²⁰¹ *Ibidem*, f. 93.

²⁰² *Ibidem*, f. 106.

²⁰³ *Ibidem*, f. 113.

²⁰⁴ *Ibidem*, f. 116.

²⁰⁵ *Ibidem*, f. 147.

²⁰⁶ *Ibidem*, f. 201.

²⁰⁷ *Ibidem*, f. 239.

²⁰⁸ *Ibidem*, f. 281.

²⁰⁹ *Ibidem*, f. 309.

²¹⁰ *Ibidem*, f. 342-343. Ulterior, în decembrie 1943 - ianuarie 1944, dr. P. Groza avea să fie arestat, iar eliberarea lui a survenit în urma ordinului personal al Mareșalului, căruia cel iertat i-a declarat... recunoștință veșnică. Vorbe goale, dacă avem în vedere că, în cursul „procesului” din mai 1946, Iuliu Maniu a intervenit în două rânduri la primul ministru în funcție, nimeni altul decât dr. P. Groza însuși (!), ca să acționeze decisiv pentru comutarea pedepsei cu moartea dictată în cazul fostului Conducător al Statului (cf. Iosif Toma Popescu, *Memorial Iuliu Maniu*, București, Editura Criterion Publishing, 2006, p. 84-85).

- Nichifor Crainic
- Gh. Brătianu (9.12.1942)²¹²
- Patriarhul Nicodim
- Constantin C. Giurescu (12.2.1941)²¹³
- I. Al. Brătescu-Voinești
- Valer Pop
- Mitropolitul Vissarion Puiu
- Patriarhul Nicodim
- I. Hudiță
- Dr. N. Lupu
- George Enescu, însoțit de George Vraca și N. Vlădoianu (7.2.1943)²¹⁴
- Ion Mihalache (11.5.1943)²¹⁵
- La 26.5.1943, între orele 15,30 și 17,00, Mareșalul a participat, la Academia Română, la discursul de recepție al istoricului Gh. Brătianu despre N. Iorga²¹⁶
- N. Mareș
- N. Malaxa (22.7.1943)²¹⁷
- Arhiducesa Ileana (1.8.1943)²¹⁸
- Al. Cretzianu²¹⁹
- Nichifor Crainic
- Pamfil Șeicaru (2.11.1943)
- Eliza Brătianu (30.11.1943)²²⁰
- Dr. N. Lupu
- Ion Mihalache (19.1.1944)²²¹
- Victor Slăvescu
- Arhitectul H. Clejan (22.1.1944)²²²
- I. A. Brătescu-Voinești
- I. Hudiță (9.2.1944)
- I. D. Ștefănescu
- N. Mareș
- Arhiducesa Ileana
- Ion Mihalache (29.3.1944)
- Mircea Cancicov
- Gh. Brătianu (3.4.1944)²²³

²¹¹ ANIC, fond PCM - CM, dosar 462/1942, f. 62.

²¹² *Ibidem*, f. 112.

²¹³ *Ibidem*, f. 147.

²¹⁴ *Ibidem*, f. 262.

²¹⁵ *Ibidem*, f. 208.

²¹⁶ *Ibidem*, f. 220.

²¹⁷ *Ibidem*, f.262.

²¹⁸ *Ibidem*, f. 269.

²¹⁹ *Ibidem*, f. 291.

²²⁰ *Ibidem*, f. 353.

²²¹ *Idem*, dosar 204/1944, f. 20.

²²² *Ibidem*, f. 23.

²²³ *Ibidem*, f. 75.

- Ion Mihalache (6.4.1944)
- Constantin (Dinu) I. C. Brătianu, Gh. Brătianu (7.4.1944)²²⁴
- Pamfil Șeicaru (13.4.1944)
- Patriarhul Nicodim
- Mircea Căncicov
- Pamfil Șeicaru (27.6.1944)
- Prințesa Ileana (10.7.1944)
- Mircea Căncicov.

Din rândul diplomaților acreditați la București și al militarilor străini, în cursul lunii septembrie 1940 au fost primiți în ordine de către I. Antonescu:

- miniștrii Germaniei și Italiei (5.9.1940)
- nunciul papal A. Cassulo (5 și 18.9.1940)
- miniștrii Danemarcului, Suediei, Italiei, Greciei și Marii Britanii (10.9.1940)
- miniștrii Iugoslaviei și Belgiei (11.9.1940)
- miniștrii Elveției și Portugaliei (12.9.1940)
- miniștrii Norvegiei și SUA (16.9.1940)
- consulul Mexicului (19.9.1940)
- miniștrii Iranului și Egiptului (20.9.1940)
- miniștrii URSS și Chinei (23 și, respectiv, 24.9.1940).

Ulterior la Cabinetul lui I. Antonescu s-au perindat îndeosebi:

- Miniștrii Reichului, Wilhelm Fabricius (1936-1941) și Manfred von Killinger (1941-1944), precum și colaboratorii lor din cadrul Legației Germaniei din București
- Generalii Alfred Gerstenberg (1940-1944), atașatul aero, Erik Hansen (1940-1941, 1943-1944) și Arthur Hauffe (1941-1943), șefii Misiunii Militare Germane în România
- Franklin Mott Gunther, ministrul SUA la București (30.10.1940, 25.4.1941)²²⁵
- Feldmareșalul Wilhelm Keitel, șeful OKW (8.11.1941)²²⁶
- Renato Bova Scoppa, ministrul Italiei la București (19.4.1942)²²⁷
- Amiralul Wilhelm Canaris, șeful celebru al *Abwehr*-ului (10.9.1940, 10.3.1941, 8.7.1941, 29.8.1943 etc.)
- Amiralul Erich Raeder, comandantul Marinei de Război a Reichului (4.9.1941).

Se impun atenției cititorului, netăgăduit, numele personalităților care, bucurându-se de cea mai mare frecvență în *Jurnal*, relevă cele mai intense raporturi protocolare, politico-militare, diplomatice ori secrete cu Conducătorul Statului:

- Mihai Antonescu²²⁸
- Veturia Goga
- Regele Mihai I și Regina-Mamă Elena²²⁹
- Manfred von Killinger²³⁰

²²⁴ *Ibidem*, f. 79.

²²⁵ *Idem*, dosar 148/1940, f. 2, 128.

²²⁶ *Ibidem*, f. 241-243.

²²⁷ *Ibidem*, f. 330.

²²⁸ Vezi, în acest volum, *Jurnalul* pentru perioada 27.9.1940 - 31.12.1941.

²²⁹ *Ibidem*.

- Toți membrii Guvernului și delegații Marelui Stat Major Român²³¹
- Toți ofițerii superiori deținând posturi de comandă la nivelul MU ale Armatei Române²³²
- Eugen Cristescu²³³.

Acesta din urmă, în calitatea-i de șef al SSI-ului, era personajul cel mai așteptat ori, altfel spus, cel dintâi care, după vice-premierul Mihai Antonescu, s-a bucurat de „ușă deschisă” la Mareșal, desigur, în raport cu importanța excepțională a postului deținut. În cursul războiului, în general, Eugen Cristescu a fost primit de Mareșal în ritmul de cel puțin 2-3 ori săptămânal, dar, în situații deosebite, uneori și de 2-3 ori pe zi, precum la 19 iunie 1944 (2)²³⁴ sau la 4 septembrie 1943 (3)²³⁵.

De asemenea, cu gândul la deznodământul evoluțiilor interne din România anilor 1940-1944, nu se poate neglija - examinând listele din paginile precedente - că, dintre personalitățile care s-au perindat prin cabinetul Generalului/Mareșalului Antonescu în decurs de patru ani, *n-a lipsit nici unul dintre complotiștii de elită care și-au pus în evidență „meritele” cu prilejul controversatei lovituri de stat de la 23 august 1944*²³⁶, și anume: Regele Mihai, generalul C. Sănătescu, Ioan de Mocsonyi-Styrcea, Gh. Brătianu, Iuliu Maniu și Constantin (Dinu) I. C. Brătianu, Veturia Goga, mai puțin, cum se observă, dr. Petru Groza, care, nefiind în măsură să participe la puci, avea să se impună însă ulterior, între 6 mai și 1 iunie 1946, ca lider al celui dintâi guvern criminal pro-comunist care a înscenat monstruosul „proces al mării trădări naționale” și a vegheat, în final, la împlinirea sentinței dictate de falsul „Tribunal al Poporului” din București - execuția Mareșalului și a unora dintre foștii săi colaboratori !

Nu vom încheia acest subcapitol, fără a preciza că Adolf Hitler - în calitatea sa de gazdă, iar niciodată de oaspete al lui I. Antonescu - este un alt personaj care populează frecvent *Jurnalul*, în mod practic oridecâteori întâlnim detalii despre întrevederile Conducătorului Statului român cu Führerul. Așa după cum s-a stabilit²³⁷, din noiembrie 1940 și până în august 1944 Antonescu a fost primit de Hitler în 20 de rânduri, dar, cum ultima lor întrevedere, cea din 5 august 1944, nu intră în discuție, dat fiind că *Jurnalul* se oprește la 21 iulie 1944, deducem că trebuie să ne limităm la precedentele 19 runde de convorbiri germano-române la cel mai înalt nivel, mai precis la cele din **22 și 23 noiembrie 1940** (Berlin), **14 ianuarie 1941** (Obersalzburg), **12 iunie 1941** (München), **6 august 1941** (Berdicev, Ucraina), **11 februarie 1942** (2), **10 ianuarie 1943** (2) și **12-13 aprilie 1943** de la „Wolfschanze”, **26-27 februarie 1944** (3) și **23-24 aprilie 1944**

²³⁰ *Ibidem.*

²³¹ *Ibidem.*

²³² *Ibidem.*

²³³ *Ibidem.*

²³⁴ Idem, dosar 204/1944, f. 146.

²³⁵ Idem, dosar 462/1942, f. 293.

²³⁶ Cf. Traian Udrea, *23 august 1944. Controverse istorico-politice. Studiu istoriografic*, București, Editura Alex-Alex & Leti Pres, 2004, *passim*. Strălucitul jurnalist care a fost Pamfil Șeicaru avea să releve, în presa din exil, că „**tot ce s-a abătut după 23 august [1944] asupra nenorocitei noastre patrii era virtual cuprins în actul loviturii de stat**” (Pamfil Șeicaru, *Scrieri*, vol. 3, București, Editura Victor Frunză, 2003, p. 215).

²³⁷ Cf. Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, p. 242-243.

de la Klessheim²³⁸.

Despre boala Mareșalului

Jurnalul oferă, nici nu se putea altfel, date relevante despre multe dintre problemele personale ale lui I. Antonescu, iar, în această ordine, infirmă știrile false puse în circulație în epocă despre „boala” ce l-ar fi ... răvășit în anul fatidic 1942?! Pe parcursul celor aproape patru ani de guvernare²³⁹, nu aflăm diseminate în *Jurnal* știri neliniștitoare, predominând unele de acest gen: La **6 decembrie 1941**, Mareșalul, însoțit de căpitan dr. Stroescu, s-a deplasat la Spitalul Militar din București „pentru o ședință de raze”²⁴⁰; peste câteva zile, între **20 și 31 decembrie 1941**, Mareșalul avea să fie „reținut în casă de către medic, fiind indispus”²⁴¹. Tot „indispus” Mareșalul a fost între **30 iunie și 7 iulie 1942**²⁴²; ulterior, între **4 și 25 august 1943**, Ion și Maria Antonescu s-au aflat pentru tratament la Olănești - băi de sulf²⁴³, iar, în cursul lor, la **11 și 15 august**, maiorul dr. Ghițescu a fost solicitat pentru ... „lucru la o plombă”²⁴⁴. După câteva luni, la București, la **9 decembrie 1943**, Antonescu s-a adresat iarăși dentistului²⁴⁵.

Cel mai adesea însă, mai cu seamă în cursul *weekend*-urilor, *Jurnalul* a consemnat că Mareșalul a „rămas în casă”, dar nu pentru vreun tratament, ci pentru a-și afla răgazul necesar lucrului, îndeosebi pentru a soluționa problemele bogatei corespondențe primite. *Jurnalul* chiar abuzează pe alocuri, făcând trimiteri la momentele ce-și rezerva eroul pentru „a lucra corespondența obișnuită” (**15.3.1942**)²⁴⁶ sau, altfel zis, pentru a „rezolva corespondența curentă” (**17.10.1943**)²⁴⁷. Deosebit de relevante sunt informațiile despre un episod capital al Războiului din Este și, în consecință, al conflagrației mondiale: Stalingrad. Potrivit *Jurnalului*, contraofensiva Armatei Roșii din 19-20 februarie 1942, cu consecințele-i catastrofale pentru destinul Armatelor 3 și 4 Române, deopotrivă al Armatei

²³⁸ Vezi stenogramele complete traduse și editate de colegul Ion Calafeteanu, *Români la Hitler*, București, Editura Enciclopedică, 1999, p. 57-96, 106-125, 140-198, 200-245. În privința relatărilor din *Jurnal*, pentru întrevederile Hitler-Antonescu din noiembrie 1940, ianuarie, iunie și august 1941, apoi din februarie 1942, vezi ANIC, fond PCM - CM, dosar 148/1940, filele 32-34, 67-68, 151-152, 180-181, 292-295); pentru întrevederile din ianuarie, aprilie și septembrie 1943, vezi idem, dosar 462/1942, filele 124-129, 189-191, 291-292, iar, pentru cele din februarie și martie 1944, idem, dosar 204/1944, filele 38-43, 63-66.

²³⁹ Din documentele disponibile, desprindem următoarele informații relativ la indisponibilitățile lui I. Antonescu anterior anului 1940: concediu medical de 30 de zile, cu începere de la 7.8.1937, după „Foaia de sănătate și absențe din 1907-1937”; de asemenea, la 1.3.1934, din „Anexa la foaia de sănătate”, deducem că, fiind examinat de Comisiunea Medicală desemnată de Marele Stat Major, „a fost găsit sănătos” (cf. Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, p. 344-356).

²⁴⁰ ANIC, fond PCM - CM, dosar 148/1940, f. 260. Tratamentul s-a repetat la 18.12.1941 (*ibidem*, f. 268).

²⁴¹ *Ibidem*, f. 269-271.

²⁴² Idem, dosar 462/1942, f. 35.

²⁴³ *Ibidem*, f. 272-287. Tratamentul la Olănești s-a repetat în august 1944, dar *Jurnalul*, oprindu-se la 21 iulie 1944, nu oferă, natural, nici un fel de referințe.

²⁴⁴ ANIC, dosar 462/1942, f. 277, 280.

²⁴⁵ *Ibidem*, f. 359.

²⁴⁶ Idem, dosar 148/1940, f. 311.

²⁴⁷ Idem, dosar 462/1942, f. 322.

6 Germane, l-a surprins pe Mareșal în București²⁴⁸, de unde a plecat la Predeal, la **21 noiembrie 1942**²⁴⁹, pentru ca, a doua zi, să meargă la ski cu Maria Antonescu, iar, la revenire, să dețină cu unii dintre colaboratorii săi din cadrul Cabinetului Militar (colonelul Radu Davidescu, maiorul N. Caloenescu, căpitani N. Anghel și I. Georgescu)²⁵⁰. Luni, **23 noiembrie 1942**, Antonescu a plecat la București, pentru a reveni la Predeal pentru *weekend*-urile următoare, din **28-29 noiembrie** și, respectiv, **5-6 decembrie 1942**, de fiecare dată studiind analizele sosite de pe front ori pregătind corespondența cu Hitler și generalii săi (Keitel, von Manstein, Hauffe ș.a.) pe tema eșecurilor de proporții din Est. În context, *Jurnalul* ni se destăinuie: „Dl. Mareșal nu a primit pe nimeni, rămânând la vilă în tot cursul zilei” (**29.11.1942**)²⁵¹ ori: „Dl. Mareșal nu primește pe nimeni lucrând singur în birou” (**5.6.1942**)²⁵². Situația se repetă, uneori, chiar în miezul săptămânii: miercuri, **16 decembrie 1942**, Antonescu, la Președinția din București, „în tot cursul zilei ... lucrează singur în birou”²⁵³, pentru ca la finele săptămânii, în **20-21 decembrie 1942**, să procedeze identic: „lucrează singur în birou [la Președinție], neprimind pe nimeni”²⁵⁴, după cum a mai procedat la **28 noiembrie 1942**²⁵⁵ sau la **2 ianuarie 1943**²⁵⁶. În cursul anului 1943, mai precis în ultimele luni, în *Jurnal* vor abunda expresiile de genul „lucru în birou”, precum la **15-17, 19-20, 22-27 noiembrie, 1, 20-21, 26-28 decembrie**²⁵⁷.

Ajungem, în acest fel, la episodul controversat referitor la **boala Mareșalului**²⁵⁸. Grație *Jurnalului*, devine posibil să constatăm apariția, evoluția și manifestările necazurilor, apoi stingerea lor, după cum urmează: în perioada **1-8 iunie 1942**, Mareșalul a vizitat Crimeea, iar ulterior (**9-12 iunie 1942**) Transnistria, revenind la București în **13 iunie 1942**²⁵⁹. Zilele imediat următoare au fost rezervate, ca de obicei, „lucrului în birou” (**14-18 și 23-29 iunie 1942**)²⁶⁰, pentru ca, dintr-o dată, pentru perioada **30 iunie - 7 iulie 1942**, să apară acest verdict: „Dl. Mareșal, fiind indispus, nu a primit pe nimeni, nici în vizită și nici în audiență”²⁶¹. La **8 iulie 1942**, Mareșalul, aflat în continuare la Predeal, a primit vizita a trei medici apropiați: Drăgănescu, Stroescu și d-na Teodorescu²⁶², care au revenit și a doua zi, însoțiți fiind de dr. N. Lupu și prof. Danielopol²⁶³. Aceștia aveau să li se adauge

²⁴⁸ *Ibidem*, f. 105.

²⁴⁹ *Ibidem*, f. 106.

²⁵⁰ *Ibidem*.

²⁵¹ *Ibidem*, f. 109.

²⁵² *Ibidem*, f. 111.

²⁵³ *Ibidem*, f. 115.

²⁵⁴ *Ibidem*, f. 116.

²⁵⁵ *Ibidem*, f. 118.

²⁵⁶ *Ibidem*, f. 120.

²⁵⁷ *Ibidem*, filele 321-378.

²⁵⁸ Pentru detalii, vezi Alex Mihai Stoenescu, *Armata, Mareșalul și evreii*, București, Editura RAO, 1998, p. 470-485; idem, *Istoria loviturilor de stat în România. 1821-1999*, vol. 3, *Cele trei dictaturi*, ediție revizuită, București, Editura RAO, 2006, 522-523.

²⁵⁹ Idem, dosar 462/1942, f. 1-28.

²⁶⁰ *Ibidem*, f. 29-35.

²⁶¹ *Ibidem*, f. 35. Anterior, la **2 iunie 1942**, dr. Gaston Prieur îi comunicase Generalului „rezultatul consultației” la care îl supusese (vezi *infra*, în acest volum). Și, fapt demn de reținut, medicul francez, împreună cu căpitan dr. Stroescu, a consultat-o și pe Maria Antonescu, atunci când a fost cazul, mai precis la **15 decembrie 1940** (vezi *infra*).

²⁶² Idem, dosar 462/1942, f. 36.

²⁶³ *Ibidem*.

doctorii Sisești, Bazil Teodorescu și Căliman, consultațiile acestora fiind succedate de scurte plimbări în grădină ori pe terasă²⁶⁴. La **13 iulie 1942**, surveni o schimbare de decor: Antonescu servește dejunul cu oaspeți de vază: Veturia Goga, feldmareșalul von Manstein și generalul Hauffe²⁶⁵. În continuare, singur ori în colaborare, de regulă cu colonelul Radu Davidescu, Mareșalul revine la „lucru” în birou, primește vizita lui M. Antonescu (**18.7.1942**), după care, prin Curtea de Argeș, a plecat la București²⁶⁶, unde avea să rămână sub supravegherea medicilor, care-i îngăduiră „lucrul în birou” și vizite repetate la Spitalul nr. 303, unde era internată mama sa, d-na Lița Baranga (**24 și 26.7.1942**), o plimbare pe lacul Snagov cu vaporeșul sau primirea generalului Gerstenberg (**22.7.1942**). La **28 și 29 iulie 1942**, Antonescu primește iarăși o echipă de medici români (căpitanul Stroescu, dr. N. Lupu și Bazil Teodorescu), însoțită de un cunoscut specialist sosit anume de la Viena, prof. dr. Eppinger²⁶⁷, ale cărui indicații s-au dovedit, probabil, eficiente. După mai multe zile, la **5 august 1942**, Antonescu se reîntâlnește cu medicii români, acompaniați - citim în *Jurnal* - de „un doctor german” nenominalizat²⁶⁸. Ceea ce, în temeiul *Jurnalului*, se poate afirma cu certitudine privește faptul că, în săptămânilor și lunile următoare (**august - octombrie 1942**), Mareșalul n-a fost ocolit de doctorii săi preferați, cărora li s-au adăugat pe rând profesorii Fiñescu, Finteșteanu, Angelescu, Simionescu, Popescu, Amza Jianu, Petre Tomescu, ministrul Sănătății în exercițiu, sau d-na Enescu, deși - dacă judecăm după frecvența mențiunilor din *Jurnal* - preferații au rămas soții Teodorescu și doctorii Drăgănescu și Stroescu²⁶⁹. Ceea ce reținem, pentru intervalul **august-octombrie 1942**, programul zilnic al Mareșalului a devenit mai puțin rigid, chiar a revenit la „normal”. Lunile dramatice de pe Frontul de Est din **noiembrie-decembrie 1942** l-au aflat, în consecință, pe Antonescu pe deplin „refăcut”, probând a fi în cea mai bună formă, în deplină dispoziție ca, după tragedia din regiunile Cotului Donului și Stalingradului, să angajeze decis și să-i înfrunte cu aplomb pe proprii aliați, în primul rând pe Adolf Hitler și pe generalii OKW-ului, cu care a purtat un al doilea conflict (prioritar epistolar), concomitent cu războiul adevărat, desfășurat undeva în stepa clamucă din Răsărit. Fiind vorba de condiția fizică a Mareșalului ar trebui reținut că, deja la **4** sau la **11 decembrie 1942**, Mareșalul a revenit la manej pentru exerciții²⁷⁰. Cu aceasta, apreciem, „boala” Mareșalului, despre care s-a făcut atâta caz și despre care a curs atâta cerneală, probabil în temeiul unor zvonuri sau dorințe interesate, iar, parțial, și a unor fapte reale (vizitele repetate ale medicilor), s-a consumat. Ea nu a avut nici un rol în a-l fi împiedicat pe Antonescu să preia comanda Grupului de Armate purtându-i numele, undeva în zona fierbinte a operațiilor din Est, ci totul s-a datorat faptului că OKW-ul n-a fost în măsură a pregăti o atare concentrare de forțe în timp util, ceea ce - de ce-am exclude această probabilitate ? - dacă s-ar fi împlinit ar fi putut influența în alt sens desfășurarea evenimentelor din Est după 19/20 noiembrie 1942 ! De altfel, chiar în acele zile, mai precis la **9 decembrie 1942**, răspunzând unui mesaj „protestatar” al lui Iuliu Maniu, Antonescu

²⁶⁴ *Ibidem*, f. 37-39.

²⁶⁵ *Ibidem*, f. 38.

²⁶⁶ *Ibidem*, f. 40-42.

²⁶⁷ *Ibidem*, f. 44-45. Pentru aducerea prof. Eppinger se făcuseră demersuri la Berlin, recomandările sale dovedindu-se eficiente, motiv pentru care el avea să mai revină la București (martie 1943) și să rămână în corespondență cu Mareșalul.

²⁶⁸ *Ibidem*, f. 50.

²⁶⁹ *Ibidem*, f. 51-93.

²⁷⁰ *Ibidem*, f. 98, 102.

condamna „intrigările politice” ale așa-zisei opoziții democratice, deplângându-l pe liderul național-țărănist care, obișnuit să respingă informațiile reale despre starea țării, preferase că dea crezare opiniilor lansate de „ticăloșii vieții noastre politice, care astăzi vin la Dv., iar mâine se vor duce la altul”²⁷¹.

Beneficiind de sprijinul și înțelegerea deplină a Editurii *Demiurg* din Iași, *Jurnalul activității lui Ion Antonescu, Conducătorul Statului* vede acum integral lumina tiparului²⁷². Cititorului nu-i va fi dificil să constate că beneficiază de o ediție critică, fapt care-i îngăduie o cunoaștere completă a perioadei. Îngrijitorii ediției au respectat integral manuscrisul, transcrierea fiind adaptată, evident, regulilor actuale, iar notele infrapaginale, marcate cu cifre arabe, oferind informațiile necesare tuturor problemelor găzduite în text. Simultan, notele finale ale volumului, marcate cu cifre romane, respectă strict desfășurările din perioada septembrie 1940 - decembrie 1941, astfel că rezultă, în continuarea documentului editat, o cronologie adiacentă, cu trimiteri la faptele care, prin forța lucrurilor, nu și-au aflat ecoul în paginile *Jurnalului*. Este suficient să adăugăm, în context, că evoluțiile interne reflectate în *Jurnalul* lui Ion Antonescu au fost urmărite în paralel cu acelea din *Jurnalul* Înaltului Comandament al Wehrmachtului (*Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht*), un document de referință mondială pentru istoria conflagrației din 1939-1945²⁷³. În sfârșit, volumul prezent dispune de 15 anexe, tot atâtea documente fundamentale, absolut necesare pentru surprinderea și înțelegerea unora dintre faptele anilor 1940-1941.

Nu putem încheia fără a exprima sincere mulțumiri tuturor aceluia care au încurajat cercetările noastre, în mod precis: Arhivelor Naționale ale României (director general - prof. univ. dr. **Corneliu Mihail Lungu**); Centrului de Istorie și Civilizație Europeană din Iași; Centrului de Istoria Românilor „Constantin C. Giurescu” din București (director - **Alex Mihai Stoescu**); Arhivelor Militare Române, Pitești (director - colonel dr. **Cornel Carp**). Iar, la sfârșit dar nu în cele din urmă, exprimăm toată recunoștința conducerii Casei Editoriale *Demiurg* din Iași, personal Doamnei **Alexandrina Ioniță**, director, doctor în istorie.

Nu-l putem uita, desigur, pe Cititor, căruia îi rezervăm cele mai bune gânduri și urări de succes și sănătate.

În sfârșit, fie-ne îngăduit să exprimăm speranța că, numai după editarea acestui *Jurnal*, **biografia obiectivă și completă a Mareșalului Antonescu devine nu numai posibilă și accesibilă, ci chiar obligatorie.**

Gh. Buzatu

București, 15 aprilie 2007

²⁷¹ Mareșal Ion Antonescu, *Epistolarul infernului*, ediție Mihai Pelin, București, Editura Viitorul Românesc, 1993, p. 362.

²⁷² Am valorificat, anterior, pagini disparate din *Jurnal* în volumele deja menționate: *Hitler, Stalin, Antonescu* (2005); *Arhive secrete, secretele arhivelor*, I (2005); *Stalin, Hitler, Antonescu* (2007); *România sub Imperiul Haosului (1939-1945)* (2007).

²⁷³ Volumele 1-8, Editori generali: Percy Ernst Schramm și Helmuth Greiner, München, Bernard & Graefe Verlag, 1982, 6 435 p.

Lista de abrevieri

A.A.	- Apărare Antiaeriană
Adj.	- Adjutant
AMAE	- Arhiva Ministerului de Externe al României (București)
AMR	- Arhivele Militare Române (București, Pitești)
ANIC	- Arhivele Naționale ale României, Arhivele Naționale Istorice Centrale (București)
A (cifră)	- Armata (cifră)
Bat./Batal.	- Batalion
BAR	- Biblioteca Academiei Române (București)
Bir.	- Birou
Bg./Brig.	- Brigadă
C.A. (cifră)	- Corpul de Armată (cifra)
Cdt.	- Comandant
C.L.	- care de luptă
CNSAS	- Consiliul Național pentru Studiul Arhivelor Securității (Arhiva, București)
Comand.	- Comandament
Col.	- Colonel
Com.	- companie
Cpt.	- căpitan
DGP	- Direcția Generală a Poliției (fondul)
Div.	- Divizie
D.O.	- Din ordin
Gen.	- General
Inf.	- Infanterie
Ing.	- Inginer
Lt.	- Locotenent
Lt. Col.	- Locotenent Colonel
M.A.N./M.Ap.N.	- Ministerul Apărării Naționale
M.C.G.	- Marele Cartier General
M.M.L.L.	- Majestățile Lor Regele și Regina
Mr.	- Maior
M.R.	- Ministerul de Război
M.S.	- Majestatea Sa
M.St.M.	- Marele Stat Major
M.U.	- Mare Unitate (Mari Unități)
O.Z.	- Ordin de zi
P.C.	- Postul de comandă
PCM	- Președinția Consiliului de Miniștri (fondul)

PCM-CM	- Președinția Consiliului de Miniștri - Cabinetul Militar (fondul)
PCM-SSI	- Președinția Consiliului de Miniștri - Serviciul Special de Informații (fondul)
Plt.	- Plutonier
Plut.	- Pluton
P.S.	- Partea sedentară
Reg.	- Regiment
Slt.	- Sublocotenent

JURNAL 1940-1941

I - JURNAL¹

Miercuri 4 septembrieⁱ - joi 5 septembrieⁱⁱ - vineri 6 septembrieⁱⁱⁱ - sâmbătă 7 septembrie^{iv} - duminică 8 septembrie^v - luni 9 septembrie^{vi} - marți 10 septembrie^{vii} - miercuri 11 septembrie^{viii} - joi 12 septembrie^{ix} - vineri 13 septembrie^x - sâmbătă 14 septembrie^{xi} - duminică 15 septembrie^{xii} - luni 16 septembrie^{xiii} - marți 17 septembrie^{xiv} - miercuri 18 septembrie^{xv} - joi 19 septembrie^{xvi} - vineri 20 septembrie^{xvii} - sâmbătă 21 septembrie^{xviii} - duminică 22 septembrie^{xix} - luni 23 septembrie^{xx} - marți 24 septembrie^{xxi} - miercuri 25

¹ Pentru perioada anterioară datei de 27 septembrie 1940 din *Jurnalul* Cabinetului Militar al lui Ion Antonescu (4-26 septembrie 1940), vezi, în finalul volumului, **anexa I**, întocmită în temeiul informațiilor din *Registrul istoric al Conducătorului Statului*, vol. I, 4 septembrie - 31 decembrie 1940 (ANIC, fond Președinția Consiliului de Miniștri - Cabinetul Militar, dosar 251/1940).

² **Ion Antonescu** (1882-1946) - informații și comentarii relevante **despre...**, în enciclopediile și dicționarele de specialitate: Michel Mourre, *Dictionnaire Encyclopédique d'Histoire*, I, Nouvelle édition, Paris, Bordas, 1993, p. 273; John Keegan, ed., *Who Was Who in World War II*, London, Bison Books, 1978, p. 30; Thomas Parrish, ed., *Simon and Schuster Encyclopedia of World War II*, New York, 1978, p. 22; Ian V. Iogg, *Dicționarul celui de-al doilea război mondial*, București, Editura Niculescu, p. 16; *Il Maresciallo Antonescu*, Craiova, Rotogravura Scrisul Românesc, [1941]; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial (1941-1945)*. *Dicționar enciclopedic*, București, Editura Enciclopedică, 1999, p. 24-26; Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români (1944-1964)*, București, Editura Enciclopedică, 1997, p. 34-49; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial*, Iași, CICE, 1995, p. 261-288; David Masson, *Who's Who in World War II*, London, Weidenfeld and Nicolson, p.13; Pierre Milza și colaboratori, *Dizionario dei fascismi*, Milano, Bompiani, 2002, p. 8-10; A. Axelrod, C. Phillips, *Dictatori și tirani*, traducere, București, Editura Lider/Editura Sirius, f.a., p. 37-38; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 16-17; Stelian Neagoe, *Oameni politici români*. *Enciclopedie*, București, Editura Machiavelli, 2007, p. 24-27.

³ **Adolf Hitler** (1889-1945) - informații și comentarii relevante **despre...**, în enciclopediile și dicționarele de specialitate: Michel Mourre, *Dictionnaire Encyclopédique d'Histoire*, IV, Nouvelle édition, Paris, Bordas, 1993, p. 2 268-2 273; John Keegan, ed., *Who Was Who*, p. 105-112; Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia*, p. 273-280; Ian V. Iogg, *Dicționarul celui de-al doilea război mondial*, p. 110-111; Marcel Baudot și colaboratori, eds., *The Historical Encyclopedia of World War II*, New York, Greenwich House, 1984, p. 222-224; Pierre Milza și colaboratori, *Dizionario dei fascismi*, ediția citată; Alain Decaux, sous la direction de, *Spécial Hitler. Des photos inconnues*, în „*Historia Magazine: 20-ème Siècle*”, Paris, No. 130/1970; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial*, p. 304-305; Trevor N. Dupuy și colaboratori, *The Harper Encyclopedia of Military Biography*, New York, Harper Collins Publishers, 1995, p. 336-337; A. Axelrod, C. Phillips, *Dictatori și tirani*, ediția citată, p. 229-233. Dintre numeroasele biografii consacrate lui Adolf Hitler apărute pe plan internațional (vezi H. R. Trevor-Roper, Sebastian Haffner, Andreas Hillgruber, Gert Buchheit, K. D. Bracher, Walter Goerlitz, H. Heiber, David Irving, Walter C. Langer, Robert Payne, Percy Ernst Schramm, John Toland, Joachim C. Fest. William Shirer, Ian Kershaw ș.a.), trimitem, în mod special, la lucrările clasice în domeniu: Alan Bullock, *Adolf Hitler*, traducere, București, Editura Elit, 2002, 704 p. (ediția originală - London, 1952); idem, *Hitler and Stalin:*

septembrie^{xx} - joi 26 septembrie 1940^{xxi}
Vineri, 27 septembrie 1940⁴

Parallel Lives, London, Fontana Press, 1993; Joachim C. Fest, *Hitler*, I-II, Paris, 1973; Ian Kershaw, *Hitler*, I-II, Paris, Flammarion, 1999-2000. Cf. și Milan Hauner, *Hitler. A Chronology of His Life and Time*, London, Macmillan Press, 1983.

⁴ Datele esențiale relativ la pozițiile oficiale deținute de diverse persoane și personalități în cabinetele perioadei 1940-1944 și, mai ales, despre activitatea celor „prezenți” în *Jurnalul Cabinetului Militar* vezi la: Marcel D. Ciucă și colaboratori, *Stenogramele ședințelor Consiliului de miniștri. Guvernarea Ion Antonescu*, vols. I-X, București, 1997-2006, vol. I, p. XXXII-XXXIII; vol. II, p. XXIV-XXV; vol. III, p. XLI-XLII; vol. IV, p. XXII-XXIII; vol. V, p. XVI-XVIII; vol. VI, p. XI-XIII; vol. VII, p. XVII-XIX; vol. VIII, p. XXIV-XXVI; vol. IX, p. XXV-XXVII; vol. X, p. XIX-XX; Stelian Neagoe, *Istoria guvernelor României. 1859-1999*, ediția a II-a, București, Editura Machiavelli, 1999; Ministerul Regal al Afacerilor Străine, *Anuar diplomatic și consular. 1942*, București, Monitorul Oficial/Imprimeriile Statului, 1942; George G. Potra și colaboratori, eds., *Organizarea instituțională a Ministerului Afacerilor Externe. Acte și documente*, II, 1920-1947, București, Fundația Europeană Titulescu, 2006; Costin Scorpan, *Istoria României. Enciclopedie*, București, Editura Nemira, 1997; Ion Zainea, *Politică și administrație în România (6 martie 1945 - 1 martie 1946): Epurarea*, Oradea, Editura Universității, 2004; Gh. Buzatu, *Who's Who*, în *România și războiul mondial din 1939-1945*, ediția citată, p. 279-327; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești, 1927-1941*, București, FFPress, 1996; Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, ediția citată; Alesandru Duțu, Florica Dobre, Leonida Loghin, *Armata Română în al doilea război mondial (1941-1945). Dicționar enciclopedic*, ediția citată; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrușterea elitei militare sub regimul ocupației sovietice în România*, I-II, București, INST, 2000-2001; Alesandru Duțu, *Sub povara Armistițiului. Armata Română în perioada 1944-1947*, București, Editura Tritonic, 2003; Ilie Bădescu, Mihai Ungheanu, coordonatori, *Enciclopedia valorilor reprimare. Războiul împotriva culturii române (1944-1999)*, I-II, București, Editura Pro-Umanitate, 2000; Gh. Buzatu, *România și Marile Puteri (1939-1947)*, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 483-590; *idem*, ed., *Trecutul la judecata istoriei: Mareșalul Antonescu - Pro și contra*, București, Editura Mica Valahie, 2006; Mihai Pelin, *Un veac de spionaj, contraspionaj și poliție politică*, București, Editura Elion, 2003; I. C. Drăgan, Mihai Pelin, eds., *Antonescu, Mareșalul României și războaiele de reîntregire*, I-VI, Cannaregio Veneția, Editura Nagard, 1986-1990; Vasile C. Dumitrescu, *O istorie a exilului românesc (1944-1989)*, București, Editura Victor Frunză, 1997, p. 285-325; Constantin Ucrain, Liviu Scrieciu, Niculae Ene, *Personalități militare românești*, I-II, București, Editura Militară, 2005-2006; Eugeniu Arthur Buhman, *Patru decenii în serviciul Casei Regale a României. Memorii, 1898-1904*, ediție Cristian Scarlat, București, Editura Sigma, 2006, p. 499-527; Stelian Neagoe, *Oameni politici români. Enciclopedie*, București, Editura Machiavelli, 2007; Ion Bitoleanu, *Șefi de partide*, Constanța, Editura Ex Ponto, 2006; Florin Manolescu, *Enciclopedia Exilului Literar românesc (1945-1989)*, București, Editura Compania, 2003; Fănuș Băileșteanu, *Români celebri din străinătate. Dicționar*, București, România Press, 2005; Academia Româno-Americană de Științe și Arte, *Români în știința și cultura occidentală. Enciclopedie*, Davis/California, 1992; Aurel Sasu, *Dicționarul biografic al literaturii române*, I-II, București, Editura Paralela '45, 2006; Nicolae Andrei, *Voievozi ai spiritului*, Craiova, Editura Alma, 2000; Cristian Petru Bălan, *Dicționarul criminalilor politici comuniști din România*, ed. I, Glen Ellyn/USA, Editura White Wings, 1993; Horst Möller, ed., *Dosarul Hitler*, traducere, București, Editura Meditații, 2007. A se consulta, de asemenea, marile dicționare și enciclopedii: Michel Mourre, *Dictionnaire Encyclopédique d'Histoire*, I-VIII, Nouvelle édition, Paris, Bordas, 1993; *Enciclopedia României*, I-IV, București, 1938-1943; *Dicționar enciclopedic român*, I-IV, București, Editura Politică, 1962-1966; *Mic dicționar enciclopedic*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978; *Mic dicționar enciclopedic*, București, Editura Enciclopedică/Editura Univers Enciclopedic, 2005; *Dicționar enciclopedic*, I-VI, București, Editura Enciclopedică, 1993-2006;

5,30 - Începerea lucrului în birou.

8,30 - Toaleta, micul dejun.

9,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Col. Rioșanu⁵ - Subsecretar de Stat la Interne.

- Dl. Al. Ghica⁶ - Directorul Siguranței Statului.

Scop: Informații asupra evenimentelor petrecute; măsurile ce s-au luat și urmează a se mai lua.

10,00 - Audiență de lucru a Mareșalului Curtții Regale - Col. Râmniceanu.

Scop: Directive asupra organizării Casei Militare și Civile Regale.

11,00 - Audiență de lucru cu Ministrul Agriculturii și Domeniilor - Dl. Ing. Mareș⁷.

Scop: Organizarea agriculturii în țară, directive relative la însămânțările de toamnă.

12,00 - O vizită în oraș, însoțind pe Majestatea Sa Regele Mihai I⁸, Majestatea Sa Regina-

Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic al personalităților din România. Secolul XX*, București, Editura Victor Frunză, 2006; Liviu Vălenaș, *Cartea neagră a României. 1940-1948*, București, Editura Vestala, 2006; Ioan Opreș, *Procesul ziariștilor „naționaliști” (22 mai - 4 iunie 1945)*, București, Editura Albatros, 1999; Vasile Pascu, *Regimul totalitar comunist în România. 1945-1989*, I-II, București, Editura Clio Nova, 2007; John Keegan, ed., *Who Was Who in World War II*, ediția citată; Thomas Parrish, ed., *The Simon and Schuster Encyclopedia of World War II*, ediția citată; Marcel Baudot și colaboratori, eds., *The Historical Encyclopedia of World War II*, ediția citată; Ian V. Hogg, *Dicționarul celui de-al doilea război mondial*, ediția citată; Trevor N. Dupuy și colaboratori, *The Harper Encyclopedia of Military Biography*, ediția citată; M. M. Kozlov, ed., *Velikaia Otecestvennaia voia. 1941-1945. Ențiklopedia*, Moskva, Sovetskaia Ențiklopedia, 1985; M. M. Kirian, ed., *Velikaia Otecestvennaia voia 1941-1945. Slovar-spravočnik*, Moskva, Izdatelstvo Političeskoi Literaturi, 1988; Pierre Milza și colaboratori, *Dizionario dei fascismi*, ediția citată; Academia Româno-Americană de Științe și Arte, *Români în știința și cultura occidentală. Enciclopedia*, Davis/California, 1992, p. 242-245; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, București, Editura Academiei Române, 1999; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, București, Hrisovul, 1995.

⁵ **Alexandru Rioșanu** (1892-1941) - colonel, subsecretar de stat al Ministerului de Interne, pentru Poliție și Siguranță (10 septembrie 1940 - 27 ianuarie 1941), aflat în raporturi excelente cu I. Antonescu, care îl aprecia în mod cu totul deosebit, cel dintâi al guvernator al Bucovinei eliberate în iulie 1941, mort în urma unei operații nereușite.

⁶ **Alecu (Alexandru) Ghica** - jurist și Director General al Siguranței Statului și Polițiilor în timpul guvernării Antonescu - Sima (1940-1941). Implicat în pregătirea și desfășurarea rebeliunii legionare din ianuarie 1941, A. G. avea să trims după gratii, rămânând întemnițat și după 23 august 1944, sub comuniști, până la 1964. S-a retras ulterior pe meleagurile natale focșanene (Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 104; Fundația Buna Vestire, Fundația Prof. George Manu, *Intelctualii și Mișcarea Legionară. Mari conștiințe românești*, București, Editura Fundației Buna-Vestire, 2000, p. 141).

⁷ **N. Mareș** (1875-1953) - om politic și moșier, inițial membru al Partidului Conservator, apoi simpatizant al grupării „Vlad Țepeș”. Prieten personal al lui I. Antonescu, cu care, în 1940-1944, a întreținut o bogată corespondență și excelente schimburi de vederi. De altfel, N. M. a fost membru a guvernului (1940-1941). În mai 1946, a fost implicat în „procesul mării trădări naționale”, „Tribunalul Poporului” dictând o pedeapsă de 10 ani „închisoare corecțională” și confiscarea parțială a bunurilor (M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 295-296). Sub comuniști, N. M. a fost arestat și întemnițat, aflându-și sfârșitul la Sighet (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 249).

⁸ **Mihai I de Hohenzollern** (n. 1921) - principe, fiu al Prințului moștenitor Carol și al Elenei a Greciei, Rege al României în două rânduri: 1927-1930, sub tutela așa-zisei Regențe, dezmoștenit rapid de tatăl său revenit pe tron (1930-1940), căruia i-a succedat (1940-1947). În anii războiului

Mamă Elena⁹, parcurgând pe jos Calea Victoriei în plină aglomerație și nepăziți de nimeni, au intrat în câteva magazine, printre care Magazinul Dragomir Niculescu și Restaurantul Capșa. Tot timpul, publicul a ovaționat frenetic.

13,00 - Prezentarea Lt. Col. Adj. Ervin Klaus din misiunea avută de a însoți pe ex-regele Carol în Spania. Raport verbal de cum a decurs călătoria și îndeplinirea misiunii.

Audiență de lucru cu:

- Ministrul Finanțelor - Dl. Crețeanu¹⁰,
- Guvernatorul B.N.R. - Dl. Ottulescu¹¹.

Scop: Rezolvarea chestiunilor financiare urgente.

14,30 - Dejunul la locuința D-sale.

16,00 - Consiliu de Cabinet¹².

Scop: Instrucțiuni de încadrarea personalului în Minister. Chestiunea bunurilor

mondial, Regele, după ce mai întâi a întreținut relații corecte și normale în majoritatea problemelor aflate la ordinea zilei cu I. Antonescu, treptat, începând de prin 1942-1943, sub influența **Reginei Mame Elena** dar și a unor membri ai camarilei sau a unor politicieni încrezători în șansele Alianțelor anglo-americani, s-a distanțat drastic, Palatul Regal devenind reduta în care s-a pregătit și declanșat lovitură de stat de la 23 august 1944. În 1946, atunci când ex-mareșalul Antonescu și unii dintre foștii membri ai echipei sale guvernamentale au fost judecați și condamnați la moarte de către un fals Tribunal al Poporului, manevrat de comuniști la ordinele Kremlinului, Mihai I nu a putut - sau nu a voit?! - face ceva pentru salvarea fostului Conducător al Statului, a lui Mihai Antonescu, Gh. Alexianu și C. Z. Vasiliu, cu toții executați la 1 iunie 1946, puțin după orele 18,00. Comportamentul suveranului și mai ales implicarea lui în derularea evenimentelor la 23 august 1944 rămân **acte pe deplin și în chip justificat controversate**, mai ales că el a coincis la secundă cu desprinderea României din rândul statelor satelite ale Germaniei pentru a intra sub ocupația sovietică pe un număr de decenii. În context, la 30 decembrie 1947, Regele însuși și-a primit replica așteptată din partea lui I. V. Stalin, Führerul roșu al Kremlinului, care i-a impus, prin uneltele politice de la București (dr. P. Groza și Gh. Gheorghiu-Dej), abdicarea. Fostul suveran a luat calea unui exil îndelungat, avizând o serie de activități și acțiuni anticomuniste, îndeosebi ale grupului Constantin Vișoianu - Alexandru Cretzianu. În ultimii ani, Mihai I a revenit în țară, beneficiind copios de „repunerile în drepturi” asupra unor castele și moșii. Memorialist (Arthur Gould Lee, *Crown against Sickle. The Story of King Michael of Roumania*, London, Hutchinson and Company, 1950; Nicolette Franck, *La Roumanie dans l'engrenage*, Paris - Bruxelles, Elsevier Sequoia, 1977; Philippe Vigué Desplaces, *La Règne inachevé*, Paris, Michel Lafon, 1992; Ivor Porter, *Mihai I al României. Regele și Țara*, traducere, București, Editura Allfa, 2007; Mihai I al României, *Cuvinte către Români*, ediție Gh. Buzatu, Iași, Editura Glasul Bucovinei, 1992).

⁹ **Regina Mamă Elena** (1890-1982) - fiica Regelui Constantin I al Greciei, soția prințului moștenitor Carol (1921-1928), mama Regelui Mihai I. În 1931-1940 s-a aflat în exil, fiind rechemată de îndată după abdicarea Regelui Carol II și urcarea pe tron a lui Mihai I, la insistența lui I. Antonescu. În continuare, ea a păstrat raporturi aparent corecte cu Ion și Mihai Antonescu, dar în fapt a avut un rol important în 1943-1944 în mobilizarea complotiștilor care, sub Mihai I, au pregătit lovitură de stat de la 23 august 1944. După abdicarea lui Mihai I, în exil, a preferat Elveția și Italia (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 149-150).

¹⁰ **Gheorghe (George) Crețeanu** (1895-1986) - finanțist, director general al Băncii Românești, politician de orientare liberală, ministru de Finanțe în guvernul Antonescu-Sima (septembrie 1940 - ianuarie 1941).

¹¹ **Al. Ottulescu** (1881-1953) - jurist și profesor universitar, Guvernator al Băncii Naționale a României (1941-1944). Sub comuniști, arestat și închis, a murit la Sighet (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 299).

¹² Vezi *Stenogramele...*, vol. I, București, 1997, p. 94-119. Cf. comunicatul pe marginea reuniunii Consiliului de Cabinet (*Registrul istoric*, I, f. 66).

evreiești. Felul cum trebuiesc rezolvate nevoile departamentelor.

18,00 - Audiență de lucru cu Atașatul Militar German Aeronautic, Dl. Colonel Gerstenberg¹³, care prezintă pe Dl. Lt. Colonel Hähnn, trimis special german, pentru apărarea anti-aeriană a Văii Prahovei. Instrucțiuni și măsurile luate.

19,00 - Audiențe:

- Dl. Profesor A. C. Cuza¹⁴ - chestiuni generale.
- Dl. Hans Otto Roth¹⁵ - chestiuni în legătură cu minoritatea germană din România.
- Dl. Inginer Sergiu Lazarov - chestiuni generale.
- Dl. Profesor Neculcea¹⁶ - prezintă lucrările ordonate.
- Dl. Mihail Sturdza¹⁷ - audiență de lucru.

Scop: Instrucțiuni de felul tratării pentru a se preciza frontiera între URSS și România.

20,00 - Domnul General Adj. Zwiedeneck¹⁸ - Controlor General personal al Conducătorului Statului pentru Evacuări.

Scop: Predarea raportului scris și informațiuni verbale de felul cum se execută

¹³ **Alfred Gerstenberg** - general locotenent, atașat militar aero la București, șeful Misiunii Militare Germane a Aerului în România (1942-1944), calitate în care răspundea în care protecția zonei petrolifere, iar în august 1944, din primul moment al loviturii de stat, a luat comanda trupelor germane din nordul Capitalei destinate să treacă la represiuni. Misiunea a eșuat.

¹⁴ **A. C. Cuza** (1857-1947) - economist, publicist, poet, profesor universitar și om politic, membru al Academiei Române. Fondator al Partidului Naționalist-Democrat (1910), alături de N. Iorga, de care s-a despărțit, pentru a forma, în colaborare cu N. Paulescu, Liga Apărării Național-Creștine (1923), care a manifestat înțelegere față de legionari. În anii '30, A. C. C. a fondat, împreună cu Octavian Goga, Partidul Național Creștin, impus pentru foarte scurt timp la guvern de Carol II (1937-1938), în care a fost ministru secretar de stat, apoi consilier regal. A păstrat tot timpul raporturi excelente cu I. Antonescu (Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, p. 217-220; Carol II, *Însemnări zilnice*, III, București, 1998, p. 385; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 120).

¹⁵ **Hans Otto Roth** (1890-1953) - personalitate de frunte a Bisericii Evanghelice C. A. din România, fruntaș al sașilor ardeleni, care și-au exprimat aderarea la Unirea de la 1 Decembrie 1918, deputat în Parlamentul României întregite (1919-1938), iar după august 1944 arestat în repetate rânduri ca „dușman al statului”, mort în închisoarea Ghencea, București (*Martiri pentru Hristos, din România, în perioada regimului comunist*, București, 2007, p. 591-595).

¹⁶ **Eugen Neculcea** - fost delegat al României la Liga Națiunilor.

¹⁷ **Mihail Sturdza** (1886-1980), doctor în drept internațional și diplomat de carieră, fiul fostului lider și prim-ministru liberal D. A. Sturdza (1833-1914). M. S., după ce s-a impus între frunțașii Mișcării Legionare, la formarea guvernului Antonescu – Sima, a primit pentru scurt timp Ministerul de Externe (septembrie - decembrie 1940), s-a implicat în evenimentele din ianuarie 1941, iar după rebeliune a fugit în Germania, pentru a redeveni titular al Externelor în așa-zisul guvern de la Viena al lui Horia Sima (decembrie 1944 - mai 1945). La „procesul mării trădări naționale” din 6-17 mai 1946, M. S. a fost condamnat la moarte în cotumacie (M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 298-299). După război, a rămas în exil, publicând un interesant volum memorialistic, în limbile română, engleză, italiană (1966, 1968, 1980) (Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, 664-667; *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 265-266; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 142; G. G. Potra și colaboratori, *Organizarea instituțională a MAE. Acte și documente*, II, 1940-1947, București, 2006, p. 533).

¹⁸ **Eugen Zwiedeneck** (1886-1956) - militar de carieră, generală de brigadă (1936), trecut în rezervă (1942), subsecretar de stat la Ministerul Economiei Naționale (1941) și la Românilizare, Colonizare și Inventar (1941). Arestat și întemnițat (1950-1956), eliberat și trimis în Bărăgan cu domiciliu forțat (1956) (Alesandru Dușu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial. 1941-1945*, p. 399).

evacuările în teritoriile cedate.

21,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. General Petrovicescu¹⁹ - Ministrul Internelor,
- Dl. Colonel Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,
- Dl. Al. Ghica - Directorul Siguranței Statului.

Scop: Măsurile de luat față de evenimentele din timpul zilei.

Sâmbătă, 28 septembrie 1940^{xxii}

5,30 - Începerea lucrului în birou.

8,30 - Toaleta, micul dejun.

9,00 - Consfătuire cu Dl. Horia Sima²⁰, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, și instrucțiuni de lucru pentru Dl. Ovidiu Vlădescu²¹, Secretarul General al Președinției.

¹⁹ **Constantin Petrovicescu** (1883-1949) - militar de carieră, general, comisar regal la procesul înscenat legionarilor implicați în asasinarea lui I. G. Duca (29 decembrie 1933). A evoluat ulterior spre Legiune, astfel că, în septembrie 1940 - ianuarie 1941, a ocupat fotoliul de ministru al Internelor în guvernul Antonescu - Sima. Antonescu a dispus de informații sigure despre rostul lui C. P. în pregătirea rebeliunii legionare, dar, tocmai de aceea, l-a demis în ajunul loviturii, destituindu-l la 20 ianuarie 1941, când a pus la conducerea MAI un devotat de-al său, generalul Dumitru Popescu (Dana Beldiman, *Armata și Mișcarea Legionară. 1927-1947*, București, INST, 2002, p. 104-105). Totuși, imediat după eșecul legionarilor, C. P. a fost arestat, iar în iunie 1941 - condamnat la 7 ani temniță grea. După război, mai precis în „procesul marilor criminali de război”, C. P. a fost rejudecat și condamnat de „Tribunalul Poporului” în lotul Antonescu - Sima la „detenție grea pe viață” (Stelian Neagoe, *Enciclopedia*, p. 570-572; M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 292; *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 229-230; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 127-128).

²⁰ **Horia Sima** (1907-1993) - studii de drept, litere și filosofie, student al lui Nae Ionescu, profesor de română la Liceul din Caransebeș, unde și-a început activitatea în rândurile Mișcării Legionare. După asasinarea „Căpitanului” C. Z. Codreanu (29/30 noiembrie 1938), H. S. are o ascensiune fulgerătoare în Legiune, al cărei „Comandant” devine la 6 septembrie 1940, iar după opt zile este propulsat Vicepreședinte al guvernului condus de I. Antonescu. După eșecul rebeliunii din ianuarie 1941, al cărui detonator și coordonator a fost, H. S. a fugit în Germania și, temporar, în Italia (decembrie 1942 - ianuarie 1943). Readus în Reich, el va fi păzit cu strășnicie, pentru a nu-l mai incomoda pe Mareșalul Antonescu, aliatul „fidel” și „sigur” al lui Hitler, care, în urma loviturii de stat de la 23 august 1944, l-a expedit fulger la Viena, unde și-a format fantomaticul cabinet din august 1944 - mai 1945. La sfârșitul ostilităților, liderul legionar rămâne în exil, circulând mai ales între Spania și Germania. În mai 1946, H. S. a fost implicat în „procesul marii trădări naționale”, fiind condamnat de către „Tribunalul Poporului” din București la moarte în contumacie, pentru culpa „crimei de dezastrul țării” (Stelian Neagoe, *Enciclopedia*, p. 635-639; M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 282-283). A continuat să desfășoare o bogată activitate politică în exilul anticomunist postbelic, paralel cu una publicistică concretizată în numeroase culegeri, dar mai ales în mai multe volume memorialistice (Florin Manolescu, *Enciclopedia Exilului Literar românesc*, p. 619-622; *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 254-267; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 154-158).

²¹ **Ovidiu Vlădescu** - jurist, profesor universitar, secretar general al Președinției Consiliului de Miniștri (1940-1944), subsecretar de stat al Ministerului Românizării, Colonizării și Inventarului, sub comuniști fiind condamnat în absență de Curtea de Apel din București prin decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la muncă silnică pe viață (I. C. Drăgan, Mihai Pelin, eds., *Antonescu, Mareșalul României și războaiele de reîntregire*, I, p. 625).

10,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. General Petrovicescu - Ministru de Interne,
- Dl. Alex. Ghica - Șeful Siguranței Statului,
- Dl. General Dona²² - Prefectul Poliției Capitalei.

11,00 - Audiență de lucru cu Dl. I. Gh. Vântu²³ - Primarul General al Capitalei.

Scop: Aprovizionarea Capitalei cu lemne și fixarea prețurilor maxime pentru piață.

12,00 - Vizită inopinată la Închisoarea Văcărești.

Constatari: insalubritatea localului; aglomerarea deținuților; deținuții ilegal.

Dispozițiuni și măsuri de luat.

13,30 - Dejun intim cu Majestatea Sa Regele și Majestatea Sa Regina Mamă - Elena, la Palatul Regal.

16,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Prof. Mihail Antonescu²⁴ - Ministrul Justiției,

²² **Constantin Dona** - general, prefectul în exercițiu al Poliției Capitalei, raporturi bune cu I. Antonescu, reflectate și într-o susținută și bogată corespondență.

²³ **I. Gh. Vântu** (1901-1987) - eminent specialist în domeniul dreptului constituțional și administrativ, profesor la Universitatea din București. Bune raporturi cu oamenii regimurilor lui Carol II și Antonescu, numit Primar General al Capitalei în toamna 1940, iar, sub regimul comunist, a colaborat la înfăptuirea celei dintâi reforme administrative (1950) (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 422).

²⁴ **Mihail Antonescu** (1904-1946) - jurist practician, specialist de excepție în dreptul internațional, profesor universitar (cf. Paul Alexandru Georgescu, *Cartea întâlnirilor. 33 de bărbați iluștri văzuți de aproape și altfel*, București, Editura Paideia, 1998, p. 277-288). A fost, incontestabil, omul nr. 2 al regimului din 1940-1944. Fără nici un grad de rudenie important cu generalul/mareșalul Antonescu, M. A. a fost cuprins mai întâi în guvern la 14 septembrie 1940, ca titular al Justiției, iar din 27 ianuarie 1941 ca ministru secretar de stat. În ajunul Războiului din Est a devenit Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, deși, pe timpul deplasării generalului/mareșalului pe câmpul de operații militare, a îndeplinit frecvent rolul de Prim-vicepreședinte *ad interim* al cabinetului, în mod concret un veritabil *alter ego* al Conducătorului Statului, statut menținut până la 23 august 1944. Tot în primele zile ale războiului, M. A. a devenit și a rămas până la sfârșitul regimului titular al Propagandei Naționale și al Externelor. A dovedit talent și abnegație, susținând în chip remarcabil drepturile și interesele dintotdeauna ale României, pe care le-a apărat cu fermitate și probând inițiative multiple și efective. Cel mai adeseori a desfășurat o activitate zilnică de aproximativ 16-18 ore. Dintre inițiativele sale se desprind contestarea și revendicarea neîntreruptă cu începere din septembrie 1941 a anulării dictatului odios de la Viena, precizarea rolului și locului României în cadrul Axei Berlin-Roma-Tokyo sau al *Pactului Anticomintern*, reanimat după noiembrie 1941, organizarea și impulsivitatea activității unui „Birou al Păcii”, care să afle România pregătită pentru condițiile redimensionării postbelice ale chestiunilor lumii, iar, în context, și ale țării. Organismul rezulta, în opinia diplomatului, din aplicarea unui principiu clasic celebru, răsturnat pe dos, adecvat condițiilor conflictului mondial în plină desfășurare, mai precis: *Dacă vrei să câștigi războiul, pregătește-te de pace!* Arestat o dată cu Mareșalul în după-amiaza de 23 august 1944, va urma același traseu - pentru anchetă în URSS (septembrie 1944 - aprilie 1946), interogatoriile la București (aprilie-mai 1946), iar, la 6-17 mai 1946, implicarea în falsul „proces al mării trădări naționale” de sub egida monstruosului și zgomotosului „Tribunal al Poporului” din București, patronat de comuniști, la ordinele Moscovei. Prin Hotărârea nr. 17 din 17 mai 1946 a „Tribunalului Poporului” (vezi M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 209-308), M. A. - deopotrivă cu Mareșalul I. Antonescu, Prof. Gh. Alexianu, generalii Constantin Pantazi și C. Z. Vasiliu, Eugen Cristescu, Radu Lecca, Horia Sima, Mihail Sturdza, Ion Protopopescu, Corneliu Georgescu, Constantin Papanace și Vasile Iașinski - a fost condamnat la moarte „pentru

- Dl. Alex. Crețeanu²⁵ - Ministrul de Finanțe,
- Dl. Prof. Gh. Leon²⁶ - Ministrul Economiei Naționale,
- Dl. Mihail Sturdza - Ministrul de Externe.

Scop: Îmbunătățirea soartei refugiaților din teritoriile cedate.

17,30 - Vizitarea D-lui General Popescu-Sanitarul²⁷, care se află internat în Sanatoriul Francez.

18,00 - Plecarea la Predeal, însoțit de Doamna General²⁸ și de Dl. Ministru M. Antonescu.

Duminică, 29 septembrie 1940

Vizită oficială la M. M. L. L. Regele și Regina Mamă la Sinaia.

Primește, la vila personală de la Predeal, vizita D-lui Dr. Fabricius²⁹, Ministrul Germaniei, împreună cu Dl. Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

crima de dezastrul țării, prin săvârșirea crimei de război” (*ibidem*, p. 280-282). În condițiile în care Horia Sima și toți ceilalți legionari au fost condamnați în contumacie, iar Constantin Pantazi, Eugen Cristescu și Radu Lecca au beneficiat în ultima clipă de clemența regală, pedepsele fiindu-le comutate în temniță grea pe viață, M. A. și ceilalți trei foști demnitari au fost executați prin împușcare de către un pluton de gardieni la 1 iunie 1946, puțin după orele 18,00. Date fiind împrejurările judecătii și execuției, dată fiind situația țării, practic absorbită în Imperiul Roșu stalinist și aflată la cheremul comuniștilor locali, care executau orbește ordinele Kremlinului, toți cei executați s-au comportat și au căzut ca adevărați eroi, binemeritând pe veșnicie de la Patrie (Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, p. 27-29; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial*, p. 287-288; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 17).

²⁵ Confuzie între titularul în exercițiu al Finanțelor **George Crețeanu** și **Alexandru Cretzianu**, secretarul general al Externelor (1939-1941) (cf. Ministerul Regal al Afacerilor Străine, *Anuar diplomatic și consular. 1942, passim*; Alexandru Cretzianu, *Relapse into Bondage: Political Memoirs of a Romanian Diplomat, 1918-1947*, Iași - Oxford - Portland, The Center for Romanian Studies, 1998, p. 8-9).

²⁶ **Gh. N. Leon** (1888-1957) - reputat economic și profesor la universitățile din Iași, Cluj și București, ministru al Muncii în guvernele I. Gigurtu (1940) și I. Antonescu (1940-1941). Negociator oficial al Bucureștilor în discuțiile cu Berlinul pe tema exporturilor de materii prime în Germania. S-a aflat în raporturi bune cu reprezentanții regimului Antonescu. Sub comuniști, exclus din învățământul superior, apoi arestat și închis la Sighet, pentru a sfârși în beciurile Securității (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 230).

²⁷ **Ioan Popescu-Sanitarul** (1866-1953) - general de brigadă (1917) și general de divizie (1919), care se impusese în cursul Războiului Unității Naționale din 1916-1919.

²⁸ **Maria Antonescu** (1892-1964) - soția Mareșalului Antonescu, președinta Consiliului de Patronaj (1940-1944), arestată în urma loviturii de stat din 23 august 1944, înregistrată la nr. 59 pe lista celor „vinovați de dezastrul țării” întocmită prin „Jurnalul” nr. 189/29 ianuarie 1945 al Consiliului de Miniștri (Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrușterea elitei militare*, I, p. 78), trimisă pentru anchetă la Moscova (septembrie 1944 - aprilie 1946), readusă în țară, deținută în beciurile Ministerului de Interne, apoi la Malmaison, Văcărești, Jilava și, în 1950-1955, la Mislea, după care a urmat domiciliul obligatoriu la Lătești, în Bărăgan (vezi Domnica Negulescu-Chiriceanu, *Mareșalul și Doamna Antonescu. Amintiri*, în Gh. Buzatu, ed., *Trecutul la judecata istoriei: Mareșalul Antonescu - Pro și contra*, București, Editura Mica Valahie, 2006, p. 611-626; Vasile Calestru, *Martiraj în Bărăgan. Lătești. Drum spre un alt destin*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2006, p. 209-210).

²⁹ **Wilhelm Fabricius** (1882-1964) - dr., diplomat german de carieră, viceconsul și consul începând din 1912 în Egipt, Turcia, Elveția și Grecia, ministru al Germaniei la București (29 aprilie 1936 - 30 ianuarie 1941).

Luni, 30 septembrie 1940^{xxiii}

Plecarea de la Predeal se face către ora 8,00, iar, în drum spre București, vizitează Prefectura județului Prahova, unde în urma constatărilor făcute ia măsuri de îndreptarea lucrurilor și aprovizionarea municipiului cu lemne la un preț scăzut.

De asemenea, face o vizită inopinată la Regimentul 2 Grăniceresc unde constată nereguli și dispune pedepsirea vinovaților în cap cu comandantul care este mutat de la această unitate.

11,00 - Ședință de colaborare la Marele Stat Major cu Domnii:

- Dl. General Pantazi³⁰ - Subsecretar de Stat la Apărarea Națională,
- Dl. General Dobre³¹ - Subsecretar de Stat la Înzestrare,
- Dl. General Ioanițiu³² - Șeful Marelui Stat Major,
- Dl. General Șteflea - Subsecretar de Stat pentru Armată,
- Dl. Amiral Koslinski³³ - Subsecretar de Stat pentru Marină,
- Dl. Comandor Jienescu³⁴ - Subsecretar de Stat al Aeronauticii.

³⁰ **Constantin Pantazi** (1888-1958) - militar de carieră, general de armată (1943), subsecretar de stat la Ministerul de Război pentru Armata de Uscat (1942-1942), titular al Ministerului de Război (23 ianuarie 1942 - 23 august 1944). Arestat și trimis în URSS cu grupul Mareșal Antonescu (1944-1946), judecat în mai 1946 și condamnat de către „Tribunalul Poporului”, pentru „crime de război” și „crima de dezastrul țării” (M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 283-284), la moarte, pedeapsa fiindu-i comutată - în același timp cu Eugen Cristescu (vezi) și Radu Lecca (vezi) - chiar în ziua stabilită pentru execuție - 1 iunie 1946. A rămas întemnițat pe viață, la Aiud și R. Sărat, unde a decedat (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 204-214; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 314; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrușgerea elitei militare*, I, p. 324; Constantin Ucrain, Liviu Scrieciu, Nicolae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 25-30; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 119).

³¹ **Gheorghe Dobre** (1885-1959) - militar de carieră, general de CA (1943), secretar și subsecretar de stat, finalmente titular al Ministerului Înzestrării Armatei și Producției de Război (16.9.1942-23.8.1944). În 1946, a fost judecat și condamnat de „Tribunalul Poporului”, pentru „crime de război” și „crima de dezastrul țării”, la „detenție grea pe viață” (M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 287-288). Încarcerat, G. D. a murit la R. Sărat (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 201; Constantin Ucrain, Liviu Scrieciu, Nicolae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 59-61).

³² **Alexandru Ioanițiu** (1890-1941) - militar de carieră, general de brigadă (1939), general de divizie *post-mortem* (1941), șef al Marelui Stat Major Român (6.9.1940 - 17.9.1941), decedat după coborârea din avion, fiind lovit de elice, pe aerodromul din Baden, Ucraina; a se vedea, în acest sens, mai jos însemnarea din *Jurnal* de la 17 septembrie 1941: „Dl. General Ioanițiu, dându-se jos din avion, a fost lovit de elice și lăsat mort pe loc” (cf. Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 243; Constantin Ucrain, Liviu Scrieciu, Nicolae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 67-69).

³³ **Gheorghe Em. Koslinski** (1889-1950) - militar de carieră, contraamiral (1938), demisionat și trecut în rezervă (1943), subsecretar de stat al Marinei (1940-1941), la dispoziția Ministerului de Război (1941-1943). Arestat și condamnat în 1949, decedat la Aiud (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 259).

³⁴ **Gheorghe Jienescu** (1895-1971) - militar de carieră, general comandant aviator, subsecretar de stat al Aerului (27.1.1941 - 23.8.1944). Arestat a doua zi după lovitura de stat, G. J. a fost considerat „vinovat de dezastrul țării”, condamnat de Curtea de Apel din București prin decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la 20 de ani temniță grea (condamnat de Curtea de Apel din București prin

Scop: Coordonarea activității Subsecretariatelor de Stat respective în unire cu Ministerele: Externe, Comunicații și Coordonare.

14,00 - Dejun la locuința D-sale.

16,00 - Lucru în birou.

18,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Diplomat Ing. Karl Schnell, însoțit de o comisie însărcinată cu studierea și executarea rețelei rutiere în România.

- Dl. Inginer Ispasiu, predă lucrările ordonate.

- Lucru cu Dl. General Ioanițiu - Șeful Marelui Stat Major.

19,00 - Audiență de lucru cu Dl. Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

- Audiență de prezentare a Ministrului Sovietic³⁵.

- Audiență de lucru cu Dl. Alex. Constant³⁶, Subsecretar de Stat al Propagandei.

- Audiență de lucru cu Dl. Ing. N. Mareș, Ministrul Agriculturii, împreună cu Dl. Inginer Bruckner și Dl. Prof. N. Dragomir³⁷, Ministrul Coordonării.

Martți, 1 octombrie 1940^{xxiv}

6,00 - Începerea lucrului în birou.

8,40 - Instrucțiuni și ordine de executat, date D-lui Ovidiu Vlădescu, Secretarul General al Președinției.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - Consiliul de Cabinet³⁸ compus din:

- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,

- Dl. Prof. Tr. Brăileanu³⁹ - Ministrul Educației Naționale, Cultelor și Artelor,

decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la 8 ani temniță grea (condamnat de Curtea de Apel din București prin decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la 8 ani temniță grea (*Antonescu, Mareșalul României*, I, p. 621-623), ulterior fiind deținut la Văcărești, Aiud, R. Sărat, Gherla. A fost eliberat în 1964 (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 147/152; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 314; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, I, p. 322; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 79).

³⁵ **A. I. Lavrentiev** (1904-1984) - diplomat sovietic, ministru al URSS în Bulgaria (1939-1940) și România (1940-1941).

³⁶ **Alexandru (Alec) Constant** (1906-1986) - aderent la legionarism în 1927, fondator, alături de Mihail Polihroniade, al revistei „Axa”, în 1940-1941 subsecretar de stat în Ministerul Propagandei Naționale, sub comuniști judecat și închis între 1946 și 1964 (la Jilava, Ocnele Mari, Sighet și R. Sărat) (*Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 85-86).

³⁷ **Nicolae Dragomir** (1898-1981) - militar de carieră, general de brigadă (1944), ofițer superior de legătură la nivelul Cabinetului Militar al Conducătorului Statului sau la Marele Cartier General Român, subșeful Statului Major al Armatei 4 (1942-1943), cdt. al Regimentului 8 artilerie grea (1943-1944), din nou subșef, apoi șef al Statului Major al Armatei 4 (1944-1945). Sub comuniști, încarcerat și condamnat, expedit în URSS, repatriat, arestat și încarcerat din nou (1957-1964) (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 106-118; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 204; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, I, p. 320).

³⁸ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 119-134. Cf. și comunicatul pe marginea ședinței guvernului (*Registrul istoric*, I, f. 67-68).

- Dl. Alex Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei,
- Dl. Prof. Gh. Leon - Ministrul Economiei Naționale,
- Dl. I. Gh. Vântu - Primarul General al Capitalei.

Scop: Aprovizionarea Capitalei, înfrânarea speculei, măsuri edilitare de luat; problema circulației în Capitală și restul cu plasarea refugiaților.

12,45 - Audiență de lucru cu Dl. Col. Rioșanu, Subsecretar de Stat la Interne.

13,00 - Dl. Inspector General Petrovici aduce documente secrete de la Budapesta.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

16,00 - Audiență informativă a D-rei Dunca, asupra masacrelor săvârșite de unguri în teritoriile cedate.

17,00 - Audiență de lucru cu Dl. Ministru Fabricius.

18,00 - Audiență de lucru cu Dl. Colonel Nicolaid⁴⁰, Șeful Serviciului Secret din Marele Stat Major.

19,00 - Audiență cu:

- Dl. General David Popescu⁴¹. Se prezintă de schimbarea de la Ministerul de Interne, cerând un concediu de odihnă, care i s-a aprobat.
- Dl. Prof. Manoilescu⁴², fost Ministru de Externe: informațiuni în legătură cu interesul țării.
- Dl. Prof. Sextil Pușcariu⁴³: cere ca Universității din Cluj să-i fixeze sediul la Sibiu.

³⁹ **Traian Brăileanu** (1882-1947) - sociolog, publicist, traducător și profesor la Universitatea din Cernăuți. A ajuns membru al Senatului Mișcării Legionare (1929), iar în 1940-1941 titular al Ministerului Educației Naționale, Cultelor și Artelor. Arestat pentru scurt timp în urma rebeliunii din ianuarie 1941, iar în luna mai 1946 a ajuns în fața „Tribunalului Poporului”, care l-a condamnat la 20 de ani „detențiune riguroasă” (M. D. Ciucă, ed., *Procesul*, vol. 2, p. 289-290). În consecință, a fost încarcerat, pentru a muri la Aiud, la 3 octombrie 1947 (Ilie Bădescu, Mihai Ungheanu, coordonatori, *Enciclopedia valorilor reprimare*, I, p. 528-544; *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 55-56; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 253).

⁴⁰ Colonelul **I. Nicolaid**, succesorul lui M. Moruzov și predecesorul lui Eugen Cristescu la conducerea SSI-ului (septembrie - noiembrie 1940).

⁴¹ Anterior, titular al Internelor, în cabinetul I. Gigurtu (4 iulie - 4 septembrie 1940).

⁴² **Mihail Manoilescu** (1891-1950) - cunoscut economist, profesor universitar și om politic, teoretician pe plan mondial al corporatismului. Pentru început, diverse orientări politice (Al. Averescu, PNT, chiar pro-legionare), pentru a deveni un apropiat al Regelui Carol II. A fost Guvernator al Băncii Naționale a României (1931), iar apoi fondează Liga Națională Corporatistă (1933). Ca titular al Externelor în cabinetul I. Gigurtu, M. M. a semnat, în numele României, alături de Valer Pop, dictatul de la Viena impus de Germania și Italia Bucureștilor la 30 august 1940. De orientare pro-germană, sub regimul Antonescu s-a menținut permanent „în cărți”, în replică, sub comuniști, fiind de îndată arestat și întemnițat. A decedat la Sighet. A publicat numeroase și solide lucrări științifice, printre care una devenită clasică - *Rostul și destinul burgheziei românești* (București, Editura Georgescu - Cugetarea Delafras, 1942, 445 p.), dar și remarcabile volume memorialistice privind diplomația română în vara-toamna anului 1940 (Ilie Bădescu, Mihai Ungheanu, coordonatori, *Enciclopedia valorilor reprimare*, I, p. 295-323; Stelian Neagoe, *Enciclopedia*, p. 434-437; Carol II, *Însemnări zilnice*, III, București, 1998, p. 377; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 246; *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 178-179; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 92).

⁴³ **Sextil Pușcariu** (1877-1948) - cunoscut lingvist și filolog, profesor universitar, cel dintâi Rector al Universității din Cluj (1919), membru al Academiei Române și al Academiei de Științe din Berlin. A inițiat, coordonat și editat (singur sau în colaborare) numeroase lucrări fundamentale, precum *Dicționarul limbii române* sau *Atlasul lingvistic român* (nefinalizate). În anii '30, S. P.

- Dl. Dr. Ilie Rădulescu⁴⁴, directive de felul cum trebuie difuzată propaganda - prin intermediul ziarului „Porunca vremii”.
- Dl. N[eagoe] Hondor - Controlor pentru Românizare la Soc. Reșița - expune neajunsurile constatate la această Societate și măsurile ce urmează a se lua.

20,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Mihail Sturdza - Ministrul de Externe,
- Dl. Alex. Ghica - Șeful Siguranței Statului,
- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei.

Scop: informațiuni și evenimentele zilei.

21,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. V. Iașinschi⁴⁵ - Ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale,
- Dl. General Ștefica - Secretar General pentru Armată,
- Dl. Alex.⁴⁶ Crețeanu - Ministrul Finanțelor,
- Dl. Prof. N. Dragomir - Ministrul Coordonării,
- Dl. Corneliu Georgescu⁴⁷ - Subsecretar de Stat al Evacuărilor și Colonizărilor.

a manifestat simpatii legionare, iar, sub regimul antonescian, datorită orientării sale pro-germane, a îndeplinit rosturi diverse pe planul raporturilor științifice între București și Berlin, motiv pentru care situația sa sub comuniști n-a fost reconfortantă. Extrem de numeroase lucrări științifice valorificate și apreciat memorialist (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 342; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, București, 1999, p. 438-439; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 160-161; *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 243-244).

⁴⁴ **Ilie Rădulescu** (n. 1898 - ?) - doctor în economie la Torino, ziarist de dreapta, zis „Ilie Lăptărie”, zis „Ilie Cauciuc”, faimos pentru excesele sale, director și editor al cotidianului „Vremea nouă”, succedat de „Porunca vremii” (cf. Pamfil Șeicaru, *Istoria presei*, Pitești, Editura Paralela 45, 2007). În „Jurnalul Consiliului de Miniștri” nr. 784/17 mai 1945 al guvernului dr. P. Groza, IR era calificat: „Fascist, germanofil, a pregătit intrarea în Axă, a susținut războiul împotriva Națiunilor Unite, a șantajat fără scrupul pe cei care nutreau păreri contrarii, a uneltit împotriva democrației, a denunțat nemților luptătorii democrați, a fost stipendiat de puterile Axei, a fost cel mai sinistru apăs din presa reacționară” (*apud* Ion Zainea, *Epurarea*, p. 317). De remarcat că, o dată cu IR (nr. 4 pe listă), au fost „denunțați” alți 43 de ziariști (*ibidem*, p. 317- 325), dintre care-i reținem pe: Stelian Popescu (1), Pamfil Șeicaru (2), Nichifor Crainic (3), I. P. Prundeni (5), Romulus Seișanu (6), Nicolae Roșu (8), N. Georgescu-Cocoș (11), Al. Gregorian (13), Al. Hodoș (14), Pan N. Vizirescu (19), Al. Bădăuță (21), Romulus Dianu (22), Ștefan Ionescu (23), Costantin Virgil Gheorghiu (24), Ernest Bernea (26), Ilarie Dobridor (28), I. Joldea Rădulescu (11/b), Mircea Grigorescu (13/b) ș.a. Unii dintre aceștia aveau să fie imediat implicați în faimosul „proces” al ziariștilor și condamnați (chiar dacă în contumacie, precum Stelian Popescu, Pamfil Șeicaru) la ani grei de temniță grea, inclusiv pe viață. La „proces” și în detenție, IR s-a comportat cu deosebită demnitate (vezi Ioan Opriș, *Procesul ziariștilor „naționaliști”*, p. 100-125, 136-137).

⁴⁵ **Vasile Iașinschi** (1892-1978) - farmacist, comandant legionar, titular la Muncă, Sănătate și Ocrotiri Sociale în guvernul Antonescu - Sima. Stabilizat în Germania după rebeliune, la sfârșitul războiului a rămas în exil. În luna mai 1946, la București, a fost judecat și condamnat în contumacie la moarte de către „Tribunalul Poporului” pentru dezastrul țării prin crime de război (cf. M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 303). În exil, V. I. a devenit pentru o vreme adjunctul lui Horia Sima, Comandantul Legiunii, de care s-a despărțit în 1954, pentru a intra într-o violentă dispută (*Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 154-155; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 108).

⁴⁶ Eroare (corect: George), rezultând dintr-o confuzie cu **Alexandru Cretzianu**, secretarul general în exercițiu al Ministerului Regal al Afacerilor Străine al României.

Scop: măsuri energice de ajutorarea refugiaților și evacuațiilor.

Miercuri, 2 octombrie 1940

6,00 - Începerea lucrului în birou.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - Audiență de prezentare și informații a D-lui Petrescu-Comnen⁴⁸, Ministrul României pe lângă Vatican.

Fiind rechemat, D-sa expune nevoile și simpatiile de care se bucură țara pe lângă Guvernul acreditat.

11,00 - Audiență de lucru cu Dl. Mihail Sturdza - Ministrul de Externe; Dl. General Aldea, Președintele Comisiei Române în tratative⁴⁹.

Scop: greutățile întâmpinate și directive de felul celor tratate în viitor.

12,00 - Inspecție inopinată la Curtea Marțială, la Parchetul Militar, la Închisoarea Jilava.

S-a ordonat mai multă curățenie și omenie în activitatea acestor instituții.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

16,00 - Audiență de lucru cu Dl. General Ioanițiu, Șeful Marelui Stat Major.

18,00 - Audiență cu:

- Dl. Ministru al Japoniei - prezentare.
- Dl. Ministru Pella⁵⁰ - chestiuni de ordin general în legătură cu situația externă.
- Dl. Col. Adj. Pălăngeanu - organizarea sporturilor în noul Stat Legionar.
- Dl. Dr. Dan Berceanu - chestiuni de ordin general.
- Dl. Inginer Ștefănescu - i s-au cerut relații, referitor la doleanțele muncitorilor unguri.
- Dl. Andreas Schmidt⁵¹ - chestiuni în legătură cu politica dusă de minoritatea

⁴⁷ **Corneliu Georgescu** (1902-1945) - avocat, fondator, alături de C. Z. Codreanu, al Legiunii Arhanghelul Mihail (1927). Desemnat în septembrie 1940, la formarea cabinetului Antonescu - Sima, șef al Subsecretariatului de Stat al Colonizării și Populației Evacuate, în urma rebeliunii din 1941, împreună cu alți lideri legionari, s-a stabilit în Germania, fiind inclus în 1944-1945 în „guvernul” lui Horia Sima de la Viena. A murit, în condiții neelucidate pe deplin, în mai 1945, dar, totuși, între 6 și 17 mai 1946 a fost judecat și condamnat de „Tribunalul Poporului” din București la moarte în contumacie, pentru „crima de dezastrul țării prin crime de război” (M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 300-301; *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 133-134; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 103).

⁴⁸ **Nicolae Petrescu-Comnen** (1891-1958) - diplomat de carieră, diverse rosturi în cadrul MAE din București până la 1 mai 1941, când a fost pus în retragere: delegat la Liga Națiunilor, ministru al României în Elveția (1923-1928), Germania (1932-1938) și la Vatican (1938-1940), inclusiv titular al Ministerului Afacerilor Străine (martie - decembrie 1938). După război, s-a stabilit în exil, desfășurând o bogată activitate publicistică. Memorialist (Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, p. 567-569; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial*, p. 317-318).

⁴⁹ Cu URSS, după cedarea provinciilor istorice din nord-est.

⁵⁰ **Vespasian V. Pella** (1895-1952) - jurist și diplomat, profesor universitar, delegat al României și membru al unor importante foruri internaționale, membru corespondent al Academiei Române. A reprezentat România la Liga Națiunilor și în Comisia Internațională Permanentă a Dunării, a fost ministru în Olanda și Elveția sau membru al delegației României la Conferința Păcii de la Paris (iulie - octombrie 1946). După ultimul conflict mondial, delegat cu însărcinări speciale la ONU (*Anuar diplomatic și consular. 1942*, p. 145; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 403).

⁵¹ **Andreas Schmidt** - șeful Grupului Etnic German din România (1940-1944).

germană.

- Dl. General Vasilescu Petre⁵² - chestiuni personale.

- Dl. Avocat Popescu-Necșești - chestiuni personale.

21,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. General Dona - Prefectul Poliției Capitalei

- Dl. Alex. Ghica - Șeful Siguranței Statului.

Scop: informațiuni din cursul zilei.

Joi, 3 octombrie 1940^{xxv}

6,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Col. Elefterescu Mircea⁵³ - Director de Cabinet,

- Dl. Ovidiu Vlădescu - Secretarul General,

- Dl. General Șteflea⁵⁴ - Secretar General pentru Armată,

- Dl. Amiral Roșca - Directorul Institutului Geografic,

- Dl. Horia Sima - Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

11,00 - Consiliu de Cabinet cu miniștrii ce formează Consiliul⁵⁵.

Scop: se arată mijloacele de propagandă ale ungarilor, de care au uzat în vederea dictatului de la Viena. Pentru contrapropagandă, s-a ordonat tipărirea acelorasi hărți de care au făcut uz ungarilor inversând culorile.

- Simplificarea impozitelor și încasărilor.

- Revizuirea contractelor oneroase.

- Aprovizionarea cu lemne și alimente a Capitalei.

- Îmbunătățirea soartei deținuților.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

16,00 - Consfătuire și lucru împreună cu Dl. Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

⁵² **Petre Vasilescu** (1888-1959) - militar de carieră, general de brigadă, cdt. succesiv al Regimentelor de artilerie 38 și 29, apoi al Regimentului 1 artilerie grea, arestat după eșecul de la Stalingrad, sub comuniști judecat și condamnat la 8 ani temniță grea, a decedat la Galați (Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, II, p. 334-335).

⁵³ **Mircea Elefterescu** (1893-1953), colonel, șeful Cabinetului Militar (1940-1941), prieten personal al lui I. Antonescu, prefect al Poliției Capitalei (martie - august 1944). După lovitura de stat de la 23 august 1944, ME a fost trecut la nr. 6, după Ion și Mihai Antonescu, C. Pantazi, Gh. Alexianu și Eugen Cristescu, pe lista „criminalilor de război” din „Jurnalul” nr. 188/29 ianuarie 1945 al guvernului N. Rădescu (Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, I, p. 74).

⁵⁴ **Ilie Șteflea** (1882-1946) - militar de carieră, general de CA (1944), cdt. al Diviziei 3 Infanterie (1941-1942), șef al Marelui Stat Major Român, cdt. al Armatei 4 (23.8.1944 - 29.8.1944). După evenimentele din august 1944, lui I. Ș. a fost arestat din ordinul ministrului de război M. Racoviță la 12 octombrie 1944 (Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, I, p. 79), apoi i s-a fixat domiciliu obligatoriu, fiind chiar deferit „Tribunalului Poporului” și anchetat ca „criminal de război” (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 263-275; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 378; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, I, p. 326; Constantin Ucrain, Liviu Scrieciu, Nicolae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 73-82).

⁵⁵ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 134-152.

18,00 - Audiență cu:

- Dl. Miclescu⁵⁶ - noua organizare și statutul funcționării în viitor a S.A.R. de Telefoane,
- Dl. General [G.] Văleanu - chestiuni de ordin general,
- Dl. Inginer [M.] Viziru și Dl. Comandor Jienescu - expun situația de la S.A.R. în legătură cu nevoile aviației române,
- Dl. Gănescu - Secretar de Legație - informații aduse de la Moscova.

21,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
- Dl. Col. Alex. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,
- Dl. Prof. Mihail Antonescu - Ministrul de Justiție,
- Dl. Alex. Ghica - Șeful Siguranței Statului,
- Dl. Col. Nicolaid - Șeful Serv. Secret din M. St. Major,
- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei.

Vineri, 4 octombrie 1940

5,30 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului de Miniștri,
- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată,
- Dl. General Ioanițiu - Șeful Marelui Stat Major.

Scop: consfătuiri și hotărâri de luat.

12,00 - Audiență de lucru cu:

- Preot Ioan Bențea - informații urgente, aduse din teritoriile cedate.
- Dl. Prof. Moruzzi - chestiuni generale.
- Dl. Horia Cosmovici⁵⁷ - directive în vederea creării Subsecretariatului de Stat pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale, având ca invitați pe membrii Comisiunii Economice Germane, în frunte cu Dl. Moritz.

16,00 - Consiliu de Cabinet⁵⁸.

⁵⁶ **Ion (Ionel) Miclescu-Prăjescu** (1893-1974) - avocat la S.A.R. *Telefoane*, director în exercițiu al societății.

⁵⁷ **Horia Cosmovici** (1909-1998) - jurist, avocat în procesul înscenat de Carol II lui C. Z. Codreanu (mai 1938), subsecretar de stat al Președinției Consiliului de Miniștri (1940-1941), sub comuniști arestat în șase rânduri, efectuând în total 17 ani de închisoare (Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia*, p. 92-93; *Intelectualii*, p. 91-92).

⁵⁸ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 153-167.

Scop:

- Eliminarea furnizorilor evrei.
- Dacă atrocitățile din Transilvania nu încetează se va trece la represalii.
- Constatări asupra dotării armatei.
- Măsuri de completarea lipsurilor.

20,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului de Miniștri,
- Dl. Prof. Mihai Antonescu - Ministrul de Justiție,
- Dl. Prof. N. Dragomir - Ministrul de Coordonare,
- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată.

21,00 - Directive de lucru cu Dl. General Ioanițiu, Șeful Marelui Stat Major⁵⁹.

Sâmbătă, 5 octombrie 1940^{xxvi}

5,30 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - Audiență de lucru cu Dl. Ing. N. Mareș, Ministrul Agriculturii și Domeniilor.

Scop: desconcentrarea tractoriștilor pentru campania agricolă.

- Audiență de lucru cu Dl. Colonel Râmniceanu, Mareșalul Palatului.

11,00 - Comisiunea Economică Germană: prezentare și audiență de lucru.

Audiență de lucru cu:

- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
- Dl. Alex. Ghica - Șeful Siguranței Statului,
- Dl. General Dona - Prefectul Poliției Capitalei,
- Dl. General Popescu - Comandantul Militar al Capitalei.

12,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. I. Gh. Vântu - Primarul General al Capitalei,
- Dl. Valer Pop⁶⁰ - trimis special pentru tratativele cu Ungaria,
- Dl. Mihail Sturdza - Ministrul Afacerilor Străine.

Scop: Tratativele ce urmează a se ține la Budapesta.

- Dl. C-dor Popișteanu - informațiuni aviatice
- Dl. Cpt. Av. Miclescu⁶¹ - informațiuni aviatice.

14,00 - Dejunul la D-na Boteanu (prietenă familiei D-lui General).

16,00 - Audiență de prezentare a ambasadorului Turciei.

⁵⁹ În cursul zilei s-au publicat mai multe decrete-legi (nr. 3 361 - referitor la înființarea comisarilor de românizare) și decrete, dintre care nr. 3 344 (numirea prof. Nichifor Crainic ca președinte al Consiliului Administrativ al Societății Române de Radiodifuziune) sau nr. 3 340 (numirea colonelului Ștefan Zăvoianu ca Prefect al Poliției Capitalei, în locul generalului C. Dona, demisionat) (*Registrul istoric*, I, f. 78-83).

⁶⁰ **Valer[iu] Pop** (1892-1958) - jurist, luptător pentru unirea Transilvaniei, ministru în diverse cabinete PNL, delegat la „negocierile” care s-au finalizat la 30 august 1940 prin impunerea dictatului de la Viena, semnat, alături de **Mihail Manoilescu**, al odiosului document, apoi implicat în evenimentele de la București legate de abdicarea lui Carol II, delegat în continuare de I. Antonescu cu însărcinări speciale în cadrul MAE din București și în negocierile de la Berlin etc. Sub comuniști, arestat și judecat, întemnițat la Sighet, pentru a fi finalmente eliberat (1955). Memorialist.

⁶¹ **Radu Miclescu** - ofițer de aviație.

20,00 - Lucru cu Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată.

21,00 - Terminarea lucrului⁶².

Duminică, 6 octombrie 1940^{xxvii}

5,30 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - Vizita D-nei Goga⁶³ și altor Doamne văduve ale legionarilor decedați.

12,00 - Deschiderea festivităților din Piața 6 Septembrie⁶⁴.

Domnul General Ion Antonescu, Conducătorul Statului Român, însoțit de Domnul Colonel Mircea Elefterescu, Director de Cabinet, în mașină deschisă, parcurge traseul: Calea Victoriei - Piața Senatului - Piața 6 Septembrie -, în ovațiile nesfârșite ale publicului, fiind îmbrăcat pentru prima dată în cămașă verde în calitatea sa de Conducător al Statului Național Legionar.

În piața din fața Patriarhiei - care de astăzi înainte se va numi „Piața 6 Septembrie” - o masă compactă de cămăși verzi ocupă ultimul spațiu liber și cu piepturile bombate în strigătele de „Ura !” își primesc salvatorul Nației Române.

După trecerea în revistă, însoțit fiind de Domnul Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, și de Domnul Colonel Mircea Elefterescu, Director de Cabinet, și membrii Statului Major Legionar, Domnul General Ion Antonescu ia loc pe o estradă pavoazată în verde deasupra căreia fâlfâia triumfător Tricolorul Românesc - de unde Domnul Horia Sima ține un discurs Domnului General, în care arată legăturile și năzuințele Domnului General alături de cele ale Mișcării Legionare.

Domnul General Ion Antonescu, Conducătorul Statului, răspunde printr-un discurs epocal⁶⁵, după care se trece din nou în revistă Legiunea, care urmează a defila prin fața Domnului General în Piața Universității în fața statuii lui Mihai Viteazul.

Defilarea este primită într-o tribună splendid pavoazată, în care iau loc Domnii:

- General Ion Antonescu, Conducătorul Statului
- Profesor Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri
- Dl. Fabricius - Ministrul Germaniei
- Pellegrino Ghigi⁶⁶ - Ministrul Italiei
- Ministru al Japoniei
- Ministru al Spaniei.

Această defilare - cea mai impozantă manifestare spontană a tineretului român - începe la orele 13,05 și sfârșește la orele 17,05.

⁶² În cursul zilei s-au publicat mai multe decrete-legi și decrete, dintre care nr. 3 383 referitor la numirea ing. Constantin-Paul Grecianu ca trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la Berlin, în locul lui Alexandru Romalo (*Registrul istoric*, I, f. 84-86).

⁶³ **Veturia Goga** (1883-1979) - soția poetului Octavian Goga, persoană foarte apropiată cuplului Maria și Ion Antonescu în anii 1940-1944, bănuită - fără probe palpabile, deocamdată ! - a fi acționat ca agent secret în slujba mai multor servicii secrete străine, în primul rând germane și sovietice (cf. Mircea Goga, *Veturia Goga*, „*Privighetoarea lui Hitler*”, București, Editura RAO, 2007).

⁶⁴ Vezi în *Registrul istoric*, I, f. 86-89: **Sărbătorirea unei luni de la instalarea regimului național-legionar**, *Cuvântarea* lui I. Antonescu.

⁶⁵ Vezi *infra*.

⁶⁶ **Pellegrino Ghigi** - ministrul Italiei la București (1938-1941). *Memorialist* (*apud* Mihai Pelin, *Diplomație de război. România-Italia, 1939-1945*, București, Editura Elion, 2005).

Valuri, valuri de cămăși verzi într-un pas cadențat și hotărât trec neîncetat prin fața Conducătorului Statului Român, dovedind prin voioșia lor spiritul de dragoste și abnegație ce-l nutresc pentru salvarea Patriei (aproximativ 200 000 cămăși verzi au defilat în tot acest timp)⁶⁷.

Plecarea la Predeal împreună cu capii oficiali ai Mișcării Legionare ca invitați ai D-lui General Ion Antonescu.

Luni, 7 octombrie 1940

12,00 - Sosirea de la Predeal.

Audiență de lucru cu:

- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat al Apărării Naționale,

- Dl. General Iacobici⁶⁸ - Comandantul Armatei a IV-a.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

16,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Crețeanu - Ministrul de Finanțe,

- Dl. Prof. Gh. Leon - Ministrul Economiei Naționale.

17,00 - Audiență de prezentare și informare a Episcopului Hossu (Greco-Catolic) însoțit de o delegație compusă din 6 membri pentru a expune ultimele atrocități maghiare manifestate în teritoriile cedate.

18,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Prof. Mihail Antonescu - Ministrul Justiției,

- Dl. General Petrovicescu - Ministrul Internelor.

21,00 - Raportul zilnic al D-lui Alex. Ghica, Șeful Siguranței Statului, împreună cu Subsecretarul de Stat la Interne Dl. Col. Rioșanu.

Marti, 8 octombrie 1940

8,00 - Începerea lucrului în birou.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - Consiliu de Cabinet⁶⁹.

12,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Valer Pop - trimis special pentru tratativele cu Ungaria,

- Dl. Mihail Sturdza - Ministrul de Externe.

Scop: rezultatul tratativelor de la Budapesta.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

16,00 - Audiență de lucru cu Dl. Nic. Dragomir - Ministrul Coordonării.

⁶⁷ Potrivit *Registrului istoric*, I, 150 000 de participanți, între orele 12 și 16,30.

⁶⁸ **Iosif Iacobici** (1884-1952) - militar de carieră, general de CA (1941), trecut în rezervă (1942), ministru al Apărării Naționale (1941), șef al Marelui Stat Major Român (22.9.1941 - 17.1.1942), în conflict deschis cu I. Antonescu pe tema angajării forțelor române în campania din Est pentru anul 1942, demis de Mareșal. Sub comuniști, urmărit, arestat și anchetat, condamnat la 8 ani temniță grea (1949), efectuați la Aiud (Constantin Ucrain, Liviu Scrieciu, Niculae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 15-21; Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 140-146; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 241; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, I, p. 321).

⁶⁹ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 167-175.

Scop: instrucțiuni referitoare la coordonarea activității Ministerului.

17,00 - Audiență de curtoazie a D-nei și D-lui Csaky de la Sibiu.

19,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei,
- Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat al Internelor,
- Dl. Alex. Ghica - Șeful Siguranței Statului,
- Dl. General Popescu - Comandantul Militar al Capitalei⁷⁰.

Miercuri, 9 octombrie 1940^{xxviii}

6,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

- Dl. Col. Elefterescu, Director de Cabinet, și Dl. Ovidiu Vlădescu, Secretar General al Președinției.

Scop: directive și ordine de executat.

10,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat al Apărării Naționale,
- Dl. I. Gh. Vântu - Primarul General al Capitalei,
- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată.

11,00 - Ședință de colaborare la Marele Stat Major cu Subsecretarii de Stat ai Armatei.

13,50 - 15,30 - Dejunul la locuința D-sale.

16,00 - 17,00 - Audiență de lucru cu Dl. Horia Cosmovici - Subsecretar de Stat al Președinției.

17,00 - 21,30 - Audiențe:

- Dl. Iuliu Maniu⁷¹ - chestiuni generale⁷².

⁷⁰ În cursul zilei s-au publicat, ca de obicei, mai multe decrete-legi și decrete, dintre care nr. 3 399 privind numirea Comisiei Guvernamentale pentru reglementarea raporturilor economice între România și Germania, compusă din V. I. Dimitriuc, subsecretar de stat la Ministerul Economiei Naționale, Nicolae Răsmăriță, N. Georgescu-Roegen, Iuliu Radulovici, Silviu Orbonaș, Gh. Man, N. Badea, Gh. Stejăroiu (*Registrul istoric*, I, f. 90-93).

⁷¹ **Iuliu Maniu** (1873-1953) - reputat politician, studii în drept, deputat și apărător al românilor în Parlamentul de la Budapesta, organizator și lider al adunării istorice din 1 Decembrie 1918 de la Alba Iulia care l-a delegat președintele Consiliului Dirigent. Lider al Partidului Național din Transilvania, iar - după fuziunea cu Partidul Țărănesc al lui **Ion Mihalache** - al Partidului Național-Țărănesc (1926-1933, 1937-1947). A fost deputat și a prezidat trei cabinete (1928-1930, 1930 și 1932-1933), iar, deși a încurajat și susținut eforturile Prințului Carol de-a reveni pe tron, a sfârșit prin a deveni un redutabil adversar al tânărului rege, mai cu seamă în contextul mutațiilor profunde survenite pe plan intern și extern în anii 1938-1940. Deopotrivă, cu toate că a înțeles rostul schimbărilor din septembrie 1940, marcate de abdicarea lui Carol II și instaurarea unui guvern de colaborare antonesciano-simist, I. M. s-a situat din primul moment în opoziție și a rămas până la lovitura de stat din 23 august 1944, la pregătirea și declanșarea căreia a contribuit decisiv. A fost, timp de aproape patru ani încheiați, liderul incontestabil al așa-numitei *Opoziții democratice*, pe care n-a putut s-o organizeze, pentru că n-a voit, iar, dacă a urmărit așa ceva, n-a reușit. Un filo-britanic și, prin extindere, un filo-aliat declarat, mai ales că agenții *Intelligence Service*-ului (gen. col. A. G. G. de Chastelain) i-au captat „bunăvoința” și prin avansarea unor sume în lei sau dolari (cf. Gh. Buzatu, *Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial*, II, București, Editura Enciclopedică, 1995, p. 391-393, raportul agentului D/H 13, alias A. G. G. de Chastelain), I. M. s-a pronunțat categoric împotriva *Axei* și a alianței româno-germane, chiar dacă slujea într-o măsură scopului eliberării și asigurării provinciilor istorice în cadrul Războiului din Est. De altfel, schimbul

- Dl. Lt. Col. Budiș - atașat militar la Sofia - prezentare.
- Dl. Lt. Col. Corbuleanu⁷³ - atașat militar la Roma - prezentare.
- Dl. Ministru al Italiei - chestiuni urgente.
- Dl. Ministru al Bulgariei - prezentare.
- Dl. Col. Volpi di Bronzo - atașat militar italian - prezentare.
- Episcopul Tr. Valeriu Frențiu - prezentare.
- Episcopul Ion Bălan⁷⁴ - prezentare.
- D-na Stăncescu - chestiuni personale.
- Dl. Alex. Gregorian - informații din Roma.
- Dl. Eric Oteteleşanu - chestiuni de ordin general.

intens de mesaje cu I. Antonescu din 1940-1943 (vezi notele de la sfârșitul volumului) atestă în ce grad I. M. a înțeles și expus insuficient situația inextricabilă intervenită prin forța lucrurilor și voința Marilor Puteri - mai precis Bucureștii mergeau alături de Germania, care în 1940 sacrificase cu sânge rece România Mare, combăteau Rusia comunistă, un obiectiv de înțeles, dar inacceptabil de vreme ce Kremlinul devenise în răstimp aliatul fidel și singurul salvator pentru Marea Britanie și SUA. A fost motivul pentru care România se pusese în stare de război cu Londra și Washingtonul, ceea ce IM nu accepta nici în ruptul capului. Cât privește *trecerea Nistrului* de către Antonescu, la finele lui iulie 1941, faptul se impunea cu adevărat, dar, pentru I. M. și ai lui el devenise o problemă oțioasă, fără substanță din moment ce Polonia, de exemplu, nu trecuse nici un fluviu, dimpotrivă fusese *ea invadată de ruși* la 17 septembrie 1939, dar la sfârșitul ostilităților aliații anglo-sovieto-americani vedeau amnezie în această privință. Nu trebuie, de asemenea, neglijat că în context sfârșitul îi apărea liderului PNȚ oribil, de vreme ce păstra convingerea că Marea Britanie avea să se afle cu siguranță între învingători. Totul era bine, dar I. M. nu concepea cumva că, la sfârșit, de dragul alianței istorice cu URSS, Marea Britanie și SUA puteau accepta finalmente să sacrifice nu numai Germania dar și pe micii sateliți din Europa Est-Centrală, inclusiv, dacă nu cumva în primul rând, România și Polonia, mai cu seamă că de dragul acesteia din urmă Londra și Parisul acceptaseră la 1-3 septembrie 1939 riscul unui război mondial! Mareșalul Antonescu a cunoscut în detaliu, iar, dacă nu, a intuit perfect „jocul” lui I. M., demersurile sale secrete, dar, cu toate acestea i-a asigurat protecția, inclusiv în fața lui A. Hitler. În stadiul actual al documentării, se poate afirma fără reticențe că, dacă Mareșalul Antonescu l-a înțeles pe I. M., acesta n-a fost în măsură de o replică pe măsură. I. M. a încurajat acțiunile complotiștilor, le-a întărit elanul, iar de îndată după lovitura de stat avea s-o compare cu o... *revoluție*. Din nefericire, nimic din toate astea, căci, după o asemenea răsturnare, nu numai Antoneștii aveau să-și afle tragicul sfârșit, ci întreaga „opozitie democrată”, în condițiile terorii roșii instalate la București de Kremlin. Astfel, dacă era adevărat cum scrisese I. M. că actul de la 23 august 1944 echivalase cu o revoluție, atunci se adevărea, o dată mai mult, câtă dreptate avusese K. Marx, care precizase că, de regulă în istorie, *revoluțiile își înghit proprii fii* ! În atare condiții, nu-i dificil de înțeles de ce I. M. și forțele grupate în juru-i au devenit obiectivul predilect al comuniștilor. În octombrie-noiembrie 1947, o nouă farsă judiciară - montată așadar la foarte scump timp după „procesul mării trădări naționale” din mai 1946 - s-a încheiat prin grele sentințe dictate în împotriva liderilor PNȚ, în primul rând a lui I. M., condamnat, „pentru crima de complot în scop de trădare, de surparea ordinii constituționale, de răzvrătire și de insurecție armată”, la „muncă silnică pe viață, transformată în temniță grea pe viață” (M. D. Ciucă, ed., *Procesul lui Iuliu Maniu*, III, București, Editura Saeculum I. O., 2001, p. 369, 371-372). Liderul țărănist avea să-și afle sfârșitul - cum și unde altfel ? - decât rapid și în groaznice condiții la Sighet, adică în locul blestemat devenit cimitir „tradițional” al elitei clasei politice românești din prima jumătate a celui de-al XX-lea veac (Ion Bitoleanu, *Șefi de partide*, p. 289-322; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial*, p. 309; Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, p. 428-434).

⁷² Nu este menționat în *Registrul istoric*, I, f. 95.

⁷³ Vezi, în anexa volumului, raportul asupra vizitei lui I. Antonescu la Roma în noiembrie 1940.

⁷⁴ Eroare: Mitropolitul Nicolae Bălan (cf. *Registrul istoric*, I, f. 95).

- Dl. Gh. Cuza⁷⁵ - chemat de Dl. General.
- Dl. Hoare⁷⁶ - Ministrul Angliei.
- Dl. Prof. Manoilescu - trimis oficial în străinătate⁷⁷.

Joi, 10 octombrie 1940

- 5,30** - Începerea lucrului în birou.
- 8,30** - Audiență de lucru cu Dl. Ing. Nic. Mareș (Ministrul Agriculturii și Domeniilor).
- 8,45** - Toaleta, micul dejun.
- 9,00** - Fotografierea D-lui General de către Subsecretariatul de Stat al Propagandei.
- 9,10** - Audiență de lucru cu Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată.
- 11,00** - Consiliu de Cabinet⁷⁸.
- 13,50** - Dejunul la locuința D-sale.
- 16,00** - Dl. Fabricius - Ministrul Germaniei la București împreună cu atașatul militar german.
- 17,00** - Audiențe:
 - Dl. George Brătianu⁷⁹ - chestiuni generale⁸⁰.

⁷⁵ **Gh. Cuza** (1896-1950) - profesor universitar și om politic, încercări literare minore, fiul lui A. C. Cuza, secretar general al LANC și, ulterior, al Partidului Național Creștin, fondat de tatăl său în cooperare cu O. Goga. Titular al Ministerului Muncii în cabinetul Goga - Cuza (1937-1938). Gh. C. a susținut curente și elementele de dreapta, a colaborat cu legionarii și, datorită raporturilor cu Berlinul și orientării sale pro-germane, și-a asigurat în 1940-1944 un rol important în cadrul unor proiecte politice. A menținut relații bune cu regimul Antonescu. Sub comuniști, arestat și închis, a decedat la Aiud (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 120).

⁷⁶ **Sir Reginald Hoare** (1882-1954) - ministru al Marii Britanii la București (1935-1941).

⁷⁷ În cursul zilei s-au publicat mai multe decrete, dintre care **nr. 3 414** relativ la numirea unor rectori și decani (P. P. Panaitescu - Universitatea București; V. Nițulescu - Universitatea Iași; E. Chirnoagă - Politehnica București; M. Mazilescu - Academia de Înalte Studii Comerciale București; Al. Oteteleşanu - decan, Facultatea de Drept București; Al. Marcu - decan, Facultatea de Litere București; Stan Ionescu - decan, Facultatea de Științe București; dr. Petre Tomescu - decan, Facultatea de Medicină București; Al. Vechiu - decan, Facultatea Veterinară București; Teodor Popescu - decan, Facultatea de Teologie București; Ioan Cantuniar - decan, Facultatea de Mecanică de la Politehnica București; N. Dumitrescu - decan, Facultatea de Agronomie; C. Iotzu - decan, Facultatea de Arhitectură; D. Cuclin - director al Academiei de Muzică și Artă Dramatică București; **nr. 3 415** institua punerea în retragere din oficiu a profesorilor N. Iorga, P. P. Negulescu, C. Rădulescu-Motru, D. Pompei, I. Simionescu, C. I. Parhon, Emil Racoviță, Petre Bogdan și N. Vasilescu-Karpen; **nr. 3 416** - numirea lui I. Hudiță ca profesor definitiv de Arheologie medievală și modernă la Școala de Arhivistică din București (*Registrul istoric*, I, f. 93-95).

⁷⁸ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 175-212.

⁷⁹ **Gheorghe I. Brătianu** (1898-1953) - reputat istoric, fiu al strălucitului român și om politic I. I. C. Brătianu (1864-1927), profesor universitar, autor al unor sinteze remarcabile de istorie națională și universală, membru al Academiei Române. A participat ca voluntar la primul război mondial. În continuare, paralel cu o activitate istoriografică marcată de rezultate deosebite, s-a implicat profund și în viața politică. După ce a debutat în rândurile PNL, fiind atașat profund prin legăturile de familie, în 1930 a intrat în dizidență, formând așa-zisa Grupare georgistă, reunind pe tinerii liberali, mulți profesori universitari (între aceștia - Istrate Micescu, apoi Mihai Antonescu, viitorul vice-premier), pentru ca, la începutul ostilităților din 1939-1945, să revină la matcă. Anterior, G. I. B. a susținut fervent regimul lui Carol II, s-a opus politicii externe promovată de N. Titulescu, acționând în schimb pentru apropierea de Germania, încercând, nu o dată, să fie intermediarul nemijlocit între suveranul român și liderii naziști (A. Hitler, H. Goering ș.a.), cu care s-a întâlnit.

- Dl. Herman Theil - relații de presă (ziarist german).
- Dl. Ministru Filotti⁸¹.
- Dl. Prof. Manoilescu.
- Dl. Ing. Gigurtu⁸².
- Episcopul Popovici⁸³ - chestiuni în legătură cu atrocitățile maghiare.
- Dl. Prof. [Gr.] Forțu - chestiuni de ordin general.
- Preotul Dumitrescu Borșa - chestiuni de ordin general.

Sub regimul antonescian, G. I. B. s-a aflat în relații bune și foarte bune cu Ion și Mihai Antonescu, situație de care a beneficiat. El a susținut Războiul din Est, la care a participat temporar ca voluntar, dar în cele din urmă, prin anii 1943-1944, chemarea clanului și-a spus cuvântul și, în ciuda aparențelor, G. I. B. a sfârșit prin a se alătura grupului de complotiști care au pregătit și înfăptuit lovitura de stat de la 23 august 1944. A venit în rândul complotiștilor mai puțin cu o experiență verificată, cât mai ales - exact de ceea ce era mai multă nevoie ! - cu informații secrete deosebit de prețioase, grație excelentelor sale relații îndeosebi cu Mihai Antonescu, de care a beneficiat, dar care l-a blamat deschis în aprilie 1946 (Marin Radu Mocanu, *Avram Bunaciu. Documente*, București, Fundația Culturală Libra, 2006, p. 147 și urm.). În ziua de 23 august 1944, G. I. B. a avut un rol major în a-i convinge finalmente pe Antonești - promițându-le o „scrisoare de garanție” semnată de liderii opoziției democratice în frunte cu Iuliu Maniu și Constantin (Dinu) I. C. Brătianu, unchiul său - să solicite și să meargă în audiență la Palatul Regal din București, unde Mihai I a dispus, în jurul orei 17,00, arestarea lor. După 23 august 1944, viața istoricului a devenit un adevărat calvar, totul începând, pentru respectarea simetriei, chiar la 23 septembrie 1944 printr-un atac dur al cotidianului comunist „Scânteia”, apoi și-a pierdut postul la Universitate, a fost exclus din Academie, iar în 1947-1950 i-a fost impus domiciliu obligatoriu la locuința de Capitală (Aurel Pentelescu, Liviu Țăranu, *Gheorghe I. Brătianu în dosarele Securității. Documente. Perioada domiciliului obligatoriu. Arestarea. Detenția. Moartea. 1947-1953*, București, Editura Enciclopedică, 2006). Era doar preludiul sfârșitului, întrucât în 1950 a fost arestat, închis la Sighet, unde s-a sinucis la 24 aprilie 1953. Se păstrează un memoriu, bănuieț a-i fi aparținut, în care a descris acțiunile sale din 22-23 august 1944 (vezi Gh. Buzatu, Claudiu Secașiu, eds., *Din arhiva istorică a României contemporane (Gh. I. Brătianu)*, în „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie « A. D. Xenopol »”, Iași, t. XXII/2, 1985, p. 679-684); Gh. Buzatu, *Gh. I. Brătianu - Evoluții politice*, în vol. Victor Spinei, ed., *Confluente istoriografice românești și europene. Gh. I. Brătianu*, Iași, 1988, p. 461-502). Despre personalitatea și activitatea științifică și politică a istoricului cf. Ilie Bădescu, Mihai Ungheanu, coordonatori, *Enciclopedia valorilor reprimate*, II, p. 63-76; Florian Tănăsescu, Nicolae Tănăsescu, *Constantin (Bebe) I. C. Brătianu - istoria PNL la interogatoriu*, București, Editura Paralela '45, 2005, p. 185-245; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 62; Victor Spinei, ed., *op. cit., passim*; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române, 1866-1999*, p. 86-87; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 27; Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, p. 99-102.

⁸⁰ Omis în *Registrul istoric*, I, f. 96.

⁸¹ **Eugen Filotti** (1896-1975) - avocat, ziarist, diplomat, ministrul României la Ankara (1935-1936), Atena (1936-1939), Sofia (1939-1941) și Budapesta (1941-1944), secretar general al MAS în 1944 (*Anuar diplomatic și consular. 1942*, p. 126).

⁸² **Ion Gigurtu** (1886-1959) - economist și industriaș, om politic, deputat și ministru în diverse cabinete sub dictatura lui Carol II, membru de seamă al camarilei regale, cu serioase legături în Germania, finalmente lider al guvernului (4 iulie - 4 septembrie 1940) care a semnat dictatul de la Viena din 30 august 1940 privind cedarea Transilvaniei de Nord-Vest, sub presiunile Reichului hitlerist și ale Italiei mussoliniene, Ungariei. În anii războiului, I. G. a observat bunele relații cu I. Antonescu, iar sub comuniști a fost anchetat, urmărit și întemnițat. A murit în detenție (*Din documentele rezistenței. Arhiva Asociației foștilor deținuți politici din România*, nr. 8/1993, p. 203).

⁸³ Episcopul D. Popovici al Oradiei.

- Dl. Ion Miclescu - cheștiunea telefoanelor.
- Dl. Alex. Ștefănescu - chemat de Dl. General.
- Dl. Ing. Vlad Georgescu - cheștiuni în legătură cu cooperația.

Vineri, 11 octombrie 1940

5,30 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - Dl. Comandor Jienescu - Subsecretar de Stat al Aerului.
- Dl. Comandor Măcellariu⁸⁴ - Secretar General al Aerului.
Scop: au prezentat lucrările ordonate și au dat informații.

13,40 - Dejunul la locuința D-sale.

16,00 - Consiliu de Cabinet⁸⁵.

19,00 - Audiențe:

- P.S. Gherontie - Episcopul Constanței.
- Dl. Ministru Hiott⁸⁶.
- I.P.S. Mitropolitul Bălan⁸⁷.
- Dl. General Niculescu (fostul profesor al D-lui General Antonescu).
- Dl. Prof. Vâlcovici⁸⁸.
- Dl. Ing. Victor Stoica.
- Dl. Amiral Koslinski.
- Dl. Mizrachi - Delegatul Societății Sioniste.
- Dl. Singer - Delegatul Societății Sioniste.
- P.S. Vasile Stan - Episcopul Maramureșului.

⁸⁴ **Horia Măcellariu** (1894-1984) - carieră militară, contraamiral (1944), trecut în rezervă (1945), șef al Statului Major al Marinei (1941), cdt. al Forțelor Navale Maritime (1943-1944), al Școlii Superioare de Marină (1944-1945). Sub comuniști, participant activ la mișcarea de rezistență armată, condamnat în contumacie (1946), arestat și închis în 1948. A trecut în detenție pe la Văcărești, Aiud, R. Sărat, Jilava, Dej și Gherla (1948-1964). Memorialist (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 280-281; Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 173-182; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, I, p. 323-324; Nicolae C. Petrescu, *Contraamiralul Horia Măcellariu*, Pitești, Europroduct, 2005).

⁸⁵ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 212-244.

⁸⁶ **Constantin (Dinu) Hiott** (1896- ?) - studii juridice, diplomat de carieră, diverse rosturi în MAE începând ca atașat de legație (1921), apoi consilier de legație (Londra, Varșovia, Budapesta), însărcinat cu afaceri (Bratislava), rechemat în Centrală, delegat supleant în comisia pentru negocieri cu delegația Ungariei în august 1940, iar din 15 octombrie 1940 - ministru plenipotențiar pe lângă guvernul de la Vichy (*Anuar diplomatic și consular. 1942*, p. 131).

⁸⁷ În *Registrul istoric*, I, f. 98, omiși N. Bălan și Vasile Stan.

⁸⁸ **Victor Vâlcovici** (1885-1970) - matematician, profesor universitar, membru al Academiei Române, deputat, ministru în cabinetul N. Iorga (Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 550).

Sâmbătă, 12 octombrie 1940^{xxix}

5,30 - Începerea lucrului.

8,20 - Toaleta, micul dejun.

8,45 - Lucru cu Dl. Col. Elefterescu - Director de Cabinet.

9,00 - Convorbiri de ordin general cu Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului.

9,30 - Dl. Col. Râmniceanu - Mareșalul Palatului.

10,00 - Ministrul Afacerilor Interne (Dl. General Petrovicescu), cu:

- Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,

- Dl. Alex. Ghica - Șeful Siguranței Statului,

- Dl. General Dona - Prefectul Poliției Capitalei,

- Directorul Poliției Capitalei.

11,00 - Dl. I. Gh. Vântu - Primarul General al Capitalei.

12,00 - Dl. Flondor - Comisarul Guvernului la Reșița.

12,30 - Prezentarea Misiunii Militare Germane terestre:

Sunt primiți în biroul D-lui Director de Cabinet un grup de circa 30 ofițeri care sunt însoțiți de Dl. General Negulescu și prezența de Domnul General Pantazi.

După prezentarea în cabinetul de lucru a Generalului Hansen⁸⁹, Misiunea părăsește Președinția în mașinile personale, ducându-se la hotelurile unde au fost cazați, ca: Athenée, Ambasador etc.

13,00 - Dl. Pamfil Șeicaru⁹⁰ - prezentare pentru plecare la Roma.

13,30 - Dejunul la locuința D-sale.

⁸⁹ **Erik Hansen** - general colonel de cavalerie, șeful Misiunii Militare Germane în România (1940-1941 și 1943-1944), cdt. al CA 54 german în bătălia pentru eliberarea Chișinăului, pentru care a fost decorat cu ordinul „Mihai Viteazul”, clasa III. În cele mai bune raporturi cu Mareșalul Antonescu. După 23 august 1944, arestat de ruși, transportat la Moscova, unde i s-au pierdut urmele (Neculai Moghior și colaboratori, *General Gheorghe Mihail. Cuvânt pentru viitorime*, București, Editura Paideia, 2004, p. 211).

⁹⁰ **Pamfil Șeicaru** (1894-1980) - unul dintre cei mai mari ziarști români, în linia lui M. Eminescu, N. Iorga sau Nae Ionescu, scriitor politic și istoric, erou al războiului unității naționale integrale, fondator al unor publicații prestigioase, cu prioritate al cotidianului „Curentul”, pe care l-a condus vreme de aproape 20 de ani (1927-1944). A sprijinit activ regimul Antonescu și îndeosebi Războiul din Est al Reîntregirii Naționale, trimis în misiune în Vest de Mareșal la 9 august 1944. După război, P. Ș. a rămas în exil și, paralel cu activitatea publicistică desfășurată predominant în Germania și Spania, a publicat mai multe volume memorabile de istorie contemporană, acoperind de regulă perioadele și problemele pe care le-a cunoscut excelent. În același timp, ziaristul a urmărit cu atenție și a blamat cu exigență jocurile perfide de exil ale grupului C. Vișoianu - Al. Cretzianu, susținut de ex-regele Mihai I. Inclus în lotul „ziariștilor fasciști”, P. Ș. a fost judecat și condamnat la moarte pentru crima de dezastrul țării prin crime de război (cf. Ioan Opreș, *Procesul ziaristilor „naționaliști” (22 mai - 4 iunie 1945)*, București, Editura Albatros, 1999, p. 55 și urm.). Sentința, se înțelege, n-a fost adusă la îndeplinire pentru exilatul de dincolo de Cortina de Fier, iar mai apoi, prin decretul nr. 977 din 12 decembrie 1966 al lui N. Ceaușescu, damnatul avea să fie grațiat (cf. Gh. Buzatu, *O istorie a prezentului*, Craiova, Editura Mica Valahie, 2004, p. 377-379). Netăgăduit, prin faptă și scris, P. Ș. s-a impus vreme de peste un sfert de veac, asemenea lui N. Rădescu, Mircea Eliade, Grigore Gafencu, întru totul și în toate printre **conștiințele Exilului românesc liber și anticomunist** (*ibidem*, p. 364) (Ioan Opreș, *Procesul ziaristilor „naționaliști”*, p. 55-99; Florin Manolescu, *Enciclopedia Exilului Literar românesc*, p. 644-653; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 61; Vasile C. Dumitrescu, *O istorie a Exilului românesc*, p. 320-321).

17,30 - Prezentarea de plecare a D-lui Vojen⁹¹ - Ministrul României la Roma.

18,20 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Ministru Mihail Sturdza - Ministrul de Externe,
- Dl. Profesor Mihai Antonescu - Ministrul Justiției,
- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
- Dl. Prof. Gh. Leon - Ministrul Economiei Naționale,
- Dl. Crețeanu - Ministrul de Finanțe,
- Dl. Prof. Traian Brăileanu - Ministrul Educației Naționale,
- Dl. Horia Cosmovici - Subsecretar de Stat al Președinției.

19,00 - Plecarea la Predeal - însoțit fiind de Doamna General Antonescu și de Domnul Prof. Mihai Antonescu - Ministrul Justiției⁹².

Duminică, 13 octombrie 1940 - Predeal

17,00 - Vizită oficială la Majestățile Lor Regele și Regina Mamă la Sinaia - unde Majestățile Lor au reședință până se termină lucrările de amenajare a Palatului Regal din București.

Luni, 14 octombrie 1940^{xxx}

11,00 - Sosirea de la Predeal.

- Audiență de lucru cu Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat la Apărarea Națională - chestiuni urgente.
- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată.

13,55 - Masă oficială la Cercul Militar cu Misiunea Militară germană; dată de Conducătorul Statului cu ocazia sosirii Misiunii Germane în țară.

16,00 - Convocarea prefecturilor de județ din țară: instrucțiuni administrative⁹³.

19,00 - Audiență de prezentare și de lucru cu Dl. [Constantin] Paul Grecianu - Ministrul României la Berlin.

20,00 - Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne.

- Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne.
- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei⁹⁴.

Marti, 15 octombrie 1940

5,30 - Începerea lucrului.

⁹¹ **Ion Victor Vojen** - inginer și publicist legionar, trimis în 1940 ministru al României la Roma. După rebeliunea din ianuarie 1941, I. V. V. s-a aflat printre legionarii care, prin Prof. I. Găvănescul, au realizat un compromis cu I. Antonescu. Ulterior, sub regimul comunist, a fost întemnițat și „reeducat” la Aiud, sfârșind prin a accepta să colaboreze la „Glasul Patriei”, publicație dirijată de Securitate pentru Exilul românesc anticomunist (Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 148).

⁹² În cursul zilei s-au publicat mai multe decrete-legi și decrete, mai multe comunicate dintre care unul cuprinzând *Directive cu caracter economic* (*Registrul istoric*, I, f. 99-103).

⁹³ Vezi, în context, declarația despre tratamentul rezervat comuniștilor - maximum de pedepse în cazul acțiunilor ilegale (ANIC, fond PCM - CM, dosar 214/1940, f. 2).

⁹⁴ Prin decretul nr. 3 457 colonelul M. Corbuleanu a fost numit atașat militar la Roma, fiind rechemat colonelul Gh. T. Petrescu (*Registrul istoric*, I, f. 104-105).

8,30 - Dl. Ing. Mareș - Ministrul Agriculturii și Domeniilor.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - Audiențe de lucru cu:

- Dl. Iașinschi - Ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale,

- Dl. Tr. Brăileanu - Ministrul Educației Naționale,

- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne.

12,30 - Audiență cu Dl. Ministru al Statelor Unite⁹⁵.

- Audiență de lucru cu Dl. Crețeanu - Ministrul Finanțelor.

- Audiență de lucru cu Mihai Antonescu - Ministrul Justiției.

14,00 - Masa la locuința D-sale.

16,00 - Consiliu de Cabinet.

18,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată,

- Dl. General Dobre - Subsecretar de Stat al Înzeestrării.

20,00 - Recepție la Legația Germană dată de Dl. Ministru Fabricius, Ministrul Germaniei la București, în onoarea Misiunii Germane venită în România și ca un răspuns la masa servită Misiunii de Conducătorul Statului la Cercul Militar.

Miercuri, 16 octombrie 1940^{xxxi}

4,30 - Începerea lucrului.

8,30 - Toaleta, micul dejun.

9,00 - Lucru cu Dl. Col. Elefterescu, Director de Cabinet, și Dl. Ovidiu Vlădescu - Secretar General al Președinției.

10,00 - Dl. Fabricius - Ministrul Germaniei - chestiuni de ordin extern.

10,30 - Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei.

10,45 - Dl. Neguș - Consilier Juridic.

11,00 - Consiliu de Miniștri⁹⁶.

12,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Prof. Mihai Antonescu - Ministrul Justiției,

- Dl. Mihail Sturdza - Ministrul de Externe,

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului.

13,45 - Dejunul la locuința D-sale.

15,50 - Lucru cu:

- Dl. Horia Cosmovici,

- Dl. Randa⁹⁷,

- Dl. Davidescu⁹⁸.

⁹⁵ **Franklin Mott Gunther** (1880-1941) - ministru al SUA în România (1938-1941). A decedat și a fost înmormântat la București.

⁹⁶ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 261-270.

⁹⁷ **Alexandru [Alexander von] Randa** (1906-1972) - licențiat în filosofie și drept, studii de istorie, șeful Direcției Presei Legionare (1940-1941), după rebeliune în emigrație, reprezentant al „guvernului” Horia Sima la Berlin (1944-1945). A rămas în exil în Germania după al doilea război mondial, devenind profesor la Universitatea din Salzburg, *Doctor Honoris Causa* al Universității din Madrid. Numeroase și apreciate lucrări de istorie, inclusiv unele despre trecutul Legiunii - *Lebende Kreuze* (2000) (Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 131; *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 246).

Scop: instrucțiuni de felul cum trebuie să acționeze Subsecretariatul de Stat al Președinției.

18,00 - Dl. Ion Mihalache⁹⁹ - fost ministru.

18,30 - Dl. Fabricius - Ministrul Germaniei¹⁰⁰.

19,00 - Audiență de lucru cu Dl. Ministru al Argentinei.

19,30 - Audiență de lucru cu Dl. Ministru al Turciei.

19,45 - Lucru cu:

- Dl. General Dobre - Subsecretar de Stat al Înzeștrării,
- Dl. Prof. Gh. Leon - Ministrul Economiei Naționale,
- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
- Dl. Colonel Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,
- Dl. Alex. Ghica - Șeful Siguranței Statului,
- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei.

Scop: instrucțiuni și ordine de executat față de constatările personale ale Domnului General Antonescu.

21,00 - Domnul Virgil Stoenescu (prieten personal).

Joi, 17 octombrie 1940

5,30 - Începerea lucrului.

9,30 - Toaleta, micul dejun.

11,00 - Consiliu de Cabinet¹⁰¹.

⁹⁸ **Gheorghe Davidescu** (1892-1959) - excelent diplomat de carieră, ministru al României la Moscova (1939-1940), inclusiv în momentul predării notelor ultimative brutale ale lui V. M. Molotov relativ la cedarea imediată a Basarabiei și Bucovinei de Nord (26-27 iunie 1940), secretar general al MAE din București (11 octombrie 1941 - 1 octombrie 1944). Sub comuniști, G. D. și-a continuat pentru scurt timp activitatea diplomatică, apoi a fost arestat și a decedat în închisoare (*Anuar diplomatic și consular. 1942*, p. 123).

⁹⁹ **Ion Mihalache** (1882-1963) - învățător, om politic, fondator al Partidului Țărănesc (1918), care în 1926 a fuzionat cu Partidul Național din Ardeal al lui **Iuliu Maniu**, rezultând PNȚ, a doua forță majoră a establishmentului politic românesc interbelic. Deputat și ministru, lider al PNȚ (1933-1937), I. M. l-a secondat practic pe Maniu, deși a acționat și independent, în 1941 s-a înrolat ca voluntar pe Frontul de Est și, față de I. Antonescu, a dovedit mai multă înțelegere, a păstrat cu el cele mai bune contacte, astfel că în seara de 22 august 1944, deci chiar în ajunul loviturii de stat, a avut o întrevedere crucială cu Mareșalul și a abordat toate chestiunile presante la ordinea zilei (cf. Gh. Buzatu, ed., *Trecutul la judecata istoriei*, p. 369-371). Despre prezența lui I. M. în rândul complotiștilor se poate afirma că a fost atâta cât a fost a PNȚ în ansamblu, adică presupusă și admisă, dar nu și personalizată. După 23 august 1944, I. M. s-a aflat între factorii politici activi care s-au opus comunizării și stalinizării țării, fiind implicat în procesul înscenat PNȚ-ului în toamna anului 1947 și condamnat, „pentru crima de complot în scop de trădare, de surparea ordinii constituționale, de răzvrătire și de insurecție armată”, la „muncă silnică pe viață, transformată în temniță grea pe viață” (M. D. Ciucă, ed., *Procesul lui Iuliu Maniu*, III, București, Editura Saeculum I. O., 2001, p. 369, 372-373). Și-a aflat sfârșitul în temnița de la R. Sărat (Dorin Ivan, *Experimentul Râmnicu Sărat*, Buzău, Editura Irineu Mihălcescu, 2005). Autor al unui jurnal politic, în cea mai mare parte inedit (vezi Gh. Buzatu, ed., *Trecutul la judecata istoriei*, p. 369-371). Vezi despre I. M. - Ion Bitoleanu, *Șefi de partide*, p. 347-380; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial*, p. 313; Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, p. 479-482.

¹⁰⁰ Din *Registrul istoric*, I, f. 108, omiși Ion Mihalache și Wilhelm Fabricius, dar menționați ing. I. Bujoi și col. Pălânceanu.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

17,30 - Audiență de lucru cu Dl. Grecianu¹⁰² - Ministrul României la Berlin.

18,30 - Audiențe:

- Dl. Ion Bujoi¹⁰³ - chestiuni de ordin intern.

- Dl. Filderman¹⁰⁴ - doleanțele evreilor în vederea emigrării.

- Delegația basarabeană - condoleanțe: Dl. Col. Solacolu, Dl. Col. Russo, Dl. Vladimir Cristi.

- Dl. Manole Stroici - Organizarea sporturilor în țară.

- Dl. Caranfil - situația de la U.C.B.

- Dl. Amiral Bucholtzer - informațiuni.

- Dl. Chiriță - Șeful Cenzurii - chemat de Dl. General.

19,30 - Manifestația legionarilor întorși de la Roma.

Domnul General Antonescu a coborât în mijlocul lor spre a-i felicita și a le mulțumi de felul cum au reprezentat țara în Italia.

19,45 - Dl. [Albert] Goering - fratele Mareșalului German¹⁰⁵ - care a făcut comunicări din partea fratelui său.

20,30 - Audiență de lucru cu Dl. Profesor Mihai Antonescu - Ministrul Justiției¹⁰⁶.

¹⁰¹ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 270-302. Vezi comunicatul nr. 129 pe marginea ședinței de guvern (*Registrul istoric*, I, f. 110).

¹⁰² **Constantin Paul Grecianu** (1900-1942) - aderent al Mișcării Legionare, ministru al României la Berlin (octombrie 1940 - ianuarie 1941), trimis pe Frontul de Est, unde a fost ucis (*Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 317).

¹⁰³ **Ion Bujoi** (1894-1956) - inginer, profesor universitar, ministru, sub comuniști întemnițat, decedat la Aiud.

¹⁰⁴ **Wilhelm Filderman** (1882-1963) - președintele Uniunii Comunităților Evreiești din România, primit adeseori în audiență de către Conducătorul Statului, cu care s-a aflat în raporturi epistolare frecvente și deschise. În perioada comunizării forțate a țării, după lovitura de la 23 august 1944, W. F. a evadat din România, stabilindu-se în SUA. Este semnificativ că, adeseori în manifestările sale, la „procesul” din mai 1946 de la „Tribunalul Poporului”, în depoziția la procesul de la Berna sau în contribuția tipărită în colaborare cu **Sabin Manuilă** în 1957-1958 W. F. a observat cu strictețe respectul adevărului istoric în privința faptelor și fenomenelor survenite în România anilor 1940-1944 inclusiv în ce privește politica față de evrei (vezi *Români în știința și cultura occidentală. Enciclopedie*, p. 145-146).

¹⁰⁵ **Hermann Goering** (1883-1946) - lider politic și militar al Reichului nazist: președinte al Parlamentului (*Reichstag*), ministru de interne al Prusiei, fondator al *Gestapo*-ului, din 1935 comandant al armatei aerului (*Luftwaffe*), Mare Mareșal al Reichului, responsabil de eșecul *bătăliei aerului* împotriva Angliei (1940), prim-adjunctul lui A. Hitler la nivelul conducerii supreme germane, după plecarea lui Rudolf Hess în Anglia, iar la 25 ianuarie 1941 autor al ordinului trimis lui R. Heydrich privind aplicarea „*soluției finale*” împotriva populației evreiești. În condițiile prăbușirii Reichului în 1945, a fost arestat și judecat de Tribunalul Militar Internațional de la Nürnberg (1945-1946), care l-a condamnat la moarte prin spânzurătoare. S-a sinucis în ajunul execuției (John Keegan, ed., *Who Was Who in World War II*, London, Bison Books, 1978, p. 93; Thomas Parrish, ed., *Simon and Schuster Encyclopedia of World War II*, New York, 1978, p. 240-144; Ian V. Iogg, *Dicționarul celui de-al doilea război mondial*, București, Editura Niculescu, p. 98-99; Pierre Milza și colaboratori, *Dizionario dei fascismi*, p. 284-288; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial din 1939-1945*, Iași, CICE, 1995, p. 363).

¹⁰⁶ În cursul zilei s-au publicat, precum de obicei, mai multe decrete-legi, decrete și comunicate, dintre care decretul nr. 3 509 privea numirea ing. Traian Boeru ca Director General al Institutului Național al Cooperăției (*Registrul istoric*, I, f. 108-111).

Vineri, 18 octombrie 1940

5,30 - Începerea lucrului.

8,30 - Lucru cu Dl. Col. Elefterescu - Director de Cabinet.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,15 - Dl. Horia Cosmovici - Subsecretar de Stat al Președinției - audiență de lucru.

- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată - audiență de lucru.

10,30 - Dl. Ing. Periețeanu de la Reșița - expunerea situației Societății Reșița.

11,00 - Audiență de lucru:

- Dl. Crețeanu - Ministrul Finanțelor,

- Dl. Ottulescu - Guvernator al B.N.R.

12,00 - Dl. Inginer Ștefănescu - predă lucrările cerute.

13,00 - Atașatul Militar German: vizită de plecare.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

17,00 - Asistă la proiectarea jurnalului sonor la Propaganda Națională.

18,30 - Audiență de lucru cu Dl. Neubacher¹⁰⁷.

19,00 - Dl. Victor Silaghi - Comandant Legionar - informațiuni.

- Dl. Ministru Stoica¹⁰⁸ - chemat de Dl. General.

- Dl. Istrate Micescu¹⁰⁹ - expunerea situației personale.

- Dl. Mocsonyi¹¹⁰ - Maestru de vânătoare al Majestății Sale Regelui, instrucțiuni de primit.

- Episcopul de Caransebeș [Vasile] - doleanțele Eparhiei¹¹¹.

- Dl. Ghigi - Ministrul Italiei - audiență de lucru în vederea plecării la Roma.

Sâmbătă, 19 octombrie 1940

¹⁰⁷ **Hermann Neubacher** (1893-1960) - dr., economist și diplomat german, ambasador cu misiuni speciale în problemele economice al Reichului la București (1940-1943) și în sud-estul Europei (1943-1944).

¹⁰⁸ **Vasile Stoica** (1889-1959) - destoinic luptător pentru Marea Unire, activitate de propagandă în favoarea României în SUA în 1917-1918, fiind primit de președintele W. Wilson, diplomat, după război membru al delegațiilor române la Conferința Păcii de la Paris (1919) și, apoi, la Liga Națiunilor, ministru în Albania și Bulgaria, în Letonia și Lituania, în Turcia, subsecretar de stat în Ministerul Propagandei, colaborator apropiat al lui Mihai Antonescu, îndeosebi în activitatea „Biroului Păcii”, secretar general al MAE (1945-1946), din nou membru al delegației la Conferința Păcii de la Paris din 1946, ministru la Haga (1946-1947), rechemat în Centrală la 1 mai 1947. Imediat avea să fie izgonit din MAE, apoi anchetat și condamnat la trei ani și șase luni (1948), pentru a executa șase ani, iar în 1958 rearestat și condamnat la 10 ani temniță grea. Diplomat cu rezultate remarcabile pe planul propagandei cauzei naționale, în care a avansat programe ample, un poliglot desăvârșit (*Anuar diplomatic și consular. 1942*, p. 153; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 153-154).

¹⁰⁹ **Istrate Micescu** (1881-1951) - avocat, politician de orientare liberală, apoi georgist, deputat și senator, susținător al lui Carol II, autorul Constituției din 1938, ministru de Externe (1937-1938) și de Justiție (1939-1940). Sub comuniști, arestat și condamnat la 20 ani muncă grea, decedat la Aiud (Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, p. 466-468; Camil Demetrescu, *Note - Relatări*, București, Editura Enciclopedică, 2000, p. 448; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 260).

¹¹⁰ **Anton Mocsonyi Styrcea** (1882-1943) - jurist, maestru de vânătoare al Curții Regale.

¹¹¹ Primit o dată cu Mocsonyi (*Registrul istoric*, I, f. 111).

5,30 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,20 - Audiență de lucru:

- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat la M.A.N.

- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată.

9,30 - Dl. Col. Râmniceanu - Mareșalul Palatului - audiență de lucru săptămânală.

10,00 - Consiliu de Cabinet¹¹².

12,30 - Dl. General Speidel¹¹³ și Dl. Comandor Jienescu: audiență de lucru în vederea cooperării la centrele de instrucție.

- Dl. Ministru Fabricius - audiență de lucru.

- Dl. Ministru al Japoniei - audiență de lucru.

- Dl. Gîgurtu - chemat de Domnul General.

- Dl. Colonel Nicolaid - Șeful Serviciului Secret - audiență de lucru.

- Dl. I. Gh. Vântu - Primarul General al Capitalei - audiență de lucru săptămânală.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

16,00 - Lucru și audiențe de lucru cu:

- Dl. Prof. Mihai Antonescu - Ministrul Justiției,

- Dl. Col. Dragomir - Ministrul Coordonării.

19,00 - Plecarea la Predeal se face cu automobilul însoțit de Doamna General și Dl. Prof. Mihai Antonescu - Ministrul Justiției.

Duminică, 20 octombrie 1940 (Predeal)

11,00 - Invitați la dejun:

- Dl. General Hansen - Comandantul Misiunii Germane,

- Dl. General Speidel - Comandantul Misiunii Germane,

- Dl. Colonel Gerstenberg - atașat militar,

- Dl. Colonel Hauffe - din misiunea germană,

- Dl. Maior Schömmel - din misiunea germană.

După-amiază:

- A primit vizita D-lui Fabricius - Ministrul Germaniei, cu Doamna.

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului - cu Doamna.

- Dl. Horia Cosmovici - Subsecretar de Stat al Președinției.

- Dl. [C.] Stoicănescu.

Luni, 21 octombrie 1940^{xxxii}

10,45 - Sosirea de la Predeal.

10,45 - Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne - audiență de lucru.

11,00 - Ședința de colaborare la Marele Stat Major, cu Subsecretarii de Stat ai Armatei; măsuri în vederea desconcentrărilor.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

16,00 - Audiență de lucru cu Dl. Crețeanu - Ministrul de Finanțe.

¹¹² Vezi comunicatul nr. 133 pe marginea reuniunii (*Registrul istoric*, I, f. 114-115).

¹¹³ **Wilhelm Speidel** - general de aviație, șeful misiunii *Luftwaffe* în România (1940-1942).

18,30 - Depunerea jurământului D-lui Amiral Koslinski ca Subsecretar de Stat la Marină.

19,00 - Audiență de prezentare a Atașatului Militar japonez¹¹⁴ și a Maiorului Boian.

Audiențe:

- Dl. Col. Praviță - Prefectul județului Ilfov - audiență informativă.

- Reprezentanții presei italiene - audiență și interviuri.

- Dl. Dr. Bazil Teodorescu¹¹⁵ - chemat de Dl. General.

- Dl. Gh. Cuza - chemat de Dl. General.

- Dl. Constantin Orghidan¹¹⁶ - aduce la cunoștința D-lui General neajunsurile ce le întâmpină.

19,15 - Audiență de lucru:

- Dl. General Dobre - Subsecretar de Stat al Înzestrării,

- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată.

Marti, 22 octombrie 1940

5,30 - Lucru în birou.

8,35 - Audiență de lucru a D-lui Ing. Mareș - Ministrul Agriculturii și Domeniilor.

10,00 - Consiliu de Cabinet¹¹⁷.

12,50 - Audiențe:

- Dl. Ministru al Angliei - audiență de lucru.

- Dl. Ing. Grecianu - Ministrul României la Berlin.

- Dl. Ing. Dan Periețeanu - Director „Astra” - noua situație creată și schimbările de conducere ale acestei societăți.

Chemați de Dl. General:

- Dl. Inginer Bârsu

- Dl. General Băgulescu¹¹⁸.

13,45 - Dejunul la locuința D-sale.

15,00 - Fotograful Gugenberg împreună cu Dl. Col. Rioșanu; s-au executat fotografiile pentru difuzarea lor la autorități.

17,00 - Chemați de Dl. General:

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului,

- Dl. Ing. Dan Periețeanu - Director „Astra”,

- Dl. Victor Slăvescu¹¹⁹.

¹¹⁴ Colonelul Fudzitsuka.

¹¹⁵ Unul dintre medicii preferați ai lui I. Antonescu.

¹¹⁶ **Constantin Orghidan** (1874-1944) - inginer, administrator al Uzinelor Reșița, președintele Camerei de Comerț și Industriei, București, membru de onoare al Academiei Române.

¹¹⁷ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 303-315.

¹¹⁸ **Gheorghe Băgulescu** (1890 - ?) - general de brigadă, atașat militar la Tokyo (1935-1938), membru al Academiei nipone, președinte al Asociației Cavalerilor Ordinului „Mihai Viteazul”, iar de la 28 februarie 1941 ministru al României în Japonia. A manifestat simpatii legionare (*Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 36-37).

¹¹⁹ **Victor Slăvescu** (1891-1977) - economist, om politic, profesor universitar, autorul unei opere remarcabile incluzând studii definitive privind creditul și istoricul unor instituții bancare, membru al Academiei Române, ministru al Înzestrării Armatei sub Carol II. Raporturi corecte cu I. Antonescu. Sub comuniști, anchetat și condamnat, întemnițat cinci ani la Sighet. A fost suspendat din

19,00 - Audiențe:

- D. Șt. Vișata - chestiuni personale.
- Dl. Radu Crutzescu¹²⁰ - Ministrul României la Ankara - prezentare de plecare.

Chemați de Dl. General:

- Dl. Dr. Angelescu¹²¹,
- Dl. Th. Florescu.

20,00 - Dl. Ministru al Americii - chestiuni de stat.

- Dl. Col. Dragomir - Ministrul Coordonării - audiență de lucru.
- Dl. Protopopescu¹²² - de la Inventarul Public - audiență de lucru.

Miercuri, 23 octombrie 1940

5,00 - Începerea lucrului.

8,00 - Inspecție inopinată în piața „Obor” și Hale, însoțit de Dl. Col. Rioșanu, Subsecretar de Stat la Interne, și de Dl. Ion Gh. Vântu, Primarul General al Capitalei.

10,00 - Dl. Inginer Malaxa¹²³ - chestiuni industriale.

12,45 - Dl. Col. Nicolaid - Șeful Serviciului Secret.

13,00 - Chemați de Dl. General:

- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
- Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,
- Dl. Col. Nicolaid - Șeful Serviciului Secret,
- Dl. General Popescu - Comandant Militar al Capitalei,
- Dl. Comandant al Apărării Antiaeriene,

Academie, fiind repus în drepturi în 1990 (Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 490-491).

¹²⁰ **Radu Crutzescu** (1892-1977) - diplomat de carieră, ministrul al României la Sofia (1936-1938), Praga (1938-1939), Berlin (1939-1940) și Ankara (1940-1941) (*Anuar diplomatic și consular. 1942*, p. 121).

¹²¹ **Constantin I. Angelescu** (1869-1948) - medic chirurg, om politic, fruntaș al PNL, în repetate rânduri ministru al Educației Naționale, membru de onoare al Academiei Române, cel dintâi ministru al României în SUA (1917-1918), prim-ministru în zilele care au succedat asasinării lui I. Gh. Duca (29 decembrie 1933-5 ianuarie 1934), în raporturi excelente cu I. Antonescu. Sub comuniști, depozat de titlul academic, arestat și anchetat, decedat în temniță (Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, p. 22-24; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 23; Nicolae Andrei, *Voievozi ai spiritului*, p. 17-21).

¹²² **Ion Protopopescu** (1898-1966) - inginer, profesor la Politehnica din Timișoara, comandant legionar, titular al Lucrărilor Publice și Comunicațiilor în cabinetul Antonescu-Sima (1940-1941), trimis pe front în 1942, în același lot cu Constantin Paul Grecianu, fostul ministru la Berlin care și-a aflat sfârșitul. În 1944-1948, I. P. a acționat în cadrul rezistenței clandestine anticomuniste, răstimp în care, în mai 1946, a fost judecat și condamnat la moarte în contumacie (M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 299-300). A emigrat în Occident, unde a desfășurat o bogată activitate publicistică (Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 130; *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 241-242).

¹²³ **Nicolae Malaxa** (1883-1959) - inginer chimist, magnat al industriei interbelice, aflat în rivalitate permanentă cu grupul lui Max Auschnitt (1888-1959), ambii beneficiari și susținători ai regimurilor de toate culorile (democratic, Carol II, Antonescu sau comuniști). În 1947, N. M. s-a stabilit în SUA, unde a finanțat nu doar emigrația română anticomunistă (Grupul general N. Rădescu), ci și... candidații la președinția SUA (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 244).

- Dl. Comandor Jienescu - Subsecretar de Stat al Aerului.
- 14,00** - Dl. Prof. Onicescu¹²⁴ - însărcinări date.
- 14,15** - Dejunul la locuința D-sale.
- 18,00** - Audiență.
O delegație de foști prieteni politici ai lui Octavian Goga, în frunte cu Dl. Prof. Ion Petrovici¹²⁵. Audiența a durat aproape o oră.
- 19,00** - Audiență de lucru cu:
 - Dl. Alex. Ghica - Șeful Siguranței Statului,
 - Dl. Alex. Constant - Subsecretar de stat al Propagandei.

Joi, 24 octombrie 1940^{xxxiii}

- 5,00** - Începerea lucrului.
- 8,30** - Dl. Ing. N. Mareș - Ministrul Agriculturii - audiență de lucru.
- 8,40** - Toaleta, micul dejun.
- 9,00** - Chemați de Dl. General:
 - Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
 - Dl. General Vasiliu¹²⁶ - Comandantul Jandarmeriei,
 - Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne.
- 9,30** - Chemați de Dl. General:
 - Dl. General Popescu - Comandant Militar al Capitalei,
 - Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat al M.A.N.,
 - Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată.
- 10,00** - Dl. Ing. Miclescu - Director S.A.R. de Telefoane - informează pe Dl. General de noua organizare a acestei societăți.
- 11,00** - Chestiuni de Cabinet¹²⁷ cu:
 - Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,

¹²⁴ **Octav Onicescu** (1892-1983) - matematician, specialist în calculul probabilităților, profesor universitar, membru al Academiei Române, în cele mai bune raporturi cu I. Antonescu, favorabil „proiectelor italienești” ale acestuia.

¹²⁵ **Ion Petrovici** (1882-1972) - reputat filosof, scriitor, orator și om politic, profesor universitar, autor al unor lucrări științifice fundamentale, exeget al lui Immanuel Kant, membru al Academiei Române, titular al Ministerului Culturii Naționale și al Cultelor (5 decembrie 1941-23 august 1944), raporturi excelente de stimă și colaborare cu I. Antonescu. Sub comuniști, arestat și anchetat, exclus prin decret din Academia Română (1948), întemnițat sau cu domiciliu forțat până în 1964. Strălucit memorialist (I. Necula, *Ion Petrovici în vizorul Securității*, București, Editura Saeculum I.O., 2005; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 410; Aurel Sasu, *Dicționarul biografic al literaturii române*, II, p. 355-356).

¹²⁶ **C. Z. (Piki) Vasiliu** (1882-1946) - militar de carieră, general de CA (1942), inspector general al Jandarmeriei (19.9.1940 - 23.8.1944) și subsecretar de stat al MAI pentru Poliție și Siguranță (10.1.1942 - 23.8.1944). Arestat la 23 august 1944, C. Z. V. a fost trimis și deținut cu grupul Mareșal Antonescu în URSS (1944-1946), pentru a fi judecat la București și condamnat la moarte de către „Tribunalul Poporului” pentru „crime de război” și „crima de dezastrul țării” (M. D. Ciucă, ed. *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 285-286), fiind executat la 1 iunie 1946, o dată cu Mareșalul Antonescu, Mihai Antonescu și Gh. Alexianu, la Jilava (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 309; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 175).

¹²⁷ *Vezi Stenogramele...*, I, p. 316-338.

- Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,
- Dl. I. Gh. Vântu - Primarul General al Capitalei,
- D-nii Ajutori de Primar.

Scop: ieftinirea traiului, conduita militarilor cu misiunea militară germană.

13,50 - Dejunul la locuința D-sale.

17,00 - Chemați de Dl. General:

- Dl. Crețeanu - Ministrul de Finanțe,
- Dl. General Dobre - Subsecretar de Stat al Înzeestrării,
- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată,
- Dl. Stoicănescu.

18,00 - Dl. Ing. Gigurtu.

- Dl. Ministru Cădere¹²⁸.
- Dl. General Brătescu.
- Delegația foștilor gogiști.
- Dl. Nichifor Crainic¹²⁹.
- Dl. Dr. Gyarfas.
- Dl. Ministru al Elveției.
- Dl. Miclescu.
- Dl. Prof. Manoilescu.

Vineri, 25 octombrie 1940^{xxxiv}

5,00 - Începerea lucrului.

8,00 - Toaleta, micul dejun.

8,20 - Dl. Stoicănescu - audiență de lucru.

- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată. Audiență de lucru.

9,30 - Dl. Col. Râmniceanu - Mareșalul Palatului - audiență săptămânală.

11,00 - Dl. Ministru Sturdza și Dl. Ministru Pella - chestiunea Gurilor Dunării.

12,00 - Trimiși germani:

- Dl. Ministru Martius,

¹²⁸ **Victor Cădere** (1891-1980) - jurist și diplomat, participant la Conferința Păcii de la Paris din 1919, ministru al României la Varșovia (1932-1935) și Belgrad (1936-1939) (*Anuar diplomatic și consular. 1942*, p. 115).

¹²⁹ **Nichifor Crainic (Ion Dobre)** (1889-1972) - teolog, filosof, poet și publicist, colaborator și director al revistei „Gândirea”, doctrinar al ortodoxismului, profesor universitar, membru al Academiei Române și *Doctor Honoris Causa* al Universității din Viena. Deși a manifestat simpatii legionare (cf. *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 97-99), N. C. a păstrat raporturi excelente de stimă și colaborare cu I. Antonescu, fiind pentru scurt timp (27 ianuarie - 27 mai 1941) titular al Ministerului Propagandei Naționale, un domeniu în care s-a manifestat până la lovitura de stat din august 1944. Sub comuniști, terorizat și anchetat, condamnat și întemnițat vreme de 15 ani. S-a impus printre poeții de geniu ai temnițelor comuniste, poemul său *Foamea* figurând alături de faimoasele creații ale lui **Radu Demetrescu-Gyr** - *Isus în celulă, Întoarcerea din cruciadă* ș.a. Excelent memorialist (Ilie Bădescu, Mihai Ungheanu, coordonatori, *Enciclopedia valorilor reprimare*, I, p. 352-404; Ioan Opriș, *Procesul ziaristilor „naționaliști”*, p. 157-164; Aurel Sasu, *Dicționarul biografic al literaturii române*, I, p. 704; Nichifor Crainic, *Zile albe - Zile negre*, I, ediție Nedic Lemnar, București, Casa Editorială Gândirea, 1991; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 146-147; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 154; Aurel Sasu, *Dicționarul biografic al literaturii române*, I, p. 409-410).

- Dl. Ministru Silenzi.

13,30 - Dejun la Palatul Regal (invitat de Majestatea Sa Regele).

16,00 - Consiliu Economic¹³⁰.

18,00 - Convocarea Comandanților de Mari Unități la Marele Stat Major. Directive și felul cum trebuiesc executate ordinele.

20,30 - Dl. Inginer Alex. Ștefănescu.

Sâmbătă, 26 octombrie 1940^{xxxv} (Sft. Dumitru) - Predeal

12,00 - Vizită inopinată la Brașov.

Domnul General inspectează Primăria și se interesează de nevoile și aprovizionările Municipiului.

Dejunul la restaurantul „Aro Palace”, împreună cu Doamna General și Dl. Prof. Iotzu. Reîntoarcerea la Predeal.

Vizita D-lui Ministru Fabricius cu Doamna - invitați neoficiali.

Duminică, 27 octombrie 1940

Procesiunea la Cimitirul Eroilor Legionari și înhumarea martirilor de la Vaslui.

Vizită neoficială a D-lui Mircea Cancicov¹³¹, fost ministru.

Discuțiuni în vederea numirii în postul de Ministru al Economiei Naționale a D-lui Mircea Cancicov.

Luni, 28 octombrie 1940^{xxxvi}

10,30 - Sosirea de la Predeal.

11,00 - Consfătuirea săptămânală la Marele Stat Major, cu Subsecretarul de Stat (Dl. General Pantazi) și Secretarul General (Dl. General Șteflea).

13,30 - Dejunul la locuința D-sale.

18,00 - Dl. Randa - informații de la ancheta în teritoriul cedat.

18,30 - Vizită la Legația Italiei - pentru a prezenta felicitări Majestății Sale Regelui Împărat - de ziua onomastică.

20,00 - Dl. Fabricius - Ministrul Germaniei - audiență de lucru.

20,30 - Dl. Stoicănescu.

21,00 - CHEMAȚI DE DL. GENERAL:

- Dl. Chiriac¹³² - Șeful Cenzurii,

- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei.

21,30 - Dl. Prof. Gh. Leon - Ministrul Economiei Naționale - audiență de lucru.

¹³⁰ *Ibidem*, p. 338-362.

¹³¹ **Mircea Cancicov** (1885-1959) - avocat, mare proprietar de întreprinderi, liberal, excelent finanțist, ministru sub Carol II și I. Antonescu. MC și soția, Georgeta Mircea Cancicov (1899-1984), romancieră, în raporturi foarte bune cu Mareșalul Antonescu. Sub comuniști, arestat, judecat și condamnat de Curtea de Apel din București prin decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la 20 de ani detențiunea grea (*Antonescu, Mareșalul României*, I, p. 611-614), fiind închis la Aiud, apoi la R. Sărat, unde și-a aflat sfârșitul (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 74; Camil Demetrescu, *Note - Relatări*, p. 443).

¹³² Colonel Gh. Chiriac, șeful Cenzurii în vremea regimului antonescian.

Marti, 29 octombrie 1949^{xxxvii}

- 5,30 - Începerea lucrului.
8,15 - Lucru cu Domnul Col. Elefterescu - Director de Cabinet.
8,40 - Toaleta, micul dejun.
9,00 - Dl. Ing. N. Mareș - Ministrul Agriculturii - audiență de lucru.
9,30 - Chemați de Dl. General:
- Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,
- Dl. I. Gh. Vântu - Primarul General al Capitalei.
10,00 - Consiliu de Cabinet¹³³.
12,00 - Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne - audiență de lucru.
13,45 - Dejunul la locuința D-sale.
17,50 - Audiențe:
- Dl. Radu Ghenea - Ministrul României la Madrid - prezentare.
- Preotul Pavel Cuciyua.
- Dl. Prof. Ștefan C. Ioan.
- Dl. Basarab Brâncoveanu¹³⁴.
- Dl. Iancu Mitilineu.
- Dl. Quinn¹³⁵.
- Dl. Russu Ardeleanu.
- Dl. Ion Protopopescu - Ministrul Comunicațiilor.
- Dl. Col. Orezeanu - Director General C.F.R.
- Dl. Mihail Sturdza - Ministrul Externelor.
- Dl. Avocat Demetrescu - Administrator B.N.R.
- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei.

Miercuri, 30 octombrie 1940^{xxxviii}

- 5,00 - Lucru în birou.
8,00 - Dl. Col. Elefterescu - Director de cabinet.
8,15 - Toaleta, micul dejun.
8,35 - Dl. Crețeanu - Ministrul Finanțelor.
- Dl. Ottulescu - Guvernatorul B.N.R.,
- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată.
9,00 - Consiliu Superior [al Oștirii] la Ministerul Apărării Naționale¹³⁶.
12,00 - Dl. Dr. Heinrich Weskamp - trimis special al Propagandei (Germane).
12,30 - Inspecție la Arsenalul Armatei.
13,30 - Dejunul la locuința D-sale.
17,00 - Dl. Horia Cosmovici - Subsecretar de Stat al Președinției.
- Dl. Ministru Pella.
17,30 - Dl. Mihail Sturdza - Ministrul de Externe.

¹³³ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 362-374.

¹³⁴ **Constantin Basarab Brâncoveanu** (1875-1967) - principe.

¹³⁵ Persoanele menționate în continuare nu sunt reținute în *Registrul istoric*, I, f. 128.

¹³⁶ Vezi comunicatul nr. 143 asupra reuniunii (*Registrul istoric*, I, f. 130).

- 18,00** - Dl. Neubacher - Ministrul Germaniei.
19,00 - Vizită la Alteța Sa Regală Principesa Elisabeta¹³⁷.
20,00 - Audiențe:
- Dl. Prof. Gh. Leon - Ministrul Economiei Naționale.
- Dl. Miculescu - Director S.A.R. de Telefoane.
- Dl. Prof. Onicescu.
- Dl. Ing. Alex. Ștefănescu.
- Dl. N. Ștefănescu - Director General la Creditul Rural.
- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei.
- Dl. Col. Dragomir - Ministrul Coordonării.

Joi, 31 octombrie 1940^{xxxix}

- 5,30** - Lucru în birou.
8,30 - Toaleta, micul dejun.
8,45 - Dl. Dr. Loghin.
- Dl. Col. Elefterescu - Director de Cabinet.
9,00 - Dl. Col. Dragomir - Ministrul Coordonării.
10,00 - Consiliu de Cabinet¹³⁸.
12,45 - Dl. Prof. Tr. Brăileanu - Ministrul Educației Naționale.
- Dl. Prof. Mihai Antonescu - Ministrul Justiției.
13,35 - Dejunul la locuința D-sale având invitați pe Dl. Neubacher și pe Dl. Ministru Mihai Antonescu.
16,00 - Dl. Prof. Tr. Brăileanu - Ministrul Educației Naționale.
- Dl. Stoicănescu.
18,00 - Audiențe:
- Dl. Ministru al Americii.
- Dl. Prof. Sextil Pușcariu.
- Dl. Prof. Rădulescu-Motru¹³⁹.
- Dl. Prof. Grigore Antipa¹⁴⁰.
- Dl. Prof. Onicescu.
- Dl. Laur Preda - Directorul Ziarului „Chemarea”.

¹³⁷ **Elisabeta** (1894-1956) - principesă, fiica Regelui Ferdinand I și a Reginei Maria, căsătorită (1921-1934) cu Regele George II al Greciei.

¹³⁸ *Vezi Stenogramele...*, I, p. 374-400.

¹³⁹ **Constantin Rădulescu-Motru** (1868-1957) - filosof și psiholog, autor al unei opere remarcabile ca originalitate și întindere, profesor universitar, membru al Academiei Române, inclusiv președinte al Întăului for științific (1938-1941). A stabilit și menținut raporturi corecte și de stimă reciprocă cu Mareșalul Antonescu. Sub comuniști, viața lui C. R.-M. a devenit un calvar, fiind exclus din Academia Română și lipsit totalmente de mijloacele elementare de trai. A realizat un excelent jurnal acoperind ultimii 15 ani de viață, valorificat prin tipărire (9 volume) (Ilie Bădescu, Mihai Ungheanu, coordonatori, *Enciclopedia valorilor reprimare*, I, p. 324-351; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 450-451; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 349; Nicolae Andrei, *Voievozi ai spiritului*, p. 316-322).

¹⁴⁰ **Grigore Antipa** (1867-1944) - biolog, studii de pionierat în multiple domenii conexe, autorul unor remarcabile monografii, membru al Academiei Române, fondatorul și directorul Muzeului de Științe Naturale (1892-1944) (Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 24-25).

- Dl. Filderman.
- Dl. Arhitect Fonescu.
- Dl. Ministru Dragomir - Ministrul Coordonării.
- Dl. Ministru Leon - Ministrul Economiei Naționale.
- Dl. Ministru Crețeanu - Ministrul de Finanțe.
- Dl. General Dobre - Subsecretar de Stat al Înzestrării.

20,30¹⁴¹

Vineri, 1 noiembrie 1940^{xl}

5,30 - Începerea lucrului.

8,30 - Dl. Col. Elefterescu - Director de cabinet.

8,45 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - Dl. von Papen¹⁴² - Ministrul Germaniei¹⁴³.

10,20 - Dl. Ministru al Greciei.

11,00 - Dl. Col. Dragomir - Ministrul Coordonării.

- Dl. Prof. Tr. Brăileanu - Ministrul Educației Naționale.

12,00 - Trimiși germani:

- Dl. Goering,

- Dl. Ghido Schmidt,

- Dl. Prof. Nasta.

12,30 - Dl. Papanace¹⁴⁴ - Subsecretar de Stat la Ministerul Educației Naționale.

- Dl. Ion Protopopescu¹⁴⁵ - Ministrul Comunicațiilor.

¹⁴¹ În *Jurnal* nu se menționează, dar la orele 20,30 - 21,00 s-a desfășurat ședința de seară a Consiliului de Cabinet (vezi *Stenogramele...*, I, p. 400-403).

¹⁴² **Franz von Papen** (1879-1969) - om politic și diplomat, mai întâi atașat militar al Germaniei la Washington, DC, pentru scurt timp cancelar (1932), având un rol deosebit în pregătirea condițiilor pentru ascensiunea lui Adolf Hitler spre șefia Cancelariei Reichului, pentru un timp vice-cancelar în subordinea liderului nazist (1933-1934), apoi ambasador la Viena (1936) și, la sfârșit, la Ankara (1939-1945). A fost implicat în procesul marilor criminali de război naziști de la Nürnberg, dar, găsit nevinovat, a fost achitat. Totuși, în continuare, a fost rearestat, anchetat și întemnițat (Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia of World War II*, p. 479-480).

¹⁴³ La Ankara.

¹⁴⁴ **Constantin Papanace** (1904-1985) - originar din Macedonia, stabilit în Dobrogea, licențiat în finanțe, apropiat al lui Horia Sima (1938-1940), comandant legionar, subsecretar de stat la Finanțe în 1940-1941. După rebeliunea din ianuarie 1941 a fugit în Germania, s-a distanțat de Horia Sima. La „procesul marii trădări naționale” din 6-17 mai 1946, C. P. a fost condamnat la moarte în cotumacie (M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 301-302). În urma războiului s-a stabilit în Italia, desfășurând o intensă activitate ca memorialist, teoretician și editor, în care scop a pus bazele „Bibliotecii verzi” (Editura Armatoilii) (Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 125-126; *Intelctualii și Mișcarea Legionară*, p. 219-220).

¹⁴⁵ **Ion Protopopescu** (1898-1966) - inginer, profesor la Politehnica din Timișoara, comandant legionar, titular al Lucrărilor Publice și Comunicațiilor în cabinetul Antonescu-Sima (1940-1941), trimis pe front în 1942, în același lot cu Constantin Paul Grecianu, fostul ministru la Berlin care și-a aflat sfârșitul pe front. În 1944-1948, I. P. a acționat în cadrul rezistenței clandestine anticomuniste, răstimp în care, în mai 1946, a fost judecat și condamnat la moarte în contumacie (M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 299-300). A emigrat în Occident, unde a desfășurat o

- Dl. Col. Orezeanu - Director General C.F.R.
- Dl. Prof. Leon - Ministrul Economiei Naționale.
- Dl. Ghițescu - Secretar General la Ministerul Economiei Naționale.

13,45 - Dejunul la locuința D-sale.

15,45 - Lucru cu:

- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat la M.A.N.,
- Dl. Ovidiu Vlădescu - Secretar General al Președinției,
- Dl. Col. Elefterescu - Director de Cabinet,
- Dl. Col. Diaconescu¹⁴⁶.

17,00 - Dl. Col. Zăvoianu¹⁴⁷ - Prefectul Poliției Capitalei,

- Dl. General Dobre - Subsecretar de Stat al Înzeștrării,
- Dl. General Ioanițiu - Șeful Marelui Stat Major,
- Dl. Col. Dragomir - Ministrul Coordonării.

18,00 - Dl. Crețeanu - Ministrul de Finanțe.

- Dl. Col. Râmniceanu - Mareșalul Palatului.
- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată.

19,00 - Lucru cu Domnul Chiriță - Șeful Cenzurii¹⁴⁸.

20,30 - Plecarea la Predeal.

Sâmbătă, 2 noiembrie 1940^{xli}

Invitații intime la dejun a D-lor Ghigi - Ministrul Italiei la București, a Doamnei, a Domnișoarei și D-lui Fabricius - Ministrul Germaniei, și a Doamnei și D-lui Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Duminică, 3 noiembrie,

Luni, 4 noiembrie 1940^{xlii} (mutarea în noul local de la Ministerul de Externe)

O vizită la Primăria orașelului Predeal.

Primarul stațiunii comunică Domnului General nevoile edilitare.

Plecarea spre București.

18,05 - Sosirea la București în noul local de la Externe.

Marti, 5 noiembrie 1940^{xliii}

11,00 - Dl. General Rotkirchen und Patenau - Comandantul Diviziei Motomecanizate.

- Dl. General Bassenge - Șef de Stat Major al D-lui General Speidel.

12,00 - Audiență de lucru cu:

- Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,

bogată activitate publicistică (Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 130; *Intellectualii și Mișcarea Legionară*, p. 241-242).

¹⁴⁶ **Niculae Diaconescu** - colonel, apoi general, Director General al Poliției și Siguranței.

¹⁴⁷ **Ștefan Zăvoianu** (1883-1941) - colonel, luptător în primul război mondial, publicist, înregimentat în Mișcarea Legionară, prefect al Poliției Capitalei (1940), suspendat de I. Antonescu după crimele de la Jilava din noaptea de 26/27 noiembrie 1940, ulterior arestat și judecat, condamnat la moarte și executat la Jilava (iunie 1941) (*Intellectualii și Mișcarea Legionară*, p. 283).

¹⁴⁸ Lista persoanelor menționate coincide cu aceea din *Registrul istoric*, I, f. 135.

- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat la M.A.N.,
 - Dl. Ministru Pella
 - Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată.
- 13,30** - Dejunul la Cercul Militar cu Misiunea Germană.
- 18,00** - Consiliu cu:
- Dl. Ministru Sturdza - Ministrul de Externe,
 - Dl. Ministru [N.] Dianu¹⁴⁹,
 - Dl. Ing. Mareș - Ministru Agriculturii,
 - Dl. Corneliu Georgescu,
 - Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
 - Dl. General Potopeanu¹⁵⁰ - Delegatul armatei la evacuarea Dobrogei,
 - Dl. General Zwiedeneck - Controlor personal al Conducătorului Statului,
 - Dl. Ciumetti.
- 19,15** - Dl. Ministru Bossy¹⁵¹.
- 19,30** - Dl. Ministru Gane.
- 20,00** - Dl. Ministru Clodius¹⁵².
- 20,30** - Dl. Colonel Gerstenberg.
- 21,15** - Dl. Ministru Moldovanu.

Miercuri, 6 noiembrie 1940

- 6,00** - Începerea lucrului.
- 8,00** - Toaleta, micul dejun.
- 8,30** - Dl. Col. Elefterescu - Director de Cabinet - pentru activitatea zilei în curs.
- 10,00** - Dl. Ministru al Germaniei.

¹⁴⁹ Diplomat de carieră, fost ministru al României în mai multe capitale, inclusiv la Moscova (1938-1939).

¹⁵⁰ **Gheorghe Potopeanu** (1889-1966) - militar de carieră, general de divizie (1942), ministru al Economiei Naționale (27.1 - 26.5.1941), cdt. al Diviziei 1 grăniceri (1941-1943), al Corpului Teritorial 2 (1943-1944), delegat al Administrației teritoriale dintre Nistru și Bug (1944), cdt. al CA 7, ministru al Economiei și Finanțelor (23.8 - 11.10.1944), ulterior arestat, cercetat și condamnat în mai multe rânduri, ultima dată, în 1957, la 15 ani temniță grea pentru „înaltă trădare”, grațiat în 1963 (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 218-223; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 327; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrușgerea elitei militare*, I, p. 325).

¹⁵¹ **Raoul Bossy** (1894-1975) - studii juridice, diplomat de carieră, voluntar în primul război mondial, încadrat la MAE din București în 1918, lucrând ulterior în Centrală ori peste hotare, ca secretar de legație la Roma, revine la București ca director politic la Președinția Consiliului de Miniștri (1923-1926) sau ca secretar general pe lângă Regentă (1927-1930), pleacă din nou în diplomație, ca ministru la Helsingfors (1934-1936), Budapesta (1936-1939), Roma (1939-1940), Berna (1940-1941), Berlin și, concomitent, la Copenhaga (1 martie 1942 - 15 iunie 1943). În continuare, diverse misiuni externe, îndeosebi la Crucea Roșie, iar după război rămâne în exil (Elveția). Este autorul unui amplu jurnal politic (în majoritate, inedit), ca și al unor importante pagini de memorii diplomatice, nu de mult valorificate. Arhiva personală a fost depusă de succesori la celebrele *Hoover Institution Archives* din Palo Alto, Stanford University, California (*Anuar diplomatic și consular. 1942*, p. 111; Raoul Bossy, *Jurnal. 2 noiembrie 1940 - 9 iulie 1969*, ediție Ion Mamina, București, Editura Enciclopedică, 2001).

¹⁵² **Carl Clodius** - ambasador, șeful departamentului economic al MAE din Berlin (1937-1944).

- 10,30** - Dl. Ministru al Italiei.
11,00 - Asociația Comercianților și Industriașilor refugiați din Transilvania:
- Dl. Ing. Bogdan,
- Dl. Somlea,
- Dl. Rusu,
- Dl. Paruțiu,
- Dl. Haneș.
20,30 - Dl. Ambasador al Turciei.
13,00 - Dl. Ministru al Angliei.
13,30 - Dl. General Ritter von Schleich.
14,00 - Dl. George Brătianu.
16,00 - Dl. I. Gh. Vântu - Primarul General al Capitalei
- Dl. Duiliu Marcu¹⁵³ - Informațiuni asupra siguranței clădirii Președinției.
16,30 - Ședință de colaborare cu Subsecretarii de Stat ai Armatei.
17,30 - Consiliu de Miniștri.
18,30 - Fotograful Wolfgang Weber (trimis special al revistei germane „Mundus”).
19,00 - Senatorul Puricelli.
21,00 - Vizitarea Sediului Legionar.

Joi, 7 noiembrie 1940

- 5,30** - Lucru în birou.
8,15 - Toaleta, micul dejun.
10,00 - Dl. Mircea Cancicov - chemat de Dl. General.
10,30 - Chemați de Dl. General:
- Dl. Dumitrescu,
- Dl. Sanielevici.
11,00 - Consiliu de Miniștri¹⁵⁴.
12,30 - Dl. Consul Chinezul.
13,30 - Dejunul la locuința D-sale.
17,00 - Dl. Mircea Cancicov - informațiuni referitoare la noua încadrare a Min. Ec. Naț.
18,00 - P.S.S. Episcop Nicolae Popovici - nevoile episcopiei Blajului.
21,10 - Plecarea la Iași.

¹⁵³ **Duiliu Marcu** (1885-1966) - reputat arhitect, autorul și realizatorul unor proiecte majore (Consiliul de Miniștri din Piața Victoriei, Biblioteca Academiei Române, Sala Palatului din Capitală etc.), membru al Academiei Române (Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 320).

¹⁵⁴ Vezi *Ștenogramele...*, I, p. 404-437. Comunicatul 145 din 8 noiembrie 1940 despre reuniunea guvernului din ajun (*Registrul istoric*, I, f. 141-142).

Vineri, 8 noiembrie 1940^{xliv}

Sărbătoarea biruinței legionare la Iași: În prezența Majestății Sale Regelui și Majestății Sale Regina, precum și a D-lui General Ion Antonescu, a D-lui Horia Sima, a reprezentanților Fascismului și Național-Socialismului, miile de cămăși verzi au serbat pe Sf. Arhanghel Mihail.

- Te-Deumul pentru Majestatea Sa Regele Mihai I.
- Primirea în Gara Iași a Majestății Sale Regelui.
- Festivitatea de la Palatul Administrativ și cuvântările ținute de Domnii: Corneliu Georgescu - Comandant al Bunei Vestiri¹⁵⁵.
- Profesor Ion Zelea Codreanu¹⁵⁶.
- Masa de la Palatul Administrativ.
- Cuvântarea D-lui General Ciupercă¹⁵⁷.
- Cuvântarea D-lui General Antonescu - ce se găsește la dosar în casa de fier¹⁵⁸.

Sâmbătă, 9 noiembrie 1940^{xlv}

9,10 - Sosirea de la Iași.

11,00 - Delegația Minorității Maghiare cu: Dl. Gyarpas, Conte Teleky, Dl. Sas Pavel.
Scop: situația minorității maghiare în România.

12,00 - Dl. Ministru Dragomir - Ministrul Coordonării.
- Dl. Mircea Cancicov.

13,00 - Dl. Flondor.
- Dl. Dan Periețeanu.

13,00 - Dl. Ministru Leon - Ministrul Economiei Naționale.
- Dl. Dumitrescu - Administrator B.N.R.
- Dl. Ministru al Italiei a vizitat pe Dl. General împreună cu Dl. Ministru Galli.

14,00 - Masa la locuința D-sale.

17,00 - Dl. Ovidiu Vlădescu - Secretar General.
- Dl. Mihai Antonescu - Ministrul Justiției.

18,00 - Dl. Stroici.
- Dl. Racoveanu.

19,00 - Dl. Nestor - Președintele Asociației Droghiștilor cu o delegație.

22,00 - Plecarea la Sibiu.

¹⁵⁵ A vorbit și Horia Sima (cf. *Registrul istoric*, I, f. 142).

¹⁵⁶ **Ion Zelea Codreanu** (1878-1941) - profesor de limba germană la Huși, tatăl lui C. Z. Codreanu (*Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 82-83).

¹⁵⁷ **N. Ciupercă** (1882-1950) - militar de carieră, general de armată (1941), trecut în rezervă (1941), cdt. al Armatei 4 (1940-1941), schimbat la comandă de către Mareșalul Antonescu la 9.9.1941. Sub comuniști, N. C., participant la mișcarea clandestină de rezistență armată, a fost arestat și închis la Jilava (1948), decedat în spitalul de la Văcărești (Alesandru Dușu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 75-81; Constantin Ucrain, Liviu Scriciu, Nicolae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 131-137; Alesandru Dușu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 90; Florica Dobre, Alesandru Dușu, *Distrușgerea elitei militare*, II, p. 328-329).

¹⁵⁸ Vezi comunicatul intitulat *8 noiembrie 1940*, cuprinzând relatări pe marginea manifestației și textul integral al cuvântării lui I. Antonescu (*Registrul istoric*, I, f. 142-144).

Duminică, 10 noiembrie 1940^{xlvi}

10,00 - Festivitatea de la Sibiu¹⁵⁹.

14,00 - Plecarea din Sibiu spre București.

20,00 - Câmpina. Vizitarea dezastrului după cutremurul de la 9 spre 10 noiembrie 1940.

23,15 - Sosirea în București. Primirea se face de autorități, în frunte cu:

- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
- Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,
- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat la Propagandă,
- Dl. V. Iașinschi - Ministrul Muncii,
- Dl. Ministru al Italiei.

23,30 - Vizitarea accidentaților din cutremur la spitalele: Colțea, Spitalul de Urgență, Maternitatea și Mașina de Pâine.

La Spitalul Mașina de Pâine, Domnul General vizitează pe avocatul Stoenescu și soția acestuia - victime ale cutremurului de la [Hotelul] Carlton - care se găseau în comă și care la orele 3 au încetat din viață.

Luni, 11 noiembrie 1940^{xlvii}

6,00 - Lucru în birou. Chestiuni urgente în legătură cu măsurile de ajutor ale dăunaților cutremurului.

9,00 - Dl. Mircea Cancicov - Ministrul Economiei Naționale.

10,00 - Dl. Crețeanu - Ministrul de Finanțe.

14,00 - Masa la locuința D-sale.

17,00 - Consiliu de Cabinet¹⁶⁰ cu Subsecretarii de Stat ai Armatei și Dl. Crețeanu - Ministrul de Finanțe.

19,00 - Dl. Prof. Onicescu - însărcinările ce le va avea în călătoria la Roma.

20,00 - Dl. Profesor Pop - pregătirea unor documente și date ce trebuiesc D-lui General în discuțiunile ce le va duce la Roma.

Martți, 12 noiembrie 1940^{xlviii}

7,00 - Lucru în birou.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat la M.A.N.

10,00 - Consiliu de Miniștri¹⁶¹.

Scop: instrucțiuni pe timpul lipsei din țară.

10,15 - Dl. Fabricius - Ministrul Germaniei.

¹⁵⁹ În *Registrul istoric*, I, f. 147-149, detalii despre **Redeschiderea Universității din Cluj la Sibiu**, relatări de la manifestare și textul integral al cuvântării lui I. Antonescu (vezi și *infra*), care a încheiat: „... Am hotărât să zidim cetatea culturii românilor din Transilvania la Alba Iulia [...]. Ne-o poruncește trecutul și umbrele lui sfinte. Ne cheamă acolo viitorul. Vom sprijini cu toate forțele noastre această întemeiere. Fiindcă așa răspunde un Neam întreg și mândru la actele brutale de dărâmare ale altora. Zidind cu spiritul” (*ibidem*, f. 149).

¹⁶⁰ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 438-461. Prezența a fost mult mai numeroasă decât aceea menționată în *Jurnal*. Comunicatul pe marginea ședinței (*Registrul istoric*, I, f. 156).

¹⁶¹ Nu se publică stenograma (cf. *Stenogramele...*, I, p. 461).

12,00 - Înmormântarea avocatului Stoenescu la Cimitirul Bellu, unde Domnul General asistă împreună cu Doamna.

13,50 - Masa în biroul D-sale.

15,30 - Vizita la M. M. L. L. Regele și Regina în vederea plecării la Roma.

17,00 - Consiliu cu membrii Mișcării Legionare.

19,30 - Plecarea la gară în călătoria la Roma.

Plecarea la Roma

Domnul General Ion Antonescu, Conducătorul Statului Român, a plecat la Roma în ziua de 12 noiembrie 1940, din Gara Mogoșoaia, la orele 20,15, însoțit fiind de:

- Colonel Diaconescu N. - Șef de Cabinet,
- Maior Marin Alex. - Adjutant,
- Dr. Dimitriu - Medic,
- Dl. Iotzu¹⁶²,
- Dl. Mihail Sturdza - Ministrul Afacerilor Străine,
- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei,
- Dl. Const. Papanace - Subsecretar de Stat la Ministerul de Finanțe,
- Dl. Vlad[imir] Dumitrescu¹⁶³ - Secretar General la Ministerul Educației Naționale,
- Dl. Ion Christu¹⁶⁴ - Ministru Plenipotențiar,
- Dl. N. Dumitrescu - Director de Cabinet la Ministerul de Externe,
- Dl. Mircea Vlasto - Director Adjunct,
- Dl. Const. Mareș - Secretar de Legație,
- Dl. Basarab Sion - Șef de Cabinet,
- Dl. Alex. Randa - Directorul Presei Legionare
- Dl. Octav Onicescu - Profesor, Președintele Asociației Italo-Române.

Pe peronul Gării Mogoșoaia, Conducătorul Statului a fost salutat la plecare de către Domnii:

- Horia Sima - Șeful Mișcării Legionare și Președinte *ad interim* al Consiliului de Miniștri,
 - Ing. N. Mareș - Ministrul Agriculturii și Domeniilor,
 - Mircea Cancicov - Ministrul Economiei Naționale.
- Corpul diplomatic a fost reprezentat prin Domnii:

¹⁶² **Constantin Iotzu** (1884-1962) - originar din Macedonia (Crușova), stabilit în România, studii în arhitectură, colaborator al lui Ion Mincu, profesor universitar (1920-1944), decan al Facultății de Arhitectură din București (1940-1944), raporturi excelente cu I. Antonescu și executantul unor comenzi ale acestuia (Predeal), autor al unor remarcabile monumente arhitectonice (Biblioteca Centrală Universitară din Iași, Palatul Ministerului Economiei Naționale, Casa Armatei din Brașov, Hotelul Excelsior din Sinaia, Biserica Sf. Elefterie și fostul Minister al Justiției din București), dar și proiectul pentru Casa Verde. Sub comuniști, C. I. a fost supus permanent persecuțiilor (*Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 164-166; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 13).

¹⁶³ **Vladimir Dumitrescu** (1902-1991) - reputat arheolog, succesor al lui V. Pârvan, autor al unor apreciate sinteze și studii, director al „Muzeului Național de Antichități” (1935-1945), simpatii legionare (*Enciclopedia istoriografiei românești*, p. 133-134; *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 112).

¹⁶⁴ **Ion Cristu (Christu)** (1895-1953) - economist și diplomat, titular al departamentului economic din cadrul MAE din București, ministru al Comerțului Exterior (1940), diverse misiuni sub regimul Antonescu, membru al „Biroului Păcii” (1942-1944), cel dintâi președinte al Comisiei române pentru aplicarea armistițiului din 1944 (octombrie - noiembrie 1944).

- Pellegrino Ghigi - Ministrul Italiei,
- Fabricius - Ministrul Germaniei,
- General Hansen - Șeful Misiunii Germane în România, împreună cu un grup de ofițeri superiori,
- Bruno Manzone - Atașat Militar și Aeronautic al Italiei,
- General David Popescu,
- General Ioanițiu - Șeful Marelui Stat Major,
- Colonel Orezeanu - Director general al C.F.R.,
- Victor Medrea - Directorul Presei,
- Gh. Chiriac - Șeful Cenzurii,
- Radu Gyr¹⁶⁵ - Director General al Teatrelor și Operelor,
- Haig Acterian - Directorul Teatrului Național,
- N. Russo Crutzescu - Șeful Contenciosului din Ministerul Cultelor și Artelor.

Au mai fost prezente: o delegație a tineretului italian G.I.L. cu fanfara, un detașament legionar comandat de camaradul Victor Silaghi - Directorul Asigurărilor Sociale.

După ce i s-a prezentat raportul, Domnul General Ion Antonescu a trecut în revistă detașamentul legionar și al tineretului italian.

Cuvântarea Domnului Horia Sima.

La sosirea sa în Gara Mogoșoaia, Dl. General Antonescu, Conducătorul Statului și Președintele Consiliului de Miniștri, a fost întâmpinat de Domnul Profesor Horia Sima, Comandantul Mișcării Legionare și Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, care a rostit următoarele cuvinte:

« Domnule General,

La plecarea Dvs. în Italia Fascistă a Marelui Duce Mussolini, Guvernul și Mișcarea Legionară este [sunt] prezentă[e], dovedind încă o dată că Generalul Antonescu, primul Soldat al României legionare și Conducătorul firesc al acestui popor ieșit victorios din cea mai mare revoluție a lui, este în același timp purtătorul destinului legionare și dincolo de hotare.

Dorim din suflet ca întrevăderea dintre Marii bărbați de Stat și revoluționarii: Generalul Antonescu și Ducele Mussolini¹⁶⁶ să însemne începutul unei noi epoci de lumină

¹⁶⁵ **Radu [Demetrescu] Gyr** (1905-1975) - poet, profesor universitar, laureat al mai multor premii, pentru creația sa literară concretizată în remarcabile volume de poezie, grație cărora R. G. s-a înscris în elita personalităților de excepție ilustrând spiritualitatea românească interbelică (Nae Ionescu, Mircea Eliade, Emil Cioran, Petre Țuțea, Mircea Vulcănescu ș.a.). Comandant legionar, în timpul guvernării Antonescu-Sima a fost titular al Direcției Generale a Teatrelor. După reprimarea rebeliunii legionare din ianuarie 1941, R. G. a fost întemnițat și, pentru ispășire, trimis pe Frontul de Est. Sub comuniști s-a aflat în capul listei prizonierilor, implicat pentru început în așa-zisul proces al ziariștilor culpabili de dezastrul țării (1945), fiind condamnat și executând aproape 12 ani. De-abia revenit acasă, R. G. a fost din nou arestat, pentru faimosul poem *Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane !*, fiind condamnat, de această dată, la moarte, suficient pentru ca prigonitul să rămână în temniță încă șase ani (*Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 145-148; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 107-108).

¹⁶⁶ **Benito Mussolini** (1883-1945) - liderul politic (*Il Duce*) al statului fascist italian (1922-1943). Fondator al noului *imperiu italian* și al *Axei* Berlin-Roma-Tokyo, în toiul eșecurilor suferite în război, B. M. a fost arestat și, apoi, eliberat de agenții secreți ai lui A. Hitler, fondând, în nordul Italiei, așa-zisa *Republică de la Salo*, pro-germană. În contextul prăbușirii totale a Puterilor *Axei* din Europa în aprilie-mai 1945, B. M. a fost prins și împușcat de partizanii italieni (Michel Mourre,

și nedespărțită prietenie între popoarele noastre înfrățite.

D-voastră, Domnule General, prin trecutul Dvs. neîntinat, prin atitudinea Dvs. bărbătească, prin uriașele Dvs. înfăptuiri și prin loialitatea Dvs. și dragostea Dvs. față de marșul biruitor al Italiei Imperiale desăvârșite de geniul Ducelui Mussolini, Dvs., Domnule General, sunteți predestinat să dați raporturilor dintre România Legionară și Italia Fascistă sinceritate și trăinicie.

Domnule General,

Guvernul și Țara întreagă, țara biruinței legionare și a biruinței Dvs., vă întovărășește [întovărășesc] cu dragoste și încredere nemărginită în drumul Dvs. în Italia Fascistă care va fi un drum de biruință.

Să trăiți, Domnule General.

Trăiască Ducele Mussolini și Italia Fascistă!»

Domnul General Ion Antonescu, Conducătorul Statului, răspunzând cuvintelor D-lui Horia Sima, Președinte *ad interim* al Consiliului de Miniștri, spune următoarele:

« Mulțumesc Guvernului și Legiunii pentru bunele urări ce mi-au făcut și le spun din nou că Generalul Antonescu și de data aceasta, ca și întotdeauna, până la moarte, va lupta pentru drepturile neamului românesc ».

Fanfara G. I. L. a cântat „Giovinezza” și „Imnul Regal Italian”, iar, atunci când trenul s-a pus în mișcare, legionarii au cântat „Sfântă tinerețe” și „Ardealul tânăr legionar”¹⁶⁷.

Luni, 18 noiembrie 1940¹⁶⁸

Sosirea în Țară

11,15 - Sosirea în Gara Mogoșoaia.

11,30 - Intrarea în Președinție.

Audiență de lucru cu:

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului,

- Dl. General Petrovicescu - Ministrul Internelor,

- Dl. Prof. Protopopescu - Ministrul Comunicațiilor.

13,00 - Dl. Ing. Albert Goering - trimis german: a predat suma de lei 2 milioane pentru sinistrații cutremurului.

13,15 - În interes de serviciu la Legația Italiană.

13,45 - Masa la locuința D-sale.

16,00 - Dl. Fabricius - Ministrul Germaniei, în legătură cu plecarea la Berlin.

17,00 - Majestatea Sa Regele: expunerea rezultatului călătoriei la Roma.

La Carlton - mersul lucrărilor.

17,45 - Dl. Ottulescu - Guvernatorul B.N.R.

18,00 - Consiliu de Miniștri¹⁶⁹.

Dictionnaire Encyclopédique d'Histoire, V, Nouvelle édition, Paris, Bordas, 1993, p. 3 192-3 197; Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia of World War II*, p. 421-423; Pierre Milza și colaboratori, *Dizionario dei fascismi*, p. 416-423; A. Axelrod, C. Phillips, *Dictatori și tirani*, p. 346-348).

¹⁶⁷ Vezi, în anexa volumului, rezumatul călătoriei lui I. Antonescu la Roma (12-18 noiembrie 1940). La sosirea în Capitala eternă, „Corriere della Sera” a titrat: *Bun sosie Conducătorului* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 155).

¹⁶⁸ *Jurnalul trece direct*, de la 12 noiembrie 1940, la **18 noiembrie 1940**, deci, după **Plecarea la Roma**, la **Sosirea în Țară** (cf. ANIC, fond PCM - CM, dosar 148/1940, filele 28-29).

Scop: expunerea rezultatului călătoriei la Roma.

20,35 - Lucru în birou.

Mărti, 19 noiembrie 1940^{xlix}

6,00 - Începerea lucrului.

8,40 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - Dl. Mircea Cancicov, Ministrul Economiei Naționale.

11,00 - Dl. Ministru Fabricius; în legătură cu plecarea la Berlin.

11,30 - Parastasul Generalului Moruzi - Biserica Mihai Vodă.

12,00 - Dl. Ministru Neubacher - chestiunea economică a țării.

12,20 - Dl. Ministru Pella - chestiunea Gurilor Dunării.

13,00 - Dl. Ministru al Elveției.

13,30 - Dl. Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

14,00 - Dejunul la Președinție - în apartament.

16,00 - Dl. Ing. N. Mareș, Ministrul Agriculturii.

- Dl. Profesor Moruzi.

- Dl. Mircea Cancicov, Ministrul Economiei Naționale.

- Dl. Crețeanu, Ministrul de Finanțe.

17,00 - Dl. Ing. N. Mareș, Ministrul Agriculturii: nevoia de a crea un credit agricol.

17,30 - Dl. Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

17,45 - Dl. General Șteflea, Secretar General al Armatei: informații de nevoile armatei.

18,00 - Dl. Mircea Cancicov, Ministrul Economiei Naționale,

- Dl. Crețeanu, Ministrul de Finanțe,

- Dl. Col. Dragomir, Ministrul Coordonării,

- Dl. Prof. M. Antonescu, Ministrul Justiției,

- Dl. Corneliu Georgescu.

Scop: Dispozițiuni în vederea facerii unei legi pentru crearea Creditului Agricultor.

- Dl. Sinu („Universul”); relativ la cenzurarea unui articol¹⁷⁰.

22,00 - Inspecții inopinabile la diferite spitale din capitală.

Miercuri, 20 noiembrie 1940^l

6,00 - Începerea lucrului.

8,30 - Toaleta; dejun; prezentarea programului pentru ziua în curs de către Dl. Col. Elefterescu, Director de Cabinet.

9,00 - Dl. Sinu - ziarist - Directive în vederea unor articole de fond la ziarul „Universul”.

10,20 - Dl. Eugen Cristescu¹⁷¹, Șeful Siguranței¹⁷²; instrucțiuni în vederea plecării la Berlin

¹⁶⁹ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 476-492. În *Registrul istoric*, I, f. 163, comunicatul nr. 150 asupra ședinței guvernului. Pe timpul vizitei lui I. Antonescu la Roma, s-a reunit un Consiliu de Cabinet, sub președinția lui Horia Sima, la 15 noiembrie 1940 (vezi comunicatul nr. 149/15 noiembrie 1940, în *Registrul istoric*, I, f. 159).

¹⁷⁰ Relativ la audiențele din ziua respectivă cf. și *Registrul istoric*, I, f. 163.

¹⁷¹ **Eugen Cristescu** (1895-1950) - studii juridice, activitate remarcabilă în cadrul Ministerului de Interne și al unor organisme internaționale, iar între 15 noiembrie 1940 și 23 august 1944 - liderul autoritar și de excelență al *Serviciului Special de Informații*, arestat în septembrie 1944, în anchetă la Moscova (1944-1946), implicat în „procesul mării trădări naționale” din mai 1946 în „lotul

și pe timpul lipsei din Țară.

11,15 - Dl. V. Iașinschi, Ministrul Muncii,

- Dl. Dr. Danielopol.

Scop: Observațiuni verbale la inspecția inopinată făcută de Dl. General în noaptea de 19/20 noiembrie la Spitalele din Capitală.

11,30 - Dl. Ministru Fabricius - Stabilirea ultimelor detalii asupra plecării la Berlin.

12,00 - I.P.S.S. Patriarhul¹⁷³ - Instrucțiuni referitoare la întrunirea Sf. Sinod, în vederea reformelor bisericești.

12,05 - Dl. General Ritter von Schleich, Șeful Misiunii de Instrucție pentru aviație.

- Dl. Colonel Bassenge, Șef de Stat Major al Misiunii Aviatice Germane.

12,15 - Dl. P. Nemoianu¹⁷⁴, Subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii; instrucțiuni referitoare la campania agricolă.

12,45 - Dl. Nichifor Crainic, Președintele Consiliului de Administrație al Soc. Radio; ultime informațiuni aduse din Germania și care sunt de actualitate.

12,55 - Dl. Maior Tomescu Mircea, adjutant Regal; informează pe Conducătorul Statului despre nevoile Casei Regale și călătoriile în proiect ale M. M. L. L.

13,00 - Dl. Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului, și Dl. Andreas Schmidt: doleanțele minorității germane și cum urmează a fi rezolvate.

13,30 - Dl. General Șteflea, Secretar General pentru Armată, și Dl. Colonel Orezeanu, Director General al C.F.R.: instrucțiuni în legătură cu transporturile Militare pe C.F.R.

14,00 - Dejunul în biroul D-sale.

16,00 - Dl. Ministru al Statelor Unite; audiență de lucru.

16,30 - Dl. Amiral Koslinski, Subsecretar de Stat pentru Marină. Solicită: înființarea unui oficiu militar pentru anularea construcției rafinării de petrol din Giurgiu.

Antonescu”, judecat și condamnat la moarte, dar salvat de la execuție în ultima clipă, în urma unui schimb de informații transmise liderului comunist Lucrețiu Pătrășcanu. A rămas în detenție pe viață. În cursul detenției sale, E. C. a reprezentat o sursă de informații de maximă importanță și a fost exploatată cu eficiență de către agenții comuniști, la Moscova ori la București (vezi Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, I, Ploiești, 2005; Gh. Buzatu, George Rotaru, *Stalin, Hitler, Antonescu*, R. Vâlcea, 2007; Gh. Buzatu, Corneliu Bichineț, eds., *Arhive secrete, secretele arhivelor*, II, București, Editura Mica Valahie, 2005). Activitatea lui E. C. i-a inspirat pozitiv pe istorici (vezi, mai ales, Cristian Troncotă, *Eugen Cristescu, asul serviciilor secrete românești*, București, Editura Roza Vânturilor, 1995; *idem*, *Omul de taină al Mareșalului*, București, Editura Elion, 2005; Florin Pintilie, *Serviciul Special de Informații din România (1939-1947)*, I-II, București, Editura ANI, 2003; Pavel Moraru, *Basarabia, basarabienii și Serviciile Secrete (1918-2005)*, Chișinău, 2005; Lionede Ochea, *Serviciul Special de Informații al României pe Frontul de Vest (1940-1944)*, București, Editura Tipart, 2005; Cristian Troncotă, Alin Spănu, *Documente SSI privind spațiul sovietic. 22 august 1939 - 23 august 1944*, București, INST, 2004; Cristian Troncotă, Alin Spănu, Ilie Pintilie, *Documente SSI despre poziția și activitățile partidelor politice din România. 6 septembrie 1940 - 23 august 1944*, București, INST, 2005).

¹⁷² Eroare, dat fiind că acesta preluase deja direcția SSI-ului.

¹⁷³ **Nicodim Munteanu** (1864-1948) - mitropolit al Moldovei (1934-1939), iar apoi patriarh al României, decedat în condiții suspecte. A menținut raporturi excelente cu I. Antonescu, dar, mai apoi, și cu succesorii acestuia (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 286; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 112).

¹⁷⁴ **Petre Nemoianu** (1889-1951) - avocat, luptător în primul război mondial, implicat în viața politică ulterior, titular la Agricultură și Domenii în 1940-1941 și 1944, sub comuniști arestat și torturat, decedat la Aiud (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 284).

17,00 - General Hansen, Șeful Misiunii Germane în România¹⁷⁵.

Scop: Informațiuni referitoare la mersul instrucției la diferite centre din țară și noile măsuri de luat.

19,00 - Plecarea la gara Mogoșoaia în vederea vizitei la Berlin, însoțit fiind de:

- Dl. Mihail Sturdza - Ministru de Externe,
- Dl. Mircea Cancicov - Ministrul Economiei Naționale,
- Dl. Vasile Iașinschi - Ministrul Muncii și Sănătății,
- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat la Propagandă,
- Dl. Const. Papanace - Subsecretar de Stat la Finanțe
- Dl. V. Biriș - Secretar General la Interne,
- Dl. Col. Diaconescu - Șeful Cabinetului Conducătorului Statului,
- Dl. Victor Medrea - Directorul presei,
- Dl. Alex. Randa - Șeful Presei Legionare,
- Dl. Maior Marin Alex. - Adjutantul D-lui General,
- Cpt. Medic Dr. Stroescu,
- Dl. Nicolae Pop - Redactor la ziarul „Buna Vestire”,
- Dl. Barbu Slușanschi - Redactor la ziarul „Cuvântul”,
- Dl. P. P. Panaitescu¹⁷⁶.

Secretariat: D-șoarele Soreanu și Ivanovici - dactilografe.

19,45 - Plecarea din Gara Mogoșoaia cu un tren special, însoțit de Dl. Ministru Fabricius, Ministrul Germaniei.

Pe peronul gării se aflau:

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului de Miniștri,
- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
- Dl. Prof. M. Antonescu - Ministrul Justiției,
- Dl. Crețeanu - Ministru de Finanțe,
- Dl. Ing. N. Mareș - Ministrul Agriculturii și Domeniilor,
- Dl. Prof. Tr. Brăileanu - Ministrul Educației Naționale,
- Dl. I. Protopopescu - Ministrul Comunicațiilor,
- Dl. Fabricius - Ministrul Germaniei cu tot personalul Legației,
- Dl. General Hansen - Șeful Misiunii Germane,
- Dl. General Speidel - Ministru din Misiunea Germană,
- Dl. Ghigi - Ministrul Italiei la București,
- Dl. Matchida - Ministrul Japoniei,
- Monseniorul A. Cassullo¹⁷⁷ - Nunțiu Apostolic și Decanul Corpului Diplomatic,
- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat la M.A.N.,
- Dl. General Dobre - Subsecretar de Stat la Înzestrare,
- Dl. General Șteflea - Subsecretar de Stat la Armată,

¹⁷⁵ O listă identică a invitațiilor din ziua respectivă, în *Registrul istoric*, I, f. 169.

¹⁷⁶ **P. P. Panaitescu** (1900-1967) - istoric, profesor universitar, reputat specialist în Evul Mediu, membru corespondent al Academiei Române. Înrolat în Mișcarea Legionară, rector al Universității din București (1940-1941), în ianuarie 1941, împreună cu prof. Eugen Chirnoagă (vezi), a negociat cu oamenii puterii condițiile încetării focului de către legionari. Sub comuniști, arestat, ulterior acceptat în cercetare la Institutul de Istorie „N. Iorga” al Academiei Române (*Enciclopedia istoriografiei românești*, p. 250-251; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române, 1866-1999*, p. 391-392; *Intellectualii și Mișcarea Legionară*, p. 215-216).

¹⁷⁷ **Andrea Cassullo** (1869- ?) - nunțiu apostolic la București (1936-1947).

- Dl. Comandor Jienescu - Subsecretar de Stat al Aerului,
- Dl. Colonel Rioșanu - Subsecretar de Stat al Internelor,
- Dl. Horia Cosmovici - Subsecretar de Stat al Președinției,
- Dl. Corneliu Georgescu - Subsecretar de Stat al Economiei Naționale,
- Dl. General Ioanițiu - Șeful Marelui Stat Major,
- Dl. Ovidiu Vlădescu - Secretar General al Președinției,
- Dl. I. Gh. Vântu - Primarul General al Capitalei,
- Dl. Alex. Ghica - Director General al Siguranței,
- Dl. Eugen Cristescu - Director General,
- Dl. Colonel Zăvoianu - Prefectul Poliției Capitalei.

Programul vizitei Domnului General Ion Antonescu, Conducătorul Statului la Berlin

Joi, 21 noiembrie 1940^h

17,25 - Sosirea trenului Domnului General Ion Antonescu, Conducătorul Statului în gara de frontieră a Reichului - Bruck.

Domnul Conducător al Statului va fi salutat în gara Bruck de către o delegație de onoare germană, compusă din:

- Directorul Protocolului: Dl. Ministru Plenipotențiar von Doernberg¹⁷⁸,
- Domnul Steuger: reprezentantul D-lui Rudolf Hess¹⁷⁹, locțiitorul Führerului,
- Un Lt. Colonel din partea Reichswehrului¹⁸⁰.

Vineri, 22 noiembrie 1940

10,15 - Sosirea la Berlin în gara Anhalt.

Vor fi prezenți pe peronul gării:

- Excelența Sa Dl. von Ribbentrop - Ministrul de Externe,
- Mai mulți membri ai Guvernului,
- Personalități oficiale,
- O companie de onoare va fi înșiruită în fața gării Anhalt.

De la gară, oaspeții vor fi conduși la Castelul Bellevue.

11,45 - Depunerea unei Coroane la „Ehreumal” (mormântul Eroului Necunoscut) din

¹⁷⁸ **Alexander von Doernberg** (1901-1983) - șeful Protocolului de la MAE din Berlin (1938-1945), întemnițat după război (1945-1948).

¹⁷⁹ **Rudolf Hess** (1894-1987) - lider politic al Reichului nazist, Oberguppenführer SS, membru al Reichstagului și ministru fără portofoliu, din 1939 membru al Consiliului pentru Apărarea Reichului, considerat, pe linie de partid (NSDAP) și de stat, secund al Führerului Adolf Hitler. La 10 mai 1941, Hess a plecat misterios pe calea aerului în Anglia, iar gestul său nici până în prezent nu a primit o explicație plauzibilă - dezacord cu A. Hitler în privința conducerii războiului ori tentativă de împăcare între Berlin și Londra peste... „linia frontului” ? Cu toate acestea, R. H. a fost chemat și implicat în procesul marilor criminali de război germani de la Nürnberg, fiind condamnat la închisoare pe viață. În anii 1966-1987, el a rămas singurul dintre foștii criminali de război nașiști „găzduiți”, asemenea celorlalți, la Berlin Spandau (John Keegan, ed., *Who Was Who*, p. 99; Henrik Eberle, Matthias Uhl, *Dosarul Hitler*, p. 515-516).

¹⁸⁰ Deja, din 1938, *Reichswehr*- ul cedase locul *Wehrmacht*-ului.

„Unter den Linden”.

O companie de onoare va fi înșiruită în fața monumentului.

12,00 - O vizită la Dl. von Ribbentrop¹⁸¹ - Ministrul Afacerilor Străine¹⁸².

13,30 - Dejunul - intim - la Castelul Bellevue (numai delegația română).

15,00 - Audiență¹⁸³ oficială¹⁸⁴.

¹⁸¹ **Joachim von Ribbentrop** (1883-1946) - șef autoritar al Ministerului de Externe al Germaniei (*Wilhelmstrasse*) în întreaga perioadă a războiului mondial (1938-1945), inițiator și participant activ la toate actele de agresiune ale Reichului nazist, semnat, alături de V. M. Molotov, al *pactului de neagresiune* (inclusiv faimosul *protocol secret* privind împărțirea Europei Est-Centrale în „sfere de influență” între Berlin și Moscova) de la 23 august 1939, care a provocat nemijlocit conflagrația secolului din 1939-1945. La 30 august 1940, Joachim von Ribbentrop și omologul său italian, Galeazzo Ciano, au impus României odiosul *dictat de la Viena* relativ la cedarea Transilvaniei de Nord-Vest Ungariei horthyste. Gardian neînduplecat al sistemului întemeiat pe *Axa* Berlin-Roma-Tokyo și *Pactul Antikomintern*, la care a aderat și România. A eșuat în tentativa de a submina coeziunea Națiunilor Unite, prin negocieri secrete de pace separată. În atare condiții, nu a reușit să impună Aliatilor, în primul rând SUA, URSS și Marii Britanii, să renunțe la formula *capitulării necondiționate* anunțată (ianuarie 1943) pentru toate statele *Axei* la sfârșitul ostilităților. A fost judecat și condamnat de Tribunalul Militar Internațional de la Nürnberg (1945-1946), fiind spânzurat la 16 octombrie 1946 (John Keegan, ed., *Who Was Who*, p. 172; Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia*, p. 525-526; Marcel Baudot și colaboratori, eds., *The Historical Encyclopedia of World War II*, New York, Greenwich House, 1984, p. 415; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial*, p. 320; Pierre Milza și colaboratori, *Dizionario dei fascismi*, p. 544-546).

¹⁸² Vezi minuta convorbirii în anexa volumului I, publicată anterior în numeroase colecții de documente, inclusiv în acelea editate de istoricii români (Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler. Corespondență și întâlniri inedite (1940-1944)*, I, București, Editura Cozia, 1991, p. 24-33) (În continuare, se va cita: *Antonescu-Hitler*).

¹⁸³ În cursul celui de-al doilea război mondial, pentru majoritatea întrevederilor lui Adolf Hitler cu oaspeții săi (șefi de state și de guverne, miniștri de externe ai statelor *Axei*, inclusiv țările satelite), interpretul personal al Führerului, celebrul Paul Otto Schmidt (vezi nota 269), diplomat și ulterior memorialist, a întocmit stenogramele ori minutele/sintezele pe marginea reuniunilor „la nivel înalt”. Acesta a fost și cazul întrevederilor lui Ion și Mihai Antonescu cu Adolf Hitler (între limitele extreme 22 noiembrie 1940 și 5 august 1944), în privința cărora dispunem nu numai de minutele oficiale germane (datorate nelipsitului Paul Schmidt), iar, în cazul Antoneștilor, și de sinteze ale părții române, întocmite de regulă după declarațiile ori potrivit celor dictate de Conducătorul Statului sau de liderul Externelor de la București. În ceea ce privește stadiul actual al valorificării stenogramelor, trebuie precizat că variantele germane au fost incluse, de-a lungul anilor, în cunoscuta colecție de documente diplomatice privind politica externă a Reichului nazist (vezi *Akten zur deutschen auswärtigen Politik, 1918-1945*, seriile C-D-E, pentru anii 1937-1945, cu ediții integrale sau abreviate în limbile engleză și franceză), în baza cărora reputatul istoric german Andreas Hillgruber a publicat o temeinică selecție, în limba germană (*Staatsmänner und Diplomaten bei Hitler*, I, 1939-1941; II, 1942-1944, Frankfurt am Main, Bernard und Graefe Verlag für Wehrwesen, 1966-1970) și, parțial, în franceză (vezi *Les entretiens secrets de Hitler. Septembre 1939 - décembre 1941*, Paris, Fayard, 1969), din care actele fundamentale au fost reținute în unele ediții apărute la București și Iași (vezi, îndeosebi, Ion Calafeteanu, *Români la Hitler*, București, Editura Univers Enciclopedic, 1999; Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I-II, *passim*; Gh. Buzatu și colaboratori, eds., *Mareșalul Antonescu în fața istoriei*, I-II, Iași, 1990). În colecțiile de la București și Iași au fost cuprinse, se înțelege, alături de **stenogramele Schmidt**, și variantele românești ale **întrevederilor Hitler-Antonescu** din 1940-1944 și care, potrivit *listei complete*, acoperă reuniunile româno-germane „la vârf” de la: **1** - Berlin, 22 noiembrie 1940; **2** - Berlin, 23 noiembrie 1940; **3** - Obersalzburg, 14 ianuarie 1941; **4** - München, 12 iunie 1941; **5** - Berdicev, 6 august 1941; **6** - Rastenburg, 11 februarie 1942;

18,00 - Dineu la Adlon oferit de Excelența Sa Dl. von Ribbentrop în cinstea D-lui Conducător și a D-lui Ministru al Afacerilor Străine¹⁸⁵.

Sâmbătă, 23 noiembrie 1940

11,00 - Vizită la Dl. Rudolf Hess, înlocuitorul Führerului.

12,30 - Semnarea Protocolului la Ministerul Afacerilor Străine.

13,00 - Dejun oficial.

După-amiaza este rezervată¹⁸⁶ pentru convorbiri politice cu Führerul și Dl. von Ribbentrop¹⁸⁷.

18,30 - Dineu la Legația României.

Duminică, 24 noiembrie 1940

10,20 - Plecarea din gara Auhalter cu același ceremonial ca la sosire.

Directorul Protocolului¹⁸⁸ va însoți pe Dl. Conducător al Statului până la frontieră. Mareșalul Goering nu va fi prezent la Berlin cu prilejul vizitei.

Luni, 25 noiembrie 1940ⁱⁱⁱ

Călătoria cu tren special de la Berlin spre țară.

11,30 - Sosirea în Gara Curtici.

23,30 - Sosirea în Gara Mogoșoaia, unde este primit de întreg Guvernul, în frunte cu Dl. Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, oficialitățile civile și militare din Capitală și de membrii Corpului Diplomatic¹⁸⁹.

7 - Rastenburg, 11 februarie 1942; 8 - Rastenburg, 10 ianuarie 1943; 9 - Rastenburg, 10 ianuarie 1943; 10 - Castelul Klessheim (Salzburg), 12 aprilie 1943; 11 - Klessheim, 13 aprilie 1943; 12 - Rastenburg, 2 septembrie 1943; 13 - Rastenburg, 3 septembrie 1943; 14 - Klessheim, 26 februarie 1944; 15 - Klessheim, 27 februarie 1944; 16 - Klessheim, 27 februarie 1944; 17 - Klessheim, 23 martie 1944; 18 - Klessheim, 24 martie 1944; 19 - Rastenburg, 5 august 1944; 20 - Rastenburg, 5 august 1944 (vezi Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, Ploiești, Mileniul III, 2005, p. 242-243).

¹⁸⁴ Pentru cea dintâi întrevvedere oficială Hitler-Antonescu, vezi textul complet al minutei, în varianta lui Paul Schmidt, în anexa acestui volum și, de asemenea, în Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler. Corespondență și întâlniri inedite (1940-1944)*, I, p. 35-45; Ion Calafeteanu, *Români la Hitler*, p. 57-66).

¹⁸⁵ **Mihail Sturdza**, titularul Ministerului Afacerilor Străine al României (14 septembrie - 20 decembrie 1940) (vezi *supra*) (G. G. Potra și colaboratori, *Organizarea instituțională a Ministerului Afacerilor Externe. Acte și documente*, II, p. 533).

¹⁸⁶ În aceeași zi, Ion Antonescu s-a întâlnit și cu feldmareșalul Wilhelm Keitel, șeful OKW-ului (vezi textul stenogramei, în Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, p. 45-51)

¹⁸⁷ Pentru întrevderea din 23 noiembrie 1940, vezi, în anexa acestui volum, stenograma întocmită de același celebru translator al Führerului, Paul Schmidt (apud Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, p. 52-53; Ion Calafeteanu, *Români la Hitler*, p. 66-67). Ulterior, la 26 noiembrie 1940, Ion Antonescu însuși a expus detalii privind convorbirile de la Berlin într-o ședință a Consiliului de Miniștri (cf. Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, p. 53-62).

¹⁸⁸ Alexander von Doernberg.

¹⁸⁹ *Registrul istoric*, I, f. 169.

a. Din partea Legațiunii Germaniei:

- Dl. Ing. Dr. H. Neubacher - Ministru Plenipotențiar, Însărcinat cu Afaceri,
- Dl. Dr. Gerhandt Steltzer¹⁹⁰ - Consilier de Legațiune,
- Dl. Dr. Hamilkar Hoffman - Consilier de Legațiune,
- Contele von Hardenberg - Secretar de Legațiune,
- Dl. Alfred Chapeaurouge - Secretar de Legațiune,
- Baronul von Mirbach,
- Colonel Just, Atașat Militar German,
- Colonel Gerstenberg, Atașat al Aerului German,

precum și membrii Misiunii Militare Germane, în frunte cu Domnii:

- General de Cavalerie Hansen,
- General de Divizie Speidel.

De asemeni, o companie de onoare germană, cu drapelurile lor, era înșiruită pe peronul Gării Băneasa.

b. Din partea Legațiunii Italiei:

- Dl. Pellegrino Ghigi - Ministrul Italiei,
- Dl. Aviers Formentini - Prim Secretar de Legațiune,
- Baronul Falco Aloisi de Landerele - Secretar de Legațiune,
- Ducele de San Vito - Secretar de Legațiune,
- Colonelul Valpre di Bonzo - Atașat Militar,
- Colonelul Gius Pahmentola - Atașat al Aerului,
- Căpitan Ranieri Campells - Atașat Militar Adjutant,
- Dl. Vincenzo Pellegrins - Atașat Comercial.

c. Din partea Legațiunii Spaniei:

- Dl. Alfonso Merry del Val - Însărcinat cu Afaceri.

d. Din partea Legațiunii Japoniei:

- Dl. Jyoji Matchida - Însărcinat cu Afaceri.

După trecerea în revistă a companiei de onoare și a detașamentelor de legionari, Domnul General Antonescu părăsește Gara Mogoșoia - în automobil - în aclamațiile mulțimii adunate pentru a privi sosirea în țară.

Era escortat de motocicliști legionari cu făclii.

Pe ambele părți ale drumului parcurs spre Președinția Consiliului de Miniștri era înșirat un cordon de trupe și de legionari purtând făclii aprinse în mâini.

Muzicile militare, aflate în diferitele pieți pe acest parcurs, intonau imnul legionar: „Sfântă Tinerețe Legionară”.

Mărți, 26 noiembrie 1940

7,00 - Începerea lucrului.

8,30 - Audiență de lucru:

- Dl. Maior Tomescu Mircea: aduce la cunoștința D-lui General Antonescu

¹⁹⁰ **Gerhard Steltzer** - dr., diplomat de carieră, secretar de legație al misiunii germane la București (1936-1944).

chestiuni în legătură cu Palatul Regal.

11,00 - Dl. Colonel Diaconescu din Cabinetul Militar al Conducătorului Statului predă documente aduse din călătoria de la Berlin.

12,00 - Dl. Ministru Pella: expune mersul lucrărilor în chestiunea Gurilor Dunării.

12,15 - Aduc la cunoștință chestiuni vitale în legătură cu Facultatea de Agronomie de la Chișinău:

- Dl. Prof. Haralambie Vasilie,

- Student Ilaș Petru,

- Student Porcescu Nicolae.

12,30 - Dl. General Petrovicescu, împreună cu o delegație de 6 persoane, expune situația Cooperativei de la Topoloveni.

12,45 - Vizită de curtoazie a D-lui Ministru Fabricius - după întoarcerea de la Berlin.

13,00 - Vizita [făcută] Majestății Sale Regelui - pentru a expune rezultatul călătoriei la Berlin și [al] întrevederii cu Cancelarul Hitler.

14,00 - Dejunul la Președinție.

17,45 - Audiența Domnului Pellegrino Ghigi, Ministrul Italiei, cu ocazia întoarcerii Domnului General Antonescu de la Berlin.

18,00 - Consiliu de Miniștri¹⁹¹ - Expunerea vizitei și rezultatelor obținute în urma vizitei făcute la Berlin¹⁹².

Miercuri, 27 noiembrie 1940

1,45 - Ministerul de Interne comunică Domnului Conducător al Statului că grupul de legionari ce făceau paza deținuților politici de la Închisoarea Militară Jilava au asasinat cu focuri de armă și corpuri contondente pe toți cei 64 de deținuți, după care au dispărut.

2,00 - S-a dat alarma la toate ministerele și instituțiile de Stat din București, iar Subsecretarul de Stat al Armatei a ordonat imediat consemn general al trupelor din garnizoană (Divizia a 3-a Infanterie), precum și măsurile urgente de siguranță a instituțiilor de stat și folos obștesc.

10,00 - Dl. Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, este chemat de Domnul General spre a da relații asupra evenimentelor de la Jilava¹⁹³.

La această oră se găseau - încă de la ora 4,30 - la Președinția Consiliului de Miniștri, următorii miniștri și generali:

- Dl. Mihai Antonescu - Ministrul Justiției,

- Dl. Nic. Dragomir - Ministrul Coordonării,

- Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,

- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat la Armata de Uscat,

- Dl. General Dobre - Subsecretar de Stat la Înzestrarea Armatei,

- Dl. Amiral Koslinski - Subsecretar de Stat la Marină,

- Dl. Comandor Jienescu - Subsecretar de Stat la Aer,

- Dl. General Ioanițiu - Șeful Marelui Stat Major,

- Dl. General Popescu - Comandantul Cetății București,

¹⁹¹ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 493-523. Cf. și comunicatul nr. 152 pe marginea ședinței de cabinet (*Registrul istoric*, I, f. 171).

¹⁹² Cf. Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, p. 53-62.

¹⁹³ Vezi comunicatul nr. 153/27 noiembrie 1940, semnat Horia Sima (*Registrul istoric*, I, f. 172), cu asigurarea că, pe viitor, „*orice abatere de pe linia dreaptă legionară [...] va fi sancționată fără cruțare și conform cu legile speciale*”.

- Dl. Eugen Cristescu - Șeful Serviciului Secret,
- Dl. Ing. Mareș - Ministrul Agriculturii și Domeniilor,
- Dl. General Vasiliu - Comandantul Jandarmeriei.

11,00 - Consiliu de Miniștri¹⁹⁴ - la care au luat parte toți miniștrii și subsecretarii de stat, precum și:

- Dl. General Șteflea - Secretar General pentru Armată,
 - Dl. General Ioanițiu - Șeful Marelui Stat Major.
- Scop: analizarea evenimentelor¹⁹⁵ și măsurile de luat.

12,00 - Audiență de lucru cu Dl. Neubacher.

12,30 - Dl. Ministru Fabricius.

13,00 - Dl. Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, cere un răgaz de timp pentru a lua contact cu Statul Major al Legiunii pentru a descoperi pe asasini și a putea comunica numele lor.

15,30 - Se comunică răpirea D-lui Madgearu¹⁹⁶ și asasinarea lui prin focuri de revolver într-o mașină, în pădurea Snagov.

În cursul după-amiezii se comunică răpirea D-lui Prof. Iorga¹⁹⁷, iar în cursul nopții

¹⁹⁴ Nu s-a păstrat stenograma, fiind reconstituită după notele generalului Gh. Dobre și însemnările lui N. Mareș, după consemnările din vol. *Pe marginea prăpastiei*, I, p. 196-197) sau după ancheta la „procesul” din 1946 (Vezi *Stenogramele...*, I, p. 523-528; Gh. Buzatu și colaboratori, eds., *Mareșalul Antonescu în fața istoriei*, I, Iași, 1990, p. 163-168).

¹⁹⁵ Asasinatele legionarilor de la Jilava.

¹⁹⁶ **Virgil N. Madgearu** (1887-1940) - reputat economist și om politic, membru PNT, în repetate rânduri ministru, profesor universitar, autorul unor lucrări fundamentale privind istoria economiei naționale. Adversar declarat al Mișcării Legionare, V. M. s-a aflat printre victimele ilustre, alături de strălucitul nostru istoric N. Iorga, ale terorii declanșate, fiind ucis la 27 noiembrie 1940 (Ilie Bădescu, Mihai Ungheanu, coordonatori, *Enciclopedia valorilor reprimare*, I, p. 275-285).

¹⁹⁷ **Nicolae Iorga** (1871-1940) - cel mai mare istoric al românilor, autor al unei opere unice ca întindere și profunzime privind istoria națională și universală (peste 1 400 volume și 25 000 studii și articole), inclusiv strălucita sinteză în zece volume, rămasă inegalată, *Istoria Românilor* (ediția I - 1936-1939; ediția a II-a, revăzută și adnotată, în curs de definitivare, iar ediția în limba franceză - 1939-1946). Implicat în politică cu începere din 1906-1907, apărător al cauzei împrumutării țăranilor, figură legendară a luptei pentru Marea Unire din 1918, fondator și lider al Partidului Naționalist-Democrat (1910-1938), deputat și senator, prim-ministru (1931-1932) și consilier regal, adversar hotărât - prin cuvânt și faptă - al Mișcării Legionare și al Reichului lui A. Hitler, apărător de calibrul al României Mari în condițiile destrămării ei sub povara loviturilor externe și interne. A fost membru al Academiei Române și al mai multor foruri academice și institute de cercetare străine. Relații speciale cu I. Antonescu, la începutul guvernării acestuia, ca și mai înainte (cf. Gh. Buzatu, Horia Dumitrescu, *N. Iorga și I. Antonescu*, în vol. *N. Iorga*, III, coordonator Constantin Bușe, București, Editura Universității, 2007). A fost asasinat de o echipă de legionari, la 28 noiembrie 1940. Sub regimul comunist, în primele două decenii, N.I. s-a aflat între victimele preferate ale Holocaustului roșu, fiind un autor interzis, iar cărțile sale expulzate din biblioteci. Nici în prezent situația polihistorului de excepție nu este satisfăcătoare, el fiind înregimentat *avant la lettre*, de către activiști culturali incompetenți, în rândul negaționiștilor de duzină (Nicholas M. Nagy-Talavera, *Nicolae Iorga. A Biography*, Iași - Oxford - Portland, The Center for Romanian Studies, 1998; Stelian Neagoe, *Enciclopedia*, p. 384-389; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 265-266; Gh. Buzatu, ed., *N. Iorga - Omul și opera*, I-III, Iași, 1971-1996; Constantin Bușe, coordonator, *N. Iorga*, I-IV, București, 2000-2007; Ilie Bădescu, Mihai Ungheanu, coordonatori, *Enciclopedia valorilor reprimare*, II, p. 41-62; Aurel Sasu, *Dicționarul biografic al literaturii române*, I, p. 776-780).

se primește știrea că a fost găsit asasinat în satul Strejnic, județul Prahova.

16,00 - Colonelul adjutant Pălângeanu, fiind numit prefect al Poliției Capitalei de către Dl. Conducător al Statului, se duce spre a lua postul în primire - lucru ce i se refuză de fostul prefect Colonel Zăvoianu, care se baricadează în localul Prefecturii Poliției Capitalei împreună cu 300 legionari armați și 2 tankuri armate ale Prefecturii.

22,00 - Se interceptează, din ordinul D-lui General Antonescu, orice legătură telefonică cu Poliția Capitalei - care este încercuită de forțe ale armatei -, iar localul Telefoanelor este evacuat și ocupat de o companie de jandarmi sub controlul D-lui Colonel Teodorescu, Directorul P.T.T.

- Se intensifică măsurile de siguranță prin intrarea trupelor Div. a 3-a Infanterie în dispozitivele și măsurile de alarmă.

- Se ordonă unui batalion de care de la Târgoviște să se pună în marș spre București și sosesc către ora 5, în ziua de 28 noiembrie 1940 în București,

În timpul nopții, liniște.

Au stat toată noaptea la Președinția Consiliului de Miniștri, pentru a lucra și a da ordine:

- Dl. Mihai Antonescu - Ministrul Justiției,
- Dl. Nic. Dragomir - Ministrul Coordonării,
- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat la Armata de Uscaț,
- Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,
- Dl. General Vasiliu - Comandantul Jandarmeriei,
- Dl. Col. Râmnicăanu - Mareșalul Palatului.

Toți au rămas în continuare și în ziua de 28 noiembrie 1940, afară de Dl. Col. Râmnicăanu, Mareșalul Palatului, care pleacă la Sinaia unde se află Majestatea Sa Regele.

Joi, 28 noiembrie 1940^{liii}

10,00 - Sunt convocați într-o conferință la Președinția Consiliului de Miniștri toți Comandanții de Mari Unități din țară.

Această conferință este prezidată de Domnul General Antonescu¹⁹⁸.

12,00 - Domnul General Antonescu numește ca Prefect de Poliție pe Dl. Radu Mironovici, Comandant al Bunei Vestiri¹⁹⁹.

12,30 - Dl. Fabricius - Ministrul Germaniei.

13,00 - Dl. Prof. Rădulescu-Motru - dă relații asupra felului cum trebuie făcută

¹⁹⁸ Vezi, în anexa volumului I, *Cuvântarea* Conducătorului Statului și intervențiile celorlalți generali (I. Ciupercă, Iosif Iacobici), cu care prilej, de îndată după crimele legionare de la Jilava și după asasinarea lui Virgil Madgearu și N. Iorga, liderul Guvernului a precizat, fără nici un fel de dubii, rolul puterii în stat, avertizând, nu mai puțin, asupra deznodământului unui virtual conflict dintre el și Mișcare, obligatoriu în spiritul câtorva principii expuse cu maximă claritate, mai precis: „Nu Mișcarea Legionară, ci Generalul Antonescu conduce acest Stat și, dacă interesele Țării vor cere, fără ei și chiar împotriva lor, dacă va fi nevoie. Mișcarea Legionară trebuie să știe că fără Generalul Antonescu ea nu poate face nimic. Generalul Antonescu însă poate fără Mișcarea Legionară” (*apud* ANIC, fond PCM - CM, dosar 17/1940, f. 37-55). Era, indiscutabil, un avertisment categoric, în perspectiva rebeliunii gardiste din ianuarie 1941.

¹⁹⁹ Vezi comunicatul oficial nr. 154/28 noiembrie 1940 relativ la asasinatele legionare cărora le căzuseră victime Virgil Madgearu și Nicolae Iorga, din care nu lipsea asigurarea că „*Guvernul este în căutarea vinovaților, cărora li se vor aplica severe sancțiuni, potrivit legilor în vigoare*” (*Registrul istoric*, I, f. 173-174).

înmormântarea Prof. Iorga.

Dau relații asupra felului cum urmează a se face înmormântarea lui Madgearu: Dl. Iuliu Maniu și Dl. Mihalache²⁰⁰.

14,00 - Dejunul la Președinție.

16,30 - Dl. Ministru Pella - chestiunea Gurilor Dunării.

17,30 - Dl. Gh. Cuza - Dă referințe asupra situației interne.

18,00 - Dl. Stelian Popescu²⁰¹ - chestiuni personale.

18,30 - Dl. Ing. Ștefănescu - chestiuni de ordin general.

19,00 - Dl. Ministru Valer Pop - înapoiat de la Berlin - informează de cele stabilite în comisia tratativelor de cedare a teritoriului din Transilvania.

21,30 - Dl. Horia Sima comunică măsurile luate de conducerea Legiunii și manifestările ce vor mai avea loc.

23,30 - Dl. George Brătianu aduce la cunoștința Domnului General amenințările ce le primește persoana D-sale din partea membrilor legionari și cere măsuri de siguranță contra acestor amenințări.

Vineri, 29 noiembrie 1940^{liv}

10,00 - Consiliu de Colaborare al Armatei.

12,00 - Dl. Prof. Panaitescu,

- Dl. Prof. Pop.

Scop: pentru alcătuirea unui album istoric.

13,00 - Dl. Nicolae Schina - mulțumește și primește instrucțiuni pentru noul post ocupat.

14,00 - Masa la Președinție.

16,00 - Consiliu de Cabinet²⁰².

19,00 - Dl. Ministru al Slovaciei, audiență de lucru.

19,15 - Domnul Ministru al Turciei, audiență de lucru.

19,30 - Dl. George Enescu²⁰³ - chestiuni personale.

19,45 - Dl. Sergiu Dumitriu.

20,00 - Reichsstaathalter Baldur von Schirach²⁰⁴, Gauleiter Bohle - împreună cu o delegație de 11 persoane din partea Reichului - se prezintă de sosire în țară pentru a lua

²⁰⁰ Ulterior, prin scrisoarea din 4 decembrie 1940, Iuliu Maniu va mulțumi Generalului pentru audiența acordată (ANIC, fond PCM - CM, dosar 50/1940, f. 2).

²⁰¹ **Stelian Popescu** (1874-1954) - avocat și ziarist, înregistrat succesiv în mai multe partide - conservator-democrat, ardeleni și liberali, ministru al Justiției în două rânduri în cabinetele lui I. I. C. Brătianu, dar îndeosebi faimos ca director (1915-1944) al celui mai de seamă cotidian românesc din prima jumătate a veacului XX - „Universul”. A stabilit și menținut în general bune raporturi cu I. Antonescu. În 1945, implicat în așa-zisul proces al ziaristilor, avea să fie condamnat în contumacie la închisoare pe viață. Evenimentele din august 1944 îl surprinseseră în Elveția, sosit pentru tratament medical, și a rămas în exil, momentan în Țara Cantoanelor, apoi a preferat Spania. Memorialist (Ioan Opriș, *Procesul ziaristilor „naționaliști”*, p. 49-50; Camil Demetrescu, *Note - Relatări*, p. 449-450; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 331-332).

²⁰² *Vezi Stenogramele...*, I, p. 528-537; *Registrul istoric*, I, f. 174.

²⁰³ **George Enescu** (1881-1955) - celebrul compozitor, violonist, pianist.

²⁰⁴ **Baldur von Schirach** (1907-1974) - din 1931 lider al Tineretului nazist, guvernator și Gauleiter al Vienei, judecat și condamnat de Tribunalul Militar Internațional de la Nürnberg la 20 ani închisoare, efectuați integral (John Keegan, ed., *Who Was Who*, p. 185-186; Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia*, p. 554; Henrik Eberle, Matthias Uhl, *Dosarul Hitler*, p. 556).

parte la reînhumarea lui Corneliu Zelea Codreanu.

20,30 - Dl. Gh. Ene Filipescu - chestiuni personale.

21,00 - Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului de Miniștri - fixarea programului pentru mâine 30 noiembrie 1940.

23,00 - Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,

- Dl. General Popescu - Comandantul Militar al Capitalei,

- Dl. General Vasiliu - Comandantul Jandarmeriei,

- Dl. Radu Mironovici²⁰⁵ - Prefectul Poliției Capitalei,

- Dl. Col. Elefterescu - Director de Cabinet al Președinției.

Scop: informații și dispozițiuni de siguranță, față de mișcărilor interne.

Sâmbătă, 30 noiembrie 1940^{lv}

8,50 - Plecarea la Biserica Sf. Ilie Gorgani.

9,00 - Începerea slujbei la Biserica Sf. Ilie Gorgani.

10,45 - Intrarea în cortegiu și pornirea de la biserică pe următorul traseu: B-dul Elisabeta - Piața Mihai Viteazul - B-dul Brătianu - B-dul Take Ionescu - B-dul Catargiu - Piața Victoriei, unde Conducătorul Statului împreună cu Comandantul Mișcării Legionare, Dl. Horia Sima, reprezentanții Puterilor Axei, Corpul Diplomatic, reprezentantul Majestății Sale Regelui, Cavalerii Ordinului Mihai Viteazul și reprezentanții autorităților civile și militare, au primit defilarea cortegiului pe rondoul din Piața Victoriei, după care au intrat în localul Președinției Consiliului de Miniștri.

13,00 - În localul Președinției se servește tuturor celor ce au însoțit pe Dl. Conducător al Statului o gustare în sala mică de Conferințe - servită de restaurantul Gr. Capșa -, după care Conducătorul Statului, împreună cu întreaga suită și cei ce au luat parte la gustare, se îndreaptă în automobile către Casa Verde pentru a asista la reînhumarea lui Corneliu Zelea Codreanu, Nicadori și Decemviri în Mausoleul Legionar de la Casa Verde.

14,30 - Serviciul reînhumării la Casa Verde în prezența celor de mai sus²⁰⁶.

16,15 - Reîntoarcerea de la Casa Verde.

23,00 - Plecarea la Alba-Iulia cu un tren special, însoțit de:

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului de Miniștri,

- Dl. Col. Elefterescu - Director de Cabinet al Președinției,

- Dl. Crețeanu - Ministru de Finanțe,

- Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Ministerul de Interne,

- Dl. Col. Pastia - reprezentantul M. S. Regelui,

- Dl. Med. Cpt. Dr. Stroescu - medicul Domnului General Antonescu,

- Statul Major Legionar.

Pe peronul Gării de Nord a fost întâmpinat la coborârea din automobil de către:

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului de Miniștri,

- Dl. V. Iașinschi - Ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor,

- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,

- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei,

²⁰⁵ **Radu Mironovici** (1899-1979) - avocat bucovinean, comandant legionar, prefect al Poliției Capitalei în perioade 28 noiembrie 1940-20 ianuarie 1941, membru al „guvernului” Horia Sima de la Viena (1944-1945), revenit în țară după război, arestat și întemnițat (Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 116).

²⁰⁶ Vezi și comunicatul oficial (*Registrul istoric*, I, f. 176).

- Dl. Col. Orezeanu - Director General al C.F.R.,
- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat al Armatei de Uscat,
- Dl. General Vasiliu - Comandantul Jandarmeriei - etc., etc.

Duminică, 1 decembrie 1940^{lvi}

9,00 - Sosirea la Alba-Iulia, pentru a lua parte la aniversarea [unirii] Ardealului la Patria Mamă²⁰⁷.

9 - 10 - Inspectarea Regimentului 91 Infanterie.

10,00 - Te Deum.

11,30 - Trecerea în revistă a frontului legionar.

12,00 - Cuvântarea pe platoul din fața Catedralei. La această sărbătoare au luat parte circa 140 000 oameni din Ardeal²⁰⁸.

13,30 - Defilarea legionarilor și a trupelor din garnizoană pe strada principală din Alba Iulia.

16,00 - Dejun oferit persoanelor invitate, în sala de recepție a Catedralei.

17,30 - Plecarea din Alba Iulia spre București.

Luni, 2 decembrie 1940^{lvii}

8,00 - Sosirea în Gara de Nord, venind de la Alba-Iulia, cu trenul special.

În Gară este așteptat la peronul de sosire de către:

- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat al Armatei de Uscat,
- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
- Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei,
- Dl. General Vasiliu - Comandantul Jandarmeriei,
- Dl. Col. Orezeanu - Director General al C.F.R.

Iar, pe peronul de la ieșirea din gară, așteptau sosirea Dl. General Antonescu toți ofițerii superiori și generalii din Garnizoana București, în cap cu Dl. General Ioanițiu - Șeful Marelui Stat Major - și Dl. General Popescu - Comandantul Militar al Capitalei.

Dl. General Antonescu, mișcat de primirea călduroasă făcută de ofițeri, le strânge mâna la fiecare în parte și le mulțumește călduros pentru atitudinea demnă, devotată și sinceră pe care o manifestă ofițerii față de Domnia Sa.

De la Gara de Nord, însoțit de Dl. Col. Elefterescu, se îndreaptă în automobil spre Președinția Consiliului de Miniștri.

9,00 - Audiență de lucru cu Dl. Prof. Mihai Antonescu - Ministrul Justiției.

11,20 - Însoțit de Maiorul Dovans, în automobilul Președinției, se deplasează în Piața Confederației Balcanice, unde este așteptat de Dl. General Hansen, Șeful Misiunii Germane Terestre în România, și Dl. General Speidel, Șeful Misiunii Germane Aeriene în România, care-i dau raportul și cu care se întreține până la sosirea Majestății Sale Regelui Mihai I.

Peste 3 minute, sosește Majestatea Sa Regele, care este întâmpinat de Dl. General I. Antonescu și Șefii Misiunilor Germane.

Majestatea Sa Regele era însoțit de Dl. Col. Râmnicănu, Mareșalul Palatului, Dl. Col.

²⁰⁷ Relatare și în *Registrul istoric*, I, f. 177.

²⁰⁸ Relatare în *Registrul istoric*, I, f. 177-179, inclusiv textul integral al cuvântării lui I. Antonescu, din care reținem încheierea: „... *Din Alba Iulia, în numele trecutului, pentru apărarea prezentului și pentru gloria viitorului, cer azi unirea românilor într-un singur suflet*” (*ibidem*, f. 179; pentru alte fragmente, cf. *infra*).

Pastia, Dl. Col. Andronescu, Dl. Lt. Col. Klauss, Dl. Maior M. Tomescu - aghiotanți Regali.

Majestatea Sa Regele, după ce a primit raportul de la Dl. General Hansen, ia loc într-o mașină pusă la dispoziție de Misiunea Germană, având la stânga Sa pe Dl. General Antonescu, Conducătorul Statului Român, în fața căruia ia loc Dl. General Hansen.

Șoferul avea în dreapta lui pe Dl. General Speidel - așa încât Majestatea Sa Regele are un loc liber în fața Sa (mașina avea 6 locuri).

În a doua mașină iau loc: Dl. Horia Sima, la stânga căruia se așează Dl. W. Fabricius, Ministrul Germaniei, urmează încă o mașină cu un general german, Comandant al parăzii, după care vine o mașină în care iau loc Dl. Col. Râmnicănu, Mareșalul Palatului, și Dl. Col. Elefterescu, Director de Cabinet al Președinției, având ca însoțitor pe Dl. Colonel Spät.

Astfel format cortegiul, se trec în revistă: Batalionul de Vânători care a luat parte la defilare și trupele motorizate și nemotorizate.

După terminarea revistei, Majestatea Sa Regele, Dl. General Antonescu, Conducătorul Statului, Dl. General Pantazi, Subsecretar de Stat al Armatei de Uscat, Dl. General Ioanițiu, Șeful Marelui Stat Major, Dl. Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, iau loc în Tribuna Regală. Dl. General Hansen și Speidel, în picioare în mașini, deschid defilarea în capul trupelor.

După ce trec prin fața Tribunei Regale, coboară din mașini și iau loc în Tribuna Regală, la stânga Majestății Sale Regelui Mihai I. La dreapta, M. S. are pe Dl. General Antonescu.

12,00 - Urmează defilarea aviației germane - din 32 aparate în formație compactă -, după care trupele terestre deschid defilarea prin Batalionul Românesc de Vânători din Regimentul 2 Vânători de Gardă nr. 9.

13,20 - Parada fiind terminată, Dl. General Antonescu conduce pe Majestatea Sa Regele la mașina regală, iar D-sa, însoțit de maiorul Dovans, ia loc în mașina personală, reîntorcându-se la Președinție.

Publicul, în mare număr, strâns pe stradă, ovaționează [atât] pe Majestatea Sa Regele, cât și pe Conducătorul Statului până la intrarea în Președinție.

14,00 - Masa la Președinție.

17,30 - Dl. Condurachi - Ministrul României la Teheran - pune la curent pe Dl. General cu situația respectivă din Persia.

18,00 - Audiență de lucru cu Dl. M. Sturdza - Ministrul de Externe.

18,30 - Dl. Ministru al Iugoslaviei.

19,00 - Dl. Ministru al Germaniei.

19,30 - Dl. G. D. Alexandrescu.

Martți, 3 decembrie 1940

6,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Mitropolitul Bălan informează pe Dl. General ce se va discuta la deschiderea Sf. Sinod.

10,00 - 12,30 - Consiliu de Cabinet²⁰⁹.

Scop: se ia act de declarațiile făcute de către Dl. General Petrovicescu, Ministrul de Interne, că în întreaga țară este complet liniște.

13,00 - Dl. General Băgulescu exprimă dorința Cavalerilor Ordinului Mihai Viteazul de a

²⁰⁹ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 537-544.

se face zid în jurul persoanei Conducătorului Statului.

13,15 - Delegația Memorandiștilor ardeleni, [care] cer menținerea unei pensii viagere pe care au avut-o și sub vechile guverne.

18,00 - Vizită la Alteța Sa Domnița Ileana²¹⁰.

19,30 - Dl. Ministru al Angliei.

20,00 - Dl. Ministru al Americii.

20,30 - Dl. Ministru al Greciei. Obiectează că gazetele grecești au fost oprite de a intra în țară. Cercetându-se, s-a constatat că au fost oprite de cenzură din cauza atitudinii ostile contra lui Mussolini.

21,00 - Prezintă omagii din partea ofițerilor de rezervă legionari:

- Dl. General Const. Iacob,
- Dl. General Ștefan Ganea.

Miercuri, 4 decembrie 1940^{lviii}

7,30 - Începerea lucrului.

10,00 - Audiență de lucru cu Dl. Ministru al Italiei pentru a stabili activitatea și compunerea Consiliilor mixte în teritoriul cedat.

Cu această ocazie prezintă Domnului General Antonescu pe Dl. Colonel Della Porta - acreditat de Guvernul Italiei pe lângă Guvernul Român - în calitate de Înalț Comisar pentru chestiuni economice și comerciale.

10,30 - Audiență de lucru cu Dl. Ministru al Germaniei pentru stabilirea activității comisiunilor mixte în teritoriul cedat.

Cu această ocazie, Dl. Ministru al Germaniei a prezentat pe Excelența Sa Dl. Lorenz Werner, Șeful Suprem al Grupului S.S., căruia Dl. General Antonescu i-a conferit ordinul Mare Cruce - „Coroana României”.

11,00 - Consiliu de Cabinet²¹¹.

Scop:

- Discutarea problemelor de politică externă,
- Chestiunea aprovizionărilor cu alimente,
- Ieftinirea medicamentelor,
- Acordarea de fonduri pentru căminele studențești.

13,50 - Dejunul la Președinție.

17,30 - Dl. Ministru al Italiei - audiență de lucru.

17,45 - Dl. Horia Cosmovici - prezintă o lucrare ordonată.

18,00 - Problema macedoneană:

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului de Miniștri,
- Dl. Papanace - Subsecretar de Stat la Finanțe,
- Dl. Batzaria²¹²,

²¹⁰ **Ileana** (1908-1991) - principesă, fiica Regelui Ferdinand I și a Reginei Maria. Raporturi excelente cu I. Antonescu, întreținute mai ales printr-o bogată corespondență. A emigrat în 1948. A fost căsătorită în două rânduri, cu Anton de Habsburg (șase copii) și cu dr. Ștefan Isărescu. S-a stabilit finalmente în SUA, unde s-a călugărit („Maica Alexandra”). Pagini memorialistice (Florin Manolescu, *Enciclopedia Exilului Literar românesc*, p. 397-398).

²¹¹ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 544-566 și comunicatul oficial (*Registrul istoric*, I, f. 182-183).

²¹² **Nicolae Batzaria** (1874-1952) - născut în Macedonia, a susținut, ca deputat și ministru, dreptul aromânilor în Turcia, ajunge în România în 1918, reputat jurnalist și luptător, sub regimul comunist

- Dl. Papacostea²¹³,
- Dl. Prof. Murnu²¹⁴.

18,15 - Dl. General Văleanu - cereri personale.

18,30 - Dl. Ing. Alex. Ștefănescu - chestiuni de ordin general.

20,00 - Dl. Ministru Fabricius - discuțiuni economice.

20,30 - Dl. Eugen Cristescu. Dă relații referitoare la Serviciul de Siguranță al Statului.

20,45 - Dl. Alex. Ghica. Dă relații referitoare la Serviciul de Siguranță al Statului.

Joi, 5 decembrie 1940^{lix}

7,45 - Domnul General Antonescu, Conducătorul Statului, însoțit de Dl. General Șteflea, Secretar General pentru Armată, și Dl. Col. Elefterescu, Director de Cabinet al Președinției, a plecat la Târgoviște pentru a asista la Aplicația de Batalion Întărit, executată la 5 decembrie 1940, în regiunea Târgoviște, în fața Majestății Sale Regelui.

10,00 - Târgoviște.

- Sosirea Majestății Sale Regelui.
- Trecerea în revistă a companiei de onoare.
- Călătorie cu mașina „tout-terrain” la Cota 321.

10,10 - Desfășurarea exercițiului:

- a. Intrarea în poziție a unei companii de motocicliști;
- b. Cucerirea unei cote;
- c. Instalarea posturilor de observare ale artileriei;
- d. Atac simultan al infanteriei și carelor blindate cu ajutorul artileriei;
- e. Lupte între carele blindate și vânătorii de care.

12,30 - Terminarea exercițiului.

12,40 - 13,00 - Discuțiuni.

13,10 - **13,50** - Gustarea.

13,55 - Trecerea în revistă a companiei de onoare, rămas bun de la Șeful Misiunii Militare Germane.

14,00 - Dl. General Antonescu continuă drumul cu automobilul spre Predeal.

În drumul către Predeal, Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. Lt. Col. Elefterescu, vizitează Sanatoriul Militar de tuberculoză de la „Lăculețe”, unde constată lipsă de gospodărie și o prea mică alocăție bănească pentru soldații bolnavi.

Se ordonă măsurile ce urmează a se lua pentru buna stare a acestui sanatoriu și majorează alocăția subofițerilor și trupei de la 28 la lei 60 pe zi.

17,00 - În continuarea drumului spre Predeal, se vizitează și Sanatoriul de tuberculoză de la Moroeni, jud. Dâmbovița, unde se constată o foarte bună administrație și cea mai desăvârșită gospodărie.

Vineri, 6 decembrie 1940 (Sf. Nicolae)

arestat, pentru a-și afla sfârșitul în lagărul de exterminare Ghencea (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 36).

²¹³ **Victor Papacostea** (1900-1962) - istoric, specializat în balcanistică, profesor universitar, fondatorul și directorul unui institut de cercetări balcanice (1938-1947).

²¹⁴ **George Murnu** (1858-1957) - istoric, poet și profesor, traducător celebru al poemelor homerice, membru al Academiei Române, reprezentant de elită al aromânilor (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 276; *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 200-201).

Reședința de odihnă la Predeal.

Timpul întregii zile este consacrat lucrului în colaborare cu Dl. Prof. Mihai Antonescu, Ministrul Justiției.

Sâmbătă, 7 decembrie 1940^k

Se rezolvă corespondența trimisă de la București. Este chemat și primit în audiență Prefectul Jud. Prahova.

La dejun sunt invitați Doamna și Dl. Ministru Cancicov, care supune D-lui General cele înfăptuite la Berlin.

Duminică, 8 decembrie 1940

10,00 - Sosirea de la Predeal.

În conformitate cu programul anunțat prin presă, a avut loc astăzi, de la orele 9 până la orele 12,30, Adunarea Națională a foștilor luptători din România, în fața Mormântului Eroului Necunoscut din Parcul Carol²¹⁵.

Încă din zorii zilei asociațiile de foști luptători din întreaga Țară au început să sosească în Gara de Nord în frunte cu drapelurile lor, îndreptându-se spre locul de adunare la Piața Parcului Carol. Pe întreg traseul au fost arborate drapelurile naționale, iar Parcul Carol, frumos pavozat și cu drapelurile naționale ale țărilor amice.

Adunarea a avut de scop afilierea tuturor asociațiilor din întreaga Țară într-un singur Comandament Național al Foștilor Luptători, sub președinția D-lui General Băgulescu Gheorghe.

La această manifestație ostășească au participat:

- Dl. General Antonescu, Conducătorul Statului,
- Dl. Horia Sima, Comandantul Mișcării Legionare,
- Membrii Guvernului Român,
- Reprezentanții Corpului Diplomatic,
- Reprezentanții Asociațiilor Culturale,
- Delegații misiunilor: Germană, Italiană, Japoneză.

Au participat circa patruzeci mii foști luptători, aparținând asociațiilor:

- Cavalerii Ordinului „Mihai Viteazul”,
- Cavalerii Ordinului „Virtutea Aeronautică”,
- Cavalerii Ordinului „Virtutea Militară”,
- Societatea Regele Mihai I,
- Societatea Ofițerilor de Rezervă,
- Societatea Vitejii Neamului,
- Societatea Frontul Ostășesc,
- Societatea Mutilaților și Invalizilor de Război,
- Societatea Gloriile Neamului,
- Societatea Orfanii de Război,
- Asociația Bărbăție și Credință,
- Uniunea Generală a Subofițerilor Pensionari,

²¹⁵ Relatare și în *Registrul istoric*, I, f. 184-187.

- Asociația Voluntarilor de Război,
- Uniunea Foștilor Voluntari Români,
- Gărzile Ardelene,
- Avântul Țării,
- Societatea Mărășești,
- Societatea Făuritorii României Mari,
- Cercul Subofițerilor de Război,
- Liga Foștilor Luptători,
- Asociația Eroii Neamului,
- Asociația „Victoria”,
- Asociația Regele Mihai I al tuturor Românilor,
- Cercetașii de Război,
- Secțiunile feminine ale Surorilor de Caritate,
- Voluntare ale Asociațiilor Făuritorii României Mari,
- Voluntare ale Asociațiilor Voluntarii de Război,
- Văduvele de război,
- Asociația Surorilor de Caritate de Război.

La orele 11,30, Dl. General Ion Antonescu, însoțit de suita sa, a fost primit de Dl. General Băgulescu la intrarea în Parcul Carol, care i-a dat raportul în ovațiunile prelungite ale mulțimii.

Apoi a trecut în revistă Compania de Onoare, după care s-a procedat la depunerea coroanelor de flori pe mormântul Eroului Necunoscut.

Solemnitatea s-a deschis printr-un serviciu religios oficiat de I.P.S. Episcop de la Sfânta Patriarhie, asistat de I.P.S. Episcop Gherontie și un sobor de preoți.

După terminarea serviciului religios, Dl. General Băgulescu Gh., adresându-se Conducătorului Statului, Misiunilor Străine, Guvernului legionar, precum și armatei, a vorbit despre scopul și importanța momentului de față, când cele 30 de asociații de foști luptători și-au dat mâna, unindu-se din toate unghiurile țării, sub un singur Comandant Național, gata de luptă, oricând țara o va cere.

După Dl. General Băgulescu au luat cuvântul pe rând Președinții și Delegații asociațiilor de foști luptători, care și-au exprimat sentimentele lor de completă supunere, încadrare în noua ordine de Stat și adeziunea fără rezerve la noul Comandament al Asociației de foști luptători, sub președinția D-lui General Băgulescu.

Dl. General Ion Antonescu, Conducătorul Statului, în ovațiuni prelungite, a luat cuvântul, exprimându-și mulțumirea, văzând reuniți pe foștii luptători într-o singură forță, concretizând noile principii de luptă ale noului Stat Legionar.

Cuvântarea²¹⁶, care a impresionat mulțimea, s-a terminat în uralele nesfârșite ale miilor de ascultători, la orele 12,30.

La apelul D-lui General Băgulescu, foștii luptători s-au încolonat în ordinea stabilită pentru defilare, prin fața mormântului Eroului Necunoscut, primită fiind de Dl. General Antonescu cu întreaga asistență a Guvernului, a Corpului Diplomatic și a misiunilor străine.

Coloanele s-au îndreptat apoi spre Palatul Regal și Președinția Consiliului de Miniștri, parcurgând străzile: 11 Iunie, Calea Rahovei, Cheiul Dâmboviței și Calea Victoriei până în Piața Victoriei.

²¹⁶ Textul integral, în *Registrul istoric*, I, f. 184-187.

Foștii luptători au defilat în fața Palatului Regal, iar, la Președinția Consiliului de Miniștri, au organizat o manifestare ostășească primită de Domnul General Ion Antonescu, Conducătorul Statului, și Domnul Horia Sima, Comandantul Mișcării Legionare din România, precum și Domnul General Băgulescu, Președintele Comandamentului Național al Foștilor Luptători, în timp ce muzica militară a intonat imnul „Deșteaptă-te Române”.

La orele 14, Asociațiile de foști luptători s-au răspândit în ordine cu consemnul ca fiecare să treacă pe la sediile lor.

În după-amiaza zilei, Dl. General Antonescu lucrează în biroul Președinției, împreună cu Dl. Ministru [Mihai] Antonescu, până la orele 21,30.

Luni, 9 decembrie 1940

7,00 - Începerea lucru.

10,30 - Dl. Ministru Fabricius este primit în audiență, cu care ocazie D-sa prezintă D-lui General Antonescu pe Dl. Obersstarbeitsführer Müller Brandenburg, colaboratorul Ministrului Muncii.

14,20 - Dejunul la Președinție.

15,00 - Consiliul de Miniștri²¹⁷, la care au luat parte următorii D-ni Miniștri:

- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
- Dl. Col. Rioșanu - Subsecretar de Stat la Interne,
- Dl. Const. Papanace - Subsecretar de Stat la Finanțe,
- Dl. Pătrașcu - Secretar General al Legiunii,
- Dl. Alex. Ghica - Director General al Siguranței Statului.

În acest Consiliu, prezidat de Dl. General Antonescu, Conducătorul Statului, s-au discutat măsurile de ordine internă ce urmează a se pune în aplicare.

17,00 - Dl. Hoare, Ministrul Angliei la București, este primit în audiență de lucru.

17,45 - Expun D-lui General Antonescu îmbunătățirile aduse până în prezent în Capitală și, mai ales, la periferie, rezultatele obținute de cantinele înființate și ce măsuri de ajutorare s-au luat pentru ajutorarea populației nevoiașe a Capitalei, cu ocazia Sf. Sărbători ale Crăciunului:

- Dl. I. Vântu - Primarul Capitalei,
- Dl. Gh. Mailat - ajutor de primar.

18,30 - Consiliul de Miniștri²¹⁸ - prezidat de Dl. General Antonescu, la care au luat parte:

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului,
- Dl. Mihail Sturdza - Ministrul de Externe,
- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
- Dl. Inginer Mareș - Ministrul Agriculturii și Domeniilor,
- Dl. C. Georgescu - Subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale.

S-au discutat și hotărât măsurile ce urmează a se lua în vederea respectării Tratatului încheiat la Craiova, între România și Bulgaria²¹⁹. Rezolvarea schimbului de populație conform condițiilor tratatului.

20,00 - Dl. Ministru Valer Pop informează și dă relații D-lui General Antonescu cu privire la tratativele duse la Berlin pentru teritoriul cedat ungarilor.

²¹⁷ Eroare, la Președinția Consiliului de Miniștri desfășurându-se, sub conducerea lui I. Antonescu, ședința săptămânală de colaborare a departamentelor militare ale guvernului (*Registrul istoric*, I, f. 188-189, comunicatul nr. 159).

²¹⁸ *Vezi Stenogramele...*, I, p. 566-569.

²¹⁹ Referire la Tratatul de la Craiova din 7 septembrie 1940 privind retrocedarea Cadrilaterului Bulgariei.

21,30 - Dl. V. Dimitriuc - Subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale - informații și relații de detaliu asupra negocierilor economice ce au avut loc la Berlin.

22,00 - Masa de seară la Președinție.

Marți, 10 decembrie 1940^{lxi}

10,30 - Consiliu de Cabinet²²⁰ - prezidat de Dl. General Antonescu și în care Dl. Ministru Mircea Căncicov a expus felul în care au decurs tratativele economice încheiate de D-sa la Berlin și avantajele ce prezintă pentru România.

13,30 - Dl. Viorel Trifa²²¹, Președintele Uniunii Naționale a Studenților Creștini Români, dimpreună cu toți studenții ce au serbat ziua de 10 Decembrie, au făcut o impunătoare manifestație de simpatie și respect D-lui General Antonescu, Conducătorul Statului, în curtea Președinției Consiliului de Miniștri.

Dl. General Antonescu a coborât în mijlocul studențimii, mulțumind pentru atașamentul ce-i dovedește și ordinea în care a decurs manifestația, arătând că studențimea poate fi sigură de grija ce-i poartă, care este, în definitiv, grija țării.

14,00 - Masa la Președinție.

16,45 - Dl. Ministru al Japoniei, Jyoji Matchida, este primit în audiență de plecare.

17,00 - Primarul orașului Târgoviște (Dl. Grigorescu) - chemat de Dl. General pentru a da relații în următoarele chestiuni vitale ale acestui oraș:

- Problema cotelor petrolifere;
- Împrumuturile județene;
- Canalizarea cartierelor ocupate de unitățile moto-mecanizate.

17,30 - Consiliul de Miniștri²²².

19,30 - Dl. Pătrașcu, Secretar General al Mișcării Legionare, este chemat de Dl. General Antonescu pentru a i se aduce la cunoștință diferite abuzuri comise de legionari.

Miercuri, 11 decembrie 1940^{lxii}

7,00 - Începerea lucrului.

11,00 - Audiențe²²³:

²²⁰ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 569-575.

²²¹ **Viorel (Valerian) D. Trifa** (1914-1987) - teolog, originar din Țara Moșilor, unul dintre liderii tineretului legionar, în 1940-1941 președintele Uniunii Naționale a Studenților Creștini din România, participant activ la rebeliunea din ianuarie 1941, iar apoi, fugit în Germania, avea să fie internat la Buchenwald. După război, VDT s-a stabilit în SUA, ajungând în fruntea Episcopiei ortodoxe a românilor americani, dar în cele din urmă, cercetat în privința trecutului său legionar, a fost expulzat de autoritățile federale (1983), pentru a se stabili în Portugalia, unde și-a aflat sfârșitul (*Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 274-276; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 145-146; Gerald J. Bobango, *Religion and Politics: Bishop Valerian Trifa and His Time*, Boulder/New York, Columbia University Press, 1981).

²²² Vezi *Stenogramele...*, I, p. 575-600. În context, generalul Ion Antonescu s-a referit la *principiile economice* ale colaborării României cu Germania, stabilite în cursul întrevederilor cu Adolf Hitler din noiembrie 1940, după cum și la *condițiile politice* admise: „...*Pe plan politic le-am arătat [germanilor] independența totală politică a Neamului Românesc, oricare ar fi structura politică pe care o va lua Europa de mâine. Eu nu m-am dus ca să dau această generație și acest regim [la Berlin]..., nu m-am dus să o [le] dau legată [legate] germanilor sau, cum s-ar zice, să-mi vând Neamul Românesc (subl. ns.)*” (p. 597).

- I.P.S. Mitropolitul Nifon.
- 11,30** - Dl. Colonel Della Porta.
- 12,00** - Dl. Alex. Constant - Subsecretar de Stat al Propagandei.
 - Dl. Nelly Mânzatu²²⁴ - Director radio-difuziune.
 - Dl. Victor Medrea - Secretar General la Propagandă.
- 12,30** - Dl. Sever Dan - comunicări urgente.
- 12,45** - Dan Periețeanu - Director General al Domeniilor Reșița și Uzinele Astra.
- 13,00** - Consiliul economic:
 - Dl. Ministru Dragomir,
 - Dl. Ministru Cancicov,
 - Dl. Ministru Protopopescu,
 - Dl. General Pantazi,
 - Dl. Col. Orezeanu.
- 14,20** - Masa la locuința D-sale.
- 16,00** - Lucru cu Dl. Maior Marin - în legătură cu călătoria D-lui General Antonescu la Roma și Berlin.
- 18,00** - Domnul Ministru al Greciei.
- 18,30** - Nunțiul Apostolic.
- 19,00** - Domnul General Băgulescu.
- 19,15** - S-a discutat chestiunea românilor macedoneni față de evenimentele actuale:
 - Dl. Ministru Alex. Constant,
 - Dl. Ministru Papanace.
- 19,30** - Dl. Sever Bocu.
- 20,00** - Dl. General Dona - face comunicări în legătură cu abuzurile comise de legionari în ultima vreme și prezintă pe Dl. Colonel Stănescu.
 - Dl. Colonel Stănescu - în calitate de șef al familiei Cantacuzino - roagă pe Dl. General Antonescu a lua măsuri contra procedeele lipsite de disciplină ale legionarilor față de bunurile și membrii acestei familii.
- 20,15** - Dl. Prof. Onicescu.
- 20,30** - Dl. Procuror Chiriac - Șeful Cenzurii - relații în chestiuni de presă.
- 20,40** - Dl. Dorin Pavel prezintă D-lui General Antonescu planul lucrărilor de amenajare a unui post în București.

Joi, 12 decembrie 1940^{lxiii}

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 11,00 - 13,40** - Rezultatul controlului administrativ ordonat a se face la regimente:
 - Dl. General Pantazi,
 - Dl. General Ioanițiu,
 - Dl. General Alexandrescu,
 - Dl. General Ștefleă.
- 14,00** - Masa la locuința D-sale.
- 15,30** - Serbarea orfanilor de la Mănăstirea Bistrița - pusă sub patronajul D-lui General

²²³ Vezi lista audiențelor și în *Registrul istoric*, I, f. 190-191.

²²⁴ **J. N. Manzatti** (1905-1986) - compozitor (cf. *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 181; Vasile Pascu, *Regimul totalitar comunist în România. 1945-1989*, II, p. 839).

Antonescu, care a avut loc în sala cinematografului „Aro”, la care D-na și Dl. General Antonescu au asistat.

18,00 - Dl. Prof. Brăileanu - Ministrul Cultelor și Artelor și Educației Naționale.

18,30 - Dl. Aurel Cosma aduce la cunoștință D-lui General Antonescu chestiuni de politică externă.

18,45 - Dl. Dan Periețeanu - chestiuni în legătură cu Societatea „Reșița”.

19,15 - S-au discutat chestiunile vitale ale Societății de Telefoane:

- Dl. Ministru Crețeanu,
- Dl. Quinn - Director delegat la Telefoane,
- Dl. Walsler - Director delegat la Telefoane.

20,00 - Chestiuni în legătură cu protestul făcut de ministrul Sovietelor la București față de publicațiile din ziarele românești ce-și arată ostilitatea contra regimului sovietic:

- Dl. General Șteflea,
- Dl. Ministru Constant,
- Dl. Ministru Sturdza²²⁵.

21,00 - Domnul General Antonescu împreună cu Doamna au luat masa la Clubul German, invitați fiind de Domnul Ministru Wilhelm Fabricius.

Vineri, 13 decembrie 1940^{lxiv}

6,30 - Începerea lucrului.

10,00 - Secretarii Generali ai Ministrului Agriculturii au fost chemați de Dl. General Antonescu pentru a arăta armonia ce trebuie să existe la sus-citatul Minister.

11,00 - Consiliul de Cabinet²²⁶. Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne - face o expunere asupra agitațiilor comuniste:

- Arată arestările operate;
- Se discută planul general de aprovizionare al țării;
- Intensificarea transporturilor;
- Unificarea legislației.

12,30 - Dl. Andreas Schmidt.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

16,00 - Consiliul de Administrație al Fundației „Jean Mihail”, compus din:

- Dl. General Antonescu - președinte,
- Dl. Ministru Mareș - membru,
- Dl. Ministru Brăileanu - membru,
- Dl. Prof. Rădulescu-Motru - membru,
- Dl. Dr. Angelescu - membru.

Au discutat:

- Chestiunea construirii maternității;
- Diverse nevoi la ordinea zilei.

17,00 - Forul Legionar - prezidat de Dl. General Antonescu - compus din:

- Dl. Horia Sima,
- Dl. Papanace,
- Dl. Col. Zăvoianu,

²²⁵ Cf. lista audiențelor din ziua respectivă și în *Registrul istoric*, I, f. 192.

²²⁶ *Vezi Stenogramele...*, I, p. 600-626; *Registrul istoric*, I, f. 194 (comunicatul nr. 160).

- Dl. Radu Mironovici,
- Dl. Mile Lefter,
- Dl. Corneliu Georgescu,
- Dl. Aristotel Gheorghiu,
- Dl. Popescu Buzău,
- Dl. Ilie Gârneață,
- Dl. N. Pătrașcu.

În acest Consiliu al forului legionar s-au discutat:

1. Problema ordinii în Legiune și a legionarilor în manifestările publice și particulare.
2. Problema românilor din Grecia - față de persecuțiile grecești.

20,10 - Dl. Ministru Fabricius - vizită de plecare, fiind rechemat de Guvernul Reichului.

21,00 - D-nii:

- Ministru Papanace,
- Ministru Crețeanu,
- Eugen Demetrescu,
- Miclescu,
- Quinn,
- Walser.

Chemați de Dl. General Antonescu pentru a discuta chestiunea Soc. Anonimă de Telefoane.

21,30 - Membrii „Societății Scriitorilor Români”²²⁷.

Sâmbătă, 14 decembrie 1940^{lxv}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Aduc la cunoștință D-lui General Antonescu chestiuni administrative petrecute în județ în legătură cu agricultura:

- Dl. Ministru Mareș,
- Dl. Voinea - Prefectul jud. Vlașca.

9,15 - Dl. Col. Dr. Holban - chestiuni personale.

9,30 - Dl. Ministru Valer Pop.

9,45 - Dl. Col. Râmniceanu - audiență de lucru.

10,00 - 11,00 - Consiliul Ministerului de Interne. Au luat parte:

- Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne,
- Dl. Ministru Crețeanu - Ministrul de Finanțe,
- Dl. Ministru Iașinsky - Ministrul Muncii și Sănătății,
- Dl. Ministru Antonescu - Ministrul de Justiție,
- Dl. Ministru Sturdza - Ministrul de Externe.

12,00 - Primarul Capitalei - aduce lucrările ordonate și expune planul de ajutorare a oamenilor nevoiași pentru sărbători.

12,15 - Dl. Balbino Giugliano (fost Ministru al Educației Naționale și Vicepreședintele Institutului Național pentru relațiile cu străinătatea) - audiență de prezentare²²⁸.

12,30 - Au discutat cu Dl. General Antonescu organizarea Secretariatului General al Președinției Consiliului de Miniștri:

²²⁷ Cf. *Registrul istoric*, I, f. 194-195.

²²⁸ I. Antonescu personal a avizat audiența.

- Dl. General Șteflea,
- Dl. Portocală²²⁹.

13,00 - Dl. Ing. Ștefănescu - chestiuni de ordin general.

14,00 - Masa la locuința D-sale.

16,00 - Rezolvarea corespondenței urgente.

17,15 - Domnul General Antonescu părăsește Bucureștiul, ducându-se la Predeal. Acolo, erau deja: Doamna Antonescu, Doamna Goga și Dl. Ministru Fabricius, cu Doamna și Domnișoara.

Duminică, 15 decembrie 1940

La dejun, Domnul General Antonescu a invitat pe Domnul Ministru Fabricius cu familia.

Între orele 10,30 - 11,00 primește pe Dl. Bayer, proprietarul hotelului „Carmen” din Predeal.

După-amiază a venit medicul francez Dr. Prieur, care, împreună cu Dl. Med. Cpt. Dr. Stroescu, au făcut un consult Doamnei General Antonescu, care nu se simțea bine.

Luni, 16 decembrie 1940^{bxvi}

La ora 17,30 - Dl. Ministru Fabricius - cu Doamna și Domnișoara - pleacă spre București cu automobilul.

Între orele 12,00 - 13,00 Domnul General Antonescu, însoțit de Dl. Locotenent Vergoti, pleacă la terenul de sky.

La dejun Dl. General reține pe Dl. Prefect al județului Prahova (Dl. Marin Stănescu) și pe Dl. Locotenent Vergoti.

La ora 16 primește pe Dl. Căpitan Busuioc, Comandantul Batalionului de Vânători local, apoi pe Dl. Căpitan Tarnovsky, administrator al Domeniilor Coroanei din regiune.

Mărți, 17 decembrie 1940^{bxvii}

Domnul General Antonescu pleacă din Predeal la orele 8,15 și sosește în București la ora 11,05.

12,00 - Domnul General Speidel.

12,30 - Dl. Ministru Mareș - chestiuni urgente de serviciu.

12,45 - Dl. Procuror Chiriac - șeful Cenzurii - chestiuni în legătură cu serviciul.

13,15 - Dl. Colonel Rioșanu - Subsecretar de Stat la Ministerul de Interne.

13,30 - Directorul Societății de Gaz și Electricitate aduce la cunoștință D-lui General Antonescu greutățile ce le întâmpină din partea legionarilor în conducerea societății:

- Dl. Ing. Leonida (Directorul Societății de Gaz și Electricitate).
- Dl. I. Gh. Vântu - Primarul Capitalei.
- Dl. Mailat - ajutor de Primar.

13,45 - Dl. Stoicănescu.

18,10²³⁰

²²⁹ **Radu Portocală** (1888-1952) - politician liberal, deputat și fost ministru, mort la Sighet.

²³⁰ A început un Consiliu de Cabinet, nemenționat în *Jurnal (Stenogramele..., I, p. 627-642)*, despre care însă face vorbire comunicatul oficial nr. 161 (*Registrul istoric, I, f. 198-199; Jurnal, I, f. 22*).

Miercuri, 18 decembrie 1940^{lxviii}

7,00 - Începerea lucrului.

10,30 - Domnul General Antonescu vizitează magazia cu daruri strânse ca ajutoare pentru a fi împărțite cu ocazia Crăciunului.

11,00 - Dl. General Virgil Bădulescu²³¹.

12,30 - Dl. Ministru al Italiei - care prezintă D-lui General Antonescu pe Dl. Montessi, Președintele Consiliului de Administrație al Societății de zahăr „Danubiana”.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

17,00 - Dl. Ministru Cancicov - audiență de lucru.

17,30 - Audiență de lucru²³²:

- Dl. Ministru Protopopescu,

- Dl. Ministru Crețeanu.

19,00 - Dl. Arhitect Iotzu cu o delegație Româno-Macedoneană care expune D-lui General Antonescu doleanțele Românilor din Grecia.

19,30 - Dl. Ministru Cretzianu²³³ (de la Externe).

19,45 - Dl. George Assan.

20,00 - Dl. Andrei Corteanu²³⁴.

20,10 - Dl. Dr. Alex. Vaida-Voevod²³⁵.

²³¹ **Virgil Bădulescu** - fost cdt. al Liceului Militar de la Dealu, simpatii legionare, martor în „procesul” lui C. Z. Codreanu din mai 1938.

²³² Pentru această oră, inițial fusese programat C. I. C. Brătianu (cf. *Jurnal*, varianta 1, f. 22), dar, reprogramat, va fi primit la 20.XII.1940 (vezi *infra*).

²³³ **Alexandru Cretzianu** (1895-1979) - diplomat de carieră, participant la primul război mondial, încadrat în MAE al României în 1918, funcționând mai ales în Centrală - șef al Secției Liga Națiunilor (1929-1932), al Departamentului Politic (1933-1938) și, în fine, secretar general al instituției (1939-1941). A demisionat în octombrie 1941, pentru ca, la 15 septembrie 1943, la insistențele lui Iuliu Maniu, Mareșalul Antonescu să-l desemneze ministru al României la Ankara (1943-1947). La încetarea misiunii, nu a revenit în țară, integrându-se activ în exilul românesc anticomunist, mai ales că după 1947 s-a stabilit în SUA. În toamna anului 1947, A. C. a fost implicat și condamnat în contumacie în procesul înscenat de comuniști PNȚ-ului (M. D. Ciucă, ed., *Procesul lui Iuliu Maniu*, III, București, Editura Saeculum I. O., 2001). În exil, A. C. s-a impus între liderii *Comitetului Național Român*, context în care a desfășurat o vastă activitate, dar, totodată, dimpreună cu Constantin Vișoianu, s-a confruntat cu serioase dificultăți în problema ridicării și cheltuirii „Fondului Național” deus în Elveția, destinat de Mareșalul Antonescu în 1944 exclusiv pentru susținerea exilului anticomunist în caz de ocupație sovietică la București. A fost creatorul și deținătorul unei impresionante arhive personale, deusă de succesori spre păstrare la faimoasele *Hoover Institution Archives* din Palo Alto, Stanford University, California. Termenul de deschidere a fondului a fost îndepărtat până la anul 2020. Memorialist (Eugen Stănescu și colaboratori, *Alexandru Cretzianu. Un diplomat de carieră în misiunea pentru pregătirea ieșii României din Axă*, Ploiești, Editura Mectis, 1999; Florin Manolescu, *Enciclopedia Exilului Literar românesc*, p. 212-213; S. D. Spector, *A Romanian Wallenberg ?*, în „Lock Haven International Review”, nr. 1/1987, p. 31-48; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 115; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial*, p. 297-298; Alexandru Cretzianu, *Relapse into Bondage: Political Memoirs of a Romanian Diplomat, 1918-1947*, edited by S. D. Spector, Iași - Oxford - Portland, The Center for Romanian Studies, 1998).

²³⁴ **Andrei Corteanu** - cunoscut jurnalist, fondator și director de publicații („Revista Vremii” ș.a.).

Joi, 19 decembrie 1940

7,00 - Începerea lucrului.

11,00 - Dl. General Antonescu pleacă la Palatul Regal din Calea Victoriei, însoțit de Dl. Col. Elefterescu, Director de Cabinet, pentru a lua parte la prezentarea scrisorilor de acreditare Majestății Sale Regelui a noilor miniștri plenipotențiar acordați [pe lângă] Guvernul Român.

11,30 - Prezentarea noului Ministru al Spaniei Don Jose Rojas Moreno - la Palatul Regal.

12,30 - Prezentarea noului Ministru al Japoniei - Dl. Ksusui - la Palatul Regal.

13,00 - Dl. Col. Karl Spalcke - Șeful Secției Economice al Misiunii Germane în România. Audiență de prezentare, după care este reținut la masă împreună cu aghiotantul său (Lt. rez. Inginer Heinz Buchas).

13,30 - Dejunul la locuința D-sale, având ca invitați pe:

- Dl. General Hansen - Șeful Misiunii Germane,
- Dl. Ministru Neubacher - pentru chestiunile economice,
- Dl. Ing. H. Buchas - aghiotantul D-lui Col. Spalcke,
- Dl. Col. Spalcke - Șeful Secției Economice al Misiunii Germane,
- Dl. Ministru Mihai Antonescu.

17,45 - Prezentarea Comisiei Medicilor Germani în România, compusă din:

- Dr. Wiehler - Șeful Misiunii,
- Dr. Friedl - membru,
- Dr. Wodraska - membru,
- Dr. Heim - membru,
- Dr. Schorsten - membru,
- Dr. Müller - membru,

iar D-na Ilse Steinhoff - fotografă - a luat câteva clișee cu Dl. General Antonescu în cabinetul de lucru²³⁶.

18,00 - Consiliul Economic²³⁷ - prezidat de Dl. General Antonescu, Conducătorul Statului Român, și cu următorii Domni Miniștri:

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului de Miniștri,
- Dl. Lt. Col. Nic. Dragomir - Ministrul Coordonării,
- Dl. George Crețeanu - Ministrul de Finanțe,
- Dl. Ing. Nic. Mareș - Ministrul Agriculturii și Domeniilor,
- Dl. General Dobre - Subsecretar de Stat al Înzestrării Armatei,
- Dl. Ion Protopopescu - Subsecretar de Stat la Lucrări Publice,

²³⁵ **Alexandru Vaida-Voievod** (1872-1950) - dr. în medicină, participant activ la lupta politică a românilor din Transilvania la confluența secolelor XIX-XX împotriva Imperiului Dualist, unul dintre principalii actori ai cauzei naționale transnistriene la Alba Iulia la 1 Decembrie 1918. A. V.-V., ca șef al așa-zisului „Bloc Democratic”, prim-ministru și ministru de externe al guvernului (decembrie 1919-martie 1920) care a trecut prin Parlament legile fundamentale privind consacrarea unirii tuturor provinciilor istorice cu Patria-Mamă (decembrie 1919). În România Mare, fruntaș de marcă al Partidului Național și, apoi, al PNȚ, ajungând ministru și în două rânduri premier (1932-1933), admirator și susținător al forțelor de dreapta, context în care se desparte de Iuliu Maniu (1936). A menținut raporturi excelente cu I. Antonescu. Sub comuniști, hăituit neconținut, avea să sfârșească în condiții misterioase la Sibiu (Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, p. 707-711).

²³⁶ Vezi și *Jurnal*, varianta 1, f. 25-26.

²³⁷ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 643-686.

- Dl. V. Dimitriuc - Subsecretar de Stat al Educației Naționale,
- Dl. Const. Papanace - Subsecretar de Stat al Finanțelor,
- Dl. Corneliu Georgescu - Subsecretar de Stat al Economiei Naționale,
- Dl. N. Petra - Subsecretar de Stat al Economiei Naționale.

S-a discutat și luat hotărâri asupra următoarelor probleme:

- Problema prețurilor bumbacului, lânii etc.,
- Problema prețurilor pâinii și îmbunătății calității,
- Problema aprovizionării armatei.

21,00 - Dineu la Președinție având ca invitați pe D-nii:

- Dl. Horia Sima - Vicepreședintele Consiliului de Miniștri,
- Dl. Mihai Antonescu - Ministrul Justiției,
- I. Gh. Vântu - Primarul Capitalei,
- Dl. Andrei Ionescu - Comandant legionar,
- Dl. Avocat Vergoti - Comandant legionar,
- Dl. Horia Cosmovici.

Vineri, 20 decembrie 1940

7,00 - Începerea lucrului.

9,45 - S-a discutat problema recensământului general:

- Dl. Ministru Dragomir
- Dl. Ministru Corneliu Georgescu
- Dl. Sabin Mănuilă²³⁸.

11,00 - 13,00 - Consiliu de Cabinet²³⁹, prezidat de Dl. General Antonescu, Conducătorul Statului, și [cu] următorii Domni Miniștri:

- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Dl. General Petrovicescu,
- Dl. Mircea Cancicov,
- Dl. Ministru George Crețeanu,
- Dl. Ministru Rioșanu,

²³⁸ **Sabin Manuilă (Mănuilă)** (1894-1964) - studii la Budapesta, dr. în medicină, colaborator al lui Victor Babeș, bursier Rockefeller, reputat specialist în sociologie, statistică și demografie, realizând, singur sau în colaborare cu specialiști de elită (D. Gusti, D. C. Georgescu, Romulus Vulcănescu, Wilhelm Filderman, Anton Golopenția ș.a.), lucrări fundamentale în domeniu (Recensământul din 29 decembrie 1929, *Enciclopedia României*, românii din afara granițelor, editor al *Anuarului Statistic al României*), membru corespondent al Academiei Române, conducător al Institutului Central de Statistică a Statului din București (1934). Deși partizan al curentelor democratice, oferind refugiu la Institutul său unor cunoscuți intelectuali comuniști, SB a colaborat excelent cu regimul antonescian, iar, după război, finalmente a fost determinat să emigreze ilegal (1948), stabilindu-se în SUA, unde s-a integrat admirabil în rândurile exilului, punând bazele Fundației „Iuliu Maniu” (Ilie Bădescu, Mihai Ungheanu, coordonatori, *Enciclopedia valorilor reprimare*, II, p. 28-34; Gh. Buzatu, *Noi informații privind viața și opera lui Sabin Manuilă*, în Sorina și Ioan Bolovan, eds., *Sabin Manuilă. Istorie și demografie*, Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane, 1995, p. 41-55; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, București, Editura Academiei Române, 1999, p. 318-319; Academia Româno-Americană de Științe și Arte, *Români în știința și cultura occidentală. Enciclopedie*, Davis/ California, 1992, p. 242-245; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 257).

²³⁹ *Vezi Stenogramele...*, I, p. 686-704; *Registrul istoric*, I, f. 204 (comunicatul nr. 162).

- Dl. Ministru Dragomir.
- S-au discutat următoarele probleme:
 - Recensământul general al populației,
 - Suprafețele însămânțate,
 - Standardizarea uneltelor agricole,
 - Standardizarea încălțăminte populare.
- 13,00** - Domnul Ministru al Turciei.
- 13,15** - Domnul Ministru al Spaniei - prezentare.
- 13,20** - Domnul Ministru al Greciei.
- 13,30** - Domnul Ministru al Italiei.
- 13,45** - Domnul Ministru al Elveției.
- 14,00** - Dejunul la locuința D-sale.
- 16,00 - 17,45** - Domnul General Antonescu ia parte la ședința solemnă a Academiei Române, care comemorează pe V. Alecsandri. Conferința a fost ținută de Dl. Prof. Caracostea²⁴⁰.
- 18,15 - 19,30** - Dl. General, împreună cu D-na General, asistă la serbarea datinelor de Crăciun din sala „Arta”, unde sunt invitați și ofițerii Misiunii germane.
- 19,30** - Dl. Ministru Fabricius.
- 19,45** - Dl. Virgil Potârcă²⁴¹.
- 20,00** - Dl. Dinu Brătianu²⁴².
- 20,15** - Dl. Arhitect Iotzu - cu o delegație a locuitorilor din Sinaia - solicită Domnului General Antonescu a li se aproba deschiderea Cazinoului sau o altă posibilitate pentru a readuce la viață această stațiune de munte.
- 20,30** - Asociația Profesorilor Secundari: Dl. Prof. Nisipeanu și Dl. Prof. Valeriu Grecu expun D-lui General Antonescu problemele profesionale ale profesorilor secundari.
- 20,45** - Dl. Profesor Gh. Cuza - chestiuni de ordin general²⁴³.

Sâmbătă, 21 decembrie 1940^{lxix}

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 9,30** - Dl. Ing. Nedelcovici (Director General la Casa Pădurilor) expune Domnului General

²⁴⁰ **Dimitrie Caracostea** (1879-1965) - specialist în istoria literaturii și critic, profesor universitar, membru al Academiei Române, intensă activitate publicistică, în raporturi bune cu I. Antonescu, director general al Uniunii Fundațiilor Culturale Regale (Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 102).

²⁴¹ **Virgil Potârcă** (1888-1954) - avocat și om politic, membru al PNȚ, parlamentar și fost ministru.

²⁴² **Constantin (Dinu) I. C. Brătianu** (1866-1950) - membru marcant al ilustrei familii de politicieni români, fiul lui I. C. Brătianu (1821-1891) și fratele lui I. I. C. Brătianu (1869-1927) și Vintilă I. C. Brătianu (1867-1930). Licențiat la Paris, deputat și senator, în repetate rânduri ministru liberal, vicepreședinte și președinte al PNL (1933-1947). În dezacord cu Carol II, apoi membru marcant al opoziției anti-antonesciene în 1940-1944, aliat de bază al liderului PNȚ, **Iuliu Maniu**, CICB a întreținut o bogată corespondență cu Conducătorul Statului (vezi notele din anexa volumului) și s-a raliat elementelor care au pregătit, declanșat și înfăptuit lovitura de stat de la 23 august 1944, un act nefericit din toate punctele de vedere, în dezacord cu speranțele complotiștilor. În continuare, el a devenit unul dintre liderii politici preferați ai prigoanei comuniste, fiind arestat în 1948 și întemnițat. A decedat la Sighet (Florian Tănăsescu, Nicolae Tănăsescu, *Constantin (Bebe) I. C. Brătianu - istoria PNL la interogatoriu*, p. 83-183; Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, p. 93-95; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial*, p. 291).

²⁴³ Cf. lista audiențelor din ziua respectivă, în *Registrul istoric*, I, f. 204-205.

Antonescu:

- executarea programului exploatărilor;
- aprovizionarea cu lemne a autorităților și populației.

9,40 - Dl. General Băgulescu.

9,50 - Domnul General Zwiedeneck - Controlor General personal al D-lui Conducător al Statului - expune constatările făcute în inspecțiile din țară și măsurile luate.

10,00 - 11,00 - Consiliu²⁴⁴: Dl. General Petrovicescu și Dl. I. Gh. Vântu: măsurile de ajutorare a celor nevoiași cu ocazia sărbătorilor.

11,00 - Dl. Ministru Fabricius,
- Dl. General Hansen.

12,00 - Dl. Lavrentiev - Ministrul URSS.

12,30 - Dl. [N.] Petra - Subsecretar de Stat la Ministerul Economiei Naționale.
- Dl. Alexandrescu (Director General la B.I.N.A.G.).

12,45 - Dl. Inginer Ștefănescu.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

18,30 - Domnul General Antonescu, însoțit de Doamna General, Dl. Ministru Mihai Antonescu și Dl. Col. Elefterescu, Director de Cabinet, se duc la gară pentru a primi pe M. S. Regina Mamă Elena care s-a înapoiat din străinătate²⁴⁵.

19,00 - 20,00 - Doamna și Domnul General Antonescu asistă la Pomul de Crăciun la Ministerul de Justiție, unde s-au împărțit daruri la 300 copii mici.

20,30 - Dl. Ministru Valer Pop expune chestiuni în legătură cu tratativele de cedare a teritoriului din Transilvania - ungarilor.

20,55 - Dl. Profesor I. Lupaș²⁴⁶.

21,00 - Dl. George Brătianu.

21,05 - Dl. Ion Bujoi.

²⁴⁴ Vezi *Stenogramele...*, I, p. 704-718; *Registrul istoric*, I, f. 206 (comunicatul nr. 163).

²⁴⁵ Din *Jurnal*, varianta 1, f. 32: „Dl. General Antonescu conduce pe MS Regina până la Palatul Regal de unde s-a reîntors către [orele] 19”.

²⁴⁶ **Ioan Lupaș** (1880-1967) - istoric, luptător pentru Marea Unire, fost ministru, profesor universitar, excelent specialist în cercetarea trecutului Transilvaniei, membru al Academiei Române, sub comuniști exclus din forul academic și întemnițat la Aiud și Sighet (1948-1955) (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 238; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 305-306).

Duminică, 22 decembrie 1940

Domnul General Antonescu ia parte la următoarele serbări ale „Pomului de Crăciun” - organizate în București:

11,00 - Reg. 30 Dorobanți - organizează „Pomul de Crăciun” în sala Teatrului „Muncă și Lumină” din Str. Uranus.

Dl. și D-na General Antonescu, însoțiți de Dl. Lt. Col. M. Elefterescu, sunt primiți de Comandantul Reg. 30 Dorobanți (Dl. Colonel Munteanu), asistat de întregul corp ofițeresc.

Au luat parte la producție, după care s-au împărțit daruri ofițerilor și trupei.

11,30 - Reg. 4 Dorobanți a organizat serbarea „Pomului de Crăciun” în sala cinematografului „Ileana” (Obor).

Dl. și D-na General Antonescu, însoțiți de Dl. Lt. Col. M. Elefterescu, sunt primiți de Dl. Colonel Locusteanu, Comandantul Regimentului, împreună cu întregul corp ofițeresc.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale.

17,00 - Regimentul 1 Vânători a organizat serbarea „Pomului de Crăciun” în manejul „Malaxa” - Băneasa.

Dl. și D-na General Antonescu, însoțiți de Dl. Lt. Col. M. Elefterescu, asistă la producție și la împărțirea darurilor la ofițerii și trupa Regimentului.

18,00 - Serbarea „Pomului de Crăciun” la Cercul Militar, organizată de Subsecretariatul de Stat al Armatei de Uscat, la care au luat parte: Majestatea Sa Regele Mihai I, D-na și Dl. General Antonescu, ofițerii germani din garnizoană, membrii Guvernului, Comandanții legionari, ofițerii generali și superiori din Garnizoana București.

Primirea D-lui General Antonescu a fost făcută de Dl. General Pantazi, iar Majestatea Sa Regele a fost primit de Dl. General Antonescu.

20,00 - Domnul General Antonescu a primit la Președinție corul Diviziei a 3-a Infanterie, format numai din ofițeri, cărora, după urările și corurile de Moș Ajun, li s-a servit o gustare de la restaurantul Capșa.

În timpul gustării, Domnul și Doamna General Antonescu s-au întreținut cu ofițerii, care au lăsat o frumoasă impresie Doamnei și Domnului Conducător al Statului.

Luni, 23 decembrie 1940^{hxx}

10,30 - 12,00 - Consiliul săptămânal de colaborare - prezidat de Dl. General Antonescu, Conducătorul Statului, la care au luat parte toți Subsecretarii de Stat ai Armatei.

12,30 - Domnul General Antonescu, însoțit de Dl. Lt. Colonel M. Elefterescu, face o vizită Majestății Sale Regelui și Majestății Sale Reginei Mamă la Palatul Regal din Calea Victoriei.

13,30 - Dl. Profesor M. Stănescu - prefect de Prahova - prezintă D-lui General Antonescu demisia, care i-a fost primită.

14,10 - Dejunul la locuința D-sale.

17,00 - Domnul și Doamna General Antonescu au asistat la „Pomul de Crăciun” al ofițerilor din garnizoană în prezența M. M. L. L. Regele și Regina Mamă, unde s-au împărțit daruri copiilor ofițerilor.

18,00 - Serbarea „Pomului de Crăciun” a întregului personal Președinției Consiliului de Miniștri²⁴⁷.

²⁴⁷ *Registrul istoric*, I, f. 211 (comunicatul oficial).

Înainte de începerea serbării, Dl. General Antonescu împarte daruri (1 000 lei și 1 cutie cu țigări „General Antonescu”) Companiei din Garda Președinției (109 subofițeri jandarmi).

După ce se dă raportul de către Comandantul Companiei, Plutonierul Major Ionescu roagă pe Dl. General ca, în numele camarazilor întregii Companii, să-și exprime devotamentul și dragostea ce-i poartă această companie, asigurându-l că vor fi gata totdeauna la datorie.

Darurile sunt împărțite personal de Dl. General Antonescu.

Se trece, apoi, în sala „Pomului de Crăciun”, unde sunt adunați: D-na General Antonescu, D-na Goga, personal civil superior și Corpul Ofițeresc din Președinție.

Serbarea se deschide prin cuvântarea D-lui Ovidiu Vlădescu, Secretar General al Președinției, în numele personalului civil, și a D-lui General Șteflea, în numele Corpului Ofițeresc.

Domnul General Antonescu, Conducătorul Statului, mulțumește tuturor pentru frumoasele urări.

A urmat un program artistic ocazional compus din doine, dansuri și recitări, executate de o echipă de 14 soldați din Regimentul 9 Vânători. Poezia „Ardealul”, recitată de Sold. T.R. Economu Gh., a făcut o frumoasă impresie prin conținut și declamație.

Darurile au fost împărțite de D-na General Antonescu, iar după terminare s-a servit o gustare - de la restaurantul Capșa. În acest timp, Dl. General Antonescu s-a dus în mijlocul personalului inferior, care i-a făcut urări de sănătate, prin reprezentantul lor, șoferul Vasile Joița.

Împărțirea darurilor (un pachet cu alimente în greutate de 5 kgr., un cozonac și bomboane) s-a făcut în prezența D-lui General Antonescu.

22,00 - Pom de Crăciun pentru:

- Corpul diplomatic (*Axa*) cu Doamnele;
- Membrii Guvernului - cu Doamnele;
- Generalii invitați - cu Doamnele;
- Comandanții de Regimente - cu Doamnele.

La serbarea acestui Pom de Crăciun au fost invitați și au asistat și M. M. L. L. Regele și Regina Mamă, care au fost primiți de D-na și Dl. General Antonescu.

La intrarea în sala Pomului de Crăciun o gardă de onoare de legionari (studenți) au făcut front, dând onorul M. M. L. L. la intrarea în sală.

Serbarea s-a început cu coruri ocazionale de Moș Ajun executate alternativ de corul elevilor „Colegiul Național Nicolae Filipescu”, Corul Ofițerilor Diviziei a 3-a Infanterie și un cor de studenți legionari.

Au urmat două poezii de Z. Bârsan, recitate cu mult talent de Sold. T.R. Economu Gh., din Regimentul 9 Vânători:

- „Ardealul”;
- „Noi n-avem morți”;
- O ședință de dresaj canin prezentată de D-na Dosertty;
- O echipă de jocuri naționale a Regimentului 9 Vânători;
- O echipă de călușari a Regimentului 1 Vânători.

S-au împărțit daruri de către Dl. General Antonescu: Majestății Sale Reginei Mame Elena (o port-țigaretă antică în aur și pietre prețioase); Majestății Sale Regelui (o armă de vânătoare cu trusa respectivă) și apoi de D-na General Antonescu și D-na Goga întregii asistențe.

S-a servit un bogat bufet - de la restaurantul Capșa - întregii asistențe, iar la orele 0,30 M. M. L. L. s-au retras, conduși fiind de D-na și Dl. General Antonescu până la automobil.

Serbarea a luat sfârșit la orele 1.

Marti, 24 decembrie 1940^{lxxi}

Audiențe de lucru:

11,00 - Dl. Ministru Crețeanu,

- Dl. General Dobre.

11,30 - Dl. Ministru Fabricius,

- Dl. General Hansen.

13,00 - Dl. Col. Orezeanu,

- Dl. Ministru Iașinschi.

13,15 - Dl. Ministru Vojen.

19,00 - Doamna și Domnul General Antonescu pleacă în concediu la Predeal cu automotorul, însoțiți de către Dl. Profesor Antonescu, Ministrul Justiției.

Miercuri 25 - joi 26 - vineri 27^{lxxii} - sâmbătă 28^{lxxiii} - duminică 29 decembrie 1940

Domnul General Ion Antonescu, Conducătorul Statului Român, și-a petrecut timpul la Predeal.

Luni, 30 decembrie 1940

17,45 - Dl. General Antonescu sosește cu automotorul de la Predeal.

18,00 - Consiliu Economic:

- Dl. Ministru Cancicov,

- Dl. Ministru Crețeanu,

- Dl. Ministru Dragomir,

- Dl. Ottulescu, Guvernatorul B.N.R.

19,30 - Convorbiri asupra situației interne:

- Dl. Ministru Rioșanu,

- Dl. Eugen Cristescu.

Marti, 31 decembrie 1940^{lxxiv}

13,00 - Dl. Ministru al Italiei.

13,20 - Dl. Horia Cosmovici.

13,40 - Dl. Ministru Cretzianu (de la Externe).

14,00 - Dejunul.

15,00 - „Cuvânt pentru legionari” - rostit la radio.

16,30 - Domnul General Antonescu²⁴⁸ pleacă la Predeal cu automotorul, însoțit de Domnul

²⁴⁸ Din *Registrul istoric* (I, f. 216-219), desprindem comunicatul nr. 164/31 decembrie 1940, semnat General Ion Antonescu, intitulat *Înfăptuirile Guvernului de la 6 septembrie la 31 decembrie 1940*, care se încheia astfel: „Români, judecați cu nepărtinire înfăptuirile noastre, fiindcă o Țară nu se

Ministru Fabricius și Dl. Ministru Mihai Antonescu.

Miercuri 1 - joi 2 ianuarie 1941^{lxxv}

Domnul General Ion Antonescu, Conducătorul Statului Român, și-a petrecut timpul la Predeal²⁴⁹.

Vineri, 3 ianuarie 1941^{lxxvi}

17,45 - Domnul General Ion Antonescu, însoțit de Doamna Antonescu și Dl. Ministru al Italiei, se întorc de la Predeal cu automotorul.

Descinzând din vagon, a primit raportul D-lui Horia Sima, Conducătorul Mișcării Legionare, trecând apoi în revistă un pluton de legionari, care au dat onorul.

Printre asistenți se găseau:

- Dl. General Petrovicescu - Ministrul Internelor,
- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat la M.A.N.,
- Dl. General Vasiliu - Inspector General al Jandarmeriei,
- Dl. General Popescu Dumitru - Comandantul Militar al Capitalei,
- Dl. Colonel Orezeanu - Director General al C.F.R.,
- Dl. Lt. Colonel M. Elefterescu - Director de Cabinet,
- Etc. etc.

20,30 - Domnul și Doamna General Antonescu au luat masa la Dl. General Hansen, Șeful Misiunii Militare germane în România.

Masa a fost oferită pentru plecarea D-lui Ministru Fabricius.

Au luat parte și Domnii Miniștri ai Italiei și Slovaciei.

conduce cu șoapte lașe, cu intrigi nedemne, cu critici sterpe și cu făgăduieli deșarte. Ci cu fapte. Fapta noastră o aveți” (ibidem, f. 219).

²⁴⁹ Potrivit *Registrului istoric al Conducătorului Statului*, vol. II, 1 ianuarie - 31 mai 1941 (ANIC, fond Președinția Consiliului de Miniștri - Cabinetul Militar, dosar 607/1941, f. 1-6) debutul lui 1941 a fost marcat de: *Cuvântarea de Anul Nou (1941) a Domnului General Antonescu (ibidem, f. 1-3); Cuvântul către legionari (ibidem, f. 3-5); Cuvântul la Sinaia, la serbarea Anului Nou (ibidem, f. 5); Ordin de zi nr. 1/1 ianuarie 1941 (ibidem, f. 5-6)*. Extrem de semnificativ și de nuanțat a fost, în perspectiva evenimentelor începând cu 22 iunie 1941, sfârșitul *Cuvântării de Anul Nou*: „...*Uniți-vă, Români, în credință, în iubire și muncă. Uniți-vă, din toate colțurile sfâșiate ale Neamului, din toate casele, ca să ducem mai departe străduințele strămoșilor și viitorul copiilor noștri. Cum suntem strâns uniți într-un Dumnezeu, să fim strâns uniți într-o Țară [...] Granițele unui Neam se zidesc întâi în suflete și mor tot în suflete, atunci când un popor nu știe să le cinstească în inima fiecăruia. Unitatea și forța Neamului aduc plinăta drepturilor. Anul care sfârșește a fost an de prăbușire și de ispășire. Anul care începe este un an de răscruce și de reînviere. În rosturile viitoare ale lumii, legați cu onestă onoare de ziditorii ei, noi vom putea împlini, cu fapta noastră, nu numai reînvierea românească, dar un rost de civilizație europeană. Scuturați frunțile de neliniște; pregătiți piepturile de jertfă; întăriți inimile de credință. Țara are nevoie de toate sufletele, de toate brațele, de toate puterile. Un An Nou, cu faptă nouă. Cu Dumnezeu înainte să strigăm, Români: Trăiască Majestatea sa Regele, Trăiască Majestatea Sa Regina, Trăiască România!” (ibidem, f. 3).*

Sâmbătă, 4 ianuarie 1941^{lxxvii}

7,00 - Începerea lucrului.

7,00 - 13,00 - Lucru în cabinet.

13,00 - 13,50 - Chestiunea transporturilor militare germane:

- Dl. Ministru Fabricius,

- Dl. General Hansen,

- Dl. Colonel Orezeanu.

14,00 - Dl. General Ioanițiu - ordine și măsuri cu privire la ordinea internă.

14,15 - Dejun la locuință.

15,15 - Dl. Amiral Koslinski - Subsecretar de Stat al Marinei - audiență de lucru.

18,10 - Dl. Prefect Dobre (jud. Tecuci): măsuri ce trebuiesc luate cu privire la înfrumusețarea jud. Tecuci.

18,20 - Dl. Ottulescu - Guvernatorul B.N.R.

18,30 - Chestiuni în legătură cu Serviciul Central de Informațiuni:

- Dl. General Șteflea,

- Dl. Eugen Cristescu.

19,45 - Dl. Alex. Ghica (Director General al Siguranței): chestiuni referitoare la ordinea internă.

20,00 - Dl. Demetriade (Directorul Protocolului): organizarea serbării Bobotezei.

20,30 - 21,10 - Dl. Horia Sima: măsuri interne.

21,15 - Masa.

Duminică, 5 ianuarie 1941^{lxxviii}

7,00 - Începerea lucrului.

7,00 - 9,30 - Lucru în cabinet.

9,30 - Dl. Ministru Mareș: audiență de lucru.

10,05 - Dl. Ministru Crețeanu: audiență de lucru în legătură cu finanțele.

10,20 - Dl. General Țoni: informațiuni cu privire la quartiruirea trupelor germane.

11,35 - Dl. Demetriade (Directorul Protocolului): relațiuni privitoare la serbarea Bobotezei.

11,55 - Dl. General Pantazi: audiență de lucru.

14,00 - Dejun la locuință.

16,20 - Dl. General Vasiliu - Inspectorul Jandarmeriei: informațiuni interne.

18,00 - Dl. General Petrovicescu - Ministrul de Interne: chestiuni în raport cu liniștea internă.

19,00 - Dl. Ministru al Iugoslaviei: chestiuni de serviciu.

19,40 - Dl. Ministru Iașinski.

20,05 - Dl. Consilier Dragu: face comunicări înainte de înapoierea la Vichy.

20,20 - Chestiuni în legătură cu Ungaria:

- Dl. Ministru Valer Pop

- Dl. Ministru Davidescu²⁵⁰.

²⁵⁰ *Registrul istoric*, II, f. 8 (lista audiențelor din ziua respectivă).

Luni, 6 ianuarie 1941

7,00 - Începerea lucrului.

7,00 - 10,30 - Lucru în cabinet.

10,40 - Dl. General Ion Antonescu, însoțit de Dl. Lt. Colonel Mircea Elefterescu, Director de Cabinet, merge la Palatul Regal pentru a însoți pe Majestatea Sa Regele la Serbarea Bobotezei.

Majestatea Sa Regele decorează pe Domnul General Antonescu cu Ordinul „Marea Cruce a Ordinului Carol I”.

10,55 - Majestatea Sa Regele - însoțit de Dl. General Antonescu în mașina Regală - părăsesc Palatul Regal.

Compania de onoare dă onorul, iar muzica intonează Imnul Regal.

În piața Senatului, Majestatea Sa Regele primește raportul de la Dl. General Șteflea, Comandantul Parăzii.

Se asistă la serviciul religios, se trece trupa în revistă, luându-se apoi loc în tribună pentru defilare.

După defilare, Majestatea Sa Regele pleacă la Palatul Regal, iar Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. Lt. Colonel Mircea Elefterescu, la Președinție, în aclamația mulțimii.

13,15 - Sunt convocați Generalii de mai jos, spre a li se comunica de către Dl. General Antonescu unele nereguli constatate cu ocazia parăzii:

- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat la M.A.N.,
- Dl. General Ioanițiu - Șeful Marelui Stat Major,
- Dl. General Popescu Dumitru - Comandant Militar al Capitalei,
- Dl. General [Ioan] Boițeanu - Comandantul Diviziei 4 Infanterie,
- Dl. General Șteflea - Secretar General la M.A.N.

13,30 - Dl. Ministru Crețeanu este primit în audiență de lucru pentru chestiuni în legătură cu finanțele.

13,55 - Se prezintă chestiuni în legătură cu convenția româno-maghiară:

- Dl. Ministru Valer Pop,
- Dl. Ministru Davidescu.

14,30 - Dejunul la locuința D-sale.

17,10 - 18,00 - Dl. General Antonescu primește pe Dl. Vicepreședinte Horia Sima pentru a discuta chestiuni în legătură cu înlocuirea D-lui Ghica, Directorul Siguranței Statului.

18,20 - Dl. Dumitru Predescu, Prefectul județului Tulcea, este primit împreună cu Dl. General Petrovicescu, Ministrul de Interne.

19,00 - 20,45 - Se discută, în Consiliul celor de mai jos, diferite puncte din convenția româno-maghiară.

Consiliul se compune din:

- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Dl. Ministru Valer Pop,
- Dl. Ministru Davidescu,
- Dl. Mircea Niculescu,
- Dl. Mircea Vulcănescu²⁵¹,

²⁵¹ **Mircea Vulcănescu** (1902-1952) - remarcabil filosof, sociolog, economist și publicist, exponent al strălucitei generații incluzându-i pe Mircea Eliade, Emil Cioran și Petre Țuțea, asistent al prof. D. Gusti, colaborator la *Enciclopedia României* (4 vol., 1938-1943), profesor la Școala Superioară

- Dl. Ministru Cristea.

20,55 - Dl. Vicepreședinte Horia Sima, împreună cu Dl. Ministru Mihai Antonescu, sunt primiți de către Dl. General Antonescu în chestiunea înlocuirii D-lui Ghica de la Siguranța Poliției Capitalei.

Martți, 7 ianuarie 1941^{lxxix}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,30 - Dl. General Antonescu intră în cabinetul de lucru rezolvând chestiuni la ordinea zilei.

11,30 - Primește în audiență pe Dl. Colonel Korne Radu, Șeful de Stat Major al Corpului de Cavalerie, de la care se interesează de situația trupelor de cavalerie pe zonă. Discută apoi chestiuni în legătură cu Siguranța Poliției Capitalei a cărei direcție dorește să i-o încredințeze.

11,45 - Dl. Colonel Râmnicăneanu, Mareșalul Palatului, prezintă D-lui General Antonescu felicitări de ziua onomastică, din partea „Casei Regale”.

11,50 - Dl. Comandor Davidescu, împreună cu Locot. Stănescu, prezintă Domnului General felicitări din partea Școlii de Aviație, al cărei comandant este, și-i predă în semn de omagiu un tablou cu fotografia Mănăstirii Bistrița luată din avion, de pe timpul când Dl. General se găsea arestat acolo.

11,55 - Dl. Colonel Pălăngeanu Em. prezintă felicitări Domnului General.

12,00 - Cavalerii Ordinului „Mihai Viteazul”, adunați în sala de recepție, prezintă D-lui General Antonescu felicitări, iar Dl. General Băgulescu rostește câteva cuvinte, la care răspunde Dl. General Antonescu²⁵².

Urmează apoi felicitările Guvernului, la ora 12, după care în ordine:

12,15 - Dl. Ministru Constant, care oferă D-lui General Antonescu un album de fotografii cu vederi din țară.

12,30 - Personalul militar și civil al Președinției Consiliului de Miniștri prezintă D-lui General Antonescu felicitări prin Dl. General Șteflea și Dl. Secretar General Ovidiu Vlădescu²⁵³, dându-i în dar o statueta din granit ce reprezenta un leu în paza cărui se găsea harta Țării Românești.

12,55 - Primește „Forul Legionar”, în cap cu Dl. Vicepreședinte Horia Sima²⁵⁴.

de Statistică din București, diverse funcții în ministere și agenții centrale (Finanțe, Economie Națională, Direcția Vănilor), subsecretar de stat al Ministerului Finanțelor (1941-1944). Raporturi excelente de stimă și colaborare cu I. Antonescu. Ca fost membru al cabinetului antonescian, sub comuniști M. V. a fost anchetat, judecat și condamnat la opt ani temniță grea. Și-a pregătit și susținut, singur și în chip strălucit, cu luciditate și curaj, apărarea la „procesele” din 1946-1947 și 1948, ultima dată fiind condamnat de Curtea de Apel din București prin decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la 8 ani temniță grea (*Antonescu, Mareșalul României*, I, p. 617-619). A murit la Sighet, ultimele-i cuvinte devenind un veritabil testament al excelentei generații sacrificate pe care a întruchipat-o admirabil: „Să nu ne răzbunați !”. Autor al unui jurnal remarcabil acoperind perioada propriului supliciu în Gulagul roșu (Mircea Vulcănescu, *Ultimul cuvânt*, ediție M. Diaconu, București, Editura Humanitas, 1992; Ilie Bădescu, Mihai Ungheanu, coordonatori, *Enciclopedia valorilor reprimare*, I, p. 487-509; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 163-164).

²⁵² *Registrul istoric*, II, f. 11 (Cuvântul lui I. Antonescu).

²⁵³ Răspunsul primului ministru (*Registrul istoric*, II, f. 10-11).

²⁵⁴ În *Registrul istoric* (II, f. 10), răspunsul Generalului la urările lui Horia Sima.

13,00 - Prezintă felicitări Dl. Manole Stroici din partea sportului.

14,00 - Dejunul la locuința D-sale cu familia.

După-amiază, Domnul General Antonescu primește vizite intime.

Miercuri, 8 ianuarie 1941^{lxxx}

7,00 - Începerea lucrului.

8,30 - Toaleta, micul dejun.

8,45 - Continuarea lucrului.

10,10 - Dl. Ministru Iașinski: chestiunea spitalelor de la periferia Capitalei.

10,40 - Dl. Colonel Gerstenberg: chestiuni în legătură cu situația externă.

12,00 - Chestiuni în legătură cu S.A.R. de Telefoane:

- Dl. Ministru Crețeanu,

- Dl. Ministru Protopopescu,

- Dl. Ottulescu (Guvernator B.N.R.),

- Dl. Demetrescu.

13,15 - Chestiuni în legătură cu propaganda:

- Dl. Ministru Constant,

- Dl. Ion Mânzatu,

- Dl. Victor Medrea.

14,30 - Dejun.

17,00 - Dl. Ministru Grecianu: audiență de prezentare pentru înapoiere din Germania.

18,00 - Dl. General Gheorghies: reclamații.

18,30 - Conferința Ministerului de Interne: chestiuni în legătură cu situația internă.

Joi, 9 ianuarie 1941^{lxxxii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,10 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

11,00 - 13,00 - Consiliul Economic²⁵⁵.

13,15 - Domnul Ministru al Americii.

14,10 - Dejun.

18,00 - Domnul Ministru Dumitrescu: politica petroliferă interioară și exterioară.

20,55 - Masă la Legația Italiană, pentru plecarea D-lui Ministru Fabricius.

Vineri, 10 ianuarie 1941^{lxxxii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,30 - Toaleta, micul dejun.

9,45 - Dl. General Popescu Dumitru, Comandantul Militar al Capitalei: audiență de lucru.

9,55 - Dl. Ministru Cretzianu: lucru pentru Ministerul de Externe.

10,50 - Dl. Consilier de presă Ritzen.

11,30 - Dl. Nicolae Miculescu: informațiuni.

11,45 - Dl. General Băgulescu.

²⁵⁵ Vezi *Stenogramele...*, II, București, 1998, p. 1-33.

11,50 - Procurarea și distribuirea de mașini agricole:

- Dl. Ministru Mareș,
- Dl. Ministru Dimitriuc,
- Delegația de la I.N.C.O.P.

13,30 - Dejun la Ministerul Afacerilor Străine, pentru plecarea D-lui Ministru Fabricius, dat de D-na și Dl. General Antonescu, la care au participat²⁵⁶:

- Dl. Horia Sima cu Doamna,
- Membrii Guvernului,
- Membrii Corpului Diplomatic.

- O delegație de ofițeri din Misiunea Militară Germană, în frunte cu Dl. General Hansen și Dl. General Speidel²⁵⁷.

Cu prilejul dejunului, Dl. General Ion Antonescu, Conducătorul Statului, a rostit un discurs, la care a răspuns Dl. Ministru Fabricius.

16,00 - 18,00 - Consiliu de Cabinet²⁵⁸.

18,30 - I.P.S. Mitropolit Tit Simedrea²⁵⁹ (Bucovina): situația bisericilor din Bucovina.

19,00 - Dl. Prof. Ionescu-Sisești²⁶⁰: chestiuni în legătură cu învățământul.

Sâmbătă, 11 ianuarie 1941

7,00 - Începerea lucrului.

8,30 - Toaleta, micul dejun.

9,00 - Continuarea lucrului.

9,45 - Domnul Ministru Cretzianu: audiență de lucru.

10,00 - Dl. Col. Râmniceanu, Mareșalul Palatului: audiență de lucru.

10,30 - Domnul Ministru Filotti: prezentarea pentru întoarcere de la Athena.

10,30 - 11,15 - Consiliul Ministerului de Interne²⁶¹.

11,20 - Chestiuni interne:

- Dl. General Petrovicescu (Ministrul Internelor),
- Dl. Radu Mironovici (Prefectul Poliției Capitalei).

12,15 - Dl. I. Gh. Vântu, Primarul General al Capitalei: audiență de lucru.

12,45 - Chestiuni de aprovizionare:

- Dl. General Ioanițiu - Șeful Marelui Stat Major,
- Dl. General Gheorghiu,
- Dl. Int. Col. Sirețeanu,
- Dl. Ministru Dragomir.

13,00 - Dl. Ministru Fabricius.

²⁵⁶ Potrivit celor consemnate în varianta 1 a *Jurnalului* inițial fuseseră programați și A. Mocsonyi-Styrcea, generalii Al. Ioanițiu și Ilie Șteflea, lt.-col. Mircea Elefterescu, M. Stănescu, directorul Protocolului la Externe ș.a. (*Jurnal*, f. 51).

²⁵⁷ Speidel.

²⁵⁸ Vezi *Stenogramele...*, II, p. 33-58.

²⁵⁹ **Tit Simedrea** (1886-1971) - mitropolitul Bucovinei (1935-1941). Sub comuniști, detenție și domiciliu forțat.

²⁶⁰ **Gh. Ionescu-Sisești** (1885-1967) - dr. în științe agricole, profesor universitar și creator de școală, membru al Academiei Române, în repetate rânduri ministru la Agricultură și Domenii (Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 262-263).

²⁶¹ Vezi *Stenogramele ...*, II, p. 58-59.

15,45 - Chestiuni în legătură cu S.S.²⁶²:

- Dl. Colonel Korne Radu,
- Dl. Eugen Cristescu.

16,00 - Domnul Ministru al Angliei.

17,00 - Chestiuni în legătură cu S.S.:

- Dl. Colonel Korne Radu,
- Dl. Eugen Cristescu.

17,20 - Dl. General Șteflea: audiență de lucru.

18,00 - Doamna și Domnul General Antonescu, însoțiți de Doamna și Domnul Ministru Fabricius, au plecat cu automotorul la Predeal.

Duminică, 12 ianuarie 1941^{lxxxiii}

Domnul General Ion Antonescu, Conducătorul Statului, și-a petrecut timpul la Predeal²⁶³.

Luni, 13 ianuarie 1941

11,40 - Doamna și Domnul General Antonescu, împreună cu Domnul Ministru Fabricius, sosesc de la Predeal cu automotorul.

12-14 - Lucru în cabinet.

14,00 - Dejun la locuința D-sale.

15,00 - Consiliul de Colaborare²⁶⁴:

- Organizarea armatei și Minist. Apărării Naționale,
- Apărarea activă și pasivă,
- Organizarea comandamentului Marinei,
- Asistă și Comandanții de Armate.

18,00 - Domnul General Dobre.

- Domnul Colonel Spalcke.

19,00 - Dl. Ministru Iașinski - problema spitalelor.

19,20 - Domnul Ministru al Slovaciei.

19,25 - Domnul General Popescu (Comandantul Capitalei)

19,30 - Domnul Ministru Valer Pop: programul negocierilor cu Ungaria

19,55 - Domnul Ministru Dumitriuc.

20,00 - Prezintă lucrările necesare voiajului la Salzburg²⁶⁵:

- Domnul General Șteflea,
- Domnul Ministru Davidescu.

20,30 - Domnul Ministru Grecianu.

Martți, 14 ianuarie 1941^{lxxxiv}

²⁶² Serviciul Secret.

²⁶³ *Registrul istoric*, II, f. 16 (premierul a primit, totuși, în audiență pe generalii Gh. Dobre, D. Popescu și Ilie Șteflea, col. Spalcke și Radu Davidescu, V. Iașinski, Valer Pop, ministrul slovac la București, V. Dimitriuc și Constantin-Paul Grecianu, ministrul României la Berlin.

²⁶⁴ *Vezi Stenogramele...*, II, p. 33-58.

²⁶⁵ Dintre acestea, *Memorandumul* pregătit de I. Antonescu pentru Adolf Hitler cu problemele de discutat (Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, p. 75-79).

Vizita Domnului General Antonescu la Cancelarul Adolf Hitler²⁶⁶

Domnul General Antonescu, însoțit de Dl. Ministru Fabricius, Domnul Ministru Davidescu și Lt. Colonel Mircea Elefterescu, la ora 9,15 se îmbarcă în avionul Führerului de la aeroportul Băneasa²⁶⁷.

Într-o singură escală ajungem la Salzburg la ora 12,45, de unde plecăm imediat în automobil la Fuschl, unde suntem așteptați de Dl. von Ribbentrop la intrare. Prezente mai erau următoarele persoane: Dl. von Killinger²⁶⁸, Dl. Schmidt (interpret)²⁶⁹, Dl. Hewel etc., etc.

După 30 minute luăm dejunul, unde se angajează diferite discuții între Dl. General Antonescu și Dl. von Ribbentrop referitoare la deosebirile ce există între metoda de lucru în diferite țări.

Imediat după dejun, am plecat la Salzburg, unde am oprit 15 minute la hotel, iar de acolo la Berghof în audiență la Führer.

La ora 16,30 am ajuns, iar Cancelarul Hitler ne primește în capul scării, numai în talie.

Dă o impresie de calm desăvârșit și foarte amabil.

Alături de Führer se găseau Generalul [Feldmareșalul] Keitel²⁷⁰ și Generalul Jocks [corect Jodl]²⁷¹.

²⁶⁶ În *Registrul istoric*, II, f. 18, la capitolul „audiențe” se indică: **Dl. General la Berlin !**

²⁶⁷ Vezi, în anexa volumului, sinteza descoperită în Arhiva MAE din București asupra vizitei lui I. Antonescu la Hitler în 14 ianuarie 1941.

²⁶⁸ **Manfred von Killinger** (1888-1944) - diplomat, membru al NSDAP, consul al Germaniei la San Francisco (1936-1939), ministru la Bratislava (1940) și București (30 ianuarie 1941 - 23 august 1944). În urma eșecului major de la 23 august 1944 s-a sinucis, la 2 septembrie 1944, de teamă să nu fie tras la răspundere de A. Hitler ori să nu cadă prizonier în mâinile rușilor, care - potrivit relatării lui **Gerhard Steltzer** - l-ar fi căutat pentru asasinarea lui Karl Liebkecht și a Rosei Luxemburg în 1919 (?!).

²⁶⁹ **Paul Otto Schmidt** (1899-1970) - interpret, funcționar în MAE german, faimos traducător al Hitler și altor lideri naziști, prezent la majoritatea întrevederilor acestora cu oamenii de stat și miniștrii de externe străini, inclusiv Ion și Mihai Antonescu, autorul și semnatarul stenogramelor reuniunilor respective, descoperite după război și publicate în colecții celebre de documente diplomatice. Avea talentul deosebit ca, la întrevederile frecventate, să nu traducă frază cu frază, ci segmente de discuții însumând de regulă zece minute și mai mult. Memorialist cunoscut (Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia*, p. 554-555). Vezi, în traducere parțială, amintirile sale (*Interpretul lui Hitler își amintește...*, în Almanahul „Flacăra”, București, 1974, p. 313 și urm.).

²⁷⁰ **Wilhelm Keitel** - militar de carieră, artilerist, feldmareșal al Reichului, șeful Înaltului Comandament al Wehrmachtului (*OKW*), pe toată durata existenței acestui organism (februarie 1938 - mai 1945). Profesionist în domeniu, renumit prin supunerea lui orbească la ordinele lui A. Hitler, de unde și porecla de care se bucura - *Lakeitel* (Keitel - lacheul !). Finalmente, lui W. K. i-a revenit invidiatul rol de a semna - în noapte de 8/9 mai 1945 - actul final al capitulării totale și necondiționate a celui de-al III-lea Reich. A compărut în procesul marilor criminali de război naziști de la Nürnberg, fiind condamnat la moarte și spânzurat la 16 octombrie 1946. Memorialist (John Keegan, ed., *Who Was Who*, p. 120; Henrik Eberle, Matthias Uhl, *Dosarul Hitler*, p. 525; Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia*, p. 331; Pierre Milza și colaboratori, *Dizionario dei fascismi*, p. 376-377; Ian V. Iogg, *Dicționarul celui de-al doilea război mondial*, p. 133; Trevor N. Dupuy și colaboratori, *The Harper Encyclopedia of Military Biography*, p. 397; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial din 1939-1945*, p. 307).

²⁷¹ **Alfred Jodl** (1890-1946) - militar de carieră, participant la primul război mondial, repartizat inițial în domeniul operațiunilor la nivelul Înaltului Comandament al Wehrmachtului

Puțin mai târziu sosește și Dl. von Ribbentrop.

Conversațiunea Führerului cu Dl. General Antonescu²⁷² a decurs de la ora 16,30 și până la ora 20, exceptându-se timpul de la ora 18-18,30, când s-a servit ceaiul.

Führerul a mulțumit Domnului General Antonescu pentru vizita făcută și-și exprimă regretul că împrejurările actuale îl împiedică de a-i întoarce vizita.

Afirmă că în toată Europa nu cunoaște decât doi șefi cu care îi place să lucreze: „Mussolini și Generalul Antonescu”.

La ora 20 conversațiile iau sfârșit. Domnul General Antonescu își ia rămas bun. Führerul, împreună cu toți colaboratorii săi, ne însoțesc cu multă cordialitate până la automobile, coborând cu noi scările într-o obscuritate aproape completă.

Din Gara Salzburg ne urcăm într-un tren special, plecând la Viena la ora 21, însoțiți de Consiliul de Legație Zapp.

Miercuri, 15 ianuarie 1941^{lxxxv}

La ora 8,40 ajungem la Viena, unde pe peronul Gării se găseau automobilele necesare transportului nostru la aerodrom.

Îmbarcăm în același avion, iar la ora 9,20 plecăm spre București - prin Arad - unde ajungem la ora 12,15.

La aerogara Băneasa suntem întâmpinați de toți membrii Guvernului, autoritățile militare și Dl. General Hansen, Șeful Misiunii Militare Germane în România.

16,00 - Lucru în biroul D-sale.

18,30 - Dl. General Hansen este primit în audiență pentru a discuta chestiuni în legătură cu trupele germane.

19,00 - Dl. Inginer Ștefănescu: chestiuni în legătură cu comisariatul industriei fierului.

19,25 - Dl. Ministru Grecianu: chestiuni de serviciu.

22,00 - Doamna și Dl. General Antonescu oferă o masă echipajului avionului Führerului cu care s-a înapoiat de la Salzburg, în salonul de recepție al Președinției.

La această masă au luat parte următorii:

- Doamna General Antonescu,
- Dl. General Antonescu,
- Dl. Ministru Fabricius,

(*Oberkommando der Wehrmacht*), general colonel, iar în 1939-1945 șef al *Secției operații* a OKW-ului (*Wehrmachtführungsstab*), în mod concret cel mai important personaj al OKW-ului, sfera sa de activitate și însemnătatea domeniului excedând autorității lui A. Hitler și W. Keitel în privința pregătirii directivelor militare, executării și controlului aplicării lor. În această calitate, el a cooperat cu Antonescu și colaboratorii săi militari la angrenarea și desfășurarea operațiunilor din Est. În condițiile catastrofei generale, el a semnat, la 7 mai 1945, la Reims, în numele Înaltului Comandament Militar German, instrumentul „preliminar” al capitulării totale și necondiționate a Reichului nazist. A fost judecat și condamnat de Tribunalul Militar Internațional de la Nürnberg (1945-1946), fiind condamnat la moarte și spânzurat la 16 octombrie 1946. Memorialist (Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia*, p. 323; John Keegan, ed., *Who Was Who*, p. 117; Pierre Milza și colaboratori, *Dizionario dei fascismi*, p. 372-373; Ian V. Iogg, *Dicționarul celui de-al doilea război mondial*, p. 127; Trevor N. Dupuy și colaboratori, *The Harper Encyclopedia of Military Biography*, p. 373; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial*, p. 306-307).

²⁷² Vezi Andreas Hillgruber, ed., *Les entretiens secrets de Hitler*, p. 431 și urm. Textul integral se publică în anexa prezentului volum.

- Doamna Fabricius,
- Dl. Ministru Mihail Antonescu,
- Dl. Ministru Davidescu,
- Dl. Lt. Col. Elefterescu,
- Dl. Hans Baur²⁷³ - ss. Oberführer,
- Dl. Leciejewski - ss. Hauptsturmführer,
- Dl. Max. Zinte - ss. Hauptsturmführer,
- Doamna Maria Diem - stewardesa.

Joi, 16 ianuarie 1941^{lxxxvi}

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 8,30** - Toaleta, micul dejun.
- 9,00** - Dl. Ministru Mareș: chestiuni de serviciu.
- 9,30** - Dl. General Popescu Comandantul Capitalei: chestiuni de serviciu.
- 9,40** - Dl. Ministru Cretzianu (Externe): oră de lucru.
- 10,50** - Chestiuni de serviciu:
 - Dl. Alex. Constant, Subsecretar de Stat al Propagandei,
 - Dl. Victor Medrea, Șeful Cenzurii Presei.
- 11,50** - Consiliul economic:
 - Dl. Ministru Crețeanu (Finanțe),
 - Dl. Ministru Dragomir.
- 12,50** - Chestiuni în legătură cu presa:
 - Dl. General Băgulescu,
 - Dl. Victor Medrea
- 13,30** - Dl. Horia Sima - chestiuni de ordin intern.
- 14,15** - Dejunul.
- 17,00** - Dl. Horia Sima - chestiuni de ordin intern.
- 18,30** - Domnul Consilier Formentini.
- 19,40** - Dl. Horia Sima - se continuă discuția.
- 20,25** - Domnul General Șteflea.
- 20,35** - Domnul Colonel Orezeanu: chestiunea materialului rulant C.F.R.
- 21,00** - Dl. Victor Medrea.
- 21,05** - Dl. Ministru Grecianu.

Vineri, 17 ianuarie 1941^{lxxxvii}

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 9,00** - Toaleta, micul dejun.
- 9,50** - Dl. Inginer Victor Chirilă: chestiunea combustibilului solid de la Petroșani.
- 10,00** - Dl. General Dobre: chestiuni de serviciu.
- 10,40** - Dl. General Zwiedeneck.
- 10,55** - Dl. Eugen Cristescu.
- 11,20** - Dl. Ministru Rioșanu.

²⁷³ **Hans Baur** (1897-1993) - pilotul personal al lui A. Hitler (1933-1945), finalmente general de divizie Waffen SS, prizonier în URSS (1945-1955).

- 11,35** - Dl. General Vasiliu.
12,00 - Dl. General Popescu (Comandantul Capitalei).
12,15 - Dl. Pătrașcu: chestiunea Uzinelor „Metrou”.
13,25 - Dl. Profesor Iuliu Hațieganu²⁷⁴.
14,10 - Dejunul.
18,20 - 21,00²⁷⁵
18,30 - Dl. General Pantazi.
18,40 - Dl. Pătrașcu: chestiuni în legătură cu liniștea internă.
18,50 - Dl. Inginer Bujoi: chestiuni în legătură cu combustibilului solid de la Petroșani²⁷⁶.
19,05 - Dl. Inginer Dan Periețeanu: chestiuni în legătură cu „Reșița”.
20,00 - Se prezintă de plecare:
- Dl. Quinn, Dir. G-ral Soc. Telefoane,
- Dl. Walser, Secr. G-ral Soc. Telefoane.
Dl. General Antonescu decorează pe Dl. Quinn cu ordinul „Steaua României” în gradul de Comandor, iar pe Dl. Walser cu ordinul „Coroana României” în gradul de ofițer.

Sâmbătă, 18 ianuarie 1941

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,40 - Chestiunea bulgărească:
- Dl. Ministru Cretzianu,
- Dl. Ministru Filotti.
9,55 - Dl. Ovidiu Vlădescu - Secretar G-ral al Președinției.
10,00 - Dl. General Zwiedeneck.
10,55 - Dl. Colonel Korne Radu.
11,20 - Dl. I. Gh. Vântu - Primarul Capitalei
- Dl. Constantinescu (S.T.B.).
12,15 - Dl. Horia Sima.
- Dl. Ministru Grecianu.
13,30 - I.P.S.S. Patriarh Nicodim: chestiuni personale.
13,40 - Se discută chestiunea mașinilor agricole:
- Dl. Sârbu,
- Dl. Ministru Dimitriuc.
14,00 - Dl. Andreas Schmidt.
14,10 - Dl. Consilier Petit.
14,15 - Dl. Colonel Orezeanu²⁷⁷.
19,00 - Doamna și Domnul General Antonescu, împreună cu Doamna Goga, Doamna și Domnul Ministru Fabricius și Domnul General Speidel, pleacă cu automotorul la Predeal.

²⁷⁴ **Iuliu Hațieganu** (1885-1959) - dr. în medicină, profesor universitar, membru al Academiei Române, Rector al Universității din Cluj (Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 239-240).

²⁷⁵ Ședință a Consiliului de Miniștri, începută sub președinția Generalului C. Petrovicescu (vezi *Stenogramele...*, II, p. 59-87).

²⁷⁶ *Registrul istoric*, II, f. 21.

²⁷⁷ *Registrul istoric*, II, f. 23.

Duminică, 19 ianuarie 1941

Domnul General Antonescu, Conducătorul Statului, își petrece timpul la Predeal.

A avut invitați următoarele persoane:

- Dl. Generalfeldmareschal List²⁷⁸,
- Dl. General maior von Greiffenberg (Șeful de Stat Major al Mareșalului List),
- Dl. General Cavalerie von Hansen,
- Dl. Oberst Hauffe (Șeful de Stat Major al Generalului Hansen),
- Dl. General Speidel,
- Dl. General Richthofen,
- Dl. Oberst Gerstenberg,
- Doamna și Domnul Ministru Fabricius,
- Dl. Ministru Mihail Antonescu,
- Doamna Goga.

22,20 - Doamna și Domnul General Antonescu se întorc cu automotorul de la Predeal.

Luni, 20 ianuarie 1941^{lxxxviii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Dl. Ministru Cretzianu (Externe).

10,00 - Chestiunea agricolă pe anul în curs:

- Dl. Ministru Mareș,
- Dl. Aurelian Pană²⁷⁹.

10,45 - Dl. Eugen Cristescu - chestiuni interne.

11,00 - Pentru încredințarea unor însărcinări:

- Dl. General Sănătescu²⁸⁰,
- Dl. General Popescu.

11,10 - Dl. General Leoveanu²⁸¹.

²⁷⁸ **Wilhelm Siegmund List** (1880-1971) - feldmareschal, cdt. al unor MU germane în operațiunile din Polonia și Franța, iar în 1942 cdt. al Grupului de Armate „A” destinat să opereze în Caucaz, având în subordine și trupe române. Demis în septembrie 1942, în urma dezacordurilor cu A. Hitler (Ian V. Iogg, *Dicționarul celui de-al doilea război mondial*, p. 146; Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia*, p. 369-370).

²⁷⁹ **Aurelian Pană** (1880-1951) - agronom, subsecretar de stat la Ministerul Agriculturii și Domeniilor (1941-1942), ministrul al aceleiași Departament (1942-1943); sub comuniști, arestat și întemnițat, decedat la Gherla.

²⁸⁰ **Constantin Sănătescu** (1885-1947) - militar de carieră, diverse funcții în cadrul Marelui Stat Major ori al Ministerului de Război, atașat militar la Londra (1928-1930), general de brigadă (1935), general de CA (1942), general de armată (1944); cdt. al CA 4 (1941-1943) și al Armatei 4 (1943-1944), șef al Casei Militare Regale (20 martie 1943 - 1 aprilie 1944), Mareșal al Palatului Regal (1 aprilie - 23 august 1944), complotist activ și unul dintre autorii loviturii de stat de la 23 august 1944, lider al primelor două guverne (august - noiembrie, noiembrie - decembrie 1944) care i-au succedat Mareșalului Antonescu. În decembrie 1944, CS a fost avansat general de armată adjutant și desemnat șeful Marelui Stat Major (11 decembrie 1944 - 21 iunie 1945). Memorialist, autorul unui jurnal în bună parte neverosimil (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 361; Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, p. 626-628; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial*, p. 321).

- 11,15** - Dl. General Țoni (Dir. Domeniilor Militare): cheștiunea baracamentelor.
11,25 - Cheștiunea materialului rulant:
- Dl. Ministru Protopopescu,
- Dl. Colonel Orezeanu,
- Dl. Inginer Victor Stoica.
11,45 - Consiliul de Colaborare.
13,00 - Dl. Ministru Fabricius.
15,00 - Mulțumește primului și numește pe al doilea²⁸² Ministru de Interne²⁸³:
- Dl. General Petrovicescu,
- Dl. General Popescu D-tru.
17,25 - Dl. General Inginer Năsturaș.
18,00 - Dl. Ministru Cretzianu (Externe).
- Dl. Ministru V. Anastasiu (Dir. Pers. din Min. Externe).
19,30 - Dl. Ministru Crețeanu (Finanțe).
- Dl. Ottulescu (Guvernatorul B.N.R.)²⁸⁴.
20,00 - Dl. Inginer Alex. Ștefănescu: cheștiuni de serviciu.
21,00 - Legionarii în mase compacte se adună în dreptul statuii Brătianu și Liceului Lazăr, de unde pornesc spre Palatul Regal și Președinția Consiliului de Miniștri.
În perfectă ordine ovaționează pentru „Conducător”, „Horia Sima”, cântând și diferite cântece legionare.
Pe parcurs, au lansat diferite manifeste contra D-lui Ministru Rioșanu și contra D-lui Eugen Cristescu.
Mișcarea a fost provocată de înlocuirea Ministrului de Interne (Dl. General Petrovicescu, cu Dl. General Dumitru Popescu).
Dl. General Antonescu, continuă cu măsuri de ordine internă, schimbând tot aparatul Ministerului de Interne.
Peste noapte, liniște.

Marți, 21 ianuarie 1941^{lxxxix}

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
10,00 - Dl. General Ioanițiu.
10,40 - Dl. Ministru Grecianu.
11,30 - Trupele Capitalei adunate în fața Președinției Consiliului de Miniștri fac o

²⁸¹ **Emanoil Leoveanu** (1887-1959) - general, numit prin decretul 136/21 ianuarie 1942, Director General al Poliției (*Registrul istoric*, II, f. 25), cdt al Corpului 2 Teritorial, al Corpului Armată 7, al Corpului Armată 6, al Corpului Armată 3, al Corpului Armată 6, sub comuniști 15 ani de detenție, mort în închisoarea din Făgăraș (Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, II, p. 330; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 85).

²⁸² Prin decretul 126/1940 (*Registrul istoric*, II, f. 21).

²⁸³ Vezi comunicatul nr. 166 (*Registrul istoric*, II, f. 24), care motiva astfel substituția: „1. Pentru a întări ordinea internă, care în ultima vreme reclamă noi măsuri de liniște și autoritate, spre a curma actele de anarhie, însușirile de averi personale și care duc la dezordine economică”.

²⁸⁴ *Registrul istoric*, II, f. 24.

manifestație de simpatie Domnului General Antonescu²⁸⁵.

12,15 - Dl. Ministru Fabricius prezintă pe Generalul von Richthoffen.

12,50 - Dl. Biriș: chestiuni interne.

13,00 - Dl. Ministru al Italiei: chestiuni de serviciu²⁸⁶.

La ora 13,30, Dl. Popescu - Dirigintele Centralei Telefonice - comunică D-lui Col. M. Elefterescu că legionarii se înarmează în cazarma Gardienilor Publici, baricadând intrările.

Se trimite spre verificarea informației Căpitanul Georgescu, Comandantul Companiei de Jandarmi, care este prins și arestat, împreună cu 2 ofițeri subalterni.

Miercuri, 22 ianuarie 1941^{xc}

Față de situația din ziua precedentă, care lua proporții pe fiecare moment, Dl. General Antonescu ordonă masarea de trupe în fața Președinției, cu care va acționa în diferite centre ale Capitalei²⁸⁷.

Domnului Colonel Oncică, Comandantul Reg. 2 Grăniceri, i se încredințează comanda Detașamentului cu care va contraataca rebelii din cazarma Gardienilor Publici.

La ora 12, pornește contraatacul, iar la ora 14 cazarma gardienilor este în mâna armatei, cu sacrificiul a 2 ostași.

Toți rebelii s-au predat, în cap cu conducătorul lor Roșca, depunând un numeros material, arme automate și bombardiere.

Se trece apoi la montarea atacului sediului legionar din Str. Roma.

Toate casele din acest cartier adăpostesc cuibare de răzvrătiți, care atacă armata cu focuri. Străzile sunt baricadate cu autobuze, iar pe ferestre se aruncă sticle și bidoane de benzină în flăcări, pentru a împiedica înaintarea carelor de luptă.

Cu căderea serii, acțiunea încetează, continuându-se, pe timpul nopții, numai schimburi rare de focuri.

În după-amiaza zilei, se comunică că diferite unități sunt atacate de legionari cu focuri de arme și mitraliere.

Prefectura Capitalei și Postul de Radio sunt ocupate de legionari care se baricadează și deschid foc contra trupelor de ordine.

Calea Rahovei și Dudești sunt devastate, iar evreei împușcați.

Palatul Telefoanelor este atacat, iar unități legionare prin oraș se dedau la jafuri, arestări și prădăciuni.

Președinția este atacată cu focuri.

Din provincie se comunică aceleași informații, cu o nuanță mai pronunțată la Brașov, Iași și Brăila.

Senatul Legionar - Dl. Iașinschi, Dl. Constant, Dl. Sandu Valeriu - se prezintă

²⁸⁵ S-a publicat un *Apel* către populație (*Registrul istoric*, II, f. 25), din care extragem: „... Români, am luat pe umeri povara Neamului ca să-l ridic și nu să-l prăvălesc. Țara este acolo unde este [sunt] Regele, Steagul, Armata, ordinea, dreptatea și siguranța vieții și a muncii. Țara este acolo unde este grija ca onoarea și pământul nostru să fie apărate. Toți simțiți aceste porunci. De aceea, toți să fim laolaltă [...]. Români, strângeți-vă cu încredere în jurul autorităților Statului. Voința mea este nezdruccinată. Credința voastră trebuie să fie tot așa. Înainte !”.

²⁸⁶ *Registrul istoric*, II, f. 26.

²⁸⁷ S-a publicat un nou *Apel*, intitulat *Oameni de bine din toată Țara*, semnat Ion Antonescu (*Registrul istoric*, II, f. 26-27).

Domnului General Antonescu cu diferite propuneri de însărcinare.

De asemenea, Domnul Ministru Neubacher și Dl. General von Hansen.

Dl. General Antonescu promite Domnului General Hansen că va retrage trupele, cu condiția ca legionarii să depună armele și să se retragă în liniște.

Condiția n-a fost însă respectată, întrucât, în urma comunicatelor D-lui Sima, date la Radio și sub formă de manifeste, spiritele erau continuu alimentate pentru dezordine.

Peste noapte aceeași stare de lucruri.

Joi, 23 ianuarie 1941^{xci}

În dimineața zilei - ora 7 - se montează din nou atacul sediului legionar din Str. Roma.

Nu se trage nici un foc, căci rebelii se predau.

După aceea, se degajează locuința Doamnei Lupescu și a Domnului Malaxa, unde au mai încercat să mai reziste.

La ora 9, totul se găsește în stăpânirea armatei²⁸⁸.

În după-amiaza zilei, se mai deschid focuri de la diferite cuiburi răzlețe din Str. Paris, dar totul se repune repede în ordine²⁸⁹.

Palatul Telefoanelor este din nou atacat de către rebelii aflați în Teatrul Național, Băcănia Dragomir Niculescu, Palatul Adriatica, Cuvântul etc., fără nici un rezultat.

Prefectura Poliției este evacuată.

Peste noapte, liniște.

Vineri, 24 ianuarie 1941^{xcii}

La ora 9, noul ministru al Germaniei, Baronul von Killinger, debarcă în Gara Mogoșoaia, unde o companie de onoare dă onorul.

El este primit de:

- Dl. General Șteflea, trimis al Conducătorului Statului,
- Dl. General Popescu D-tru, Ministru de Interne,
- Dl. Mihail Antonescu, Ministru de Justiție,
- Dl. Cretzianu, Ministru de Externe²⁹⁰,
- Dl. Ministru Rioșanu,
- Dl. General Vasiliu,
- Etc., etc.

La ora 11 se prezintă noul ministru Domnului General Antonescu, la Președinție, cu care are o întrevedere de 2 ore.

Onorul este dat de o companie de onoare și muzica Regimentului Jandarmi Pedestri.

La ora 16 este primit Dl. General Hansen.

²⁸⁸ Se difuzează *Ordin de zi către Armată (Registrul istoric, II, f. 28)*, Conducătorul Statului impunând că „*toți vinovații să fie imediat judecați și sancționați exemplar, iar cei cu purtări exemplare să fie recompensați*”.

²⁸⁹ În cursul zilei, apare Comunicatul 168 cuprinzând telegrama lui Antonescu adresată tuturor legațiilor române din străinătate, avertizate pe acest ton sec: „*Rebelii au fost înfrânți peste tot...*” (*Registrul istoric, II, f. 27*).

²⁹⁰ În acel moment, Al. Cretzianu era secretar general al MAS, reconfirmat prin decretul nr. 3 232/25 septembrie 1940.

La ora 18,30 se prezintă din nou D-lui General Antonescu Dl. Ministru Fabricius și Dl. Ministru Killinger pentru diferite chestiuni externe.

Dl. General Antonescu²⁹¹ se retrage mai devreme în apartamentul D-sale, întrucât nu se simte bine.

Sâmbătă, 25 ianuarie 1941^{xciii}

Domnul General Ion Antonescu, Conducătorul Statului, fiind răcit, rămâne în pat întreaga zi.

Primește mai multe persoane intime în audiență și rezolvă corespondența zilnică. Consultă diferite persoane pentru formarea noului guvern.

Duminică, 26 ianuarie 1941^{xciv}

Domnul General Ion Antonescu, fiind bolnav, rămâne în casă, unde are diferite întrevederi pentru formarea noului guvern²⁹².

În timpul zilei se continuă cu diferite arestări.

Liniște completă în toată Capitala.

Luni, 27 ianuarie 1941^{xcv}

Domnul General Antonescu este oprit de medic de a ieși din casă.

Consultările continuă pentru formarea noului guvern.

La ora 14, membrii noului guvern, mai jos notați, depun jurământul:

- Dl. General Iosef Iacobici, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Apărării Naționale,
- Dl. General Popescu D-tru²⁹³, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Internelor,
- Dl. General Radu Rosetti²⁹⁴, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Educației Naționale,

²⁹¹ Sub semnătura lui, continuă seria comunicatelor speciale 170-172 vizându-i pe autorii și înfăptuitorii rebeliunii de la 22 ianuarie 1941, și anume „începând de la Horia Sima și terminând cu ultimul borfaș” (*Registrul istoric*, II, f. 29).

²⁹² Un alt *Apel* către populație (*Registrul istoric*, II, f. 31-33), din care desprindem: „... *Români, trebuie să știți adevărul, adevărul întreg [...] Ordinea a fost azi redobândită. Siguranța voastră e întreagă [...] Dați Patriei tot ce este mai bun în voi. Fiindcă azi se toarce sub ochii voștri soarta de veacuri a lumii. Și la împlinirea ei fiecare trebuie să vă simțiți chemarea. Regele și Statul așteaptă de la toți împlinirea datoriei*”.

²⁹³ **Dumitru I. Popescu** (1883-1970) - carieră militară, general de CA (1942), șeful Comandamentului Militar al Capitalei (8.9.1940 - 26.1.1941), ministru de Interne (27.1.1941 - 23.8.1944), în 1946 judecat și condamnat de „Tribunalul Poporului” la 10 ani închisoare corecțională pentru „crima de dezastrul țării, prin săvârșirea crimei de război” (M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 290-292). Eliberat de la Aiud (1956), i s-a stabilit domiciliu obligatoriu în Bărgan, până în 1962 (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 325).

²⁹⁴ **Radu R. Rosetti** (1877-1949) - militar de carieră, general de brigadă (1924), ministru al Culturii Naționale și Cultelor (27.1 - 11.12.1941), membru al Academiei Române și director general al Bibliotecii Academiei Române, prieten adevărat și de durată al Mareșalului Antonescu. A desfășurat o remarcabilă activitate științifică, îndeosebi ca istoric militar. După 1944, a fost arestat și judecat în două rânduri, exclus din Academia Română ca fost membru al guvernului „fascist” antonescian, finalmente încarcerat la Văcărești, unde a decedat. Memorialist și, probabil, în ordine cronologică,

- Dl. Prof. Mihai A. Antonescu, Ministru Secretar de Stat,
- Dl. General Stoenescu Sc. Nicolae²⁹⁵, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Finanțelor,
- Dl. General Potopeanu Gh., Ministru Secretar de Stat la Departamentul Economiei Naționale,
- Dl. General Georgescu Grig., Ministru Secretar de Stat la Departamentul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor,
- Dl. General Sichițiu Ion, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Agriculturii și Domeniilor,
- Dl. Prof. univ. Nichifor Crainic, Ministru Secretar de Stat însărcinat cu Propaganda,
- Dl. Gh. P. Docan, Consilier la Înalta Curte de Casație, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Justiției,
- Dl. Lt. Col. N. Dragomir, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Coordonării și Statului Major Economic,
- Dl. Prof. univ. P. Tomescu, Decanul Facultății de Medicină, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale,
- Dl. General Gh. Dobre, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Apărării Naționale pentru Înzestrarea Armatei,
- Dl. General Const. Pantazi, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Apărării Naționale pentru Armata de Uscat,
- Dl. Comandor Gh. Jienescu, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Apărării Naționale pentru Aer,
- Dl. General Zwiedeneck Eugen, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Economiei Naționale pentru Colonizare și populația evacuată,
- Dl. V. Dimitriuc, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Economiei Naționale pentru Petrol și Exploatare Miniere,
- Dl. Aurelian Pană, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Agriculturii și Domeniilor,
- Dl. Enric Oteteleşeanu, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Educației Naționale, Cultelor și Artelor,
- Dl. Mircea Vulcănescu, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Finanțelor,
- Dl. General C. G. Voiculescu, Subsecretar de Stat pe lângă Departamentul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

cel dintâi istoric român titrat al conflictului european în faza 1939-1940 și, apoi, al Războiului din Est (1941-1945), cu contribuții periodice susținute la Academia Română (cf. General Radu R. Rosetti, *Învățăminte din războiul în curs*, București, Editura Curtea Veche, 2003; idem, *Războiul pentru ree liberarea Bucovinei și Basarabiei*, extras din „Analele Academiei Române”, *Memoriile Secțiunii Istorice*, seria III, t. XXIV, mem. 16, 20 martie 1942), susținute la Academia Română în 1940-1942. Despre RRR, vezi C. Dinulescu, *Radu R. Rosetti*, București, 2002; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 354; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 461-462; Andrei Pippidi, *Prefață*, la *Învățăminte...*, p. 5-17.

²⁹⁵ **Nicolae Stoenescu** (1890-1959) - militar de carieră, general de divizie (1942), ministru de Finanțe (1941-1942), șef al Învățământului Militar Superior (1942-1943), cdt. al Diviziei 3 blindate, apoi al CA 4 (1943-1944). Sub comuniști a fost plimbat prin procese și închisori, s-a comportat cu multă demnitate, executând, cumulați, 12 ani de detenție. A decedat în colonia de muncă Culmea (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 252-257; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, I, p. 3226; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 373).

La ora 15 s-a oficiat un serviciu religios de către I.P.S.S. Patriarhul Nicodim cu un sobor de preoți, pentru ostașii căzuți la datorie.

Cele 17 sicrie sunt așezate pe un catafalc în Piața Victoriei, acoperite cu tricolorul țării și cu un mare număr de coroane de flori naturale, depuse de:

- Majestatea Sa Regele,
- Domnul General Antonescu,
- Legația Germaniei,
- Legația Italiei,
- Președinția Consiliului de Miniștri,
- Ministerul Apărării Naționale,
- Ministerul Afacerilor Interne,
- etc., etc.

O companie română cu drapel și una germană au defilat în fața catafalcului, aducând ultimul salut camarazilor căzuți la datorie.

Majestatea Sa Regele Mihai I, prin Dl. General Iacobici, a decorat „Post Mortem” pe eroi cu „Virtutea Militară”.

Printre asistenți s-au remarcat:

- Dl. Colonel Alex. Pastia, reprezentantul M. S. Regelui,
- Dl. General Pantazi, reprezentantul D-lui General Antonescu,
- Dl. Manfred von Killinger, Ministrul Germaniei la București,
- Dl. Wilhelm Fabricius, fostul Ministru al Germaniei la București,
- Dl. General Hansen, reprezentantul Misiunii Militare Germane,
- Dl. Col. Spalcke din Misiunea Germană,
- Dl. Dr. Steltzer²⁹⁶,
- Dl. Pellegrino Ghigi, Ministrul Italiei la București,
- Dl. Tsutsui, Ministrul Japoniei la București,
- Dl. Ministru al Spaniei la București,
- Dl. General Iacobici, Ministrul Apărării Naționale,
- Dl. General Popescu D-tru, Ministrul de Interne,
- Dl. General Radu Rosetti, Ministrul Educației Naționale,
- Dl. Profesor Mihai Antonescu, Ministru Secretar de Stat,
- Dl. General Stoenescu Nic., Ministrul de Finanțe,
- Dl. General Potopeanu Gh., Ministrul Economiei Naționale,
- Dl. General Georgescu Grigore, Ministrul Lucrărilor Publice,
- Dl. General I. Sichitiu, Ministrul Agriculturii și Domeniilor,
- Dl. Prof. univ. Nichifor Crainic, Ministrul Propagandei,
- Dl. G. P. Docan, Ministru de Justiție,
- Dl. Lt. Col. N. Dragomir, Ministrul Coordonării,
- Dl. Prof. univ. P. Tomescu, Ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale,
- Dl. General Dobre Gh., Subsecretar de Stat al Înzestrării,
- Dl. Comandor Gh. Jienescu, Subsecretar de Stat al Aerului,
- Dl. General Eug. Zwiedeneck, Subsecretar de Stat al Colonizării,
- Dl. V. Dimitriuc, Subsecretar de Stat al Petrolului și Exploatării Miniere,

²⁹⁶ **Gerhard Steltzer** - dr., diplomat de carieră, secretar al Legației germane din București (1936-1944). Memorialist (Rolf Pusch, Gerhard Steltzer, *Diplomați germani la București*, București, Editura All, 2001).

- Dl. Aurelian Pană, Subsecretar de Stat al Agriculturii și Domeniilor,
- Dl. E. Oteteleşeanu, Subsecretar de Stat al Educației Naționale,
- Dl. Mircea Vulcănescu, Subsecretar de Stat al Finanțelor,
- Dl. General C. G. Voiculescu²⁹⁷, Subsecretar de Stat al Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale,
- Reprezentanții Autorităților Militare și Civile.

După oficierea serviciului religios, fanfarele militare dau ultimul onor, iar corul cântă „Pui de lei”.

Sicriile au fost îmbarcate în camioane pavoazate cu tricolorul țării, luând direcția spre cimitirul „Ghencea”, urmate de autobuzele în care au luat loc preoții, unitățile militare și rudele celor căzuți.

De-a lungul străzilor, cu tot frigul, un public numeros a dat ultimul salut acelor care, cu jertfa vieții lor, au restabilit ordinea și liniștea în zilele de grea încercare de la începutul săptămânii trecute.

Parada a fost comandată de către Dl. General Pantazi, care a și rostit câteva cuvinte în numele D-lui General Antonescu.

Pe timpul zilei, liniște completă.

Se continuă cu arestările.

Martți, 28 ianuarie 1941^{xvii}

Domnul General Antonescu, fiind gripat, continuă a rămâne în casă.

La ora 9 primește miniștrii de mai jos, cărora le dă indicațiuni pentru Departamentele respective:

- Dl. General Potopeanu, Ministrul Economiei Naționale,
- Dl. General Stoenescu, Ministru de Finanțe,
- Dl. General Georgescu Grig., Ministrul Lucrărilor Publice.

De asemenea, lucrează cu Dl. General Șteflea și Dl. Ministru Cretzianu (Ministrul de Externe).

La ora 10 primește pe Dl. Primar I. Gh. Vântu.

La ora 17 - M. M. L. L. Regele și Regina se interesează telefonic, de la Sinaia, de sănătatea Domnului General Antonescu²⁹⁸.

În cursul după-amiezii mai are întrevederi cu următorii miniștri:

- Dl. Ministru Cretzianu,
- Dl. General Iacobici,
- Dl. Ministru Dimitriuc.

²⁹⁷ **Constantin G. Voiculescu** (1889-1955) - militar de carieră, general de divizie (1942), trecut în rezervă (1945), subsecretar de stat al Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale (1941), guvernator al Basarabiei (23-7-1941 - 29.3.1943), cdt. al Diviziei de Gardă (1943), al Diviziei 1 Mixte (1943-1944), al CA 3 teritorial (1944). După lovitură de stat, C. G. V. a fost arestat și cercetat, condamnat de „Tribunalul Poporului” (1946) la muncă silnică pe viață, fiind încarcerat la Văcărești, Aiud, Craiova, Poarta Albă și Gherla, unde a decedat (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 394; Constantin Ucrain, Liviu Scriciu, Nicolae Ene, *Personalități militare românești*, II, p. 333-337).

²⁹⁸ *Registrul istoric*, II, f. 34-35, unde aflăm *Declarația făcută de Dl. General Antonescu cu ocazia constituirii Guvernului, în ziua de 27 ianuarie 1941* (vezi *infra*).

Ordinea în țară este complet restabilită²⁹⁹.

Miercuri, 29 ianuarie 1941^{xcvii}

Domnul General I. Antonescu rămâne mai departe în casă, fiind încă gripat.

Lucrează cu diferiți miniștri, rezolvă corespondența, iar la ora 19 convoacă pe Dl. Ministru de Interne, Prefectul Poliției Capitalei, Comandantul Militar al Capitalei și Șeful Siguranței cu tot aparatul său, pentru a le da instrucțiuni cu privire la măsurile ce trebuiesc luate pentru liniștea internă și felul cum trebuie să decurgă instrucția celor arestați.

Liniște completă în toată țara³⁰⁰.

Joi, 30 ianuarie 1941^{xcviii}

La ora 1,09, cu un vagon special, Dl. Ministru Fabricius cu familia sa a părăsit țara.

Pe peronul gării de Nord, erau prezenți:

- Personalul superior al Legației Germane,
- Dl. Ministru Killinger,
- Dl. Ministru al Italiei,
- Dl. General Hansen,
- Dl. General Șteflea,
- Dl. General Pantazi,
- Dl. Ministru Cretzianu.

Starea sănătății D-lui General Antonescu, fiind mai bună, cu începere de la ora 11 a lucrat în birou, rezolvând corespondența³⁰¹.

19,00 - Primește în audiență pe Dl. General Rosetti.

19,45 - Se discută trimiterea Echipei de Sky în Germania:

- Dl. Manole Stroici,
- Dl. Dr. Fink (Comandantul Echipei de Sport german).

20,45 - Se discută chestiunea presei:

- Dl. Ministru Nichifor Crainic,
- Dl. Joldea Rădulescu.

21,15 - Dl. Col. Magistrat Gealep: se discută mersul anchetei rebelilor.

21,25 - Dl. Eugen Cristescu.

Vineri, 31 ianuarie 1941^{xcix}

²⁹⁹ A apărut decretul nr. 162 privind încetarea misiunii lui Constantin - Paul Grecianu la Berlin (*Registrul istoric*, II, f. 35).

³⁰⁰ *Registrul istoric*, II, f. 36.

³⁰¹ Comunicatul 177, prin care Antonescu exprimă mulțumiri „tuturor bunilor cetățeni care l-au înțeles și, la cea dintâi chemare a sa, s-au strâns cu încredere în jurul autorităților Statului, ajutându-le să învingă pe toți rătăciții care au pus în primejdia existența Țării” (*Registrul istoric*, II, f. 37). Totodată, ziarele au difuzat articolul Conducătorului Statului intitulat **30 ianuarie 1941 - ziua biruinței național-socialiste germane**: „Azi România și Germania au nevoie de liniște și ordine desăvârșită în sud-estul Europei. Cine nu înțelege și nu simte și nu împlinește această poruncă nu e român și nu sprijină cu fapta lui credința și lumea nouă. El este dușman și va fi tratat, fără cruțare, ca atare” (*ibidem*; ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 64-65).

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
10,45 - Se discută chestiunea refugiaților și internaților polonezi:
- Dl. General Iacobici,
- Dl. General Calotescu³⁰²,
- Dl. Ministru Cretzianu,
- Dl. Col. rez. Stoica.
11,25 - Dl. Profesor Dr. Tomescu, Ministrul Sănătății: chestiuni de serviciu.
12,35 - Dl. General Stoenescu, Ministrul Finanțelor.
12,50 - Dl. Steltzer.
13,20 - Dl. Ministru Valer Pop³⁰³.
14,15 - Dejunul.
17,30 - Se discută planul de sistematizare al Bucureștiului:
- Dl. Primar Vântu,
- Dl. Arhitect Iotzu,
- Dl. Arhitect Davidescu,
- Dl. Arhitect Horia Creangă.
18,15 - Dl. Ministru Docan: chestiuni de serviciu.
18,45 - Dl. Comandor Antonescu: informațiuni³⁰⁴.

Sâmbătă, 1 februarie 1941^c

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,50 - Continuarea lucrului³⁰⁵.
10,35 - Dl. General Popescu (Ministrul Internelor): chestiuni de serviciu.
10,50 - Dl. Colonel Râmniceanu: oră de lucru.
11,05 - Dl. Ministru Killinger: chestiuni de serviciu.
13,00 - Dl. Moroianu: chestiuni particulare.
14,05 - Dejunul.
17,30 - Măsuri de ordine pentru liniștea internă:
- Dl. General Iacobici,

³⁰² **Corneliu Calotescu** (1889-1970) - militar de carieră, general de divizie (1942), secretar general al Subsecretariatului de Stat al Armatei de Uscat (1940-1941), loctiitor al guvernatorului Bucovinei (1941), guvernator al Bucovinei (5.9.1941 - 20.3.1943), cdt. al Diviziei 3 Infanterie (1943-1944), de îndată după lovitura de stat din 23 august 1944 arestat și judecat, condamnat la moarte (22.5.1945), dar sentința i-a fost comutată la muncă silnică pe viață, trimis la Jilava, Dumbrăveni și Aiud (1945-1956), iar la sfârșit grațiat (Constantin Ucrain, Liviu Scrieciu, Nicolae Ene, *Personalități militare românești*, II, p. 99-106; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 72).

³⁰³ Vezi *supra*.

³⁰⁴ Prin decretul nr. 170, jurnalistul și fostul deputat I. Joldea-Rădulescu este numit secretar general la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale (*Registrul istoric*, II, f. 38).

³⁰⁵ Din *Declarațiile făcute presei de Dl. General Antonescu* (*Registrul istoric*, II, f. 41-43): „Români, de fapta, energia, munca și disciplina voastră depinde momentul supremei chemări ce vă voi face. Fiindcă, împotriva tuturor piedicilor și intrigilor dușmane, a clevetitorilor și amenințărilor nemernice, trebuie să ducem Țara în matca viitorului, ca să-i asigurăm drepturile nepieritoare. Și i le vom asigura. Cu Dumnezeu înainte !” (*Registrul istoric*, II, f. 41-43).

- Dl. General Niculescu,
 - Dl. General Leoveanu,
 - Dl. General Gherghe Radu,
 - Dl. Col. Pătruțoiu,
 - Dl. Col. Korne Radu,
 - Dl. Eugen Cristescu,
 - Dl. General Georgescu Tr.
- 18,45** - Dl. General Zwiedeneck. Este însărcinat a ține legătura între Dl. General Antonescu și Dl. Ministru Killinger.
- 19,10** - Dl. Dr. Costinescu³⁰⁶.
- 19,20** - Dl. Ministru Pella: chestiunea Dunării.
- 19,30** - Se raportează situația de la Radio:
 - Maior Mihăilescu,
 - Căpitan Ionescu.
- 19,45** - Dl. Ion Miclescu (telefoane).
- 19,55** - Dl. Profesor Rosetti³⁰⁷ (Fundația Regele Carol I)³⁰⁸.

Duminică, 2 februarie 1941^{ci}

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 9,10** - Toaleta, micul dejun.
- 9,50** - Continuarea lucrului.
- 10,45** - Dl. Profesor Eftimie Antonescu.
- 11,05** - Dl. Amiral Dan Zaharia³⁰⁹.
- 11,15** - Dl. Caranfil.
- 11,30** - Dl. Colonel Rioșanu.
- 11,35** - Dl. Ministru Docan.
- 12,00** - Dl. General Rosetti.
- 12,45** - M. M. L. L. Regele și Regina descind în gara Băneasa, venind de la Sinaia.
Pe peronul gării sunt întâmpinați de:
 - Dl. General I. Antonescu,
 - Dl. Ministru de Interne,
 - Dl. Ministru al Apărării Naționale,
 - Dl. Prefect al Capitalei,
 - Dl. Inspector General al Jandarmeriei,
 - Dl. Director al Siguranței.
- 13,30** - Dl. Inginer Virgil Ionescu.
- 14,15** - Dejunul.
- 17,00** - Dl. Steltzer.
- 17,30** - Dl. General Modreanu³¹⁰.

³⁰⁶ **I. C. Costinescu** - dr., președintele Societății Naționale de Crucea Roșie.

³⁰⁷ **Alexandru Rosetti** (1895-1990) - reputat lingvist și filolog, profesor universitar, membru al Academiei Române.

³⁰⁸ *Registrul istoric*, II, f. 43.

³⁰⁹ **Dan Zaharia** (1887-1943) - amiral, colaborator și prieten al lui I. Antonescu, editor al unora dintre „îndemnurile” sale (vezi General Ion Antonescu, *Către Români ... Chemări, cuvântări, documente. La o răscruce a României*, editate de..., București, Editura Socec & Co., 1941).

18,00 - Dl. General C. Niculescu.

Luni, 3 februarie 1941^{cii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - Dl. Manole Stroici: chestiuni în legătură cu sportul.

10,30 - Dl. Ministru de Interne.

10,45 - Dl. General Iacobici.

11,15 - Dl. Ministru al Italiei.

11,30 - Dl. Maior Tomescu.

11,40 - Dl. Decebal Codreanu.

11,50 - Dl. von Riettingen.

12,45 - Dl. Ministru Killinger prezintă scrisorile de acreditare Majestății Sale Regelui în Sala Tronului.

13 - 13,30 - M. M. L. L. Regele și Regina se întrețin cu Domnul General I. Antonescu, înainte de dejun.

13,30 - 15 - Dejun la Palat. Iau parte:

- M. M. L. L. Regele și Regina,

- Dl. General I. Antonescu, cu Dl. Lt. Col. Mircea Elefterescu,

- Dl. Ministru Killinger, cu personalul legației,

- Mareșalul Curții Regale,

- D-na Procopiu,

- Doi adjutanți Regali.

17,00 - Domnul General Antonescu salută în gara Băneasa pe M. M. L. L. Regele și Regina, care pleacă la Sinaia.

17,15 - Dl. Ambasador al Turciei este primit în audiență de serviciu.

17,45 - Dl. Prefect al Poliției Capitalei.

18,00 - Consiliu de Miniștri: directive generale asupra politicii guvernului în toate ramurile de activitate³¹¹.

20,00 - Au depus jurământul, în calitate de Subsecretari de Stat, primul la Ministerul de Interne, iar al doilea la Ministerul Educației Naționale, pentru Culte:

- Dl. General Jack Popescu

- Dl. Prof. Ion Sandu.

20,15 - Dl. Profesor Găvănescul³¹²: chestiuni în legătură cu legionarii.

20,50 - Domnul Inginer Ștefănescu³¹³.

³¹⁰ Numit prin decretul nr. 186/1941 primar al Municipiului București (*Registrul istoric*, II, f. 44).

³¹¹ *Vezi Stenogramele...*, II, p. 87-104.

³¹² **Ion Găvănescul** (1859-1949) - pedagog și profesor universitar, autor al unei vaste opere, supranumit în epocă „Nestor al pedagogiei românești”, un devotat al Mișcării Legionare, președinte al Senatului gardist, în 1940-1941 a intervenit pentru salvarea colaborării Horia Sima - I. Antonescu, iar ulterior pentru „reconcilierea” acestora, fără efect însă, pentru ca, la 10 aprilie 1941, după cum rezultă chiar din acest *Jurnal* (vezi), alături de Eugen Chirnoagă, Mile Lefter, Andrei Ionescu și V. Boldeanu, să trateze direct cu Generalul problemele cooperării legionarilor cu regimul (Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 101; *Intelctualii și Mișcarea Legionară*, 131-132).

³¹³ *Registrul istoric*, II, f. 47 (lista persoanelor primite în audiență).

Martți, 4 februarie 1941^{ciii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,45 - Dl. Ministru Cretzianu: chestiuni de serviciu.

10,30 - Planul de finanțare a cheltuielilor pentru armată și lucrările de utilitate publică:

- Dl. General Stoenescu,

- Dl. Cretzianu,

- Dl. Mircea Vulcănescu.

10,30³¹⁴ - Dl. General Popescu D-tru, Ministru de Interne.

- Dl. General Rosetti, Ministrul Educației Naționale.

- Dl. Prof. Tomescu, Ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

13,15 - Dl. Dr. Noveanu³¹⁵: Proiectul de viață al Statului Politic și felul cum Dl. General vede mișcarea legionară în prezent.

13,45 - Dl. Ministru Dimitriuc: livrări de benzină în Rusia, contra schimb de bumbac.

14,10 - Dejun.

17,00 - S-a discutat apărarea coastei Mării Negre și a portului Constanța:

- Dl. Ministru Killinger,

- Al. Amiral Fleischer,

- Dl. General Zwiedeneck,

- Dl. Maior Voss,

- Dl. Maior von Stransky³¹⁶,

- Dl. Dr. Steltzer.

18,35 - Dl. Eugen Cristescu: referințe asupra unei descinderi la Ploiești.

19,05 - Dl. Horia Codreanu³¹⁷.

19,40 - S-a discutat chestiunea apărării Capitalei contra rebelilor:

- Dl. General Iacobici,

- Dl. General Niculescu.

20,00 - Dl. Lecca - informațiuni interne.

Miercuri, 5 februarie 1941^{civ}

³¹⁴ Vezi *Stenogramele...*, II, p. 104-130; comunicatul 181/4 februarie 1941 despre ședința Consiliului de Miniștri, sub președinția lui Ion Antonescu, cu participare restrânsă (*Registrul istoric*, II, f. 47-48).

³¹⁵ **Vasile Noveanu** (1900-1992) - medic, afiliat Mișcării Legionare, ministru în guvernul I. Gigurtu (1940), dintre legionarii care au „cooperat” cu regimul Antonescu.

³¹⁶ **Alexander von Stransky** - maior în *Abwehr*, trimis al Serviciului lui Canaris în România, implicat în multiple acțiuni secrete în ajunul și în cursul războiului. A participat, de exemplu, la întâlnirea celor „trei ași” (Canaris, Carboni, Moruzov) ai organismelor secrete germane, italiene și române de la Veneția (3-5 septembrie 1939) (Cristian Troncotă, *Mihail Moruzov și Serviciul Secret de Informații al Armatei Române*, ed. a II-a, București, Editura Evenimentul Românesc, 1997, p. 567-569), iar ulterior (11 septembrie 1940) la primirea lui Canaris de către I. Antonescu, proaspăt Conducător al Statului Român (Horia Brestoiu, *Acțiuni secrete în România. În preajma și la începutul celui de-al doilea război mondial*, București, Editura Științifică, 1973, p. 253-254).

³¹⁷ Fratele lui C. Z. Codreanu, după septembrie 1940, după cum și prof. Ion Zelea Codreanu, tatăl „Căpitanului”, „dizident” în raport cu gruparea lui Horia Sima din cadrul Legiunii.

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,45 - Continuarea lucrului³¹⁸.
11,00 - Chestiunea transporturilor:
- Dl. General Georgescu,
- Dl. Colonel Orezeanu³¹⁹.
13,00 - Domnul Caranfil.
14,00 - Dejunul.
16,35 - Dl. General Cartianu: chestiuni personale.
17,00 - Dl. Consul General Würster:
1. Propune un sistem rapid de legătură, între București - Sibiu - Roma.
2. Propune reorganizarea Ministerului Propagandei.
19,00 - Domnul General Rosetti: chestiuni de serviciu.
19,30 - Dl. Col. Popescu Corbu: raportează faptul că a fost scos pe nedrept de Dl. General Băgulescu din Comandamentul Luptătorilor.

Joi, 6 februarie 1941^{cv}

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
10,00 - Convocarea Comandanților de Divizii, Brigade și Regimente din Capitală:
- A mulțumit tuturor de felul cum s-au comportat trupele;
- A expus situația politică;
- Îndrumări pentru instrucție în viitor;
- Programul în viitor al activității Guvernului, pentru redresarea țării.
11,00 - Consiliul Economic³²⁰.
14,00 - Dejun.
17,00 - D-na Popovici.
18,00 - Dl. Nicolae Miclescu.
18,30 - Dl. Ministru Stoica.
19,00 - Atașatul Militar al Japoniei: predă o sabie Domnului General Antonescu în semn de omagiu.
19,30 - Dl. Colonel Crăiniceanu: prezintă proiectul de decret-lege pentru reorganizarea „Casei Oștirii”.
20,00 - Dl. Radu Mironovici - adus de la închisoare este întrebat asupra celor declarate într-o scrisoare adresată Domnului General Antonescu³²¹.

³¹⁸ *Vezi Declarații făcute presei de primul-ministru cu prilejul intrării în vigoare a decretului-lege nr. 236/5 februarie 1941 privind reprimarea faptelor cu pun în primejdie existența și interesele Statului (Registrul istoric, II, f. 49).*

³¹⁹ **T. Orezeanu** - colonel, director general al Căilor Ferate Române.

³²⁰ *Vezi Stenogramele..., II, p. 130-173; comunicatul 183 privind reunirea Consiliului Economic (Registrul istoric, II, f. 51-52).*

³²¹ În cursul zilei, s-a publicat comunicatul 182 privind numărul morților și răniților din București căzuți în timpul rebeliunii din 21-23 ianuarie 1941: 490 morți, din care 346 români și 144 evrei (Registrul istoric, II, f. 54).

Vineri, 7 februarie 1941

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,40 - Continuarea lucrului.
11,15 - Dl. Eugen Cristescu.
11,40 - Dl. General Zwiedeneck.
12,20 - Dl. Radu Lecca.
12,40 - Dl. General Dobre.
13,15 - Dl. Dr. Georgescu (Secretar General de la recensământ).
12,30 - Dl. Lt. Col. Boutand de Lavilléon (noul Atașat Militar Francez).
- Dl. General Delhomme (vechiul Atașat Militar Francez).
13,00 - Dl. Inginer Cezar Cristea.
14,00 - Dejun cu Dl. Ministru Killinger. La masă au participat:
- Dl. General Antonescu,
- D-na General Antonescu,
- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Dl. Baron von Killinger,
- Dl. Dr. Steltzer,
- D-na Dr. Steltzer,
- Dl. Koffman,
- Dl. Rödel,
- Dl. General Ștefleă,
- Dl. Lt. Col. Mircea Elefterescu.
16,00 - Consiliu de Cabinet³²².
19,00 - Preotul Grigore Cristescu.
19,15 - Dl. Rosetti I. Bălănescu.
19,30 - Colaborarea tehnică financiară industriei aviatice I.A.R.:
- Dl. Comandor Jienescu,
- Dl. Diederichs.
20,00 - Dl. Inginer Pop (Reșița)³²³.

³²² Vezi *Stenogramele...*, II, p. 173-193; comunicatul 184 relativ la ședința Cabinetului (*Registrul istoric*, II, f. 54).

³²³ *Registrul istoric*, II, f. 54.

Sâmbătă, 8 februarie 1941

- 7,00** - Începerea lucrului.
8,45 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Mareșalul Palatului: oră de lucru.
10,00 - Dl. Ministru de Interne cu organele respective.
10,20 - 11,35³²⁴
11,00 - Dl. General Modreanu - Primarul Capitalei.
11,30 - Dl. Pană: Secretar de Stat la Ministerul Agriculturii.
11,45 - Dl. General Iacobici.
 - Dl. General Niculescu.
12,30 - Dl. Ing. Goering
 - Dl. Guido Schmidt.
13,00 - Dl. General Zwiedeneck.
14,00 - Dejunul.
17,00 - Organizația sportivă și destinația bunurilor Străzii Țării:
 - Dl. General Manolescu,
 - Dl. Colonel Pălăngeanu,
 - D-na Cămărășescu.
18,00 - Dl. General Potopeanu.
18,30 - Dl. Colonel Chiriac.
18,45 - P.S. Episcop Aftenie.
19,00 - Dl. General Botescu.
19,15 - Dl. Maior Arion.
20,30 - Dl. General Hansen
 - Dl. General Speidel.
21,00 - S-a discutat chestiunea pazei aeriene a Bucureștiului:
 - Dl. General Iacobici,
 - Dl. General Ioanițiu,
 - Dl. General Niculescu,
 - Dl. General Popescu Const.,
 - Dl. General Jack Popescu³²⁵,
 - Dl. General Șteflea,
 - Dl. Comandor Jienescu³²⁶.

Duminică, 9 februarie 1941

Dl. General Ion Antonescu, Conducătorul Statului, își petrece timpul rezolvând singur diferite chestiuni de Stat.

Luni, 10 februarie 1941^{evi}

7,00 - Începerea lucrului³²⁷.

³²⁴ Vezi *Stenogramele...*, II, p. 194-209.

³²⁵ **Ion (Jack) Popescu** - general, subsecretar de stat la Ministerul de Interne.

³²⁶ *Registrul istoric*, II, f. 55.

- 9,00** - Toaleta, micul dejun.
10,00 - D. Ministru al Justiției.
10,45 - Dl. Inginer Ștefănescu.
11,00 - Dl. General Iacobici, Ministrul Apărării Naționale.
12,30 - Dl. Ministru Killinger.
- Dl. Ministru Steltzer.
14,00 - Dl. Ministru Cretzianu.
14,20 - Dejunul.
17,00 - Convocarea D-ilor Comandanți de Corpuri de Armată.
18,00 - Dl. Bideanu.
- Dl. Dr. Noveanu.
- Dl. Ionescu.
19,00 - Dl. General Rosetti.
19,30 - Dl. General Gherghe Radu.
19,50 - Dl. Ministru Valer Pop.
- Domnul General Antonescu este avansat la gradul de General de Armată.
- Se rup legăturile diplomatice cu Anglia³²⁸.

Martți, 11 februarie 1941^{cvii}

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
10,00 - Membrii guvernului prezintă felicitări pentru avansarea Domnului General I. Antonescu.
10,10 - Consiliul de Colaborare³²⁹.
13,10 - Dl. Lecca: informațiuni.
14,00 - Dejunul.
17,00 - Se discută chestiunea apărării anti-aeriene a Capitalei:
- Dl. General Iacobici,
- Dl. General Niculescu,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Speidel,
- Dl. General Hansen.
18,00 - Dl. General Manolescu: chestiunea Străzii Țării.

³²⁷ Din articolul lui I. Antonescu la apariția primului număr al ziarului „Unirea”: „Urez ziarului care își începe azi munca, sub semnul cuprinzător al « Unirii », să împlinească un pas nou pentru Unirea Românilor. A Românilor de pe tot pământul românesc. A Românilor de totdeauna” (Registrul istoric, II, f. 56-57).

³²⁸ În fond, la 10 februarie 1941 trimisul *Foreign Office*-ului a notificat Bucureștilor întreruperea raporturilor oficiale între Marea Britanie și România, cu retragerea misiunii oficiale în zilele următoare (15 februarie 1941), interesele britanice fiind reprezentate în continuare de Elveția. Însă starea de *beligeranță* dintre cele două țări, proclamată de Londra la 5 decembrie 1941, avea să intre în vigoare după două zile, la ora 12,00, cu care prilej Mareșalul Antonescu a difuzat o remarcabilă declarație (vezi *infra* și Gh. Buzatu, *România și Marile Puteri. 1939-1947*, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 152).

³²⁹ Vezi *Stenogramele...*, II, p. 209-233; comunicatul 186 pe marginea reuniunii (Registrul istoric, II, f. 58-59).

- 18,30** - Dl. Profesor Caracostea.
18,45 - Dl. Profesor Dr. Pop: solicită un post.
19,00 - Doamna Eliza Codreanu³³⁰.

Miercuri, 12 februarie 1941

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
11,00 - Decorarea membrilor fostului guvern.
12,00 - Dl. Dori Popovici.
12,30 - S-a discutat chestiunea pădurii de la Predeal:
- Dl. General Țoni,
- Dl. Rebhuhn.
13,00 - S-a discutat planul de sistematizare a Pieței Palatului și Pieței Victoriei:
- Dl. General Modreanu,
- Dl. Arhitect Iotzu.
13,50 - Dejunul.
17,00 - S-au dat instrucțiuni referitoare la propagandă:
- Dl. Ministru Crainic,
- Dl. Maior Mihăilescu,
- Șeful Cenzurii,
- Directorul Presei,
- Directorul Soc. Radio,
- Dl. Joldea Rădulescu³³¹,
- Redactorul ziarului „Unirea”.
18,00 - Dl. Profesor Leonida.
18,30 - Dl. Colonel Petrescu (Reșița).
19,00 - Dl. Inginer Caranfil.
19,15 - În chestiunea refugiaților civili polonezi:
- Dl. Ministru Cretzianu,
- Dl. Haği Stoica.
19,30 - Informațiuni asupra incidentului D-lui Iotzu cu Dl. Ionescu Virgil (Ministerul Domeniilor):
- Dl. General Sichitiu³³²,
- Dl. Arhitect Iotzu,
- Dl. Ionescu Virgil³³³.

³³⁰ Soția lui C. Z. Codreanu.

³³¹ **I. Joldea Rădulescu** - publicist și jurnalist, fost parlamentar, director general al Băncii de Credit a Meseriașilor.

³³² **Ion Sichitiu** (1878-1952) - militar de carieră, general de CA, trecut în rezervă (1938), ministru al Agriculturii și Domeniilor (1941-1942), sub comuniști fiind condamnat de Curtea de Apel din București prin decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la 10 ani temniță grea (*Antonescu, Mareșalul României*, I, p. 615-616), încarcerat la Văcărești, Brașov, Turnu Măgurele și Aiud (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 366).

³³³ *Registrul istoric*, II, f. 61 (lista persoanelor primite în audiență).

Joi, 13 februarie 1941^{cviii}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
10 - 12 - Consiliu de Colaborare³³⁴.
12,00 - Dl. Ministru al Italiei.
13,00 - Dl. Ministru al Angliei: vizită de plecare.
14,00 - Dejunul.
16,45 - Dl. Colonel Aramă: relații asupra anchetelor în curs.
17,00 - Dl. General D. Popescu, Ministrul de Interne.
17,30 - Dl. Căncicov.
18,30 - Ceaiul cu Membrii Legațiunii Germane. Dl. General Antonescu a distribuit decorații membrilor Legațiunii Germane³³⁵.

Vineri, 14 februarie 1941^{cix}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
12,00 - Dl. General Leoveanu, Directorul Siguranței.
12,20 - Dl. Dr. Tomescu, Ministrul Sănătății.
- Dl. Caranfil.
14,00 - Dejunul.
16,00 - Consiliu de Cabinet³³⁶.
18,30 - Dl. Primar Căpățână: supune planul de refacere al orașului Panciu.
18,45 - Dl. Ministru Cretzianu: lucru.
19,20 - Dl. General Rosetti: lucru.
20,00 - Dl. General Victor Iliescu³³⁷: este numit Subsecretar de Stat la Ministerul Educației Naționale pentru Educația Fizică.
20,30 - Dl. General Niculescu³³⁸: măsuri de pază în Capitală.

³³⁴ Vezi *Stenogramele...*, II, p. 234-266; comunicatul 187 privind ședința Consiliului de Colaborare (*Registrul istoric*, II, f. 61).

³³⁵ *Registrul istoric*, II, f. 62 (lista persoanelor primite în audiență este mai largă, în comparație cu cei nominalizați în *Jurnal*).

³³⁶ Vezi *Stenogramele...*, II, p. 266-273.

³³⁷ **Victor Iliescu** - general pensionar, sub comuniști anchetat, judecat și condamnat de Curtea de Apel din București prin decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la 10 ani temniță grea (*Antonescu, Mareșalul României*, I, p. 628-629).

³³⁸ **Constantin Niculescu** (1887-1972) - militar de carieră, general de CA (1942), trecut în rezervă (1948), șeful Comandamentului Militar al Capitalei (1941-1943), cdt. al CA 5 (1943-1944), girantul comenzii Armatei 4 (1943-1944), iar, când s-a aflat că făcea jocul complotiștilor, fiind, la un moment dat, socotit chiar „succesor” al lui Antonescu, pus la dispoziția Marelui Stat Major Român (1944), șef al Casei Militare Regale (1944-1947). După plecarea Regelui și a suitei sale (ianuarie 1948), CN a fost arestat și condamnat la 7 ani detenție grea (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 301-302).

Sâmbătă, 15 februarie 1941^{ex}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,00 - Dl. General Potopeanu.

- Dl. General D. Popescu, Ministrul Internelor.

- Dl. General R. Modreanu, Primarul General al Capitalei.

10,40 - 12,20³³⁹

12,00 - Dl. General Victor Iliescu: depune jurământul în calitate de Subsecretar de Stat la Ministerul Educației Naționale pentru Educația Fizică.

- Dl. Const. Stoicescu³⁴⁰ depune jurământul în calitate de Ministru al Justiției.

12,30 - Dl. Ministru al Turciei: cere eliberarea unui supus turc.

13,00 - Dl. Inginer Mareș.

- Dl. Garoflid³⁴¹.

13,00 - Dl. General Stoenescu, Ministrul Finanțelor.

- Dl. Ottulescu, Guvernatorul B.N.R.

- Dl. V. Dimitriuc, Subsecretar de Stat al Petrolului.

14,00 - Dejunul.

17,30 - Dl. Răsmeriță³⁴² (Secretar General la Ministerul de Finanțe).

17,50 - Dl. Steltzer.

18,15 - Dl. General Zwiedeneck.

19,00 - Dl. Caranfil.

19,30 - Dl. Cretzianu.

19,50 - Dl. General Niculescu.

20,50 - Dl. General Dobre³⁴³.

Astăzi pleacă din portul Constanța Ministrul Angliei cu tot personalul Legației pe vaporul „Ismir”.

Duminică, 16 februarie 1941

Domnul General I. Antonescu rezolvă corespondența zilnică, iar între orele 11-14 iese la plimbare până la Tâncăbești³⁴⁴.

³³⁹ Vezi *Stenogramele...*, II, p. 274-291.

³⁴⁰ **Constantin C. Stoicescu** (1881-1944) - jurist, profesor universitar, membru corespondent al Academiei Române, rector al Universității din București, ministru al Justiției (1941-1942).

³⁴¹ **Constantin Garoflid** (1872-1942) - specialist în agronomie și silvicultură, ministru al Agriculturii (1926-1927), președintele Uniunii Sindicatelor Agricole, susținător al regimului lui Carol II, raporturi bune cu I. Antonescu.

³⁴² **Nicolae Răsmeriță** (1903-1989) - finanțist, participant și responsabil în negocierile economice româno-germane.

³⁴³ *Registrul istoric*, II, f. 64.

³⁴⁴ S-a difuzat comunicatul 188 referitor la ajutorarea familiilor concentraților săraci (*Registrul istoric*, II, f. 64-65).

Luni, 17 februarie 1941

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
10,00 - Dl. Ministru al Justiției.
10,30 - Chestiuni de siguranță internă:
- Dl. General Leoveanu,
- Dl. General D-tru Popescu,
- Dl. Eugen Cristescu.
11,00 - Dl. Ministru al Apărării Naționale: lucru.
12,30 - Prezentare pentru numire în comandă:
- Dl. General Racoviță³⁴⁵,
- Dl. General Popescu David³⁴⁶,
- Dl. General Serpescu Benedict.
12,35 - Dl. Ministru Dimitriuc: chestiuni economice.
13,00 - Dl. Ministru al Italiei: prezentarea unui mesaj din partea Duceului.
14,00 - Dejunul.
17,15 - Dl. Lecca: informațiuni.
17,30 - Dl. Lăzărescu Atanase: pune la dispoziție un loc la Băneasa pentru refugiați.
18,00 - Dl. Rășmeriță (Secretar General la Ministerul Finanțelor).
18,30 - Dl. General Manolescu: prezentare pentru luarea în primire a Domeniilor Coroanei.
19,00 - Dl. Ministru Killinger.
19,40 - Dl. Ministru Crainic: lucru.
20,15 - Dl. General Potopeanu: lucru.
20,30 - Dl. General Georgescu: lucru³⁴⁷.

Marți, 18 februarie 1941^{exi}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Dl. General Rosetti: lucru.
10,00 - Consiliu de Colaborare³⁴⁸.

³⁴⁵ **M. Racoviță** (1889-1954) - militar de carieră, general de CA (1942), trecut în rezervă (1947), cdt. al Corpului de Cavalerie (1941-1943), al Comandamentului Militar al Capitalei (1943), al Trupelor motomecanizate (1943-1944), al Armatei 4 (1944), ministru de Război imediat după lovitura de stat de la 23 august 1944, în semn de recunoștință a participării sale active le pregătirea și desfășurarea complotului, ulterior diverse demnități, apoi arestat și închis la Sighet (1950), unde a decedat (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 224-226; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 342-343; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, II, p. 332; Constantin Ucrain, Liviu Scrieciuc, Niculae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 33-36).

³⁴⁶ **David Popescu** (1886-1955) - militar de carieră, general de brigadă (1938), ministru de interne în guvernul Gigurtu, cdt. al Diviziei 11 Infanterie (1941), trecut în rezervă la 31.8.1941. După război, arestat (1950), judecat și achitat (1953) (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 325).

³⁴⁷ *Registrul istoric*, II, f. 66.

³⁴⁸ *Vezi Stenogramele...*, II, p. 291-315; comunicatul 189, în *Registrul istoric*, II, f. 70-71.

- 12,45 - Dl. Constant: prezentare (fiind scos din închisoare).
13,45 - Dl. Ing. Caranfil.
14,15 - Dejunul.
17,00 - Dl. Ministru Cretzianu: lucru.
18,00 - Chestiuni în legătură cu legiunea:
- Dl. Profesor Dimitrie Leonida,
- Dl. Marius Georgescu.
18,30 - Dl. Consilier Petala (înapoiat de la Mexic).
18,40 - Dl. General Sichitiu: lucru.
19,00 - Dl. Colonel Orezeanu: lucru.
19,30 - Dl. Ministru al URSS: chestiuni de serviciu.
20,05 - Dl. General Niculescu: lucru.
20,10 - Dl. Arhitect Iotzu: lucru³⁴⁹.

Miercuri, 19 februarie 1941^{cxii}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
10,00 - Dl. Cretzianu.
10,30 - Dl. Ion Christu (Director Economic în Ministerul de Externe).
11,30 - Dl. Lt. Col. Tomitză.
12,00 - Dl. Inginer Bușilă Constantin³⁵⁰.
12,30 - Dl. Valer Pop.
13,10 - Dl. General Zwiedeneck (ofițer de legătură cu Dl. Ministru al Germaniei).
14,00 - Dejunul.
18,00 - Directorii de ziare: îndrumări ziaristice.
18,30 - Dl. Paul Goma.
19,00 - Dl. Inginer Gavrilescu.
20,00 - Dl. Prof. Nichifor Crainic, Ministrul Presei și Propagandei³⁵¹.

Joi, 20 februarie 1941

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
10,30 - General Iacobici.
11,00 - Consiliu Economic³⁵².
13,00 - Dl. Ministru al Germaniei.
- Dl. General Hansen.

³⁴⁹ *Registrul istoric*, II, f. 71.

³⁵⁰ **Constantin Bușilă** (1877-1949) - inginer electro-mecanic, ministru al Comunicațiilor în cabinetul I. Antonescu, judecat în 1946 de „Tribunalul Poporului” și condamnat „pentru crima de dezastrul țării, prin săvârșirea crimei de război” la 10 ani închisoare corecțională. A decedat la Văcărești (M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 294-295).

³⁵¹ *Registrul istoric*, II, f. 72.

³⁵² *Vezi Stenogramele...*, II, p. 315-357; comunicatul 190 (*Registrul istoric*, II, f. 74).

- 14,00 - Dejunul.
17,30 - Dl. General Ioanițiu.
18,00 - Dl. Ambasador al Iugoslaviei.
18,15 - Dl. Ministru Tomescu.
- Dl. I. Flueraș cu o delegație.
- Dl. General Voiculescu
19,00 - Dl. Inginer Cantuniari.
19,30 - Dl. Minulescu.
20,00 - Dl. General Potopeanu.
21,30 - Măsuri de ordin intern:
- Dl. General D. Popescu, Ministrul Internelor,
- Dl. General Leoveanu, Director General al Siguranței,
- Dl. Eugen Cristescu, Șeful S.S.[I.]³⁵³.

Vineri, 21 februarie 1941^{cxiii}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,45 - Dl. Ministru Cretzianu.
10,00 - Dl. General Șteflea.
10,20 - Dl. General D. Popescu, Ministrul Internelor.
10,30 - Dl. General Iacobici.
- Dl. General Dobre.
- Fabricanții de „Brand”-uri.
11,00 - Dl. General Stoenescu.
- Dl. General Potopeanu.
- Dl. Ottulescu, Guvernatorul B.N.R.
12,15 - Dl. Dimitriuc.
12,20 - Dl. Prof. Ion Petrovici³⁵⁴.
14,00 - Dejunul.
15,45 - Doamna și Domnul General Antonescu, însoțiți de Dl. Ministru Mihai Antonescu, părăsesc Capitala în automobil, ducându-se la Predeal.
19,20 - Sosirea la Predeal. Sunt primiți de:
- Dl. General Șteflea,
- Dl. Colonel Dumitriu,
- Dl. Colonel Grigoriu, Primarul orașului Predeal.

Sâmbătă, 22 februarie 1941 (Predeal)

- 12,30 - 14,20 - Dl. General Antonescu lucrează cu:
- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Dl. General D. Popescu, Ministrul Internelor,
- Dl. Colonel Pătruțoiu,
- Dl. Maior Plesnilă.

³⁵³ *Registrul istoric*, II, f. 73.

³⁵⁴ *Registrul istoric*, II, f. 76.

18,00 - Domnul și Doamna Ministru al Americii vizitează pe Domnul General Antonescu³⁵⁵.

Duminică, 23 februarie 1941 (Predeal)

Doamna și Domnul General Antonescu dejunează împreună cu:

- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Dl. Feldmareșal List cu aghiotantul,
- Dl. Ministru Killinger cu aghiotantul,
- Dl. General Hansen,
- Dl. General Speidel,
- Trei ofițeri germani³⁵⁶.

Luni, 24 februarie 1941^{cxiv} (Predeal)

Domnul General Antonescu dejunează împreună cu:

- Dl. Colonel Bucur, Comandantul Legiunii Jd. Prahova,
- Maior Caloenescu,
- Căpitan Lupoiaia,
- Căpitan Diaconescu,
- Locot. Roșescu,
- Locot. Vergotti,
- Doi Sublocotenenți.

15,00 - Doamna și Domnul General Antonescu pleacă cu automobilul spre București, fiind însoțiți de Dl. Ministru Mihai Antonescu.

17,00 - Sosirea la București.

18,00 - Dl. Ministru Killinger.

- Dl. General Alexander Löhr (Șeful aviației).
- Dl. General Günther Korten.
- Dl. Colonel Hoffman (Adjutantul Generalului Löhr).
- Dl. Căpitan von Schenk (ofițer de ordonanță)³⁵⁷.

Marti, 25 februarie 1941

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,45 - Dl. General R. Rosetti: lucru.

10,00 - Consiliu de Colaborare³⁵⁸.

13,30 - Dl. General Petre Dumitrescu³⁵⁹ (prezentare pentru avansare).

³⁵⁵ *Registrul istoric*, II, f. 77.

³⁵⁶ *Registrul istoric*, II, f. 78.

³⁵⁷ *Registrul istoric*, II, f. 80.

³⁵⁸ *Vezi Stenogramele...*, II, p. 357-394; comunicatul 191 (*Registrul istoric*, II, f. 81). În cursul zilei, s-a publicat un amplu *Apel* (*Registrul istoric*, II, f. 82-85), prilejuit de convocarea Adunării Obștești, cuprinzând și aceste precizări: „... *Eu nu sunt nici tiran, nici trufaș, nici stăpânitor al destinului național, ci cel din urmă fiu al Țării care vrea să-și slujească Neamul, cum fiecare l-ați sluji [...]* Aștept votul vostru, aștept dovada unității românești” (*ibidem*, f. 85).

- 13,40 - Dl. Ministru Nichifor Crainic: lucru.
14,00 - Dejunul.
17,30 - Dl. General Iacobici: lucru.
18,00 - Dl. General Sichitiu: lucru.
18,45 - Dl. General Iliescu Victor: lucru.
19,00 - Dl. George Georgescu (compozitor).
19,15 - P.S. Episcop Nicolae Popovici (Oradea).
19,30 - Dl. Rădulescu Mehedinți.
20,00 - Dl. Inginer Ștefănescu.
20,15 - Dl. General Stoenescu: lucru³⁶⁰.

Miercuri, 26 februarie 1941^{cxv}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
11,00 - Dl. General Georgescu³⁶¹ (Ministrul Comunicațiilor).
13,00 - Dl. Ministru al Danemaricii.
14,00 - Dejunul.
17,15 - Dl. Ministru Christu.
- Dl. Ministru Dragomir.
17,30 - Dl. General Georgescu.
- Dl. General Potopeanu.
- Dl. Colonel Orezeanu.
18,00 - Dl. Dinu Brătianu.
18,30 - Dl. Emanoil Anastasiu
- Asociația Întreprinderilor de Lucrări Publice și Particulare.
19,00 - Dl. Dr. Bideanu.
19,20 - Dl. Profesor Gheorghe Cuza.
20,00 - Dl. Ministru Nichifor Crainic³⁶².

³⁵⁹ **Petre Dumitrescu** (1882-1950) - militar de carieră, general de armată (1942), trecut în rezervă (1.11.1944), cdt., un caz singular, al Armatei 3 în tot cursul Războiului din Est (25.3.1941 - 29.8.1944). Ulterior, cercetat de „Tribunalul Poporului” pentru „crime de război” (1946), care însă n-au fost confirmate. A fost unul dintre cei mai străluciți comandanți români de MU în cursul celui de-al doilea război mondial (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 126-132; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrușgerea elitei militare*, I, p. 320; Constantin Ucrain, Liviu Scrieciuc, Niculae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 125; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 211).

³⁶⁰ *Registrul istoric*, II, f. 85.

³⁶¹ **Grigore Georgescu** (1886-1952) - militar de carieră, general de brigadă (1935), ministru al Lucrărilor Publice și Comunicațiilor (27.1 - 12.7.1941), judecat și condamnat de Curtea de Apel din București prin decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la 3 ani detențiune grea (*Antonescu, Mareșalul României*, I, p. 615), aflându-și sfârșitul la Sighet (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 225).

³⁶² *Registrul istoric*, II, f. 86.

Joi, 27 februarie 1941^{cxvi}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
10,30 - Dl. General Hansen.
11,00 - Consiliu de Colaborare³⁶³.
13,00 - Dl. Ambasador al Turciei.
14,00 - Dejunul.
17,00 - S-a examinat pagubele aduse proprietății private prin trasarea șanțurilor anti-car:
- Șeful Marelui Stat Major,
- Dl. Colonel Vasiliu,
- Directorul Fortificațiilor,
- Dl. Col. Pomponiu Franclin,
- Dl. General Iacobici.
18,00 - Dl. Vaida-Voievod: chestiuni politice.
19,00 - Dl. Mihalache: chestiuni politice.
20,20 - Dl. General Rosetti: lucru³⁶⁴.

Vineri, 28 februarie 1941^{cxvii}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
10,00 - Consiliu de Cabinet³⁶⁵.
11,30 - I.P.S. Mitropolitul Bălan³⁶⁶.
12,00 - Consiliul „Fundației Mihail”.
13,00 - Dl. General Ioanițiu.
13,30 - Chestiunea telefoanelor:
- Dl. Ottulescu, Guvernatorul B.N.R.,
- Dl. Inginer Caranfil,
- Dl. Maior Căpățână.
14,00 - Dejunul.
16,00 - Cinema „ARO”: S-a rulat filmul „Victoria în Vest”. Au asistat M. M. L. L. Regele și Regina, D-na și Dl. General Antonescu, Corpul Diplomatic și un mare număr de ofițeri români și germani.
19,00 - Dl. Victor Slăvescu.
19,30 - Dl. Eugen Cristescu.
19,45 - Dl. Mironescu.
20,00 - Dl. Ministru al URSS³⁶⁷.

³⁶³ *Vezi Stenogramele...*, II, p. 394-435; comunicatul 192 (*Registrul istoric*, II, f. 88-89).

³⁶⁴ *Registrul istoric*, II, f. 89.

³⁶⁵ *Vezi Stenogramele...*, II, p. 435-459; comunicatul 193 (*Registrul istoric*, II, f. 90).

³⁶⁶ **Nicolae Bălan** (1882-1955) - mitropolit al Ardealului (1920-1955).

³⁶⁷ Potrivit decretului 490, generalul Gh. Băgulescu a fost numit trimis extraordinar și ministru plenipotențiar în Japonia (*Registrul istoric*, II, f. 90).

Sâmbătă, 1 martie 1941^{cxviii}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Lt. Col. Râmniceanu, Mareșalul Palatului.
10,00 - Dl. General Voiculescu.
10,30 - Dl. Ministru [Alexandru] Télèmaque (prezentare de plecare)³⁶⁸.
11,00 - Consiliul Ministerului de Interne³⁶⁹.
12,30 - Dl. Inginer Bujoi: chestiunea Petroșani.
13,00 - Dl. Profesor Gh. Cuza.
14,00 - Dejunul.
15,00 - Dl. Constant.
19,00 - Dl. General Zwiedeneck.
19,15 - Dl. Ministru Dragomir.
19,30 - I.P.S. Mitropolitul Bălan.
24,00 - Dl. Eugen Cristescu: aduce la cunoștință anumite chestiuni de ordin intern³⁷⁰.

Duminică, 2 martie 1941

În timpul zilei, Domnul General Antonescu este ținut la curent de felul cum se desfășoară plebiscitul.

În după-amiaza zilei, Domnul General a vizitat mai multe localuri de vot, unde i s-au făcut călduroase manifestațiuni de simpatie.

Seara, a avut loc la Președinție o masă strict intimă, cu prietenii Domnului General (aproximativ 40 persoane).

Luni, 3 martie 1941^{cxix}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
10,00 - Domnul Ministru al Justiției.
11,00 - Dl. Ministru al Apărării Naționale.
12,30 - Dl. Ministru Dimitriuc.
14,00 - Dejunul.
18,00 - Dl. General Ioanițiu.
- Dl. General Dobre.
- Dl. Comandor Jienescu.
18,30 - Dl. Profesor Stoika.
19,00 - Dl. Colonel Mardari (prezentare).
19,30 - Dl. Inginer Ștefănescu³⁷¹.

³⁶⁸ În misiune la Ankara (24 februarie 1941 - 15 septembrie 1943), unde va fi succedat de Alexandru Cretzianu (15 septembrie 1943 - 6 februarie 1946).

³⁶⁹ Vezi *Stenogramele...*, II, p. 459-482.

³⁷⁰ *Registrul istoric*, II, f. 93.

³⁷¹ *Registrul istoric*, II, f. 95.

Marti, 4 martie 1941^{cx}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,20 - Continuarea lucrului.

10,00 - Consiliu de Colaborare³⁷².

12,30 - Dl. Ministru Dimitriuc: instrucțiuni în legătură cu călătoria la Viena.

12,55 - Dl. Ministru Davidescu: instrucțiuni în legătură cu călătoria la Viena.

13,20 - Dl. Ministru al Italiei.

13,30 - Dl. General Leoveanu: lucru.

14,00 - Dejunul.

17,50 - Dl. Grigore Osipov: exprimă situația legionară din Moldova.

18,15 - Dl. Amiral Păiș³⁷³ cu o delegație: proclamă pe Domnul General Antonescu președinte de onoare al Ligii Navale Române.

18,30 - Dl. Eugen Cristescu: informațiuni.

18,50 - Dl. Ministru Dimitriuc: primește instrucțiuni în vederea plecării la Viena.

19,00 - Dl. Ing. Fratosticeanu: relațiuni referitoare la petrol.

19,30 - Dl. Ministru Nichifor Crainic: lucru.

20,45 - Dl. Ing. Marinescu: relațiuni privitoare la petrol³⁷⁴.

Miercuri, 5 martie 1941^{cx}

Întâlnirea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului, cu Mareșalul Goering la Viena.

La ora 7,00, Domnul General Ion Antonescu, pleacă la Viena cu un avion german, de pe aerodromul Băneasa, pentru a se întâlni cu Mareșalul Reichului Goering, urmând a trata chestiuni în legătură cu petrolul românesc.

Domnia Sa este însoțit de următoarele personalități:

- Dl. Ministru Dimitriuc,
- Dl. Ministru Davidescu,
- Dl. Ministru Neubacher,
- Dl. Lt. Col. Adj. Mircea Elefterescu,
- Dl. Inginer Krupenschi,
- Dl. Colonel Gerstenberg,
- Dl. Dr. Schober (Secretarul D-lui Ministru Neubacher),
- D-na Lucia Nasta (Secretara Echipei Românești).

La ora 11,00 avionul aterizează pe aerodromul din Viena-Aspern, unde Domnul General Antonescu este întâmpinat de Mareșalul Goering cu suita respectivă și de șefii regionali ai partidului național-socialist.

Am remarcat pe:

- General Bodenschatz³⁷⁵,

³⁷² Vezi *Stenogramele...*, II, p. 483-505; comunicatul 194 (*Registrul istoric*, II, f. 97-98).

³⁷³ **N. Păiș** (1886-1952) - militar de carieră, contraamiral (1937), subsecretar de stat al Muncii (1941-1943), demisionar din guvern (1943), sub comuniști arestat și condamnat (1948), mort la Sighet (Alesandru Dușu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 316).

³⁷⁴ *Registrul istoric*, II, f. 98.

- General Löhr³⁷⁶,
- General Streccius,
- Maior von den Osten,
- Căpitan Brauchitsch,
- Căpitan Goering,
- Reichsleiterul Baldur von Schirach,
- Dl. Ministru Schmidt³⁷⁷ (interpret),
- Consilierul intim Fischer.

După prezentările de rigoare, Domnul General Antonescu împreună cu Mareșalul Goering trec în revistă campania de onoare în sunetul muzicii.

Aerodromul este frumos pavozat cu steaguri germane și românești.

După întvederea care a avut loc câteva minute, Domnul General Antonescu și Mareșalul Goering iau loc în automobil, mergând la „Hotel Imperial”, pe care se găsea arborat drapelul românesc, unde a fost cazată întreaga misiune română. Pe întregul parcurs, publicul ovaționează pe Domnul General Antonescu.

La ora 12, plecăm în automobile la castelul „Belvedere”, unde Domnul General Antonescu a fost întâmpinat de Mareșalul Goering la intrare.

La ora 12,15 se începe conversația, care a durat până la ora 15, depășindu-se programul stabilit cu o oră. La această conversație a participat numai Ministrul Schmidt ca interpret.

La ieșirea din conferință, Domnul General Antonescu prezintă Mareșalului Goering pe membrii misiunii române.

Se trece apoi la dejun.

Masa era rotundă, splendid ornată cu trandafiri roșii.

Mareșalul Goering avea în dreapta sa pe Domnul General Antonescu, iar în stânga pe Domnul Ministru Dimitriuc.

Au luat parte un număr de 22 persoane.

După primul fel, Mareșalul Goering rostește o alocuțiune în termeni extrem de cordiali la adresa Conducătorului Statului Român, spunând:

„Sunt extrem de fericit că am salutat aici pe Generalul Antonescu, pe care îl apreciez ca un caracter desăvârșit, calități ce se răsfrâng asupra țării sale.

Conducătorul Reichului și întreg poporul german au neclintită încredere într-însul.

Ridic paharul meu pentru prosperitatea țării românești, pe care o asigur că justele sale speranțe se vor realiza la sfârșitul acestui război - și pentru Domnul General Antonescu”.

Domnul General Antonescu răspunde, mulțumind Mareșalului Goering pentru cuvintele ce i le-a adresat, dându-i asigurări că:

„Generalul Antonescu are un singur cuvânt, astfel că țara românească va fi alături de Reich până la moarte.

Sunt fericit de a fi putut saluta la Viena pe gloriosul soldat care alături de genialul Führer a creat Germania invincibilă de astăzi.

³⁷⁵ **Karl Heinrich Bodenschatz** (1890-1979) - general de aviație, ofițer de legătură la Cartierul General al lui A. Hitler, rănit în complotul de la 20 iulie 1944, inapt pentru serviciul activ (Henrik Eberle, Matthias Uhl, *Dosarul Hitler*, p. 482-483).

³⁷⁶ **Alexander Löhr** (1885-1947) - general colonel, cdt. al Flotei 4 Aeriene, șef al Grupului Sud-Est, apoi al Grupului de Armate „E” (Grecia), executat în Iugoslavia pentru bombardarea Belgradului (1941) (Henrik Eberle, Matthias Uhl, *Dosarul Hitler*, p. 533-534).

³⁷⁷ Paul Otto Schmidt.

Ridic paharul în sănătatea Führerului, în sănătatea Excelenței Voastre și pentru victoria definitivă a glorioasei armate germane”.

La ora 15,45 ne ridicăm de la masă, trecând într-o sală alăturată, unde s-a servit cafea și liqueur.

La ora 16, se reintră în conferință, care durează până la ora 18, în prezența delegațiilor de tehnicieni.

Dacă prima parte a conferinței a avut loc într-o atmosferă mai rece și mai puțin binevoitoare, partea a doua a conferinței a decurs într-o atmosferă caldă și plină de încredere în persoana generalului Antonescu, fără de care Führerul nu poate concepe Statul Român.

Mareșalul a înmănat Domnului General Antonescu insigna aviației germane, distincție ce n-a fost acordată decât la 15 personaje până în prezent.

La ora 18, ne transportăm din nou la „Hotel Imperial”, unde Domnul General Antonescu primește în audiență pe Dl. Petcovici (Consulul Român din Viena) și pe Domnul general Potopeanu, care a sosit cu avionul de la Berlin.

La ora 19,30 am mers la Operă, unde s-a reprezentat „Madamme Butterfly”.

La apariția Domnului General Antonescu în lojă, publicul s-a ridicat în picioare și a ovaționat îndelung pe Conducător.

Între acte s-a continuat conversația între cei doi oameni de Stat, într-un salon separat.

După operă, la ora 22,30 s-a luat dineul la restaurantul „D-rei Husaren”, unde se rezervaseră mai multe mese pentru misiunea română și suita Mareșalului Goering.

S-a luat dineul într-un cadru cu totul amical, trecându-se și pe panta anecdotelor.

La ora 23,45 Mareșalul Goering se scuză, fiind nevoit să plece cu trenul la Berchtesgaden.

Își ia rămas bun de la Domnul General Antonescu și membrii misiunii, plecând împreună cu suita sa.

Masa mai durează încă câteva minute, după care intrăm la hotel.

Joi, 6 martie 1941

La ora 10 plecăm cu mașinile la aerodrom, însoțiți de persoanele din protocolul Reichului.

Pe o ploaie torențială, Domnul General Antonescu trece în revistă campania de onoare, luând loc apoi în avion.

La ora 10,40 decolăm, ajungând la București (Băneasa) la ora 14,45.

Pe aerodrom, Domnul General Antonescu a fost întâmpinat de Doamna General Antonescu, Dl. General Hansen, Dl. General Iacobici, Ministrul Apărării Naționale, Dl. Ministru Mihai Antonescu, Dl. Comandor Jienescu, Dl. Dr. Steltzer, Dl. General Vasiliu, Dl. General Șteflea etc., etc.

La ora 18 a avut loc un Consiliu de Miniștri, care a durat până la ora 20,30³⁷⁸.

La ora 20,45 s-a oferit pilotului avionului o masă la Președinție, la care au luat parte următoarele persoane:

- Dl. General Antonescu,
- D-na General Antonescu,
- Dl. Ministru Mihai Antonescu,

³⁷⁸ Vezi *Stenogramele...*, II, p. 505-542; ședința s-a reluat a doua zi (cf. *Stenogramele ...*, II, p. 543 și urm.; comunicatul 195, în *Registrul istoric*, II, f. 99-100).

- Dl. Col. Gerstenberg,
- Dl. Col. Hucke (pilotul avionului),
- D-na Dr. Steltzer,
- Dl. Dr. Steltzer,
- Dl. Ministru V. Dimitriuc,
- Dl. Ministru Davidescu,
- Dl. Eugen Cristescu,
- Dl. Amiral Canaris³⁷⁹ (Șeful Siguranței³⁸⁰ Germane),
- Dl. Ovidiu Vlădescu,
- Dl. Krupenschi,
- D-na Lucia Nasta (secretară),
- Dl. Guido Schmidt,
- Dl. Lt. Adj. Stransky (adjutantul Amiralului).

Vineri, 7 martie 1941^{cxix}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Dl. General Rosetti: lucru.

10 - 14 - Consiliu de Miniștri³⁸¹: s-au continuat discuțiile începute din ajun.

14,20 - Dejunul.

16,30 - Doamna și Domnul General Ion Antonescu, împreună cu Dl. Ministru Mihai Antonescu, au plecat cu automobilul la Predeal - însoțiți de Maiorul Caloenescu și Căpitanul Georgescu.

19,45 - Sosirea la Predeal, unde au fost întâmpinați de:

- Dl. Colonel Grigoriu - Primarul orașului Predeal,
- Dl. Lt. Colonel Ionescu - Comandantul Legiunii de Jandarmi Prahova.

Sâmbătă, 8 martie 1941^{cxix} (Predeal)

10,15 - Domnul General Antonescu primește pe Domnul [Fritz] Rebhuhn, Directorul Casei Grădinilor, cu care iese în grădină. Cu această ocazie, Domnul General dă directive D-lui Rebhuhn pentru plantarea pomilor și florilor.

³⁷⁹ **Wilhelm Canaris** (1887-1945) - militar de carieră, participant la primul război mondial, finalmente - amiral, din 1935 Șeful atotputernic, enigmatic și reputat al Serviciului de Contrainformații Externe al Ministerului de Război, iar apoi al Reichului (*Abwehr*), fiind demis, în urma eșecurilor tot mai frecvent și de angajare înregistrate pe tărâmul „frontului secret” german, în februarie 1944. A fost arestat de îndată după complotul eșuat de la 20 iulie 1944, fiind condamnat la moarte pentru legături cu unii dintre complotiști, iar la 9 aprilie 1945 - executat prin spânzurare (Henrik Eberle, Matthias Uhl, *Dosarul Hitler*, p. 489; John Keegan, ed., *Who Was Who*, p. 51; Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia*, p. 102; Ian V. Iogg, *Dicționarul celui de-al doilea război mondial*, p. 49; David Masson, *Who's Who in World War II*, London, Weidenfeld and Nicolson, 1978, p. 53).

³⁸⁰ Vezi nota precedentă - Șeful *Abwehr*-ului.

³⁸¹ În continuarea ședinței din ajun, iar Ion Antonescu a informat despre întâlnirea cu Hermann Goering, în vreme ce Mihai Antonescu a expus principiile reorganizării statului (vezi *Stenogramele...*, II, p. 543-592).

11,00 - Lucru în birou³⁸².

12,50 - Dejunul împreună cu M. M. L. L. Regele și Regina.

15,00 - Plecarea M. M. L. L. Regelui și Reginei.

19,45 - Cina, împreună cu:

- Dl. Arhitect Iotzu,

- Dl. Kirițescu,

- D-na Goga,

- Dl. Barbul³⁸³.

Duminică, 9 martie 1941 (Predeal)

10,10 - Domnul General iese în grădină și dă directive pentru plantarea florilor de primăvară.

10,40 - Dl. General Antonescu, însoțit de Maiorul Caloenescu și Căpitanul Georgescu, merge la poligonul de tragere.

La poligon, Domnul General execută mai multe ședințe de tragere cu revolverul automat „Mauser” și pușca-mitralieră „Bergman”, cu care obține rezultate foarte bune.

11,25 - Dl. Florian.

11,40 - Domnul General iese la plimbare în grădină însoțit de Locotenentul Vergotti.

12,40 - Dl. Arhitect Iotzu.

- Dl. Colonel Grigoriu.

- D-na Colonel Grigoriu.

13,30 - Dejunul, împreună cu:

- D-na Colonel Grigoriu,

- Dl. Colonel Grigoriu,

- Dl. Arhitect Iotzu,

- Maior Caloenescu,

- Căpitan Georgescu,

- Locotenent Vergotti.

17,20 - Sosirea Majestății Sale Regina.

18,20 - Plecarea Majestății Sale Regina.

19,00 - Dl. General Vasiliu.

19,15 - Cu corespondență:

- Dl. Lt. Col. Pravilă,

- Cpt. Magherescu.

19,30 - Dl. Inginer Gigurtu.

Luni, 10 martie 1941

³⁸² S-a difuzat comunicatul 196 asupra principiilor colaborării economice între România și celelalte țări (*Registrul istoric*, II, f. 101-102), din care reținem: „...De asemenea este bine să se știe odată pentru totdeauna că nici o putere străină nu se amestecă în niciun fel în organizarea noastră și conducerea noastră internă. Poporul român a fost, este și rămâne stăpânul destinului său, având nestânjenit dreptul de a hotărî structura politică națională [...] Marele Führer și poporul german cinstesc poporul român și pe cei care știu să-l cinstească. Aceste principii de viață ale României și de sinceră și credincioasă înțelegere cu Germania au fost temeiul discuțiilor avute cu prilejul vizitelor de la Berlin și Roma și chiar al ultimei conferințe de la Viena ...” (*ibidem*, f. 102).

³⁸³ *Registrul istoric*, II, f. 102 (listă cu unele modificări în privința persoanelor permise în audiență).

- 9,00** - Domnul General I. Antonescu pleacă cu automobilul din Predeal la București.
11,20 - Domnul General Antonescu sosește în București.
11,30 - Lucrează în birou, rezolvând diferite chestiuni³⁸⁴.
13,30 - Dl. General Leoveanu: lucru.
14,00 - Dejunul.
18,00 - Dl. Ministru Filotti: instrucțiuni în vederea plecării la Sofia.
18,20 - I. P. S. S. Patriarhul Nifon³⁸⁵.
18,30 - Dl. Prof. Dr. Tomescu, Ministrul Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale.
19,00 - Dl. Ministru Valer Pop: chestiuni de serviciu.
20,00 - Dl. Ministru Mocsony: chestiuni în legătură cu Palatul Regal³⁸⁶.

Marti, 11 martie 1941^{cxiv}

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
10,30 - Dl. General Iliescu: lucru.
10,45 - Dl. General Niculescu: lucru.
11,00 - Dl. General Iacobici: lucru.
11,30 - Dl. General Voiculescu: lucru.
12,00 - Dl. General Potopescu: lucru.
13,00 - Dl. Ambasador al Turciei.
14,00 - Dejunul.
16,30 - Dl. General Rosetti.
17,00 - S-a discutat legea muncii obligatorii. Consiliu Interministerial³⁸⁷:
- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Dl. Ministru Prof. Dr. Tomescu,
- Dl. General Voiculescu,
- Dl. General Rosetti,
- Dl. General Iliescu,
- Dl. General Georgescu,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. Aurelian Pană,
- Dl. Ministru Nic. Dragomir.
19,00 - Situația Macedo-Românilor din Dobrogea:
- Dl. Nicolae Batzaria,
- Dl. Dr. Sterie Petrașincu,
- Dl. Cola Ciumetti.
19,30 - Dl. Ministru Nicolau³⁸⁸: relații în legătură cu Creditul Industrial.
19,35 - Dl. General Ioanițiu: lucru.

³⁸⁴ Se difuzează *Proclamația către Țară*, în legătură cu votul Obșteștii Adunări Plebiscitare (*Registrul istoric*, II, f. 109-110).

³⁸⁵ Corect: Nicodim.

³⁸⁶ *Registrul istoric*, II, f. 105.

³⁸⁷ *Vezi Stenogramele...*, II, p. 593-609.

³⁸⁸ **Pompiliu Nicolau** - ministru al Lucrărilor Publice și Comunicațiilor (14 septembrie - 24 octombrie 1940).

20,00 - Dl. Ing. Ștefănescu: informațiuni³⁸⁹.

Miercuri, 12 martie 1941

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,00 - Dl. General Löhr: chestiuni strategice.

10,30 - Dl. General Popescu-Sanitarul.

- Dl. General Panaitescu.

10,45 - Dl. General Popescu Dumitru: lucru.

11,00 - Consiliu superior bancar³⁹⁰:

- Directorii Generali - de la marile bănci și instituții de credit;

- Președinții Consiliilor de Administrație - de la marile bănci și instituții de credit;

- Guvernatorul B.N.R.

13,15 - Dl. General Gherghe Radu³⁹¹: lucru.

13,30 - Dl. General Modreanu: lucru.

- Dl. Caranfil: lucru.

17,00 - Dl. Ministru Nichifor Crainic.

- Dl. Ministru Cretzianu.

17,15 - 19,00³⁹²

17,30 - Dl. General Stoenescu: prezentarea noului buget.

18,00 - Dl. Lt. Col. von Stetten: despre programul de colaborare al muncii obligatorii.

18,30 - Dl. C. Tănase (artist): solicită să facă un turneu artistic pentru ostași.

18,45 - Dl. General Stoenescu: prezintă bugetul pe anul viitor.

19,45 - Dl. Profesor Caracostea: chestiuni în legătură cu Fundațiile Regale.

20,00 - Dl. Medic General Dr. Constantinescu: chestiuni personale.

20,00 - Dl. Colonel Livezeanu (Reșița).

20,30 - Episcopul Evanghelic Luteran Staedel: prezintă discursul ce-l va rosti la investire.

- Dl. Hans Otto Rott³⁹³.

Joi, 13 martie 1941^{cxxxv}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

11,30 - Palatul Regal: Domnul General Antonescu, însoțit de Dl. Lt. Col. Adj. Mircea Elefterescu, sosește în curtea Palatului Regal, unde o companie de onoare prezintă onorul.

³⁸⁹ *Registrul istoric*, II, f. 106.

³⁹⁰ Vezi comunicatul 200/14 martie 1941 (*Registrul istoric*, II, f. 109-110).

³⁹¹ **Radu Gherghe** (1886-1959) - militar de carieră, general de CA (1944), trecut în rezervă (1945), Prefect al Poliției Capitalei (1941-1942), cdt. al Diviziei 1 blindate (1941-1943), șef al Direcției Învățământului Militar Superior (1943-1944), cdt. al CA 1 (1944), al Corpului de Vânători de Munte (1944-1945) (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 227; *Personalități militare românești*, I, p. 175-179).

³⁹² Ședință desfășurată sub președinția lui Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, II, p. 609-624).

³⁹³ *Registrul istoric*, II, f. 107.

Urmează apoi în sala Tronului solemnitatea investirii înalților ierarhi Tit Simedrea, Mitropolit al Bucovinei, Grigore Leu, Episcop al Hușilor, și Vasile Lăzărescu Episcop al Timișoarei, în prezența Majestății Sale Regelui, membrii Guvernului, I.P.S.L. membri ai Sft. Sinod, reprezentanții autorităților civile și militare.

După terminarea solemnității, Domnul General Antonescu se interesează la Palat la Dl. Consilier Căpătână de gestiunea ex-Regelui Carol II.

13,00 - Dejun la Palatul Regal. Doamna și Domnul General Antonescu sunt invitați la dejun de către M. M. L. L. Regele și Regina, luând masa într-un cadru strict intim.

17,00 - Conferința Instituțiilor de Credit Agricol Țărănesc și Cooperative³⁹⁴, la care au luat parte:

- Dl. General Stoenescu, Ministrul Finanțelor,
- Dl. Lt. Col. Prof. N. Dragomir, Ministrul Coordonării,
- Dl. Alex. Ottulescu, Guvernatorul B.N.R.,
- Dl. General Potopeanu și Dl. Frunzănescu (din partea Ministerului Agriculturii).

19,00 - Realizări din Fondul M.A.N.:

- Dl. General Iacobici,
- Dl. General Dobre,
- Dl. General Ioanițiu.

19,45 - Dl. Sever Bocu³⁹⁵.

20,00 - Dl. General Stoenescu (Ministerul de Finanțe).

- Dl. Alex. Ottulescu, Guvernatorul B.N.R.

Vineri, 14 martie 1941

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,15 - Dl. Ministru Cretzianu: lucru.

10,30 - Dl. Avocat Nemoianu.

11,00 - Conferință cu reprezentanții marilor industrii și specialiștii industriali³⁹⁶. S-a discutat organizarea industriei în noua ordine economică a țării.

12,45 - Dl. Ministru Neuman (în chestiunea Petrolului).

13,00 - Adunarea Prefecților din întreaga țară³⁹⁷.

14,15 - Dejunul.

17,50 - Doamna și Domnul General Antonescu³⁹⁸ pleacă cu mașina la Predeal.

20,20 - Sosirea la Predeal. Domnul General Antonescu este întâmpinat de către Dl. Colonel Grigoriu, Primarul orașului Predeal.

Sâmbătă, 15 martie 1941 (Predeal)

³⁹⁴ Vezi comunicatul 201 din 14 martie 1941 (*Registrul istoric*, II, f. 110).

³⁹⁵ **Sever Bocu** (1874-1951) - studii comerciale, luptător pentru unire și reprezentant al Banatului, om politic, ministru PNT, după 1944 lider al rezistenței anticomuniste, arestat (1950), decedat la Sighet (Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 52).

³⁹⁶ Vezi comunicatul 199 din 14 martie 1941 (*Registrul istoric*, II, f. 110-111).

³⁹⁷ *Registrul istoric*, II, f. 111 (comunicat 198 din 14 martie 1941).

³⁹⁸ După ce, în cursul zilei, s-a difuzat *Comunicatul* 202/14 martie 1941 la împlinirea a 60 de ani de la ridicarea României la rangul de Regat Independent (*Registrul istoric*, II, f. 111-113).

9,00 - Lucru în birou.

11,15 - M. M. L. L. Regele și Regina.

- Dl. Costinescu.

- Doamna Catargy.

11,40 - M. M. L. L. Regele și Regina, Doamna și Domnul General Antonescu ies pe terenul de sky.

13,45 - Dejunul împreună cu:

- M. M. L. L. Regele și Regina,

- Dl. Ministru Mihai Antonescu.

15,30 - Plecarea M. M. L. L. Regelui și Reginei.

15,35 - Căpitan Tzenescu; audiență informativă fiind înapoiat de la Londra.

18,10 - Dl. Lt. Col. Baron von Stetten.

20,20 - Masa - împreună cu Dl. Lt. Col. von Stetten și aghiotantul său.

Duminică, 16 martie 1941 (Predeal)

10,20 - M. M. L. L. Regele și Regina.

10,40 - M. M. L. L. Regele și Regina, Doamna și Domnul General Antonescu, Dl. Ministru Mihai Antonescu, Doamnele Sturdza și Catargy ies pe terenul de sky. Ulterior au venit pe teren și Domnii Ing. Gigurtu și Dl. Lt. Col. Baron von Stetten cu aghiotantul său.

12,30 - Dl. General Antonescu părăsește terenul de sky, urmat de Dl. Ministru Mihai Antonescu.

12,45 - Domnul General verifică lucrările din pădure.

13,00 - Dl. Ing. Săndulescu de la Domeniile Coroanei: primește instrucțiuni.

13,20 - M. M. L. L. Regele și Regina, împreună Doamna General Antonescu și Doamnele Sturdza și Catargy se înapoiază de la sky.

13,30 - Dejunul împreună cu:

- M. M. L. L. Regele și Regina,

- D-na și Dl. Ministru Neubacher,

- Dl. Ministru Pflaumer cu aghiotantul,

- Dl. Guido Schmidt,

- Dl. Lt. Col. Baron von Stetten cu aghiotantul,

- D-na Alice Sturdza.

15,45 - M. M. L. L. Regele și Regina și invitații părăsesc vila.

18,30 - D-na Veturia Goga.

- D-na Barbul³⁹⁹.

21,00 - Cina, împreună cu D-nele Goga și Barbul.

³⁹⁹ **Lucreția Barbul**, soția Prof. Eugen Barbul, director general al Bibliotecii Universitare din Cluj (1920-1935), mama diplomatului **Gheorghe Barbul**, prin capul familiei înrudiți cu Octavian Goga.

Luni, 17 martie 1941^{cxv}

9,10 - Plecarea din Predeal.

11,40 - Domnul General Antonescu sosește în Capitală cu automobilul de la Predeal.

12,30 - Dl. Ministru Stoicescu: oră de lucru.

14,00 - Dejunul.

16,50 - Dl. General D. Popescu, Ministrul Internelor.

17,40 - Instrucțiuni cu privire la aprovizionări:

- Dl. General Dobre,
- Dl. General Potopeanu,
- Dl. General Stoenescu,
- Dl. Vulcănescu,
- Dl. Ministru Dragomir.

18,30 - Dl. Ministru al Elveției.

20,00 - Dl. General Pantazi.

20,20 - Instrucțiuni în privința presei:

- Dl. Ministru Nichifor Crainic,
- Dl. Maior Manoliu - Dir. Presei,
- Dl. Cizek Oscar - Dir. Presei.

20,50 - Dl. General Leoveanu: chestiuni de siguranță.

21,15 - Dl. Consul Chinezu: relații privitoare la populația din teritoriul ocupat al Transilvanei⁴⁰⁰.

La ora 23,40 a încetat din viață Nicolae Titulescu la Cannes⁴⁰¹.

Marti, 18 martie 1941^{cxvii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Dl. General Rosetti.

10,00 - Consiliu de Colaborare⁴⁰².

11,50 - Dl. General Ditrich (Comand. Div. Blitz 35).

12,05 - Dl. General Voiculescu: lucru.

13,00 - Nunțiul Papal.

14,00 - Dejunul.

17,00 - Dl. General Iacobici: lucru.

17,30 - Dl. General Sichitiu: lucru.

⁴⁰⁰ *Registrul istoric*, II, f. 115.

⁴⁰¹ În condițiile asumării de către Antonescu a rosturilor de prim-ministru și de Conducător al Statului, raporturile acestuia cu fostul său șef din timpul misiunii la Londra (1923-1926) au involuat (vezi Adrian Năstase, George G. Potra, *Titulescu - ziditor de mari idealuri*, București, 2007, p. 229 și urm.). Imediat, prin telegramă (18 martie 1941, Cannes, ora 9,20), Ecaterina Titulescu l-a înștiințat pe General, în privința decesului lui Nicolae Titulescu, iar Ion Antonescu nu a întârziat s-o asigure pe soția ilustrului dispărut că era „*adânc mâhnit de pierderea ireparabilă pe care ați încercat-o*”. Ecaterina Titulescu va mulțumi pentru mesajul primit, la 24 aprilie 1941 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 366/1943, f. 185-187).

⁴⁰² Vezi *Stenogramele...*, II, p. 624-644; comunicatul 203 din 18 martie 1942 (*Registrul istoric*, II, f. 115-116).

- 18,00** - Dl. Dr. Lupu.
- Dl. General Cialâk: prezentare pentru luarea comenzii Div. 4-a.
18,30 - Dl. Traian Ionescu Președintele Ofițerilor de Rezervă.
19,00 - Dl. Ministru Iurașcu: prezentare de plecare⁴⁰³.

Miercuri, 19 martie 1941^{cxviii}

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,55 - Dl. General Pantazi: lucru.
11,00 - Dl. General Georgescu, Ministrul Comunicațiilor: lucru.
11,40 - Dl. Ministru Cretzianu: lucru.
12,30 - Palatul Regal: prezentarea scrisorilor de acreditare de către Ministrul Franței.
13,00 - Dl. Col. Rioșanu: informații.
14,00 - Dejunul.
17,00 - Cinema „Scala” - unde rulează filmul „Bismarck”, sub patronajul Domnului General Antonescu.
Au luat parte M. M. L. L. Regele și Regina, Doamna și Domnul General Antonescu, împreună cu întreg guvernul și numeroși ofițeri români și germani din Capitală.
20,00 - Dl. General Niculescu.
- Dl. General Popescu, Ministrul de Interne.
20,45 - Dl. Arhitect Iotzu⁴⁰⁴.

Joi, 20 martie 1941

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,15 - Dl. General Rosetti: lucru.
10,00 - Dl. Ambasador al Greciei: predă un mesaj din partea guvernului grec.
10,15 - Consiliu Economic⁴⁰⁵.
12,30 - Dl. Ambasador al Franței: prezentare.
13,00 - Dl. Ministru al Americii.
13,30 - Predă o icoană din partea Bisericii Bucur:
- Preot Ion Costache,
- Preot C. Teodorescu,
- D-na Olga Grecianu.
14,00 - Dejunul.
17,00 - Dl. Ministru Cretzianu: lucru.
17,30 - Dl. Senator Puricelli.
18,00 - Problema monetară:
- Dl. General Stoenescu,
- Dl. Ministru Vulcănescu,
- Dl. Ottulescu.

⁴⁰³ *Registrul istoric*, II, f. 116.

⁴⁰⁴ *Registrul istoric*, II, f. 117.

⁴⁰⁵ *Vezi Stenogramele...*, II, p. 645-674; *Registrul istoric*, II, f. 118-119 (comunicatul 204/1941).

- 19,00** - Prezintă o lucrare ordonată:
- Dl. General Popescu Sanitarul,
- Dl. General Panaitescu.

- 19,30** - Directive în chestiunea presei:
- Dl. Ministru Nichifor Crainic,
- Dl. Maior Manoilescu⁴⁰⁶.

Vineri, 21 martie 1941

- 7,00** - Începerea lucrului.
8,30 - Toaleta, micul dejun.
9,05 - Dl. Colonel Pălăngeanu.
10,00 - Consiliu de Cabinet⁴⁰⁷.
12,30 - Dl. Profesor A. C. Cuza.
12,45 - Dl. Ministru Dimitriuc.
13,00 - Dl. General Băgulescu: prezentare de plecare la Tokio.
13,30 - Arhiepiscopul Husik.
13,40 - Dl. Ing. Ștefănescu⁴⁰⁸.
14,15 - Dejunul.
15,45 - Doamna și Domnul General Antonescu pleacă la Predeal cu automobilele.
18,30 - Sosirea la Predeal. Domnul General este întâmpinat de către:
- Dl. Col. Grigoriu, Primarul orașului Predeal,
- Dl. Maior Poadven, Comandantul Detașam. Pază.

Sâmbătă, 22 martie 1941^{cxix} (Predeal)

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
11,25 - Domnul General iese în grădină, împreună cu Dl. Rebhuhn, unde rămâne până la ora 12.
13,00 - Dejunul, la care iau parte:
- M. M. L. L. Regele și Regina,
- Doamna și Domnul General Antonescu,
- Dl. General Potopeanu,
- Dl. Secret. General Ghițulescu⁴⁰⁹,
- Dl. Prof. Cantuniari.
15,25 - Pleacă M. M. L. L. Regele și Regina.
18,30 - Dl. Cpt. Antonescu.
- Dl. Mihalache.
20,30 - Dl. Cpt. Av. Dumitrescu: prezintă la semnat decrete de la Subsecretariatul de Stat al Aerului.

⁴⁰⁶ *Registrul istoric*, II, f. 119.

⁴⁰⁷ *Vezi Stenogramele...*, II, p. 675-707.

⁴⁰⁸ *Registrul istoric*, II, f. 120.

⁴⁰⁹ **Toma P. Ghițulescu** - subsecretar de stat pentru Aprovizionare, în cadrul Ministerului Economiei Naționale.

Duminică, 23 martie 1941 (Predeal)

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
11,00 - Lucru:
- Dl. General Potopeanu,
- Dl. Secret. General Ghițulescu,
- Dl. Prof. Cantuniari.
13,00 - Dejunul împreună cu:
- D-na Goga,
- Dl. Ministru Antonescu,
- Dl. General Potopeanu,
- Dl. Ministru Stoicescu,
- Dl. Secret. General Ghițulescu,
- Dl. Prof. Cantuniari,
- Dl. Maior Caloenescu,
- Dl. Cpt. Georgescu,
- Dl. Locot. Topor.
17,15 - Dl. Petrescu Corvin (pretorul orașului Sinaia).
18,00 - Cu corespondență la semnat:
- Dl. Căpitan Ioniță,
- Dl. Bassarabeanu.
18,05 - Dl. Colonel Orezeanu.
18,20 - Dl. Arhitect Iotzu.
- Dl. Arhitect Kirițescu.

Luni, 24 martie 1941

- 9,00** - Domnul General Antonescu pleacă cu automobilul spre București.
11,50 - Sosirea în București.
12,15 - Dl. General Iacobici: lucru.
12,35 - Dl. General Leoveanu: lucru.
13,00 - Dl. General Zwiedeneck: lucru.
13,20 - Dl. Ing. Caranfil: lucru.
13,35 - Instrucțiuni cu privire la Serviciul Secret:
- Dl. Eugen Cristescu,
- Dl. Maior von Stransky,
- Dl. Consilier Steltzer.
14,00 - Dejunul.
16,00 - Chestiunea pazei interne. Măsuri de siguranță:
- Dl. General Iacobici,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Niculescu,
- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Leoveanu,

- Dl. General Jack Popescu,
 - Dl. General Gherghe Radu,
 - Dl. General Șteflea.
- 17,10** - Dl. General Hansen.
- Dl. Consilier Steltzer.
- 18,00** - Fruntași naționaliști din Moldova din fosta grupare Cuza-Goga expun formula politică a statului nostru:
- Dl. Vasile Prelipceanu,
 - Dl. Gh. Urziceanu,
 - Dl. Toma Vlădescu,
 - Dl. Marcel Adam.
- 19,00** - Prezintă programul de activitate științifică a „Institutului de Studii și Educației Muncitorească”:
- Dl. Prof. D. R. Ioanițescu⁴¹⁰,
 - Dl. Prof. Paul Horia Suci⁴¹¹,
 - Dl. Prof. Alexandrescu-Roman⁴¹²,
 - Dl. Dr. Nicu Penescu,
 - Dl. Mathescu,
 - Dl. Dr. Titi Ioanițescu⁴¹³,
 - Dl. N. Porsena⁴¹⁴.
- 19,30** - Dl. Colonel Teodorescu - Director General P.T.T.
- 20,00** - Dl. Amiral Schuster - Comandantul forțelor navale germane din Sud-Est.

Marti, 25 martie 1941^{xxxx}

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 9,15** - Toaleta, micul dejun.
- 10,00** - Serbarea împărțirii darurilor familiilor celor căzuți la datorie. Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. Lt. Col. Adj. Mircea Elefterescu, Director de Cabinet, și aghiotanții personali, sosește în Piața Victoriei, unde Dl. General Șteflea Comandantul Parăzii, îi dă raportul. După aceea D-sa trece în revistă trupele. După trecerea în revistă Domnul General ia loc în tribună, unde se găsesc:
- Dl. Col. Mardari reprezentantul M. S. Regelui,
 - Membrii Guvernului,
 - Înaltul Cler,
 - Reprezentanții autorităților civile și militare.
- Începe apoi serviciul divin, oficiat de P. S. S. Episcopul Ciopran al Armatei, după care urmează cuvântarea D-lui General Iacobici, Ministrul Apărării Naționale. Dl. General

⁴¹⁰ **D. R. Ioanițescu** (1885-1970) - profesor universitar, om politic, fost ministru.

⁴¹¹ **Paul Horia Suci** - secretar general al Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării, cunoscut publicist.

⁴¹² **P. Alexandrescu-Roman** - președintele Consiliului de Administrație al Casei Centrale a Asigurărilor Sociale.

⁴¹³ *Registrul istoric*, II, f. 123 (o listă redusă de invitați).

⁴¹⁴ **N. Porsena** (1892-1971) - cunoscut publicist și traducător (Ilie Bădescu, Mihai Ungheanu, coordonatori, *Enciclopedia valorilor reprimite*, I, p. 423-436; N. Porsena, *Antologie de lirică universală*, București, Editura Saeculum, 2002).

Boițeanu⁴¹⁵, Secretar General M.A.N., citește Înalțul Decret Regal de decorare.

Într-o atmosferă înălțătoare, Domnul General Antonescu vorbește ostașilor și Țării, umplând sufletele de bucurii și speranțe.

Sfârșitul cuvântării este acoperit de urale nesfârșite.

Se împart decorațiile și ajutoarele familiilor ostașilor căzuți la datorie.

Conducătorul Statului înmânează fiecăruia plicurile cu recompense. Scena este înălțătoare.

Privirile se îndreaptă pline de devotament și admirație către Conducătorul Statului.

Într-o însuflețită atmosferă de patriotism, trupele, într-o ținută impecabilă, defilează prin fața tribunei, defilare care a ținut aproape o oră.

16 - 19 - Domnul General Antonescu, împreună cu Dl. Ministru Mihai Antonescu și Lt. Col. Adj. Mircea Elefterescu, vizitează Snagovul (Palatul Prințului Nicolae și vilele „Astra” și „U.C.B.”), iar la înapoierie vizitează „Casa Albă”.

20,10 - Dl. General Stoenescu: lucru.

20,50 - Dl. Arhitect Iotzu: lucru.

21,00 - Dl. General Manolescu: lucru.

Miercuri, 26 martie 1941

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,50 - Dl. General Cuzin.

10,00 - Dl. Colonel Mardari⁴¹⁶ (Șeful Casei Militare a M. S. Regelui).

- Dl. General Georgescu, Ministrul Comunicațiilor.

12,00 - Dl. General Levente: prezentare la luarea comenzii.

12,25 - Dl. General Șteflea.

- Dl. Ovidiu Vlădescu.

12,30 - Dl. Arhitect Duiliu Marcu.

13,00 - Dl. Ministru Valer Pop.

13,10 - Dl. General Potopeanu.

13,20 - D-na Codreanu (mama lui Corneliu Zelea Codreanu).

13,45 - Dl. Manole Stroici.

17,00 - Lucru:

- Dl. Ministru Cretzianu,

- Dl. Ministru Nichifor Crainic.

18,30 - Colegiul Inginerilor:

- Dl. Mihail Bușilă,

- Dl. Gh. Nicolau,

- Dr. Marin Drăcea.

⁴¹⁵ **Ion Boițeanu** - general, secretar general al Ministerului Apărării Naționale.

⁴¹⁶ **Socrate Mardari** (1894-1954) - militar de carieră, general de brigadă (1943), trecut în rezervă (1947), șef al Casei Militare Regale (1941-1942), subșef al Marelui Stat Major Român (1942-1943 și 1943-1945), cdt. al Școlii Superioare de Război (1943), la dispoziția Ministerului de Război (1945). Arestat în 1948, condamnat la 7 ani pentru participarea la activitatea unor „organizații fasciste”, decedat la Aiud (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 274; Camil Demetrescu, *Note - Relatări*, p. 452; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 94).

19,00 - Dl. Profesor Găvănescul.

19,30 - Dl. Gyarfas (Președintele Comunității Maghiare).

La ora 17,30 s-a oferit un ceai ziariștilor străini și români la Președinție, la care a luat parte și Dl. General Antonescu.

Joi, 27 martie 1941^{cxxxi}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Dl. General Jack Popescu: lucru.

9,45 - Dl. General Niculescu: lucru.

10,00 - Dl. Ministru Dr. Tomescu: lucru.

10,30 - Consiliu Economic⁴¹⁷. S-a discutat:

- Pregătirea recensământului general;
- Intensificarea muncilor agricole;
- Aprovizionarea cu mașini agricole;
- Reglementarea prețurilor la încălțăminte;
- Aprovizionarea cu pește;
- Înzestrarea spitalelor, laboratoarelor și școlilor cu material sanitar și didactic.

13,00 - Dl. Ministru al Spaniei.

16,35 - Indicațiuni referitoare la răspunsul ce urmează a se da D-lui George Brătianu:

- Dl. Popa (Dir. la Președ.),
- Dl. Scărlătescu (idem).

18,00 - Dl. Ministru Pană.

- Dl. Alexandrescu⁴¹⁸ (Director General la Creditul Agricol).

19,30 - Dl. Ilie Rădulescu (Directorul ziarului „Porunca Vremii”).

20,00 - Dl. Ottulescu.

- Dl. Caranfil.

20,15 - Dl. Ottulescu.

- Dl. Ministru General Stoenescu.

20,30 - Măsuri în legătură cu evenimentele din Iugoslavia:

- Dl. General Ioanițiu.
- Dl. General Hansen⁴¹⁹.

21,00 - Dl. General Jack Popescu: măsuri interne.

Vineri, 28 martie 1941

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Consiliu de Miniștri⁴²⁰: s-a discutat bugetul.

- Dl. General Stoenescu, Ministrul Finanțelor, a expus principiile de bază care are următoarea structură:

- Un buget ordinar;

⁴¹⁷ *Vezi Stenogramele...*, II, p. 707-745; *Registrul istoric*, II, f. 125-126 (comunicatul 205).

⁴¹⁸ **Gheorghe Alexandrescu** - director general al Creditului Național Agricol.

⁴¹⁹ *Registrul istoric*, II, f. 126-127.

⁴²⁰ *Vezi Stenogramele...*, II, p. 746-795; *Registrul istoric*, II, f. 128-129 (comunicatul 206).

- Un buget special al Apărării Naționale;
- Un buget al Instituțiilor Autonome.

Domnul Ministru Mihai Antonescu a făcut o expunere asupra rezultatelor discuțiilor duse cu reprezentanții industriei germane, în conformitate cu principiile stabilite de Domnul General Antonescu.

13,30 - Dl. Ministru al Finlandei.

15,00 - În chestiunea podurilor și șoselelor din România:

- Dl. Ing. Iulius Wiebelitz,
- Dl. Arhitect Alfred Dumitraschiuk.

15,30 - Doamna și Domnul General Antonescu, însoțiți de către Dl. Ministru Mihai Antonescu, au plecat cu mașina la Predeal.

19,30 - Sosirea la Predeal. Au fost întâmpinați de către:

- Dl. Colonel Grigoriu Primarul orașului Predeal,
- Dl. Maior Poadven,
- Căpitan Diaconescu.

Sâmbătă, 29 martie 1941 (Predeal)

7,00 - Începerea lucrului.

7,45 - Dl. Dr. Glastocea (Subdirector la Serviciul Statisticii): cu un decret la semnat.

10,10 - Se discută aranjatul grădinii (în grădină):

- Dl. Santalena,
- Dl. Mihăilescu,
- Cpt. Antohi.

11,45 - Dl. Maior Zlabciu (Director de Cabinet la Ministerul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor): cu corespondență la semnat.

12,30 - Dl. General Șteflea.

- Dl. General Zwiedeneck.
- Dl. Ceaușescu⁴²¹ (Secretar General la Colonizare).

13,30 - Dejunul, împreună cu:

- Dl. General Șteflea,
- Dl. General Zwiedeneck,
- Dl. Ceaușescu.

17,50 - Domnul General Stoenescu, Ministrul Finanțelor.

20,00 - Masa - împreună cu Dl. General Stoenescu.

Duminică, 30 martie 1941^{cxxxii} (Predeal)

7,00 - Începerea lucrului în birou.

10,10 - Doamna și Domnul General Antonescu, însoțiți de Domnul Ministru Mihai Antonescu, face o plimbare prin grădină și prin împrejurimile vilei.

11,55 - Dl. General Georgescu Grigore, Ministrul Comunicațiilor și Lucrărilor Publice.

12,00 - Dl. P. Nicolae.

13,30 - Dejunul, la care iau parte:

⁴²¹ **Nicolae Ceaușescu** - secretar general al Subsecretariatului de Stat al Românilor, Colonizării și Inventarului, director general al Centrului Național de Românilor.

- Doamna și Domnul General Antonescu,
- Domnul Ministru Mihai Antonescu,
- Dl. General Georgescu Grigore,
- Dl. P. Nicolae,
- Dl. Maior Poadven,
- Dl. Maior Caloenescu,
- Căpitan Georgescu,
- Căpitan Diaconescu,
- Locot. Topor,
- Dl. Fritz Schelhaufler (consul german),
- D-na Boteanu.

15,50 - Dl. Dr. Ilie Rădulescu, Directorul ziarului „Porunca Vremii”.

19,50 - Curieri:

- Dl. Maior Magistrat Atanasiu,
- Dl. Căpitan Ioniță.

Luni, 31 martie 1941

9,05 - Doamna și Domnul General Antonescu, însoțiți de către Dl. Ministru Mihai Antonescu, pleacă cu automobilul spre București.

11,30 - Sosirea în București.

11,45 - Dl. General Iacobici: oră de lucru.

12,20 - Chestiuni în legătură cu Rusia:

- Dl. Ministru Cretzianu,
- Dl. Comandor Dobrescu,
- Dl. Voiosu (Secretar General Min. Marinei).

12,45 - Dl. Ministru al Italiei.

13,00 - În prezența membrilor militari ai guvernului, Dl. General Antonescu decorează pe următorii ofițeri germani, din Misiunea Militară Germană în România:

- Dl. Amiral Wilhelm Canaris,
- Dl. General Hansen,
- Dl. General Speidel,
- Dl. Colonel von Piekenbrock,
- Dl. Hermann von Ritgen⁴²², atașat de legăție,
- Dl. Lt. Col. Rodler⁴²³,
- Dl. Maior Ritter von Stransky,
- Dl. Maior Freih von Gregory,
- Dl. Sublt. Monfort.

13,30 - Dl. General Stoescu - prezintă bugetul.

13,40 - Dl. Romulus Dianu (Redactor la ziarul „Curentul”)⁴²⁴.

14,15 - Dejunul.

⁴²² **Hermann von Ritgen** - a avut un rol foarte important în cadrul Legației Reichului din București, atât pe plan diplomatic cât și informativ. S-a aflat în relații foarte bune cu oamenii politici și ziaristii români, cu W. Fildermann însuși (vezi relatările secretarului din 1939-1943 al lui H. von Ritgen, Franz Schuttack, în Liviu Vălenaș, *Cartea neagră a României. 1940-1948*, p. 118 și urm.).

⁴²³ **Rodler** - colonel, șeful *Abwehrstelle* la București.

⁴²⁴ *Registrul istoric*, II, f. 133.

- 17,00** - Dl. General Ioanițiu.
18,00 - Dl. General Popescu, Ministrul Internelelor: lucru.
18,30 - Dl. Ministru Nichifor Crainic.
19,00 - Dl. Ministru al Iugoslaviei.
19,15 - Dl. Ministru Elefterescu (pentru prezentare de plecare la Bratislava).
19,30 - Dl. Avocat Crăiniceanu: informații.
19,30 - Dl. Ministru al Italiei.
20,15 - Dl. General Potopeanu.

Marti, 1 aprilie 1941

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Dl. General Rosetti.
10,10 - Dl. Ministru Stoicescu.
10,20 - Dl. Caranfil.
10,30 - Consiliu de Colaborare⁴²⁵. S-a discutat:
- Închiderea Căminului Studentesc al Școlii Politehnice;
- Intensificarea acțiunilor de asistență socială;
- Situația fondurilor Străzii Țării;
- Rezultatul recensământului medicilor;
- Organizarea centrelor de sănătate din Capitală;
- Rezultatul unor inspecții⁴²⁶.
13,00 - Dl. Colonel Spalcke: informații din Germania.
14,00 - Dl. General Potopeanu.
- Dl. Ministru Dragomir.
14,30 - Dejunul.
16,00 - În chestiunea apărării contra avioanelor:
- Dl. General Iacobici,
- Dl. General Speidel,
- Dl. Inginer Merghel,
- Dl. Col. Marinescu,
- Dl. Comandor Jienescu,
- Dl. General Ioanițiu.
16,45 - Dl. General Iacobici.
- Dl. General Ioanițiu.
- Dl. General Dobrescu.
17,00 - Dl. Iordan (Ministerul de Finanțe).
17,15 - Prezintă planurile de înfrumusețare a Pieții Palatului, Piața Victoriei și organizarea grupurilor de spitale:
- Dl. General Modreanu,
- Dl. Caranfil,
- Dl. Ing. Davidescu,
- Dl. Ministru Tomescu.

⁴²⁵ Vezi *Stenogramele...*, III, București, 1999, p. 1-32; *Registrul istoric*, II, f. 134-135 (comunicatul 207).

⁴²⁶ Vezi *Proclamația D-lui General Ion Antonescu, Conducătorul Statului, dată cu ocazia Recensământului general al Țării (Registrul istoric, II, f. 135).*

- 18,30** - Dl. Ministru Stoicescu: lucru.
19,00 - Dl. Filderman: prezintă situația evreilor din România.
19,45 - Dl. Ministru Dimitriuc: lucru.
19,55 - Dl. Ministru Paraschivescu: prezentare de înapoiere de la Takio.
20,15 - Dl. Săndulescu, Președintele Sindicatului Ziariștilor.
20,30 - Dl. Amiral Păiș: a fost numit Subsecretar de Stat la Marină.
20,35 - Dl. General Leoveanu: informații⁴²⁷.

Miercuri, 2 aprilie 1941^{cxxxiii}

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
10,00 - Măsurile pentru înlăturarea speculei pe piață:
- Dl. General Potopeanu,
- Dl. General Modreanu,
- Dl. Ministru Dragomir,
- Dl. Colonel Nicolaid,
- Dl. Niculescu.
10,30 - Dl. Ministru Pană.
11,00 - Dl. General Voiculescu.
12,00 - Informații din călătoria în Germania:
- Dl. A. C. Cuza,
- Dl. Gheorghe Cuza⁴²⁸.
13,30 - Dl. Ambasador al Turciei.
14,00 - Dejunul.
15 - 16,30 - Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. Ministru Mihai Antonescu și de Dl. Lt. Colonel Adjutant Mircea Elefterescu, a ieșit la plimbare pe jos în parcul „Luna Bucureștilor”.
17,00 - Dl. Ministru de Externe: lucru.
17,30 - Dl. Ministru al Propagandei: lucru.
18,30 - Dl. Ministru Broșu: organizarea Ministerului Propagandei.
19,30 - Supun doleanțele ofițerilor invalizi de război:
- Dl. General Dr. Carp,
- Dl. General Butunoiu Aurel.

Joi, 3 aprilie 1941^{cxxxiv}

- 7,00** - Începerea lucrului.
8,45 - Toaleta, micul dejun.
9,15 - Continuarea lucrului.
9,50 - Dl. General Leoveanu: lucru.
9,55 - Dl. Ministru Cretzianu.
10,00 - Consiliu Economic⁴²⁹. S-a discutat:

⁴²⁷ *Registrul istoric*, II, f. 134.

⁴²⁸ Acesta nu este menționat în *Registrul istoric*, II, f. 137.

⁴²⁹ *Vezi Stenogramele...*, III, p. 32-72; *Registrul istoric*, II, f. 138-139 (comunicatul 208).

- Situația agricolă din ultima săptămână și măsurile luate pentru activarea muncilor de primăvară;
 - Aprovizionarea capitalei cu lemne de foc;
 - Intensificarea pazei pădurilor și a șoselelor.
- 17,10 - 17,40** - Dl. Mareșal Brauchitsch⁴³⁰: înapoiat cu avionul de la Sofia vizitează pe Dl. General Antonescu, după care a plecat imediat cu trenul la Berlin.
- 18,00** - D-na Popovici.
- 18,40** - Dl. General Iacobici.
- 19,00** - Dl. Eugen Cristescu.
- 19,15** - Dl. Ministru Cretzianu.
- 19,30** - Dl. Inginer Ștefănescu.
- 19,40** - Dl. Consilier de Legație Steltzer.
- Dl. Ministru Neubacher.
 - Dl. Ministru Mihai Antonescu.
 - Dl. Colonel Just (atașat militar).
- 19,45** - Dl. Consilier Stănescu: prezentare de plecare la Berlin.
- 20,05** - Dl. Ministru Valer Pop⁴³¹.
- 21,00** - Masă camaraderească oferită de Domnul General Antonescu camarazilor de promoție ai D-sale.
- Masa a fost dată în sala de recepție a Președinției Consiliului de Miniștri și au participat un număr de 24 ofițeri.
- Cu această ocazie, Dl. Colonel Cornel Negulescu - în numele tuturor - a rostit o cuvântare în care a evocat duiioasele vremuri ale copilăriei și tinereții D-lor.
- Dl. General Antonescu a mulțumit camarazilor D-sale pentru atenția de a face un gest de apropiere între D-lor și i-a asigurat că își va duce la bun sfârșit misiunea ce i s-a încredințat, spre binele Țării.

Vineri, 4 aprilie 1941^{cxxy}

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 9,00** - Toaleta, micul dejun.
- 9,35** - Dl. General Niculescu.
- 9,45** - Dl. Colonel Mardari.
- 10,00** - Consiliu de Cabinet⁴³². Au luat parte:
- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
 - Dl. General Iacobici, Ministrul Apărării Naționale,
 - Dl. General D. Popescu, Ministrul Internelor,

⁴³⁰ **Walther von Brauchitsch** (1881-1948) - militar de carieră, de la 4 februarie 1938 - cdt. al Armatei Germane, la 19 iulie 1940 avansat feldmareșal al Reichului, având un rol aparte în planificarea Operațiunii „Barbarossa”/invazia URSS-ului, fiind demis, în urma eșecului trupelor germane în fața Moscovei (decembrie 1941), de către A. Hitler, care i-a luat locul și titlul în ierarhia militară nazistă (John Keegan, ed., *Who Was Who*, p. 46; Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia*, p. 79; Pierre Milza și colaboratori, *Dizionario dei fascismi*, p. 69-70; Ian V. Iogg, *Dicționarul celui de-al doilea război mondial*, p. 41; Trevor N. Dupuy și colaboratori, *The Harper Encyclopedia of Military Biography*, p. 103; Henrik Eberle, Matthias Uhl, *Dosarul Hitler*, p. 485-486).

⁴³¹ *Registrul istoric*, II, f. 139.

⁴³² *Vezi Stenogramele...*, III, p. 423-97; *Registrul istoric*, II, f. 140 (comunicatul 209).

- Dl. General Stoenescu, Ministrul Finanțelor,
- Dl. General Potopeanu, Ministrul Economiei Naționale,
- Dl. C. Stoicescu, Ministrul Justiției,
- Dl. Prof. Nichifor Crainic, Ministrul Propagandei,
- Dl. General Gherghe Radu,
- Dl. General Leoveanu,
- Dl. General Modreanu,
- Dl. Colonel Nicolaid⁴³³.

S-a discutat:

- Înăsprirea legii pentru reprimarea sabotajului economic;
- Sancțiunea severă a acelor care acumulează mărfuri sau alimente;
- Refacerea stocului de vite;
- Aprovizionarea trupelor germane;
- Situația împrumuturilor contractate de județe și comune.

13,30 - Dl. Amiral Păiș depune jurământul, fiind numit Subsecretar de Stat la Ministerul Marinei.

15,30 - Doamna și Domnul General Antonescu, însoțiți de Domnul Ministru Mihai Antonescu, au plecat cu automobilul la Predeal.

18,05 - Sosirea la Predeal.

Sâmbătă, 5 aprilie 1941^{cxxxvi} (Predeal)

9,50 - Dl. Arhitect Iotzu.

11,30 - Dl. Dr. Lupu: prezintă o scrisoare din partea D-lui Maniu.

- Dl. Cpt. Antohi.

11,45 - Locot. Av. Chivu I.: cu corespondență de la Min. Aerului.

13,30 - Dejun, la care participă:

- Dl. Dr. Lupu⁴³⁴,

- Dl. Prof. Hudiță,

- Dl. Rebhuhn, Director General la Casa Grădinilor.

15,30 - Dl. Ing. Ștefănescu.

18,00 - Dl. Franklin Mott Günther, Ministrul Americii.

19,25 - Dl. General Pantazi.

20,00 - Dl. Moritz Alfán.

20,30 - Cina, împreună cu Dl. Neubacher, Ministrul Economiei Reichului la București.

Duminică, 6 aprilie 1941^{cxxxvii} (Predeal)

9,10 - Domnul General iese în grădină însoțit de Domnul Ministru Mihai Antonescu⁴³⁵.

⁴³³ *Registrul istoric*, II, f. 140.

⁴³⁴ **Nicolae Lupu** (1876-1946) - dr. în medicină, om politic, fratele renumitului fiziopatolog Nicolae Gh. Lupu, membru al Academiei Române (1884-1966). Fondator și membru al mai multor grupări politice, parlamentar și ministru în mai multe rânduri, înrolat în PNT, apoi demisionar, revenit în 1937, iar în 1946 fondator al Partidului Liberal-Democratic Țărănesc, ales deputat în noiembrie 1946. A avut relații excelente cu I. Antonescu, intervenind adeseori în sprijinul populației evreiești. A decedat în condiții suspecte (Stelian Neagoe, *Enciclopedia*, p. 419-422; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 239).

9,45 - Dl. Petriceanu - prezintă corespondență la semnat de la Secretariatul General al Președinției și Cabinetul Militar.

13,39 - Dejun, la care participă:

- M. M. L. L. Regele și Regina,
- Doamna și Domnul General Antonescu,
- Dl. von Rittgen.

17,10 - Doamna Goga.

17,30 - Dl. Ottulescu, Guvernatorul B.N.R.

- Dl. Ministru Neubacher.

18,09 - Doamna și Domnul Roman Sarcuza.

18,30 - Doamna Barbul cu fiul.

20,30 - Cina împreună cu D-na Goga și D-na Barbul cu fiul⁴³⁶.

Luni, 7 aprilie 1941^{xxxxviii}

9,00 - Doamna și Domnul General Antonescu, însoțiți de Dl. Ministru Mihai Antonescu, pleacă cu automobilul la București.

11,00 - Sosirea în București.

11,05 - Dl. General Iacobici: lucru.

11,35 - Dl. Ministru al Justiției: lucru.

12,40 - Dl. Ministru Killinger: se prezintă după o absență de 30 zile din țară.

14,00 - Dejunul.

17,10 - Dl. Ministru Dimitriuc:

- Finanțarea cheltuielilor pentru apărarea pasivă a industriei de petrol;
- Majorarea prețurilor a produselor petrolifere la export.

18,30 - Pentru a cere instrucțiuni în vederea comemorării lui Ion Brătianu și M. Kogălniceanu:

- Dl. G. G. Mironescu⁴³⁷,
- Dl. Dr. Angelescu.

19,00 - Dl. General Leoveanu: informații interne.

19,30 - Dl. Subsecretar de Stat Ghițulescu: prezintă un decret la semnat.

19,50 - Dl. A. C. Cuza: chestiuni personale.

20,10 - Dl. Colonel Stoicka (Secretar General la Ministerul Înzestrării Armatei).

20,20 - Informațiuni cu privire la cursul pieței:

- Dl. General Modreanu,

⁴³⁵ Vezi comunicatul 211 (*Registrul istoric*, II, f. 141): „...Guvernul n-a făcut nici un act de angajare a României în ostilitățile începute în Iugoslavia”.

⁴³⁶ **Gheorghe Barbul** (1915-2004) - diplomat de carieră, încadrat de tânăr în MAE din București, atașat de legăție, din 15 iulie 1942 detașat la Cabinetul Civil al lui Mihai Antonescu din cadrul Președinției Consiliului de Miniștri, curier special al Centralei la misiunile din străinătate, prezent la majoritatea întrevederilor Antonescu-Hitler, pe care le-a relatat și comentat, cu obiectivitate și mult talent, într-un celebru volum memorialistic. După război, s-a stabilit la Paris (*Anuar diplomatic și consular. 1942*, p. 111; Gh. Buzatu, *România și războiul mondial*, p. 289).

⁴³⁷ **G. G. Mironescu** (1874-1949) - jurist și om politic, mai întâi partizan al lui Take Ionescu, apoi înregimentat în PNȚ, ajungând în mai multe rânduri ministru și de două ori prim-ministru (1930-1931). A avut bune raporturi cu I. Antonescu, iar sub comuniști, în ultima perioadă a vieții, a fost permanent hăituit, pentru a fi descoperit asasinat într-un parc din București (Stelian Neagoe, *Enciclopedie*, p. 489-493; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 268).

- Dl. Herdan.

20,40 - Dl. Nicolae Dumitrescu: prezentare, fiind numit Ministrul României la Madrid.

20,50 - Dl. General Ioanițiu: informațiuni despre situația externă⁴³⁸.

Mărți, 8 aprilie 1941^{cxxxix}

7,00 - Începerea lucrului.

8,30 - Toaleta, micul dejun.

9,05 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

9,15 - Dl. Colonel Pălăngeanu: primește instrucțiuni cu privire la sport.

9,30 - Dl. Ministru Radu Rosetti: lucru.

10,00 - Consiliu de Colaborare⁴³⁹. S-a discutat:

- Dl. General R. Rosetti a făcut o dare de seamă asupra insurecției făcute la Pitești;

- Dl. General V. Iliescu: rezultatul Conferinței ținute cu reprezentanții sportului;

- Dl. Prof. Petre Tomescu: Legea Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale și problema apei potabile în satele rurale;

- Dl. General I. Popescu: rezultatul inspecțiilor în țară.

13,00 - Depunerea jurământului de către Dl. Subsecretar de Stat Ghițulescu.

13,15 - Se discută chestiunea grâului, făinei și morii „Herdan”:

- Dl. General Popescu,

- Dl. General Pantazi,

- Dl. General Modreanu,

- Dl. General Voiculescu,

- Dl. Herdan,

- Dl. Subsecretar de Stat Ghițulescu.

13,40 - Comunicare:

- Dl. Ministru Killinger,

- Dl. Consilier Steltzer.

14,00 - Dejunul.

15 - 17,15 - Doamna și Domnul General Antonescu, însoțiți de Domnul Arhitect Iotzu vizitează vila D-lui Schöpkes.

17,40 - Supun chestiuni economice:

- Dl. Ministru Neubacher,

- Dl. Cluchis,

- Dl. Wanes (expert).

18,00 - D-na Alexandrina Cantacuzino: cere autorizațiune de plecare în teritoriul cedat ungurilor, pentru ajutorarea românilor săraci.

18,30 - Au fost decorați:

- Dl. Amiral Canaris (Șeful S. S.⁴⁴⁰ German),

- Dl. Maior von Stransky,

- Dl. General Georgescu-Pion: chestiuni personale⁴⁴¹.

19,00 - Dl. Profesor Forțu: supune situația foștilor legionari.

⁴³⁸ *Registrul istoric*, II, f. 142.

⁴³⁹ *Vezi Stenogramele...*, III, p. 98-128; *Registrul istoric*, II, f. 144-145 (comunicatul 212).

⁴⁴⁰ Serviciul Secret.

⁴⁴¹ *Registrul istoric*, II, f. 145.

Miercuri, 9 aprilie 1941

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,45 - Dl. General Cuzin: instrucțiuni asupra bugetului.
10,00 - Dl. General Georgescu Grigore, Ministrul Comunicațiilor.
10,45 - Dl. General Zwiedeneck: supune chestiunea morii „Herdan”.
12,30 - 13,15 - Doamna și Domnul General Antonescu, însoțiți de Dl. Lt. Col. Mircea Elefterescu, vizitează cantina școlară din Piața Grivița și un restaurant muncitoresc.
13,35 - Dl. Profesor Pop: cere instrucțiuni referitoare la întocmirea Albumului Istoric.
16,55 - Dl. Ministru al Sănătății: prezintă proiectul legii operelor sociale.
17,00 - Dl. Ministru Neubacher: chestiuni economice.
18,00 - Dl. Secretar General al Ministerului de Externe: lucru.
18,30 - Dl. Prof. Nichifor Crainic, Ministrul Propagandei: lucru.
19,15 - Dl. Dr. Lăzeanu: prezintă un memoriu din partea profesorilor Facultății de Medicină.
19,30 - Dl. Romașcanu (Secretar General la Ministerul Coordonării): supune activitatea Ministerului.
19,40 - Dl. Colonel Emanoil Săvoiu: chestiuni personale.
19,45 - Dl. Moroianu⁴⁴².

Joi, 10 aprilie 1941^{cxl}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Dl. General Dobre: lucru.
10,35 - Dl. General Iacobici: lucru.
10,45 - Consiliu Economic⁴⁴³. S-a discutat:
 - Dl. General Stoenescu a făcut o expunere asupra mersului încasărilor din ultima săptămână;
 - Dl. Subsecretar de Stat Toma Ghițulescu a expus măsurile luate pentru aprovizionarea cât mai îndestulătoare a populației de sărbători;
 - Dl. General Sichitiu a făcut cunoscut Consiliului dispozițiunile date Camerelor Agricole pentru executarea planului de însămânțări alcătuit de Minister;
 - S-au dat instrucțiuni pentru alcătuirea unei statistici agricole complete;
 - Dl. General Georgescu Grigore a arătat măsurile luate privitor la aprovizionarea cu material de construcție.
13,30 - Dl. Ministru al Japoniei.
19,00 - Supun situația foștilor legionari:
 - Dl. Prof. Chirnoagă⁴⁴⁴,

⁴⁴² *Registrul istoric*, II, f. 147.

⁴⁴³ *Vezi Stenogramele...*, III, p. 128-166; comunicatul 213 (*Registrul istoric*, II, f. 149).

⁴⁴⁴ **Eugen Chirnoagă** (1891-1965) - chimist, profesor universitar, rectorul Institutului Politehnic din București (1940-1941), participant, alături de **P. P. Panaitescu**, la negocierile legionarilor de „împăcare” cu I. Antonescu în cursul rebeliunii din ianuarie 1941, apoi, deși infirm, trimis pe front cu gradul de soldat. Sub comuniști, scos de la catedră. Fratele generalului Platon Chirnoagă, ministru de război în așa-numitul guvern al lui Horia Sima (1944-1945), s-a stabilit în Spania,

- Dl. Prof. Găvănescu⁴⁴⁵,
 - Dl. Mile Lefter⁴⁴⁶,
 - Dl. Andrei Ionescu⁴⁴⁷,
 - Preotul Boldeanu⁴⁴⁸.
- 20,00** - Chestiuni de ordin bisericesc și național:
- I.P.S.S. Patriarhul Nicodim,
 - I.P.S.S. Mitropolitul Moldovei,
 - I.P.S.S. Mitropolitul Bucovinei,
 - P.S.S. Episcopul de Roman.
- 21,35** - În chestiunea fierului și a oțelului:
- Dl. General Dobre,
 - Dl. General Potopeanu⁴⁴⁹.
- 22,00** - Cinematograf la Președinție: Rulează filmele: „Împărțirea darurilor familiilor ostașilor căzuți la datorie”; „Masa camaradească a promoției Turda”⁴⁵⁰; „Evreul Süss”. Au luat parte Doamna și Domnul General Antonescu, Doamna Goga și ofițerii din cadrele Președinției.

Vineri, 11 aprilie 1941

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 8,30** - Toaleta, micul dejun.
- 9,05** - Dl. Ministru Cretzianu: lucru.
- 9,25** - Supun situația de la uzinele „Cugir” și a Cooperativei respective:
- Dl. General Dobre,
 - Dl. Joldea Rădulescu,
 - Dl. General Dona,
 - Dl. Eugen Cristescu.
- 10,05** - Chestiunea contribuției excepționale de 4%:
- Dl. Ministru Mircea Vulcănescu,

autorul celei dintâi sinteze serioase privind *Istoria politică și militară a războiului României contra Rusiei Sovietice. 22 iunie 1941 - 23 august 1944* (ediția I - Madrid, 1965; ediția II - Madrid, 1986) (Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 151-152; *Intellectualii și Mișcarea Legionară*, p. 72-73).

⁴⁴⁵ Vezi comunicatul din ziua respectivă (*Registrul istoric*, II, f. 149-153), cuprinzând scrisoarea din 22 martie 1941 adresată de Horia Sima Generalului, prin Profesorul I. Găvănescul, iar, în replică, mesajul lui Antonescu către Profesor, de refuz al oricărui dialog cu Comandantul Legiunii și oamenii săi, după „odioasele crime” din noiembrie 1940 și rebeliunea din ianuarie 1941 (*ibidem*, f. 153).

⁴⁴⁶ **Mile Lefter** (1901-1975) - avocat, comandant legionar, participant la rebeliunea din ianuarie 1941, apoi fugit în Germania, iar după război rămas în exil, stabilindu-se în America Latină (Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 110-111; *Intellectualii și Mișcarea Legionară*, p. 171).

⁴⁴⁷ **Andrei Ionescu** - comandant legionar.

⁴⁴⁸ **Vasile Boldeanu** (1902-1991) - preot din Putna, comandant legionar, după rebeliune s-a străduit să reorganizeze Mișcarea Legionară, fugit în Germania, după război a rămas în exil, stabilindu-se la Paris, unde a fost ales paroh al Bisericii Ortodoxe Române din str. Jean de Beauvais (*Intellectualii și Mișcarea Legionară*, p. 50-51; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești*, p. 110-111; *Intellectualii și Mișcarea Legionară*, p. 75).

⁴⁴⁹ *Registrul istoric*, II, f. 153.

⁴⁵⁰ Vezi *infra*.

- Dl. Eugen Demetrescu,
- Dl. Ministru General Stoenescu.
- 10,00** - Consiliul de Cabinet⁴⁵¹. S-a discutat:
 - Dl. Subsecretar de Stat V. Dimitriuc a expus planul diriguitor al politicii petrolului;
 - S-au dat dispozițiuni pentru terminarea clădirilor de spitale și școli începute în trecut și lăsate neterminate;
 - S-a comunicat Consiliului trimiterea în judecară a fostului chestor legionar Soare Apostol, pentru excocherie;
 - Dl. Ministru Mihai Antonescu a arătat urgența lucrărilor de reorganizare a ministerelor.
- D-sa a mai expus principiile de organizare a Centrului Național Românesc.
- 13,15** - Dl. Joldea Rădulescu.
- 13,40** - Invitați de Guvernul Român la recensământ. S-au prezentat de plecare:
 - Dl. Prof. Molinari,
 - Dl. Prof. Burghoffer.
- 13,55** - Dl. Eugen Cristescu (S.S.) - informații⁴⁵².
- 16,00** - Doamna și Domnul General Antonescu, însoțiți de Dl. Ministru Mihai Antonescu, au plecat cu automobilul la Predeal.
- 18,30** - Sosirea la Predeal unde sunt întâmpinați de către:
 - Dl. Col. Grigoriu Primarul orașului Predeal,
 - Dl. Colonel Diaconu,
 - Dl. Maior Poadven.
- 21,30** - Pictorul Ioachim sosește pentru continuarea portretului D-lui General Antonescu.

Sâmbătă, 12 aprilie 1941^{exli} (Predeal)

- 10,00** - Pictorul Ioachim: lucru.
- 10,25** - Dl. Rebhuhn, Directorul General al Casei Grădinilor.
- 11,00** - Dl. Otto-Louis-Morstodt și Adj. Dobre Ion - cu corespondență de la Președinție.
- 13,30** - Dejun la care iau parte:
 - Dl. Otto Louis-Morstodt,
 - Dl. Rebhuhn,
 - Pictorul Ioachim.
- 16,20** - Dl. Emil Hoffman - de la Legația Germană.
- 18,40** - Dl. Avocat Cojocărescu - Director în Contenciosul C.F.R. din Sinaia⁴⁵³.
- 20,00** - Cina, la care iau parte:
 - D-na Goga,
 - Pictorul Ioachim.

Duminică, 13 aprilie 1941 (Predeal)

- 9,45** - Pictorul Ioachim: lucru.
- 13,00** - M. M. L. L. Regele și Regina.

⁴⁵¹ *Vezi Stenogramele...*, III, p. 166-199; *Registrul istoric*, II, f. 156-157 (comunicatul 215).

⁴⁵² *Registrul istoric*, II, f. 157.

⁴⁵³ *Registrul istoric*, II, f. 158.

13,30 - Dejun, la care iau parte:
- M. M. L. L. Regele și Regina,
- D-na Goga,
- Pictorul Ioachim.

13,40 - Căpitan Florescu Banu Radu - sosește cu corespondența de la Președinție⁴⁵⁴.

20,00 - Cina, la care iau parte:
- D-na Goga,
- Pictorul Ioachim.

Luni, 14 aprilie 1941

8,55 - Plecarea Domnului General Antonescu din Predeal.

11,00 - Domnul General Antonescu sosește în Capitală cu automobilul de la Predeal.

11,20 - Dl. General Iacobici: lucru.

11,40 - Dl. Ministru Stoicescu: lucru.

12,15 - Dl. Pamfil Șeicaru: informații, fiind înapoiat de la Roma.

13,00 - Dl. Ministru Cretzianu: lucru.

14,00 - Dejunul.

17,00 - D-na Popovici: informații.

18,00 - Dl. Ministru al Americii.

18,30 - Dl. Ministru al Suediei: prezentarea noului atașat militar, Dl. Lt. Colonel Nils Brusson.

19,00 - Dl. Prof. univ. Vasile Gheorghiu, refugiat de la Facultatea de Teologie din Cernăuți: chestiuni personale.

19,10 - Dl. Colonel Mardari.

20,05 - Dl. Ing. Ștefănescu: informații.

20,55 - Dl. Colonel Oncică, Comandantul Reg. 2 Grăniceri, se prezintă de plecare din garnizoană cu regimentul⁴⁵⁵.

Mărți, 15 aprilie 1941^{cxlii}

7,00 - Începerea lucrului.

8,30 - Toaleta, micul dejun.

9,00 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

9,30 - Dl. General Rosetti: lucru.

10,00 - Consiliu de Colaborare⁴⁵⁶. S-a discutat:

- Dl. General Radu Rosetti raportează activitatea Ministerului Instrucției;

- Dl. General Victor Iliescu arată mersul activității preliminare;

- Se dau dispoziții pentru terminarea construcțiilor de dispensare și spitale începute în întreaga țară;

- Dl. General D. Popescu raportează constatările inspecțiilor făcute.

12,30 - Dl. General Jack Popescu: lucru.

13,00 - Dl. General Zwiedeneck: comunicare din partea D-lui Ministru Killinger.

13,30 - Dl. Ministru al Italiei.

⁴⁵⁴ *Registrul istoric*, II, f. 158.

⁴⁵⁵ *Registrul istoric*, II, f. 160.

⁴⁵⁶ *Vezi Stenogramele...*, III, p. 200-223; *Registrul istoric*, II, f. 161-162 (comunicatul 217).

13,45 - Dl. Ministru Nichifor Crainic: în chestiunea cenzurii.

14,05 - Dl. General Gherghe Radu: informații.

14,15 - Dejunul.

15 - 17 - Vizitarea vilei D-lui Osiceanu și a Institutului „Pasteur”.

Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. Lt. Colonel Adj. Mircea Elefterescu, vizitează vila D-lui Osiceanu din Comuna Sterianu-Butimanu (jud. Ilfov), după care Institutul „Pasteur” din Giulești, unde a fost întâmpinat de către Dl. General Sichitiu, Ministrul Domeniilor.

19,00 - Dl. General Sichitiu: lucru.

19,20 - Dl. Dr. C. I. Oprescu: supune doleanțele cooperativelor.

19,45 - Dl. General Cornicioiu: chestiuni personale.

20,10 - Dl. Profesor Caracostea: în legătură cu „Fundațiile Culturale Regale”.

20,15 - Dl. General Leoveanu: lucru.

20,35 - Dl. Ministru Stoicescu.

- Dl. General Stroe (Șeful Justiției Militare)⁴⁵⁷.

21,00 - Doamna și Domnul General I. Antonescu, împreună cu Dl. Ministru Mihai Antonescu, iau masa cu Arhiducesa Ileana la Președinție.

Miercuri, 16 aprilie 1941

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - În chestiunea aprovizionării generale:

- Dl. Ministru Ghițulescu,

- Dl. Mândru (Oficiul grâului).

12,10 - Dl. General Stoenescu: lucru.

12,30 - Dl. Ministru Cretzianu: lucru.

13,20 - Dl. Ministru Hiott: prezentare, fiind în treacăt de la Vichy.

13,45 - Dl. Gh. Crețeanu (Banca Românească).

13,55 - Dl. Profesor Pop: i se dă instrucțiuni referitoare la întocmirea atlasului istoric.

14,00 - Dl. General Vasiliu: informațiuni⁴⁵⁸.

14,55 - Dejunul.

În după-amiaza zilei, Domnul General Antonescu n-a lucrat, fiind indispus.

Joi, 17 aprilie 1941

Domnul General Antonescu rămâne în casă, fiind indispus.

11,18 - 14,25⁴⁵⁹

Vineri, 18 aprilie 1941^{exliii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

⁴⁵⁷ *Registrul istoric*, II, f. 162.

⁴⁵⁸ *Registrul istoric*, II, f. 164.

⁴⁵⁹ *Vezi Stenogramele...*, III, p. 223-256.

9,30 - Continuarea lucrului.

11,30 - Dl. General Șteflea: informații.

11,45 - Instrucțiuni cu privire la paza Capitalei⁴⁶⁰:

- Dl. Ministru de Interne,
- Dl. General Gherghe Radu,
- Dl. General Niculescu.

12,10 - Dl. General Ioanițiu.

12,20 - Dl. Eugen Cristescu.

12,50 - Dl. General Stoenescu⁴⁶¹.

13,30 - Dejunul.

19,30 - Domnul General Antonescu, însoțit de Lt. Colonelul Adjutant Mircea Elefterescu, asistă la slujba religioasă de la Patriarhie, la care au fost prezenți membrii Guvernului, ofițerii generali și cavalerii ordinului „Mihai Viteazul”.

Sâmbătă, 19 aprilie 1941

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,15 - Dl. General Niculescu: instrucțiuni.

10,35 - Dl. General Rosetti: lucru.

10,50 - Dl. General rez. Eliad: informații.

11,05 - Dl. Ambasador al Turciei.

11,30 - Aprovizionarea Capitalei și evacuarea Capitalei de străini (refugiați):

- Dl. Ministru de Interne,
- Dl. Ministru al Apărării Naționale,
- Dl. General Potopeanu,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Gherghe Radu,
- Dl. General Modreanu,
- Dl. Ministru Ghițulescu,
- Dl. Col. Orezeanu.

17,00 - Doamna și Domnul General Antonescu, însoțiți de Dl. Ministru Mihai Antonescu, au plecat cu automobilul la Predeal, spre a face sărbătorile de Paști⁴⁶².

La ora 23,55 a avut loc slujba Învierii la Sfânta Mănăstire Sinaia.

Au luat parte:

- M. M. L. L. Regele și Regina Mamă,
- Doamna și Domnul General Antonescu,
- D-na Catargi - Doamnă de onoare a M. S. Regina,
- Dl. Colonel Mardari Socrate - Șeful Casei Militare a M. S. Regelui,
- Dl. Colonel Pastia - Adjutant de serviciu al M. S. Regelui,
- Dl. Maior Eugen Niculescu - Adjutant de serviciu al D-lui General Antonescu,

⁴⁶⁰ În aceeași zi, se publicase un *Comunicat* care avertiza că s-ar fi pus la calea o serie de acte de terorism (*Registrul istoric*, II, f. 166).

⁴⁶¹ *Registrul istoric*, II, f. 166.

⁴⁶² *Registrul istoric*, II, f. 167.

- Dl. Ministru Mocsony - Mare Maestru de Vânătoare al M. S. Regelui,
- Dl. General Manolescu - Administratorul Domeniilor Coroanei,
- Dl. General Vasiliu - Inspector General al Jandarmeriei,
- Maior Rădulescu Octav - Comandantul Batalionului Gardă al Palatului,
- Locot. Vergotti - Ofițer de ordonanță al M. S. Regelui,
- Maior Caloenescu din Batalionul Gardă al Conducătorului,
- Căpitan Georgescu din Batalionul Gardă al Conducătorului,
- Autoritățile Civile și Militare din Sinaia,
- Publicul din Sinaia.

O companie de onoare cu drapel, din Batalionul de Gardă al Palatului, a dat onorurile.

Sfânta slujbă a fost oficiată de arhiepiscopul mitropolit Serafim Georgescu, starețul mănăstirii Sinaia, înconjurat de un impunător sobor de preoți, diaconi și călugări ai mănăstirii. Din biserică întreaga asistență a ieșit în curte, unde s-a săvârșit slujba Învierii.

După oficierea slujbei religioase, Majestatea Sa Regele a invitat la masă la Castelul Foișor persoanele ce au luat parte la slujbă.

La ora 2 noaptea M. M. L. L. Regele și Regina, precum și Doamna și Domnul General Antonescu s-au retras.

Duminică, 20 aprilie 1941

13,10 - Dejunul, la care participă:

- M. M. L. L. Regele și Regina,
- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Doamna Goga.

20,00 - Masa împreună cu:

- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Doamna Goga.

Luni, 21 aprilie 1941^{cxliv}

9,50 - Dl. General Antonescu iese în grădină unde rămâne până la ora 11,20.

13,00 - Dejun la care participă:

- Dl. Ministru Ghigi,
- D-na și Dl. Witzleben⁴⁶³,
- D-na și Dl. Ottulescu,
- Dl. Colonel Orezeanu cu D-na și fiica,
- D-na Goga⁴⁶⁴.

20,00 - Cina, împreună cu:

- Dl. Ministru Ghigi,

⁴⁶³ **Erwin von Witzleben** (1881-1944) - militar de carieră, cdt. al Armatei 1 Germane care a rupt Linia Maginot în iunie 1940, iar la 18 iulie 1940 a fost promovat feldmareșal al Reichului. În 1941, numit cdt. al trupelor germane pe Frontul de Vest. A participat la complotul împotriva lui A. Hitler de la 20 iulie 1944, fiind potențial cdt. suprem al Wehrmachtului, în caz de succes. Imediat după eșecul complotiștilor, a fost „judecat”, condamnat și spânzurat (John Keegan, ed., *Who Was Who*, p. 219; Ian V. Iogg, *Dicționarul celui de-al doilea război mondial*, p. 224; Henrik Eberle, Matthias Uhl, *Dosarul Hitler*, p. 756).

⁴⁶⁴ *Registrul istoric*, II, f. 168.

- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- D-na Goga⁴⁶⁵.

Marți, 22 aprilie 1941 (Predeal)

10,20 - Dl. General Antonescu se plimbă prin grădină până la ora 11,00.

13,00 - Dejun, împreună cu:

- Dl. Dr. Neumwaner cu Doamna,
- D-na și Dl. Marinescu (Director General al Societății Concordia),
- Dl. Ministru Mihai Antonescu⁴⁶⁶.

20,00 - Masa, împreună cu:

- Doamna Goga⁴⁶⁷,
- D-na și Dl. Romani Lorenzo.

Miercuri, 23 aprilie 1941 (Predeal)

13,00 - Dejunul, împreună cu:

- Doamna Barbul cu fiul,
- Doamna Goga,
- Dl. Neubacher⁴⁶⁸.

19,30 - Ceai, la care participă:

- D-na și Dl. Marinescu,
- Dl. Colonel Grigoriu cu Doamna,
- Dl. Maior Caloenescu,
- Dl. Maior Poadven,
- Dl. Căpitan Bărbulescu cu Doamna,
- Dl. Căpitan Georgescu,
- Dl. Căpitan Diaconescu,
- Dl. Căpitan Chirițescu,
- Dl. Locotenent Popescu,
- Dl. Locotenent Topor⁴⁶⁹.

20,00⁴⁷⁰

⁴⁶⁵ *Registrul istoric*, II, f. 168.

⁴⁶⁶ *Registrul istoric*, II, f. 168 (este menționată, în plus, Veturia Goga).

⁴⁶⁷ *Registrul istoric*, II, f. 168 (Veturia Goga nu figurează).

⁴⁶⁸ *Registrul istoric*, II, f. 168.

⁴⁶⁹ *Registrul istoric*, II, f. 168.

⁴⁷⁰ În *Registrul istoric* (II, f. 179), menționată „masa” împreună cu M. Antonescu și Veturia Goga.

Joi, 24 aprilie 1941^{cxlv} (Predeal)

Domnul General Antonescu, simțindu-se indispus, a rămas în casă, tot timpul zilei⁴⁷¹.

Vineri, 25 aprilie 1941 (Predeal)

9,00 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

12,00 - Dl. Căpitan Antohi.

- Dl. Dr. Mihăilescu Lorin.

- Dl. Col. Dr. Rez. Dinulescu.

12,10 - Dl. Ministru Franklin Mott Günther.

13,00 - Dejun, împreună cu:

- D-na Cancicov,

- D-na Balaci,

- D-na Grecianu,

- D-na Romani Lorenzo.

14,50 - Dl. Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

21,00 - Dl. Med. Cpt. Dr. Drăgănescu⁴⁷².

Sâmbătă, 26 aprilie 1941 (Predeal)

6-8 - Dl. General a lucrat în birou⁴⁷³.

9,00 - Dl. Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

11,00 - Dl. Rebhuhn.

11,10 - Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. Rebhuhn, iese în grădină, unde rămâne până la ora 11,30.

11,30 - Dl. General Georgescu Grigore, Ministrul Comunicațiilor.

11,35 - Dl. Dr. Bazil Teodorescu.

13,00 - Dejun, împreună cu:

- M. M. L. L. Regele și Regina,

- Dl. Dr. Bazil Teodorescu.

17,00 - Dl. General Ioanițiu, Șeful Marelui Stat Major.

18,40 - Dl. Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

20,30 - Dl. Colonel Rioșanu.

20,40 - Masa împreună cu Dl. Colonel Rioșanu⁴⁷⁴.

Duminică, 27 aprilie 1941 (Predeal)

13,00 - Dejunul, împreună cu:

- Doamna și Domnișoara von Killinger,

- Dl. Ministru Killinger,

- Doamna și Dl. Steltzer,

⁴⁷¹ *Registrul istoric*, II, f. 172.

⁴⁷² *Registrul istoric*, II, f. 173.

⁴⁷³ *Registrul istoric*, II, f. 173.

⁴⁷⁴ *Registrul istoric*, II, f. 173 (redactare identică precum în *Jurnal*).

- Dl. Ministru Ghigi,
- D-na și Dl. Dr. Bazil Teodorescu,
- Dl. Colonel Rioșanu.

18,00 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu⁴⁷⁵.

Luni, 28 aprilie 1941 (Predeal)

10,00 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

13,00 - Dejunul.

18,00 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu⁴⁷⁶.

Marti, 29 aprilie 1941 (Predeal)^{cxlvi}

12,00 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

14,00 - Dejunul.

16,00 - Consiliu de Miniștri⁴⁷⁷. S-a discutat:

- Starea de spirit din țară cu ocazia sărbătorilor;
- Organizația Sanitară și constatările făcute în urma inspecțiilor efectuate;
- S-au luat dispozițiuni pentru înființarea de laboratoare medicale în fiecare județ;
- S-au dat dispozițiuni pentru majorarea salariilor medicilor din mediul rural.

17,00 - Căpitan Ionian Marcel: cu corespondență de la Ministerul Educației Naționale.

20,00 - Cina⁴⁷⁸.

Miercuri, 30 aprilie 1941^{cxlvii} (Predeal)

10,00 - Dl. General Georgescu Traian - Șeful Serviciului de Informații de la Președinție.

11,30 - D-na Dr. Popovici.

11,40 - Dl. Colonel Rioșanu.

13,00 - Dejunul împreună cu Dl. Colonel Rioșanu.

15,40 - Dl. Ministru Aurelian Pană.

16,00 - Consiliu de Miniștri⁴⁷⁹. S-a discutat:

- S-a expus situația însămânțărilor din întreaga țară;
- S-au rezumat constatările vizitelor făcute la întreprinderile industriale;
- S-a expus stadiul introducerii gazului metan la București;
- S-au expus principiile noului regim al grâului și porumbului;
- S-au luat măsuri pentru aprovizionarea intensă cu lemne de foc a centrelor de consumație.

18,00 - Dl. Arhitect Iotzu.

20,00 - Cina, împreună cu Dl. Col. Rioșanu și Dl. Arhitect Iotzu⁴⁸⁰.

Joi, 1 mai 1941 (Predeal)

⁴⁷⁵ *Registrul istoric*, II, f. 174 (redactare identică precum în *Jurnal*).

⁴⁷⁶ *Registrul istoric*, II, f. 177 (redactare identică precum în *Jurnal*).

⁴⁷⁷ *Vezi Stenogramele...*, III, p. 256-157; *Registrul istoric*, II, f. 179 (comunicat).

⁴⁷⁸ Adăugat în *Registrul istoric*, II, f. 179.

⁴⁷⁹ *Vezi Stenogramele...*, III, p. 257-258 (comunicat).

⁴⁸⁰ *Registrul istoric*, II, f. 180.

- 9,30** - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.
12,20 - Dl. Ottulescu, Guvernatorul B.N.R.
13,00 - Dejun împreună cu Dl. Ottulescu și Dl. Colonel Rioșanu.
19,00 - Dl. Basarabeanu, cu corespondență de la Președinție⁴⁸¹.
20,00 - Masa.

Vineri, 2 mai 1941 (Predeal)

- 9,10** - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.
13,00 - Dejunul.
16,00 - Consiliu de Miniștri⁴⁸². S-a discutat:
- Stabilirea măsurilor ce urmează a se mai lua în legătură cu organizarea, instrucția, înzestrarea și aprovizionarea armatei.
19,00 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.
20,30 - Masa.

Sâmbătă, 3 mai 1941^{cxlviii} (Predeal)

- 9,00** - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.
12,00 - Delegația Românilor din Banatul Sârbesc:
- Dl. Pista Adam,
- Dl. Iordache Alcibiade,
- Dl. Ing. Ardeleanu Ștefan,
- Dl. Prof. univ. Muru Gheorghe,
- Dl. Miu Lerca Constantin,
- Dl. Gheorghe Juverca,
- Dl. Dr. Budarlea Alex.
13,20 - Dejunul, împreună cu M. M. L. L. Regele și Regina.
18,00 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu⁴⁸³.

Duminică, 4 mai 1941^{cxlix} (Predeal)

- 9,00** - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.
10,20 - Dl. Maior C. Mihăilescu - Secretar General la Ministerul Propagandei.
10,30 - Cpt. Dr. Stroescu.
- Dl. Dr. C. Dănulescu⁴⁸⁴.
- Dl. Dr. Ion Simionescu.
13,00 - Dejun⁴⁸⁵.
20,00 - Cina.

⁴⁸¹ *Registrul istoric*, II, f. 180 (text identic precum în *Jurnal*).

⁴⁸² *Vezi Stenogramele...*, III, p. 259; comunicatul 222 (*Registrul istoric*, II, f. 182).

⁴⁸³ *Registrul istoric*, II, f. 183.

⁴⁸⁴ **Constantin Dănulescu** - subsecretar de stat pentru muncă la Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale.

⁴⁸⁵ *Registrul istoric*, II, f. 183 (text identic după *Jurnal*).

Luni, 5 mai 1941

9,00 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

13,00 - Dejunul împreună cu D-na Goga.

15,35 - Plecarea spre București. La plecare, Dl. General Antonescu a fost salutat de Dl. Colonel Grigoriu, Primarul orașului Predeal.

18,30 - Doamna și Domnul General Antonescu sosesc în Capitală cu automobilul de la Predeal.

Dl. Ministru Mihai Antonescu pune la curent pe Dl. General cu cele petrecute în lipsa D-sale.

19,10 - Dl. Ministru Ghigi se prezintă pentru a informa pe Dl. General Antonescu că a fost transferat la Atena⁴⁸⁶.

Mărți, 6 mai 1941

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,15 - Dl. General Rosetti: supune discursul M. S. Regelui pentru solemnitatea de la „Fundăția Carol I”.

10,15 - 13,00⁴⁸⁷

10,25 - Dl. Maior Marin: primește indicațiuni pentru întocmirea „Cărții Albe”.

10,35 - Dl. General Iacobici: lucru.

11,00 - Dl. Prof. Pheder, Ministru Secretar de Stat de la Berlin, a vizitat diferite părți ale țării în vederea stabilirii unui nou oraș.

13,00 - Dl. Locot. Buchas (adjutantul D-lui Col. Spalcke): solicită o audiență pentru Dl. Col. Spalcke.

14,00 - Dejunul.

18,00 - Dl. General Ioanișiu.

18,30 - Dl. Consilier Casație Aurel Lerescu: chestiuni personale.

19,00 - În chestiunea Marei Fresce a Ateneului Român⁴⁸⁸:

- Dl. Ștefan C. Ion,

- Dl. Const. Petrescu (pictor)⁴⁸⁹.

19,30 - Dl. General Antonescu, însoțit de către Dl. Lt. Colonel Adj. Mircea Elefterescu, a făcut pe jos o plimbare în oraș.

Miercuri, 7 mai 1941^{cl}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,15 - Dl. General Iacobici: instrucțiuni cu privire la serbarea zilei de 10 Mai.

⁴⁸⁶ *Registrul istoric*, II, f. 185 (text identic după *Jurnal!*).

⁴⁸⁷ *Vezi Stenogramele...*, III, p. 259-292. Ședința Consiliului de Miniștri a fost prezidată de M. Antonescu (comunicatul 223, în *Registrul istoric*, II, f. 186-187).

⁴⁸⁸ *Registrul istoric*, II, f. 187.

⁴⁸⁹ **Costin Petrescu** (1872-1954) - pictor, autorul marile fresce de la Catedrala Încoronării (1922) și de la Ateneul Român.

- 10,30** - Dl. Otto Morstadt: scoate câteva fotografii cu Dl. General, în cabinetul de lucru.
11,00 - Dl. General Cuzen: chestiunea fondurilor intereselor superioare de Stat.
12,00 - Dl. Amiral von der Marwitz - Atașat de Marină la Istanbul.
12,40 - Dl. Col. Mardari: instrucțiuni cu privire la serbarea zilei de 10 Mai.
12,45 - Dl. Consilier de Legație Buzdugan: comunicări politice din partea D-lui Ministru Grigorcea⁴⁹⁰ (Roma).
13,10 - Dl. Ministru Dimitriuc.
13,30 - Chestiuni de presă în legătură cu Ungaria:
- Dl. Ministru Nichifor Crainic,
- Dl. Maior Mihăilescu,
- Dl. Maior Manoliu.
14,00 - Dejunul.
18,00 - Dl. Ministru Cretzianu: lucru.
18,45 - Dl. Ministru al Justiției: lucru.
19,05 - Dl. General Ioanițiu: lucru.
19,20 - Dl. Ministru Nichifor Crainic: lucru.
19,35 - Dl. Goering:
- În chestiunea procurării de material german;
- Prezentare de plecare⁴⁹¹.
20,00 - Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. Lt. Col. Adj. Mircea Elefterescu, face o plimbare pe jos pe Calea Victoriei.

Joi, 8 mai 1941^{ci}

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
10,15 - 13,23⁴⁹²
12,00 - Palatul Regal: prezentarea scrisorilor de acreditare de către Ministrul Finlandei la București, Dl. Eduard Hjalmar Palin. Excelența Sa a remis Majestății Sale Regelui - în prezența D-lui General Antonescu, Conducătorul Statului, atât scrisorile sale de acreditare, cât și pe acelea de chemare ale predecesorului său E.S. Dl. Bruno Kivikoski.
13,30 - Dejunul pentru plecarea D-lui Ministru al Italiei, în localul Ministerului de Externe, oferit de Dl. General Antonescu⁴⁹³.
Au luat parte membrii Guvernului în frunte cu Dl. General Antonescu, precum și membrii legațiilor italiene, germane și japoneze.
Cu această ocazie, Dl. General Antonescu a rostit un discurs, la care a răspuns Dl. Pellegrino Ghigi.
16,30 - Dl. General Antonescu vizitează sanatoriul Sfânta Elisabeta, ce aparține Consiliului de Patronaj, după care face o plimbare pe jos la șosea, însoțit de Dl. Lt. Col. Adj. Mircea

⁴⁹⁰ **Vasile Grigorcea** (1883-1949) - jurist și diplomat, ministru al României la Budapesta (1928-1936), Londra (1936-1938), Roma și Vatican (1941-1943), secretar general al MAE din București în septembrie - noiembrie 1936 (*Anuar diplomatic și consular. 1942*, p. 130).

⁴⁹¹ *Registrul istoric*, II, f. 188.

⁴⁹² Ședință a Consiliului Economic, prezidată de Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, III, p. 293-336).

⁴⁹³ Textul integral al cuvântării lui I. Antonescu la banchetul de adio (*Registrul istoric*, II, f. 190-191; ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 84-86).

Elefterescu.

17,50 - Dl. General Rosetti: lucru.

18,30 - Prezintă proiectul pentru organizarea muncii:

- Dl. Lt. Col. von Stetten,

- Dl. Col. Pălăngeanu.

19,30 - Dl. General Niculescu: instrucțiuni în vederea parăzii de 10 Mai⁴⁹⁴.

Vineri, 9 mai 1941^{clii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

11,00 - Solemnitatea la „Fundația Carol I”.

Consemnarea împlinirii unei jumătăți de veac de la întemeierea locașului de cultură „Fundațiunea Regele Carol I”. Au luat parte:

- Majestatea sa Regele Mihai I,

- Dl. General I. Antonescu,

- I.P.S.S. Patriarhul Nicodim,

- Membrii Guvernului,

- Membrii Academiei Române,

- Membrii Fundației,

- Din partea Palatului Regal: Dl. General Manolescu, Dl. Col. Ulea, Dl. Col. Pastia, Dl. Comandor Mănoiu și Dl. Florian Marinescu.

Au rostit discursuri următoarele persoane:

- Dl. Al. Tzigara-Samurcaș,

- Dl. Prof. I. Petrovici,

- Dl. Prof. D. Ionescu Bujor,

- Studentul Gh. Bumbescu,

- Dl. Prof. Al. Oteteleşeanu,

- Dl. General Rosetti.

La discursurile personale de mai sus au răspuns:

- Majestatea Sa Regele și

- Dl. General Antonescu⁴⁹⁵.

După solemnitate, M. S. Regele și Dl. General Antonescu s-au retras.

13,00 - Dl. General Graf von Sponek: se prezintă ca locțiitor al D-lui General Hansen.

14,00 - Dejunul.

16,00 - Doamna și Domnul General Antonescu trec în revistă - în curtea Președinției - 1 000 copii săraci ai diferitelor școli de la periferie, îmbrăcați de Consiliul de Patronaj.

16,30 - 12,50⁴⁹⁶

17,00 - Dl. Dr. Dănulescu.

18,00 - Cinema „Scala”.

Într-o reprezentație de gală s-a făcut - la cinematograful „Scala” - prezentarea

⁴⁹⁴ *Registrul istoric*, II, f. 191.

⁴⁹⁵ Textul integral al cuvântării, în *Registrul istoric*, II, f. 149-150 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 89-91).

⁴⁹⁶ Ședință a Consiliului de Cabinet, prezidată de Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, III, p. 337-365).

filmului „Asediul Alcazarului”.

Premiera a fost onorată de Înalta prezență a M. M. L. L. Regelui și Reginei Mame Elena, însoțiți de Doamna și Domnul General I. Antonescu.

Au asistat, de asemeni, membrii Guvernului și ai Corpului Diplomatic.

M. M. L. L. Regele și Regina au fost întâmpinați la sosire de Dl. Don José y Moreno, Ministrul Spaniei la București, în timp ce fanfara intona imnurile naționale ale României și Spaniei.

Sâmbătă, 10 mai 1941^{cliii}

9,30 - Dl. General I. Antonescu, însoțit de Dl. Colonel Adj. Mircea Elefterescu, se duce la Palatul Regal.

9,45 - Dl. General Antonescu înmânează Majestății Sale Regelui bastonul de Mareșal⁴⁹⁷, în sala Tronului, de față fiind persoanele din Casa M. M. L. L. Regelui și Reginei Mame.

De asemenea, au fost prezenți:

- Dl. General Iacobici, Ministrul Apărării Naționale,
- Dl. General Pantazi,
- Dl. C-dor Jienescu,
- Dl. Amiral Păiș.

9,55 - Majestatea Sa Regele, luând loc în mașină deschisă alături de Dl. General Antonescu și urmași de automobilul în care se afla Majestatea Sa Regina Mamă, părăsesc Palatul Regal, ducându-se la locul defilării, fiind călduros și îndelung ovaționați de populație prin urale entuziaste, pe tot parcursul.

În Piața Victoriei, Dl. General Niculescu, Comandantul Militar al Capitalei, a dat raportul Majestății Sale Regelui, în timp ce muzica militară intona Imnul Regal. Urmează apoi trecerea trupelor în revistă.

În acest timp, M. S. Regina Mamă s-a îndreptat spre Tribuna Regală, fiind primită de D-na Maria General Antonescu.

După trecerea în revistă a trupelor, Majestatea Sa Regele și Dl. General Antonescu se îndreaptă spre Tribuna Regală, unde iau loc în fotolii, având în rândul al doilea pe Majestatea Sa Regina Mamă și D-na General Antonescu, împreună cu I.P.S.S. Nicodim, Patriarhul României, și Monseniorul Andrea Cassullo, Nunțitul Apostolic și Decanul Corpului Diplomatic.

În Tribuna Regală au mai luat loc membrii Casei Civile și Militare a Majestății Sale Regelui și Doamnele de Onoare ale Majestății Sale Reginei Mame.

În celelalte tribune au luat loc:

- Membrii Guvernului,
- Membrii Corpului Diplomatic,
- Atașaii Militari străini,
- Reprezentanții Înaltei Curți de Casație și Justiție,
- Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu, adjutantul Domnului General Antonescu,
- Dl. General Rodrig Modreanu, Primarul General al Capitalei,
- Toți foștii demnitari.

De asemeni, au mai luat loc în tribunele oficiale numeroși ofițeri din Misiunea

⁴⁹⁷ Textul cuvântului lui I. Antonescu (*Registrul istoric*, II, f. 201; ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 95).

Militară Germană, delegații de ofițeri din Garnizoana București și reprezentanții presei străine și române.

După oficierea serviciului religios, urmează ceremonia înălțării în grad a noilor sublocotenenți.

Cu această ocazie, au rostit cuvântări:

- Dl. General Iacobici, Ministrul Apărării Naționale,

- Sublocot. Dumitrescu Marius, Șeful Promoției Școalei de Infanterie, în numele tuturor Școalelor.

A răspuns Dl. General Antonescu, dând îndemnuri de muncă noilor sublocotenenți la începutul carierei lor⁴⁹⁸.

11,00 - Urmează defilarea. În timp ce trupele luau dispozitivul de defilare, au trecut escadrilele de aviație românești.

Defilarea a fost deschisă de un detașament german de muzică.

La ora 12, după terminarea defilării tuturor unităților, Majestatea Sa Regele Mihai I împreună cu Majestatea Sa Regina Mamă iau loc în mașina Regală și se îndreaptă spre Palat în aclamațiile mulțimii.

Urmează apoi Domnul General Antonescu cu Doamna, care se înapoiază la Președinție, fiind, de asemeni, ovaționați de populație.

La ora 12,30 parada zilei de la 10 Mai 1941 ia sfârșit.

13,00 - Dl. General Iacobici și Dl. General Niculescu au primit mulțumiri din partea D-lui General Antonescu pentru felul în care s-au prezentat trupele la paradă.

14,00 - Domnul și Doamna General Antonescu oferă un dejun pentru avansarea Colonelului Adjutant Mircea Elefterescu în salonul Președinției.

Au luat parte:

- Doamna și Domnul General Antonescu,

- Dl. Prof. Dr. Stürmer,

- Cpt. Dr. Stroescu,

- Dl. Dr. Teodorescu,

- Dl. Lt. Col. Rioșanu,

- Dl. Ministru Mihai Antonescu,

- Dl. Colonel Adj. Mircea Elefterescu.

19,00 - Doamna și Domnul General Antonescu părăsesc Capitala în mașină ducându-se la Predeal.

22,00 - Sosirea la Predeal.

La sosire, Dl. General Antonescu a fost întâmpinat de Dl. Colonel Grigoriu, Primarul orașului Predeal, și de Dl. Lt. Col. Poadven.

Duminică, 11 mai 1941 (Predeal)

9,30 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

13,00 - Dejun, la care participă:

- Dl. General Graf von Sponek,

- Dl. Colonel Spalcke⁴⁹⁹,

⁴⁹⁸ Textul integral al cuvântării, în *Registrul istoric*, II, f. 200-201.

⁴⁹⁹ **Karl Spalcke** - dr., colonel, apoi general, șeful misiunii economice germane la București (1940), apoi atașat militar (1941-1944).

- Dl. Lt. Buzhas,
- Dl. Clodius, Ministrul Economiei Reichului,
- Dl. Neubacher, Ministrul Comunicațiilor,
- Dl. Otto Lins Morstadt,
- D-na Chapeau-Rouge,
- D-na Neubacher.

20,00 - Cina, împreună cu:
- D-na și Dl. General Antonescu,
- Dl. Ministru Mihai Antonescu⁵⁰⁰.

Luni, 12 mai 1941^{cliv} (Predeal)

9,30 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.
13,00 - Dejun împreună cu M. M. L. L. Regele și Regina.
16,00 - Dl. General a ieșit în grădină până la ora 18,30.
20,40 - Cina, împreună cu D-na Goga și D-na Barbul⁵⁰¹.

Marti, 13 mai 1941

9,30 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.
10,20 - 12,45⁵⁰²
13,00 - Dejun.
14,20 - D-na Maior Bărbulescu.
15,10 - D-na și Dl. General Antonescu pleacă cu automobilul la București.
17,30 - Sosirea la București.
18,00 - Dl. Eugen Cristescu: informații de cele petrecute în lipsa D-lui General Antonescu.
18,15 - Dl. General Niculescu: instrucțiuni pentru paza deținuților de la „Malmaison”.
18,30 - Dl. Friedrich Alpers, Ministrul Pădurilor din Germania, însoțit de:
- Dl. Ministru Killinger,
- Dl. Willi Parckmann,
- Dl. Ulrich Scherping,
- Dl. Freicher von Wilisen,
- Dl. Wurm,
- Dl. General Sichițiu.
Se prezintă D-lui General Antonescu, urmând a vizita pădurile din administrația noastră silvică.
19,25 - Chestiuni de Stat:
- Dl. Ottulescu,
- Dl. Ing. Mareș.
19,45 - Muncile agricole; însămânțări:
- Dl. General Sichițiu, Ministrul Agriculturii,
- Dl. Ministru Pană,

⁵⁰⁰ *Registrul istoric*, II, f. 202.

⁵⁰¹ *Registrul istoric*, II, f. 205 (redactare identică după *Jurnal*).

⁵⁰² Ședință a Consiliului de Miniștri sub președinția lui Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, III, p. 366-395).

- Dl. General Popescu, Ministrul Internelor,
- Dl. General Vasiliu, Inspector General al Jandarmeriei⁵⁰³.

Miercuri, 14 mai 1941

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 9,00** - Toaleta, micul dejun.
- 9,30** - Continuarea lucrului.
- 10,00** - Dl. General Georgescu Gr., Ministrul Comunicațiilor.
- Dl. Colonel Orezeanu - Director General C.F.R.
- 10,15** - Dl. Ing. Ghițulescu: chestiuni economice.
- 12,30** - Dl. Ministru al Finlandei: prezentare.
- 13,00** - Dl. Ministru al Iugoslaviei: prezentare de plecare.
- 14,00** - Dejunul.
- 18,00** - Dl. Ministru Cretzianu: lucru.
- 18,30** - Dl. Ministru Nichifor Crainic: lucru.
- 19,00** - Moș Ion Codreanu⁵⁰⁴: aduce la cunoștință chestiuni din Basarabia⁵⁰⁵.

Joi, 15 mai 1941

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 9,00** - Toaleta, micul dejun.
- 9,30** - Continuarea lucrului.
- 10,50 - 14,35**⁵⁰⁶
- 11,00** - Dl. Dr. Lupu: informațiuni politice.
- 11,30** - Dl. Ministru de Interne: lucru.
- 12,30** - Dl. Ministru Cretzianu: lucru.
- 13,00** - Dl. Petre Nemoianu: în chestiunea vitelor.
- 13,30** - Dl. General Stoenescu: lucru.
- 14,00** - Dejunul.
- 17,00** - Dl. Procuror Stănescu Ion: în chestiunea anchetei rebeliunii.
- 18,00** - Dl. Ministru Rosetti: lucru.
- 19,15** - Dl. Ministru Nichifor Crainic: lucru.
- 20,00** - Dl. Ing. N. Miculescu⁵⁰⁷: chestiuni personale.

⁵⁰³ *Registrul istoric*, II, f. 205 bis.

⁵⁰⁴ **Ion Codreanu** (1879-1949) - deputat în Sfatul Țării, la 27 martie 1918 aflându-se între cei care au votat pentru unirea Basarabiei cu România. Ulterior, membru al delegației basarabene la Conferința Păcii de la Paris (1919), deputat în Parlamentul de la București (1920-1922, 1927, 1928-1937). În 1931, fondează, alături de Constantin Stere, Partidul Radical Țărănesc. În vara anului 1940, la cedarea Basarabiei în urma notelor ultimative ale Kremlinului, I. C. rămâne în provincia ocupată de trupele rusești, fiind arestat de NKVD la 27 iulie, pentru ca la 3 mai 1941 să fi retrimis în România, în „schimbul” Anei Pauker, pretinsă de sovietici, doritori să-i acorde „siguranță” la Moscova (Iurie Colesnic, *Sfatul Țării. Enciclopedie*, Chișinău, Editura Museum, 1998, p. 106).

⁵⁰⁵ *Registrul istoric*, II, f. 205 bis (text identic după *Jurnal* !).

⁵⁰⁶ Ședință a Consiliului Economic, prezidată de Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, III, p. 396-451).

20,30 - Dl. Eugen Cristescu: informații⁵⁰⁸.

20,45 - Dl. General Manolescu: în chestiunea Prințului Nicolae⁵⁰⁹.

Vineri, 16 mai 1941

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,30 - Dl. General Zwiedeneck: lucru.

11,00 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

11,20 - Dl. Abs - Director General al Băncii Reichului.

11,45 - Dl. General Iacobici: lucru.

12,00 - Dl. Cancicov: informațiuni fiind înapoiat din Germania.

12,30 - Dl. Comandor Zur See von Arnswald (Șef de Stat Major al Misiunii Marinei Germaniei): supune o chestiune urgentă în locul D-lui Amiral Fleischer, care este plecat la Berlin.

13,00 - I.P.S. Mitropolitul Bălan: chestiuni în legătură cu românii din teritoriul ocupat.

14,00 - I se prezintă pâini de la diferite brutării din Capitală, ordonând sancțiuni pentru acei ce s-au abătut de la ordinele în vigoare.

14,30 - Dejunul.

18,00 - Dl. Ministru Gane: venit de la Atena.

19,00 - Dl. Prof. Ludovic Mrazec⁵¹⁰: în chestiunea petrolului.

20,15 - Dl. General Ioanițiu: lucru⁵¹¹.

Sâmbătă, 17 mai 1941^{clv}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,30 - Dl. Cretzianu: lucru.

10,35 - Dl. Ministru Ghițulescu: în chestiunea însămânțării.

10,45 - Domnul General Antonescu însoțit de către Dl. General Pantazi și Dl. Colonel Adj. Mircea Elefterescu au inspectat „Depozitul Central de Subzistență al Armatei” al cărui Director este Adm. Lt. Col. Moldoveanu.

⁵⁰⁷ **N. Miclescu** (1873-1946) - fost senator, în raporturi excelente cu I. Antonescu, în 1941 a intervenit și obținut fonduri de la șeful statului pentru terminarea editării în limba franceză a ultimelor 3 volume din inegalabila sinteză a lui N. Iorga *Istoria Românilor* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 425, filele 140-142, 188-189).

⁵⁰⁸ *Registrul istoric*, II, f. 207 (text identic după *Jurnal*!).

⁵⁰⁹ **Nicolae de Hohenzollern („Nicky”)** (1903-1977) - principe, fiul Regelui Ferdinand I și al Reginei Maria, membru al Regenței (1927-1930), amator și practicant de aventuri galante, două căsătorii morganatice, în dispută cu Regele Carol II, care l-a expatriat în 1937 (numele din exil - **Nicolae Brana**). Memorialist (cf. Prințul Nicolae de Hohenzollern, *În umbra Coroanei României*, ediție Gh. Buzatu, Iași, Editura Moldova, 1991, p. 9-23).

⁵¹⁰ **Ludovic Mrazec** (1887-1944) - reputat mineralog, profesor universitar, membru al Academiei Române, director al Institutului Geologic al României.

⁵¹¹ *Registrul istoric*, II, f. 210 (text identic după *Jurnal*).

Depozitul a fost găsit în neregulă, murdar și neorganizat.

12,00 - Palatul Regal: prezentarea scrisorilor de acreditare de către noul Ministru al Ungariei.

13,00 - Dl. Ministru al Justiției.

13,40 - Dl. Ministru Buzdugan: prezentare de plecare la Zagreb.

13,45 - Dl. Marinescu (Concordia): în chestiunea petrolului.

13,50 - Dl. Ottulescu: chestiuni de Stat⁵¹².

14,00 - Dejunul.

15,15 - Doamna și Domnul General Antonescu pleacă cu mașina la Predeal.

18,00 - Sosirea la Predeal. La sosire Dl. General Antonescu a fost întâmpinat de către:

- Dl. Colonel Grigoriu,

- Dl. Maior Rădulescu.

Duminică, 18 mai 1941 (Predeal)

9,35 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

10,05 - Dl. Prof. Arhitect Iotzu.

12,30 - Dl. Ministru Clodius, împreună cu doi domni generali germani, sosiți cu avionul.

20,00 - Cina, intimă⁵¹³.

Luni, 19 mai 1941^{clvi} (Predeal)

9,00 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

13,00 - Dejun intim.

16,00 - Dl. Maior Magistrat Atanasiu: cu corespondența de la Președinție.

16,30 - 19,45⁵¹⁴

16,40 - Dl. Căpitan Antohi.

20,00 - Cina intimă⁵¹⁵.

Mărți, 20 mai 1941^{clvii} (Predeal)

9,30 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

12,00 - Doamna și Domnul Colonel Precup.

13,00 - Doamna și Domnul Marinescu.

- Doamna Goga.

14,00 - Dejunul, împreună cu:

- Doamna și Domnul Marinescu,

- Doamna Goga.

16,00 - Dl. Ministru Mircea Vulcănescu (Subsecretar de Stat la Finanțe).

17,00 - Dl. General Georgescu.

- Dl. General Voiculescu.

- Dl. General Pantazi.

- Dl. Subsecretar de Stat Toma Ghițulescu.

⁵¹² *Registrul istoric*, II, f. 211.

⁵¹³ *Registrul istoric*, II, f. 212.

⁵¹⁴ Ședință a Consiliului de Miniștri sub președinția lui Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, III, p. 454-489).

⁵¹⁵ *Registrul istoric*, II, f. 215.

- Dl. Subsecretar de Stat Aurelian Pană.
- Dl. General Potopeanu.
- Dl. General Sichițiu.
- Dl. General Stoenescu.
- Dl. Subsecretar de Stat Dimitriuc.
- Dl. Ministru Clodius.
- Dl. Ministru Glüchis.
- Dl. Ottulescu, Guvernatorul B.N.R.

20,00 - Cina, împreună cu:

- Dl. General Georgescu,
- Dl. General Pantazi,
- Dl. Toma Ghițulescu,
- Dl. Aurelian Pană,
- Dl. General Potopeanu,
- Dl. General Sichițiu,
- Dl. General Stoenescu,
- Dl. V. Dimitriuc,
- Dl. Ministru Clodius,
- Dl. Ministru Glüchis,
- D-na Goga,
- D-na și Dl. Marinescu⁵¹⁶.

Miercuri, 21 mai 1941 (Predeal)

9,30 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

11,00 - Dl. General Stoenescu.

11,30 - Dl. Gh. Darie, cu corespondență de la Președinție.

13,00 - Dejun la Palatul Regal de la Sinaia, împreună cu M. M. L. L. Regele și Regina.

17,00 - Dl. Ottulescu, Guvernatorul B.N.R.

20,00 - Cina intimă⁵¹⁷.

Joi, 22 mai 1941 (Predeal)

9,30 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

10,00 - Dl. General Antonescu a ieșit în grădină, unde a stat până la ora 11,40⁵¹⁸.

13,00 - Dejun împreună cu:

- Dl. General Hansen,
- Dl. Maior von Stransky⁵¹⁹.

16,35 - 22,35⁵²⁰

- **20,00** - Cina intimă.

⁵¹⁶ *Registrul istoric*, II, f. 216-217 (text identic după *Jurnal*).

⁵¹⁷ *Registrul istoric*, II, f. 217 (text identic după *Jurnal*).

⁵¹⁸ La București, în zilele de 22-23 mai 1941, s-a reunit Consiliul Economic prezidat de M. Antonescu (*Registrul istoric*, II, f. 220-221, comunicatul 227).

⁵¹⁹ *Registrul istoric*, II, f. 219.

⁵²⁰ Ședința Consiliului Economic, prezidată de Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, III, p. 490-546).

Vineri, 23 mai 1941 (Predeal)

- 9,30 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.
11,40 - Doamna și Domnul General Ioanițiu.
11,50 - Dl. General Dobre.
12,00 - 12,30⁵²¹
13,00 - Dejun împreună cu:
- Dl. General Dobre,
- Doamna și Domnul General Ioanițiu.
16,20 - Dl. General Antonescu însoțit de Dl. Santalena au ieșit în grădină, până la ora 17,30.
17,30 - Dl. Maior Marin: audiență de lucru.
- Dl. Maior Caloenescu: audiență.
20,30 - Cina împreună cu Dl. Maior Marin Alexandru⁵²².

Sâmbătă, 24 mai 1941 (Predeal)

- 9,30 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.
10,00 - Dl. General, iese în grădină însoțit de Dl. Rebhuhn, unde rămâne până la ora 12,30.
12,40 - M. M. L. L. Regele și Regina.
13,00 - Dejunul împreună cu M. M. L. L. Regele și Regina.
15,30 - Dl. Arhitect Thedea H. Enric: pentru construirea unor cotețe de păsări.
16,15 - Dl. Avocat Mora.
18,00 - D-na Goga.
- D-na și Dl. Marinescu⁵²³.
20,00 - Cina, împreună cu:
- D-na Goga,
- D-na și Dl. Marinescu.

Duminică, 25 mai 1941 (Predeal)

- 9,30 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.
10,00 - Dl. Prof. Iotzu.
10,05 - Dl. General iese în grădină până la ora 12.
13,00 - Dejun împreună cu:
- Dl. Ministru Killinger,
- D-na și Dl. Steltzer.
16,30 - Dl. Basarabeanu: cu corespondența de la Președinție.
18,00 - Dl. Colonel Popescu Corbu.
18,10 - D-na și Dl. S. Scarlat.
18,30 - D-na și Dl. Col. Orezeanu⁵²⁴.
19,00 - Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. Colonel Orezeanu, iese în grădină, unde rămâne până la ora 20.

⁵²¹ Ședința Consiliului Economic, prezidată de Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, III, p. 546-553).

⁵²² *Registrul istoric*, II, f. 220.

⁵²³ *Registrul istoric*, II, f. 221.

⁵²⁴ *Registrul istoric*, II, f. 221.

- 20,00** - Cina, împreună cu:
- D-na și Dl. Col. Orezeanu,
- D-na și Dl. S. Scarlat.

Luni, 26 mai 1941

- 9,30** - Doamna și Domnul General Antonescu părăsesc Predealul, plecând cu automobilul spre București.
12,00 - Sosirea în București⁵²⁵.
12,10 - Dl. Ministru Crainic: în legătură cu vizita ce o face în Bulgaria.
12,35 - Dl. Ministru de Interne: i se dă instrucțiuni referitoare la Ministerul respectiv.
13,10 - Dl. General Ioanițiu.
13,30 - Dl. General Pantazi.
14,00 - Dl. General Stoenescu.
14,20 - Dejunul.
17,15 - Dl. Marinescu (Concordia): în chestiunea petrolului.
18,00 - Dl. Ministru Killinger.
18,40 - Dl. General Rosetti: lucru.
19,20 - Dl. Prof. Sextil Pușcariu.
19,50 - Dl. Ministru Tomescu.
20,10 - Dl. General Iacobici.
20,45 - Dl. Ministru Clodius.
21,15 - Depun jurământul⁵²⁶. Primul ca Ministru al Economiei Naționale, al doilea ca Subsecretar de Stat al Aprovizionării:
- Dl. Ion C. Marinescu⁵²⁷,
- Dl. D-tru Negel⁵²⁸.

Mărți, 27 mai 1941^{clviii}

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,30 - Toaleta, micul dejun.
10,00 - Dl. Ministru Cretzianu: în chestiunea ungară.
10,30 - Dl. Ministru de Interne: lucru.
10,40 - Dl. Eugen Cristescu: informațiuni.
11,00 - Dl. Colonel Mardari: lucru.
12,00 - Dl. General Ioanițiu: lucru.
13,30 - Dl. General Antonescu oferă un dejun, în salonul roșu al Președinției, D-lui General

⁵²⁵ Se publică comunicatul 228/București, 26 mai 1941, prin care se anunță suspendarea momentană a audiențelor la Ion Antonescu, acesta fiind „foarte ocupat cu importante chestiuni de stat” (*Registrul istoric*, II, f. 223).

⁵²⁶ *Registrul istoric*, II, f. 224.

⁵²⁷ **Ion C. Marinescu** - titular al Ministerului Economiei Naționale, judecat de „Tribunalul Poporului” în „Iotul Antonescu” și condamnat la 20 ani temniță grea pentru „crima de dezastrul țării, prin săvârșirea crimei de război” (M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 288-289).

⁵²⁸ **D. D. Negel** - subsecretar de stat pentru Aprovizionare, în cadrul Ministerului Economiei Naționale.

Oberst Ritter von Schobert⁵²⁹, Comandantul trupelor germane din România și suitei sale.
Au luat parte:

- Dl. General Antonescu,
- Dl. Ministru Killinger,
- Dl. General Oberst Ritter von Schobert,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. Colonel Wähler, Chef des Stabes,
- Dl. Dr. Gerhard Steltzer,
- Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu,
- Dl. Maior König - I^{ul} Adj.,
- Dl. Maior von Stransky,
- Dl. Cpt. Ferbert, al II-lea Adj.,
- Lt. Col. Hellenschmidt - Of. de ordonanță.

17,30 - Dl. General Iacobici: comunicare urgentă.

17,40 - D-na Maria Boteanu: chestiuni personale.

18,00 - Dl. Ministru al Turciei.

18,30 - În chestiunea sportului:

- Dl. General Pălăngeanu,
- Dl. Lt. Col. von Stetten⁵³⁰.

19,50 - Dl. General Antonescu însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu s-a plimbat pe jos, prin Parcul Național.

22,20 - Doamna și Domnul General Antonescu vizitează familia Mărculescu din Str. Cobălcescu.

Miercuri, 28 mai 1941^{clix}

7,00 - Începerea lucrului.

9,30 - Toaleta, micul dejun.

10,00 - În chestiunea cauciucului sintetic făcut la „Banloc”:

- Dl. General Popescu D-tru,
- Dl. General Dobre,
- Dl. Lt. Col. Dragomir.

10,30 - În chestiunea fabricației locomotivelor românești:

- Dl. General Dobre,
- Dl. Col. Orezeanu.

11,20 - Dl. Ministru Cretzianu.

11,30 - Dl. Ministru al Americii.

12,30 - Dl. Ministru al Ungariei.

13,00 - Dl. General Ioanițiu.

13,30 - Dl. General Potopeanu.

14,00 - Dejunul.

⁵²⁹ **Eugen Ritter von Schobert** - general colonel, cdt. al Armatei 11 Germane (1940-1941), care a participat în 1941 (alături de Armatele 3 și 4 Române, toate componente ale Grupului de Armate „Antonescu”), la luptele pentru eliberarea Basarabiei și Bucovinei, iar apoi în acțiunile din sud-est. A murit într-un accident de aviație, în mijlocul trupelor sale (vezi însemnarea din *Jurnal* din 12 septembrie 1941).

⁵³⁰ *Registrul istoric*, II, f. 226 (cu unele modificări).

18,00 - Dl. General Antonescu vizitează grădina D-lui Rebhuhn de la Herăstrău, aeroportul Pipera și ferma Malaxa.

20,45 - Dl. Ministru Neumann⁵³¹.

Joi, 29 mai 1941

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,00 - Dl. Ministru Clodius.

10,30 - Dl. General Rosetti.

11,15 - Dl. Ottulescu.

12,55 - Dl. Dimitriuc.

13,05 - Dl. General Stoenescu.

13,30 - Dejun la Palatul Regal.

17,40 - Dl. General Antonescu vizitează lacul Snagov, pe care face o plimbare cu barca.

La ora 18,30 sosește Dl. Col. Rioșanu, cu care Dl. General rămâne până la ora 20,30, când se înapoiază la București.

Vineri, 30 mai 1941^{clx}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,00 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

11,00 - Dl. General Iacobici: lucru.

11,20 - Dl. Ministru Cretzianu: lucru.

11,50 - Dl. Goering: comunicare.

12,00 - În chestiunea M.T.P.:

- Dl. General Pălăngeanu,

- Dl. Colonel Borcescu.

12,30 - Dl. Ministru Tomescu: lucru.

13,25 - Dl. General Ioanițiu.

14,00 - Dejunul.

17,00 - Dl. I. B. Popescu (Insp. de Vânătoare)⁵³².

Sâmbătă, 31 mai 1941^{clxi}

Domnul General Antonescu, fiind indispus, nu părăsește locuința.

Primește în audiență de lucru:

9,30 - Dl. Ottulescu.

10,00 - Dl. Ministru Pană.

10,20 - Dl. General Rosetti⁵³³.

⁵³¹ *Registrul istoric*, II, f. 229.

⁵³² *Registrul istoric*, II, f. 231.

⁵³³ *Registrul istoric*, II, f. 234.

10,30⁵³⁴

Duminică, 1 iunie 1941^{clxii}

7,45 - Dl. Eugen Cristescu: în cheștiunea demonstrațiilor de la Sinaia, ce intenționează să le facă unele grupări legionare.

10,45 - Măsuri de ordine ce trebuiesc luate cu ocazia matchului de foot-ball:

- Dl. General Șteflea,
- Dl. General Vasiliu,
- Dl. General Popescu Jack,
- Dl. General Gherghe Radu⁵³⁵.

14,00 - Dejunul.

16,30 - Domnul General Antonescu, însoțit de Dl. Colonel Adjutant Mircea Elefterescu, asistă la alergarea „Derby” pe hipodromul Băneasa în prezența M. M. L. L. Regelui și Reginei.

18,30 - Dl. Colonel Stoika - Secretar General la Ministerul Înzeștrării: informațiuni cu caracter de politică internă.

Luni, 2 iunie 1941^{clxiii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,00 - Dl. Ministru al Justiției: lucru.

10,30 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

11,30 - Dl. Ottulescu: cheștiuni de serviciu.

11,45 - Prezintă felicitări Domnului General Antonescu pentru ziua nașterii (59 ani):

- Dl. General Iacobici,
- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Dobre,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. Amiral Păiș,
- Dl. General Jienescu.

11,50 - Lucru:

- Dl. General Iacobici,
- Dl. General Ioanițiu.

12,15 - Dl. Dr. Gaston Prieur: comunică rezultatul consultației făcută D-lui General Antonescu.

12,20 - Dl. General Pantazi: informațiuni de ordin economic.

12,25 - Dl. General Vasiliu: măsuri ce trebuiesc luate în vederea noilor operațiuni militare.

12,35 - Dl. Maior Eugen Niculescu: lucrări de executat în vederea plecării la Berlin.

12,40 - Dl. Maior Marin: idem.

17,00 - Domnul General Antonescu trece în revistă în curtea Președinției copii din diferite școli primare îmbrăcați de către Consiliul de Patronaj de sub conducerea Doamnei General

⁵³⁴ A început ședința Consiliului Economic, sub președinția lui Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, III, p. 554-564).

⁵³⁵ Vezi, în continuare, volumul al III-lea din *Registrul istoric al Conducătorului Statului. 1 iunie - 31 decembrie 1941* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 608/1941, f. 1) (în continuare, se va cita: *Registrul istoric*, III).

Antonescu.

17,50 - Dl. General Rosetti: comunicare.

18,15 - Dl. General Iacobici: comunicare⁵³⁶.

Marți, 3 iunie 1941^{clxiv}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,00 - Dl. General Victor Iliescu: chestiuni de serviciu.

11,20 - Dl. Ministru Dr. Tomescu: idem.

12,20 - Dl. Ottulescu.

13,30 - Doamna și Domnul General Antonescu au dat un dejun intim în salonul Președinției, la care au luat parte:

- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Dl. General Pălăngeanu,
- D-na și Dl. Baron von Killinger,
- Dl. Adj. Lenardt,
- Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu.

17,15 - Dl. General Sichitiu; lucru.

19,00 - Dl. General Modreanu: lucru⁵³⁷.

19,45 - Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu, vizitează Palatul Brâncoveanu, iar ulterior fac o plimbare cu mașina până la Tâncăbești.

Miercuri, 4 iunie 1941^{clxv}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,10 - Dl. Ministru de Interne.

10,30 - Dl. Oteteleșeanu.

12,00 - Dl. Diaconescu.

12,15 - Dl. Ministru Cretzianu.

12,35 - Dl. General [Aurelian] Son: cere instrucțiuni în privința procesului D-lui General Petrovicescu, care începe mâine.

12,50 - Dl. General Stoenescu: lucru.

13,10 - Dl. General Rosetti: lucru.

13,15 - Dl. General Iacobici.

13,20 - Dl. General Ioanițiu⁵³⁸.

În după-amiaza zilei, Domnul General Antonescu rezolvă corespondența în birou.

Joi, 5 iunie 1941^{clxvi}

⁵³⁶ *Registrul istoric*, III, f. 2.

⁵³⁷ *Registrul istoric*, III, f. 3 (redactare identică după *Jurnal*).

⁵³⁸ *Registrul istoric*, III, f. 7.

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
10,50 - Dl. General Panaitescu: informațiuni.
11,10 - Dl. Dr. Lupu.
11,30 - Prezentare:
 - Dl. Wagner (Gauleiter),
 - Dl. Ministru Killinger.
13,00 - Dl. General Ioanițiu: lucru.
14,00 - Dejunul.
18,00 - Dl. General Rosetti: lucru.
18,25 - Dl. Ministru Cretzianu: prezintă o corespondență secretă.
18,30 - Dl. Ministru de Interne: lucru.
18,45 - D-na Popovici: informații⁵³⁹.
19,30 - Dl. General Antonescu însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu și Dl. Col. Rioșanu a ieșit pe jos la Restaurantul „Pescăruș”, unde au luat o gustare.

Vineri, 6 iunie 1941^{clxvii}

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
10,50 - Dl. Mihalache.
13,25 - Dl. General Jack Popescu: informațiuni de la procesul legionarilor.
13,35 - Dl. General Niculescu: raportează rezultatul anchetei de la Facultatea de Agronomie.
14,00 - Dejunul.
18,35 - Dl. Inginer Mareș.
18,40 - Dl. General Sichițiu: lucru⁵⁴⁰.
20,30 - Dineul oferit de Dl. General Hansen, la „Cazinoul Ofițerilor Germani”, la care Domnul General Antonescu n-a luat parte fiind indispus.

Sâmbătă, 7 iunie 1941^{clxviii}

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,45 - Dl. General Panaitescu.
12,00 - Doamna și Domnul General Antonescu, au plecat cu automobilul la Predeal⁵⁴¹.
14,00 - Sosirea la Predeal. La sosire, Dl. General Antonescu a fost întâmpinat de Dl. Maior Rădulescu.
15,15 - Dl. Maior Caloenescu: primește ordin de a inspecta unitățile aflate pe zona de concentrare (Valea Prahovei).

⁵³⁹ *Registrul istoric*, III, f. 7.

⁵⁴⁰ *Registrul istoric*, III, f. 10.

⁵⁴¹ *Registrul istoric*, III, f. 12 (redactare identică după *Jurnal*).

Duminică, 8 iunie 1941 (Predeal)

9,30 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

10,30 - Dl. Arhitect Iotzu.

11,20 - Dl. General iese în grădină împreună cu Dl. Arhitect Iotzu, unde rămâne până la ora 12,45.

13,00 - Dejunul, împreună cu:

- Dl. Ministru Mihai Antonescu,

- D-na și Dl. Arhitect Iotzu.

17,00 - Dl. General iese în grădină.

19,00 - Dl. Ministru al Americii.

20,00 - Cina, împreună cu Dl. Arhitect Iotzu⁵⁴².

Luni, 9 iunie 1941^{clxix} (Predeal)

9,30 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

10,10 - Dl. Arhitect Iotzu: primește instrucțiuni pentru lucrările ce se execută la vila D-lui General Antonescu.

11,00 - Dl. General Antonescu iese în grădină.

12,30 - Dl. Maior Caloenescu: prezintă raportul cu rezultatul inspecției unităților aflate în curs de concentrare pe Valea Prahovei.

13,00 - Dejunul împreună cu M. M. L. L. Regele și Regina⁵⁴³.

16,40 - Dl. General iese în grădină.

20,00 - Cina intimă.

Marți, 10 iunie 1941^{clxx}

10,00 - Dl. General Antonescu iese în grădină, apoi merge vis-à-vis, unde se construiesc cotețele de păsări.

13,00 - Dejunul.

15,40 - Dl. General iese în grădină.

17,00 - Domnul General Antonescu pleacă spre București cu automobilul.

19,45 - Sosirea la București.

19,50 - Dl. General Rosetti.

20,00 - Dl. Ministru de Interne.

20,05 - Dl. Ministru Cretzianu.

20,25 - Dl. Dr. Lupu: chestiuni personale.

20,30 - Dl. General Dobre.

20,35 - Dl. Ministru Marinescu.

21,30 - Dl. Avocat Ionel Kirițescu: chemat de Dl. General Antonescu⁵⁴⁴.

Miercuri, 11 iunie 1941^{clxxi}

⁵⁴² *Registrul istoric*, III, f. 12.

⁵⁴³ *Registrul istoric*, III, f. 13.

⁵⁴⁴ *Registrul istoric*, III, f. 14.

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

9,50 - Dl. General Ioanițiu: prezintă lucrările ordonate.

10,00 - Dl. General Hauffe: prezentare de luarea comenzii Misiunii Militare Germane în România⁵⁴⁵.

10,15 - 11,15 - Domnul General Antonescu, însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu, face o plimbare pe jos până la Minovici, de unde se întorc cu mașina.

12,15 - Domnul General Antonescu pleacă cu avionul, de pe aerodromul „Băneasa” la München⁵⁴⁶, pentru a avea o întrevedere cu Cancelarul Hitler.

Este însoțit de:

- Ministrul Killinger,
- Ministrul Davidescu,
- Generalul Ritter von Schobert,
- Lt. Col. Radu Galin,
- Maior Eugen Niculescu,
- Maior Proca,
- Cpt. Dr. Stroescu⁵⁴⁷.

Doamna General Antonescu, Membrii Guvernului și Membrii Legației Germane își iau rămas bun de la Conducător.

Avionul (Condor 260) aparține Cancelarului Hitler, având ca personal navigant:

- Oberst Hans Baur,
- Hauptsturmführer (Hauptmann) Paul Leciejewski,
- Hauptsturmführer (Hauptmann) Max Zintl,
- Stewardess D-ra Marta Diem.

La ora 16,20 avionul aterizează la München, unde Dl. General Antonescu este întâmpinat de Dl. von Ribbentrop, Ministrul de Externe al Reichului.

O companie de onoare dă onorul.

Cordonul îl formează două mii de fete și băieți, de la punctul de aterisaj și până în fața sălii de recepție.

Aerodromul este bogat pavoazat cu culorile germane și române.

Printre numeroase personalități prezente era și Generalul von Epp, Guvernatorul Reichului în Bavaria.

Dl. General Antonescu și suita au fost găzduiți la Palatul Prințului Carol.

La ora 18 - 19,45 Domnul General Antonescu a avut o întrevedere cu Dl. Ministru von Ribbentrop la hotelul „Vier Jahreszeiten”⁵⁴⁸.

Seara, la ora 20, i s-a oferit un dineu, după care a urmat o recepție, la care au luat parte, în afară de suita D-lui General Antonescu, și următorii:

- Dl. Raoul Bossy, Ministrul României la Berlin,
- Dl. General Cavaler von Epp, Guvernatorul Reichului în Bavaria,
- Reichsleiterul Amann, Șeful Secțiunilor de Asalt,
- Dl. Victor Lutze,

⁵⁴⁵ Predecesorul său, Generalul Erik Hansen, plecase la comanda CA 54 german, destinat să participe la Campania din Est în perspectivă (vezi *infra*, însemnarea din 2 august 1941).

⁵⁴⁶ În *Registrul istoric*, III, f. 18, **Plecarea la Berlin a D-lui General Antonescu**, însoțit de aceiași.

⁵⁴⁷ *Registrul istoric*, III, f. 18.

⁵⁴⁸ În *Jurnal*, varianta 1, se indică ușoare corecturi de ore !

- Baronul Manfred von Killinger, Ministrul Germaniei la București,
- Etc. etc. (cca. 40 persoane).

Joi, 12 iunie 1941⁵⁴⁹

La ora 10,00, Conducătorul Statului Român, împreună cu suita sa și reprezentanții Ministerului Afacerilor Străine Germane, a depus două coroane cu panglici tricolore la templele de onoare ale primilor martiri ai mișcării naționaliste din Piața Regală.

La ora 11, Dl. General Antonescu a fost primit de către Führer la locuința sa care era împodobită cu drapelul german, român și italian.

Führerul l-a întâmpinat pe Conducător la intrare, invitându-l în cabinetul său de lucru, unde au avut loc conversațiile, în prezența Ministrului von Ribbentrop, până la ora 14,10.

După aceasta, a urmat dejunul, de unde Dl. General Antonescu a fost condus - în automobil - la aerodrom de către Dl. Ministru von Ribbentrop.

Trece în revistă compania de onoare, își ia rămas bun de la cei prezenți, iar la ora 16, cu același avion, părăsește Münchenul spre a se înapoia la București.

La ora 19,30, avionul Cancelarului Hitler aterizează pe aerodromul „Băneasa”, din care descinde Dl. General Antonescu, împreună cu Dl. Ministru von Killinger, care l-a însoțit.

A fost întâmpinat de către: D-na General Antonescu, Membrii Guvernului, Membrii Legației Germane, Inspectorul General al Jandarmeriei, Șeful Siguranței etc. etc.

21,10 - Dl. Formentini - Însărcinat de Afaceri al Italiei la București.

- Dl. Trandafilo - Corespondentul Agenției „Stefani”.

21,35 - Dl. Ministru Cretzianu.

21,45 - Dl. General Ioanițiu.

Vineri, 13 iunie 1941^{clxxii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

12,30 - Dl. General Dănilă Pap: Se prezintă de plecare, fiind numit Ministrul României pe lângă „sfântul Scaun”.

12,45 - Dl. Inginer Bușilă.

13,00 - Dl. Kleinmann, Ministrul Secretar de Stat al Comunicațiilor Reichului și Subdirector General al C.F. Germane.

- Dl. Bergman, Director Ministerial.

Veniți în București pentru șase zile. Sunt însoțiți de către Dl. Inginer Apostolescu de la C.F.R., Dl. Ing. Păunescu și Dl. Colonel Orezeanu.

Se discută transportul trupelor germane pe C.F.R.

14,00 - Dejunul.

18,00 - Dl. General Iacobici: lucru.

18,50 - Dl. Stelian Popescu.

- Dl. Brăiloiu.

20,10 - Dl. Ministru Nichifor Crainic: expune rezultatul întreprinderilor avute la Sofia (Bulgaria).

⁵⁴⁹ Nici o mențiune în *Registrul istoric*, III, f. 18.

21,00 - Dl. Ministru Dr. Tomescu: lucru⁵⁵⁰.

Sâmbătă, 14 iunie 1941

7,00 - Începerea lucrului.

9,20 - Toaleta, micul dejun.

10,25 - M. S. Regele, împreună cu Dl. General Antonescu, trec pe jos de la Palatul Regal, la „Fundatia Regele Carol I”.

10,30 - Adunarea Generală a Societății Regale Române de Geografie.

12,00 - Înapoierea pe jos la Palatul Regal.

12,15 - Investirea Episcopului de Caransebeș (Veniamin Nistor).

12,40 - Dl. Prof. A. C. Cuza.

13,00 - Dl. Ministru al Turciei.

13,20 - Dl. General Ioanițiu: supune dispozitivul forțelor în țară.

13,45 - Dl. General Stoenescu.

- Dl. Mircea Vulcănescu.

14,25 - Dispozițiuni cu privire la aprovizionări:

- Dl. Ministru Marinescu,

- Dl. General Pantazi,

- Dl. Subsecretar de Stat Negel,

- Dl. Colonel Orezeanu.

14,45 - Dl. Colonel Mardari: chestiuni în legătură cu Palatul Regal.

15,20 - Dl. General Ioanițiu: prezintă lucrările ordonate.

15,50 - D-na și Domnul General Antonescu au plecat cu automobilul la Predeal⁵⁵¹.

19,00 - Sosirea la Predeal. Au fost prezenți:

- Dl. Maior N. Rădulescu,

- Dl. Profesor Iotzu, cu care Dl. General rămâne în grădină.

20,00 - Cina, cu Dl. Profesor Iotzu.

Duminică, 15 iunie 1941^{clxxiii}

9,20 - Med. Cpt. Dr. Drăgănescu.

10,00 - Dl. Profesor Iotzu.

13,00 - Dl. Mureșanu și Doamna Barbul.

13,30 - Dejun cu:

- Dl. Profesor Iotzu,

- Dl. Mureșanu,

- Doamna Barbul.

15,10 - Dl. Ministru Mihai Antonescu.

16,10 - Dl. Theo Elgeng.

- Dl. Pflaumner.

16,20 - D-na Goga și D-na Romano.

20,10 - Cina, împreună cu Doamna Goga.

⁵⁵⁰ *Registrul istoric*, III, f. 18.

⁵⁵¹ *Registrul istoric*, III, f. 19.

Luni, 16 iunie 1941^{clxxiv}

11,00 - Domnul General Antonescu pleacă din Predeal cu automotorul⁵⁵². Pe peron a fost așteptat de către Dl. Ovidiu Vlădescu, Secretar General al Președinției.

La Ploiești, D-na General Antonescu și Dl. Ministru Mihai Antonescu au coborât plecând spre București, iar Domnul General Antonescu a continuat drumul până la Focșani.

La Focșani, Dl. General Antonescu a primit raportul de la Dl. General Ciupercă și, apoi, însoțit de suită, merge la Cercul Militar.

Domnul General a inspectat apoi Comandamentele și unitățile din garnizoana Focșani.

De la Focșani, Domnul General Antonescu, împreună cu suita, a plecat la Ghidigeni cu automobilul.

De la Ghidigeni, D-sa a plecat cu automobilul la Zorleni, unde a rămas peste noapte.

Marti, 17 iunie 1941^{clxxv}

6,30 - Plecarea din Zorleni, cu automobilul spre Vaslui.

La Vaslui, împreună cu Comandanții autorităților locale, Domnul General Antonescu, a inspectat Comandamentele și Unitățile.

17,30⁵⁵³

20,50 - Domnul General Antonescu se înapoiază la vagon, însoțit de Statul Major al Corpului 4 Armată și Dl. General Ioanițiu.

Primește în audiență, în vagon, pe Prefectul județului și pe Primarul orașului (Dl. General rez. Gorski).

21,10 - Domnul General Antonescu pleacă din Vaslui cu automobilul la Piatra Neamț, unde coboară, plecând în inspecție până la Huși.

Miercuri, 18 iunie 1941^{clxxvi}

6,30 - Domnul General Antonescu, împreună cu suita, pleacă din Piatra Neamț spre Burdujeni, continuând inspecțiile, înapoiindu-se la Piatra Neamț la ora 13.

13,30 - Dejun la Comandamentul German⁵⁵⁴.

15,30 - Dl. General pleacă la Burdujeni spre a continua inspecțiile; revine la vagon la ora 23, servește masa și rămâne peste noapte în vagon.

Joi, 19 iunie 1941^{clxxvii}

6,00 - Toaleta, micul dejun.

6,15 - Plecarea din Burdujeni spre Botoșani unde sosește la ora 7,15. În timpul inspecției face observație Comandantului Militar și Șefului Gării, pentru neglijență în ținută și lipsă de tact în conducere.

10,35 - Dl. General pleacă din Botoșani, înapoiindu-se la Piatra Neamț.

16,00 - Dl. General Antonescu pleacă din Piatra Neamț la Iași, unde se întreține cu D-nii:
- General Sănătescu,

⁵⁵² S-a publicat *Chemarea D-lui General Antonescu către săteni (Registrul istoric, III, f. 21)*.

⁵⁵³ A debutat ședința Consiliului de Miniștri, prezidată de Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, III, p. 564-582).

⁵⁵⁴ În acea zi, I. Antonescu a primit mesajul lui A. Hitler privind declanșarea operațiunii „Barbarossa” la 22 iunie 1941 (vezi în anexa volumului).

- General Ioanițiu,
- General Gorski,
- General Leoveanu,
- Prefectul județului.

18,20 - 19,50⁵⁵⁵

20,00 - Plecarea din Iași la Vaslui pentru a continua inspecțiile⁵⁵⁶.

Vineri, 20 iunie 1941^{clxxviii}

În cursul zilei, Dl. General Antonescu a inspectat unitățile aflate în acea zonă, împreună cu suita și Comandanții Comandamentelor și unităților inspectate.

În noaptea de 20/21 iunie, Domnul General Antonescu pleacă spre București cu automotorul⁵⁵⁷.

Sâmbătă, 21 iunie 1941^{clxxix}

7,15 - Domnul General Antonescu sosește cu automotorul din Moldova.

Este întâmpinat în Gara Mogoșoaia de:

- Doamna General Antonescu,
- Dl. General Popescu, Ministrul Internelor,
- Dl. General Niculescu,
- Dl. General Niculescu Cociu,
- Dl. General Jack Popescu,
- Dl. General Vasiliu,
- Dl. General Șteflea,
- Dl. Colonel Orezeanu,
- Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu.

8,45 - Primește în audiență pe:

- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Jienescu,
- Dl. General Enescu.

9,45 - Dl. General Iacobici.

- Dl. General Ioanițiu.
- Dl. Amiral Păiș.
- Dl. Amiral Roșca.

10,15 - Dl. General Dobre Gh.

11,00 - Dl. Ministru Tomescu.

- Dl. General Iacobici.

11,20 - Dl. General Popescu D-tru.

- Dl. General Vasiliu.
- Dl. Eugen Cristescu.

11,45 - Dl. General Voiculescu.

⁵⁵⁵ Ședință a Consiliului de Miniștri, prezidată de M. Antonescu (vezi *Stenogramele...*, III, p. 582-601).

⁵⁵⁶ Nici o mențiune în *Registrul istoric*, III, f. 24.

⁵⁵⁷ „Monitorul Oficial” a găzduit extrem de numeroase decrete-legi și decrete (*Registrul istoric*, III, f. 24-30), inclusiv decretul nr. 1 799 pentru numirea lui M. Antonescu ca Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

- Dl. General Georgescu.
- Dl. Ministru Marinescu.
- Dl. Colonel Orezeanu.
- 12,30** - Dl. General Iacobici.
 - Dl. General Pantazi.
- 12,45** - Dl. Ministru Cretzianu.
- 16,50** - Dl. Ministru Rosetti.
- 17,10** - Doamna Popovici: informații.
- 17,15** - Dl. General Ioanițiu.
- 17,45** - Dl. General Stoescu.
- 18,00** - Dl. Ministru Killinger
 - Dl. Amiral Masman (Șeful Misiunii Marinei Germane în România).
 - Dl. Col. Gerstenberg.
 - Dl. Col. Just.
- 18,45** - Dl. General Antonescu pleacă cu tren special spre P. Neamț, însoțit de Dl. General Ioanițiu, 3 adjutanți și mai mulți ofițeri din Marele Stat Major⁵⁵⁸.

Duminică, 22 iunie 1941^{clxxx}

- 0,00** - Începerea ostilităților Româno-Germane-Rusești⁵⁵⁹.
- 4,10** - Trenul special a ajuns la Piatra Neamț. Pe peronul gării, Domnul General Antonescu este așteptat de către Dl. General Ritter von Schobert și Dl. Colonel Cantuniari.

După o întrevedere de vreo 20 minute, în care timp au luat un pahar de șampanie, Dl. General Schobert a părăsit vagonul.
- 11,30** - Dl. General Antonescu, împreună cu Dl. General Schobert, Dl. General Ioanițiu, Dl. Colonel Adj. M. Elefterescu, Maior Eugen Niculescu și Maior Marin Alex., asistă la slujba religioasă ținută la biserica din Piatra Neamț.
- 11,50** - Dl. General Antonescu vizitează sanatoriul „Dr. Costinescu” din Piatra Neamț.
- 12,40** - Dl. General Antonescu vizitează Spitalul „Crucea Roșie” din Piatra Neamț.
- 13,50** - Dl. General Antonescu ia masa în vagon cu următoarele persoane:
 - Dl. General Ioanițiu,
 - Dl. Prefect al jud. Neamț,
 - Dl. Primar al orașului Piatra Neamț,
 - Dl. Col. Cantuniari,
 - Dl. Col. Adj. M. Elefterescu.
- 19,00** - Dl. General Schobert vine la vagon spre a expune situația beligeranților D-lui General Antonescu.

Luni, 23 iunie 1941^{clxxxi}

- În dimineața zilei, ne transportăm cu trenul special de la Piatra Neamț la Panciu.
- 7,30** - Dl. General Antonescu descinde din vagon și se transportă cu automobilul în satul

⁵⁵⁸ Nici o mențiune în *Registrul istoric*, III, f. 30.

⁵⁵⁹ *Registrul istoric*, III, *Proclamația către Țară a D-lui General Ion Antonescu din ziua de 22 iunie 1941* (f. 30-31); *Ordin de zi către Armată al D-lui General Ion Antonescu din ziua de 22 iunie 1941* (f. 31-32); *Comunicat nr. 1* din 22 iunie 1941 (f. 32).

Costina (Comand. Diviziei 7), unde se întreține cu Dl. General Stavrat⁵⁶⁰, Comandantul Diviziei. Aici ia contact și cu Dl. General Avramescu (Comandantul Corpului Vânătorilor de Munte).

13,30 - Dl. General Antonescu vizitează Comandamentul Corpului de Cavalerie (Vlădeni), unde ia și dejunul.

13,30 - 15,00⁵⁶¹

15,00 - La Stănești, vizitează pe Comandantul C. A. 11 german (General von Kortzfleisch).

18,00 - Dl. General Antonescu merge la Tg. Frumos, unde se îmbarcă în trenul special, care pe timpul nopții rămâne în gară.

20,15 - Dl. General Antonescu ia masa în vagon cu Dl. General Schobert, Dl. General Ioanițiu, Dl. Comandor Măcellariu și doi adjutanți ai D-lui General Schobert.

Martți, 24 iunie 1941^{clxxxii}

În dimineața zilei ne transportăm cu trenul de la Tg. Frumos la Crasna, unde debarcăm. În întâmpinarea D-lui General Antonescu au venit în gară:

- Dl. General Ciupercă, Comandantul Armatei 4-a,
- Dl. General Atanasiu, Comandantul C. A. 3,
- Dl. General Hansen, Comandantul C. A. 54.

A avut loc o consfătuire în vagon, iar la ora 9,30 s-a vizitat Comandamentul Diviziei 15 din gara Dobrina, precum și mai multe amplasamente de artilerie.

La ora 14 se ia masa în vagon.

Trenul se deplasează în Gara Iași.

Aici Dl. General Antonescu este așteptat de către Dl. General Stavrescu⁵⁶², Comand. Div. 14.

În automobile ne deplasăm la Stânca (Castelul Roznovanu), unde se găsește instalat Dl. General Salmüth, Comand. C. A. 30.

De aici privim la acțiunea ce se desfășoară la Sculeni, unde trupele armatei române au reușit să formeze un cap de pod de 9 km.

De asemenea, [asistăm] la bombardarea de către aviația inamică a podului Sculeni, precum și la o luptă aeriană.

Dl. General Antonescu ia legătura cu Comandantul Div. 198 Germană (Dl. General Rothig), care îi supune dispozitivul în vigoare.

După o cercetare amănunțită a situației, Dl. General Antonescu dispune următoarele:

⁵⁶⁰ **Olimpiu Stavrat** (1888-1968) - militar de carieră, general de divizie (1942), cdt. al Diviziei 7 Infanterie (1940-1942), al Corpului Teritorial 1 (1942-1943), guvernator al Basarabiei (20.3.1943 - 4.4.1944), cdt. al Comandamentului Militar al Etapelor (1944-1945), arestat în 1948 și condamnat la temniță grea pe viață pentru „crime de război”, fiind însă eliberat în 1955 (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 236-239; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 371; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, II, p. 333; Constantin Ucrain, Liviu Scrieciu, Niculae Ene, *Personalități militare românești*, II, p.183-198).

⁵⁶¹ Ședință a Consiliului de Miniștri, sub președinția lui Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, III, p. 601-617).

⁵⁶² **Gheorghe Stavrescu** (1888-1951) - militar de profesie, general de CA, cdt. al Diviziei 14 Infanterie (1940-1943), al Corpului Teritorial 6 (1943-1945), sub comuniști întemnițat și condamnat la muncă silnică pe viață, decedat la Aiud (Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, II, p. 333).

- Asupra trupelor care formau capul de pod să se exercite o comandă unică sub ordinele Comandamentului german;
- O baterie din Divizia 14-a să fie împinsă mult înainte pe Prut, pentru a executa trageri de flancare înaintea capului de pod;
- Să se descongese porțiunea din jurul Castelului Roznovanu, unde se afla o aglomerație de trupe germane.

La ora 20,30, ne suim în vagon, pornind spre Piatra Neamț.

Miercuri, 25 iunie 1941^{clxxxiii}

Ne găsim în Piatra Neamț.

La ora 11, Dl. General Antonescu vizitează pe Dl. General Schobert la Comandamentul său, discutând situația actuală.

Dejunul îl ia în vagon cu Dl. General Ioanițiu și Dl. Col. Adj. M. Elefterescu⁵⁶³.

La ora 15, Dl. General Antonescu împreună cu Dl. Colonel Cantuniari se duc la pescuit de păstrăvi pe valea Bistriței.

La ora 19,40, plecăm cu trenul la Brăila. În vagon Dl. General Antonescu lucrează cu Dl. General Iacobici, care a venit cu avionul în acest scop la Piatra Neamț⁵⁶⁴.

Joi, 26 iunie 1941^{clxxxiv}

Ajungem la Brăila.

Dl. General Antonescu este întâmpinat în gară de către Dl. Amiral Gheorghiu.

Ne transportăm cu automobilele la Brăila - Port, de unde, pe un remorcher, trecem Dunărea la Măcin.

9,00 - În portul Măcin suntem întâmpinați de către:

- Dl. General Macici⁵⁶⁵ (Cdt. C. A. 2),
- Dl. General Glogojanu (Cdt. Div. 10).

La postul de comandă se face expunerea situației de către Dl. General Macici, după care, la ora 12, ajungem la Nicolaițel, la P.C. al D-lui General Trestioreanu (Cdt. Grupului Tactic Central).

Se face expunerea situației, trecând ulterior în revistă un observator aflat în linia I-a pe Dunăre și un amplasament de artilerie.

15,00 - Dl. General Antonescu se transportă la Tulcea, unde ia contact cu Dl. Comandor Zlatian (Cdt. Grupului 2 Monitoare), care expune situația de moment.

15,45 - 18,20⁵⁶⁶

⁵⁶³ Se difuzează *Comunicatul nr. 2* despre operațiunile din Est în primele trei zile (*Registrul istoric*, III, f. 36).

⁵⁶⁴ La București, s-a reunit un Consiliu de Miniștri (*Registrul istoric*, III, f. 36).

⁵⁶⁵ **N. Macici** (1886-1950) - militar de carieră, general de CA (1942), trecut în rezervă (1945), cdt. al CA 2 (1940-1941) și al Armatei 1 (1941-1945). În 1945, arestat și condamnat la moarte pentru „crima de dezastrul țării” și „crime de război”, dar pedeapsa i-a fost comutată la muncă silnică pe viață, fiind închis la Jilava, Dumbrăveni și Aiud (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 166-172; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 272; Constantin Ucrain, Liviu Scrieciuc, Niculae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 101-106; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, I, p. 322-323; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 89-90).

16,00 - Se ia dejunul la un restaurant din Tulcea.

17,00 - Ne transportăm cu automobilele la Constanța, vizitând pe parcurs escadrilele de aviație române și germane aflate la Mamaia, precum și artileria de coastă germană.

La Constanța se vizitează portul, precum și ravagiile făcute de bombardamentul sovietic.

20,40 - În automobile mergem de la Constanța la Medgidia, unde am îmbarcat în trenul special.

22,35 - Trenul se pune în mișcare spre Ghidigeni, prin Buzău.

Vineri, 27 iunie 1941^{clxxxv}

15,30 - În stația Roman, se urcă în vagon [General Petre] Dumitrescu (Cdt. Armatei 3-a) pentru a primi instrucțiuni în vederea operațiunilor, împreună cu Dl. General Zaharescu, Șeful său de Stat Major.

18,45 - Ajungem cu trenul la Fălticeni.

20,00 - Plecăm cu automobilul la P.C. al Corpului Vânătorilor de Munte (Gura Humorului), unde Dl. General Antonescu este așteptat de următorii D-ni generali:

- General Avramescu⁵⁶⁷ - C-tul C. Vânători de Munte,

- General Stavrat - C-tul Diviziei 7-a,

- General Lascăr - C-dtul Bg. I Mixtă Munte,

- General Dumitrache - C-dtul Bg. II Mixtă Munte,

- General Manoliu - C-dtul Bg. IV Mixtă Munte.

22,15 - Domnul General Antonescu se înapoiază la Fălticeni, luând masa în vagon.

⁵⁶⁶ Ședință a Consiliului de Miniștri prezidată de Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, III, p. 618-656).

⁵⁶⁷ **Gh. Avramescu** (1884-1945) - militar de carieră, general de CA (1942), cdt. al Corpului de Vânători de Munte (1941-1943), al CA 3 (1943-1944), al Armatei 4 (30.7. - 23.8.1944, 31.8.1944 - 11.1.1945 și 18.2. - 2.3.1945). A decedat în condiții misterioase, neelucidate încă pe deplin, în cursul Campaniei din Vest, la 2 martie 1945. Asemenea generalului Petre Dumitrescu, Gh. A. a fost unul dintre cei mai străluciți și faimoși comandanți de MU români din al doilea război mondial (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 50-58; Constantin Ucrain, Liviu Scrieciu, Niculae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 157-167; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 42-43; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, II, p. 327; Gh. Suman, V. Pricop, *Istoria vânătorilor de munte din Armata Română*, București, Editura Militară, 1998, p. 463; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 20-21).

Sâmbătă, 28 iunie 1941^{clxxxvi}

Dl. General Antonescu împreună cu suita D-sale se duc în automobile pentru a vizita frontul Corpului Vânători de Munte⁵⁶⁸.

11,10 - Ne oprim la sud de satul Marginea pentru a vedea frontul ocupat de unitățile Brig. I Mixtă Munte. Se discută pe hartă frontul ocupat, după care se trec în revistă câteva unități ce erau în poziție.

Se inspectează un post de observație al artileriei, după care, în mașini, la ora 16, ajungem la Piatra Neamț.

17,00 - Dl. General Antonescu ia contact cu Dl. General Schobert la Comandamentul German, care comunică chestiuni importante în legătură cu operațiile pe Frontul de Est.

Seara se ia masa în vagon.

Duminică, 29 iunie 1941^{clxxxvii}

11,30 - Serviciul Religios la Catedrala din Piatra Neamț închinat eroilor căzuți pe câmpul de luptă⁵⁶⁹.

La această solemnitate au luat parte autoritățile militare și civile din garnizoană, precum și Dl. General Schobert și Dl. General Hauffe.

12,00 - Dl. General Antonescu însoțit de Col. Adj. M. Elefterescu fac o plimbare pe jos până la Mănăstirea Schitul Doamnei, unde au asistat la slujba religioasă. Dl. General Antonescu a donat lei 10 000 (zece mii) pentru săraci.

13,30 - Se ia masa în vagon, având invitați pe Dl. General Schobert cu adjutantul său, Dl. General Hauffe, Dl. General Ioanițiu și suita respectivă.

15,00 - Dl. General Antonescu însoțit de Prefectul din Piatra Neamț (Lt. Col. Teodorescu) au vizitat mai multe localități din județ: Mănăstirea Agapia, Mănăstirea Văratec etc.

Peste tot au fost primiți și ovaționați cu multă căldură.

20,30 - Se prezintă Domnului General Antonescu în vagon Dl. Col. Bassenge, ofițer de legătură pe lângă Statul Major al Aerului, împreună cu Dl. General Ramiro Enescu⁵⁷⁰.

21,00 - Se ia masa în vagon împreună cu Dl. General Hauffe, General Gheorghiu, General Ioanițiu, Col. Adj. M. Elefterescu și Căpitanul Adjutant al D-lui General Hauffe.

Luni, 30 iunie 1941^{clxxxviii}

5,30 - Trenul special ne transportă de la Piatra Neamț la Focșani.

10,10 - Pe peronul Gării Focșani ne întâmpină următorii membri ai Guvernului:

- Dl. Prof. Mihai Antonescu, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Subsecretar de Stat, General Voiculescu,
- Dl. Subsecretar de Stat, General Pantazi,

⁵⁶⁸ S-a difuzat *Comunicatul nr. 3 (Registrul istoric, III, f. 38-39)*.

⁵⁶⁹ Se publică decretul nr. 1 916/29 iunie 1941 prin care M. Antonescu este numit titular al Ministerului Regal al Afacerilor Străine (*Registrul istoric, III, f. 39*).

⁵⁷⁰ **Ramiro Enescu** (1891-1949) - militar de carieră, general comandant-aviator (1942), șef al Statului Major al Aerului (1940-1943) și cdt. al Artilerie antiaeriene (1943-1944) (Alesandru Dușu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 216).

- Dl. Subsecretar de Stat, General Jienescu,
- Dl. Ministru Pflaumer.

Pe rând, Dl. General Antonescu discută diferite chestiuni de Stat. Se ia dejunul în vagon.

13,00 - Cu Dl. General Antonescu iau masa următorii:

- Dl. Prof. Mihai Antonescu, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Ministru Pflaumer,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Hauffe.

14,50 - Trenul pleacă la Ghidigeni.

16,45 - Ajungem la Ghidigeni.

Suntem întâmpinați de către Dl. General Ciupercă.

Descindem din vagon și plecăm la P.C. al Armatei 4-a (Conacul Chrissovelloni).

Se discută situația.

Se dau instrucțiuni pentru începerea ofensivei care va avea loc la 2 iulie 1941.

19,30 - Plecăm din Ghidigeni cu destinația spre Roman⁵⁷¹.

Martți, 1 iulie 1941^{clxxxix}

8,50 - Ajungem la Roman. Un locotenent curier dă o scrisoare D-lui General Antonescu din partea Cancelarului Hitler.

Dl. General Dumitrescu și Dl. General Zaharescu prezintă situația D-lui General Antonescu, în vagon.

13,30 - Se ia dejunul în vagon cu următoarele personalități:

- Dl. General Hauffe,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Gheorghiu,
- Dl. Col. Adj. M. Elefterescu,
- Dl. Sublt. Adjutant al D-lui General Hauffe.

15,00 - Dl. General Antonescu⁵⁷² împreună cu Prefectul județului (colonel Stănescu) vizitează comunele Gherăești și Miclăușeni, unde se interesează de administrația comunelor, vizitând: primăriile, școlile, bisericile și mai multe gospodării din sat.

18,30 - Dl. General Antonescu ia contact cu Dl. General Schobert la Strunga, luând hotărâri pentru începerea ofensivei de a doua zi.

20,30 - Se ia masa în vagon, având invitați pe:

- Dl. General Hauffe,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Gheorghiu.

Miercuri, 2 iulie 1941^{exc}

⁵⁷¹ Potrivit comunicatului nr. 245/30 iunie 1941, la Iași, URSS se făcea vinovată de „*acte de sabotaj, de dezordine și agresiune, în spatele frontului*”, condiții în care fuseseră executați 500 de iudeo-comuniști (*Registrul istoric*, III, f. 42).

⁵⁷² Se difuzează, ca document oficial, *Scrisoarea D-lui General Ion Antonescu adresată fostului Rege Carol II, acum un an, când Consiliul de Coroană a consimțit la cedarea Basarabiei* (*Registrul istoric*, III, f. 43-44).

6,00 - Trenul special se deplasează de la Roman la Podul Iloaei.

8,45 - Dl. General Antonescu, Dl. General Hauffe și cu suita respectivă au plecat în automobile pe front. O ploaie torențială ne-a pus în imposibilitate de a mai avansa cu mașinile noastre, astfel că ne-am suit într-o mașină „Tatra” (tout-terrains), iar ulterior în două căruțe, ajungând astfel pe Prut înaintea trecerii trupelor în Basarabia.

Pe parcurs, Dl. General Antonescu a vorbit cu Dl. General Zukertort (Cdt. Diviziei 170), în satul Osoi.

14,00 - În satul Moreni se prezintă D-lui General Antonescu Colonelul Dumitrescu, C-dtul Reg. 67 Infanterie, care a executat trecerea peste Prut în prezența D-lui General Antonescu, la ora 16,30.

19,30 - Dl. General Antonescu ia contact în Iași (Școala Normală) cu Dl. General Schobert.

20,30 - Dl. General Antonescu se urcă în trenul special, care este tras în Gara Iași, luând masa în vagon cu:

- Dl. General Hauffe,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Gheorghiu⁵⁷³.

Joi, 3 iulie 1941^{exci}

Ne găsim în Gara Iași.

8,30 - Descindem din vagon, mergând în mașini, la Buciumeni, Chirileni.

Pe podul reparat de la Sculeni, am trecut în Basarabia, la ora 9,50.

12,00 - Înainte de a intra în satul Chirileni, Dl. General Antonescu s-a întreținut cu mai mulți locuitori, interesându-se de felul cum au fost tratați de ruși. Unul din locuitori se numea Moruzi (cca. 20 ani), exprimând multă simpatie pentru poporul român.

12,20 - Dl. General Antonescu vizitează Postul de Comandă al Diviziei a 13-a (General Rozin⁵⁷⁴) - 4 km nord-vest de Chirileni, luând informațiuni de dispozitivul Diviziei la acea oră. Vizitează apoi un tanc rusesc capturat, vorbind și cu mai mulți prizonieri ruși.

14,30 - Un incident se petrece pe frontul de luptă. Aviația de bombardament germană, aproximativ 20 aparate, au bombardat din eroare frontul român, provocând moartea unui ostaș și 7 răniți, incendiind și două cisterne de benzină.

16,10 - 18,30⁵⁷⁵

19,00 - Dl. General Antonescu, însoțit de către Dl. General Ioanițiu, se transportă la Comandamentul German, luând contact cu Dl. General Schobert.

⁵⁷³ Se publică decretul-regal nr. 1 947 privind decorarea locotenentului aviator Horia Agarici, care la 23 iunie 1941, la Constanța, a atacat singur pe inamic, distrugându-i două aparate omologate, iar al treilea - probabil (*Registrul istoric*, III, f. 45).

⁵⁷⁴ **Gh. Rozin** (1888-1961) - militar de carieră, general de CA (1944), trecut în rezervă (1945), cdt. al Diviziei 13 Infanterie (1941), director al Învățământului Militar Superior (1941-1942), șeful Direcției a Artileriei (1942-1943), cdt. al CA 4 (1943-1944), apoi al trupelor de tancuri și motomecanizate (1944), trecut la dispoziția Ministerului de Război (1944-1945). Sub comuniști, arestat și condamnat pentru „înaltă trădare” (1948), la 20 de ani temniță grea, efectuată la Uranus, Jilava, Pitești, Dej și Văcărești, unde a murit (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 355; Constantin Ucrain, Liviu Scriciu, Niculae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 215-222).

⁵⁷⁵ Ședință a Consiliului de Miniștri prezidată de Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, IV, București, 2000, p. 1-30).

21,15 - Se ia masa în vagon.

22,00 - Trenul special se transportă la Suceava.

Vineri, 4 iulie 1941^{excii}

8,45 - Dl. General Dumitrescu Petre, C-dtul Armatei 3-a, se prezintă D-lui General Antonescu, în vagon.

9,00 - Dl. General Antonescu însoțit de suita respectivă se transportă cu automobilul la Dornești, la Comandamentul Diviziei 7-a (General Stavrat).

11,30 - Dl. General Antonescu primește expunerea situației la Comandamentul Diviziei 7-a din partea Șefului de Stat Major.

12,45 - În Rădăuți, Dl. General Antonescu ia contact cu Dl. General Avramescu, comandantul Corpului Vânătorilor de Munte, care, după ce îi expune situația, ne însoțește la Storjineț.

Se ia dejunul la popota Comandamentului Vânătorilor de Munte.

15,10 - Trecem în Bucovina.

15,55 - Ne găsim la liziera de sud a Storjinețului. În oraș se aud împușcături. Sunt încă lupte de stradă provocate de răzleții ascunși prin podurile caselor.

Suntem primiți cu multă simpatie de către populația bucovineană. Trupa este veselă și cu moralul ridicat. Domnul General Antonescu dă instrucțiuni de a se menaja trupa, ocolind orașele unde se opune rezistență.

18,15 - Întorcându-ne la Dornești, am găsit Divizia 7-a în deplasare la Siret. Comuna Siret a fost bombardată de artileria grea bolșevică, fiind în bună parte distrusă.

19,00 - Ne-am transportat în comuna Mihăileni, la Comandamentul Brig. 2-a Vânători de Munte.

20,15 - Am vizitat în Suceava spitalul de răniți; acolo se aflau aproximativ 250 răniți. S-a ordonat a se mai aduce cu avionul medici chirurgi, întrucât cei 2 prezenți erau insuficienți.

21,45 - Se ia masa în vagon.

23,00 - Trenul se deplasează din Suceava la Crasna.

Sâmbătă, 5 iulie 1941^{exciii}

9,00 - Ajungem în stația Crasna.

Dl. General Antonescu primește în vagon pe Dl. General Atanasiu, cu care discută situația frontului.

11,05 - Ajungem cu automobilele la Pâhnești (Comandamentul Diviziei 15-a), unde ia contact cu Dl. General Popescu Marin, C-dtul Diviziei. În trei mașini „tout-terrains” ne transportăm la un observator, pentru a urmări activitatea de pe front, dar, întrucât vizibilitatea nu era clară din cauza ceții și a ploii, ne-am transportat la Ghermănești (ora 14,30), de unde s-a putut observa mai detaliat activitatea trupelor și a focului.

18,00 - S-a luat o gustare la înapoiere la Comandamentul Diviziei 15-a (Pâhnești), înapoiindu-ne ulterior la Crasna.

20,30 - Se ia masa în vagon. Trenul special se transportă la Zorleni.

Duminică, 6 iulie 1941^{exciv}

8,00 - Ajungem la Zorleni. Dl. General Ciupercă se prezintă D-lui General Antonescu în vagon, pentru a expune situația.

În mașini plecăm la Comandamentul C. A. 5 (General Levente), care se găsea pe Dealul Marcu (Observator 112).

Divizia de Gardă, comandată de Dl. General Șova⁵⁷⁶, era în plină acțiune. Trecuse Prutul și atacă satul Țiganca și Stoenești. Inamicul aflat în cazemate a întârziat înaintarea trupelor inamice. Dl. General Șova, care se afla pe front, se prezintă D-lui General Antonescu expunând situația.

Dl. General Antonescu atrage atențiunea asupra dispozitivului, care nu era acel indicat și asupra neregulilor găsite și anume:

- Trupa înapoia postului de comandă necamuflată și împrăștiată pe o suprafață ce-i dădea posibilitate inamicului să fie ușor observată;
- Lipsă de ordine și disciplină;
- S-au atacat din ordinul C. A. cazematele, deși s-a atras atențiunea din partea D-lui General Șova de a se proceda la învăluirea satului Țiganca;
- S-au obosit trupele prin desfășurarea diviziilor în dispozitivul ordonat.

Din cauza acestor motive i se ia comanda D-lui General Levente.

15,00 - Se ia dejunul la Zorleni în vagon.

16,50 - Trenul se deplasează la Crasna.

17,30 - Ajunși la Crasna, ne deplasăm în mașini la Drânceni, unde Dl. General Antonescu ia contact cu Dl. General David Popescu, Comandantul Diviziei 15-a. Se dau instrucțiuni de felul cum urmează să decurgă operațiile a doua zi.

Se vizitează podul de peste Prut, unde cu o oră înainte locul a fost bombardat de către artileria inamică, cauzând următoarele pierderi: 1 mort; 6 răniți.

Domnul General Antonescu s-a interesat de starea trupei, vorbind cu mai mulți dintre ostași. Moralul trupei - foarte ridicat.

20,30 - La întoarcere, Dl. General Antonescu a vizitat Spitalul Comunal din Huși, unde a constatat puțină ordine și curățenie și un singur chirurg pentru 250 răniți. S-au dat ordine în consecință.

22,00 - Se ia masa în vagon la Crasna, iar trenul se deplasează la Iași.

Luni, 7 iulie 1941^{exciv}

7,00 - Ne găsim la Iași.

În automobile ne transportăm pentru a vedea Divizia 35 (General Procopiescu). Drumul foarte rău, podurile surpate, din cauza ploilor ce au căzut.

12,15 - Ajungem la Boldurești.

⁵⁷⁶ **N. Șova** (1885-1966) - militar de carieră, general de CA (1944), trecut în rezervă (1945), cdt. al Diviziei de Gardă (1941-1943), subsecretar de stat al Marinei (1943-1944), sub comuniști, arestat și judecat, condamnat de Curtea de Apel din București prin decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la 10 ani temniță grea (*Antonescu, Mareșalul României*, I, p. 617-619), executați la Văcărești și Aiud, eliberat în 1956 (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 258-262; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 377-378; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, II, p. 334; Constantin Ucrain, Liviu Scrieci, Niculae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 279-291).

Dl. General Antonescu ia contact cu ofițerii P.C. fix, care îl pun în situație.

Continuăm drumul la cota 279 (6 km Sud-Est Boldurești), unde se găsește P.C. cu Dl. General Procopiescu.

Ne punem în situație.

Dl. General Antonescu dispune ca grupul de comandă al Diviziei întărit, sub comanda Lt. Col. Pașa, să plece mâine dimineață pentru a pune stăpânire pe orașul Chișinău, protejând în același timp flancul drept al Diviziei.

14,30 - Se ia dejunul la Boldurești, la Comandamentul Diviziei 35-a.

15,00 - 17,00⁵⁷⁷

18,30 - Ne înapoiem la Iași.

21,00 - Se ia masa în vagon.

Martți, 8 iulie 1941^{excvi}

Ne găsim în Gara Iași.

10,30 - Dl. General Antonescu, însoțit de Col. Adj. M. Elefterescu, inspectează în Gara Iași cantina „Crucii Roșii” pe care o găsește curată și bine organizată; trenul baie, baza din Gară și adăpostul antiaerian, care lăsa de dorit din punct de vedere al curățeniei.

Ulterior inspectează spitalul orașului, pe care l-a găsit foarte bine organizat, dotat și curat.

11,30 - Se ia dejunul în vagon având invitați pe:

- Dl. General Schobert,
- Dl. Amiral Canaris⁵⁷⁸,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. Col. Wöhller (Șef de Stat Major al D-lui General Schobert),
- Dl. Lt. Col. Lufting,
- Dl. General Gheorghiu.

16,30 - Dl. General Antonescu inspectează aerodromul din Iași, unitatea de pioneri aflată la abator, unitățile din cazarma Reg. 13 Infanterie și Prefectura.

Totul a fost găsit în ordine.

16,40 - 17,45⁵⁷⁹

21,00 - Se ia masa în vagon.

Se prezintă Dl. General Georgescu, fostul ministru al Comunicațiilor, și Dl. General Jack Popescu, care plecau în Bucovina din partea Ministerului de Interne, pentru organizarea serviciilor.

23,00 - Plecăm din Iași la Zorleni.

Miercuri, 9 iulie 1941^{excvi}

8,30 - Sosim în Gara Zorleni.

Majestatea Sa Regele sosise deja cu un automotor de la Sinaia. Era însoțit de: Col. Mardari, Col. Adj. Andronescu și Maior Rădulescu - Comandantul Batalionului de Gardă.

⁵⁷⁷ Ședință a Consiliului de Miniștri sub președinția lui Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 30-47).

⁵⁷⁸ Reputatul șef al spionajului/contraspionajului militar (*Abwher*).

⁵⁷⁹ Ședință a Consiliului de Miniștri sub conducerea lui M. Antonescu (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 47-59).

Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. General Ioanițiu, General Hauffe și General Gheorghiu, se urcă în vagonul Regal expunând situația M. S. Regelui.

La descinderea din vagon a M. S. Regelui, Dl. General Antonescu îi prezintă pe ofițerii din suita D-sale.

Ne urcăm în automobile și plecăm la P.C. al C. A. 5 (General Son)⁵⁸⁰.

9,30 - În comuna Raiu, M. S. Regele este întâmpinat de către Dl. General Son, care îl pune la curent cu situația Reg. 11 Siret, care a intrat în debandadă în urma luptelor avute. Se raportează că C. A. 5 ar avea 5 000 morți, răniți și dispăruți.

Au apărut cca. 200 prizonieri.

10,30 - Ajungem la cota 112, P.C. al C. A. 5. Se discută situația din nou, iar Dl. General Antonescu dă indicațiuni pentru noua montare a atacului.

12,00 - La înapoierie s-a vizitat spitalul din Murgeni, unde se găsea ambulanța Diviziei 21 Infanterie.

12,30 - Dejunul, în vagon, cu M. S. Regele.

17,15 - Ne-am transportat la Comandamentul C. A. 3 (General Atanasiu), unde s-a examinat situația, dându-se instrucțiuni.

19,10 - Se vizitează terenul de aviație al C. A. 3 de la Huși.

21,00 - Masa, în vagon, cu M. S. Regele.

23,00 - Ne deplasăm de la Crasna la Iași. Majestatea Sa Regele este găzduit în trenul special al D-lui General Antonescu.

Joi, 10 iulie 1941^{exciviii}

8,00 - Ajungem în Iași⁵⁸¹.

8,15 - M. S. Regele și Dl. General Antonescu coboară din tren împreună cu suita respectivă, iar în automobile ne transportăm la P.C. al Diviziei 35 - Boldurești (General Procopescu), care în ajun a avut o defecțiune la Reg. 67 Infanterie și Reg. 63 Artilerie.

Inamicul, în forță superioară și cu tancuri, a pus în derută ambele regimente, făcând o bună parte din efectiv prizonieri, capturând și numeros material de război.

Comandantul Reg. 63 Artilerie, Lt. Col. Sofian, a fost împușcat la datorie.

Dl. General Antonescu, în prezența M. S. Regelui, analizează situația, indică măsurile ce trebuiesc luate și dă instrucțiuni de felul cum trebuiește restabilită ordinea, întrucât s-a observat demoralizare din partea ofițerilor și trupei.

14,00 - Dejunul cu M. S. Regele.

După-amiază, Dl. General Antonescu își petrece timpul în vagon punându-se la curent cu noile situații.

16,20 - 20,10⁵⁸²

17,30 - Majestatea Sa Regele, însoțit de adjutanții Săi, face o plimbare prin oraș.

19,20 - Majestatea Sa Regele pleacă cu automotorul la Sinaia.

Este salutat de către Dl. General Antonescu.

⁵⁸⁰ **Aurelian Son** (1886-1952) - militar de carieră, general de CA (1942), trecut în rezervă (1943), cdt. al CA 11 (1940-1941), al CA 5 (1941-1943), destituit și trecut în rezervă după eșecurile de la Cotul Donului (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 368).

⁵⁸¹ La București s-a reunit Consiliul de Miniștri, sub președinția lui M. Antonescu, pentru a discuta problema grăului și politica prețurilor (*Registrul istoric*, III, f. 52, comunicatul 250).

⁵⁸² Ședință a Consiliului de Miniștri sub conducerea lui M. Antonescu (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 59-109).

Vineri, 11 iulie 1941^{excix}

Rămânem toată ziua în Iași.

Dl. General Antonescu studiază situația, împreună cu Dl. General Ioanițiu.

Masa o ia în vagon.

14,00 - Se prezintă Dl. Col. Rioșanu, care a fost numit Guvernatorul Bucovinei.

19,45 - Dl. General Antonescu, împreună cu Dl. General Ioanițiu și Dl. General Hauffe, se duce la Comandamentul D-lui General Schobert.

20,45 - Se ia masa în vagon.

Sâmbătă, 12 iulie 1941^{ec}

Ne găsim în gara Iași.

8,15 - Plecăm în mașini la Ungheni - Pârliți; ajungând la Ungheni, se raportează de către Lt. Colonel Müller, Comandantul Regimentului 105 Infanterie, că în satul Pârliți sunt lupte în curs. Expune apoi situația.

Ne transportăm la Pârliți unde n-am putut intra întrucât, la liziera satului, erau încă lupte în curs. Ne-am înapoiat la Iași.

13,30 - S-a luat dejunul în vagon. Au luat parte:

- Dl. General Antonescu,
- Dl. General Schobert,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Gheorghiu,
- Dl. Colonel Wöhler (Șef Stat Major al D-lui General Schobert),
- Dl. Lt. Col. Lufting,
- Dl. Cpt. Felber (Adjutantul D-lui General Schobert).

După-amiază rămânem mai departe în vagon.

16,30 - 20,20⁵⁸³

16,30 - Dl. General Antonescu ordonă să se distribuie populației sărace dintr-un cartier (Rampei) al Iașului, făină, zahăr și ajutor bănesc, de către Med. Cpt. Dr. Stroescu care i-a și vizitat și dat consultațiuni în mod gratuit.

20,45 - Masa în vagon.

Peste noapte, trenul special a fost tras în apropierea gării Cucuteni (comuna Lețcani).

Duminică, 13 iulie 1941^{cci}

8,20 - Plecăm în automobile la Comești, unde se găsește Postul de Comandă al Diviziei 72⁵⁸⁴.

Luptele erau în curs, iar Comandamentul German avea certitudinea că până în seara zilei va cucerii orașul Călărași (Basarabia).

⁵⁸³ La București, ședință a Consiliului de Miniștri, prezidată de Mihai Antonescu, pentru a discuta regimul administrației provinciilor eliberate Basarabia și Bucovina (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 109-140; *Registrul istoric*, III, f. 55).

⁵⁸⁴ La București apare, în gazeta „Cuvântul Generalului către săteni”, un *Apel* al lui Antonescu destinat basarabenilor și bucovinenilor, înștiințând că „*trecutul s-a stins, să întemeiem viitorul [...] Voi conduce eu însumi organizarea Basarabiei și Bucovinei [...] Vom duce lupta și înnoirea mai departe*” (*Registrul istoric*, III, f. 56; ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 103-104).

13,00 - Dejunul a fost luat la Șipoteni, unde se mutase acest post de comandă german.

15,00 - Dl. General Antonescu ia contact cu Dl. General Hansen, Comandantul Corpului 54 Armată.

Masa de seară se ia în vagon.

23,00 - Ne deplasăm cu trenul de la Iași la Crasna.

Luni, 14 iulie 1941^{ccii}

9,00 - Plecăm cu automobilele la P.C. al C. A. 3 a, trecând Prutul peste podul de la Albița.

Se expune situația și se indică de către Dl. General Antonescu măsurile ce trebuie luate.

12,45 - Ne găsim la P.C. al Diviziei 15 (General Popescu Marin) în comuna Strâmbeni.

15,00 - Ne găsim la P.C. al Diviziei 11 (General David Popescu) în comuna Cărpineni.

17,00 - În satul Regina Maria, am găsit P.C. al Brigăzii 7-a Cavalerie (Col. Săvoiu) și Batal. 13 Mitraliere.

Nu s-a putut lua contact cu Comandantul, întrucât se găsea pe front.

18,05 - 18,55⁵⁸⁵

18,15 - Ne înapoiem la P.C. al C. A. 3, unde s-a încredințat Comanda Regimentului 35 Colonelului Eftimiu (geniu), iar comanda unui Batalion din acest Regiment, aflat în prima linie, Maiorului Adj. Marin Alexandru, din suita D-lui General Antonescu.

20,30 - Masa în vagon, fiind invitat - pe lângă cei obișnuiți - Căpitanul Graf Engelheim.

20,45 - Am plecat cu trenul la Iași.

În stația „Scânteia”, aproape de Vaslui, asupra trenului special au fost aruncate trei bombe, pe la ora 2, fără a fi atins.

Marți, 15 iulie 1941^{cciii}

12,30 - Domnul General Antonescu vizitează cantina pentru trupă ce a luat ființă în Gara Iași.

18,00 - Domnul General Antonescu a distribuit diferite decorații aviatorilor germani pe aerodromul din Iași.

19,30 - Domnul General Antonescu vizitează Spitalul Militar Nr. 284 din Iași. Spitalul a fost găsit murdar și rău îngrijit.

Peste noapte trenul rămâne în gara Cucuteni (satul Lețcani).

Miercuri, 16 iulie 1941^{cciv}

8,30 - Dl. General Antonescu, împreună cu suita sa, pleacă în automobile prin Ungheni spre a vedea Călărașii și desfășurarea luptelor pentru cucerirea orașului Chișinău.

Târgul Călărași este complet distrus și ars de bolșevici.

Ne oprim în Strășeni, unde ne informăm de mersul luptelor din jurul Chișinăului, după care ajungem până la 2 km de Chișinău.

Privim cum arde orașul Chișinău. Dl. General Antonescu ia contact cu Dl. General Mattenklatt, Comandantul Div. 72 Germană, care a fost primul ce a intrat în Chișinău.

Dl. General Antonescu îl felicită și îl asigură că numele său va rămâne strâns legat

⁵⁸⁵ Ședință a Consiliului de Miniștri sub conducerea lui M. Antonescu (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 140-153).

de capitala Basarabiei.

Ne-am înapoiat la Iași, unde am luat masa în vagon. Rămânem mai departe în gara Cucuteni.

Joi, 17 iulie 1941^{cev}

8,30 - Plecăm în mașini la Bălți prin Sculeni pentru a lua contact Dl. General Antonescu cu Dl. General Schobert.

Orașul Bălți este aproape jumătate ars. Dl. General Antonescu expune D-lui General Schobert planul D-Sale pentru lichidarea chestiunii din Basarabia de Sud. Ulterior ia contact cu Prefectul Județului Bălți (Col. Hanciu).

Dă directive și instrucțiuni de felul cum trebuie organizat serviciul de pază și administrație.

Peste noapte rămânem în Stația Sârca⁵⁸⁶.

Vineri, 18 iulie^{cevi} 1941⁵⁸⁷

7,00 - Trenul se deplasează la Crasna.

11,30 - În automobile plecăm la Comand. C. A. 3 la Hănțești.

Se vede situația.

Se dau directive, după care ne înapoiem la vagon, unde se ia masa de seară.

Peste noapte rămânem în Crasna.

Sâmbătă, 19 iulie 1941^{cevi}

6,00 - Ne deplasăm cu trenul la Zorleni.

7,45 - Plecăm în mașini la Comandamentul C. A. 5, care se găsea la Fălciu. Ajungem la ora 9.

Dl. General Son explică situația D-lui General Antonescu.

Ne deplasăm la Cania, unde se găsea P.C. al Diviziei de gardă.

Dl. General Șova dă relații asupra frontului ocupat de Divizia D-sale și primește din partea D-lui General Antonescu indicațiuni de felul accelerat cum trebuie să procedeze în noile operațiuni pentru a le tăia retragerea rușilor la Cetatea Albă.

11,30 - În mașini „tout-terrains”, ne suim la P.C. al Diviziei 21 (comuna Hârtop).

Dl. General Antonescu felicită pe Dl. General Dăscălescu⁵⁸⁸ de felul cum și-a

⁵⁸⁶ Pentru zilele de 17-18 iulie 1941, filele fiind rupte în original, am apelat la varianta 1 a *Jurnalului* (apud ANIC, fond PCM, dosar 314, f. 209-210).

⁵⁸⁷ După cum s-a precizat, pentru zilele de 17-18 iulie 1941 filele sunt rupte în original (cf. ANIC, fond PCM - CM, dosar 148/1940, f. 170-171, unde, potrivit numerotării inițiale, lipsesc paginile 341-342). Așa după cum am procedat în cazul perioadei 4-26 septembrie 1940, propunem reconstituirea paginilor lipsă (vezi anexa volumului) și în baza *Jurnalului istoric al Conducătorului Statului*, vol. III (apud ANIC, fond PCM - CM, dosar 608/1941, f. 60-62).

⁵⁸⁸ **Nicolae Dăscălescu** (1884-1969) - militar de carieră, general de CA (1942), trecut în rezervă la 1.6.1945, cdt. al Diviziei 20 Infanterie (1940-1941), al Diviziei 21 Infanterie (1941), al CA 2 (1941-1945), al Armatei Române 3 (29 august - 10 septembrie 1944) și al Armatei Române 4 (12 ianuarie - 1 iunie 1945). Sub comuniști, arestat și cercetat în repetate rânduri, condamnat și eliberat finalmente de la Jilava, în 1955 (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 94/105; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*,

condus Divizia în lupte, iar cu un gest de distincție a pus pe pieptul bravului general ordinul „Mihai Viteazul” luat de pe pieptul D-sale, sărutându-l pe ambii obraji.

Gestul a impresionat mult pe ofițerii prezenți, care încă o dată au fost asigurați de dragostea Comandantului lor.

13,30 - Se ia dejunul în vagon.

14,30 - Dl. General Antonescu, însoțit de Col. Adj. Mircea Elefterescu, pleacă cu trenul la București, urmând ca a doua zi să asiste la parastasul Regelui Ferdinand I de la Curtea de Argeș.

20,00 - Trenul sosește în Gara Mogoșoaia, unde a fost salutat de persoanele de mai jos, după o absență de o lună:

- D-na General Antonescu
- Dl. Vice-Președinte Mihai Antonescu,
- Dl. General Iacobici,
- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Vasiliu,
- Dl. General Niculescu,
- Dl. General Popescu D-tru,
- Dl. General Popescu Jack,
- Dl. General Gherghe Radu.

Duminică, 20 iulie 1941^{ccviii}

8,00 - Dl. General Antonescu, însoțit de Col. Adj. Mircea Elefterescu, a plecat cu mașina la Curtea de Argeș, unde la ora 11 s-a oficiat parastasul Regelui Ferdinand.

La Pitești a oprit câteva minute, în care timp Dl. General Antonescu și-a văzut pe mama D-sale.

11,00 - Dl. General Antonescu este întâmpinat la marginea orașului de Dl. General Leoveanu - Directorul Siguranței - și de Dl. Primar Brânză, care i-au urat bun venit.

Intrat în Curtea Mănăstirii, i s-a dat onorul de către o companie cu stindard, după care Dl. General Antonescu a strâns mâna tuturor cavalerilor prezenți ai ordinului „Mihai Viteazul”.

11,15 - S-a oficiat serviciul divin.

12,00 - S-a luat dejunul în localul Patriarhiei, Dl. General Antonescu fiind înconjurat de către cavalerii Ordinului „Mihai Viteazul” și clerul prezent.

14,00 - Dl. General Antonescu vizitează familia D-lui Primar Brânză.

14,30 - Domnul General își continuă drumul la Predeal, unde a rămas peste noapte.

p. 138-139; Florica Dobre, Alesandru Dușu, *Distrugerea elitei militare*, I, p. 320; Constantin Ucrain, Liviu Scrieci, Nicolae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 149-153; ing. N. Dăscălescu, *Nicolae Dăscălescu - Generalul soldat*, București, Editura Militară, 1995).

Luni, 21 iulie 1941^{ccix}

Domnul General Antonescu își petrece timpul la Predeal.

17,30 - Dl. General Antonescu sosește cu mașina la Ploiești, după ce a vizitat instalațiile de petrol „Vega” și „Orion”, care au fost bombardate de aviația rusească.

Pe peronul gării este întâmpinat de către Dl. Ministru Mihai Antonescu și de mai mulți membri ai Guvernului, cu care a avut un Consiliu de Miniștri⁵⁸⁹, până la ora 20.

S-au discutat chestiuni administrative, ce necesitau urgență în Basarabia.

20,15 - Trenul se pune în mișcare cu direcția Crasna.

20,45 - Masa se ia în vagon.

Mărți, 22 iulie 1941^{ccx}

2,00 - Sosim în gara Crasna.

7,30 - Dl. General Antonescu discută cu Dl. General Ioanițiu evenimentele petrecute în timpul absenței sale.

8,50 - Plecăm în automobile la Chișinău, unde ajungem la ora 11,35.

Dl. General Antonescu este întâmpinat de Dl. General C. Gh. Voiculescu, Guvernatorul Basarabiei, Dl. Glod, Prefectul Jud. Lăpușna, și Col. Dobjanschi, Primarul Chișinăului.

11,00 - Dl. General Antonescu vizitează pe Dl. General Hansen cu care discută situația frontului.

11,45 - 14,15⁵⁹⁰

11,55 - Dl. General Antonescu vizitează Catedrala din Chișinău, care a fost mistuită de focul pus de către ruși în retragere.

12,30 - Dl. General Antonescu, împreună cu suita respectivă, ia masa la „Spitalul Central” din Chișinău.

15,45 - Ne transportăm în Comuna Sânger, unde Dl. General Antonescu trece în revistă ofițerii și trupa Diviziei Blindate Române.

Înapoiindu-ne spre Crasna, Dl. General Antonescu se oprește în Huși la Comandamentul Armatei 3-a (ora 19,15), unde discută cu Dl. General Ciupercă situația frontului.

21,00 - Se ia masa în vagon.

22,00 - Plecăm cu trenul la Iași.

Miercuri, 23 iulie 1941^{ccxi}

8,30 - Sosim cu trenul în Iași.

10,20 - Plecăm în mașini prin Bălți la Florești, unde am ajuns la ora 14,15.

Neputând lua contact cu Dl. General Sănătescu, care se deplasase cu Corpul de Armată aproximativ 60 Km spre Est, am vizitat fabrica de tutun unde se afla cantitatea de 40 vagoane tutun.

16,00 - Ne întoarcem la Bălți, unde Dl. General Antonescu a luat contact cu Dl. General Schobert, discutând situația luptelor în curs.

⁵⁸⁹ Vezi *Stenogramele...*, IV, p. 155; comunicatul 256, în *Registrul istoric*, III, f. 63-64.

⁵⁹⁰ La București, ședință a Consiliului de Miniștri prezidată de M. Antonescu (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 156-184; *Registrul istoric*, III, f. 65, comunicatul 257).

S-a oferit o gustare.

17,30 - Ne înapoiem la Iași.

21,00 - Se ia masa în vagon. Dl. General Antonescu invită la masă pe Col. Gheorghe Ion, atașatul nostru militar de la Berlin. El pune la curent pe Dl. General cu noile evenimente din Germania.

Ne deplasăm cu trenul la Adâncata, întrucât linia n-a fost reparată până la Cernăuți.

Joi, 24 iulie 1941^{cxii}

9,15 - Ajungem la Adâncata.

Suntem în așteptarea M. S. Regelui, care a [comunicat] că va veni spre a merge cu Dl. General Antonescu la Cernăuți.

11,00 - Sosește M. S. Regele în automobil, însoțit de Col. Mardari, Col. Andronescu și Locot. Vergotti.

Dl. General Antonescu îi iese în întâmpinare pe peronul gării. Intră apoi în vagon spre a-i expune situația frontului.

11,15 - Plecăm în automobile la Cernăuți. Dl. General Antonescu⁵⁹¹ ia loc lângă M. S. Regele.

12,15 - Ajungem la Cernăuți. Descindem la Colonelul Rioșanu, Guvernatorul Bucovinei.

Oficialitățile ne ies înainte.

13,30 - Se ia dejunul.

15,10 - Se vizitează Palatul Mitropolitan, care n-a suferit nimic de pe urma ocupației rusești.

15,25 - Se vizitează gara.

15,35 - Se vizitează podul de peste Prut, după care am părăsit orașul Cernăuți pentru a vizita mai multe mănăstiri din împrejurimi.

17,35 - Se vizitează Mănăstirea Putna, unde se ține și o slujbă religioasă în prezența M. S. Regelui, D-lui General Antonescu și suitei respective.

18,50 - Se vizitează Mănăstirea Sucevița, după care M. S. Regele pleacă la Piatra Neamț, iar Dl. General Antonescu cu suita în gara Bucecea, unde așteaptă trenul special.

21,00 - Ne imbarcăm în tren și plecăm la Botoșani.

Pe peronul gării Botoșani aștepta Dl. General Messe, Comandantul Corpului de Armată Italian, trimis pentru a lupta pe Frontul de Est, care era însoțit de Dl. General Zaharescu și suita respectivă.

Se prezintă D-lui General Antonescu, după care este oprit la masă împreună cu Șeful de Stat Major și adjutantul său.

23,00 - Dl. General Antonescu primește pe: Prefectul, Primarul și Comandantul Militar al Garnizoanei Botoșani, cerând relații despre starea răniților din oraș.

Vineri, 25 iulie 1941^{cxiii}

0,30 - Plecăm cu trenul la Galați.

10,00 - Ajungem în stația Galați-Port.

Dl. General Antonescu discută situația zilei cu Dl. Amiral Gheorghiu⁵⁹².

⁵⁹¹ Vezi declarațiile făcute presei la ajungerea la Cernăuți (*Registrul istoric*, III, f. 67-68; ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 106-107): „...Aici totul e românesc, aici este leagănul nostru unde se găsesc înmormântați Domnitorii noștri glorioși și Voievozii care au zidit din temelii, prin luptele și sacrificiile noastre, întregul nostru tezaur național. Tot ce vedeți aici e opera țaranului român...”.

11,20 - Plecăm cu vaporul „Ștefan cel Mare” la Măcin.

11,20 - 14,45⁵⁹³

13,50 - Ajungem la Măcin, unde ne suim în automobile și plecăm la Tulcea.

15,30 - Ajuns la Tulcea, Dl. General Antonescu ia contact cu Dl. General Macici și cu reprezentanții autorităților civile și militare, cărora le dă ordine, cu privire la operațiunile ce se succedau.

Vizitează mai multe vase germane aflate în port.

19,00 - Ne înapoiem la Măcin, de unde cu același vas am plecat la Brăila.

Masa se ia pe vapor.

Se dă comunicatul că Basarabia a fost în întregime curățită de ruși⁵⁹⁴.

Sâmbătă, 26 iulie 1941^{ccxiv}

4,30 - Plecăm cu vaporul la Filipoiu.

5,30 - Debarcăm pentru a ne îmbarca în bărci automotor.

6,00 - Ne suim în bărci cu vâsle pornind pe canalul Filipoiu.

10,30 - Ne oprim la punctul „Pescăria Aureliu”, unde luăm un aperitiv.

14,15 - Ne oprim la punctul „Reședința Pescărilor”, unde luăm dejunul.

De aici ne întoarcem la vapor în bărci auto-motor, unde îmbarcăm și rămânem pentru a lua masa de seară.

Domnul General Antonescu, fiind indispus, n-a luat masa de seară.

22,00 - Ne suim în tren cu destinația Crasna.

Duminică, 27 iulie 1941^{ccxv}

Ne găsim în gara Crasna.

Domnul General Antonescu, fiind răcit, rămâne tot timpul în vagon.

Luni, 28 iulie 1941^{ccxvi}

3,30 - Plecăm cu trenul la București.

9,30 - În gara Ploiești, Domnul General Antonescu este întâmpinat de Dl. Ministru Mihai Antonescu, Dl. Ministru Killinger, Dl. Col. Gerstenberg etc., care prezintă un mesaj din partea Führerului.

Se discută în vagon timp de 1½ oră.

Domnul General Antonescu descinde din vagon și pleacă cu mașina la Predeal.

⁵⁹² **Alexandru Gheorghiu** - militar de carieră, viceamiral (1943), cdt. al Diviziei de Dunăre (1940-1942), subsecretar de stat pentru Înzestrarea Armatei (1944), șef Statului Major al Marinei (1944-1945) (Alesandru Dușu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 226).

⁵⁹³ La București, s-a reunit, sub președinția lui M. Antonescu, Consiliul Economic (*Registrul istoric*, III, f. 69, comunicatul 259; *Stenogramele...*, IV, p. 184-222).

⁵⁹⁴ *Vezi Comunicatul nr. 6 din 25 iulie 1941 (Registrul istoric, III, f. 68): „Lupta pentru dezrobirea brazdei românești de la Răsărit s-a terminat. Din Carpați și până la Mare suntem din nou stăpâni pe hotarele străbune. Lupta pentru asigurarea dezvoltării noastre, pentru salvarea credinței, pentru ordine și pentru civilizație, continuă. Trupele germano-române au înaintat adânc dincolo de Nistru”.* Totodată, s-a difuzat comunicatul 258/1941 care autoriza reîntoarcerea refugiaților pe teritoriile Basarabiei și Bucovinei (*ibidem*, f. 68-69).

Trenul își continuă drumul la București.

Martți, 29 iulie 1941^{cexvii}

Dl. General Antonescu se găsește la Predeal.

A primit următoarele audiențe:

9,00 - Dl. Prof. Iotzu.

10,00 - Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu.

10,30 - Dl. General Stoenescu.

- Dl. Mircea Vulcănescu.

10,40 - Dl. General Sichitiu.

- Dl. Aurelian Pană.

10,45 - Dl. Col. Orezeanu.

- Dl. Col. Teodorescu

- Dl. Ing. C. Bușilă.

10,50 - Dl. M. Marinescu.

- Dl. General Pantazi.

- Dl. Dumitru Negel.

- Dl. General Vasiliu.

- Dl. General D. Popescu.

16,00⁵⁹⁵

17,00⁵⁹⁶

18,00⁵⁹⁷

21,40 - Doamna Dunca⁵⁹⁸.

Miercuri, 30 iulie 1941^{cexviii}

9,10 - Dl. Prof. Iotzu.

11,00 - Dl. General Pantazi.

16,00 - Doamna Sturdza.

16,25 - Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu.

16,50 - Dl. Amiral Dobre.

- Dl. Amiral Păiș.

17,00 - Dl. General Jienescu⁵⁹⁹.

⁵⁹⁵ Cu începere de la această oră, Antonescu a prezidat la Predeal un Consiliu al Ordinei Publice (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 223).

⁵⁹⁶ Potrivit comunicatului 260, Antonescu a prezidat, tot la Predeal, un Consiliu Economic (*Stenogramele...*, IV, p. 223).

⁵⁹⁷ Potrivit comunicatului 261, Antonescu a prezidat, tot la Predeal, un Consiliu Economic (*Stenogramele...*, IV, p. 224).

⁵⁹⁸ *Registrul istoric*, III, f. 74.

⁵⁹⁹ În decursul zilei au devenit cunoscute declarațiile lui Antonescu pentru ziarul italian „Tribuna” (*Registrul istoric*, III, f. 76; ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 108-109).

Joi, 31 iulie 1941^{ccxix}

Dl. General Antonescu se găsește la Predeal.

15,20 - Pleacă cu mașina la Ploiești.

16,40 - La Ploiești este așteptat pe peronul gării de către:

- Doamna General Antonescu,
- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,
- Dl. General Vasiliu,
- Dl. General Davidescu,
- Prefectul și Primarul orașului.

După ce s-a întreținut câteva minute cu cei prezenți, s-a urcat în vagonul salon venit cu Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu de la București, întreținându-se cu Doamna General Antonescu și Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu.

17,30 - Trenul pleacă cu destinația Crasna, unde va ajunge la ora 22,30.

Vineri, 1 august 1941^{ccxx}

8,50 - Plecăm din Crasna în automobile.

11,25 - 14,10⁶⁰⁰

12,10 - Pe drum, Dl. General Antonescu inspectează Grupul Mixt de Bombardament aflat la Ialoveni, compus din: Escadrila 18 Bombardament și Escadrila 3-a Recunoaștere.

13,10 - Ajungem la Chișinău. Ne oprim la Comand. Regimentul 4 Armată, unde Dl. General Antonescu ia contact cu Dl. General Ciupercă, Dl. General Ioanițiu și Dl. General Atanasiu.

14,20 - Se ia dejunul la popota Armatei 4-a.

După-amiază, Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. General Voiculescu, Guvernatorul Basarabiei, inspectează mai multe spitale din Chișinău.

Colonelul adj. Mircea Elefterescu este trimis cu avionul „Storch” spre a aduce niște documente de la trenul special aflat la Crasna.

20,30 - Masa la popota Armatei 4-a.

Maiorul adj. Eugen Niculescu cere permisiunea de a fi încadrat în efectivul Diviziei Blindate.

Domnul General Antonescu aprobă. I se dă comanda grupului de cercetare al acestei Divizii.

Peste noapte dormim în Chișinău.

Sâmbătă, 2 august 1941^{ccxxi}

9,00 - Plecăm cu mașinile din Chișinău.

10,10 - Ajungem la „Vadul lui Vodă”, unde s-a întins un pod de vase peste Nistru de către pionierii români.

Dl. General Antonescu este întâmpinat de către Dl. General Son, Comandantul Corpului 5 Armată.

Se oficiază un scurt serviciu religios în prezența D-lui General Antonescu,

⁶⁰⁰ La București, Mihai Antonescu a prezidat un Consiliu de Economic (*Stenogramele...*, IV, p. 224-258; *Registrul istoric*, III, f. 79, comunicatul 262).

după care trupele ce trec sunt botezate de către preot.

10,20 - Trecem podul peste Nistru.

11,10 - Oprim în satul Coșnița.

Dl. General Antonescu se întreține cu populația din sat. Toți vorbesc foarte bine românește, afirmând că nu știu rusește. Copii nu-i au botezați.

11,45 - Ne înapoiem în Basarabia trecând podul pe la Criuleni, întrucât Dl. General Antonescu avea întâlnire la ora 12 cu Dl. General Schobert în comuna Făurești.

12,30 - Se întâlnește Dl. General Antonescu cu Dl. General Schobert și Dl. General Hansen la Școala de Agricultură (Cricov) din Făurești.

Se pune la punct situația de pe front, întrucât în ziua de 4 august 1941 urmează să se reînceapă ofensiva după 5 zile de regroupare a forțelor.

Ulterior, Dl. General Antonescu, în prezența ofițerilor, pune pe pieptul ambilor generali germani decorația „Mihai Viteazul”, sărutându-i pe ambii obraji. Gestul D-lui General Antonescu a fost mult apreciat de asistență.

Plecăm la Chișinău.

14,00 - Luăm dejunul la Chișinău la popota Armatei IV-a.

16,30 - Plecăm în mașini din nou la „Vadul lui Vodă” pentru a asista la trecerea Diviziei 3-a (General Șteflea).

17,15 - La „Vadul lui Vodă” găsim pe Dl. General Șteflea care discută dispozitivul și data intrării în el.

18,30 - Ajungem la P.C. al Diviziei 15-a unde se discută din nou măsurile ce trebuiesc luate în vederea ofensivei ce urmează să se dezlănțuiască.

19,15 - Oprim la Dubăsari, unde se găsește C. A. 54 al D-lui General Hansen.

Se discută situația, după care Dl. General Antonescu, împreună cu suita sa, sunt poftiți la un pahar de șampanie, unde s-a toastat pentru M. S. Regele, Conducător și Armata Română.

21,00 - Se ia masa la popota Armatei 4-a.

Peste noapte, rămânem în Chișinău.

Duminică, 3 august 1941^{cexxii}

9,00 - Plecăm din Chișinău în mașini, cu direcția spre Comand. Diviziei 72 (general Mattenklatt).

11,30 - Ajungem la P.C. al Div. 15 (General Popescu Marin) - 4 km Vest de Colonia Germană Glükstahl.

Dl. General Antonescu se interesează de situația de pe front, iar ulterior pleacă la Divizia 72.

13,15 - Ajungem la P.C. al Div. 72.

Dl. General Antonescu discută cu Dl. General Mattenklatt despre luptele avute până la acea oră. I se raportează că Divizia a pierdut, în luptele recente, 2 100 oameni (morți și răniți) și 7 ofițeri.

Dl. General Antonescu, apreciind faptele de arme ale acestei Divizii, care a dus și luptele pentru cucerirea Chișinăului, decorează pe Comandantul ei, General Mattenklatt, cu ordinul „Mihai Viteazul”, rostind câteva cuvinte despre actele de bravură ale acestei divizii. Generalul decorat a răspuns închinând paharul pentru M. S. Regele, Conducător și Armata Română.

S-a luat un dejun sumar într-o atmosferă caldă, după care ne-am înapoiat la ora 17 la Chișinău.

20,30 - Se ia masa la popota Armatei 4-a.

Dl. General Antonescu primește în audiență pe Dl. Mihalache, iar în audiență de lucru pe Dl. Amiral Păiș, Subsecretar de Stat al Marinei.

Luni, 4 august 1941^{ccxxiii}

8,40 - Plecăm cu mașinile din Chișinău spre „Vadul lui Vodă”.

9,40 - Ajungem la „Vadul lui Vodă”, unde Dl. General Antonescu este așteptat de:

- C-dtul C. A. 5;
- C-dtul C. A. 3;
- C-dtul Diviziei de Gardă.

Se discută situația, trecându-se la măsurile ce trebuiesc luate în vederea ofensivei.

11,30 - Mergând spre Comandamentul Div. 15-a, Dl. General Antonescu se oprește în fața Batalionului I din Reg. 14 Dorobanți, ce se găsea oprit pentru masă în câmp. S-a interesat de hrana și tratamentul trupei, precum și de marșurile executate.

A rămas mulțumit de constatările făcute, afară de faptul că un soldat a raportat că *mâncarea este cam slabă*. S-a ordonat Comand. C. A. 3 o anchetă.

Plecăm mai departe.

12,10 - Ajungem la Comand. Diviziei 15 (General Popescu Marin).

Se examinează situația.

Plecăm la Comand. Diviziei 3-a care se găsește în luptă.

12,50 - Ajungem la cota 212 (2 km sud Glüktahl), unde găsim pe Dl. General Șteflea, C-dtul Diviziei 3-a.

Se face expunerea situației pe teren de către Dl. General Șteflea.

Dl. General Antonescu dă indicațiuni Comand. Armatei 4-a, Comand. de Corp de Armată și Comand. de Divizie de felul cum trebuie condusă lupta contra armatei rusești.

Întrucât Comand. Reg. 35 Infanterie pierduse comandantul Batalionului I în luptă, Domnul General Antonescu a ordonat ca Maiorul Adj. Marin Alex. să ia comanda acestui Batalion.

Ne găsim înapoiți la Chișinău.

Luăm masa la popota Armatei 4-a.

Martți, 5 august 1941^{ccxxiv}

Dl. General Antonescu, fiind puțin indispus, a rămas în casă, consultând situația frontului cu Dl. General Ciupercă și Dl. General Ionițiu.

10,45 - 14,40⁶⁰¹

16,00 - Plecăm în automobile la Iași. Drumul Chișinău - Șipoteni a fost efectuat în mașini, iar la Șipoteni am îmbarcat în tren spre a veni la Iași.

Deplasarea s-a făcut având în vedere că mâine Dl. General Antonescu, plecând cu avionul din Iași, urmează să se întâlnească cu Cancelarul Hitler la Berdicev (Polonia).

21,00 - Am ajuns la Iași unde am petrecut noaptea.

⁶⁰¹ La București, Mihai Antonescu a prezidat un Consiliu de Miniștri (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 258- 314; *Registrul istoric*, III, f. 81, comunicatul 263).

Miercuri, 6 august 1941^{ccxxv}

5,10 - Am plecat în mașini din Gara Iași.

5,30 - Ajunși la aerodrom, unde eram așteptați de Dl. General Jienescu, Subsecretar de Stat al Aerului, și Dl. General Ramiro Enescu, Dl. General Antonescu s-a întreținut câteva minute cu persoanele prezente, urcându-se în avionul trimis de Führer pentru a-l aduce la Berdicev.

Era un aparat „Junkers” trimotor cu 9 locuri, ce aparținea D-lui General Löhr.

Suita D-lui General Antonescu era compusă din:

- Dl. General Ioanițiu, Șeful Marelui Stat Major,
- Dl. Col. Adj. M. Elefterescu,
- Dl. General Hauffe⁶⁰², Șeful Misiunii Militare Germane în România,
- Dl. Col. Bassenge,
- Dl. Lt. Col. Hax, trimisul Feldmareșalului von Runstedt pentru a însoți pe Dl. General Antonescu,
- Dl. Lt. Dr. Neuenfeldt.

5,40 - Avionul decolează cu direcția Bălți. Siguranța era făcută de 2 avioane de vânătoare.

6,00 - Avionul aterizează la Bălți, urcându-se în el Dl. General Schobert, Comandantul Armatei 11-a Germane, și Dl. Colonel Busse, care erau destinați a însoți tot pe Dl. General Antonescu.

După câteva minute, avionul decolează cu direcția Berdicev.

De astă dată, siguranța era făcută de 4 avioane de vânătoare, care s-au schimbat la Vinnița.

7,20 - Aterizăm la Berdicev.

Suntem întâmpinați pe aerodrom de numeroși ofițeri germani, printre care am remarcat pe:

- Feldmareșalul von Rundstedt⁶⁰³,
- Generalul Löhr,
- Generalul von Majeroschi,
- Generalul von Sodenstern⁶⁰⁴,
- Maior Prinz von Arenberg,
- Etc., etc.

După prezentările de rigoare, suntem duși în mașini la Comandamentul Armatei,

⁶⁰² **Arthur Hauffe** - general-locotenent, șeful Statului Major al Misiunii Militare Terestre în România (1940-1941), șeful Misiunii Militare Germane în România (1941-1943). A avut neînțelegeri cu Mareșalul Antonescu în timpul confruntărilor de la Stalingrad (noiembrie 1942 - februarie 1943), motiv pentru care a fost rechemat de *OKW*.

⁶⁰³ **Gerd von Rundstedt** (1875-1957) - feldmareșal, cdt. al Grupului de Armate „A” în Polonia (1939) și Franța (1940), convingându-l pe Hitler să stopeze atacul la Dunkerque; pe Frontul de Est, cdt. al Grupului de Armate „Sud” (1941), cuprinzând și forțele României, apoi cdt. suprem al trupelor german din Vest (1942-1944 și 1944-1945), unde a fost înlocuit temporar cu feldmareșalii Günther von Kluge și Walther Model, a planificat și condus ofensiva din Ardeni. S-a retras în martie 1945. A compărut ca martor la procesul de la Nürnberg (John Keegan, ed., *Who Was Who*, p. 121; Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia*, p. 541-542; 273-280; Ian V. Iogg, *Dicționarul celui de-al doilea război mondial*, p. 189-190; Trevor N. Dupuy și colaboratori, *The Harper Encyclopedia of Military Biography*, p. 644).

⁶⁰⁴ **Georg von Sodenstern** - general de infanterie, șeful Statului Major al Grupului de Armate „Sud” (1941-1942), iar apoi al Grupului de Armate „A” (iulie 1942-februarie 1943).

care se afla în locuința unei școli din Berdicev.

Dl. General Antonescu într-o mașină era alături de Feldmareșalul Runstedt, iar Dl. General Ioanițiu și Col. Adj. M. Elefterescu au fost însoțiți de Maiorul Prinz von Arenberg, care servea și de interpret.

Salutați și fotografiați pe tot parcursul drumului, am ajuns la Comandamentul Armatei.

Descindem și intrăm într-o cameră, unde ni s-a servit un ceai.

8,20 - Sosește Cancelarul Hitler. Se aud ovațiuni.

Dl. General Schobert ne pofteste într-o sală unde se găseau Hitler și suita sa, Feldmareșalul Keitel, Generalul Bodenschatz, Generalul [Alfred] Jodl⁶⁰⁵ și ceilalți deja amintiți⁶⁰⁶.

Führerul dă mâna cu noi, iar apoi, în picioare, rostește în limba germană câteva cuvinte pline de elogii la adresa D-lui General Antonescu și a Țării Românești. Spune că este mulțumit că ne-am recucerit Basarabia și Bucovina și are toată încrederea în fermitatea și statornicia Țării Românești și a Conducătorului ei.

Strânge mâna Generalului și îi înmânează „Crucea de Fier” în toate gradele ei, distincțiune acordată pentru prima oară unui străin.

Dl. General Antonescu răspunde, mulțumind Führerului pentru distincția acordată, asigurându-l de toată încrederea și devotamentul României și ale Conducătorului ei.

Părăsim sala, rămânând mai departe Führerul, Dl. General Antonescu, Feldmareșalul Keitel și interpretul Schmidt⁶⁰⁷.

Până la terminarea discuțiilor cu caracter confidențial, cei prezenți au trecut într-o sală alăturată, unde Dl. General Ioanițiu a fost distins prin Dl. General Schobert cu „Crucea de Fier”, ambele clase.

9,20 - Führerul își ia ziua bună și pleacă.

Se aud ovațiuni ca și la sosire.

9,30 - 10,15 - Dl. General von Majeroschi pune la curent pe Dl. General Antonescu cu luptele ce se desfășoară în jurul Kievului, precum și cu procedeele de luptă, armamentul și fortificațiile rusești.

În expunerea făcută a servit ca interpret Maiorul Prinz von Arenberg.

Dl. General Antonescu, mulțumind ambilor, se mai întretine cu cei prezenți, fiind invitat apoi la masă.

11,00 - Dejunul a fost foarte sumar și intim.

11,45 - Plecăm la aerodrom.

12,00 - Fiind petrecuți de întreaga suită, în cap cu Feldmareșalul von Rundstedt, Dl. General Antonescu își ia rămas bun, urcându-se în avion.

12,05 - Avionul decolează și se îndreaptă spre Iași, cu aceeași pază și escale ca și la ducere, exceptându-se numai că, în locul Lt. Col. Hasse, l-a însoțit pe Dl. General Antonescu la înapoiere Lt. Col. Kleikamp.

14,00 - Sosim pe aerodromul din Iași, de unde plecăm la Gară și ne suim în trenul special.

20,30 - Plecăm cu trenul la Chișinău.

Joi, 7 august 1941^{ccxxvi}

⁶⁰⁵ Șeful Operațiilor în cadrul Înaltului Comandament al *Wehrmacht*-ului (*Wfst/OKW*).

⁶⁰⁶ Pentru întrevvedereea Hitler-Antonescu de la Berdicev, vezi Andreas Hillgruber, ed., *Les entretiens secrets de Hitler*, p. 621 și urm.

⁶⁰⁷ Vezi, în anexa acestui volum, minuta întrevederii Hitler-Antonescu de la Berdicev (Ucraina) întocmită de Paul Otto Schmidt.

Ne găsim în Chișinău.

8,10 - La descinderea D-lui General Antonescu din vagon, o companie de onoare germană aflată pe peronul gării i-a dat onorul, iar ofițerul comandant îl felicită pentru distincțiunea primită în ajun din partea Führerului - Crucea de Cavaler al Ordinului Crucea de Fier.

Dl. General mulțumește și urează victorie armatei germano-română.

Ulterior ne suim în mașini și plecăm la P.C. al Diviziei 7-a.

11,15 - Ajungem la P.C. al Div. 7 (1 1/2 km Nord-Est Colonia Kolosona).

Dl. General Stavrat expune situația, iar Dl. General Antonescu dă instrucțiuni pentru operațiile de a doua zi.

13,10 - Ajungem la P.C. al C. A. 5 (Lazaroschi).

Dl. General Son ne pune la curent cu operațiile în curs.

Se discută operațiile ce urmează să se efectueze.

13,20 - 14,30⁶⁰⁸

14,00 - Luăm dejunul la Comand. C. A. 5.

Din cauza ploii suntem nevoiți să ne înapoiem la Chișinău.

Petrecem noaptea în vagon.

Vineri, 8 august 1941^{cxvii}

Rămânem în Chișinău.

La ora 11 Colonelul Adj. M. Elefterescu este trimis la aerodrom pentru a primi pe membrii Guvernului.

La ora 11,20 sosește un avion „L.A.R.E.S.”, din care descind:

- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,

- Dl. Ministru Bușilă,

- Dl. Ministru Marinescu,

- Dl. Ministru Clodius,

- Dl. General Jienescu, iar cu un alt avion au venit:

- Dl. General Zander,

- Dl. Col. Gerstenberg.

Se discută chestiuni în legătură cu partea economică a țării.

14,30 - Dejun în vagon. Iau parte:

- Dl. General Antonescu,

- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,

- Dl. Ministru Clodius,

- Dl. General Zander,

- Dl. General Hauffe,

- Dl. Ministru Bușilă,

- Dl. Ministru Marinescu,

- Dl. Col. Gerstenberg.

16,00 - Consiliu de Miniștri⁶⁰⁹, cu Domnii:

- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,

⁶⁰⁸ La București, Mihai Antonescu a prezidat un Consiliu Economic (*Stenogramele...*, IV, p. 314-329).

⁶⁰⁹ Vezi *Stenogramele...*, IV, p. 329; comunicatul 264 privind ședința Consiliului de Miniștri (*Registrul istoric*, III, f. 85).

- Dl. Ministru Bușilă,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Jienescu,
- Dl. General Voiculescu - Guvernatorul Basarabiei.

18,00 - Dl. General Antonescu conduce pe membrii Guvernului la aerodrom.

La ora 18 avionul decolează, iar Dl. General Antonescu inspectează grupul de aviație C-dor Popișteanu.

Peste noapte rămânem în Chișinău.

Sâmbătă, 9 august 1941^{ccxxviii}

Suntem în Chișinău.

8,15 - Plecăm în mașini spre a vizita frontul în sectorul C. A. 3 și C. A. 5.

10,00 - Ajungem la Comand. C. A. 3 (General Atanasiu), aflat în comuna Tăslie. I se raportează D-lui General Antonescu situația de pe front.

10,15 - Ajungem la P.C. al Diviziei de gardă. Comandantul Diviziei aflându-se pe front, Dl. General Antonescu este inițiat de către șefii birourilor respective.

Plecăm spre Divizia 7-a. În drum trecem prin orașul Tiraspol, care era părăsit de locuitori și devastat.

12,15 - Dl. General Antonescu vizitează teatrul din Tiraspol, stă de vorbă cu locuitorii pentru a vedea starea de spirit și dă ordine spre a se organiza o pază severă interioară pentru a opri devastările.

12,50 - Ajungem la P.C. al Diviziei 7-a (General Stavrat). După discuțiunile avute cu privire la situația de pe front, luăm dejunul.

14,10 - Plecăm la P.C. al Diviziei 3-a (General Șteflea). Cu toate eforturile depuse, Comandamentul n-a putut fi găsit. Se aude tunul. Operațiunile sunt în curs.

Suntem nevoiți să ne întoarcem la Chișinău.

Trecem Nistrul pe la Tighina, podul fiind aruncat din ajun. În drum spre Chișinău, întâlnim P.C. al Div. 13. Dl. General Antonescu se întreține câteva momente cu Dl. General David Popescu.

20,30 - Suntem înapoi la Chișinău.

Duminică, 10 august 1941^{ccxxix}

Suntem în Chișinău.

Dl. General Antonescu rămâne toată ziua în vagon.

A primit în audiență pe Dl. Col. Orezeanu, în privința restabilirii liniilor C.F.R. în Basarabia.

- Dl. General Voiculescu.

- Dl. Gherman Pânteia.

Cu privire la organizarea administrativă a Basarabiei.

Prezentându-se un reprezentant german al Cassei „U.F.A.”, Dl. General Antonescu a fost cinematografiat în vagonul de lucru.

La ora 21, ne-am deplasat cu trenul în stația Ghidighici (10 km vest Chișinău).

Luni, 11 august 1941^{ccxxx}

7,30 - Plecăm cu mașinile din gara [Ghidighici spre] Tighina, Tiraspol la C. A. 3 ce se afla în comuna Grebenici.

Dl. General Atanasiu, Comand. C. A. 3 a face o expunere a situației, după care Dl. General Antonescu dă instrucțiuni de manevra ce trebuie să se execute pentru cucerirea Odesei.

15,30 - Se ia dejunul la C. A. 3.

După dejun, populația satului face o manifestație de simpatie D-lui General Antonescu, oferindu-i flori.

20,00 - Înapoierea s-a făcut prin comuna Grigoriopol, Criuleni, Chișinău, Ghidighici⁶¹⁰.

Marti, 12 august 1941^{ccxxxi}

Domnul General Antonescu, fiind indispus, rămâne în vagon.

10,00 - Primește în audiență pe Dl. General Voiculescu.

Peste noapte rămânem în Ghidighici.

Miercuri, 13 august 1941^{ccxxxii}

7,30 - Plecăm din Ghidighici cu mașinile la C. A. 3 prin Criuleni.

9,20 - Dl. General Antonescu, întâlnind pe C-dul Brig. 9 Cavalerie (General Cocorescu) în Grigoriopol, îi atrage atențiunea de mersul destrăbălat al coloanelor acestei Brigăzi.

10,00 - Ajuși în Tiraspol, Dl. General Ciupercă iese în întâmpinarea D-lui General Antonescu pentru a-i expune situația de pe front, după care plecăm la C. A. 3.

12,10 - Ajungem la C. A. 3 (Strassburg).

Dl. General Atanasiu expune situația Diviziilor în subordine. Arată pierderile suferite de Diviziile 7 și 3 în urma bombardamentului aerian rus.

Dl. General Antonescu ordonă întârzierea ofensivei asupra Odesei până la venirea Diviziei 21 și Diviziei Grăniceri.

13,00 - Dejunul la popota C. A. 3.

4,30 - Ne înapoiem la Tiraspol, unde Cpt. Magherescu raportează de quartiruirea făcută la Tighina.

Continuăm drumul la Tighina pentru cazare.

18,00 - Dl. General Antonescu, însoțit de Colonelul Adj. Mircea Elefterescu, iese pe jos la „Cetate”, de unde vizitează podul nou aruncat de pionierii români peste Nistru.

Înapoierea în cantonament în automobile.

Masa de seară la Tighina.

Joi, 14 august 1941^{ccxxxiii}

Ne găsim în Tighina.

9,00 - Dl. General Ioanițiu și cu Dl. Lt. Col....⁶¹¹ ieșit în audiența D-lui General Antonescu, expunând situația ocupării portului Odessa de către germani.

10,00 - Este primit în audiență Dl. General Hauffe căruia i se dă însărcinarea să facă

⁶¹⁰ În cursul zilei s-a publicat *Apelul către Țară* al lui I. Antonescu cu îndemnul adresat cetățenilor de a subscrie Împrumutul Reîntregirii (*Registrul istoric*, III, f. 87).

⁶¹¹ Șters în original.

investigațiunile necesare pentru decorarea cancelarului Hitler și personajelor importante din jurul său.

Peste zi discută de câteva ori situația de pe front cu Dl. General Ioanițiu.
Masa de seară o ia în casă.

Vineri, 15 august 1941^{ccxxxiv}

8,40 - Plecăm în mașini din Tighina cu destinația Divizia 21-a.

13,05 - Ajungem în comuna Sasca, unde se găsea de curând instalat Comandamentul Diviziei 21 (General Dăscălescu).

Se cere informațiuni de pe front și se dau instrucțiuni referitor la ofensiva ce urmează să se dezlănțuie în ziua de 17 august 1941 asupra orașului Odessa.

14,20 - Ne găsim în comuna Grădinița, unde se găsea Comand. Diviziei 1-a Grăniceri (General Potopeanu).

Se cer informațiuni cu privire la masarea Diviziei.

14,55 - Ajunși în comuna Baden, se ia contact cu Comandamentul Corpului I Armată (General Ionescu Teodor). Domnul General Antonescu îi dă indicațiuni de felul cum trebuie să procedeze în ofensiva proiectată pentru ziua de 17 august 1941.

15,35 - La Strassburg Domnul General Antonescu ia contact cu Dl. General Atanasiu, C-dtul C. A. 3.

Se dau aceleași instrucțiuni ca și celor de mai sus.

20,00 - Întorși la Tighina, Domnul General Antonescu primește în audiență pe Domnii:

- General Pantazi,
- General Jienescu,
- Ministru Marinescu.

Masa de seară o ia în casă.

Sâmbătă, 16 august 1941^{ccxxxv}

9,20 - Sosește Dl. Ministru Killinger și Dl. Consilier Steltzer cu avionul la Tighina aducând Domnului General Antonescu un mesaj din partea Cancelarului Hitler.

La aerodromul din Tighina este așteptat [sunt așteptați] de către Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu, care îi petrece la locuința Domnului General Antonescu.

Întrevederea durează o oră.

Se oferă o gustare, iar la ora 11 Domnul General Antonescu îi petrece la aerodrom, urmând a se înapoia la București.

11,30 - Domnul General Antonescu primește în audiență pe următorii:

- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Voiculescu (Guvernatorul Basarabiei),
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Cornățeanu (Consilier Agricol în Basarabia),

cu care discută chestiuni administrative în legătură cu Basarabia.

13,00 - Domnul General Antonescu ia dejunul împreună cu:

- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Voiculescu,
- Dl. Ministru Marinescu,

- Dl. Cornățeanu⁶¹².

După masă cei invitați au plecat cu avionul la Buc[urești].

18,00 - Domnul General Antonescu, însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu, a făcut o plimbare cu mașina la Mănăstirea Chițcani.

20,00 - Domnul General Antonescu discută situația frontului cu Dl. General Ciupercă și Dl. General Ioanițiu.

Duminică, 17 august 1941^{cxxxxvi}

Suntem în Tighina.

9,00 - Dl. General Ioanițiu expune situația frontului.

9,30 - Dl. Col. Adj. M. Elefterescu împreună cu Med. Cpt. Dr. Stroescu sunt trimiși cu avionul la Cernăuți, spre a se interesa de starea sănătății D-lui Lt. Col. Rioșanu, care a suferit operația unui rinichi. Starea sănătății lui era foarte gravă.

10,00 - Sunt chemați și primiți de Dl. General Antonescu:

- Prefectul,
- Primarul,
- Comandantul Legiunii de Jandarmi,
- Comandantul Pieței,

care primesc instrucțiuni cu privire la administrația județului și comunei.

10,30 - Se prezintă D-lui General Antonescu Dl. Ovidiu Vlădescu, Secretar General al Președinției, venit cu avionul de la București.

Supune D-lui General evidența activității guvernării, de la 5 septembrie 1940 și până în prezent.

Dl. General Antonescu dă instrucțiuni de modul cum trebuie să fie întocmită această lucrare.

11,00 - Este primit Dl. Mănuilă, Director General al Inst. Central de Statistică.

Discută problema inventarierii populației și lucrurilor din Basarabia și Bucovina, dând instrucțiuni la proiectele politice de populație pe care dorește să o inaugureze.

A mai cerut raportul de activitate al Institutului de Statistică.

11,40 - Este primit [sunt primiți] Dl. General Dobre și Dl. General Ioanițiu cu care se discută planul de înzestrare în legătură cu organizarea ce urmează să fie dată armatei:

- Stadiul comenzilor în țară și străinătate;
- Situația munițiilor de foc;
- Recuperarea materialelor în urma luptelor, măsuri pentru depozitare și reparații și folosirea ca fier vechi a celor complet degradate în legătură cu problema siderurgică.

14,00 - Este primit [sunt primiți] Dl. General Ioanițiu și Dl. General Hauffe cu care discută folosirea podurilor Armatei 4-a de către Armata 11-a germană.

14,30 - Dejunul, singur.

18,30 - Dl. General Antonescu a plecat cu mașina singur spre a vizita Mănăstirea Chițcani, iar Secretarul General Vlădescu se înapoiază cu avionul la București.

20,00 - Dl. General Dobre este chemat din nou de către Dl. General Antonescu pentru completarea instrucțiunilor date.

⁶¹² *Registrul istoric*, III, f. 89.

Luni, 18 august 1941^{ccxxxvii}

8,00 - Dl. General Dobre se înapoiază cu avionul la București.

9,20 - Sosește Dl. General Schobert cu avionul la Tighina.

Este primit pe aerodromul din Tighina, din partea D-lui General Antonescu, de Colonelul Adj. Mircea Elefterescu și dus la locuința D-lui General Antonescu.

La locuința D-lui General Antonescu are loc o convorbire între D-nii:

- General Schobert,
- General Ioanițiu,
- General Hauffe.

Se discută chestiunea atacului Odesei. Discuția se termină la ora 11.

Căpitanul aviator Suwellack este decorat „Proprio-Moto” de către Dl. General Antonescu cu „Virtutea Aeronautică” de aur.

11,10 - Dl. General Antonescu și Colonelul Adj. M. Elefterescu conduc la aerodrom pe Dl. General Schobert, care pleacă cu avionul la reședința sa.

19,45 - Este primit în audiență Dl. Col. Orezeanu, cu care discută refacerea rețelelor C.F.R. și despre transporturile militare și economice române și germane.

Dat fiind ofensiva începută astăzi contra orașului Odessa, în mai multe rânduri au fost primiți Dl. General Ioanițiu, Dl. General Aviator Ionescu, Dl. General Ciupercă și diferiți ofițeri superiori de la Armata IV-a, pentru a-l pune la curent [pe I. Antonescu] cu situația de pe front.

Masa o ia singur în casă.

Marți, 19 august 1941^{ccxxxviii}

8 - 9,30 - Discuțiuni referitoare la situația de pe front cu:

- Dl. General Ciupercă,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Ramiro Enescu,
- Dl. General Hauffe⁶¹³.

9,30 - Se prezintă Dl. General Vasiliu și Dl. Prof. Alexianu, cu care discută organizarea Transnistriană.

13,00 - Dejunul, singur în casă.

18,00 - Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. Colonel Adj. M. Elefterescu, face o plimbare cu mașina înspre Chișinău.

20,00 - Masa, în casă.

20,30 - Este primit Comandorul Aviator Popișteanu, care expune situația de pe front.

Din ordinul D-lui General Antonescu, Primarul Tighinei - Col. rez. Adamovici - a fost înlocuit cu Maiorul rez. Fălcoianu Alex., iar Maiorul Marinescu, de la Comenduirea Pieței, cu Căpitanul Jandarm Georgescu Ioan.

Ambii [cei destituiți] au evidențiat nepăsare și indiferență în serviciu.

Miercuri, 20 august 1941^{ccxxxix}

8,00 - Dl. General Ciupercă este primit pentru a expune situația de pe front.

⁶¹³ *Registrul istoric*, III, f. 91.

Dl. General David Popescu este înlocuit la Comanda Diviziei 11 cu Dl. General Pălăngeanu.

9,30 - Dl. Subsecretar de Stat General Iliescu discută cu Dl. General Antonescu despre legiuirile și mijloacele financiare pentru educația tineretului extra-școlar și premilitar.

9,45 - 13,45⁶¹⁴

10,30 - Dl. General Voiculescu,

- Dl. von Reinhard,

- Dl. Păcuraru au discutat suprimarea monedei germane care circulă în Basarabia.

Vor lua ființă pentru trupa română și germană cantine la Chișinău și Bălți.

11,15 - Dl. General Vasiliu.

- Dl. Prof. Alexianu.

- Dl. Smochină⁶¹⁵.

Dl. General Antonescu face o expunere de felul cum vede să se organizeze ținutul dintre Nistru și Bug.

12,10 - Dl. General Ioanițiu pune la curent pe Dl. General Antonescu cu situația de moment de pe front.

13,30 - Dejunul, singur în casă.

17,30 - Dl. General Hauffe face un comunicat din partea D-lui General Schobert, promițând D-lui General Antonescu pentru cucerirea Odesei o divizie germană.

Dl. General Antonescu refuză propunerea, fiind încrezător în reușită numai cu trupele românești.

18,00 - Dl. General Antonescu, însoțit de Col. Adj. M. Elefterescu, face o plimbare cu mașina pe drumul Chișinăului.

20,10 - Dl. General aviator Ionescu expune situația de pe front.

20,30 - Masa, singur în casă⁶¹⁶.

Joi, 21 august 1941^{ccxl}

Suntem în Tighina⁶¹⁷.

8,45 - Se discută situația frontului, cu:

- Dl. General Ciupercă,

- Dl. General Ioanițiu,

- Dl. General Ramiro Enescu,

- Dl. General av. Ionescu⁶¹⁸.

9,20 - Lt. Col. Lufting din Misiunea germană, însoțit de Dl. Comandor Măcellariu, supune cererea D-lui General Antonescu, de a se da germanilor 7 șalupe din cele capturate de la ruși pe brațul Chilia.

⁶¹⁴ La București, Mihai Antonescu a prezidat un Consiliu de Miniștri (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 330-372).

⁶¹⁵ **N. P. Smochină** (1894-1980)- profesor, publicist deosebit de activ, președintele Asociației Românilor Transnistrieni.

⁶¹⁶ În cursul zilei, la București, sub președinția lui M. Antonescu, s-a reunit Consiliul de Miniștri (*Registrul istoric*, III, f. 94-95, comunicatul 267).

⁶¹⁷ La București, „Monitorul Oficial” a găzduit decretele-regale nr. 2 352/21 august 1941 privind înălțarea Generalului Ion Antonescu la demnitatea de Mareșal al Români; nr. 2 352 bis privind acordarea Ordinului „Mihai Viteazul” clasa I lui I. Antonescu (*Registrul istoric*, III, f. 93).

⁶¹⁸ *Registrul istoric*, III, f. 95.

Dl. General Antonescu nu aprobă cererea, [șalupele] fiindu-ne nouă necesare.

10,00 - Se prezintă Dl. General Schmidt pentru a lua comanda Diviziei Blindate.

10,20 - Plecăm cu mașinile la C. A. 3.

11,30 - Ajungem la Comandamentul C. A. 3 (Strassburg). În lipsa comandantului, Șeful de Stat Major pune la curent pe Dl. General Antonescu cu situația unităților de pe front.

12,30 - Ajungem la Comand. C. A. 1 (Baden), unde Șeful de Stat Major al Corpului expune situația.

13,30 - Ajungem la Comand. Diviziei Blindate (Grădinărița). Dl. General Antonescu cere D-lui General Sion⁶¹⁹, Comandantul Diviziei, să-i spună cauza pentru care Divizia a fost descompletată, iar materialul în bună parte distrus.

Dl. General Sion justifică măsurile luate, care însă, nefiind corespunzătoare cu ordinele primite personal de la Dl. General Antonescu, este înlocuit la comandă cu Dl. General Schmidt.

Tot aici ia contact și cu Comandantul C. A. 1.

14,00 - Se ia dejunul la popota Diviziei Blindate.

15,00 - Ne înapoiem la C. A. 3.

Dl. General Atanasiu, înapoiat de pe front, expune D-lui General Antonescu situația de moment.

19,30 - Înapoiindu-se la Tighina, Dl. General Antonescu se oprește la Comenduirea din Tiraspol și se interesează la Comandantul Garnizoanei (General Ghineraru)⁶²⁰ de mersul lucrărilor în această garnizoană.

20,20 - Ne înapoiem la Tighina.

21,00 - Masa singur în casă.

Vineri, 22 august 1941^{cxli}

8,40 - Dl. Colonel Teodorescu:

- Stadiul rețelelor telefonice județene din Basarabia;
- Aceeași problemă pentru Moldova și Muntenia;
- Organizarea Serv. Poștal și Telegrafic între Nistru și Bug;
- Idem pentru operațiunile militare între Bug și Nistru.

9,00 - Dl. Răsmeriță (Secret. General Min. Econ. Naționale).

- Dl. Râmniceanu (B.N.R.).
- Dl. Klugkist⁶²¹ (Consilier de Legație).

⁶¹⁹ **Alecu Ioan Sion** (1890-1942) - militar de carieră, general de brigadă (1941), general de divizie *post-mortem* (1942), cdt. al Diviziei 1 blindate (1941-1942), cdt. al Diviziei 15 Infanterie, dispărut în luptele grele de la Cotul Donului în noiembrie 1942 (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 367).

⁶²⁰ **Nicolae Ghineraru** (1888-1969) - militar de carieră, general de brigadă (1939), trecut în rezervă (1942), cdt. al Brigăzii 1 fortificații (1940-1941), al Diviziei 10 Infanterie (1941) și Diviziei 2 Infanterie (1941-1942), al Grupului Mobil de Etate nr. 1 (1941-1943), prefect al județului Botoșani (1943-1944). La scurt timp după lovitura de stat de la 23 august 1944, a fost arestat și condamnat la 20 de ani de detenție riguroasă și zece ani de degradare civică. Va fi eliberat în 1956 (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 133-139; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 227-228; Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare*, I, p. 321).

⁶²¹ **Henrik Klugkist** - dr., șeful departamentului economic al Legației germane la București (1936-1944).

Se discută chestiunea circulației mărcii germane în teritoriul cucerit.

10,15 - Dl. General Iacobici prezintă corespondența obișnuită.

Ulterior sunt primiți: Dl. General Iacobici, Dl. General Jienescu și Dl. General Ramiro Enescu.

10,40 - 12,25⁶²²

13,40 - Dl. Borș Marcel - Șeful Gării Tighina - prezintă situația Gării Tighina și a trenurilor sanitare.

14,00 - Dejunul, singur în casă.

17,15 - Reintră acei de la ora 9, în același scop.

18,15 - Dl. General Voiculescu

19,00 - Dl. General Hauffe. Se discută chestiunea cuceririi Odessei.

20,00 - Dl. Ministru Pană expune situația agricolă.

Sâmbătă, 23 august 1941^{cxlii}

8,15 - Este primit Dl. Ing. Mareș, cu care discută situația agricolă.

8,45 - Chestiuni agricole: aratul și treieratul de toamnă:

- Dl. General Voiculescu,
- Dl. Ministru Pană,
- Dl. Cornățeanu.

10,00 - Dl. General Antonescu, însoțit de Dl. Col. Adj. M. Elefterescu, a plecat în Gara Tighina spre a primi pe M. S. Regele, care venea cu trenul de la Sinaia.

Pe peronul Gării se aflau D-nii:

- General Ciupercă,
- General Ioanițiu,
- General Voiculescu,
- General Ghineraru,
- Numeroși alți ofițeri din M. C. G.

De asemenea, se găseau D-nii: Alexianu, Guvernatorul Transnistriei, Prefectul Hadoroabă și Primarul Maior Fălcoianu.

Dl. General Antonescu se întreține câteva minute cu cei de față.

La ora 10,10, intră în gară trenul Regal.

M. S. Regele coboară din vagon și felicită pe Dl. General Antonescu pentru acțiunile reușite duse pe front contra rușilor, precum și pentru înălțarea D-sale la gradul de „Mareșal”⁶²³.

Dă mâna apoi cu cei prezenți.

Reintră în vagon, unde Dl. Mareșal Antonescu îl pune la curent cu situația frontului.

10,45 - M. S. Regele descinde din vagon și, alături de Dl. Mareșal Antonescu, se duce cu automobilele la Tiraspol.

În piața orașului o companie de onoare dă onorul, iar Primarul prezintă tradiționala pâine și sare.

M. S. Regele se întreține cu persoanele prezente, după care își continuă drumul la aerodromul Tiraspol (grupul C-dorului Popișteanu).

⁶²² La București, Mihai Antonescu a prezidat un Consiliu Economic (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 373-397; *Registrul istoric*, III, f. 97, comunicatul 268).

⁶²³ Vezi *supra* decretul-regal nr. 2 352.

Este întâmpinat de Dl. General av. Ionescu, care prezintă raportul ostașilor aviatori adunați în careu.

M. S. Regele decorează ofițerii și trupa ce s-au distins în grelele lupte aeriene, iar Dl. Mareșal Antonescu mulțumește tuturor de felul cum s-au purtat, cerând răzbunarea [morții] Comandorului Popișteanu, un as al aviației române.

Ne înapoiem la Tighina.

12,15 - Are loc un serviciu divin la Catedrala din Tighina unde rămășițele Comandorului Popișteanu se găseau depuse pe catafalc între 4 aviatori ce făceau de strajă.

După serviciul divin, M. S. Regele decorează „Post Mortem” pe Comandorul Popișteanu cu ordinul „Mihai Viteazul” și „Virtutea Aeronautică”.

La ora 13,30 - Dejun în vagonul D-lui Mareșal. Au luat parte:

- S.M. Regele,
- Dl. Mareșal Antonescu,
- Dl. General Iacobici,
- Dl. General Manolescu,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. General Voiculescu,
- Dl. General Alexianu,
- Dl. General Aviator Ionescu.

15,30 - M. S. Regele, însoțit de Dl. Alexianu, se duce cu mașina în Tiraspol.

18,30 - Dl. Mareșal Antonescu, însoțit de Dl. Col. Adj. M. Elefterescu, face o plimbare pe jos spre Chișinău, timp de o oră.

20,30 - Masa în vagon.

Iau parte următorii:

- M. S. Regele,
- Dl. Mareșal Antonescu,
- Dl. General Manolescu,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. Col. Mardari,
- Dl. Col. Adj. M. Elefterescu,
- Dl. Prefect Hadoroabă,
- Dl. Primar Maior Fălcoianu.

După masă, Dl. Mareșal Antonescu este decorat de către M. S. Regele cu Ordinul „Mihai Viteazul” Cl. I-a⁶²⁴.

Noaptea⁶²⁵ o petrecem în vagon.

Duminică, 24 august 1941^{cxliii}

8,00 - M. S. Regele, cu Dl. Mareșal Antonescu și suita respectivă, pleacă în automobile pe front.

10,30 - Ajungem la P.C. înaintat al C. A. 3 (2 km Sud Kolontaeva), unde Șeful de Stat Major (Col. Gorsky) supune situația de pe front.

10,50 - Ajungem la P.C. al C. A. 4 (General Sănătescu), unde au fost convocați toți comandanții de corpuri de armată și divizii.

⁶²⁴ Vezi *supra* decretul-regal nr. 2 352 bis.

⁶²⁵ În cursul zilei, se publică la București *Comunicatul nr. 7* - asediul Odesei (*Registrul istoric*, III, f. 98-99).

Se analizează pe rând situația frontului și se hotărăște de către Dl. Mareșal Antonescu ca trupele să fie lăsate în repaos 2 zile, după care să se reia atacul asupra Odessei.

Atacul va fi întărit cu două grupări de artilerie la flancurile dispozitivului, cu aviație adusă din interior și aviația germană, precum și un batalion de pionieri germani.

12,15 - Se ia dejunul la popota C. A. 4.

13,20 - Plecăm spre Tighina.

16,00 - Ajungem la Tighina.

20,30 - Se ia masa în vagon la care participă:

- S.M. Regele,
- Dl. Mareșal Antonescu,
- Dl. General Ciupercă,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. General Manolescu,
- Dl. Col. Mardari,
- Dl. Col. Andronescu.

22,30 - M. S. Regele părăsește Tighina ducându-se la Chișinău.

Luni, 25 august 1941^{cxliv}

8,45 - Maior Tomescu: Raportează chestiunea lui referitoare la destituirea din funcția de Șef de Stat Major la Brig. 6 Cavalerie.

9,30 - Dl. General Ciupercă și Dl. General Ioanițiu prezintă situația frontului.

13,00 - Dl. General Negoescu și Dl. General Dr. Oprescu, Medicul Șef al Armatei 4-a, raportează D-lui Mareșal situația răniților aflați în spitalele din Tighina și Tiraspol, precum și impresia ce o au că sunt mii din ostași automutilați.

13,30 - Dejunul, singur în vagon.

16,30 - Dl. Mareșal Antonescu, însoțit de Dl. Col. Adj. M. Elefterescu, merge la Tiraspol. Se opresc la Guvernământul Transnistrian, unde Dl. Mareșal discută cu Dl. Guvernator Alexianu despre situația populației și situația agricolă din acest ținut.

Dă instrucțiuni de modul cum trebuie să se comporte autoritățile, de felul cum trebuie să se facă semănăturile și de instalarea noilor prefecti.

Se prezintă patru din noii prefecti.

20,30 - Masa, singur în vagon.

Marți, 26 august 1941^{cxlv}

11,00 - Dl. Mareșal primește în audiență pe Dl. General Ghineraru, Dl. Int. General Rădulescu, Dl. Prefect al Tighinei cu Veterinarul respectiv, discutând cu ei situația vitelor aduse din Ucraina, parcare și întrebuințarea lor⁶²⁶.

11,10 - 15,05⁶²⁷

13,15 - Este primit în audiență Dl. Prof. Alexianu, care solicită ca prefectii în ținutul Transnistrian să fie trimiși o dată cu jandarmii.

⁶²⁶ *Registrul istoric*, III, f. 102.

⁶²⁷ La București, Mihai Antonescu a prezidat un Consiliu de Miniștri (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 397-449; *Registrul istoric*, III, f. 101-102).

13,30 - Dejunul, singur în vagon.

15,40 - Dl. Mareșal Antonescu, însoțit de Dl. Col. Adj. M. Elefterescu, a plecat prin Tiraspol la Criuleni unde s-a interesat de administrația comunei, lucrul câmpului etc.

La înapoiere ne-am oprit în Grigoriopol, vizitând Depozitul de Armament și Munițiuni capturate.

20,45 - Masa, singur în vagon.

Miercuri, 27 august 1941^{ccxvi}

8,20 - Se discută situația de pe front:

- Dl. General Ciupercă,
- Dl. General Ioanițiu.

8,30 - Sosesc cu avionul de la București:

- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,
- Dl. General Stoenescu,
- Dl. General Rosetti,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. General Jienescu,
- Dl. Răzmeriță,
- Dl. Radulovici (Secretar General la Min. Agriculturii),
- Dl. General Voiculescu,
- Dl. Cernăianu.

Dl. Mareșal discută diferite chestiuni economice de stat cu organele de resort, după care lucrează cu restul Miniștrilor prezenți⁶²⁸.

14,00 - Dejunul, la care iau parte:

- Dl. Mareșal Antonescu,
- Doamna Mareșal Antonescu,
- Doamna General Ioanițiu,
- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,
- Dl. Ministru al Spaniei,
- Dl. General Rosetti,
- Dl. General Stoenescu,
- Dl. Ministru Marinescu.

16,00 - Sunt primiți în audiență de prezentare:

- I.P.S. Efreș Tighileanu, Arhiepiscopul Chișinăului,
- I.P.S. Arhimandrit Scriban.

16,15 - Se reiau convorbirile cu miniștrii prezenți.

17,30 - Miniștrii și Doamnele venite pleacă cu avionul la București.

17,40 - Este primit Dl. General Ghineraru, cu care discută chestiunea prizonierilor ruși.

20,30 - Masa de seară, în vagon.

Joi, 28 august 1941^{ccxlvii}

⁶²⁸ Vezi comunicatul 271 bis privind reunirea, la Tighina, a unui Consiliu de Miniștri prezidat de Mareșal pentru examinarea organizării administrative a provinciilor dezrobite (*Registrul istoric*, III, f. 105; *Stenogramele...*, IV, p. 449).

8,40 - Dl. Mareșal Antonescu însoțit de Dl. General Ioanițiu și suita respectivă se duc pe front pentru a asista la începerea acțiunii ordonate pentru ziua de astăzi în vederea cuceririi Odesei.

11,25 - Ajungem la P.C. la C. A. 4 (General Sănătescu), Gara Corcova.

Dl. Mareșal cere informațiuni cu privire la situația de pe front și dă instrucțiuni de modul cum trebuiește condus atacul asupra Odesei.

La această discuție asistă Comandanții de Corp de Armată și Comandanții de Divizii.

Vizitează ulterior un avion de bombardament rus căzut în liniile noastre, fiind lovit de Artileria A.A. și asistă la bombardamentul artileriei inamice, desfășurat contra artileriei noastre aflată în poziție.

14,45 - Ne găsim la P.C. al Diviziei de Grăniceri (General Potopeanu), Conacul Constantinovca.

Ne punem la curent cu situația. Dl. Mareșal apreciază acțiunea acestei Divizii.

Dejunul se ia la Comandamentul acestei Divizii.

15,45 - Ajungem la P.C. al C. A. 1 (General Ionescu Tudor), cota 86 - Conacul Tolmacev.

Se expune situația frontului. Dl. Mareșal decorează cu ordinul „Mihai Viteazul, Cl. III-a pe Cpt. Moga din Divizia I-a Grăniceri pentru acțiunile avute cu detașamentul său în zilele precedente.

17,00 - Ajungem la C. A. 11 (General Constantinescu)⁶²⁹ - Comuna Vielețca - unde a discutat situația frontului cu Dl. General Ciupercă și cei prezenți.

20,15 - Dl. Mareșal se înapoiază la Tighina și ia masa singur în vagon.

21,15 - Sunt primiți în audiență Dl. Col. Orezeanu și Dl. Col. Teodorescu. Primesc instrucțiuni referitor la rețeaua telefonică și C.F. ce trebuie instalate în Ucraina.

Vineri, 29 august 1941^{ccxlviii}

8,45 - Dl. Mareșal discută situația de pe front cu Dl. General Ioanițiu, General Tătăranu⁶³⁰ și General Ramiro Enescu.

11,15 - 12,30⁶³¹

12,30 - Ajungem la P.C. înaintat al C. A. 4 (General Sănătescu) - Cantonul Carpova.

Se discută situația frontului.

Dl. Mareșal se arată foarte nemulțumit că operațiunile stagnează din cauza lipsei spiritului ofensiv al soldatului de infanterie.

⁶²⁹ **Constantin Constantinescu Claps** (1884-1961) - militar de carieră, general de CA (1942), trecut în rezervă (1943), general de armată (1944), cdt. al CA 10 (1940-1941), al CA 11 (1941) și al Armatei Române 4 (8 noiembrie 1941 - 3 februarie 1943), în cursul confruntărilor eroice de la sud de Stalingrad. Sub comuniști, arestat și judecat, închis la Văcărești și Jilava, condamnat în 1954 la 15 ani muncă silnică, declarat apoi nevinovat și eliberat (1955) (Alesandru Duțu, Florica Dobre, *Drama generalilor români*, p. 82-93; Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 98; Constantin Ucrain, Liviu Scriciu, Nicolae Ene, *Personalități militare românești*, I, p. 141-142).

⁶³⁰ **Nicolae Tătăranu** (1890-1953) - militar de carieră, general de divizie (1942), subșef al Marelui Stat Major Român (1941), șef de Stat Major al Armatei 4 (1941), subșef al MStM (1941-1942), cdt. al Diviziei 20 Infanterie (1942-1943), post pe care l-a părăsit surprinzător la 13 ianuarie 1943, retrimis imediat pe front de Antonescu, apoi bolnav și pus la dispoziția Ministerului de Război, cdt. al Corpului de Munte, partea sedentară (1943-1944) și, pentru foarte scurt timp după lovitura de stat de la 23 august 1944, cdt. al CA 6 (1944) (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 380).

⁶³¹ La București, Mihai Antonescu a prezidat un Consiliu Economic (*Stenogramele...*, IV, p. 449-494; *Registrul istoric*, III, f. 107-108).

- 14,00** - Dejunul la popota C. A. 4.
15,30 - Plecăm din Carpova spre P.C. al C. A. 1.
17,15 - Ajungem la P.C. al C. A. 1 (General Ionescu Teodor) - Grădinița.
Se discută situația frontului și se dau instrucțiuni pentru a doua zi.
18,45 - Ajungem la P.C. al Armatei a 4-a (General Ciupercă) - Baden.
Se discută din nou situația și se dau directive pentru operațiunile viitoare.
21,00 - Dl. Mareșal ia masa singur în vagon.

Sâmbătă, 30 august 1941^{ccxlix}

- 8,00** - Dl. Vet. General Dr. Mihăescu din M.A.N. se prezintă D-lui Mareșal pentru a primi ordine referitoare la depozitarea și creșterea mânjilor aflați pe front.
8,15 - Plecăm cu mașinile pe front.
10,15 - Ajungem la Armata 4-a (General Ciupercă) - Baden.
Dl. Mareșal se pune la curent cu situația frontului.
11,50 - Ajungem la C. A. 1 (General Ionescu Teodor) - Grădinița.
Se interesează de mersul operațiunilor pe front.
12,45 - Ajungem la Divizia de Gardă (General Șova) - Bielovka.
Se dau instrucțiuni de felul cum trebuie să se continue operațiunile.
14,00 - Se ia dejunul la popota Diviziei de Gardă.
15,15 - Ajungem la postul înaintat al C. A. 11 (General Constantinescu), Cota 103 - 2 km N-E Maiacki.
Dl. Mareșal asistă la tragerile artileriei inamice. Dă instrucțiuni de tragerile ce trebuiesc efectuate ziua următoare și de mersul operațiunilor în ansamblu.
17,40 - Ne întoarcem la P.C. al Armatei 4 (General Ciupercă) - Baden.
După ce i se raportează de mersul acțiunii în cursul zilei, Dl. Mareșal concepe personal ordinul de operații pentru a doua zi.
Dă instrucțiunile D-sale pentru a doua zi și-și arată nemulțumirea față de mersul operațiunilor până în prezent.
21,00 - Masa în vagon.

Duminică, 31 august 1941^{cel}

- 8,00** - Sunt primiți în audiență: Dl. General Pălăngeanu și Lt. Col. von Stetten, cu care discută organizarea tineretului.
8,30 - Dl. Mareșal vorbește la telefon cu Dl. Prof. Mihai Antonescu, căruia îi dă dispozițiuni de modul cum trebuie să organizeze educarea și instruirea tineretului.
9,00 - Dl. General Ioanițiu și Dl. General Hauffe sunt primiți de Dl. Mareșal Antonescu.
Se expune situația și Dl. Mareșal dă noi dispozițiuni.
9,45 - Dl. Mareșal, însoțit de Dl. General Ioanițiu și de suită, pornește cu mașinile spre front.
10,10 - Ne oprim la Tiraspol, unde Dl. Mareșal discută cu Dl. Alexianu și Dl. General Ghineraru. Dl. Mareșal face observațiuni asupra modului cum se strâng produsele agricole și dă instrucțiuni pentru viitor.
11,40 - Sosim la Comandamentul Armatei 4-a care este instalat la Baden - Dl. Mareșal primește raportul de la Dl. General Pălăngeanu. Discută situația de pe front și dă noi directive armatei. La ora 12,30 plecăm către Comandamentul C. A. 3.
În drum, Dl. Mareșal observă la un spital de campanie mulți răniți ușor, în special

în mâna stângă, care stăteau în fața spitalului. Dl. Mareșal ordonă D-lui General Ioanițiu să ia măsuri pentru recuperarea răniților.

Cei răniți în mână sau cu răni ușoare nu vor mai fi pe viitor evacuați de pe front.

14,00 - Sosim la C. A. 3 instalat în satul Vasilovca. Dl. Mareșal primește raportul D-lui General Atanasiu. Se dă ordin Corpului de Armată de modul cum trebuie să acționeze în viitor ținând seama că, începând de mâine, va intra în acțiune și Divizia 3-a.

15 - 15,30 - La Corpul de Armată se servește dejunul.

15,45 - Plecăm la Divizia 7-a (General Stavrat), care are Cartierul instalat la Petrovska. Dl. General Stavrat raportează D-lui Mareșal modul cum a organizat atacul Diviziei și progresiunea realizată de Divizie până la acea oră.

În acest timp s-a dat o alarmă aeriană, însă avioanele inamice nu au venit pe deasupra Comandamentului. Dl. Mareșal a felicitat pe Cpt. Popescu Aurelian, Comandantul Unității A.A. de la Divizia 7-a, a felicitat ochitorii de la piese și pe Comandantul Secției, pentru cele 9 avioane inamice doborâte până în prezent. A dat ordin ca toți să fie decorați.

17,00 - Pornim către Baden la Armata 4-a, unde Dl. Mareșal primește informațiuni despre situația de ansamblu a frontului de la Odessa.

19,50 - Dl. Mareșal se reîntoarce în tren.

Dl. Col. Adj. M. Elefterescu este trimis la ora 22 cu avionul la Cernăuți, pentru a reprezenta pe Dl. Mareșal la căpătâiul Lt. Colonelului Rioșanu - Guvernatorul Bucovinei, care a murit la sanatoriu în urma operației de scoatere a unui rinichi.

Luni, 1 septembrie 1941^{ccli}

8,00 - Se prezintă Maiorul Eugen Niculescu, care fusese detașat ca Comandant al Grupului de Recunoaștere al Diviziei Blindate.

9,00 - Dl. General Ioanițiu și Dl. General Tătăranu sunt primiți de Dl. Mareșal. Se iau măsuri pentru re completarea efectivelor.

9,40 - Dl. Mareșal și Dl. Ioanițiu pleacă pe front cu automobilele.

Dl. Col. Adj. M. Elefterescu pleacă cu avionul la București, pentru a-l reprezenta pe Dl. Mareșal Antonescu la înmormântarea Lt. Colonelului Rioșanu.

10,05 - La Tiraspol, Dl. Mareșal Antonescu dă instrucțiuni D-lui Ghineraru de modul cum trebuie să procedeze la strângerea recoltei.

12,00 - Suntem la Baden, la Comand. Armatei 4-a.

Dl. General Ciupercă se găsește la Comandamentul C. A. 11.

Dl. General Pălăngeanu prezintă D-lui Mareșal o cerere a D-lui General Ciupercă referitoare la Divizia de Gardă. Dl. Mareșal nu aprobă această cerere și atrage atenția D-lui General Ciupercă, C-dtul Armatei, printr-un ordin scris, că o directivă operativă nu se poate schimba la fiecare incident.

Dl. Mareșal rămâne la Comand. Armatei până la ora 16,20 unde primește informații de pe front. Întrucât între timp a început să plouă, Dl. Mareșal dă ordin să se ia măsuri pentru asigurarea transporturilor.

La Comand. Armatei 4-a sosește Dl. General Trestioreanu, C-dtul secund al Diviziei a 10-a, care raportează D-lui Mareșal unde se află infanteria acestei Divizii care este în marș spre front.

17,20 - Pornim către Tighina.

19,40 - D-na Goga este primită și reținută la masă de Dl. Mareșal.

Marti, 2 septembrie 1941^{celii}

8,30 - Dl. Mareșal primește pe Dl. Amiral Păiș, Amiral Fleischer și Căpitanul de coastă Luchting.

Se hotărăște ca germanii să ocupe portul Odessa cât timp instalațiile din acest port vor avea nevoie de reparații. Acest lucru s-a hotărât întrucât instalațiile din port vor suferi probabil stricăciuni mari.

S-a hotărât să se trimită unele din vasele noastre în portul Varna, pentru a li se aplica o centură de fier antimagnetică.

S-a hotărât ca navigația până la Odessa să înceapă la data hotărâtă de Marina germană.

9,30 - Sunt primiți:

- Dl. General Voiculescu, Guvernatorul Basarabiei, și

- Dl. General Calotescu, locțiitor la Guvernământul Bucovinei.

Se discută chestiuni referitoare la organizarea acestor provincii și se hotărăște ca ambii generali să vină la București pentru a li se da dispozițiuni.

10,45 - 14,20⁶³²

12,00 - Dl. Med. General Negoescu se prezintă D-lui Mareșal.

Se discută chestiuni referitoare la spitalele din Transnistria.

19,00 - Dl. General Ioanițiu expune situația.

Sunt primiți, de asemenea, Dl. General Hauffe și Dl. General Gheorghiu.

Miercuri, 3 septembrie 1941^{celiii}

9,00 - Dl. General Ioanițiu expune D-lui Mareșal situația.

11,00 - Dl. Guvernator Alexianu prezintă D-lui Mareșal o situație cu grânele din Transnistria și s-au luat măsuri pentru repartizarea recoltei din acest an⁶³³.

18,00 - Dl. Mareșal primește pe Dl. General Ioanițiu, care expune situația de pe front.

În această zi, Dl. Mareșal a dat următoarele ordine:

- D-lui Vicepreședinte Mihai Antonescu ordine pentru internarea evreilor în lagăre;

- Armatei a 4-a relativ la forța combativă a trupelor rusești de la Odessa și asupra modului cum se comportă trupele noastre;

- D-lui General Ioanițiu ordine relativ la modul cum trebuiesc organizate localitățile ocupate de M.U. din linia a II-a;

- Ordin Armatei a 4-a referitor la uzinele de apă de la Maiaky.

Dl. Maior Adj. Marin Alex. se reîntoarce de pe front, unde a luptat cu Batal. I din Reg. 35 Infanterie (Div. 15-a).

Este primit de Dl. Mareșal, căruia îi raportează situația exactă a trupelor de pe front.

19,35 - Plecăm cu trenul spre București.

Doamna Goga și Doamna Enescu, care merg cu noi, sunt reținute la masă de Dl. Mareșal.

⁶³² La București, Mihai Antonescu a prezidat un Consiliu de Miniștri (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 494- 545; *Registrul istoric*, III, f. 110).

⁶³³ *Registrul istoric*, III, f. 112.

Joi, 4 septembrie 1941^{ccliv}

9,15 - Dl. Mareșal sosește de pe front (Tighina) în Gara Mogoșoaia.

Este întâmpinat de: Doamna Mareșal Antonescu, Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu, D-nii Generali Iacobici, Pantazi, Jienescu, Popescu (Ministrul de Interne), Jack Popescu, Niculescu (C-dtul Capitalei), Niculescu-Cociu (C-dtul Pieței), Leoveanu etc.

9,45 - Supun [atenției] D-lui Mareșal situația internă pe timpul absenței D-sale:

- Dl. General D. Popescu (Min. Internelor),
- Dl. General Jack Popescu,
- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu.

10,55 - Dl. Amiral Păiș. Discută cu Dl. Mareșal anumite chestiuni în legătură cu întrevederea ce urmează s-o aibă cu Dl. Amiral Raeder.

11,00 - Se discută chestiuni în legătură cu activitatea de pe front:

- Dl. Amiral Raeder⁶³⁴,
- Dl. Ministru Killinger,
- Dl. Steltzer.

11,30 - Dl. Prof. Caracostea supune chestiuni în legătură cu „Fundațiile Regale”.

12,00 - Dl. General Vasiliu pune la curent pe Dl. Mareșal cu chestiuni interne.

13,15 - Dl. Ministru Clodius.

- Dl. Ministru Killinger⁶³⁵.

15,00 - Dejunul.

16,30 - Doamna și Domnul Mareșal Antonescu vizitează mai multe spitale de răniți din Capitală, plecând apoi la ora 17,30 cu mașina la Predeal.

21,30 - Sosirea la Predeal.

Au fost prezenți la sosire:

- Dl. Col. Grigoriu (Primarul orașului Predeal),
- Dl. Maior Rădulescu (C-dtul Detașamentului Pază).

22,00 - Cina intimă.

Vineri, 5 septembrie 1941^{cclv}

7,30 - Se prezintă Dl. Col. Cojocărescu cu corespondență, rămânând până la ora 8,30.

10,00 - Dl. Mareșal Antonescu iese în grădină unde rămâne ½ oră.

13,40 - Doamna și Domnul Mareșal Antonescu pleacă cu automobilul spre București.

14,00 - Se opresc la Palatul Regal din Sinaia, unde rămân la dejun.

15,20 - Părăsesc Palatul Regal, îndreptându-se spre București.

17,10 - Doamna și Domnul Mareșal Antonescu sosesc cu automobilul de la Predeal.

17,15 - Este primit în audiență Dl. General Iacobici, care urmează să primească comanda Armatei a 4-a în locul D-lui General Ciupercă.

17,25 - Este primit Dl. General Mazarini⁶³⁶, cu care discută asupra transporturilor

⁶³⁴ **Erich Raeder** (1876-1960) - militar de carieră, de înalt profesionalism, numit de A. Hitler Comandant Șef al Marinei Militare (1935-1943), căzut în dizgrație, judecat și condamnat la detenție pe viață în procesul de la Nürnberg (1946), eliberat ulterior (1955) (Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia of World War II*, p. 515).

⁶³⁵ *Registrul istoric*, III, f. 113.

⁶³⁶ **Nicolae Mazarini** 1889-1955) - militar de carieră, general de divizie (1942), subșef al Marelui Stat Major (1941-1942), cdt. al Diviziei 5 Infanterie (1942), căzut prizonier în luptele de la Cotul

noilor divizii mobilizate.

17,30 - Lt. Col. Dragomir și inventatorul Dr. Berndt prezintă chestiunea cauciucului sintetic, care urmează să fie fabricat și pus în comerț în țară.

17,45 - Consiliu de Miniștri⁶³⁷ la care au participat toți membrii Guvernului, precum și:

- Dl. General Voiculescu (Guvernatorul Basarabiei),
- Dl. General C. Calotescu (Guvernatorul Bucovinei),
- Dl. Alex. Ottulescu (Guvernatorul B.N.R.),
- Dl. Col. Orezeanu (Director General C.F.R.).

Domnul Mareșal Antonescu a făcut o expunere asupra situației militare.

D-sa a mulțumit D-lui Prof. Mihai Antonescu pentru activitatea desfășurată în lipsa D-sale și membrilor Guvernului pentru concursul dat D-lui Vicepreședinte.

Dl. Mareșal a dat dispozițiuni referitor la organizarea administrativă, economică și financiară a Bucovinei, Basarabiei și Transnistriei.

D-sa a stabilit modul de conlucrare cu guvernatorii provinciilor dezrobite.

S-au discutat măsurile necesare pentru:

- refacerea Chișinăului și a orașelor principale;
- construirea unui osuar în fața catedralei din Chișinău;
- refacerea căilor ferate, orașelor și drumurilor;
- măsuri pentru construirea de noi linii C.F.R.

S-a hotărât ca bunurile date refugiaților să fie redade Statului, aceștia urmând a se întoarce la locurile lor.

Măsuri în legătură cu lucrările agricole de toamnă în provinciile dezrobite.

S-au dat dispozițiuni pentru folosirea vitelor mari la tăiere și muncă, respectând nevoile armatei și populației civile din provinciile realipite.

20,30 - Dl. General Iacobici primește instrucțiuni în vederea deplasării pe front.

20,45 - În privința repartiției unor medici pe front:

- Dl. Dr. Tomescu,
- Dl. General Pantazi.

20,50 - Dl. General Zwiedeneck⁶³⁸.

21,30 - Masa, în casă.

Sâmbătă, 6 septembrie 1941^{cclvi}

10,00 - Dl. Ministru de Interne.

- Dl. Ottulescu - Guvernatorul B.N.R.

10,30 - Consiliu de Miniștri⁶³⁹ la care au participat toți membrii Guvernului, precum și:

- Dl. General Voiculescu,
- Dl. General C. Calotescu,
- Dl. Ottulescu,
- Dl. Col. Orezeanu.

- S-au dat dispozițiuni pentru organizarea comerțului românesc în provinciile realipite, a creditelor și selecționarea elementelor capabile.

Donului, revenit în țară în 1948 (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 280).

⁶³⁷ Vezi *Stenogramele...*, IV, p. 545-582.

⁶³⁸ *Registrul istoric*, III, f. 113 verso.

⁶³⁹ Vezi *Stenogramele...*, IV, p. 582-604.

- Măsurile pentru introducerea și funcționarea instanțelor judecătorești în noile provincii.
- Dl. Prof. M. Antonescu anunță o nouă lege a polițiilor.
- S-a decis aplicarea celor mai aspre sancțiuni contra celor ce vor fura banul Statului.
- De asemeni, s-au discutat normele după care se va face colonizarea în Basarabia și Bucovina.

- Dl. Mareșal Antonescu expune normele de salarizare a funcționarilor din provinciile dezrobite și modul de recrutare a acestora.

- S-a discutat împărțirea administrativă a provinciilor realipite.

- Dl. Mareșal expune regimul ce urmează a fi aplicat regiunilor dintre Nistru și Bug.

- Dispozițiuni în legătură cu problema răniților și invalizilor de război.

- Dl. General Radu Rosetti expune situația școlilor și bisericilor din Vechiul Regat și provinciile dezrobite în preajma deschiderii noului an școlar, precum și necesitatea înzestrării cu material didactic a școlilor din noile provincii.

- Dl. Mareșal Antonescu a dat dispozițiuni Subsecretariatului de Stat al Românilor pentru urgentarea predării imobilelor expropriate de la evrei, necesare serviciilor publice.

12,45 - Dl. Mareșal, însoțit de Col. Adj. M. Elefterescu, a ieșit pe jos la plimbare prin Parcul „Luna București”⁶⁴⁰.

14,00 - Dejunul.

16,00 - D-na Popovici: informații.

17,00 - Relațiuni în chestiunea unei încercări de spionaj:

- Dl. Eugen Cristescu,

- Lt. Col. Velciu⁶⁴¹.

18,30 - Doamna și Domnul Mareșal Antonescu pleacă cu mașina la Butimanu.

19,15 - Sosirea la Butimanu.

21,00 - Sosesc:

- Doamna Goga,

- Doamna Barbul,

- Doamna și Domnul Dr. Teodorescu.

21,50 - Cina.

Duminică, 7 septembrie 1941^{celvii}

10,00 - Dl. Mareșal Antonescu iese împreună cu invitații la lacul din parc, unde rămâne până la ora 13, petrecându-și timpul pescuind.

14,00 - Dejunul cu toți invitații.

17,10 - Sosește Med. Cpt. Dr. Stroescu, chemat de Dl. Mareșal.

19,00 - Dl. Mareșal împreună cu invitații fac o plimbare pe jos.

19,30 - Cu aparatele Ministerului Propagandei Naționale se rulează 7 jurnale de război și filmul „Prima decepție”.

22,00 - Cina.

⁶⁴⁰ În cursul zilei s-a publicat *Proclamația D-lui Mareșal Antonescu după un an de guvernare* (*Registrul istoric*, III, f. 114-115).

⁶⁴¹ *Registrul istoric*, III, f. 117.

Luni, 8 septembrie 1941^{celviii}

8,00 - Sosesc D-nii Osiceanu⁶⁴² și Brătescu-Voinești⁶⁴³, cu care Dl. Mareșal se plimbă prin parc.

10,00 - Dl. Mareșal Antonescu pleacă împreună cu Doamna și Dl. Vicepreședinte la București.

10,45 - Doamna și Domnul Mareșal Antonescu sosesc cu mașina în București, venind de la Butimanu.

11,00 - Consiliu de Miniștri⁶⁴⁴. Au luat parte D-nii membri ai Guvernului împreună cu Dl. General C. Voiculescu - Guvernatorul Basarabiei și Dl. General C. Calotescu - Guvernatorul Bucovinei.

S-au discutat:

- Situația agricolă a țării;
- Problema aprovizionărilor;
- Înzestrarea și administrarea spitalelor;
- Situația ofițerilor și subofițerilor invalizi din actualul război (păstrarea gradului și drepturilor).

14,00 - Dejunul.

15,45 - Dl. Mareșal, împreună cu Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu, pleacă cu automobilul la Butimanu.

⁶⁴² **Constantin Osiceanu** - cunoscut inginer petrolist, autorul unor lucrări temeinice privind industria și problema „aurului negru” în România.

⁶⁴³ **I. Al. Brătescu-Voinești** (1868-1946) - scriitor, magistrat, descendent dintr-o veche familie boierească, autorul unei opere literare extrem de bogată și care s-a bucurat de o largă audiență în epocă, membru al Academiei Române, implicat în politică, deputat din 1907, secretar general al Camerei Deputaților (1914-1940), cu vagi simpatii legionare, un mare și adevărat prieten al lui I. Antonescu, despre care a scris și vorbit ori căruia i-a luat excelente interviuri. După lovitura de stat de la 23 august 1944, I. Al. B.-V. a suportat din plin prigoana comunistă, în presă și la Academie, scriitor **interzis** prin faimoasele „liste” ale cenzurii cu care a debutat Holocaustul roșu cultural în România. La moartea scriitorului, în 15 decembrie 1946, C. Rădulescu-Motru consemna în amplitudine *Jurnal*: „A încetat din viață colegul de Academie și distinsul literat I. A. Brătescu-Voinești, după o lungă suferință întreținută de ura evreilor și a comuniștilor din jurul lui Teohari Georgescu, fost lucrător tipograf și astăzi ministru de interne. În gazetele zilei nici un cuvânt despre meritele lui literare. El moare ca un câine aruncat pe un maidan de gunoaie. Fiindcă așa este firea noastră a românilor. Ieri, I. A. Brătescu-Voinești era ridicat în slăvi, poate mai mult decât se cuvenea; astăzi, el este uitat de toată lumea. Antisemitismul lui a dat ocazie să se unească strâns la un loc ura câinească a evreilor, cu frica, stăpână pe sufletul românilor sub ocupația moscovită. N. Iorga a murit omorât de legionari; I. A. Brătescu-Voinești moare omorât de comuniștii dușmani ai legionarilor. Ritmul acestor omoruri cauzate de dușmănia politică probabil că va continua. Iubitul meu neam: încotro mergi ? Spre paradisul lui Stalin, de bună seamă !” (C. Rădulescu-Motru, *Revizuire și adăugiri. 1946*, IV, București, Editura Floarea Darurilor, 1998, p. 448). Despre I. Al. B.-V., vezi mai ales: *Intelectualii și Mișcarea Legionară*, p. 56-57; Șerban N. Ionescu, *Dicționar panoramic*, p. 61; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 85.

⁶⁴⁴ Vezi *Stenogramele...*, IV, p. 604-639; *Registrul istoric*, III, f. 114, f. 116-117 (comunicatul 275). Din 8 septembrie 1941, beneficiem de *Procesele-verbale ale ședințelor Consiliilor de Miniștri*, vol. I, 8 septembrie 1941 - 10 aprilie 1944 (ANIC, PCM - CM, dosar 273/1944, f. 2-3) (în continuare, se va cita: *Procesele-verbale*, I, f. ...). Toate procesele-verbale dintre 8 septembrie 1941 și 13 februarie 1942 (mai puțin cel din 17 decembrie 1941) au fost semnate, în original, de secretarul general al Guvernului, prof. Ovidiu Vlădescu.

- 16,30** - Sosirea la Butimanu.
18,00 - Domnul Mareșal Primește pe Dl. Dr. N. Lupu (fost Ministru).
18,45 - Dl. Dr. Filderman.
- Dl. Arhitect Clejan⁶⁴⁵.
20,30 - Cina, la care participă:
- Doamna și Domnul Mareșal Antonescu,
- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,
- Doamna Goga,
- Doamna și Domnul Dr. Teodorescu,
- Dl. Dr. N. Lupu.
23,30 - Dl. Mareșal se retrage în dormitor.

Marti, 9 septembrie 1941^{celix}

- 8,10** - Dl. Mareșal Antonescu servește micul dejun.
9,45 - Dl. Mareșal, însoțit de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu, pleacă cu automobilul spre București.
10,25 - Sosirea la București.
10,30 - Dl. General Dobre. S-a discutat chestiunea industriilor metalurgice și de armament.
10,35 - Consiliu de Miniștri⁶⁴⁶. Au luat parte D-nii membri ai Guvernului, precum și Dl. General Const. Voiculescu, Guvernatorul Basarabiei, și Dl. General Corneliu Calotescu, Guvernatorul Bucovinei.
S-a discutat:
- Punerea în funcțiune a întreprinderilor industriale și a magazinelor din Basarabia și Bucovina;
- Problema industriei metalurgice (comenzi, livrări, românizarea personalului de conducere, a specialiștilor și a lucrătorilor);
- Problema aprovizionărilor (valorificarea laptelui și derivatelor lui, conservelor, fructelor, peștelui și cărnii);
- Situația financiară a țării (încasări, cheltuieli, subscrieri la împrumut);
- Simplificarea și unificarea legislației.
13,20 - Dl. Ministru Killinger
- Dl. Consilier Steltzer.
16,45 - Dl. Cpt. Rez. Gheorghe Brătianu: Informațiuni de pe Frontul de Nord cu privire la Corpul Expediționar.
17,30 - Dl. Neubacher.
- Dl. Klügkist.
17,50 - Dl. Gafencu.
18,50 - Dl. Sever Bocu: chestiuni personale.
19,05 - Dl. General Pantazi.
19,40 - În chestiunea munițiilor:
- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Dobre,

⁶⁴⁵ Vezi nota asupra audienței semnată de cei doi (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 196-198).

⁶⁴⁶ Vezi *Stenogramele...*, IV, p. 639-666; *Procese-verbale*, I, f. 4-5.

- Dl. Col. V. Demetrian⁶⁴⁷.

21,30 - Domnul Mareșal Antonescu părăsește Capitala, plecând la Tighina pe Front din Gara Mogoșoaia.

Pe parcursul gării a fost întâmpinat de oficialitățile de siguranță.

Miercuri, 10 septembrie 1941^{celx}

13,45 - Trenul cu Dl. Mareșal sosește în Tighina.

Este primit în gară de:

- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. General Topor,
- Lt. Col. Blaga,
- Prefectul Hodoroabă.

Dl. Mareșal discută cu Dl. General Ioanițiu și Dl. General Hauffe situația de pe Front, precum și situația podurilor din dreptul Tighina - Tiraspol și Criuleni - Grigoriopol, care au fost [rupte] de apele Nistrului.

După discuție, iau masa împreună.

16,30 - Este primit în audiență Dl. Colonel Costa din Armata Italiană, Președintele Curții Marțiale și Comandantul Etapelor, care se găsește în treacăt prin Tiraspol⁶⁴⁸.

18,30 - Dl. General Ioanițiu și cu șefii de serviciu sunt primiți în audiență pentru instrucțiuni și directive.

20,30 - Masa în vagon.

Joi, 11 septembrie 1941^{celxi}

Dl. Mareșal lucrează cu Dl. General Ioanițiu în vederea reînțeleperii operațiilor de mâine.

11,15 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. General Ioanițiu și suita respectivă se duc în comuna Tocmazei pentru a vedea cum se aruncă podul peste Nistru.

14,00 - Dejunul, singur în vagon.

15,40 - Este chemat Dl. General Dr. Negoescu pentru a expune situația spitalelor aflate peste Nistru.

16,15 - Dl. Int. Colonel Popescu Florea supune D-lui Mareșal chestiunea aprovizionării trupelor în Ucraina.

17,00 - Dl. General Iacobici vine cu avionul de la Baden și primește instrucțiuni în vederea atacului ce se va declanșa mâine asupra Odesei.

17,30 - Dl. General Ramiro Enescu⁶⁴⁹, cu care discută:

- Escortarea de aviație a transporturilor maritime;
- Accidentul unui avion la Brașov.

18,30 - Dl. General Vasiliu primește însărcinarea de a face mai multe anchete cu privire la niște furturi comise.

19,45 - Dl. General Dr. Negoescu aduce rezultatul ordinului primit în urma întrevederii de astăzi.

⁶⁴⁷ *Registrul istoric*, III, f. 119.

⁶⁴⁸ *Registrul istoric*, III, f. 120.

⁶⁴⁹ În *Registrul istoric* (III, f. 122), numele este greșit transcris: Ionescu.

21,00 - Masa de seară cu următorii invitați:

- Doamna Goga,
- Doamna General Ioanițiu,
- Domnul General Ioanițiu,
- Domnul General Hauffe,
- Domnul Colonel Brătescu.

Căpitanul Anghel Nicolae, Secretarul Particular al D-lui Mareșal, cerând să plece pe front, a fost repartizat Regimentului 2 Obuziere.

Vineri, 12 septembrie 1941^{cclxii}

Astăzi, ora 3,30, s-a început atacul contra trupelor inamice, aflate în jurul Odesei. La ora 5,30 s-a dat atacul principal.

10,00 - Dl. Mareșal pleacă pe aerodromul Tighina cu un avion „Storch” la Comandamentul Armatei 4-a.

Aparatul este pilotat de căpitanul aviator Gheorghiu.

După 25 minute de zbor, aparatul aterizează la Baden.

Dl. Mareșal discută situația frontului cu Dl. General Iacobici.

Colonelul Ciocan supune D-lui Mareșal informațiunile culese de la prizonieri⁶⁵⁰.

10,00 - 14,45⁶⁵¹

12,00 - Dl. Mareșal se înapoiază pe calea aerului la Tighina.

13,30 - Dejunul cu D-nii:

- I.P.S. Mitropolit Bălan,
- Ministrul Neubacher,
- Guvernatorul Alexianu,
- General Voiculescu,
- General Vasiliu,
- General Hauffe,
- General Ioanițiu

16,30 - Dl. Mareșal, însoțit de Dl. Col. Adj. M. Elefterescu, se duce cu mașina la podul din Tighina spre a vedea stricăciunile cauzate de inundații.

Ulterior vizitează spitalul de la cetate.

20,30 - Dl. Mareșal ia masa cu:

- D-na Goga,
- D-na Ioanițiu și Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Jienescu și Dl. General Hauffe.

Se aduce vestea că Generalul Schobert a încetat din viață în urma unui accident de avion.

Sâmbătă, 13 septembrie 1941^{cclxiii}

8,15 - Dl. General Jienescu supune D-lui Mareșal lucrări în legătură cu Departamentul D-sale.

8,55 - Primesc instrucțiuni pentru îmbunătățirea situației comunei:

- Maior Fălcoianu - Primarul Tighinei,

⁶⁵⁰ *Registrul istoric*, III, f. 125.

⁶⁵¹ La București, Mihai Antonescu a prezidat un Consiliu Economic (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 667-727; *Procese-verbale*, I, f. 6-8; *Registrul istoric*, III, f. 124-125).

- Lt. Col. Gorescu - C-dtul Cetății Tighina⁶⁵².
- 9,05** - Cpt. rez. Gheorghiu Leon supune D-lui Mareșal aspecte din Rusia Sovietică după declararea războiului, fiind înapoiat din misiune.
- 10,00** - Dl. Mareșal, însoțit de Lt. Col. Adj. M. Elefterescu, vizitează podul ce se construiește peste Nistru la Tocmazei.
- 13,00** - Dl. Mareșal cu un avion „Storch” decolează de la Tighina ducându-se la Tiraspol, unde este invitat la dejun de către Dl. Guvernator Alexianu.
- 13,45** - Masa la Dl. Guvernator al Transnistriei în Tiraspol. Au luat parte:
- Dl. Mareșal Antonescu,
 - Dl. Guvernator Alexianu,
 - Dl. Ministru Neubacher,
 - Dl. General Vasiliu,
 - Dl. General Ioanițiu,
 - Dl. General Hauffe,
 - Dl. Maior Eugen Niculescu.
- 15,30** - Inspecție la Comand. Armatei a 4-a, unde au loc convorbiri cu Dl. General Iacobici și General Tătăranu, Șeful de Stat Major în localitatea Baden.
Drumul s-a făcut cu avionul.
- 17,30** - Plecarea din Baden cu avionul la Tighina, unde sosește la ora 17,45.
- 20,30** - Dl. Mareșal ia masa în tren cu:
- Dl. Med. General Dr. Negoescu,
 - Dl. General Ioanițiu,
 - Dl. General Hauffe,
 - D-na General Ioanițiu,
 - D-na Goga.

Duminică, 14 septembrie 1941^{celxiv}

- 9,00** - Dl. General Țoni (Dir. Domeniilor Militare)⁶⁵³.
Primește instrucțiuni de cazarea trupelor românești și prizonierilor ruși pe timpul iernii:
- Repararea cazarmelor;
 - Amenajarea Predealului.
- 10-11,15** - Dl. Mareșal, însoțit de Col. Adj. M. Elefterescu, face o recunoaștere cu avionul de-a lungul Nistrului spre Grigoriopol pentru a găsi un loc unde să se arunce un pod.
- 11,30** - Dl. General Iacobici, care a întâmpinat pe Dl. Mareșal la aerodrom, lucrează cu D-sa în vagon⁶⁵⁴.
- 14,00** - Dejunul, singur în vagon.
- 16,00** - Dl. Mareșal însoțit de Col. Adj. M. Elefterescu se îmbarcă în șalupă la Tighina și merg pe Nistru, spre Tocmazei, pentru a vedea malurile apei spre a-și face o idee unde se poate construi un pod.
Ajunși la Tocmazei, se interesează de mersul lucrărilor la podul deja început, iar ulterior se întorc la Tighina cu o mașină germană.

⁶⁵² *Registrul istoric*, III, f. 126.

⁶⁵³ *Registrul istoric*, III, f. 127.

⁶⁵⁴ În cursul zilei s-a difuzat un nou *Ordin de zi pe Armată* pentru cinstirea contribuției strălucite a Armatei 3 Române la eliberarea Basarabiei, Bucovinei, Transnistriei și Ucrainei (*Registrul istoric*, III, f. 127).

- 20,30** - Dl. Mareșal ia masa cu:
- D-na și Dl. General Ioanițiu,
 - D-na Goga,
 - Dl. General Hauffe,
 - Med. Cpt. Dr. Neufeld.

Luni, 15 septembrie 1941^{ccxv}

8,00 - Dl. Int. General Rădulescu se prezintă D-lui Mareșal cu rezultatul convorbirilor duse cu Ministrul Domeniilor referitor la vitele și oile capturate din Ucraina.

9,10 - Dl. Int. General Gheorghiu supune D-lui Mareșal situația aprovizionărilor.

9,40 - Dl. General Ioanițiu: lucru.

10,15 - Dl. Colonel Tudose (Subșef de Stat Major al Armatei a 4-a).

S-a discutat chestiunea transporturilor.

12,00 - Dl. Mareșal ia masa singur în vagon.

13,00 - Dl. Mareșal însoțit de:

- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Ramiro Enescu,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. Col. Adj. M. Elefterescu,
- Dl. Maior Caloenescu

Se duc la Nikolaev, cu avionul D-lui General Speidel, pentru a asista la funeraliile Generalului Schobert, care a murit într-un accident de avion, împreună cu pilotul său, Căpitanul Suvellak.

13,30 - Descind din avion și merg în automobile la Comandamentul Armatei 11, unde Dl. Mareșal este întâmpinat de Dl. Mareșal Brauchitsch.

După o scurtă convorbire, Dl. Mareșal Brauchitsch pleacă înainte la cimitir, pentru a primi raportul și a întâmpina pe Dl. Mareșal Antonescu la sosire.

14,00 - Dl. Mareșal Antonescu sosește și, împreună cu Dl. Mareșal Brauchitsch, pășește înaintea mormintelor celor doi eroi.

Se ține o predică de către preotul militar, după care vorbesc pe rând:

- Dl. Mareșal Brauchitsch,
- Dl. General Dumitrescu (C-dtul Armatei a 3-a),
- Dl. Mareșal Antonescu⁶⁵⁵,
- Etc., etc.

Dl. Mareșal Antonescu depune o coroană pe mormântul Generalului Schobert și îl decorează „Post Mortem” cu Ordinul „Mihai Viteazul” Clasa II-a și „Virtutea Aeronautică” Clasa I-a.

După ceremonia religioasă, Dl. Mareșal Brauchitsch își ia rămas bun de la Dl. Mareșal Antonescu, care se înapoiază la Comandamentul Armatei a 11-a.

Aici are o convorbire cu:

- Dl. General Dumitrescu,
- Dl. General Avramescu,
- Dl. General Racoviță,

⁶⁵⁵ Vezi *Cuvântarea Mareșalului (Registrul istoric, III, f. 122; ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 112).*

- Dl. General Zaharescu⁶⁵⁶.

Se discută asupra:

- Pierderilor suferite de Corpul de Cavalerie;
- Organizarea efectivelor;
- Echiparea de iarnă;
- Aprovizionările în grăunțe și benzină pe „Bug” din interiorul țării.

16,00 - Plecăm cu avionul spre Tighina.

17,00 - Aterizăm pe aerodromul din Tighina.

20,30 - Masa de seară în vagon cu:

- D-na și Dl. General Ioanițiu,
- D-na Goga,
- Dl. General Hauffe,
- Lt. Aviator Sandmann.

Marți, 16 septembrie 1941^{cclxvi}

8,45 - Dl. Mareșal are o convorbire cu:

- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. General Iacobici,
- Dl. General l'Homme de Courbière (Comandantul de trupe germane din Armata 4-a).

9,30 - Dl. Dr. Tomescu (Ministrul Sănătății). Se discută:

- Statistica medicilor și a spitalelor civile;
- Situația și organizarea instituțiilor sanitare din țară;
- Situația clădirilor sanitare din toată țara începute și neterminate;
- Situația farmaciilor evreiești;
- Sporirea numărului de studenți la Facultatea de Medicină.

11,20 - Dl. General Voiculescu: chestiuni în legătură cu ad-ția Basarabiei.

14,00 - Dejunul în vagon cu:

- Dl. General Voiculescu,
- Dl. Ministru Tomescu.

17,10 - Dl. Pretor Radoveanu (Tighina): informațiuni pentru nevoile plășii.

17,25 - Dl. Col. Aramă (Șeful Justiției Militare din M.A.N.): situația proceselor celor care au făcut diferite fraude în animale și diferite subzistențe din depozit⁶⁵⁷.

17,45 - 18,45 - Dl. Mareșal însoțit de Col. Adj. M. Elefterescu se duce la podul ce se construiește peste Nistru în Tighina, unde a dat noi instrucțiuni D-lui General Ioanițiu și D-lui General Georgescu (Insp. Geniului) de felul cum trebuie să se construiască.

20,30 - Masa în vagon cu:

- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. Col. Bassenge,
- Dl. General Ramiro Enescu,
- Maiorul Unger,
- Maiorul Zwöller.

⁶⁵⁶ *Registrul istoric*, III, f. 128.

⁶⁵⁷ *Registrul istoric*, III, f. 129.

Miercuri, 17 septembrie 1941^{cclxvii}

8,30 - Primesc instrucțiuni de felul cum trebuie construit podul peste Nistru:

- Dl. Col. Costea,
- Dl. Cpt. Grigorcea.

9,10 - Dl. Lt. Colonel Dumitrescu (Serv. Drumurilor): relații în privința locului ales pentru pod.

13,20 - Dl. Mareșal discută diferite probleme în legătură cu intervenția Corpului IV Armată german la Odessa, precum și proiecte referitoare la protecția navigației de aprovizionare pe Marea Neagră.

Iau parte:

- Dl. Mareșal Antonescu,
- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General von Korten (Șeful de Stat Major al Flotei 4 Aeriene),
- Dl. General Hauffe,
- Dl. General Enescu Ramiro,
- Dl. Col. Bassenge.

14,00 - Dejun cu:

- Dl. General Ioanițiu,
- Dl. General von Korten,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. General Enescu Ramiro,
- Dl. Col. Bassenge⁶⁵⁸.

15,30 - Dl. Mareșal, însoțit de Dl. General Ioanițiu, pleacă cu avionul spre a vizita Comand. Armatei a 4-a. Ajuns la Baden, Dl. General Ioanițiu, dându-se jos din avion, a fost lovit de elice și lăsat mort pe loc. Este adus la Tighina cu un avion sanitar, iar, în fața D-lui Mareșal, urcat într-o mașină sanitară și dus la spital pentru îmbalsămare.

18,15 - Conferință cu persoanele ce vor ocupa posturi oficiale la Odessa.

20,00 - Dl. General Hauffe, fiind răcit, exprimă condoleanțe D-lui Mareșal prin Maiorul Zweller pentru moartea Generalului Ioanițiu.

20,30 - Masa singur în vagon.

Joi, 18 septembrie 1941^{cclxviii}

8,10 - Este primit în audiență Dl. Amiral Păiș și C-dor Dumitrescu cu care discută chestiunea transporturilor peste Liman.

9,20 - Lucru cu:

- Dl. General Pălăngeanu⁶⁵⁹,
- Șefii de Secții din M.C.G.

10,30 - Dl. Guvernator Alexianu: Instrucțiuni pentru armonizarea tuturor instrucțiunilor date organelor oficiale din Odessa.

10,50 - Instrucțiuni pentru administrarea Basarabiei:

- Dl. Ministru Pflaumer,

⁶⁵⁸ *Registrul istoric*, III, f. 129 verso.

⁶⁵⁹ **Emil Pălăngeanu** (1891-1953) - militar de carieră, general de brigadă (1941), cdt. al organizației Munca Tineretului Român (1941-1944), sub comuniști - arestat (1952), decedat în colonia de muncă de la Năvodari (Alesandru Duțu și colaboratori, *Armata Română în al doilea război mondial*, p. 317).

- Dl. General Voiculescu.
- 11,30** - Dl. Mareșal asistă la ceremonia religioasă de la Catedrala din Tighina pentru defunctul General Ioanițiu.
 Îl declară post mortem cu ordinul „Mihai Viteazul” Clasa a III-a.
 Urmează apelul până la aerodrom, unde sicriul este urcat într-un avion mortuar și trimis la București.
- 14,00** - Dejunul singur în vagon.
- 16,50** - Organizarea serviciilor de siguranță în Ucraina:
 - Dl. General Vasiliu,
 - Dl. Eugen Cristescu.
- 17,00** - D-na Burileanu: Informațiuni referitoare la răniții din Tiraspol.
- 17,30** - Dl. Mareșal însoțit de Col. Adj. M. Elefterescu se duce la cetatea din Tighina, pentru a vedea stadiul lucrărilor podului ce se aruncă peste Nistru.
- 19,00** - Dl. Col. Costea: Primește instrucțiuni referitor la construirea podului de la Tighina, Varnița și Tocmazei.
- 19,10** - Dl. General Pălăngeanu: lucru.
- 20,30** - Masa singur în vagon⁶⁶⁰.

Vineri, 19 septembrie 1941^{celsix}

- 8,50** - Dl. Mareșal însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu se duce la aerodrom, urmând ca, cu avionul, să meargă la București, pentru a asista la înmormântarea Generalului Ioanițiu.
- 9,50** - Avionul decolează.
- 11,00** - Avionul aterizează la București. Au venit în întâmpinare:
 - Doamna Mareșal Antonescu,
 - Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,
 - Dl. General Niculescu,
 - Dl. General Gherghe Radu,
 - Dl. General Leoveanu,
 - Dl. Secretar General Ovidiu Vlădescu,
 - Etc., etc.
- 11,20** - Vizita Prințului Coburg, Președintele „Cruții Roșii” germane și al foștilor luptători.
- 14,00** - Dejunul cu Doamna Mareșal.
- 18,15** - Doamna și Domnul Mareșal se duc cu automobilul la Butimanu, însoțiți de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu.
- 19,30** - Sosirea la Butimanu.
- 21,00** - Cina, la care iau parte:
 - Doamna Mareșal Antonescu,
 - Domnul Mareșal Antonescu,
 - Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,
 - Doamna și Domnul Dr. Bazil Teodorescu.
- 21,30 - 23,10** - Cinematograf: Se rulează 7 jurnale de război.

⁶⁶⁰ *Registrul istoric*, III, f. 131.

Sâmbătă, 20 septembrie 1941^{cclxx}

9,30 - 14,00 - Consiliu de Miniștri⁶⁶¹. Au luat parte:

- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Jienescu,
- Dl. General Dobre,
- Dl. General Georgescu Traian,
- Dl. Colonel Orezeanu,
- Dl. Ministru Bușilă,
- Dl. Ministru Marinescu.

Se dau instrucțiuni pentru aprovizionări.

14,30 - Dejunul.

16,00 - Doamna și Domnul Mareșal pleacă cu automobilul la București.

16,30 - Sosirea la București.

17,45 - Chestiuni de siguranță internă:

- Dl. General Popescu,
- Dl. General Gheorghe,
- Dl. General Niculescu,
- Dl. General Traian Georgescu⁶⁶².

18,45 - Dl. Cancicov: Impresii din călătoria D-sale în Germania și Italia.

19,30 - Dl. Mareșal și Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu fac o plimbare cu mașina prin oraș pentru a verifica camuflajul în Capitală.

21,35 - Dl. Mareșal însoțit de Doamna și de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu au plecat cu automobilul la Butimanu.

22,20 - Sosirea la Butimanu.

Duminică, 21 septembrie 1941^{cclxxi}

9,30 - Dl. Mareșal Antonescu, însoțit de:

- Doamna Mareșal Antonescu,
- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,
- Doamna și Domnul Dr. Bazil Teodorescu

au plecat cu automobilul la Predeal.

11,30 - Sosirea la Predeal, unde sunt întâmpinați de către Dl. Maior Rădulescu (C-dtul Detaș. Jandarmi Pază), care a dat raportul D-lui Mareșal asupra lucrărilor în curs.

Dl. Mareșal s-a interesat de stadiul în care se găsesc lucrările de drumuri și lucrările în curs de la vilă.

14,00 - Dejunul, la care iau parte:

- Doamna și Domnul Mareșal Antonescu,
- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,
- Doamna și Domnul Dr. Bazil Teodorescu.

15,45 - Dl. Mareșal împreună cu invitații fac o plimbare în parcul vilei.

17,45 - Dl. Mareșal Antonescu, însoțit de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu, pleacă cu automobilul la Butimanu.

⁶⁶¹ Nu se confirmă!

⁶⁶² *Registrul istoric*, III, f. 132.

22,00 - Cina împreună cu invitații.

Luni, 22 septembrie 1941^{celxxii}

9,15 - Doamna și Domnul Mareșal Antonescu însoțiți de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu au plecat cu automobilul la București.

10,00 - Sosirea la București.

10,05 - Dl. General Dobre - Chestiunea realizării în înzestrarea armatei. Evoluția industriilor siderurgice și de armament.

10,10 - Dl. General Iliescu - Formarea cadrelor pentru muncă și educația tineretului din invalizi și sergenți.

10,15 - Au fost convocați:

- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Dobre,
- Dl. General Jienescu,
- Dl. General Boițeanu,
- Dl. General Mazarini

cu Secretarii Generali respectivi și Șeful Serviciului Mobilizării și Organizării din Marele Stat Major.

Domnul Mareșal a arătat greșelile mari făcute în ceea ce privește folosirea efectivelor armatei, care au dus la un minim pe front și un maxim înapoi.

A ordonat ca în cel mai scurt timp să se restudieze și să se execute dispozițiile date de Dl. Mareșal, încă cu mult înainte.

Să se ia măsuri pentru începerea funcționării Centrelor de Instrucție pentru ofițeri, subofițeri și trupă.

Să se studieze chestiunea încorporării recruților.

11,25 - Cererile germanilor să fie satisfăcute în limita posibilităților:

- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Dobre.

12,05 - Dl. General Sichițiu: lucru.

12,30 - Dl. Colonel Just. Prezentare de plecare, fiind numit din Atașat Militar, Comandant de Regiment.

12,40 - Dl. Ministru Marinescu: lucru.

14,00 - Dejunul.

15,30 - Domnul Mareșal Antonescu însoțit de către Domnul Colonel Adjutant Mircea Elefterescu se duc cu avionul la Tighina.

17,15 - Dl. Mareșal sosește cu avionul la Tighina, unde este întâmpinat de D-nii:

- General Iacobici,
- General Ramiro Enescu,
- General Pălăngeanu,
- General Popa,
- General Hauffe,
- Etc.

17,30 - Dl. Mareșal discută situația frontului cu Dl. General Iacobici și Dl. General Pălăngeanu.

19,45 - Dl. Eugen Cristescu expune situația siguranței în Transnistria.

20,45 - Masa de seară cu:

- Domnul Mareșal,
- Dl. General Pălăngeanu,
- Dl. General Iliescu,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. Eugen Cristescu⁶⁶³.

Marti, 23 septembrie 1941^{cclxxiii}

9,30 - Dl. General Iliescu: lucru.

10,00 - 14,15⁶⁶⁴

11,00 - Dl. General Ramiro Enescu: lucru.

11,35 - Dl. General Pălăngeanu: lucru.

16,00 - Dl. General Iacobici expune situația frontului.

17,50 - Dl. Col. Borcescu (Șeful Secției Organizării din Marele Cartier General).

Se dau principii pentru reorganizarea armatei.

19,15 - Dl. Colonel Iliescu (Șeful Secției Transporturi)⁶⁶⁵.

Instrucțiuni în vederea noilor transporturi.

20,45 - Masa singur în vagon.

Miercuri, 24 septembrie 1941^{cclxxiv}

9,00 - Dl. General Pălăngeanu: lucru.

10,00 - Dl. General Iacobici cu Șefii de Secții din Marele Cartier General: lucru.

11,35 - Dl. General Hauffe este decorat de către Dl. Mareșal cu ordinul „Mihai Viteazul”
Clasa a III-a.

12,45 - Dl. Cornățeanu: expune situația agricolă din țară⁶⁶⁶.

13,15 - Dejun cu:

- Dl. Mareșal,
- Dl. General Iacobici,
- Dl. General Pălăngeanu,
- Dl. Cornățeanu,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. Maior Zwöller.

20,30 - Masa de seară cu:

- Dl. Mareșal,
- Dl. Colonel Brătescu,
- Dl. Kurt Ziesel - corespondent de război,
- Dl. Helmut Craus - corespondent de război,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. General Pălăngeanu.

⁶⁶³ *Registrul istoric*, III, f. 136 (lista oaspeților, mai redusă).

⁶⁶⁴ La București, ședință a Consiliului de Miniștri prezidată de Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 727-767; *Procese-verbale*, I, f. 9-11; *Registrul istoric*, III, f. 137).

⁶⁶⁵ *Registrul istoric*, III, f. 137.

⁶⁶⁶ *Registrul istoric*, III, f. 138.

Joi, 25 septembrie 1941^{cclxxv}

3,50 - Aviația sovietică bombardează orașul Tighina și comuna Gâsca, fără rezultate însă.

9,00 - Dl. General Pălăngeanu,

- Dl. Lt. Col. Dumitrescu (Drumuri),
- Dl. Lt. Col. Marinescu Cezar (Șeful Bir. Informații),
- Dl. Comandor Pădure (Șeful Secției II Aero),
- Dl. Lt. Comandor Dumitrescu (Of. leg. Marină),
- Dl. General Enescu Ramiro,
- Dl. General Jienescu.

11,15 - Dl. Lt. Col. Dumitrescu (Drumuri)

- Dl. Maior Marin,
- Dl. Ing. Panaitescu Florin⁶⁶⁷

S-a discutat în privința podului de la Tighina.

13,00 - Dejunul singur în vagon.

14,30 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. General Pălăngeanu și Col. Adj. Mircea Elefterescu vizitează spitalul din Tighina, după care inspectează podul de la Varnița.

19,00 - Trenul special cu Dl. Mareșal se deplasează la Chișinău.

20,00 - Dl. Mareșal ia masa singur în vagon.

Vineri, 26 septembrie 1941^{cclxxvi}

Suntem în gara Chișinău.

10,00 - S-a discutat situația celor trei provincii sub toate aspectele (administrativ, comercial, agricol, industrial etc.):

- Dl. General Calotescu,
- Dl. General Voiculescu,
- Dl. Alexianu.

13,00 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu inspectează un depozit de la periferia orașului Chișinău.

14,00 - Dl. Mareșal

- Dl. General Calotescu,
- Dl. General Voiculescu,
- Dl. Alexianu.

16,00 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. General Voiculescu și de Col. Adj. Mircea Elefterescu au vizitat Spitalul Militar al C. 3 A. și Spitalul German pentru boli interne.

20,00 - Masa singur în vagon.

21,00 - Trenul D-lui Mareșal pleacă la Arciz, fiind însoțit din partea Misiunii Germane de către Dl. Colonel Bațiuș.

Sâmbătă, 27 septembrie 1941^{cclxxvii}

9,30 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. General Voiculescu și de Col. Adj. Mircea Elefterescu au plecat în mașini spre a inspecta administrativ comunele din sudul Basarabiei.

9,55 - În comuna **Pavlovska** inspectează câteva locuințe de țărani, postul de jandarmi,

⁶⁶⁷ *Registrul istoric*, III, f. 138 verso.

primăria, o biserică etc.

- populație săracă,
- locuințe murdare,
- postul de jandarmi și biserica foarte curate.

11,25 - În comuna **Tătăraști** s-au găsit biserica, spitalul și școala foarte murdare, lipsă de organizare și completă indiferență din partea autorităților. Lefurile neplătite pe luna august.

14,50 - În comuna **Tuzla** s-a discutat cu autoritățile locale de nevoile satului din toate punctele de vedere.

Se ia dejunul la notarul comunei.

17,10 - Se inspectează pichetul de grăniceri din comuna Budachi-Cordon, precum și sanatoriul grănicerilor.

19,30 - Ajungem în Cetatea Albă. Sunt convocate toate oficialitățile militare și civile din oraș.

Se discută cu fiecare părțile administrative ce-i privesc, dându-se și soluțiile pentru fiecare caz în parte.

21,30 - Se ia masa la Dl. Prefect Petre Petrescu.

Plecăm cu trenul din Cetatea Albă la Arciz.

Duminică, 28 septembrie 1941^{celxxviii}

8,00 - Sosește trenul special în Arciz.

9,50 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. General Voiculescu și suita respectivă pleacă în mașini la Chilia Nouă.

12,00 - La Chilia Nouă, Dl. Mareșal este întâmpinat cu pâine și sare de către Primar și oficialități.

Se ține o conferință administrativă cu persoanele oficiale administrative din județ.

Dl. Amiral Gheorghiu supune D-lui Mareșal programul călătoriei la Vâlcov.

13,00 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. General Voiculescu, Dl. Amiral Gheorghiu, suita și persoanele administrative din județ se îmbarcă în Monitorul „Kogălniceanu” și se deplasează la Vâlcov.

Pe vapor se ia dejunul.

14,55 - La Vâlcov, Dl. Mareșal este întâmpinat de Primar și oficialități, cu pâine și sare.

Se vizitează Catedrala și diferite locuințe ale locuitorilor, precum și primăria, telefoanele, jandarmeria etc.

Dl. Mareșal rămâne mulțumit de cele constatate.

16,30 - Plecăm din Vâlcov pe același monitor la Ismail.

21,40 - Sosim la Ismail.

Luăm masa la Primarul Fărcășanu.

Dl. Mareșal rămâne peste noapte în locuința Primarului din Ismail.

Luni, 29 septembrie 1941^{celxxix}

8,30 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. General Voiculescu, Dl. Amiral Gheorghiu, suita și persoanele oficiale din Ismail asistă la slujba religioasă de la Catedrala din Ismail.

Slujba a fost oficiată de Episcopul Policarp cu 12 preoți.

La terminarea slujbei, episcopul, în puține cuvinte, a elogiat persoana D-lui Mareșal.

9 - 11,45 - Dl. Mareșal vizitează orașul Ismail: Parcul, Liceul de Fete, Cercul Militar, Prefectura și Primăria, asistența Socială, Dispensarul Crucii Roșii, Silozul, Tribunalul,

Depozitul de Alimente, Spitalul și Piața.

Dl. Mareșal a dat instrucțiuni de reducerea corespondenței și de organizarea și centralizarea spitalelor, care înghite astăzi prea mult personal. A donat Primăriei lei 50 000 pentru nevoile populației.

13,00 - S-a vizitat Catedrala din Bolgrad.

13,30 - Dejun cu Dl. General Voiculescu și Dl. Col. Bațiug.

14,00 - Trenul special a plecat la Ghidighici.

21,20 - Ajungem la Ghidighici.

Marti, 30 septembrie 1941^{celxxx}

9,15-15,00⁶⁶⁸

Suntem în Ghidighici.

10,00 - Dl. General Pălăngeanu cu Șefii de Secții din Marele Cartier General supune D-lui Mareșal situația frontului.

12,00 - Valorificarea produselor agricole și colectarea ouălor păsărilor, cartofilor etc. Consiliu Economic cu:

- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Voiculescu,
- Dl. Subsecretar de Stat Negel,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Melinte.

14,00 - Dejun cu:

- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Voiculescu,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Subsecretar de Stat Negel,
- Dl. Melinte.

15 - 16,30 - Dl. Mareșal, însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu, face o plimbare pe jos în jurul gării Ghidighici.

16,45 - Conferință cu Dl. General Iacobici și Dl. General Pălăngeanu, cu privire la situația de pe front⁶⁶⁹.

18,30 - Dl. General Hauffe, sosit de la Berlin, supune D-lui Mareșal rezultatul călătoriei. Asistă și Dl. Colonel Bassenge.

Dl. Colonel Bațiug se prezintă de plecare.

20,30 - Masa cu:

- Dl. General Enescu,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. Colonel Brătescu,
- Dl. Maior Zwöllner,
- Dl. Colonel Bassenge.

⁶⁶⁸ La București, ședința Consiliului de Miniștri, prezidată de M. Antonescu (vezi *Stenogramele...*, IV, p. 767-832; *Procese-verbale*, I, f. 9-11; *Registrul istoric*, III, f. 137).

⁶⁶⁹ *Registrul istoric*, III, f. 142.

Miercuri, 1 octombrie 1941^{clxxxii}

8,30 - Doamna Mareșal Antonescu vizitează la tren pe Dl. Mareșal.

10,20 - Sunt chemate în audiență persoanele de mai jos, pentru a primi instrucțiuni în privința administrației carierelor de piatră:

- Dl. Ing. Bușilă,
- Dl. Ing. Profiri (Dir. Drumurilor),
- Dl. Ing. Zamfirescu (Dir. Soc. „Via”),
- Dl. Ing. Ghețu (Dir. Lucrări Publice în Basarabia),
- Dl. Lt. Ing. Nicolae Ștefan (Inspector General la Drumuri),
- Dl. Lt. Col. Dumitrescu (Șeful Bir. Drumuri M.C.G.).

14,00 - Dejunul cu:

- Dl. Ministru Bușilă,
- Dl. General Hauffe.

16,40 - Dl. General Hauffe.

- Dl. Colonel Brătescu.
- Dl. Maior Zwöller.

17,10 - Dl. General Pălăngeanu.

- Dl. Lt. Colonel Dinulescu.

17,30 - Domnul Mareșal face o plimbare cu mașina împrejurul gării Ghidighici.

18,35 - Conferință cu:

- Dl. General Pălăngeanu,
- Dl. Colonel Borcescu,
- Dl. Col. Davidescu⁶⁷⁰,
- Dl. Int. General Lisievici (Șeful Serv. Subzistență),
- Dl. Int. General Gheorghiu⁶⁷¹.

20,30 - Masă cu:

- Doamna și Domnul Mareșal,
- Doamna și Domnul Teodorescu,
- Dl. General Pălăngeanu,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. Colonel Brătescu⁶⁷².

⁶⁷⁰ **Radu Davidescu** (1897- ?) - colonel, șeful Cabinetului Militar al Conducătorului Statului (2 octombrie 1941-23 august 1944), excelent organizator și slujitor al Mareșalului Antonescu, mult apreciat de acesta. După 23 august 1944, R. D. a fost, se înțelege, îndeaproape anchetat sau a compărut ca martor în proceselor unor ex-demnitari (generalii Gh. Jienescu, și Constantin Șt. Constantin, Mircea Vulcănescu, prof. Petre Strihan ș.a.), depozițiile sale constituind - după cum se consemnează, de pildă, în decizia criminală nr. 27 a Curții de Apel București/6 februarie 1948 - probe în favoarea acuzaților (*Antonescu, Mareșalul României*, I, p. 609 și urm.). Pentru prima dată, R. D. a fost investigat la 5 martie 1945, când a dat și o **declarație** asupra rosturilor sale ca șef al Cabinetului Militar (vezi Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, p. 506-507).

⁶⁷¹ *Registrul istoric*, III, f. 144.

⁶⁷² La București, în cursul zilei s-a reunit Consiliul de Miniștri, prezidat de M. Antonescu (comunicatul 280, în *Registrul istoric*, III, f. 143-144).

Joi, 2 octombrie 1941^{cclxxxii}

9,30 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. General Voiculescu și Dl. General Vasiliu în mașini au plecat spre a vizita orașul Orhei.

11,00 - Dl. Mareșal descinde la Prefectură, unde aduce la cunoștința tuturor oficialităților modul cum trebuie condusă administrația în județ.

Vizitează ulterior:

- Liceul Industrial de Băieți,
- Gimnaziul teoretic „Vasile Lupu”,
- Biserica.

14,30 - Dl. Mareșal întorcându-se din inspecție, ia dejunul cu D-na Mareșal și patru Doamne de la Consiliul de Patronaj.

15,45 - Dl. Mareșal prezidează conferința celor de mai jos:

- Dl. Guvernator Alexianu,
- Dl. Guvernator General Voiculescu,
- Dl. General Pălăngeanu,
- Dl. General Ghineraru,
- Dl. General Dr. Negoescu,
- Dl. Colonel Davidescu.

20,30 - Domnul Mareșal ia masa singur în vagon.

Vineri, 3 octombrie 1941^{cclxxxiii}

11,00 - Dl. Mareșal, însoțit de Dl. Glod, fostul Prefect al Jud. Lăpușna, Dl. Lt. Col. rez. Georgescu, actualul Prefect al Jud. Lăpușna și Col. Adj. Mircea Elefterescu etc., a plecat să viziteze comunele: Strășeni și Vorniceni.

11,20 - Ajungem în Strășeni, unde Dl. Mareșal vizitează: Primăria și Dispensarul. A rămas foarte mulțumit de tot ceea ce a văzut.

12,30 - În Vorniceni vizitează: Primăria, Dispensarul, Dispensarul Veterinar, Moara și Sanatoriul Tuberculoșilor.

14,00 - Dejunul cu fostul și actualul Prefect al Jud. Lăpușna.

18,00 - Dl. General Pălăngeanu prezintă situația de pe front.

19,00 - Sunt primiți în audiență:

- Dl. General Pălăngeanu,
- Dl. Int. General Gheorghiu,
- Dl. Colonel Orezeanu,
- Dl. Lt. Col. Ciochină,
- Dl. Păunescu (Subdirector General C.F.R.)⁶⁷³.

21,00 - Masa, singur în vagon.

Sâmbătă, 4 octombrie 1941^{cclxxxiv}

9,30 - Sunt primiți în audiență:

- Dl. General Voiculescu,
- Dl. Col. Dobjanschi,

⁶⁷³ *Registrul istoric*, III, f. 146.

- Dl. Lt. Col. Pohvanță (Șeful Justiției Militare din Basarabia),
- Dl. Colonel Meculescu (Insp. Jandarmeriei),
- Dl. Maior Caraș (Șeful Leg. Jandarmi Lăpușna),
- Slt. Rez. Dr. Maftei Vasile⁶⁷⁴.

Discută asupra:

- Carierei de piatră „Ghidighici”,
- populația ostilă din Miclăușeni, Dolna și Lozova.

10,50 - Dl. Mareșal, însoțit de Dl. Prefect Glod și suita respectivă, a plecat cu mașina spre București.

12 - 12,45 - Dl. Mareșal vizitează „Pepiniera Bucovăț” pe care a găsit-o complet dezorganizată.

14,00 - Dejunul cu:

- Dl. General Iacobici,
- Dl. General Pălăngeanu,
- Dl. Colonel Davidescu,
- Căpitan Nette.

15,30 - Trenul special cu Dl. Mareșal pleacă la București.

Duminică, 5 octombrie 1941^{celxxxv}

6,21 - Trenul ajunge la Ploiești. Dl. Mareșal descinde din vagon și pleacă cu mașina la Predeal.

8,30 - Sosirea la Predeal. Au fost prezenți la sosire următorii:

- Dl. Col. Greceanu, Prefectul jud. Prahova. Dl. Mareșal se interesează de starea de spirit din județ;
- Dl. Lt. Col. Schipor Alex. - C-dtul Leg. Jud. Prahova;
- Maior Rădulescu Gh. - C-dtul Grupului de Pază din Predeal (Vila D-lui Mareșal).

Dl. Mareșal rămâne câteva minute în grădină, iar apoi iese și vizitează cotețul de păsări și sera nou construită.

Inspectează, de asemenea, drumul de auto - în curs de construcție - și ordonă să se prezintă D-sale, Dl. Ing. Nicolau, șeful antreprizei.

10,10 - Primește pe Dl. Ing. Nicolau, cu care se întreține 15 minute.

12,00 - Sosesc la Predeal: D-na Mareșal, Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu, D-na și Dl. Dr. Bazil Teodorescu, D-na Niculescu și D-na Goga.

13,00 - Dl. Prof. Arhitect Iotzu.

13,40 - Dejunul împreună cu: D-na Mareșal, D-na Goga, D-na Niculescu, D-na și Dl. Dr. Bazil Teodorescu.

16,30-18,30⁶⁷⁵ -

17,00 - Sosesc Dl. General Hauffe și Dl. Col. Brătescu, care rămân până la ora 18,40.

19,30 - D-na și Dl. Mareșal, însoțiți de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu și de Dl. Arhitect Iotzu, merg pe jos până aproape de gară, reîntorcându-se la vilă la ora 20,30.

21,00 - Cina la care iau parte:

- D-na și Dl. Mareșal,
- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,
- Dl. Arhitect Iotzu.

⁶⁷⁴ *Registrul istoric*, III, f. 146.

⁶⁷⁵ La București, reuniunea Consiliului de Aprovizionare, prezidată de M. Antonescu (*Procese-verbale*, I, f. 13-14).

Luni, 6 octombrie 1941^{celxxxvi}

10,20 - Sosirea D-lui Col. Grigoriu, Primarul orașului.

10,40 - Dl. General Vasiliu, Insp. General al Jandarmeriei, chemat telefonic de către Dl. Mareșal, pentru a discuta privitor la hrana de proastă calitate ce se servește subofițerilor și trupei ce face de pază la vila D-lui Mareșal.

12,30 - Dl. Mareșal Antonescu pleacă cu automobilul la palatul Regal din Sinaia, unde rămâne până la ora 13,30 când iese și pleacă spre București.

15,15 - Dl. Mareșal sosește cu mașina de la Predeal.

15,20 - Dl. Int. General Cuzen primește instrucțiuni de la Dl. Mareșal cu privire la niște anchete ordonate.

16,10 - Dl. General Hauffe supune D-lui Mareșal o scrisoarea primită de la Cancelarul Hitler.

16,30 - Consiliu de Aprovizionare⁶⁷⁶, la care au participat:

- Membrii Guvernului,
- Dl. General R. Modreanu - Primarul General al Capitalei,
- Dl. General C. Calotescu - Guvernatorul Bucovinei,
- Dl. General C. Constantin⁶⁷⁷ - Secretar General S.S.I.A.A.,
- Dl. Gh. Minescu - Secretar General Ministerul Economiei Naționale,
- Dl. Col. T. C. Orezeanu - Director General C.F.R.,
- Dl. Ing. C. Orghidan - Președintele Camerei de Comerț și Industrie,
- Dl. C. Garoflid - Președintele Uniunii Sindicale Agricole,
- Dl. Nerva Stoica - Director în Ministerul Economiei Naționale,
- Dl. Em. Antonescu - Președintele Uniunii Sindicatelor Viticole,
- Dl. Mișuț Marin - Secretar General Camera de Comerț,
- Dl. Col. Teohari - ajutor de Primar al Capitalei.

Consiliul s-a ocupat de problema aprovizionării regiunilor lipsite de alimente.

Dl. Mareșal a ordonat înființarea în Capitală a depozitelor de desfacere cu amănuntul a lemnului de foc.

S-au dat dispozițiuni ca alimentele de primă necesitate să fie colectate în regiunile unde se găsesc în cantități mari, cu prețuri modice și totuși remuneratorii pentru producători și repartizarea lor în locuințele unde sunt lipsuri, precum și reglementarea transporturilor acestor alimente, înlăturându-se astfel orice posibilitate de speculă.

19,15 - Dl. Cretzianu: chestiuni personale⁶⁷⁸.

19,30 - Dl. Mareșal pleacă cu automobilul la Butimanu.

21,00 - Sosirea la Butimanu.

21,10 - Cina la care iau parte:

- Doamna și Domnul Mareșal,
- Dl. Vice-Președinte Mihai Antonescu,
- Doamna și Domnul Dr. Bazil Teodorescu.

⁶⁷⁶ Vezi *Stenogramele...*, V, București, 2001, p. 1-20; *Procese-verbale*, I, f. 15-16; *Registrul istoric*, III, f. 148-149 (comunicatul 281).

⁶⁷⁷ **Constantin Șt. Constantin** - general pensionar, subsecretar de stat al Ministerului Aprovizionării (1941-1943), sub comuniști fiind hăituit și condamnat de Curtea de Apel din București prin decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la 10 ani temniță grea (*Antonescu, Mareșalul României*, I, p. 625-627).

⁶⁷⁸ *Registrul istoric*, III, f. 149.

Marti, 7 octombrie 1941^{cclxxxvii}

9,00 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu pleacă cu mașina de la Butimanu spre București.

10,15 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu vizitează Piața „Obor”, interesându-se de prețuri.

Ulterior vizitează câteva magazine cu coloniale din șoseaua Ștefan cel Mare, în același scop.

11,10 - Sosește la Președinție.

11,15 - Dl. General Radu Rosetti este primit pentru lucru.

11,30 - Consiliul de Aprovizionare⁶⁷⁹ la care iau parte membrii guvernului împreună cu D-nii:

- General R. Modreanu - Primarul General al Capitalei,
- General C. Constantin - Secretar General S.S.I.A.A.⁶⁸⁰,
- G. Minescu - Secretar General al Subsecret. de Stat al Aprovizionării,
- General N. Bădescu - Comisar General pentru aprovizionarea cu lemne,
- Colonel T. C. Orezeanu - Dir. General C.F.R.,
- Colonel D. Teohari - ajutor de Primar al Capitalei,
- Colonel Sireteanu⁶⁸¹ - Dir. Intendenței din S.S.I.A.A.

Dl. Mareșal a dat dispozițiuni pentru intensificarea arăturilor de toamnă și însămânțărilor.

D-sa a arătat rezultatele inspecției făcute marți dimineața în Piața Obor, ordonând a se lua măsuri de internare în lagăr a speculanților.

Dl. Mareșal a cerut Ministerului Economiei Naționale să întocmească o situație cu necesitățile de alimente pentru toate județele, urmând ca apoi aceste nevoi să fie acoperite din producția excedentară a altor județe.

16,20 - Dl. Profesor Cornățeanu. Primește instrucțiuni privitoare la transportul grâului și sfeclei din Transnistria în țară.

17,00 - Dl. Ion Mihalache⁶⁸²: chestiuni personale.

17,45 - Dl. Edo Bulat, Ministrul Croației: Prezentare.

18,40 - Dl. Prof. Cornățeanu.

- Dl. Lascăr (Dir. Pescăriilor).
- Dl. Ștefănescu-Grivița (Dir. Fabricii de Conserve Grivița).
- Dl. Leon Rădulescu⁶⁸³.

În chestiunea fabricii de conserve de pește de la Cetatea Albă.

19,50 - Dl. Mareșal, însoțit de Dl. Ministru Mihai Antonescu, pleacă cu automobilul de la București la Butimanu.

21,10 - Sosirea la Butimanu.

21,30 - Cina, având invitați pe Doamna și Domnul Dr. Bazil Teodorescu.

⁶⁷⁹ *Vezi Stenogramele...*, V, p. 20-52; *Procese-verbale*, I, f. 15-16.

⁶⁸⁰ Subsecretariatul de Stat al Înzestrării și Administrării Armatei.

⁶⁸¹ **Christofor Sireteanu** - colonel, directorul Intendenței din Subsecretariatul de Stat al Înzestrării și Administrării Armatei.

⁶⁸² Ion Mihalache

⁶⁸³ *Registrul istoric*, III, f. 130 (cu importante modificări).

Miercuri, 8 octombrie 1941^{ecLxxxviii}

- 8,45** - Dl. Mareșal iese în grădină.
9,00 - Dl. Mareșal pleacă cu automobilul la București.
10,00 - Sosirea la București.
10,15 - Se discută situația frontului:
- Dl. General Iacobici,
- Dl. General Hauffe.
11,50 - Dl. Col. Spalcke, noul atașat militar german: audiență de prezentare.
12,00 - În chestiuni economice:
- Dl. Ottulescu,
- Dl. Blessing.
14,00 - Dejunul.
15,30 - În chestiuni economice:
- Dl. Ottulescu,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Fițescu⁶⁸⁴ (Creditul Industrial).
16,50 - Dl. Inginer Bușilă: Chestiunea drumurilor din Basarabia.
17,10 - Dl. Ministru de Interne.
17,50 - Dl. General Stoenescu.
18,45 - Dl. General Hauffe.
- Dl. Colonel von Bernuth.
- Dl. Colonel Ellfeldt⁶⁸⁵.
19,45 - Dl. Mareșal, însoțit de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu, pleacă cu mașina la Butimanu.
20,30 - Sosirea D-lui Mareșal la Butimanu.
21,30 - Cina la care participă ca invitați Doamna și Domnul Dr. Teodorescu.

Joi, 9 octombrie 1941^{ecLxxxix}

- 9,00** - Domnul Mareșal Antonescu, însoțit de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu, pleacă cu automobilul spre București.
10,00 - Dl. Mareșal sosește cu mașina de la Butimanu.
10,15 - Dl. Prof. Ionescu-Sisești: Se discută de grâu și porumb de sămânță în Transnistria. Plantele de cauciuc. Organizarea obștiilor țărănești.
11,15 - Dl. Prof. Alex. Oteteleşeanu.
11,40 - Dl. General Iacobici: primește instrucțiuni cu privire la front.
11,45 - Chestiunea efectivelor.
- Chestiunea aprovizionărilor.
- Chestiunea obligațiilor economice în Germania, cu:
- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Mazarini,
- Dl. General Constantin,

⁶⁸⁴ **Ioan N. Fițescu** (1888- ?) - jurist de renume, profesor universitar, ministru al Economiei Naționale (1942). Sub comuniști, închis temporar.

⁶⁸⁵ *Registrul istoric*, III, f. 151 (cu modificări).

- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Negel.
- 12,50** - Dl. Ministru Grigorcea - Roma.
- 13,10** - Dl. Ministru Hiott - Franța.
- 13,15** - Dl. Ministru Buzdugan - Zagreb⁶⁸⁶.
- 14,00** - Dejun.
- 17,30** - Dl. Dr. Lupu.
- 17,55** - Dl. Comandor Antonescu.
- 18,10** - Dl. Eugen Cristescu.
- 18,30** - Dl. Mareșal Antonescu pleacă cu automobilul la Butimanu.
- 20,30** - Sosirea la Butimanu.
- 21,00** - Cina împreună cu:
 - Doamna Mareșal,
 - Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,
 - Doamna și Domnul Dr. Bazil Teodorescu.

Vineri, 10 octombrie 1941^{cxex}

- 9,00** - Domnul Mareșal Antonescu, însoțit de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu, pleacă cu automobilul la București.
- 10,15** - Dl. Mareșal sosește cu mașina de la Butimanu.
- 10,20** - I.P.S. Mitropolit Bălan.
- 11,20** - Dl. General Zaharescu: în chestiunea fortificațiilor.
- 11,40** - În chestiunea Timocului:
 - Dl. G. Popovici,
 - Dl. Dr. Lupu.
- 12,00** - Dl. General Manolache: chestiuni personale.
- 12,10** - Dl. General Hauffe: în chestiunea frontului.
- 13,00** - Dl. Ministru Tomescu.
- 14,00** - Dejunul.
- 16,40** - Dl. Vaida⁶⁸⁷.
- 17,20** - În chestiunea soldelor ofițerești:
 - Dl. General Pantazi,
 - Dl. General Mazarini,
 - Dl. General Stoenescu,
 - Dl. Int. Lt. Col. Frângulea,
 - Dl. Colonel Aramă.
- 17,50** - Dl. Manolescu-Strunga. Primește însărcinarea pentru colectarea alimentelor din diferite județe⁶⁸⁸.
- 19,30** - Domnul Mareșal Antonescu pleacă cu automobilul la Butimanu.
- 20,35** - Domnul Mareșal Antonescu însoțit de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu sosesc la Butimanu.
- 20,55** - Cina la care participă:

⁶⁸⁶ *Registrul istoric*, III, f. 153.

⁶⁸⁷ Al. Vaida-Voievod (în *Registrul istoric*, III, f. 155 nu este menționat).

⁶⁸⁸ *Registrul istoric*, III, f. 155.

- Doamna și Domnul Mareșal,
- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,
- Doamna și Domnul Dr. Bazil Teodorescu.

Sâmbătă, 11 octombrie 1941^{cxci}

- 8,45** - Dl. Mareșal iese puțin în grădină.
9,00 - Micul dejun.
9,15 - Dl. Mareșal pleacă spre București însoțit de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu.
10,10 - Dl. Mareșal sosește cu mașina de la Butimanu
10,15 - Dl. Ministru de Interne.
10,30 - Adunarea Prefecților: Recomandațiuni cu privire la administrația județelor.
11,30 - Pentru cercetarea unui caz de speculă:
 - Dl. Lt. Col. Velciu,
 - Dl. Procuror General Gheorghiade.**12,25** - Chestiuni administrative:
 - Dl. General Pantazi,
 - Dl. General C. Constantin,
 - Dl. General Sichitiu,
 - Dl. Ministru de Interne,
 - Dl. Ministru Marinescu,
 - Dl. Col. Orezeanu,
 - Dl. Col. Ciurea - Prefectul jud. Ilfov,
 - Dl. Col. Greceanu - Prefectul jud. Prahova⁶⁸⁹.**15,00** - Dl. Mareșal Antonescu însoțit de Doamna Mareșal și de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu au plecat la Predeal.
18,05 - Sosirea la Predeal.
La sosire Dl. Mareșal Antonescu a fost întâmpinat de către:
 - Dl. Col. Grigoriu - Primarul orașului Predeal,
 - Dl. Maior Rădulescu - C-șeful Grupului de Pază și
 - Dl. Ing. Nicolau, șeful lucrărilor de drumuri.Dl. Mareșal se întreține cu Dl. Col. Grigoriu, cerând diferite lămuriri.
19,00 - Dl. Mareșal inspectează lucrările ce se fac la vila D-sale.

Duminică, 12 octombrie 1941^{cxcii}

- 7,00** - Dl. Mareșal a ieșit pe terasă.
7,55 - Micul dejun.
10,00 - Dl. Mareșal iese în grădină.
13,00 - Doamna și Domnul Mareșal însoțiți de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu merg cu automobilul la Palatul Regal din Sinaia.
Au fost întâmpinați de către M. M. L. L. Regele și Regina și conduși la Stâna Regală, unde s-a servit dejunul, rămânând până la ora 15,20, când se întorc la Castelul „Pelișor”.
15,25 - Întoarcerea la Predeal.

⁶⁸⁹ *Registrul istoric*, III, f. 157.

17,15 - Dl. Colonel Davidescu însoțește pe Dl. General Matzky, Șeful Bir. 2 din M.C.G. german.

18,30 - Dl. General Hauffe.

- Dl. Colonel Brătescu.

20,00 - Cina la care iau parte:

- Doamna și Domnul Mareșal Antonescu,

- Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu,

- Dl. Colonel Davidescu,

- Dl. General Matzky,

- Dl. Căpitan Adj. Gunther.

Luni, 13 octombrie 1941^{ccxciii}

În cursul dimineții, Domnul Mareșal Antonescu nu părăsește casa, fiind ninsoare abundentă.

13,45 - Domnul Mareșal, însoțit de Doamna Mareșal și de Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu, pleacă cu automobilul la București.

16,15 - Sosirea la București.

17,00 - Dl. General Jienescu: Informațiuni din călătoria făcută în Germania. Prezintă o scrisoare a Mareșalului Goering, prin care elogiază felul cum s-a comportat aviația română în război, dându-i în dar D-lui Mareșal Antonescu un avion „Fieseler - Storch”.

17,50 - Dl. General Iacobici și Dl. General Hauffe: expun situația de pe front.

18,30 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

19 - 21 - Măsuri administrative. Au fost convocați următorii:

- Dl. General Pantazi,

- Dl. Amiral Păiș,

- Dl. General Sichițiu,

- Dl. General Mazarini,

- Dl. General Popescu (Ministrul de Interne),

- Dl. Ministru Marinescu,

- Dl. Ministru Dr. Tomescu,

- Dl. Ministru Ing. Bușilă,

- Dl. Ing. Lascăr P.A.R.I.D.,

- Dl. Dr. Bușniță,

- Dl. General Modreanu (Primar General al Capitalei),

- Dl. Col. Orezeanu.

21,30 - Masa.

Marți, 14 octombrie 1941^{ccxciv}

10,30 - Dl. General Pălăngeanu. Supune D-lui Mareșal programul primirii tineretului german la Breaza.

10,40 - Dl. Dr. Dănulescu - Ministrul Muncii

11,10 - Dl. General Iacobici: Instrucțiuni pentru front.

11,20 - Dl. General Jack Popescu: Informațiuni interne.

12 - 14 - Domnul Mareșal, însoțit de Dl. Col. Adj. rez. M. Elefterescu, inspectează cantinele următoare:

- Cantina din Str. Văcărești 41,
 - Cantina din Colentina 23,
 - Depozitele „Soc. Frigul”,
 - Piața Colentina,
 - Cantina de la Halele Centrale.
- 14,00** - Depune jurământul Dl. Luciliu N. Ștefănescu, Președintele Secției a IV-a din Înalta Curte de Casație și Justiție.
- 14,30** - Dejunul.
- 17,20** - În cheștiunea cantinelor și aprovizionărilor:
- Dl. General Pantazi,
 - Dl. General Modreanu,
 - D-na Stănescu - Dir. Cantinei din Str. Văcărești nr. 41,
 - D-na Tudor - Dir. Cantinei Colentina 23,
 - Dl. Mihail Rolescu - Subdirector Soc. „Frigul”.
- 18,10** - Dl. Cornățeanu: Informează pe Dl. Mareșal de situația agricolă din Transnistria.
- 18,40** - Dl. Ministru al Turciei: Se prezintă fiind înapoiat din Turcia.
- 18,55** - Dl. Colonel Orezeanu: Controlul transporturilor economice.
- 19,10** - Dl. Arhitect Iotzu⁶⁹⁰.
- 20,30** - Cina.

Miercuri, 15 octombrie 1941^{ccxv}

- 11,00** - Dl. General Petala: cheștiuni personale.
- 11,40** - În cheștiunea procentului răniților de pe front:
- Dl. General Pantazi,
 - Dl. General Mazarini,
 - Dl. General Saidac.
- 12,15** - Dl. Vicepreședinte Mihai Antonescu.
- Dl. Vântu.
- 12,40** - Dl. General Stoenescu: lucru
- 14,00** - Dejunul.
- 15 - 16,45** - Dl. Mareșal însoțit de Dl. Col. Adj. M. Elefterescu s-au plimbat pe jos până la „Miorița”. La întoarcere a inspectat palatul Președinției.
- 17,00** - În cheștiunea agriculturii, însămânțării și moneda în Transnistria:
- Dl. Guvernator Alexianu,
 - Dl. Cornățeanu.
- 17,30** - Dl. Prof. Ion Petrovici: în cheștiunea pensionării profesorilor universitari.
- 18,00** - În cheștiunea pescuitului la Vâlcov:
- Dl. General Sichitiu,
 - Dl. Lascăr,
 - Dl. Ministru Marinescu,
 - Dl. Amiral Păiș.
- 21,00** - Dl. General Pantazi. În cheștiunea transporturilor carburanților pentru Capitală⁶⁹¹.
- 21,30** - Masa.

⁶⁹⁰ *Registrul istoric*, III, f. 159 (lista oaspeților cuprinde 20 de persoane !).

⁶⁹¹ *Registrul istoric*, III, f. 160.

Joi, 16 octombrie 1941^{ccxcvi}

- 10,30** - Dl. General Rosetti. Raportează modul cum a fost primit „Tineretul German” la Breaza.
12,00 - I.P.S.S. Patriarh Nicodim.
12,25 - Dl. Ministru Oteteleșeanu. În chestiunea școalelor.
12,45 - Dl. Procuror Gheorghiaș. Raportează rezultatul cercetărilor făcute cu privire la speculă.
13,50 - Dl. Ministru Killinger.
14,30 - Dejunul.
16-17 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. Ministru Mihai Antonescu fac o plimbare prin Cișmigiu.
17,00 - Dl. Guvernator Alexianu.
18,15 - Prezentare:
- Dl. General Ali Fuad Erden - C-dtul Șc. de Război din Turcia
- Dl. General rez. Hüsnü Erket - Publicist critic militar.
19,00 - Dl. Avocat Emil Vasiliu Cluj - În chestiunea evreilor din România⁶⁹².
21,00 - Cina.

Vineri, 17 octombrie 1941^{ccxcvii}

- 11,05** - Dl. Guvernator Alexianu cere mutarea Guvernământului la Odessa.
11,10 - Dl. Ministru de Interne: lucru.
11,40 - Dl. Ing. Const. Brătășanu: Inventator.
12,30 - Dl. Prof. Racoviță⁶⁹³ (Academia Română).
13,00 - Dl. Mareșal primește în sala de recepție felicitări din partea Guvernului⁶⁹⁴ pentru căderea Odesei⁶⁹⁵.
13,15 - Dl. Mareșal însoțit de Guvern iese în balconul Ministerului Afacerilor Străine, fiind ovaționat de public. Muzica militară intonează Imnul Regal Român și Imnurile țărilor aliate.
13,30 - Dl. Guvernator Ottulescu.
- Dl. Caranfil.
- Dl. Demetrescu.
14,05 - Dl. Colonel Mardari⁶⁹⁶
14,30 - Dejunul.
15,25 - Dl. Ministru Mihai Antonescu.
- Dl. Ministru Clodius.
- Dl. Ministru Neubacher.

⁶⁹² *Registrul istoric*, III, f. 161.

⁶⁹³ **Emil Racoviță** (1868-1947) - celebru biolog și speolog, profesor universitar, membru al Academiei Române, al cărei președinte a fost delegat (1926-1929). Membru activ sau de onoare al unor instituții academice străine, comandor al Legiunii de onoare (1936) (Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 441-442).

⁶⁹⁴ Vezi cuvântarea lui Mihai Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 106).

⁶⁹⁵ Din *Răspunsul D-lui Mareșal Antonescu (Registrul istoric*, III, f. 161; ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 115-116; *idem*, dosar 325/1940-1943, f. 114-116): „... *Tot ceea ce pot să vă spun este că eu pot să apar în fața judecății supreme cu credința curată că am vrut să fac numai bine acestui Neam [...] Merg înainte și voi merge în fața istoriei cu conștiința omului care a făcut tot ce omeneste putea face pentru a salva, pentru a ridica, pe culmi înaripate, viața, drepturilor și onoarea unui neam...*”.

⁶⁹⁶ *Registrul istoric*, III, f. 163.

17,00 - Dl. Mareșal, însoțit de Doamna Mareșal și de Dl. Ministru Mihai Antonescu, pleacă cu mașina la Predeal.

19,55 - Sosirea la Predeal, unde sunt întâmpinați de către Dl. Colonel Grigoriu - Primarul orașului și Dl. Maior Rădulescu - Comandantul Grupului de Pază. Dl. Mareșal se întreține 5 minute cu Dl. Col. Grigoriu asupra lucrărilor de drumuri ce se execută în localitate.

20,30 - Cina.

Sâmbătă, 18 octombrie 1941^{cxcviii}

7,00 - Domnul Mareșal iese puțin pe terasă.

10,00 - Dl. Mareșal primește în grădină pe Locot. Vergotti din gara Palatului Regal.

10,30 - Dl. Arhitect Vitezu, Ing. Nicolau și Lt. Zaharescu: se discută asupra lucrărilor ce se execută la casa D-lui Mareșal și la șoseaua ce mărginește vila⁶⁹⁷.

17,00 - Dl. Mareșal iese pe terasă unde rămâne ½ oră.

19,40 - Cina.

Duminică, 19 octombrie 1941^{cxcvix}

11,00 - Dl. Gaiser, proprietarul pensiunii „Timiș”, este primit de Dl. Mareșal.

11,30 - Doamna Goga.

- Dl. von Killinger - Ministrul Germaniei la București.

- Doamna și Domnul Consilier de Legație Steltzer.

13,15 - Dejunul la care iau parte:

- Doamna și Domnul Mareșal,

- Dl. Ministru Mihai Antonescu,

- Domnul Consilier de Legație Steltzer,

- Dl. von Killinger - Ministrul Germaniei.

17,30 - Dl. Ministru al Turciei.

- Dl. Ministru al Croației.

18,10 - Dl. Prof. Iotzu.

20,00 - Cina la care iau parte:

- Doamna și Domnul Mareșal,

- Dl. Ministru Mihai Antonescu,

- Doamna Goga,

- Dl. Arhitect Iotzu.

Luni, 20 octombrie 1941^{ccc}

10,00 - Dl. Profesor Iotzu.

12,10 - Dejunul la care iau parte:

- Doamna și Domnul Mareșal,

- Dl. Ministru Mihai Antonescu,

- Doamna Goga,

- Dl. Arhitect Iotzu.

13,05 - Plecarea din Predeal spre București.

⁶⁹⁷ *Registrul istoric*, III, f. 164.

- 15,30** - Dl. Mareșal se înapoiază cu mașina de la Predeal.
16,15 - Dl. Mareșal lucrează cu Cabinetul Militar.
17,10 - Dl. General Iacobici: Raportează cu privire la cucerirea Odesei.
18,25 - În chestiunea Organizației „Todt”:
- Dl. Lt. Col. Dumitrescu (M.C.G.),
- Dl. Director General Profir (Drumuri).
19,10 - Dl. Colonel Orezeanu.
20,40 - Dl. Ministru Marinescu: în chestiunea ieftinirii cartofilor⁶⁹⁸.
21,15 - Cina.

Marți, 21 octombrie 1941^{ccci}

- 10,00** - Dl. General Zwiedeneck: lucru.
11,20 - În chestiunea aprovizionării cu cereale:
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Subsecretar Stat Negel,
- Dl. Minescu,
- Dl. Mândru - Dir. Oficiului de Valorif. a Cerealelor.
12,00 - Referitor la confecționarea îmbrăcămintei și încălțămintei „Standard” pentru studenți și funcționari în atelierele armatei:
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Ministru Dănulescu,
- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Dobre,
- Dl. General Popescu,
- Int. Lt. Col. Voinescu - Șeful Atel. Conf. Militar.
14,00 - Dejun.
17,00 - În chestiunea evacuării și alimentării spitalelor din întreaga țară:
- Dl. General Pantazi,
- Dl. Ministru Tomescu,
- Dl. General Saidac,
- Dl. General Mazarini.
18,35 - Dl. Prof. I. D. Ștefănescu: chestiuni personale.
18,40 - Dl. General Pantazi.
- Dl. General Dobre.
S-a hotărât:
- Recursul la Curtea Militară de Casare și Justiție se menține.
- Descongestionarea Curții Marțiale de procese care pot fi judecate de instanțele civile.
- Reducerea Curții Marțiale.
- Demobilizarea magistraților civili.
19,00 - Dl. Avocat Victor Baranga: chestiuni personale.
19,10 - Dl. General Voiculescu: lucru.
20,00 - Dl. Ottulescu⁶⁹⁹.
20,30 - Masa.

⁶⁹⁸ *Registrul istoric*, III, f. 165.

⁶⁹⁹ *Registrul istoric*, III, f. 166.

Miercuri, 22 octombrie 1941^{ccci}

- 10,25** - Dl. General Vasiliu.
- Dl. General Pantazi.
Informațiuni din Transnistria. Întreținerea prizonierilor.
- 10,40** - Dl. Gănescu: chestiuni personale.
- 11,10** - Examinarea proiectului de fabricarea coșului „Brătășanu”:
- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Costin Stoicescu (A-dtor delegat B.N.R.),
- Dl. General Stoenescu,
- Dl. Ing. Ghenea (Uzinele Hunedoara),
- Dl. Ing. Brătășanu,
- Dl. Ing. Popp (Dir. General Reșița).
- 12,45** - Nunțiul Papal.
- 13,30** - Dl. General [René] von Courbière: prezentare de plecare.
- 14,15** - Dejunul.
- 17,50** - Conferință cu reprezentanții Ardealului pentru a li se arăta vederile politice ale țării.
- 18,15** - Dl. Col. Spalcke (Atașat Militar).
- 19,30** - Prezentarea ofițerilor germani de legătură care părăsesc țara.
- 19,45** - Dl. Marin Simionescu Râmnicănean.
- 21,00** - Masă la Președinție, dată pentru plecarea D-lui General von Courbière. Iau parte:
- Dl. Mareșal Antonescu,
- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Dl. Ministru Killinger,
- Dl. General von Courbière,
- Dl. Căpitan Meyer,
- Dl. General Hauffe,
- Dl. General Speidel,
- Dl. General Gerstenberg,
- Dl. Colonel Spalcke,
- Dl. Locot. Mein,
- Dl. Dr. Steltzer,
- Dl. Col. Brătescu,
- Dl. Helmut Crous - din propaganda germană,
- Dl. Wetteräu - din propaganda germană⁷⁰⁰.
Dl. Mareșal Antonescu decorează pe Dl. General von Courbière cu Ordinul „Coroana României” Clasa I-a cu spade și panglică de „Virtutea Militară”, iar pe Căpitanul Meyer cu Ordinul „Coroana României”, Clasa 4-a cu spade și panglică de „Virtute Militară”.

Joi, 23 octombrie 1941^{ccci}

- 11,00** - În legătură cu marea industrie:
- Dl. General Pantazi,
- Dl. Ministru Marinescu,

⁷⁰⁰ *Registrul istoric*, III, f. 167 (o listă redusă).

- Dl. Ministru Bușilă,
- Dl. General Dobre,
- Dl. Colonel Orezeanu,
- Dl. Atanasiu (Subdirector General C.F.R.).

13,15 - Dl. General Stoescu: lucru.

14,00 - Dejunul.

17,00 - Dl. General Rosetti: raportează rezultatul Sf. Sinod.

17,50 - Dl. Nicolae Miclescu: chestiuni personale.

18,35 - Dl. Prof. Lupaș: chestiuni personale⁷⁰¹.

Vineri, 24 octombrie 1941^{ccciv}

10,50 - Dl. Eugen Cristescu⁷⁰²: informații.

11,35 - Dl. General Stoescu: lucru.

12,10 - D-na Alexandrina Cantacuzino: chestiuni personale.

13,10 - Dl. General Sichițiu: lucru.

13,40 - Dl. General Pantazi: lucru⁷⁰³.

14,15 - Dejunul.

16,10 - Doamna și Domnul Mareșal pleacă cu automobilul la Predeal.

19,10 - Sosirea la Predeal.

La sosire, Dl. Mareșal este întâmpinat de către Dl. Maior Rădulescu, Comandantul Grupului de Pază.

Sâmbătă, 25 octombrie 1941^{cccv}

10,00 - Domnul Mareșal iese puțin în grădină.

13,00 - Doamna și Domnul Mareșal Antonescu se duc la Palatul Regal din Sinaia, unde sunt invitați la dejun de către M. S. Regele care împlinește azi 20 de ani.

16,00 - Înapoierea la Predeal.

20,00 - Dl. Ministru Mihai Antonescu: sosește cu automobilul de la București.

20,30 - Cina la care participă:

- Doamna și Domnul Mareșal,
- Dl. Ministru Mihai Antonescu.

21,30 - Dl. Med. Cpt. Dr. Drăgănescu (Șeful Spitalului de răniți din Predeal)⁷⁰⁴: chemat de Dl. Mareșal.

⁷⁰¹ *Registrul istoric*, III, f. 168.

⁷⁰² În *Registrul istoric* (III, f. 168 verso), apare: Ing. Cristescu !

⁷⁰³ Omiși Dl. Ing. Pandele și D-na (vezi *Registrul istoric*, III, f. 168).

⁷⁰⁴ După o vizită, în acele zile, la Spitalul Z. I. 303, Mareșalul ar fi consemnat în „Cartea de aur”: „Nu vreau să mor și nu voi muri până ce nu voi întregi ultima brazdă românească pângărită. De altfel, de la Odessa nu mă voi întoarce peste Cernăuți, ci peste Maramureșul Voievodal, la Cluj” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 466/1942, f. 41). Textul respectiv a fost imprimat pe *cărțile poștale* schimbate între luptătorii de pe front și cei dragi de-acasă. Ulterior, mai precis la 31 octombrie 1941, *SSI*-ul a investigat acest caz și a descoperit că textul cu pricina ... lipsea din „Cartea de aur” a Spitalului ! (*ibidem*, f. 43).

Duminică, 26 octombrie 1941^{cccvi}

8,00 - Dl. Mareșal pozează pictorului Isachi Mirea.

13,00 - Dejunul, la care participă:

- Doamna și Domnul Mareșal,
- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Pictorul Isachi Mirea.

14,00 - Doamna și Domnul George Brătianu: vizită.

16,00 - Doamna Goga: vizită.

17,00 - Dl. Prof. Iotzu: sosește cu mașina de la București.

18,00 - D-na și Dl. Inginer Pandele: vizită.

18,15 - Dl. Dr. Lupu: chemat de Dl. Mareșal⁷⁰⁵.

20,00 - Cina, la care participă:

- Doamna și Domnul Mareșal,
- Doamna Goga,
- Dl. Prof. Iotzu,
- D-na și Dl. Inginer Pandely.

21,00 - Dl. Med. Cpt. Dr. Drăgănescu (Șeful Spitalului de Răniți din Predeal): chemat de Dl. Mareșal.

Luni, 27 octombrie 1941^{cccvii}

8,00 - Dl. Mareșal pozează pictorului Isachi Mirea.

9,00 - Dl. Prof. Iotzu: prezintă D-lui Mareșal planurile portalului ce se va executa la vilă.

12,00 - Dejunul, la care participă:

- Doamna și Domnul Mareșal,
- Dl. Profesor Iotzu,
- Pictorul Isachi Mirea⁷⁰⁶.

13,00 - Domnul Mareșal vizitează Spitalul de Răniți din Căminul Funcționarilor (Publici) Financieri - Predeal, unde găsește perfectă ordine.

Se întreține cu răniții.

13,40 - Plecarea spre București.

16,15 - Dl. Mareșal sosește cu mașina, venind de la Predeal.

Marti, 28 octombrie 1941^{cccviii}

10,00 - Dl. General Hauffe: expune situația de pe front.

10,45 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

12,00 - Instrucțiuni cu privire la parada de la 8 noiembrie 1941:

- Dl. General Pantazi,
- Dl. General Niculescu,
- Dl. General Mazarini.

12,45 - Dl. General Iacobici: situația de pe front.

⁷⁰⁵ Vezi nota asupra întrevederii, datată însă greșit 27 octombrie 1941 (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 217).

⁷⁰⁶ *Registrul istoric*, III, f. 170 (nemenționat !).

14,00 - Dejunul.

16,00 - La cinema „ARO” rulează filmul „Războiul Anglo-Bur” în folosul „Crucii Roșii”.

Dl. Mareșal donează suma de 1 000 000 (un milion).

19,20 - Lt. Col. Medeleanu: situația sportului și nevoile lui.

19,30 - Dl. Șerban Baranga: chestiuni personale.

19,40 - Dl. Colonel Cernăianu: în legătură cu convenția cu germanii (regimul trupelor germane din România).

20,10 - Dl. Prof. Moruzi: în chestiunea sanitară de campanie⁷⁰⁷.

Miercuri, 29 octombrie 1941^{cccix}

10,45 - Dl. General Pantazi: lucru.

11,00 - Consiliu pentru planul de sistematizare a Bucureștilor.

12,25 - Dl. General Dr. Negoescu: se prezintă pentru desconcentrare.

12,30 - Dl. General Sichițiu: lucru.

14,00 - Dejunul.

17,00 - Dl. General Pălăngeanu: programul de activitate Breaza.

18,00 - Ministrul Rafaelo Riccardi: prezentare.

18,50 - Dl. General Niculescu: instrucțiuni privitoare la serbarea zilei de 8 noiembrie 1941.

19,20 - Dl. Dr. Pitiș: în chestiunea pescăriilor⁷⁰⁸.

Joi, 30 octombrie 1941^{cccx}

10,15 - Dl. Dr. Tomescu: lucru.

10,45 - Dl. General Iliescu⁷⁰⁹: proiect de lege pentru instrucția premilitarilor.

11,25 - Dl. General Niculescu: ordine cu privire la parada de la 8 noiembrie 1941.

12,00 - Dl. Lu Y Wen - Ministrul Manchouko -lui: prezentare.

14,00 - Dejunul.

15 - 16,30 - Domnul Mareșal, însoțit de Domnul Ministru Mihai Antonescu, a făcut o plimbare pe jos la șosea.

18,00 - Consiliu pentru lichidarea datoriilor dintre Ministerul de Finanțe și Regia Autonomă C.F.R. în intervalul de la 1 aprilie 1936 - 31 martie 1941, cu:

- Dl. General Stoenescu,

- Dl. Vulcănescu,

- Dl. Inginer Bușilă,

- Dl. Colonel Orezeanu.

19,15 - În chestiunea cauciucului:

- Lt. Col. Dragomir,

- Dl. Ing. Brandt⁷¹⁰.

⁷⁰⁷ *Registrul istoric*, III, f. 172.

⁷⁰⁸ *Registrul istoric*, III, f. 174.

⁷⁰⁹ **Victor Iliescu** - general, subsecretar de stat al Educației Extrașcolare, din cadrul Ministerului Culturii Naționale și Cultelor.

⁷¹⁰ *Registrul istoric*, III, f. 175.

Vineri, 31 octombrie 1941^{cccx}

- 10,45** - Supune situația frontului:
- Maior Zöller,
- Căpitan Brinckman,
- Colonel Brătescu.
- 10,55** - Dl. General Stoenescu: lucru.
- 11,00** - Dl. General Calotescu
- Dl. Traian Popovici (primarul din Cernăuți).
- 12,30** - Consiliul Creditului Industrial pentru Bucovina⁷¹¹, cu:
- Dl. General Calotescu,
- Dl. Prof. Pavelescu,
- Dl. Ing. Câmpineanu,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. General Zwiedeneck,
- Dl. Ing. Opran,
- Dl. Ing. Lipăneanu,
- Dl. Prof. Sfințescu⁷¹²,
- Dl. Ottulescu.
- 13,00** - Dl. General Rosetti: lucru.
- 14,00** - Dejunul.
- 14,30** - Dl. Mareșal pleacă cu trenul la Constanța. Au asistat la plecare următorii:
- Dl. General Popescu Dumitru - Ministrul Internelor,
- Dl. General Popescu Jack - Subsecretar de Stat la Ministerul de Interne,
- Dl. General Leoveanu - Directorul Siguranței,
- Dl. General Const. Niculescu - Comandantul Militar al Capitalei,
- Dl. General Gherghe Radu - Prefectul Poliției Capitalei,
- Dl. General Niculescu Cociu - Comandantul Pieței.
Domnul Mareșal Antonescu a fost însoțit în tren de:
- Doamna Mareșal Antonescu,
- Dl. General Vasiliu - Inspector General al Jandarmeriei,
- Maior Adj. Marin Alex.,
- Maior Caloenescu Nic.,
- Jand. Căpitan Georgescu Ioan,
- Jand. Locot. Popescu Nic.,
- Med. Cpt. Dr. Stroescu Gh.
- 17,45** - Sosirea la Constanța, unde Dl. Mareșal a fost întâmpinat de către:
- Dl. General Schwab, C-dtul Diviziei 9 a,
- Dl. Contr. Amiral Constantinescu,
- Dl. Comandant al Garnizoanei,
- Dl. Comandant al Diviziei de Mare,

⁷¹¹ Vezi *Stenogramele...*, V, p. 53-61; *Procese-verbale*, I, f. 16-17; *Registrul istoric*, III, f. 176 (comunicatul 288).

⁷¹² **Duiliu Sfințescu** (1911-2004) - inginer, profesor doctor, specialist de faimă internațională în construcțiile de poduri, *Doctor Honoris Causa* al mai multor universități din lume, stabilit după rebeliunea din ianuarie 1941 în Germania, unde a fost internat la Buchenwald, iar după 1945 a rămas în exilul anticomunist, fiind un declarat antisimist. Publicist și memorialist.

- Dl. Colonel Buzincu, Prefectul jud. Constanța,
- Dl. Rădulescu Dobrogea, Primarul Constanței,
- Dl. Col. Pistoliiu, Insp. Jand.,
- Maior Slăvescu - din Statul Major al Div. 9 a.

19,00 - Sosirea la Mamaia, unde a fost întâmpinat de Dl. Comandor Georgescu.

19,15 - 19,45 - O plimbare pe lângă Mamaia - Rex, pe jos, dus și întors.

19,45 - 20,30 - Vizitarea orașului cu auto, cartierul Central și spre port.

20,30 - 22 - Masa în vagonul salon. Sunt invitați toți ofițerii care au însoțit pe Dl. Mareșal în tren.

Pentru mâine, 1 noiembrie, s-au dat dispozițiuni pentru:

- inspectarea piețelor din Constanța,
- audiența C-dților de M.U. Prefectului și Primarului din Constanța.

Sâmbătă, 1 noiembrie 1941^{cccxii}

6 - 9,30 - Din ordinul Domnului Mareșal s-au inspectat piețele alimentare din Constanța, cu ofițerii de la tren și adjutantul personal: Maior Marin.

Constatările au fost consemnate într-un raport special.

11 - 13 - Dl. Mareșal a primit în audiență de lucru pe:

- Dl. General Schwab, C-dtul Diviziei 9 a,
- Dl. Contr. Amiral Constantinescu - Cdt. Div. de Mare,
- Comandantul Garnizoanei Constanța,
- Dl. Colonel Buzincu, Prefectul județului,
- Dl. Rădulescu Dobrogea, Primarul Municipiului⁷¹³.

S-a discutat:

Cu militarii (C-dții de M.U.):

- dispozitivul tactic,
- efective,
- aprovizionări,
- cazare și cazărțile de iarnă.

Cu autoritățile locale:

- problema alimentației (nevoile județului),
- problema stării de spirit,
- problema arăturilor și însămânțărilor,
- raporturile de frontieră,
- starea orașului; bombardamentul suferit; pagube,
- școlile,
- bisericile,
- exercitarea autorității.

Din cele de mai sus a rezultat următoarele ordine pentru executare:

- **Pentru Marele Cartier General**, cu privire la desconcentrarea părților sedentare ale unităților din Divizia 9 a, Batalionul 460 și 490, ofițerilor de rezervă etc. și intrarea în normal cu efectivele în oameni și animale după intrarea unităților în garnizoanele de iarnă.

- **Pentru Ministerul Economiei Naționale** (Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării) în legătură cu aprovizionarea regiunilor din Dobrogea.

⁷¹³ *Registrul istoric*, III, f. 178.

- **Pentru Cabinetul Militar al Conducătorului Statului**, referitor la facerea propunerilor necesare Germaniei, pentru cumpărarea materialului A.c.A. și de coastă, pentru a elibera trupele germane care le deserveșc.

Cantitățile alimentare strânse sau înregistrate de Comandamentul 2 Teritorial prin centrele de colectare din Dobrogea.

- **Pentru Ministerul Culturii**, în legătură cu începerea cursurilor în școlile din Dobrogea, inclusiv Constanța și Mangalia.

- **Pentru Președinția Consiliului de Miniștri** (Secretariatul General), în legătură cu donația de 2 000 000 lei, pentru Primăria Municipiului Constanța.

13 - 15 - Dejunul, având invitați pe cei foști în audiență, precum și pe:

- Dl. General Vasiliu,
- Dl. Ing. Cristescu (C.F.R.),
- Medic Cpt. Dr. Stroescu.

15 - 16 - Deplasare la Mangalia.

Dl. Mareșal a vizitat și inspectat:

- **Secția de Coastă „Vasile Lupu”** din Reg. Art. Marină, de sub comanda aspirantului de Marină, Coandă Ion.

- **Compania 3 a/R.46 Inf.**, comandată de Cpt. Ianculescu:

- soldații nu răspund precis;
- nu cunosc evenimentele importante la ordinea zilei (războiul);
- n-au făcut nici o tragere de instrucție, nici cu arma, nici cu pușca-mitralieră, nici cu aruncătorul „Brandt”.

A dăruit 2 000 țigări.

- Biserica grecească.
- a stat de vorbă cu 5-6 elevi de școală.
- Muzeul de antichități Mangalia.
- o cârciumă.
- un magazin de zarzavat unde se vindea o varză de 1 kg. cu 12 lei.
- o bodegă care vindea vin luat cu 80 lei, cu 120 lei.
- un magazin cu manufactură, căruia s-a luat 2 facturi pentru verificarea prețurilor.
- o cafenea.
- gimnaziul teoretic: săli de clasă mici; aprovizionarea incompletă.
- Biserica română „Sf. Gheorghe”, unde a donat suma de lei 10 000 (Preot Căciulă).

Primarul (Gh. Aldea) și Preotul (Răsănescu) au însoțit pe Dl. Mareșal și au dat explicațiile necesare.

Pe drum, la înapoiere, 14 care cu fasole ale Cpt. rez. Jiroveanu, mergeau la gara Mangalia din satul Pervelia.

S-a dat ordin Prefectului să se cerceteze: pentru cine și de unde colectează acesta fasolea, și cu a cui autorizație.

A donat 1 000 țigări pentru Secția Germană de tunuri pentru apărarea coastei.

La Tuzla, Domnul Mareșal a vizitat gospodăria colonistului oltean Gheorghe Vitalia, care era foarte mulțumit de recolta anului acesta.

Avea 7 ha pământ, pe care în 4 ani de muncă le achitase. Recolta pe anul acesta:

- 1 000 dal. floarea soarelui a 12,40 lei kg,
- 3 000 kg. porumb,
- 1 000 kg. grâu.

18,30 - 19,30 - Constanța:

- O plimbare pe dig până la far, apoi vizitarea orașului spre port, pe jos.
- La Căminul Ofițerilor „Carol I” a inspectat Secția Germană de apărarea Coastei, unde a donat 1 000 țigări.

20,30 - Masa la vagon. Invitați:

- Dl. General Vasiliu,
- Dl. Comandor Slăvescu,
- Med. Cpt. Dr. Stroescu,
- Ing. Cristescu C.F.R.

Duminică, 2 noiembrie 1941^{cccxiii}

6,50 - Doamna Mareșal pleacă cu automobilul la București.

9,30 - Plecarea cu automobilul spre Jurilovka. Însotăște:

- Prefectul județului Constanța,
- Comandantul Flotei Hidro-aviație,
- Dl. General Vasiliu,
- Maior Adj. Marin și suita.

11,30 - Vizită la silozul Baia, aflat în curs de lucru. Dl. Mareșal a stat apoi de vorbă cu:

- Un cetățean cu varză în căruță, interesându-se de preț, greutatea vieții, recoltă etc.
- Cu Ing. Vernescu, de la mina de cupru de la Altân-Tepe.

12,00 - Vizită la Biserica din Ceaurile de Jos (preotul Moldoveanu).

Biserica a fost găsită în stare de murdărie deosebită, cu ciori în interiorul turlei. Curtea Bisericii în paragină, neîngrijită și necultivată.

12,15 - Vizită la Biserica din Lunca (preot Ionescu). Deși sărbătoare, preotul se afla în permisie.

Biserica era murdară cu toate că venitul a 7 hectare putea fi întrebuințat pentru curățenie.

În curtea bisericii la ieșire întâmpină multă populație cu învățătorul și primarul comunei.

Dl. Mareșal stă de vorbă cu poporul, de unde află că circa 30% din copii sunt bolnavi de malarie, din care 10% cazuri mortale. Există măsuri de chininizare.

12,30 - Jurilovka:

- Întâmpină: Prefectul jud. Tulcea, Comandantul Jandarmilor din Tulcea, Primarul, Notarul, perceptorul și preotul comunei.

În comună sunt 1 408 cazuri de malarie.

Trei infirmiere asigură chininizarea populației, care timp de câteva luni a fost întreruptă.

Dl. Mareșal a vizitat Primăria, unde a constatat următoarele doleanțe:

- alimentație grea din cauza pământului puțin și a recoltei foarte slabe;
- comuna n-are biserică românească, cea existentă este lipovenească.

Greutăți la pescuit din următoarele cauze:

- interzicerea pe mare (război);
- pescarii concentrați la detașamente de lucru (ceea ce este o greșeală);
- lipsă de bumbac pentru unelte pescărești (necesar 3-4 vagoane).

În curând va începe epoca scrumbiilor de mare.

I.N.C.O.P. - P.A.R.I.D. să ia urgente măsuri pentru dotarea pescăriilor cu plășile necesare. Pentru bumbac pescăresc, să se trimită imediat în străinătate acolo unde se

găsește (Italia etc.) pentru sfoară de „Manila” - să se înlocuiască cu cânepă (în Basarabia).

În Dobrogea, cânepa nu s-a semănat după programul Ministerului, din lipsă de sămânță.

Administrația pescăriilor nu poate face față transporturilor de pește, atât din lipsă de mașini auto (fără cauciucuri), cât și din cauza lipsei de vagoane C.F.R. în stația cea mai apropiată.

S-a aprobat să se dea cauciucuri pentru cele 4 autocamioane locale, iar peștele să fie cărat la gara Mocani, unde C.F.R. va trimite zilnic vapoarele necesare și va hotărî o oprire suficientă pentru cuplarea lor la automotorul local. Aceste vagoane vor fi legate la primul tren din Medgidia pentru București (eventual un motor special) pentru ca a doua zi dimineața, peștele să se pună în vânzare pe piața Capitalei.

Pescarii au nevoie de scânduri pentru lăzile necesare ambalării peștelui.

P.A.R.I.D. și I.N.C.O.P. să îngrijească de această chestiune pentru ca pescarii să nu fie speculați și transporturile de pește să nu întârzie din această cauză.

13,00 - Vizită la Biserica lipovenească din Jurilovka. Preoții întâmpină cu pâine și sare.

Biserica curată și bine îngrijită. Dl. Mareșal s-a interesat de viața spirituală a lipovinenilor și le-a atras atențiunea asupra greșelilor în care au căzut parte din ei înainte și în cursul războiului actual.

Le-a recomandat loialitate și credință pentru Patria care îi ocrotește, ceea ce preoții au făgăduit din plin.

La ieșire, mulțime numeroasă a întâmpinat pe Domnul Mareșal, care nu a ezitat să intre în mijlocul ei și să se întrețină cu copiii în special.

Din discuții s-a aflat că există o regiune în care malaria prezintă în ultimii 3 ani o stare foarte gravă: mor în special copiii până la 7 ani și bătrânii.

Cazurile cele mai grave sunt între macedonenii neaclimatizați.

S-a mai vizitat:

- un magazin de coloniale,
- Biroul agenției de pescărie,
- Cherhanaua Jurilovka.

14 - 15 - Dejunul la Primarul Gheorghiu (Jurilovka).

Constatări:

Capacitatea locală de a procura pește sărat este mai mare decât comanda primită în acest scop de la P.A.R.I.D. și I.N.C.O.P.

Domnul Mareșal a hotărât să producă pește sărat la maximum de posibilități și să se atragă în acest scop atenția I.N.C.O.P. - P.A.R.I.D.-u.l.u.i.

Arăturile în jud. Tulcea au depășit planul.

Însămânțările sunt înapoiate din cauza seminței, care nu s-a putut aduce din jud. Buzău, din cauze necunoscute.

Dl. Mareșal a ordonat telegrafic la Direcția Generală C.F.R. pentru imediata transportare a grâului de sămânță.

Pretorul face vizite rare și nu consemnă în registrul primăriei, observațiunile sale. Șoselele sunt proaste, deși piatră pe margini este suficient.

Ambele județe să se ocupe special și urgent de șoseaua Hârșova - Constanța, respectiv Hârșova - Tulcea, care va căpăta importanță națională, chiar din primăvara viitoare.

Peștele de lux este achiziționat de Soc. „Marea Neagră” cu sediul în Galați și București. Dl. Mareșal a ordonat să se intereseze cine constituie această societate, unde și în ce scop, depozitează acest pește.

16,00 - Vizitează minele de cupru din Altân - Tepe - Minieri 21, capacitatea zilnică: 10 vagoane în 8 ore, cu 50 mineri, capacitatea s-ar dubla. Este nevoie în prealabil însă, de mașini suplimentare.

19,30 - Înapoierea la tren. Masa a fost servită în vagonul salon, în strictă intimitate cu Doamna Mareșal.

Luni, 3 noiembrie 1941^{cccciv}

9-10 - Rezolvarea corespondenței curente și informațiuni de pe front.

10 - 11,50 - Vizită la Spitalul Militar Z.I. 198: Șeful Spitalului Cpt. Dr. rez. Fanciotti Romulus.

Domnul Mareșal a fost însoțit de Doamna Mareșal, Dl. General Vasiliu, Prefectul județului - Colonel Buzincu, Maior Adj. Marin Alex. și suita.

S-a interesat de:

- Efectivul în personal medical, de întreținere și de bolnavi;
- Starea localului și condițiunile de cazare și spitalizare;
- Problema hrănirii și aprovizionărilor de iarnă pentru nevoile spitalului;
- Tratatamentul și îngrijirea bolnavilor;
- A stat de vorbă cu bolnavii.

Constatări: relativ la efective, spitalul are 7 medici, 4 studenți farmaciști, 4 subofițeri, 43 trupă sanitară, 188 bolnavi la 250 paturi capacitate de spitalizare.

Dintre bolnavi, numai 17 erau răniți.

Numărul mare de studenți farmaciști la o farmacie atât de mică a fost justificat prin aceea că Comandamentul C. 2 Armată i-a repartizat pentru practică și stagii, nu pentru egalare de efectiv.

Dl. Mareșal a ordonat o anchetă în această privință.

Localul: lasă mult de dorit sub raportul curățeniei la unele pavilioane.

S-a justificat prin aceea că Spitalul a fost evacuat și s-a revenit în acest local, în ultimele zile.

S-au vizitat majoritatea pavilioanelor și a dependințelor. Localul se găsea pe alocuri în curs de amenajare și reparare, la care cauză la pavilionul boli interne, stăteau câte 2 bolnavi într-un pat.

Dl. Mareșal a găsit acest procedeu inadmisibil, mai ales că în alte pavilioane are loc suficient pentru o găzduire provizorie. De aici se constată fie lipsa de înțelegere, fie lipsa de armonie între medicii spitalului.

Sub raportul tratamentului, Spitalul este destul de bine înzestrat și utilat.

Spitalul are lipsa de medic radiolog, deși are instrumentele necesare, fapt pentru care bolnavii au fost trimiși la Spitalul Dr. Sion, să-și facă radiografiile necesare, contra cost.

Din ordin, Maiorul Adj. Marin a cercetat cazul și a constatat că plata făcută de soldați s-a limitat numai la cheltuielile stricte ale materialului, ceea ce era logic să fie suportat de Stat.

Aprovizionările: Spitalul este foarte bine gospodărit sub acest raport având o grădină proprie de zarzavat care-i asigură tot necesarul până la viitoarea recoltă.

Hrana răniților, de bună calitate și în cantitate suficientă.

Sub raportul administrativ: gestiunea casieriei nu a fost verificată de la începutul războiului. Casieria este la curent cu plățile soldelor și indemnitațiilor speciale.

Restul birourilor: Adjutantură, Cazarmare, Triaș etc. sunt foarte aglomerate cu lucrări birocratice (situații zilnice, săptămânale și periodice) și multe ordine inexecutabile

pentru care Maiorul Marin a fost însărcinat să facă o anchetă specială.

Îngrijirea bolnavilor:

S-a constatat că medicii depun interes și chiar pasiune în această privință. S-a remarcat în mod deosebit pavilionul chirurgical.

Stând de vorbă cu bolnavii Domnul Mareșal s-a interesat de starea fiecăruia, insistând mai mult asupra celor gravi și le-a împărțit țigări. Cu această ocazie a constatat că unii invalizi vindecați nu puteau părăsi spitalul decât după avizul unei comisii medicale care trebuie să vină din București, întotdeauna cu întârziere și cheltuială zadarnică.

S-a ordonat ca aceste comisii medicale să se înființeze pe garnizoane sau pe spitale și să funcționeze automat la cerere. Este sistemul cel mai practic și cel mai economic și deci cel care ne trebuie. Cazurile de incorectitudine vor fi pedepsite exemplar.

11,50 - Vizită la Școala Primară Nr. 1 Băieți.

Localul a fost găsit în perfectă curățenie, deși Directorul Școlii era absent.

12,00 - Vizită la Liceul Teoretic de fete „Domnița Ileana”.

Domnul Mareșal a stat de vorbă cu directoarea, cu profesoarele și elevele tuturor claselor pe care le-a inspectat chiar în timpul orelor de studii, interesându-se de: taxele școlare, găzduirea elevelor, transportul și hrana lor, cărți didactice, starea părinților etc.

Pentru profesoare, le-a accentuat importanța educației morale și național-patriotice și le-a dat instrucțiuni de felul cum trebuie să procedeze pentru a armoniza pregătirea intelectuală în nevoile spirituale. De asemenea, le-a atras atențiunea asupra curățeniei excesive ca factor educativ și asupra cantinelor școlare pentru buna dezvoltare a copiilor neamului.

Dintre profesoare, două titulare (D-na Stoiculescu de limba latină și D-na Petrovici de limba română) erau detașate la București, prima la Statistică, secunda la Casa Școalelor, fiind înlocuite cu suplinitoare.

Domnul Mareșal a ordonat să se cerceteze și să se soluționeze acest caz, după interesele instituției.

12,40 - **Vizită la Primăria Municipiului:**

Domnul Mareșal s-a interesat de următoarele probleme:

- situația financiară și satisfacerea nevoilor comunei;
- planul de sistematizare al orașului și asigurarea podurilor necesare;
- situația școlilor și a tuturor problemelor în legătură: geamuri, lemne, cantine, construcții sau reparații etc.;
- situația sanitară și morală, pagubele suferite în urma bombardamentului inamic.

Din cele de mai sus se desprind următoarele concluzii: orașul a trecut printr-o grea criză din cauza războiului fiindcă atât portul, cât și legătura cu țara au sistat orice activitate economică a provinciei și orașului.

Încasările Municipiului: asigură cheltuielile obișnuite.

În măsura în care ele vor depăși aceste nevoi se va păși la continuarea lucrărilor mari de edilitate.

În cadrul de sistematizare, să se țină cont că partea de Sud a orașului este cea mai sănătoasă și deci cea mai propice unei extensiuni a orașului.

Orașul va avea două gări; una în port și alta în interior. Legătura cu Mamaia va tinde să se facă prin tramvaie sau autobuze, scoțând calea ferată din oraș.

Se va profita de situația actuală pentru a nu se mai repara clădirile stricate ce s-ar elimina prin planul de sistematizare.

Să nu se conteze pe ajutorul Statului pentru cei care au suferit din cauza bombardamentului, înainte de încasarea despăgubirilor de război.

13,40 - Înapoierea la tren.

14,00 - Dejunul, având invitat la masă pe Cpt. de Marină Popescu Deveselu.

15,00 - Plecarea la Carmen-Sylva.

15,00 - Domnul Mareșal însoțit de Doamna Mareșal și Dl. General Vasiliu a plecat cu mașina din Mamaia spre Eforie.

15,30 - Vizitarea Sanatoriului de combaterea tuberculozei la copii (P.T.C.). Directorul Sanatoriului Dl. Dr. Climescu.

Domnul Mareșal a inspectat toate pavilioanele, dând recomandățiuni ca să fie mai curat întreținute. În inspecție a vorbit cu fiecare bolnav, rămânând mulțumit de felul cum erau tratați și îngrijiți.

A vizitat apoi localul mare pentru operații septice, rămânând foarte mulțumit de instalare și de starea de curățenie.

Șeful Sanatoriului aducând la cunoștința Domnului Mareșal anumite lipsuri, D-sa a dat ordin să se facă nota pe care să o trimită, pentru a fi completate.

Mulțumind D-lui Director de felul cum înțelege să-și execute misiunea, a trecut și a inspectat Sanatoriul Eforia și instalația Mecanoterozia.

Un sanatoriu important pe marginea mării cu o construcție ultra modernă. Domnul Mareșal a admirat Sanatoriul din punct de vedere al construcției și al repartiției, însă a rămas indignat de starea de curățenie care lăsa de dorit.

Sanatoriul era ocupat de trupe germane.

La înapoiere a vizitat Spitalul German instalat în hotelul „Neptun”, o clădire impozantă așezată tot pe malul mării.

Spitalul era bine organizat, dar și aici curățenia lăsa mult de dorit. S-a împărțit țigări la bolnavi.

17,30 - Domnul Mareșal a părăsit Eforia, mergând spre Constanța.

18 - 19 - Domnul Mareșal a făcut o plimbare în port mergând până la far pe jos.

19,30 - Sosirea la Mamaia.

19,30 - 20 - Plimbare pe plajă.

20,15 - Domnul Mareșal primește în audiență în vagonul salon pe Dl. Rădulescu Dobrogea - Primarul Constanței.

20,30 - Ia masa în intimitate, după care ia cunoștință de corespondența zilei și situația de pe front.

Martți, 4 noiembrie 1941^{cccxv}

5,40 - Plecarea cu trenul din Mamaia, pentru înapoierea la București.

10,00 - Sosește Doamna și Domnul Mareșal cu trenul de la Mamaia. Pe peronul Gării este așteptat de către Dl. General Pantazi, Dl. General Jack Popescu, Dl. General C. Niculescu, Dl. General Niculescu-Cociu, Dl. General Gherghel Radu, Dl. Col. Brezeanu și Dl. Colonel Adj. Mircea Elefterescu.

10,15 - Dl. Dr. Paul Adams primește însărcinarea de a prezenta un proiect de organizare și finanțare a creșterii găinilor:

- sporirea protecției lor;

- colectare și export.

12,00 - Dl. Ministru Pană: o comunicare referitor la vizita din Basarabia.

- 12,30 - I.P.S. Mitropolit Nifon⁷¹⁴.
13,00 - Dl. General Voiculescu; expune situația internă, agricolă și școlară din Basarabia.
14,00 - Dejunul.
16,30 - D-na Popovici: Informațiuni.
17,30 - În chestiunea vagabonzilor:
- Dl. Ministru de Interne,
- Dl. General Pantazi,
- Dl. Dr. Dănulescu.
18,00 - Dl. Victor Orăscu: în chestiunea traficului de devize în Franța.
18,45 - Dl. Eugen Cristescu.
19,15 - 20,30 - Dl. Iuliu Maniu⁷¹⁵.
21,00 - Masa.

Miercuri, 5 noiembrie 1941^{cccxvi}

- 10,45 - Dl. Colonel Davidescu: lucru.
11,00 - Dl. General Iacobici: lucru.
12,15 - Dl. Amiral Păiș: măsurile luate cu privire la ordinele permise.
12,30 - Dl. General Pălăngeanu: prezintă proiectul cu privire la Munca Tineretului.
14,00 - Dejunul.
17,00 - Dl. Ministru de Interne.
17,40 - Dl. Prof. Dragomirescu (Decanul Facultății de Drept - Iași): în chestiuni școlare.
18,20 - În chestiunea pescăriilor:
- Dl. Dr. Păiș,
- Dl. Dr. Bușniță.
19,10 - Dl. Ministru Valer Pop⁷¹⁶.
21,00 - Masa.

Joi, 6 noiembrie 1941^{cccxvii}

- 10,50 - Dl. General Pantazi: În chestiunea aprovizionărilor.
11,20 - Dl. Ministru Killinger: o comunicare din partea Cancelarului Hitler.
11,35 - Consiliu de Aprovizionare⁷¹⁷ cu:
- Dl. Ministru de Interne,
- Dl. Ministru al Economiei Naționale,
- Dl. Negel,
- Dl. General Modreanu,
- Dl. General Constantin,
- Dl. Minescu - Dir. General I.N.C.O.P.,
- Dl. Int. Col. Sireteanu - Dir. Intendenței M.A.N.
Dl. Mareșal Antonescu a dat dispozițiuni pentru colectarea, cumpărarea și repartizarea prin I.N.C.O.P. a cantităților de cereale, vite, porci, păsări și ouă din

⁷¹⁴ **Nifon Criveanu** - mitropolit al Olteniei (1939-1945).

⁷¹⁵ *Registrul istoric*, III, f. 180.

⁷¹⁶ *Registrul istoric*, III, f. 186.

⁷¹⁷ *Vezi Stenogramele...*, V, p. 61-77; *Procese-verbale*, I, f. 17-18; *Registrul istoric*, III, f. 190 (comunicatul 289).

Basarabia, Bucovina și Transnistria.

S-au dat dispozițiuni pentru uscarea și buna conservare a porumbului din noua recoltă.

Dl. G. Minescu (Director General I.N.C.O.P.) a arătat măsurile ce s-au luat pentru aprovizionarea cu pește proaspăt și sărat pe tot timpul iernii.

S-a raportat asupra situației aprovizionării Capitalei cu cartofi.

13,20 - Dl. General N. Pălăngeanu: raportează de însărcinarea avută la Tighina.

13,30 - În chestiunea protejelor:

- Dl. Dr. Ministru Tomescu,
- Dl. Dr. Rădulescu,
- Dl. General Dr. Saidac,
- Dl. Niculescu,
- Dl. Bünger.

17,00 - Dl. Ministru Killinger și Dl. Ministru Marinescu: Chestiuni economice.

18,50 - Rectorii Universitari: în chestiunea pensionării Profesorilor universitari⁷¹⁸.

20,00 - Dl. Ottulescu.

20,05 - Dl. Prof. Hortolomei.

20,15 - D-na Boteanu: chestiuni personale.

21,00 - Masa.

Vineri, 7 noiembrie 1941^{cccxviii}

10,00 - Dl. Guvernator Ottulescu: Chestiuni de serviciu.

10,15 - Expune situația frontului:

- Dl. Col. Brătescu,
- Dl. Col. Bazing.

10,30 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

11,00 - Dl. General Iacobici: lucru.

13,25 - Dl. General Pantazi oferă D-lui Mareșal Antonescu bastonul de Mareșal din partea Armatei⁷¹⁹.

14,00 - Dejunul.

17,00 - Dl. Dr. Tomescu prezintă lucrarea „Problema malariei în Dobrogea”.

18,30 - Dl. Ministru Marinescu: în chestiunea negocierilor cu Germania.

18,35 - Primesc instrucțiuni în vederea plecării la Berlin:

- Dl. Ministru Bușilă,
- Dl. Colonel Orezeanu,
- Dl. Col. Teodorescu.

19,15 - I.P.S. Mitropolit Bălan: Expune situația școlilor din Ardeal.

19,45 - Dl. General de Divizie Döhla se prezintă D-lui Mareșal ca reprezentant al D-lor Mareșal Rundstedt și General Manstein⁷²⁰ pentru defilarea de mâine⁷²¹.

⁷¹⁸ *Registrul istoric*, III, f. 186. Vezi detalii în ANIC, fond PCM - CM, dosar 414/1941, f. 2-23.

⁷¹⁹ Corect: 13,30 - 13,50: Ședința solemnă a Consiliului de Miniștri, în care sunt decorați înalții demnitari (vezi *Stenogramele...*, V, p. 77-79; *Procese-verbale*, I, f. 18-19.

⁷²⁰ **Erich von Manstein** (1887-1973) - feldmareșal, remarcându-se ca șef de stat major al lui **Gerd von Rundstedt** în campaniile din Polonia (1939) și Franța (1940), iar pe Frontul de Est la comanda Armatei 11 (septembrie 1941 - noiembrie 1942), deci succesor al lui **Ritter von Schobert**, pentru ca în calitatea de cdt. al Grupului de Armate „Don” (noiembrie 1942 - martie 1943) să nu poată stăvili contraofensiva trupelor sovietice și dezastrul forțelor *Axei* (Armatele 5 Germană, 3 și 4 Române).

21,00 - Masa.

21,45 - Dl. General Jienescu: prezintă decretul pentru decorarea ofițerilor aviatori cu ocazia zilei de mâine.

Sâmbătă, 8 noiembrie 1941^{cccix}

8,30 - Sosește trenul special în gara Mogoșoaia cu Dl. Mareșal Keitel. A fost salutat la descindere de către:

- Dl. Ministru Mihai Antonescu - Vicepreședinte,
- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat al Apărării Naționale,
- Dl. General Iacobici - Șeful Marelui Stat Major,
- Dl. Col. Adj. M. Elefterescu - Reprezentant al D-lui Mareșal Antonescu.

S-au trecut în revistă ambele companii de onoare (română și germană), după care a plecat la Palatul Regal, unde a fost găzduit.

Pe lângă persoana Mareșalului Keitel a fost atașat și Dl. General Macici, care l-a primit de la graniță (Curtici).

9,10 - Dl. Mareșal Antonescu însoțit de Dl. Mihai Antonescu și de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu se duc la Palatul Regal unde Dl. Mareșal este așteptat de către întreg Guvernul, pentru a felicita pe M. S. Regele cu ocazia zilei onomastice și pentru a-l decora, cu această ocazie, cu Ordinul „Mihai Viteazul” în toate trei clasele.

9,18 - Dl. Mareșal Antonescu sosește la Palat, fiind întâmpinat de către Dl. Col. Adj. Mardari.

Ia contact cu membrii Guvernului, după care se intră în Sala Tronului împreună cu membrii Casei Civile și Militare a M. S. Regelui.

9,20 - M. S. Regele și M. S. Regina intră în Sala Tronului luând loc în fața Tronului.

Dl. Mareșal Antonescu înaintează câțiva pași către M. S. Regele pe al cărui piept așează însemnele Ordinului „Mihai Viteazul”, dând acolada.

Felicită apoi pe M. S. Regele pentru ziua onomastică în numele guvernului, după care M. S. Regele strânge mâna membrilor Guvernului.

Se procedează apoi la ținutarea drapelului „Mihai Viteazul”, al Diviziei 21, care a fost citată de trei ori prin ordin de zi, pentru bravura ostașilor pe câmpul de luptă.

Țintele se bat în ordinea următoare:

- M. S. Regele,
- M. S. Regina Mamă,
- Dl. Mareșal Antonescu,
- Dl. General Pantazi - Subsecretar de Stat M.A.N.,
- Dl. General Jienescu - Subsecretar de Stat Min. Aerului,
- Dl. General Dăscălescu - Comand. Diviziei 21.

După aceasta, M. S. Regele, M. S. Regina și Dl. Mareșal Antonescu se retrag.

9,40 - Primirea de către M. S. Regele a D-lui Mareșal Keitel în prezența M. S. Regina, D-lui Mareșal Antonescu și a D-lui Ministru Mihai Antonescu.

M. își va lua într-o măsură revanșa la Harkov, dar, în iulie 1943, Grupul de Armate Sud, pe care-l comanda, a eșuat în ultima operațiune ofensivă desfășurată de *Wehrmacht* în Est la Kursk (Operațiunea *Citadela*). După mai multe luni, la 30 martie 1944, M a fost demis personal de Hitler, o dată cu feldmareșalul Ewald von Kleist. După război, judecat și condamnat de britanici, dar n-a efectuat decât patru ani din cei 18 ani dictați, reduși la 12 (Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia of World War II*, p. 389-390).

⁷²¹ *Registrul istoric*, III, f. 190.

9,50 - Cortegiul regal pleacă la „Arcul de Triumf” pentru a asista la defilare, în ordinea următoare:

- Mașina nr. 1: M. S. Regele și Dl. Mareșal Antonescu,
- Mașina nr. 2: Mareșalul Keitel și Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Mașina nr. 3: Dl. Colonel Mardari și Dl. Colonel Andronescu,
- Mașina nr. 4: Dl. Col. Adj. M. Elefterescu.

10,00 - M. S. Regina și D-na Mareșal Antonescu iau loc în tribună.

Cortegiul Regal, în mașini, trece în revistă trupele aflate înșirate între Arcul de Triumf și Hipodrom.

M. S. Regele, în fața Arcului de Triumf, decorează drapelurile și ofițerii cu ordinul „Mihai Viteazul”.

M. S. Regele, Dl. Mareșal Antonescu și Dl. Mareșal Keitel trec apoi în tribuna regală, unde primesc defilarea trupelor sosite de pe front.

Defilarea a durat 2 ore.

Au luat parte următoarele unități:

- Divizia de Gardă,
- Unitatea de trupă germană, cu reședința în București, care a participat la luptele de la Odessa,
- Divizia de Grăniceri,
- Divizia Blindată.

După defilare, se formează din nou cortegiul regal, care se îndreaptă spre Palatul Regal, în ordinea următoare:

- Mașina nr. 1: M. S. Regele și M. S. Regina,
- Mașina nr. 2: Dl. Mareșal Antonescu și Dl. Mareșal Keitel,
- Mașina nr. 3: Dl. Colonel Mardari și Dl. Colonel Andronescu,
- Mașina nr. 4: Dl. Col. Adj. M. Elefterescu.

14,30 - Are loc masa Cavalerilor Ordinului „Mihai Viteazul”, la care a luat cuvântul Dl. Mareșal Antonescu⁷²² și a răspuns M. S. Regele.

16,00 - Dl. Mareșal Antonescu, însoțit de Dl. Col. Adj. M. Elefterescu, se înapoiază la Președinție.

17,00 - Dl. Mareșal Keitel sosește la Președinție și expune D-lui Mareșal situația întregului front.

17,30 - Dl. Mareșal Antonescu decorează pe următorii ofițeri germani:

- Dl. Mareșal Keitel - Ordinul „Steaua României” în grad de „Mare Cruce”;
- Dl. Comandor Bürkner - Ordinul „Steaua României” cu spade, în gradul de „Comandor”, cu panglică și „Virtutea Militară”;
- Dl. Colonel Münch - Ordinul „Steaua României” cu spade, în gradul de „Comandor”, cu panglică și „Virtutea Militară”;
- Dl. Căpitan av. Gabriel - Ordinul „Steaua României” cu spade, în gradul de „Ofițer”, cu panglică și „Virtutea Militară”.

Acești trei ofițeri erau din serviciul de Stat Major al Mareșalului Keitel.

- Dl. Maior Tessmar Max - Ordinul „Steaua României” cu spade, în gradul de

⁷²² *Vezi Cuvântul D-lui Mareșal Antonescu la Masa Cavalerilor Ordinului „Mihai Viteazul” (Registrul istoric, III, f. 191-192; ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 100-102), din care reținem: „... Neamul nostru, prin dezrobirea de la Răsărit și prin reînvierea de pretutindenă, a pornit acum cu pași noi spre un nou destin...”.*

„Ofițer” cu panglică și „Virtutea Militară”.

Acest ofițer era din Statul Major al D-lui General Döhla, sosit la București pentru a reprezenta la defilarea din ziua de 8 noiembrie 1941 pe Mareșalul Rundstedt, Comandantul Armatei de Sud și pe Generalul Manstein, Comandantul Armatei 11.

17,40 - Are loc ceaiul la Președinție, la care iau parte Doamna și Domnul Mareșal Antonescu, Mareșalul Keitel, Dl. Ministru Killinger, Membrii Guvernului și Membrii Diferitelor Legații străine.

18,45 - Dl. Mareșal Antonescu, însoțind pe Dl. Mareșal Keitel, se duce la Gara Mogoșoaia. Membrii Guvernului așteptau pe peronul gării.

Dl. Mareșal Antonescu, având în dreapta sa pe Dl. Mareșal Keitel, trece în revistă ambele Companii de Onoare (română și germană). Ulterior, Dl. Mareșal Keitel se urcă în vagonul său, dând mâna cu Dl. Mareșal Antonescu și Dl. Ministru Mihai Antonescu.

19,00 - Pleacă trenul.

19,10 - Dl. Mareșal Antonescu însoțit de Dl. Ministru Mihai Antonescu fac o plimbare cu mașina prin oraș.

20,30 - Masa.

Duminică, 9 noiembrie 1941^{ccccx}

12,00 - Doamna și Domnul Mareșal Antonescu vizitează expoziția de alimente, organizată de M.A.N. din Piața Senatului, iar ulterior expoziția de armament din Piața 6 Septembrie.

Domnul Mareșal este aclamat de mulțime.

14,00 - Dejunul.

În după-amiaza zilei rămâne în casă, ocupându-se cu diferite chestiuni de Stat.

Luni, 10 noiembrie 1941^{ccccxi}

10,00 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

12,00 - D-na Alexandrina Cantacuzino, în fruntea unei delegații, prezintă D-lui Mareșal un pergament, ca omagiu din partea Soc. Ortodoxe a Femeilor Române.

14,00 - Dejunul.

17,30 - Dl. General Macici: Se prezintă pentru înapoiere din misiunea avută de a însoți pe Mareșalul Keitel la frontieră.

18,30 - Dl. Mareșal Antonescu, însoțit de Dl. Ministru Mihai Antonescu, se duce la Legația Germană.

18,55 - Se discută aprovizionarea Capitalei și a întregii țări:

- Dl. General Constantin,
- Dl. General Modreanu,
- Dl. Ministru de Interne,
- Dl. Minescu⁷²³.

21,00 - Masa.

Martți, 11 noiembrie 1941^{ccccxii}

7,00 - Începerea lucrului.

⁷²³ *Registrul istoric*, III, f. 193.

- 9,00** - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Lucru, singur în birou.
11,00 - Dl. General Pantazi: chestiuni de serviciu.
12,00 - În chestiunea transporturilor marine la Nikolaev și dragarea minelor:
- Dl. General Iacobici,
- Dl. Amiral Păiș,
- Dl. Amiral Fleischer,
- Dl. Lt. Col. Lufting.
13,10 - Dl. Dr. Lupu: chestiuni de ordin general la ordinea zilei.
13,35 - Dl. Ing. Victor Stoika: referitor la anchetele de la C.F.R.
13,40 - Dl. Arhitect Iotzu: chestiuni în legătură cu vila de la Predeal.
14,00 - Dejunul.
17,00 - În chestiunea „Fundațiilor Regale”:
- Dl. Profesor Caracostea,
- Dl. General Stoenescu.
17,50 - Dl. Ing. Ștefănescu: chestiuni de ordin economic.
19,00 - Dl. Ing. Motaș⁷²⁴: cu privire la introducerea gazului „Metan” în țară.
19,35 - Dl. Dr. Adams: prezintă proiectul de organizare și finanțare a creșterii găinilor.
20,00 - Dl. General Gherghie Radu: prezintă lucrările ordonate⁷²⁵.
21,00 - Doamna și Domnul Mareșal asistă la rularea mai multor jurnale de pe frontul românesc în sala de festivități a Președinției.

Miercuri, 12 noiembrie 1941^{cccxiii}

- 7,00** - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Lucru în birou.
10,30 - Dl. General Iacobici: lucru.
11,00 - Consiliu de Aprovizionare⁷²⁶ cu:
- Dl. Ministru de Interne,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Subsecretar de Stat Negel,
- Dl. General Modreanu,
- Dl. General Constantin,
- Dl. Minescu - Director General I.N.C.O.P.,
- Dl. Int. Col. Sireteanu - Dir. Intendenței M.A.N.,
- Dl. Colonel Orezeanu - Director General C.F.R.
Dl. Subsecretar de Stat Negel a făcut un raport asupra condițiilor producției sfeclei și fabricației zahărului din noua recoltă.
Dl. Mareșal Antonescu a arătat stadiul însămânțărilor din acest an și a dat dispozițiuni pentru înlocuirea parțială a grâului prin fabricarea pâinii cu mălai și cartofi.
Apoi D-sa a mai dat dispozițiuni pentru asigurarea, în vederea campaniei agricole

⁷²⁴ **Constantin I. Motaș** (1887-1950) - inginer, specialist în gaz metan, membru în conducerea Societății Naționale de Gaz Metan.

⁷²⁵ *Registrul istoric*, III, f. 196.

⁷²⁶ *Vezi Stenogramele...*, vol. V, p. 80-101; *Procese-verbale*, I, f. 19-21; *Registrul istoric*, III, f. 199-200.

de primăvară, a stocurilor de grâu de sămânță.

Dl. General N. Bădescu - Comisarul Special al Guvernului pentru aprovizionarea cu lemne - a arătat că până la sfârșitul lunii martie 1942 urmează să fie aduse în Capitală încă 57 000 kg. lemne.

Dl. Gr. Popescu - Secretar General la Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării - a arătat situația aprovizionărilor populației cu articole de îmbrăcăminte și încălțăminte.

14,00 - Dejunul.

17,30 - I.P.S. Mitropolit Valeriu Traian - Prezentare pentru luarea conducerii Bisericii Româno-Unite (Blaj).

18,00 - Dl. Cornățeanu: în chestiunea agriculturii din Transnistria.

18,30 - Dl. Colonel Corneliu Negulescu: chestiuni personale (solicită un post).

18,50 - Dl. General Calotescu: chestiuni de serviciu.

19,15 - Dl. Ministru Dr. Tomescu: chestiuni de serviciu⁷²⁷.

Joi, 13 noiembrie 1941^{cccxiv}

10,45 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

10,55 - Dl. General Pantazi: instrucțiuni⁷²⁸.

11,00 - Consiliu cu Guvernatorii Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei⁷²⁹.

Consiliul s-a ocupat de probleme administrative, economice și financiare ale Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei.

Dl. Mareșal a dat dispozițiuni ca, pentru conlucrarea armonioasă dintre aceste provincii și guvern, toate actele să treacă prin Cabinetul special înființat la Președinție.

Guvernatorul Transnistriei a expus măsurile luate pentru valorificarea bogățiilor acestei provincii, pentru punerea în funcțiune a unora din întreprinderile industriale locale și pentru intensificarea transporturilor economice.

S-au dat apoi dispozițiuni generale pentru aprovizionarea cu lemne de foc, petrol, zahăr, mașini și unelte agricole, semințe pentru campania agricolă de primăvară etc.

13,00 - Dejun intim la Palatul Regal.

17 - 20 - Continuarea Consiliului cu Guvernatorii⁷³⁰.

20,10 - Dl. General Rosetti: se prezintă de plecare din guvern.

Vineri, 14 noiembrie 1941

10,40 - Dl. General Zwiedeneck: lucru.

11,00 - Conferința de colaborare la Marele Stat Major.

13,30 - Chestiuni economice:

- Dl. Ministru Neubacher,

- Dl. Dr. Klugkist⁷³¹.

14,00 - Dejunul.

18,00 - Doamna și Domnul Mareșal Antonescu pleacă cu automotorul la Predeal.

20,10 - Se servește o gustare în salonul automotorului. În afară de Doamna și Domnul

⁷²⁷ *Registrul istoric*, III, f. 200.

⁷²⁸ *Registrul istoric*, III, f. 201.

⁷²⁹ *Vezi Stenogramele...*, V, p. 101-121; *Procese-verbale*, I, f. 22-23.

⁷³⁰ *Vezi Stenogramele...*, V, p. 121-163; *Procese-verbale*, I, f. 23-25.

⁷³¹ *Registrul istoric*, III, f. 202.

Mareșal, iau parte:

- Doamna Goga,
- Pictorul Isache Mirea,
- Căpitan Anghel Nicolae,
- Căpitan Georgescu Ioan.

22,00 - Automotorul ajunge în Gara Predeal. Domnul Mareșal este primit de Dl. Colonel Grigoriu, ofițerii din Batalionul de Vânători Munte și ofițerii jandarmi din compania de pază. De la gară la vilă, drumul se face cu sania.

Sâmbătă, 15 noiembrie 1941^{cccxxv}

Domnul Mareșal nu a primit pe nimeni în afară de pictorul Isache Mirea⁷³².

Duminică, 16 noiembrie 1941^{cccxxvi}

10 - 12 - Domnul Mareșal acordă o ședință pictorului Isache Mirea.

12,15 - Sosește Dl. Ministru Mihai Antonescu, cu Dl. Simionescu.

La dejun iau parte:

- Doamna și Domnul Mareșal,
- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Doamna Goga,
- D-ra Ilse Steinhoff (ziaristă germană de la revista germană Berlin-Roma-Tokio),
- Dl. Simionescu.

14,25 - Doamna și Domnul Mareșal împreună cu Doamna Goga vizitează sera și crescătoria de pasări.

Ziarista germană Ilse Steinhoff scoate câteva fotografii cu Doamna și Domnul Mareșal.

După-amiază sosește la Predeal Dl. Arhitect Iotzu.

Luni, 17 noiembrie 1941^{cccxxvii}

10 - 13 - Doamna Mareșal și Dl. Ministru Mihai Antonescu vizitează diferite instituțiuni din Brașov.

13 - 14 - Se servește masa la vilă, la care iau parte:

- Doamna și Domnul Mareșal,
- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Doamna Goga,
- Pictorul Isache Mirea.

15,00 - Plecarea cu automotorul spre București (Mogoșoaia), unde ajunge la ora 17,20.

17,20 - Doamna și Domnul Mareșal Antonescu sosesc cu automotorul de la Predeal.

Este întâmpinat de către următorii, pe peronul Gării Mogoșoaia:

- Dl. General D. Popescu - Ministrul Internelor,
- Dl. General Jack Popescu - Subsecretar de Stat la Interne,
- Dl. General Leoveanu - Șeful Siguranței Generale a Statului,
- Dl. General Gherghie Radu - Pref. Poliției Capitalei,

⁷³² *Registrul istoric*, III, f. 203.

- Dl. Col. Orezeanu - Director General C.F.R.,
- Dl. Col. Adj. M. Elefterescu - Director de Cabinet al Domnului Mareșal Antonescu.
- 17,40** - Dl. Ministru de Interne: expune situația internă.
- 18,15** - În chestiunea aprovizionării⁷³³ Capitalei cu lemne:
 - Dl. Ministru de Interne,
 - Dl. General Bădescu.
- 18,35** - Face expunerea celor discutate⁷³⁴ în Germania:
 - Dl. Ministru Mihai Antonescu,
 - Dl. Ministru Marinescu.
- 19,25** - În chestiunea aprovizionării Capitalei:
 - Dl. Ministru de Interne,
 - Dl. Ministru Marinescu,
 - Dl. General Pantazi,
 - Dl. General Constantin,
 - Dl. General Modreanu,
 - Dl. Col. Sireteanu,
 - Dl. Minescu,
 - Dl. General Bădescu⁷³⁵.
- 21,00** - Masa.

Marti, 18 noiembrie 1941^{ccccxviii}

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 9,00** - Toaleta, micul dejun.
- 9,30** - Continuarea lucrului.
- 10,30** - Dl. General Pantazi: primește instrucțiuni referitoare la demobilizarea armatei.
- 11,00** - Dl. Ministru de Interne: prezintă rezultatul plebiscitului.
- 12,25** - Dl. General Vasiliu: chestiuni de ordin general.
- 14,00** - Dejunul.
- 17,00** - Dl. General Panaitescu: chestiuni de ordin general.
- 17,30** - D-na General Glogojanu: chestiuni personale.
- 17,50** - Dl. Grigore Popescu - Secretar General Ministerul Industriei.
- 18,00** - Dl. Profesor Mănuilă: chestiunea minorităților în Stat și a statisticilor.
- 18,45** - Dl. Eugen Cristescu: informațiuni.
- 19,45** - Dl. Oteteleşeanu: chestiuni în legătură cu Ministerul Educației Naționale⁷³⁶.
- 20,45** - Masa.

Miercuri, 19 noiembrie 1941^{ccccxix}

- 7,00** - Începerea lucrului.

⁷³³ Vezi comunicatul 291 asupra reuniunii Consiliului de aprovizionare (*Stenogramele...*, V, p. 163-164; *Procese-verbale*, I, f. 25-26; *Registrul istoric*, III, f. 203-204).

⁷³⁴ În mod concret: cele ce *se vor discuta* în Germania, întrucât Mihai Antonescu abia urma să se deplaseze la Berlin pentru a parafa aderarea României la Pactul Anticomintern, la 25 noiembrie 1941 (cf. Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, I, p. 96-97).

⁷³⁵ *Registrul istoric*, III, f. 204.

⁷³⁶ *Registrul istoric*, III, f. 205 (lista oaspeților, modificată).

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,10 - Dl. Eugen Cristescu: prezintă rezultatul negativ avut în obținerea cauciucului sintetic.

10,15 - Dl. General Iacobici: lucru.

11,00 - Consiliu de Coordonare⁷³⁷ sub președinția Domnului Mareșal Antonescu, la care au luat parte:

- Dl. Ministru Mihai Antonescu,
- Dl. General Sichitiu,
- Dl. General Stoenescu,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Subsecretar de Stat Pană,
- Dl. Subsecretar de Stat M. Vulcănescu,
- Dl. General C. Constantin.

S-au luat noi măsuri de aprovizionare a armatei și populației civile.

S-a hotărât ca evreii să plătească o taxă fixă în locul prestării muncii de folos obștesc.

S-au dat dispozițiuni pentru crearea unui birou de transporturi, acesta pentru a combate căruțașii și camionagii care cer prețuri exagerate și care pe viitor vor fi bătuți în piețele publice.

S-a dispus blocarea cantităților de orz.

S-a dispus să se înceapă o intensă propagandă pentru dezvoltarea creșterii iepurilor de casă, spre a fi puși în consumație.

S-au dat dispozițiuni asupra măsurilor de luat pentru asigurarea cantităților necesare de fier pentru căruțe, caele, colți și potcoave.

13,00 - Dl. Ministru Neubacher: chestiuni economice.

14,00 - Dejunul.

17,25 - Dl. Ministru Marinescu.

- Dl. General Constantin.
- Dl. Minescu.

17,40 - Dl. General Zaharescu prezintă lucrarea ordonată cu privire la fortificații.

18,00 - Dl. General Racoviță prezintă situația Corpului de Cavalerie aflat în Ucraina.

18,40 - Dl. Ministru Filotti: informațiuni din Ungaria.

19,15 - În chestiunea Decretului Lege pentru înființarea Centralei pentru valorificarea animalelor și produselor animale:

- Dl. Aurelian Pană,
- Dl. Radulovici,
- Dl. General Dobrescu.

19,30 - Dl. Ottulescu: chestiuni de serviciu.

20,40 - Dl. Dr. Tomescu: în chestiunea tifosului exantematic⁷³⁸.

Joi, 20 noiembrie 1941^{ccccxx}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

⁷³⁷ Vezi *Stenogramele...*, V, p. 165-192; *Procese-verbale*, I, f. 26-28; *Registrul istoric*, III, f. 205-206 (comunicatul 292).

⁷³⁸ *Registrul istoric*, III, f. 206.

- 10,55** - În cheștiunea aprovizionărilor și capturilor din Crimeea și Marea de Azov:
- Dl. General Racoviță,
- Dl. General Dobre.
- 13,00** - Dl. Consul Windecker: se prezintă pentru părăsirea țării, fiind transferat la Riga.
- 14,00** - Dejunul.
- 16,45** - Dl. Ministru Mihai Antonescu.
- Dl. Ministru Marinescu.
- Dl. General Stoenescu.
- Dl. Ottulescu - Guvernatorul B.N.R.
1. Creditul țărănesc.
2. S-au discutat acordurile și convenția economică cu germanii.
- 18,00** - Anchetarea abuzurilor și fraudelor relativ la aprovizionarea cu carne a Capitalei:
- Dl. General Sichitiu,
- Dl. Ministru de Interne,
- Dl. Ministru de Justiție,
- Dl. General Constantin,
- Dl. General Modreanu,
- Dl. Minescu,
- Dl. Lt. Col. Magistrat Velciu.
- 20,05** - Dl. Arhitect Iotzu: primește instrucțiuni referitoare la vila de la Predeal⁷³⁹.
- 21,30** - Masa.

Vineri, 21 noiembrie 1941^{ccccxxi}

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 9,00** - Toaleta, micul dejun.
- 9,30** - Continuarea lucrului.
- 11,00** - Consiliu de colaborare la Marele Stat Major.
- 13,00** - Dl. Prof. Emil Hațieganu: cheștiuni cu privire la Ardealul cedat⁷⁴⁰.
- 14,00** - Dejunul.
În după-amiaza zilei Domnul Mareșal lucrează în birou.
- 21,00** - Masa.

Sâmbătă, 22 noiembrie 1941^{ccccxxii}

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 9,00** - Toaleta, micul dejun.
- 9,30** - Continuarea lucrului.
- 11,00** - În cheștiunea benzinei octanice, păcurei și convenția cu germanii:
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. General Dobre,
- Dl. General Jienescu.
- 12,00** - Domnul Mareșal vizitează pe M. M. L. L. Regele și Regina la Palatul din Calea Victoriei, înainte de plecarea M. M. L. L. în Italia.

⁷³⁹ *Registrul istoric*, III, f. 207.

⁷⁴⁰ *Registrul istoric*, III, f. 208.

13,00 - Dl. Mareșal vizitează casa proprietate [personală] din Str. Paharnicului.

13,40 - Dl. Profesor Forțu.

14,15 - Dejunul.

16,20 - D-na Popovici: informațiuni.

18,00 - În chestiuni economice:

- Dl. Ministru Killinger,

- Dl. Ministru Marinescu⁷⁴¹.

19 - 19,45 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. Colonel Adj. M. Elefterescu fac o plimbare pe jos pe Calea Victoriei până la Poșta, de unde se înapoiază cu mașina la Președinție.

Duminică, 23 noiembrie 1941^{cccxxxiii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,15 - Domnul Mareșal Antonescu primește în sala de conferințe a Președinției rezultatul plebiscitului.

Erau prezenți Domnii:

- Vicepreședintele Consiliului - Mihai Antonescu,

- Gh. Lupu⁷⁴² - Prim Președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție,

- Prof. I. Simionescu⁷⁴³ - Președintele Academiei Române,

- D. Cihodariu - Președinte la Înalta Curte de Casație și Justiție,

- I. Ionescu-Dolj - Prim Președinte al Consiliului Legislativ,

- Dl. Prof. Horia Hulubei - Rectorul Universității din București,

- Etc., etc.

Dl. Prim Președinte Gh. Lupu citește procesul-verbal de constatare a rezultatului votării plebiscitare pe întreaga țară din zilele de 9-15 noiembrie 1941:

- voturi exprimate „Da” = 3 446 889,

- voturi exprimate „Nu” = 68.

După citirea procesului-verbal și înmânarea documentului oficial, Dl. Mareșal Antonescu răspunde⁷⁴⁴, mulțumind membrilor Comisiunii pentru munca depusă și națiunii întregi pentru încrederea și sprijinul acordat⁷⁴⁵.

10,45 - Dl. Ministru de Interne: informațiuni.

11,45 - Doamna și Domnul Mareșal Antonescu pleacă cu automotorul la Predeal, însoțiți fiind de Doamna Goga.

⁷⁴¹ *Registrul istoric*, III, f. 210.

⁷⁴² **Dimitrie G. Lupu** (1882-1945) - magistrat, președinte al Înaltei Curți de Casație începând din septembrie 1940.

⁷⁴³ **Ion Simionescu** (1873-1944) - studii în geologie la Viena, cercetări remarcabile în domeniu precum și în ramurile înrudite (paleontologie, geografie, stratigrafie), profesor universitar, membru al Academiei Române, președinte al forului academic (31 mai 1941 - 7 ianuarie 1944). raporturi excelente de stimă și colaborare cu I. Antonescu (Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 486).

⁷⁴⁴ Apud *Registrul istoric*, III, f. 211-212; ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, 119).

⁷⁴⁵ Reținem din textul integral al *Proclamației D-lui Mareșal Antonescu către Țară, cu ocazia prezentării rezultatului plebiscitar*: „... Într-un an am ridicat crucea Golgotei spre mântuire, liberând pământul de la Răsărit. Să știm urma cu aceeași putere porunca istoriei ...”.

La plecarea trenului sunt prezenți:

- Dl. General D. Popescu - Ministrul de Interne,
- Dl. General Vasiliu - Insp. General al Jandarmeriei,
- Dl. General Gherghe Radu - Prefectul Poliției Capitalei,
- Dl. General Popescu Jack - Subsecretar de Stat la Externe,
- Dl. Col. Adj. Elefterescu - Director de Cabinet și Adjutant al Conducătorului,
- Maior Adj. Niculescu Eugen,
- Dl. Isachi Mirea - pictor.

În tren iau loc:

- Doamna și Domnul Mareșal Antonescu,
- Doamna Goga,
- Maior Adj. Niculescu Eugen,
- Dl. Isachi Const. Mirea,
- Suita.

13,50 - Sosirea în gara Predeal. La sosire întâmpină:

- Dl. Col. Grigoriu - Primarul Predealului,
- Maior Jand. Rădulescu.

13,55 - Plecarea cu mașina la vila D-lui Mareșal.

14,00 - Sosirea la vilă.

14,15 - Dejunul, la care iau parte:

- Doamna și Domnul Mareșal Antonescu,
- Doamna Goga.

15 - 18 - Domnul Mareșal pozează pictorului Isachi Mirea.

20,00 - Cina, la care iau parte:

- Doamna și Domnul Mareșal Antonescu,
- Doamna Goga,
- Dl. Avocat Chirișescu.

Luni, 24 noiembrie 1941^{ccccxxiv}

10 - 12 - Domnul Mareșal pozează pictorului.

13,30 - Dejunul, la care sunt invitați:

- Doamna Goga,
- Dl. Isachi C. Mirea,
- Dl. Prof. Iotzu,
- Dl. av. Chirișescu,
- Căpitan Firea,
- Căpitan Niculescu,
- Locot. Trăistaru,
- Locot. Nitra,
- Locot. Ilenuț,
- Locot. Drăgan,
- Sublocot. Mateescu M.

15,00 - Doamna Mareșal primește în audiență pe Doamna Pisoschi.

16,00 - Doamna Mareșal primește pe D-na Gugenberger, fotografă.

19,00 - Plecarea Domnului Mareșal din Predeal, cu automotorul. La plecare sunt prezenți:

- Dl. Colonel Grigoriu, Primarul Orașului,

- Maiorul Jand. Rădulescu,
- Locot. Nitra.
- În tren iau loc:
 - Doamna și Domnul Mareșal,
 - Doamna Goga,
 - Doamna Gügenberger,
 - Dl. Isachi Mirea - pictor,
 - Dl. Maior Adj. Niculescu Eugen.

20,00 - Masa de seară. La masă sunt invitați toți ofițerii ce însoțesc pe Domnul Mareșal și Dl. Pictor Isachi.

21,50 - Doamna și Domnul Mareșal Antonescu sosesc cu automotorul în Gara Mogoșoaia, venind de la Predeal.

Pe peronul Gării au fost întâmpinați de către:

- Dl. Jack Popescu - Subsecretar de Stat la Min. Interne,
- Dl. General Leoveanu - Directorul General al Siguranței Statului,
- Dl. General Gheorghe - Prefectul Poliției Capitalei,
- Dl. Col. Adj. M. Elefterescu - Director de Cabinet și Adjutant al Domnului Mareșal.

22,15 - Domnul Ministru de Interne supune Domnului Mareșal situația internă pe timpul absenței D-sale.

Martți, 25 noiembrie 1941^{cccxxxv}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

11,00 - Consiliul Ministerului de Interne⁷⁴⁶.

14,00 - Dejunul.

17,00 - Dl. Manolescu-Strunga: în chestiunea fabricilor de zahăr din Transnistria.

17,30 - Dl. V. Dimitriuc.

18,00 - Dl. General C. Dona.

18,30 - Dl. Brătescu-Voinești⁷⁴⁷.

⁷⁴⁶ Vezi *Stenogramele...*, V, p. 193-206; *Procese-verbale*, I, f. 28-29. S-a discutat, între altele, la solicitarea generalului E. Leoveanu, problema emigrării evreilor cu vasul „Struma” (*ibidem*, f. 28). Eugen Cristescu a informat despre supravegherea legionarilor, iar Mareșalul i-a cerut să continue urmărirea Mișcării Legionare (*ibidem*, f. 29).

⁷⁴⁷ *Registrul istoric*, III, f. 214.

Miercuri, 26 noiembrie 1941^{ccccxxvi}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

11,00 - Dl. Prof. Emil Hațieganu⁷⁴⁸: în chestiunea românilor din Ardealul cedat.

11,30 - Dl. Ministru de Interne.

- Dl. General Int. rez. Florescu C.

Pentru a-l numi Primar General al Capitalei⁷⁴⁹.

12,00 - Dl. General Iacobici: lucru.

13,00 - Dl. Colonel Valfrè di Bonzo - Atașat Militar Italian: prezentare de plecare.

14,00 - Dejunul.

17,00 - Dl. General Hauffe: expune situația frontului.

17,30 - Dl. Profesor Tașcă: în chestiunea Primăriei Bârladului.

18,00 - Dl. Gheorghe Vrânceanu: chestiuni în legătură cu Universitatea și Casa Școalelor.

18,30 - Dl. General Lukasch - Șeful Marelui Stat Major Bulgar: prezentare în trecere spre Berlin.

19,00 - Dl. Nicolae Miclescu: chestiuni personale⁷⁵⁰.

21,30 - Doamna și Domnul Mareșal însoțiți de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu se duc la Gara Mogoșoia pentru a petrece pe M. M. L. L. Regele și Regina, care pleacă într-o călătorie de plăcere în Italia.

22,00 - Masa.

Joi, 27 noiembrie 1941^{ccccxxvii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,30 - Dl. General Dumitrescu Petre - C-dtul Armatei a 3-a: exprimă situația Armatei sale de pe front⁷⁵¹.

11,00 - Consiliu de Miniștri⁷⁵² la care au luat parte:

- Dl. Dr. Tomescu - Ministrul Muncii,

- Dl. C. Stoicescu - Ministrul Justiției.

Secretari de Stat la Ministerul Culturii Naționale:

- Dl. Prof. Enric Oteteleșeanu,

- Dl. General Victor Iliescu,

- Dl. Prof. I. Sandu,

- Dl. Dr. Dănulescu - Secretar de Stat al Muncii.

Consiliul a discutat toate problemele în legătură cu:

- Educația extra-școlară a tineretului;

⁷⁴⁸ **Emil Hațieganu** (1878-1959) - dr. în drept, profesor universitar, parlamentar, subsecretar de stat sau ministru la Justiție ori la Sănătate, Muncă și Ocrotiri Sociale. Membru de onoare al Academiei Române (Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 239).

⁷⁴⁹ Vezi însemnarea din 28 noiembrie 1941.

⁷⁵⁰ *Registrul istoric*, III, f. 215.

⁷⁵¹ În *Registrul istoric* (III, f. 217) este menționat colonelul Petre Dumitrescu!

⁷⁵² Vezi *Stenogramele...*, V, p. 207-239; *Procese-verbale*, I, f. 29-31.

- Construirea de cantine pentru tineret în orașe și la sate;
- Construirea de localuri tip pentru autorități, școli, piețe și locuințe pentru săteni;
- Problema cadrelor medicale și măsurile ce urmează să se ia;
- Problema desființării Mitropoliilor Basarabiei și Olteniei - a fost rezervată Consiliului de Stat.

14,00 - Dejunul.

16,45 - Dl. Dr. Steltzer: chestiuni economice.

17,30 - Conferință cu Rectorii, Decanii și Directorii Învățământului Superior din Țară⁷⁵³.

S-au discutat chestiuni privind:

- Funcționarea Învățământului Superior în conformitate cu marile interese ale Statului;
- Modul în care va fi sărbătorită ziua de 1 Decembrie în cadrul Universităților;
- Organizarea vieții studențești și măsurile de ajutorare a studenților săraci și merituoși;
- Examenele ulterioare ale studenților mobilizați;
- Măsurile aplicate pentru purificarea Învățământului Superior;
- Aprovizionarea cu lemne a școlilor;
- Sporul de salarii la membrii copului didactic.

S-a hotărât ca toate problemele de ordin general (școala, biserica, armata și instituțiunile) să fie cercetate și soluționate în cadrul Consiliului de Stat.

21,30 - Masa.

Vineri, 28 noiembrie 1941^{ccccxxviii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,50 - Dl. Ministru de Interne.

- Dl. General Florescu C. este numit Primar al Capitalei.

11,00 - Consiliu de Colaborare la M. St. Major.

13,30 - Dl. Rector Eftimie Antonescu - Donația unui spital pentru invalizi.

- Dl. Jean Dumitrescu.
- Dl. Profesor Mrazec - în chestiunea gazului metan.

14,00 - Dejunul.

17,00 - În chestiunea Ardealului cedat:

- Dl. Prof. Hațieganu,
- Dl. Ministru Filotti.

17,10 - Doamna și Domnul Mareșal vizitează pe Ministrul Americii⁷⁵⁴, care este grav bolnav.

18,00 - Are loc împărțirea decorațiilor germane ofițerilor și subofițerilor români, în localul Școalei Superioare de Război.

Dl. Mareșal însoțit de Dl. Colonel Adj. M. Elefterescu sunt primiți la intrare în Școala Superioară de Război de către Dl. General Hauffe, Șeful Misiunii Militare Germane în România.

Se trece apoi la distribuirea ordinului „Crucea de Fier” ofițerilor și trupei române, în prezența Domnului Mareșal.

În fața Școalei Superioare de Război are loc retragerea cu torțe, unde muzica

⁷⁵³ *Registrul istoric*, III, f. 216-217 (comunicatul 295).

⁷⁵⁴ Franklin Mott Gunther, decedat în decembrie 1941 și înmormântat în București.

militară germană a intonat Imnul Regal și Imnul German.

Ulterior, în automobile, ne-am transportat la cazinoul ofițerilor germani unde s-a servit o gustare.

19,30 - Dl. General Stoenescu: lucru⁷⁵⁵.

21,30 - Masa.

Sâmbătă, 29 noiembrie 1941^{cccxxxix}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,15 - Dl. Ministru de Interne: Informațiuni.

10,30 - Dl. General Pantazi și Dl. General Jienescu conferă Domnului Mareșal din partea M. S. Regelui Ordinul „Virtutea Aeronautică” în toate clasele.

11,00 - Consiliu Economic și de Aprovizionare⁷⁵⁶ sub președinția D-lui Mareșal Antonescu, la care iau parte Domnii:

- General D. Popescu - Ministrul Internelor,
- General Sichitiu - Ministrul Agriculturii,
- General Stoenescu - Ministrul Finanțelor,
- I. Marinescu - Ministrul Economiei Naționale,
- General Pantazi - Subsecretar de Stat al Armatei de Uscat,
- General Zwiedeneck - Subsecretar de Stat al Românilor,
- Aurelian Pană - Subsecretar de Stat al Min. Agriculturii,
- Mircea Vulcănescu - Subsecretar de Stat al Finanțelor,
- General C. Constantin - Subsecretar de Stat al Aprovizionării,
- Gh. Minescu - Dir. General I.N.C.O.P.,
- General C. Florescu - Primar General al Capitalei,
- General N. Bădescu - Comisar al Aproviz. cu lemne,
- Int. Col. Sireteanu - Dir. Intendenței M.A.N.,
- General Rodrig Modreanu.

S-a expus situația aprovizionărilor și măsurile luate.

S-a hotărât ca transporturile de păsări tăiate din Basarabia și Bucovina să fie complet libere.

S-au dat dispozițiuni pentru majorarea producției de pește, construirea unui nou abator, înființarea unei rețele de frigorifere și mutării.

S-a expus situația aprovizionărilor cu lemne a Capitalei și orașelor de provincie.

13,45 - Dl. Dr. Viggo Jensen - gazetar danez și cunoscut scriitor (interviu).

14,15 - Dejunul.

18,30 - Dl. Pamfil Șeicaru: chestiuni de ordin general.

20,00 - Dl. Lt. Colonel Căpitănescu: expune situația orașului Caracal.

21,30 - Masa.

Duminică, 30 noiembrie 1941^{cccxl}

⁷⁵⁵ *Registrul istoric*, III, f. 218.

⁷⁵⁶ *Vezi Stenogramele...*, V, p. 239-271; *Procese-verbale*, I, filele 31-31 bis și 32; *Registrul istoric*, III, f. 219 (comunicatul 296).

11,30 - Dl. Mareșal, însoțit de Dl. Colonel Adj. Mircea Elefterescu, se duce la Biserica Albă (Calea Victoriei), unde au asistat la slujba religioasă.

Ulterior au vizitat Școala de Băiești Nr. 22 „Arhiereul Calist”, din Calea Călărași, asistând la o ședință teoretică a premilitarilor. S-a interesat de mersul și nevoile Școlii, de starea materială și frecvența premilitarilor, precum și de cantina Consiliului de Patronaj ce urmează să se inaugureze în ziua de 1 decembrie 1941, pentru 140 copii.

S-a mai vizitat biserica „Delea Veche”, interesându-se de reparațiile făcute stricăciunilor suferite în urma cutremurului.

14,30 - Dejunul.

22,00 - Dl. Mareșal întâmpină în gara Mogoșoaia pe Dl. Ministru Mihai Antonescu, care sosește cu trenul de la Berlin, unde a iscălit pactul Anticomintern. Au fost prezenți toți membrii guvernului și numeroși membri din Corpul Diplomatic Străin.

Luni, 1 decembrie 1941^{cccxli}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

11,00 - Dl. Mareșal asistă la Te Deum de la Patria (Ziua Unirii)⁷⁵⁷.

12,30 - Consiliu de Miniștri Economic⁷⁵⁸, sub președinția D-lui Mareșal Antonescu:

- Dl. Prof. Mihai Antonescu a făcut o expunere asupra vizitei D-sale la Berlin, arătând audiențele ce le-a avut la Führerul Adolf Hitler, Mareșalul Goering și Dl. Ministru al Afacerilor Străine, Dl. von Ribbentrop, precum și negocierile ce le-a purtat cu Dl. von Ribbentrop, cu Dl. Dr. Funk⁷⁵⁹, Ministrul Economiei Naționale și Dl. Ministru Clodius, precum și rezultatele obținute.

13,00 - Dl. General Lutze, Șeful Biroului de legătură al armatei germane în Transnistria. Prezentare.

14,00 - Dejunul.

17,00 - Lt. Col. Popescu - Cdt. Batal. de Gardă: Expune activitatea Batalionului.

17,30 - Dl. General Pălănganu: Pentru a primi instrucțiuni în chestiunea Muncii Tineretului.

18,00 - Pentru a primi „Ordinul Mihai Viteazul”, clasa II:

- Dl. General Dumitrescu,

- Dl. General Racoviță.

18,15 - Dl. Dr. Tomescu.

- Dl. General Pantazi.

- Dl. Col. Dr. Căpitanovici - Inspector General Sanitar al Armatei.

18,30 - Dl. Colonel Oncică: se prezintă pentru mutare la Președinție și pentru a primi ordine în vederea serviciului încredințat.

⁷⁵⁷ În cursul zilei s-a difuzat *Proclamația D-lui Mareșal Antonescu pentru înființarea „Ajutorului de Iarnă”* (Registrul istoric, III, f. 221-222).

⁷⁵⁸ *Vezi Stenogramele...*, V, p. 272-283; *Procese-verbale*, I, f. 32-33.

⁷⁵⁹ **Walther Funk** (1890-1960) - ziarist de profesie, înregistrat în NSDAP în 1931, din 1931 - șeful Secției de Presă al Ministerului Propagandei din Berlin, iar în 1938 succede lui Hjalmar Schacht ca ministru al Economiei. Din 1939, președinte al *Reichsbank*. A fost judecat și condamnat pe viață la procesul marilor criminali naziști. Eliberat din detenție în 1958 (Pierre Milza și colaboratori, *Dizionario dei fascismi*, p. 263-265; Thomas Parrish, ed., *Encyclopedia of World War II*, p. 215).

- 20,00 - Dl. Ministru de Interne: Informațiuni.
20,45 - D-na Boteanu: chestiuni personale.
21,00 - Dl. Arhitect Iotzu: lucrări efectuate la Predeal⁷⁶⁰.
21,30 - Masa.

Marti, 2 decembrie 1941^{cccxlii}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
11,00 - Consiliu Financiar⁷⁶¹:
- Dl. General Stoenescu,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Mircea Vulcănescu,
- Dl. Alex. Ottulescu.
14,00 - Dejunul.
16,30 - Chestiuni economice:
- Dl. General Dobre,
- Dl. Goering.
17,00 - Dl. Amiral Danilache: Informează de neregulile săvârșite de către Dl. Col. Ghigortz.
17,30 - Dl. General Niculescu: în chestiunea instrucțiunilor operative ale trupelor din Capitală.
18,00 - Dl. General Ion Manolescu - Președintele Caselor Naționale. Expune activitatea din trecut și prezintă proiecte pentru viitor.
18,30 - Dl. Prof. Jienescu: Informațiuni de ordin general cu privire la situația învățământului secundar.
20,15 - Dl. Ministru Marinescu: în chestiunea petrolului⁷⁶².
21,00 - Masa.

Miercuri, 3 decembrie 1941^{cccxliii}

- 7,00 - Începerea lucrului.
9,00 - Toaleta, micul dejun.
9,30 - Continuarea lucrului.
10,30 - Dl. General Iacobici: lucru.
11,00 - În chestiunea încălzimintei pentru populație:
- Dl. Ministru de Interne,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. General Pantazi,
- Dl. Secretar General Popescu.
12,15 - Dl. Profesor Mehedinți.
13,00 - Dl. Ministru al Turciei: în chestiunea emigrării evreilor.
13,45 - P. S. Episcop al Armatei Ciopron: în chestiunea organizării bisericii în Transnistria.
17,00 - Dl. Dr. N. Lupu: chestiuni de ordin general.

⁷⁶⁰ *Registrul istoric*, III, f. 222.

⁷⁶¹ *Vezi Stenogramele...*, V, p. 284.

⁷⁶² *Registrul istoric*, III, f. 225.

18,00 - Dl. General Zwiedeneck: lucru.

18,30 - Dl. Ministru Caranfil - Sofia: Informațiuni.

20,30 - Lucru:

- Dl. General Sichitiu,

- Dl. A. Pană⁷⁶³.

Joi, 4 decembrie 1941^{cccxliv}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,10 - Dl. Eugen Cristescu: Informațiuni.

10,30 - D-na și Dl. Mareșal, însoțiți de Dl. Colonel Adj. Mircea Elefterescu, au vizitat Ateneul Kalinderu.

11,00 - Dl. Dragoș - Secretar General Ministerul de Finanțe.

- Dl. Col. Mag. Tonitza - Procuror Militar.

- Numește pe Dl. Dragoș⁷⁶⁴, Subsecretar de Stat la Românzare.

- Cercetări la Moara Herdan și o Moară din Oltenița.

11,15 - Consiliu de aprovizionare⁷⁶⁵, cu:

- Dl. Ministru de Interne,

- Dl. Ministru Marinescu,

- Dl. Ministru Bușilă,

- Dl. General Sichitiu,

- Dl. Subsecretar de Stat Pană,

- Dl. General Constantin,

- Dl. General C. Florescu,

- Dl. General I. Minescu,

- Dl. Int.Col. Sireteanu.

- S-au expus măsurile luate pentru raționalizarea consumului de grâu din țară.

- Primarul General al Capitalei a arătat că piețele Capitalei sunt din belșug aprovizionate cu zarzavat.

- S-au relevat meritele Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale și s-a ordonat ca toate cantinele Primăriei Capitalei să fie trecute în Administrația Consiliului de Patronaj.

- S-a fixat cantitatea maximă de alimente și îmbrăcăminte ce va putea fi trimisă soldaților germani de pe front.

14,30 - Dejunul.

18,00 - Comisia anchetei neregulilor ghetto-ului din Chișinău⁷⁶⁶, cu:

- Dl. General Pantazi,

- Dl. General Voiculescu,

- Dl. General Stroe - Șeful Justiției Militare,

⁷⁶³ *Registrul istoric*, III, f. 227.

⁷⁶⁴ **Titus Dragoș** - subsecretar de stat al Românzării, Colonizării și Inventarului (1941-1944), judecat de „Tribunalul Poporului” și condamnat la 15 ani muncă silnică (M. D. Ciucă, ed., *Procesul Mareșalului Antonescu*, vol. 2, p. 286-287).

⁷⁶⁵ *Vezi Stenogramele...*, V, p. 284-317; *Procese-verbale*, I, f. 34-35; *Registrul istoric*, III, f. 228-229 (comunicatul 302).

⁷⁶⁶ *Vezi Stenogramele...*, V, p. 318-323 (Discuțiunea asupra *Raportului* anchetei de la Chișinău).

- Dl. Colonel Popescu - Comandantul Regimentului 24 Artilerie,
 - Dl. Ministru Stoicescu,
 - Dl. Ottulescu,
 - Dl. Păunescu - Inspector General B.N.R.,
 - Dl. Petriceanu - Referent la Președinția Consiliului de Miniștri.
- 19,00** - Dl. General Voiculescu: lucru.
- 20,15** - Au depus jurământul:
- Dl. Profesor Petrovici - Ministrul Educației Naționale,
 - Dl. Titus Dragoș - Subsecretar de Stat al Romanizării,
 - Dl. I. C. Petrescu⁷⁶⁷ - Subsecretar de Stat al Ministerului Educației Naționale,
 - Dl. Alex. Marcu⁷⁶⁸ - Subsecretar de Stat al Propagandei.
- 21,30** - Masa.

Vineri, 5 decembrie 1941^{cccxlv}

- 7,00** - Începerea lucrului.
- 9,00** - Toaleta, micul dejun.
- 9,30** - Continuarea lucrului.
- 10,30** - Examinează planul de refacere al orașului Chișinău:
- Dl. Arhitect Davidescu,
 - Dl. Arhitect Horia Creangă,
 - Dl. Arhitect Eugen Tomescu,
 - Dl. Arhitect Ion Berindei,
 - Dl. Arhitect Ernst Rădulescu,
 - Dl. Arhitect Gheorghe Negoescu.
- 11,00** - Consiliul de Colaborare la Marele Stat Major⁷⁶⁹.
- 13,45** - D-na Eliza Brătianu: Informațiuni.
- 14,15** - Dejunul.
- 17,00** - Situația de la Subsecretariatul de Stat al Înzestrării Armatei:
- Dl. Simionescu-Râmnicănuș,
 - Dl. General Dobre,
 - Dl. Colonel Stoika.

⁷⁶⁷ **Ion C. Petrescu** (1892-1967) - pedagog, profesor universitar, subsecretar de stat la Ministerul Educației Naționale (1941-1944), sub comuniști anchetat și condamnat de Curtea de Apel din București prin decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la 6 ani temniță grea (*Antonescu, Mareșalul României*, I, p. 628-629).

⁷⁶⁸ **Alexandru Marcu** (1894-1955) - doctor în litere la Florența, italianist remarcabil biograf sau traducător al lui Dante, Machiavelli, Carducci, D'Annunzio, Papini, Comandor al Coroanei Italiene, decan al Facultății de Litere de la Universitatea din București, membru corespondent al Academiei Române, subsecretar de stat la Ministerul Propagandei Naționale (4 decembrie 1941 - 23 august 1944). A. M. a păstrat raporturi excelente de stimă și colaborare cu I. Antonescu. Sub comuniști terorizat și anchetat, izgonit din Academia Română, condamnat de Curtea de Apel din București prin decizia criminală nr. 27/6 februarie 1948 la 12 ani temniță grea (*Antonescu, Mareșalul României*, I, p. 619-621). A decedat în închisoarea Văcărești (Veronica Turcuș, *Alexandru Marcu (1894-1955). Viața și opera*, București, România Press, 2004; Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, I, p. 94; Dorina Rusu, *Membrii Academiei Române. 1866-1999*, p. 319-320; Aurel Sasu, *Dicționarul biografic al literaturii române*, II, p. 38-39).

⁷⁶⁹ Pentru detalii, vezi ANIC, fond PCM - CM, dosar 62/1941, f. 121-129.

18,00 - Dl. Ministru Cădere: prezentare de plecare la Lisabona.

18,30 - Dl. Ing. Moțaș: Raportează rezultatul tratativelor cu germanii, cu privire la gazul metan.

19,00 - În chestiunea cartelelor și blocarea mărfurilor:

- Dl. Ministru Stoicescu,
- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. General Constantin⁷⁷⁰.

21,00 - Masa.

Sâmbătă, 6 decembrie 1941^{cccxlvi}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,30 - Dl. Ing. Alexandru Ștefănescu: chestiuni economice.

11,40 - Problema prețului zahărului:

- Dl. Ministru Marinescu,
- Dl. Manolescu Strunga,
- Dl. Melinte - Industriaș zahăr⁷⁷¹,
- Dl. Orbănaș - Secretar General la Ministerul Economiei Naționale.

12,30 - Dl. General Zwiedeneck: prezentare de plecare din guvern.

13,00 - Dl. Bruno Domiani - Secretarul revistei de doctrină fascistă „Gerarckia”: Solicită material pentru tipărirea unei cărți cu privire la problema Transilvaniei.

14,00 - Dejunul.

18,00 - Doamna și Domnul Mareșal asistă la nunta fiicei D-lui Ministru Killinger.

19,30 - Dl. Mareșal, însoțit de Med. Cpt. Dr. Stroescu, se duce la Spitalul Militar, unde face o ședință de raze.

21,00 - Masa.

Duminică, 7 decembrie 1941^{cccxlvii}

13,00 - Dl. Mareșal, însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu, vizitează Centrala din Calea Călărași cu darurile depuse de către public pentru ajutorul de iarnă⁷⁷².

⁷⁷⁰ *Registrul istoric*, III, f. 229.

⁷⁷¹ *Registrul istoric*, III, f. 230.

⁷⁷² În cursul zilei s-au difuzat *Declarația D-lui Mareșal Antonescu cu privire la ultimatumul britanic* (apud *Registrul istoric*, III, f. 231) și *Cuvântul D-lui Mareșal Antonescu pentru publicațiunea italiană „La Rivista” din decembrie 1941*, ultimul document având acest conținut: „Am făcut războiul împotriva bolșevismului. Aceasta spune mult. Istoria civilizației va spune restul” (ibidem, f. 230; ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 120). Din *Declarația în replică la ultimatumul britanic*, reținem aceste rânduri finale ale premierului român, fost atașat militar la Londra în 1923-1926: „... Marea Britanie se bate de secole pentru a cuceri, noi ne batem pentru a ne apăra. În această titanică și totdeauna neegală luptă, am fost de multe ori înfrânți, am îngenuncheat, dar niciodată nu am cedat și nu am renunțat. Astăzi, ca și în trecut, avem credința în izbândă și lăsăm conștiința universală și istoria să judece și să ne judece” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 121; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 237-238; Ioan Scurtu, Gh. Buzatu, *Istoria Românilor în secolul XX. 1918-1948*, București, Editura Paideia, 1999, p. 571). A se vedea și *Răspunsul Guvernului Român*, datat 6 decembrie 1941 și care se încheia cu acest paragraf referitor la **legitimitatea** atacului de la 22 iunie 1941: „România a fost victima unei agresiuni, antrenând grave consecințe, în 1940, și trăia sub amenințarea etapelor ulterioare ale acestei agresiuni; ea

Dl. Mareșal donează suma de lei un milion din fondul „Cheltuieli pentru Interese Superioare de Stat” și lei una sută mii din caseta personală.

Ulterior vizitează cantina „Pâinea zilnică” din Str. Romană.

14,00 - Dejunul.

14,30 - Dl. General Pantazi.

17,30 - Dl. General Iacobici: Instrucțiuni cu privire la operațiunile din Est⁷⁷³.

20,30 - Masa.

21,30 - Dl. Mareșal, însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu, a vizitat azilul de noapte - unde a constatat cea mai neagră mizerie, murdărie și destrăbălare.

Luni, 8 decembrie 1941^{cccxlviii}

13,00 - Prezentare pentru ocuparea posturilor:

- Dl. Col. Diaconescu - Șeful Siguranței,

- Dl. Procuror Stănescu - Subdirectorul Siguranței.

În după-amiaza zilei, Dl. Mareșal a lucrat singur în birou.

18,15 - **21,10**⁷⁷⁴

21,00 - Masa.

Marti, 9 decembrie 1941^{cccxlix}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,15 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

10,30 - Dl. General Hauffe: Expune situația de pe front⁷⁷⁵.

11,00 - Consiliu Economic și de Coordonare⁷⁷⁶, cu:

- Dl. General Sichițiu,

- Dl. General Stoenescu,

- Dl. Ministru Bușilă,

- Dl. Ministru Marinescu,

- Dl. General Dobre,

- Dl. Aurelian Pană,

- Dl. Titus Dragoș,

- Dl. Mircea Vulcănescu,

- Dl. General Constantin,

- Dl. I. Minescu,

- S-a dispus înființarea unui Comisariat al Preșurilor.

- S-a dispus intensificarea la maximum a producției, în campania agricolă de

nu putea să facă în 1941 decât ceea ce a făcut. Și aceasta nu constituie decât un act de legitimitate apărare și un sacrificiu pentru civilizație” (Antonescu, *Mareșalul României*, III, p. 235-237).

⁷⁷³ *Registrul istoric*, III, f. 231.

⁷⁷⁴ La București, ședința Consiliului de Miniștri sub președinția lui M. Antonescu (vezi *Stenogramele...*, V, p. 324-348).

⁷⁷⁵ *Registrul istoric*, III, f. 232.

⁷⁷⁶ Vezi *Stenogramele...*, V, p. 348-383; *Procese-verbale*, I, f. 36-37; *Registrul istoric*, III, f. 232 (comunicatul 304).

primăvară și raționalizarea consumului.

14,00 - Dejunul.

17,00 - Consiliu cu reprezentanții industriei și comerțului⁷⁷⁷:

- Dl. Mareșal Antonescu a arătat rostul acestor consfătuiri.
- Dl. Ing. Cristian Penescu-Kertsch a prezentat un memoriu al U.G.I.R.-ului, cuprinzând doleanțele industriei naționale.
- S-au examinat în amănunt toate cererile industriașilor.
- Dl. Mareșal a insistat asupra sacrificiilor pe care trebuie să le facă industria și comerțul ca și toate clasele sociale, în vederea acoperirii tuturor cheltuielilor necesare războiului.

20,00 - Dl. General Modreanu: prezentare de plecare din postul de primar al Capitalei.

Miercuri, 10 decembrie 1941^{cccl}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,30 - Dl. General Iacobici: lucru.

11,00 - Consiliu pentru școală, biserică, sănătate, muncă și justiție⁷⁷⁸, cu:

- Dl. Prof. Petrovici - Ministrul Culturii Naționale,
 - Dl. Dr. Tomescu - Ministrul Sănătății,
 - Dl. Stoicescu - Ministrul Justiției,
 - Dl. Prof. I. C. Petrescu - Subsecretar de Stat al Culturii,
 - Dl. General V. Iliescu - Subsecretar de Stat al Educației,
 - Dl. Prof. Sandu Ion - Subsecretar de Stat al Cultelor și Artelor,
 - Dl. Dr. Dănulescu - Subsecretar de Stat al Cultelor și Artelor.
- Dl. Prof. Dr. Tomescu a prezentat anuarul oficial al medicilor din întreaga țară, întocmit pe specialități.
- Dl. Mareșal Antonescu a arătat Consiliului, constatările făcute de D-sa la inspecția unui Centru de Pregătire Premilitară din Capitală.

S-au dat apoi dispozițiuni să se facă tineretului o cât mai atentă educație igienică urmând ca această îngrijire să fie extinsă și asupra locuințelor.

14,00 - Dejunul.

17,00 - Studii Economice:

- Dl. Ministru al Elveției,
- Dl. Durant.

17,30 - Dl. General Emil Pălăngeanu. Pentru a supune:

- Proiectul de dezvoltare a M.T.R.,
- Dezvoltarea Centrului de formarea cadrelor,
- Bugetul pe noul an 1942.

17,55 - Dl. Procuror Păduraru: în chestiunea incendiului de la Moara Herdan.

18,00 - Dl. Consilier Cristu: Industria sticlei și exploatarea lemnului.

18,30 - Dl. Prof. Oteteleşeanu: Prezentare de plecare din Guvern.

⁷⁷⁷ Vezi *Stenogramele...*, V, p. 382-414; *Registrul istoric*, III, f. 234 (comunicatul 307).

⁷⁷⁸ Vezi *Stenogramele...*, V, p. 414-439; *Procese-verbale*, I, f. 37-38; *Registrul istoric*, III, f. 232 (comunicatul 306).

19,00 - Dl. Col. Teodorescu (P.T.T.) - Raportează rezultatul călătoriei în Germania⁷⁷⁹.

Joi, 11 decembrie 1941^{cccli}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

11,00 - Dl. General Pantazi: Pentru a primi instrucțiuni.

11,30 - În chestiunea datoriei, față de Elveția.

- Dl. Ottulescu.

- Dl. General Stoenescu.

13,00 - Dl. Ministru Neubacher: Chestiuni economice.

14,00 - Dejunul.

17,30 - Dl. General Teodor Pirici: Raportează neregulile de la C.A.P.S.

18,00 - Dl. Profesor Dobre: Regretă greșelile trecutului și solicită a colabora cu Dl. Mareșal.

18,30 - Dl. Ministru al Italiei: Prezintă un mesaj din partea Ducelui Mussolini⁷⁸⁰.

18,40 - Dl. General Rez. Crassan Octavian: solicită a fi reabilitat.

20,00 - Dl. Mareșal vizitează noul apartament din Președinție.

21,00 - Masa.

Vineri, 12 decembrie 1941^{ccclii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

11,00 - Consiliul de Colaborare la Marele Stat Major.

xxx⁷⁸¹

14,30 - Dejunul.

18,30 - Dl. Mareșal pleacă cu automotorul la Predeal. A fost salutat la plecare de:

- Dl. General Jack Popescu,

- Dl. General Gherghe Radu,

- Dl. Colonel Diaconescu,

- Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu.

20,30 - Cina în vagon, cu D-nii:

- Col. Oncică,

- Maior Marin,

- Cpt. Georgescu.

21,30 - Sosirea la Predeal. Au fost prezenți la sosire:

- Dl. Col. Grigoriu - Primarul orașului,

- Dl. Maior Rădulescu - Comandantul Detașamentului Jandarmi Pază.

⁷⁷⁹ *Registrul istoric*, III, f. 232.

⁷⁸⁰ *Registrul istoric*, III, f. 234.

⁷⁸¹ La sediul Președinției Consiliului de Miniștri din București, Mihai Antonescu a avut o convorbire cu miniștrii Germaniei și Italiei, Manfred von Killinger și, respectiv, Renato Bova Scoppa, care solicită - în numele guvernelor lor - ca România să declare război SUA, în virtutea articolului 3 al Pactului Tripartit (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 238-239).

Sâmbătă, 13 decembrie 1941^{cccliii}

11,00 - Dl. Mareșal iese și vizitează sera și împrejurimile vilei, barăcile trupei, însoțit de Dl. Col. Oncică și Maior Rădulescu.

xxx⁷⁸²

13,30 - Dejunul cu Dl. Profesor Iotzu.

16,00 - Dl. Mareșal cheamă și primește pe Dl. Tartler - grădinar din Brașov.

20,00 - Dl. Mareșal primește pe Dl. Avocat Chirișescu⁷⁸³.

20,30 - Cina împreună cu Dl. Prof. Iotzu și Dl. Avocat Chirișescu.

Duminică, 14 decembrie 1941^{cccliv}

11,00 - Dl. Mareșal primește pe Dl. Dr. N. Gologan, Primarul orașului Brașov, Dl. Dr. Filimon Drăgan și Dl. Arhitect Bell.

13,15 - Dejunul, având invitați pe:

- Dl. Colonel Oncică,
- Lt. Col. Popescu V.,
- Maior Marin Alex.,
- Maior Rădulescu,
- Prof. Iotzu.

Luni, 15 decembrie 1941^{ccclv}

10,00 - Dl. Mareșal se plimbă prin jurul vilei.

13,00 - Dejunul.

13,40 - Dl. Mareșal, însoțit de Maiorul Rădulescu și Căpitanul Georgescu, merg pe jos până la Batalionul 4 Vânători de Munte pe care îl inspectează.

15,00 - Plecarea cu automobilul spre București. La plecare a fost salutat de către:

- Dl. Col. Grigoriu - Primarul orașului,
- Dl. Maior Munteanu - Comandantul Batalionului IV Vânători de Munte,
- Dl. Maior Rădulescu - Comandantul Detașamentului Jandarmi Pază.

17,30 - Sosirea la București. Au fost prezenți la sosire:

- Dl. General Dumitru Popescu - Ministrul Internelor,
- Dl. General Vasiliu - Inspector General al Jandarmeriei,
- Dl. General Gherghel - Prefectul Poliției Capitalei,
- Dl. Col. Diaconescu - Director General al Siguranței,
- Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu.

18,15 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

18,45 - Dl. Dr. Dănulescu: Prezentare pentru înapoiere din străinătate.

19,30 - Dl. Nicolae Mavrocordat: Propune revizuirea administrației în Bucovina.

20,15 - Dl. Ministru Bușilă: Se prezintă pentru înapoiere din Germania⁷⁸⁴.

⁷⁸² La București, Mihai Antonescu primește pe J. Webb Benton, în vizită de plecare, asigurându-l că România și Mareșalul Antonescu prețuiau America, dar că, „odată angajată în luptă, alături de Germania, prin care am izbutit să ne recâștigăm teritoriile cotate fără provocare în 1940 de ruși, România trebuie să respecte legile de onoare ale războiului” (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 239).

⁷⁸³ *Registrul istoric*, III, f. 237.

⁷⁸⁴ *Registrul istoric*, III, f. 238.

21,30 - Masa.

Marți, 16 decembrie 1941^{ccclvi}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

11,00 - Consiliul Guvernatorilor⁷⁸⁵:

- Dl. Mareșal a dat dispozițiuni pentru coordonarea activității și stabilirea competenței guvernatorilor provinciilor.
- Dispozițiuni pentru colectarea, depozitarea și administrarea bunurilor aparținând Statului.
- Întocmirea din vreme a unui plan de cultură pentru Basarabia, Bucovina și Transnistria, în vederea campaniei agricole de primăvară.
- S-a lăsat complet liberă circulația produselor între vechiul regat și provinciile dezrobite.

14,00 - Dejunul.

17,00 - Intensificarea măsurilor de apărare antiaeriană:

- Dl. General Șova⁷⁸⁶,
- Dl. General Gherge Radu.

17,30 - Dl. General Panaitescu: chestiuni personale.

18,00 - Chestiuni personale:

- Dl. General Stoica,
- Dl. Prof. N. Stoica.

18,30 - Dl. Gănescu: referințe asupra activității Institutului de Credit Român⁷⁸⁷.

18,45 - Continuarea Consiliului Guvernatorilor⁷⁸⁸.

- Față de numărul mare al vitelor de la țară, s-a hotărât mărirea cantităților disponibile pentru consumul de carne.
- Măsuri pentru colectarea și conservarea pieilor crude în perfecte condițiuni.
- S-a dispus liberarea armelor de vânătoare proprietarilor rurali și Societăților de

Vânătoare.

21,30 - Masa.

⁷⁸⁵ Vezi *Stenogramele...*, V, p. 440-468; *Procese-verbale*, I, f. 39-40; *Registrul istoric*, III, f. 238-239 (comunicatul 308).

⁷⁸⁶ În *Registrul istoric* (III, f. 239) - generalul Sora (?!).

⁷⁸⁷ *Registrul istoric*, III, f. 239.

⁷⁸⁸ Vezi *Stenogramele...*, V, p. 468-504; *Procese-verbale*, I, f. 41-42.

Miercuri, 17 decembrie 1941^{ccclvii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,00 - Împărțirea premiilor la „Concursul Porumbului”:

- În sala de festivități a Institutului de Cercetări Agronomice s-a desfășurat concursul porumbului pe 1941, la care a luat parte o asistență numeroasă în frunte cu Dl. General Sichitiu (Dl. Ministru al Agriculturii), Dl. Aurelian Pană, Gh. Ionescu-Sisești etc.

- După ce Dl. Ministru al Agriculturii a arătat rostul acestui concurs, Dl. Mareșal Antonescu a mulțumit concurenților, trecând apoi la distribuirea premiilor, plugarilor care și-au îngrijit mai mult ogorul, ascultând de sfaturile date la timp⁷⁸⁹.

- Dl. Mareșal a dublat premiile, acordând suma din fondul personal al D-sale.

11,30 - Distribuirea decorațiilor la invalizi:

- La Spitalul Z.I. 302, Dl. Mareșal a fost întâmpinat de Dl. General Pantazi, Col. Căpitanovici, Directorul Serviciului Sanitar, D-na Cancicov și Dr. Ghițescu.

După ce se adresează vrednicilor luptători, prin cuvinte de îmbărbătare și recunoștință, Dl. Mareșal decorează pe fiecare invalid în parte, interesându-se de luptele la care au luat parte.

S-au vizitat apoi sălile spitalului, fiind găsite într-o perfectă ordine.

13,30 - Dl. General Hauffe prezintă pe ofițerii instructori germani:

- Colonel Bochaimb,

- Colonel Wachsen,

- Colonel Welcker,

- Maior Wesselowski (înlocuitor al Col. Bazing),

- Căpitan Plag (înlocuitor al Lt. Col. Buddnigen),

- Căpitan Hoffman.

14,15 - Dejunul.

17,00 - Dl. Dr. Bideanu: chestiuni personale.

17,15 - Dl. Gheorghe Popovici: prezintă o chestiune politică din partea D-lui General Nedici (prim-ministru sârb).

17,30 - Consiliu de Aprovizionare⁷⁹⁰ sub președinția D-lui Mareșal Antonescu, la care iau parte:

- Dl. General Dumitru Popescu - Ministru de Interne,

- Dl. General Sichitiu - Ministrul Agriculturii și Domeniilor,

- Dl. I. Marinescu - Ministrul Economiei Naționale,

- Dl. Ing. C. Bușilă - Ministrul Comunicațiilor,

- Dl. A. Pană - Subsecretar de Stat la Ministerul Agriculturii,

- Dl. General Constantin - Subsecretar de Stat al Aprovizionării,

- Dl. General C. Florescu - Primarul General al Capitalei,

- Dl. G. Minescu - Director General I.N.C.O.P.,

- Dl. Col. Orezeanu - Director General C.F.R.,

- Dl. Int. Col. Sireteanu - Dir. Intendenței M.A.N.

- Consiliul a examinat și adoptat proiectul de lege pentru reglementarea cumpărării

⁷⁸⁹ Textul *Cuvântării*, în *Registrul istoric*, III, f. 243.

⁷⁹⁰ Vezi *Stenogramele...*, V, p. 504-551; *Procese-verbale*, I, f. 42; *Registrul istoric*, III, f. 244 (comunicatul 309).

și vânzării unor cereale.

- Dipozițiuni pentru valorificarea produselor țării urmând ca legumele și fructele să fie industrializate pentru consumul intern și pentru export.

- Dispozițiuni ca în așezămintele de asistență socială să nu mai fie adăpostiți și hrăniți decât aceia care într-adevăr nu pot să muncească.

- S-a expus un plan al tăierii lemnului în păduri în vederea aprovizionării pentru anul viitor.

- S-a raportat că piețele Capitalei sunt aprovizionate din belșug cu zarzavaturi.

- S-au dat dispozițiuni pentru o supraveghere cât mai atentă a transporturilor de alimente și animale destinate pentru aprovizionări.

22,00 - Masa.

Joi, 18 decembrie 1941^{ccclviii}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,00 - Distribuirea decorațiilor la Spitalul Berceni.

Dl. Mareșal fiind însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu este întâmpinat la Spitalul Z.I. 334 de către D-nii:

- Prof. Dr. Tomescu - Ministrul Sănătății,

- General C. Pantazi - Subsecretar de Stat al M.A.N.,

- Colonel Căpitanovici - Directorul Serviciului Sanitar,

- Dr. Brascu etc.

După ce i-a fost prezentat personalul spitalului. Dl. Mareșal Antonescu a trecut în fiecare salon, oprindu-se la patul bolnavilor, decorând pe mării mutilați și pe răniți încă bolnavi, și stând de vorbă cu ei asupra luptelor la care au luat parte și asupra nevoilor lor.

Apoi, prin cuvinte de îmbărbătare, Dl. Mareșal a mulțumit eroilor pentru faptele lor, în numele Regelui și Patriei.

11,30 - Dl. Mareșal în prezența D-lui General Hauffe, D-lui Col. Brătescu și Dl. Col. Mircea Elefterescu, înmânează ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III-a D-lui General von Schmuth, care se află bolnav la hotelul „Athnée Palace”.

11,45 - Dl. Mareșal a ținut un consiliu cu Dl. Ministru de Interne și cu organele de Poliție și Siguranță⁷⁹¹.

14,00 - Dejunul.

17,00 - Dl. General Iacobici: lucru.

17,30 - Dl. General Rosetti.

18,00 - În chestiunea educației tineretului și organizarea sporturilor particulare:

- Dl. General Iliescu,

- Dl. Colonel Medeleanu.

18,30 - Dl. Prof. Gh. Cuza.

18,45 - Dl. Vasile Prelipceanu: chemat de la Baia.

19,00 - Pentru a primi instrucțiuni:

- Dl. General Voiculescu,

- Dl. General Calotescu,

⁷⁹¹ Vezi *Stenogramele...*, V, p. 551.

- Dl. Profesor Alexianu⁷⁹².

20,30 - Dl. Mareșal, însoțit de căpitanul Dr. Stroescu, se duce la Spitalul Militar pentru a urma un tratament de raze.

21,30 - Masa.

Vineri, 19 decembrie 1941^{ccclix}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

10,00 - Decorarea răniților la Spitalul Colțea.

Dl. Mareșal, însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu, sosește la Spitalul Z.I. 304 unde este întâmpinat de către Domnii:

- General C. Pantazi - Subsecretar de Stat al M.A.N.,

- Colonel Căpitanovici - Directorul Serviciului Sanitar,

- Prof. Dr. Em. Crăciun - Eforul Spitalelor Civile,

- Prof. Dr. Hortolomei - Comandantul Spitalului.

Dl. Mareșal intră în sala mare a Spitalului unde vorbește răniților, asigurându-i că Statul și Conducătorul lui vor avea toată grija părintească pentru ei.

Urmează apoi decorarea eroilor într-un cadru solemn, Dl. Mareșal vizitând pe rând saloanele Spitalului, unde a decorat pe fiecare rănit la patul său, interesându-se de faptele de arme săvârșite.

12,00 - Dl. Ministru de Interne: lucru.

12,30 - Dl. General Stoenescu: lucru.

13,00 - Dl. General Lutz: Comandantul Trupelor din Transnistria, prezentare de plecare din țară. Este decorat cu ordinul „Steaua României”, Clasa I-a.

13,00 - Dl. Ministru Neubacher: în chestiuni economice.

14,00 - Dejunul.

15,00 - Dl. Mareșal însoțit de Dl. Col. Adj. Mircea Elefterescu asistă la o ședință a Academiei Române, pentru comemorarea a 250 de ani de la moartea lui Miron Costin.

La această ședință solemnă au fost de față numeroase personalități, printre care Domnii Iuliu Maniu, Gheorghe Brătianu, George Enescu etc.

După cuvântul de introducere al D-lui Profesor Simionescu, care a salutat prezența D-lui Mareșal, a urmat comunicarea D-lui Profesor Ion Nistor, despre cronicarul Miron Costin.

Conferențiarul a înfățișat viața și activitatea lui Miron Costin, care a fost un vrednic sfătuitor, al Domnilor din vremea sa, fiind în același timp unul din cei mai mari cărturari de la care ne-a rămas o serie de lucrări istorice de cea mai mare valoare.

17,00 - În chestiunea ofertei pentru înființarea lăptăriilor în Moldova:

- Dl. General C. Florescu,

- Dl. Vlad.

17,30 - Dl. Ion Nisipeanu: Președintele Asoc. Prof. Secundari din România: prezentare.

18,00 - Problema locuinței proprii și aprovizionarea salariaților și pensionarilor publici:

- Dl. Prof. Iacobescu,

- Dl. Stancu Brădișteanu.

19,15 - Dl. Ottulescu: lucru⁷⁹³.

⁷⁹² *Registrul istoric*, III, f. 245.

21,30 - Masa.

Sâmbătă, 20 decembrie 1941^{ccclx}

7,00 - Începerea lucrului.

7,15⁷⁹⁴

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

12,00 - Dl. Ministru Dragoș: lucru.

12,30 - Dl. General Dona: informații.

13,00 - Dl. Dr. Dănulescu: lucru.

13,30 - Dl. General Pantazi: cu privire la scrisoarea D-lui General Panaitescu Ștefan⁷⁹⁵.

14,00 - Dejunul.

În după-amiaza zilei, Dl. Mareșal este reținut în casă de către medic, fiind indispus.

Duminică, 21 decembrie 1941^{ccclxi}

Dl. Mareșal este reținut de medic în casă.

Luni, 22 decembrie 1941^{ccclxii}

10,00 - Dl. Mareșal, fiind bolnav, însărcinează pe Dl. General Pantazi pentru a decora, în numele D-sale, pe răniții din Spitalul Militar „Regina Elisabeta”⁷⁹⁶.

13,00 - Dl. Colonel Spalcke: se prezintă D-lui Mareșal, pentru a-i face cunoscut că, Cancelarul Hitler a luat comanda Armatei de Uscat a Reichului⁷⁹⁷.

14,00 - Dejunul.

15,00 - Instrucțiuni cu privire la front:

- Dl. General Iacobici,

- Dl. General Tătăranu⁷⁹⁸.

Martți 23 decembrie^{ccclxiii} **și miercuri 24 decembrie 1941**^{ccclxiv}

Dl. Mareșal, fiind gripat, este reținut de medic în casă⁷⁹⁹.

⁷⁹³ *Registrul istoric*, III, f. 246.

⁷⁹⁴ La București, Consfătuire Economică sub președinția lui Mihai Antonescu (vezi *Stenogramele...*, V, p. 552-563).

⁷⁹⁵ În *Registrul istoric* (III, f. 258), Generalul Ștefan Panaitescu este trecut ... prezent !

⁷⁹⁶ În cursul zilei s-a difuzat *Ordin de zi către Armata a 3-a* (*Registrul istoric*, III, f. 237-238).

⁷⁹⁷ Deținută anterior de Feldmareșalul Walther von Brauchitsch.

⁷⁹⁸ *Registrul istoric*, III, f. 249.

⁷⁹⁹ La 23 decembrie 1941 s-au publicat numeroase decrete-legi și decrete, unele dintre acestea din urmă privind atestarea pe posturi a profesorilor: I. Hudiță (nr. 3 505); Miron Niculescu (nr. 3 506); Nichifor Crainic (nr. 3 523); Victor Slăvescu (nr. 3 550); D. Mangeron (nr. 3 554).

Joi 25 decembrie^{ccclxv}, vineri 26 decembrie^{ccclxvi}, sâmbătă 27 decembrie^{ccclxvii} și duminică 28 decembrie 1941^{ccclxviii}

Domnul Mareșal Antonescu, fiind gripat, este reținut de medic în casă⁸⁰⁰.

Luni, 29 decembrie 1941^{ccclxix}

Domnul Mareșal lucrează în cabinetul particular.

18,30 - Doamna și Domnul Mareșal asistă la rularea unui film cinematografic în sala Președinției.

Marți, 30 decembrie 1941^{ccclxx}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

12,00 - Dl. General de Divizie von Rothkirch - Șeful legăturilor din Transnistria: Prezentare.

12,15 - Dl. General Iacobici: lucru în legătură cu operațiile de pe front.

12,25 - Dl. General Stoenescu: lucru⁸⁰¹.

14,00 - Dejunul.

În după-amiaza zilei, Dl. Mareșal rămâne în casă.

Miercuri, 31 decembrie 1941^{ccclxxi}

7,00 - Începerea lucrului.

9,00 - Toaleta, micul dejun.

9,30 - Continuarea lucrului.

12,30 - Nunțul Apostolic: prezintă felicitări pentru Anul Nou.

12,50 - Dl. General Emil Pălăngeanu: chestiuni în legătură cu Munca Tineretului⁸⁰².

14,00 - Dejunul.

După-amiază Dl. Mareșal rămâne în casă, fiind încă suferind.

⁸⁰⁰ În *Registrul istoric* (vol. III), nici o mențiune pentru zilele de 24-29 decembrie 1941.

⁸⁰¹ *Registrul istoric*, III, f. 259.

⁸⁰² *Registrul istoric*, III, f. 260.

ANEXE

II - ANEXELE VOLUMULUI I

Anexa 1

Cronologie, 4-26 septembrie 1940

Sursă: *Registrul istoric al Conducătorului Statului*

4 septembrie 1940

- Comunicatul nr. 91 al Casei MS Regelui Carol II - demisia guvernului I. Gigurtu și însărcinarea Generalului Ion Antonescu cu formarea noului guvern.
- Decret - Regal nr. 3 051 privind însărcinarea lui Ion Antonescu cu formarea noului guvern.

5 septembrie 1940

- Decretele - Regale nr. 3 052 (dizolvarea Parlamentului) și nr. 3 053 (acordarea deplinei puteri lui Ion Antonescu).
- Comunicatele Casei Regale nr. 92 (depunerea jurământului de către Ion Antonescu ca președinte al Consiliului de Miniștri) și nr. 93 (I. Antonescu - primit în audiență de lucru de către Suveran).
- **Vizite:** Domnul General Ion Antonescu, șeful Statului, a făcut o vizită la Legația Germaniei, unde a avut o întrevedere cu Dl. Fabricius, Ministrul Reichului. Tot în cursul dimineții a făcut o vizită și la Legația Italiei la București.

6 septembrie 1940

- Decretul - Lege nr. 3 067 - Mihai I acordă depline puteri generalului Ion Antonescu.
- Decretele - Legi nr. 3 068, 3 065, 3 064, 3 096, 3 097.
- Proclamația lui I. Antonescu către Țară.
- Manifestul lui Carol II către Țară.
- Apelul lui I. Antonescu către Țară.
- Proclamația Generalului I. Antonescu către Armată.
- „Comunicarea” lui I. Antonescu către Țară.
- Comunicat: Abdicarea lui Carol II și depunerea jurământului de către Mihai I.
- Comunicat privind vizita ce i-a făcut Mihai I lui Ion Antonescu.
- Alte 8 comunicate.
- Telegramă prin care Ion Antonescu o recheamă în țară pe M. S. Elena - Regina Mamă.
- Telegrama lui I. Antonescu către Carol II - asigurări că i se vor respecta proprietățile din România.
- Idem - asigurări că ex-regele va primi o rentă viageră de 20 milioane lei anual, plătită în valută.
- Telegramă I. Antonescu către Adolf Hitler.

- Idem către Benito Mussolini.
- **Audiențe:**
 - Ritter von Stransky.
 - IPSS Nicodim Munteanu, Patriarh.

7 septembrie 1940

- Decretul Regal nr. 3 072 - investirea lui Ion Antonescu cu depline puteri.
 - Decretele - Legi nr. 3 073, 3 074, 3 075, 3 077, 3 078, 3 079.
 - Decretele - nr. 3 069, 3 070, 3 071, 3 076.
 - Decizii - 4 641, 4 643, 4 645, 4 644, 4 646.
 - Chemarea lui I. Antonescu către Țară.
 - Apelul „Români” al Generalului.
 - Comunicat despre prima ședință a Consiliului de Miniștri¹, sub președinția lui I. Antonescu.
- Ordinea de zi:
- 1. Ridicarea țării prin măsuri administrative și sanitare, organizarea de către Stat a vieții agricole, atât a producției, cât și a vânzării produselor țărănești;
 - 2. Sprijinirea muncitorimii prin reforme speciale și reorganizarea întreprinderilor de producție industrială;
 - 3. Reorganizarea aparatului administrativ și a situației funcționarilor;
 - 4. Organizarea familiei românești. Reforme sanitare pentru combaterea mortalității infantile și combaterea boalelor sociale și a alcoolismului.
- Comunicate - 8.
 - **Audiențe:**
 - Judecător Cristea.
 - Delegația Frontului Național Generația 1922.
 - Col. Ullea.

8 septembrie 1940

- Decretele - Legi nr. 3 083, 3 085, 3 086.
- Decret - nr. 3 087.
- Vizite.
- Telegramă: Adolf Hitler a răspuns Generalului la mesajul său din 6 septembrie 1940.
- Telegramă: I. Antonescu către generalul Milan Nedici.
- Telegramă: I. Antonescu către Cavalerii Ordinului Mihai Viteazul.

9 septembrie 1940

- Decretul - Regal nr. 3 088.
- Decretele - Legi - nr. 3 090, 3 092, 3 093, 3 094, 3 095, 3 098.
- Decrete - nr. 3 089.
- Decizii: 3.
- Apel al Generalului către „Români”.
- **Audiențe:**
 - General Petre Georgescu.
 - Marinescu Florin.
 - Amiral Păiș.
 - Dr. [C.] Angelescu.

¹ Vezi stenograma integrală, în M. D. Ciucă, ed., *Stenogramele...*, I, p. 1-13.

- General Topor.
- Nunțiul Papal.
- Atașatul militar german.
- Mocsony.
- Redactor Ag[enția] Stefani.
- Baron Styrcea.

10 septembrie 1940

- Decretele - Legi - nr. 3 099, 3 100, 3 101, 3 104.
- Decretele - nr. 3 102, 3 103.
- Decizi - 3.
- Principiile de guvernare.
- **Audiențe:**
 - Ministrul Danemaricii.
 - Ministrul Suediei.
 - Ministrul Italiei.
 - Constantin Argetoianu.
 - Ministrul Greciei.
 - Atașatul militar german, colonel Gerstenberg.
 - Amiral [Wilhelm] Canaris.
 - Lt. Col. Bentivegni.
 - Ministrul Angliei.

11 septembrie 1940

- Decretele - Regale - nr. 3 105, 3 107, 3 108, 3 109, 3 110, 3 111, 3 113.
- Decretele - Legi - nr. 3 106, 3 112, 3 114.
- Decizii - 5.
- Apelul „Către Români”.
- Apel către Țară.
- Comunicate - 5.
- **Audiențe:**
 - A. C. Cuza.
 - Russu Ardeleanu.
 - Profesor [N.] Herescu.
 - Profesor Danielopol.
 - Prim Președinte Dr. Lupu.
 - Dinu Brătianu.
 - Ministrul Iugoslaviei și
 - Ministrul Belgiei.

12 septembrie 1940

- Decretul - Regal - nr. 3 116.
- Decretele - Legi - nr. 3 117, 3 118.
- Decret - nr. 3 115.
- Apelul către Legionari.
- Comunicate - 2.
- **Audiențe:**
 - General Dragu.

- Prof. Eug. Niculce.
- Ministrul Elveției și
- Ministrul Portugaliei.

13 septembrie 1940

- Decretele - Legi - nr. 3 119, 3 120, 3 121, 3 122, 3 123, 3 124, 3 129.
- Decretele - nr. 3 125, 3 126, 3 127, 3 128.
- Decizie - 1.
- Comunicate - 9².
- **Audiențe:**
 - Consilierul Munteanu.
 - Secretarul Episcopiei Maramureșului.
 - [Alexandru] Vaida-Voievod.

14 septembrie 1940

- Decret - Regal - nr. 3 151
- Decrete - Legi - nr. 3 130, 3 132, 3 136, 3 139, 3 140, 3 153.
- Decrete - nr. 3 131 3 133, 3 138, 3 141, 3 142, 3 150, 3 152.
- Decizie - nr. 4 933.
- Comunicate - 6³.
- Felicitări.
- Schimb de telegrame între I. Antonescu și cavalerii Ordinilor de Război Steaua României și Coroana României.

15 septembrie 1940

- Apelul Generalului intitulat „Frați Români”.

16 septembrie 1940

- Decret - Regal - nr. 3 155.
- Decrete - Legi - nr. 3 156, 3 159.
- Decrete - nr. 3 154, 3 157, 3 158, 3 160.
- Comunicate - 3.
- Declarație de credință a Președintelui Federației Naționale a Asociațiilor Foștilor Luptători „Regele Ferdinand I”.
- Răspunsul lui I. Antonescu.
- **Audiențe:**
 - Mitropolitul și Episcopul Romano-Catolic.
 - Ministrul Norvegiei.
 - Dr. Popovici și
 - Ministrul Americii.

² Între ele, un lung comunicat **privitor la condițiile abdicării Regelui Carol II** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 251/1940, f. 26-28).

³ Inclusiv comunicatul ce anunță DR nr. 3 151, prin care Ion Antonescu este proclamat Conducător al Statului Național Legionar și Șeful Regimului Legionar, iar Horia Sima - Conducător al Mișcării Legionare (*ibidem*, f. 31-32).

17 septembrie 1940

- Decrete - Legi - nr. 3 162, 3 163, 3 164, 3 165, 3 166, 3 167, 3 168.
- Decrete - nr. 3 161, 3 169.
- Comunicate - 3.
- **Audiențe:**
 - General Olteanu Marcel.
 - Prof. Octav Onicescu.
 - Dl. Ministru [George] Crețeanu.
 - Președintele Asociației Persoanelor Publice CFR și PTT.
 - Prof. [Ioan] Lupaș.

18 septembrie 1940

- Decrete - Legi - nr. 3 172, 3 176.
- Decrete - nr. 3 173, 3 174, 3 175, 3 177, 3 180, 3 181.
- Ședință a Consiliului de Miniștri⁴.
- Comunicate - 12.
- Informații - 2.
- **Audiențe:**
 - Profesor Iotzu.
 - A. Bădăuță.
 - Nunțiul Apostolic.
 - Killi (?!).

19 septembrie 1940

- Decret - Regal - nr. 3 179.
- Decret - Lege - nr. 3 209.
- Decrete - nr. 3 178, 3 182, 3 183, 3 184, 3 185, 3 186, 3 187, 3 188, 3 190, 3 189, 3 195, 3 107, 3 196, 3 198.
- **Audiențe:**
 - General Petala.
 - Inginer Alex. Ștefănescu.
 - Ministru Rădulescu Mehedinți și
 - Consulul Mexicului.

20 septembrie 1940

- Decrete - Legi - nr. 3 203, 3 205, 3 207.
- Decrete - nr. 3 201, 3 202, 3 206, 3 208.
- Decizie - 1.
- Apelul „Români”⁵.
- Comunicate - 5.
- **Audiențe:**
 - Avocat Crăciun.

⁴ Vezi stenograma integrală (*apud* M. D. Ciucă, ed., *Stenogramele...*, I, p. 13-59).

⁵ În aceeași zi, prezentându-i-se harta concentrărilor URSS la granița de nord-est și est a României, Antonescu a pus această rezoluție pe nota de cabinet: „*Hărțile cu situația inamicului trebuie puse pe pereții biroului meu. Trebuie o hartă cu vechile frontiere și cu actualele frontarii. O hartă sau hărți ale fronturilor de luptă*” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 118/1940, f. 1).

- Președintele UFSR, Plagino.
- [Ion] Inculeț.
- [Ștefan] Ciobanu.
- T. H. Davila.
- M. H. Constantinescu.
- Prof. C. Marinescu.
- Avocat Vojen.
- Pamfil Șeicaru.
- Primar [I. Gh.] Vântu.
- Doamna Burileanu.
- Col. Solacolu.
- Mocsony.
- Doamna Catargi.
- Ministrul Iranului.
- Ministrul Egiptului.

21 septembrie 1940

- Decretele - Legi - nr. 3 211, 3 216, 3 218, 3 219, 3 220, 3 221.
- Decrete - nr. 3 210, 3 212, 3 214, 3 215, 3 217.
- Comunicat.
- Ședință a Consiliului de Cabinet⁶.
- **Audiențe:**
 - Profesor Dragomirescu.
 - Marinescu (Concordia).
 - Mitropolitul Cisar și
 - Colonel Pika.

22 septembrie 1940

-⁷

23 septembrie 1940

- Decrete - Legi - nr. 3 223, 3 225, 3 098, 3 227, 3 245.
- Decrete - nr. 3 224.
- Comunicate - 4.
- Dezmințirea.
- **Audiențe:**
 - Ministrul Sovietelor.
 - Ministrul Angliei.

24 septembrie 1940

- Decret - Regal - nr. 3 222.
- Decrete - nr. 3 228, 3 231.
- Comunicate - 2.

⁶ Vezi stenograma integrală (apud M. D. Ciucă, ed., *Stenogramele...*, I, p. 59-75).

⁷ Nici o mențiune în *Registru*.

- **Audiențe:** - Ministrul Chinei.

25 septembrie 1940

- Decrete - Legi - nr. 3 244, 3 245, 3 255.
- Decrete - nr. 3 232, 3 237, 3 239, 3 246, 3 247, 3 248, 3 249, 3 250, 3 251, 3 252, 3 253, 3 258, 3 259.
- Comunicate - 2.
- **Audiențe:**
 - Sextil Pușcariu.
 - Avocat V. Vojen.
 - O delegație de ardeleni și
 - Ionel Halmaghi.

26 septembrie 1940

- Decrete - Legi - nr. 3 260, 3 261, 3 262, 3 263, 3 264.
- Comunicate - 3.
- Ședință a Consiliului de Miniștri⁸.
- **Audiențe:**
 - Italo Zingareli.
 - Alex. Zănescu.
 - I. Gh. Vântu.
 - Doamna Burileanu.
 - Ing. Ștefănescu.
 - Ing. Dorin Pavel.
 - Eug. Niculcea.
 - Prof. A. C. Cuza.

*(Registrul istoric al Conducătorului Statului,
vol. I, 4 septembrie - 31 decembrie 1940,
ANIC, fond PCM - CM, dosar 251/1940, filele 1- 55).*

⁸ Pentru stenograma integrală, vezi M. D. Ciucă, ed., *Stenogramele...*, I, p. 76-94.

Anexa 2

DARE DE SEAMĂ asupra VIZITEI CONDUCĂTORULUI STATULUI ROMÂN, DOMNUL GENERAL ION ANTONESCU, LA ROMA

1. CONSIDERAȚIUNI GENERALE

Darea de seamă de mai jos privește numai latura manifestărilor exterioare în legătură cu vizita la Roma a Domnului General Antonescu: programul vizitei, comentarii de presă, impresiile culese din cercurile oficiale italiene și din public etc., întrucât scopul politic și diplomatic al vizitei, precum și rezultatele obținute sunt cunoscute cu precizie numai de Guvernele celor două națiuni. Totuși și acestea au putut fi deduse în mare parte, din însăși modul cum s-a desfășurat vizita, precum și din evenimentele politice internaționale ce au avut loc ulterior, în legătură cu vizita de la Berlin și intrarea României în pactul tripartit.

De îndată ce s-a anunțat vizita în presa italiană - și aceasta a avut loc cu câteva zile înainte - atât ziarele italiene cât și cercurile particulare s-au așteptat la o simplă vizită de contact și cunoaștere personală între conducătorii celor două state.

Faptul că ea se producea mai întâi la Roma și apoi la Berlin, a impresionat plăcut de la început. De asemenea, s-a remarcat gestul Domnului General Antonescu de a nu amâna vizita, deja hotărâtă, în momentul când țara era din nou crunt lovită de cutremurul din 10 noiembrie.

Înainte de producerea vizitei, presa italiană a întreprins o pregătire a acestui important act politic, prin articolele referitoare la personalitatea Domnului General Antonescu și la importanța Statului român legionar.

Primele articole substanțiale au apărut în ziua de 14 noiembrie, când Domnul General Antonescu se afla pe pământul Italiei. Din acest moment și până la părăsirea teritoriului italian, toate ziarele italiene au publicat la loc de frunte, articole de fond dedicate oaspeților și Țării, în termenii cei mai călduroși. După plecarea Domnului General Antonescu, presa s-a abținut de la comentarii asupra vizitei. La acest fapt a contribuit poate și evenimentele importante internaționale ce s-au succedat imediat după plecarea Domniei Sale.

Trebuie subliniat de la început că **vizita Domnului General Antonescu a deschis la Roma un drum nou**, pe care, personalul reîmprospătat al Legației României la Roma, de sub conducerea Domnului Ministru Ion V. Vojen înțelege să-l exploateze la maximum, în legătură cu activitatea și dispozițiunile, ce paralel se vor da de către Guvern, pentru ca **acest început atât de promițător să nu constituie un act izolat sortit uitării, ci să marcheze prima verigă a unui lanț puternic de manifestări amicale, pe toate planurile: politic, militar, economic, social, sportiv etc.**

2. SOSIREA ÎN ITALIA

Conducătorul Statului român, însoțit de Domnul Ministru Mihail Sturza, Ministrul Afacerilor Străine, a sosit în Italia în ziua de 13 noiembrie 1940, ora 23 (gara Postumia), cu un tren special, împreună cu:

Domnul Alexandru Constant, Subsecretar de Stat la Propagandă.

Domnul Constant Papanace, Subsecretar de Stat la Finanțe.

Domnul Vladimir Dumitrescu, Secretar General la Ministerul Educației Naționale.

Domnul Colonel Nicolae Diaconescu, Șef de Cabinet.

Domnul Alexandru Randa, Director al Presei legionare.

Domnul Nicolae Dumitrescu, Consilier de Legație.

Domnul Maior Marin, Adj. Domnului General.

Domnul Constantin Iotzu, Decanul Facultății de Arhitectură.

Domnul Constantin Dimitriu, medic.

Domnul Mircea Vlasto, din Ministerul Afacerilor Străine.

Domnul Dinu Mareș, din Ministerul Afacerilor Străine.

Domnul Basarab Sion, din Ministerul Afacerilor Străine.

De asemenea, Dl. Pellegrino Ghigi, Ministrul Italiei la București, a însoțit pe Dl. General I. Antonescu pe tot timpul vizitei în Italia.

La Postumia au ieșit în întâmpinare:

- Din partea Guvernului Italian, Dl. Ministru Plenipotențiar Vitetti și Marchizul Della Rosa (ambii din Ministerul Afacerilor Străine);

- Din partea Legației, Dl. Ministru Ion Victor Vojen, Colonelul Mihail Corbuleanu și Dl. Di Demetrio, Consulul General al României la Trieste.

Drumul de la Postumia la Roma s-a făcut cu același tren special, în noaptea de 13/14 noiembrie.

Ziarele din dimineața zilei de la 14 noiembrie au salutat în termenii cei mai călduroși, vizita oaspeților români, astfel:

Extrase din diferite ziare

Sub titlul „AȘTEPTAREA LA ROMA” *Messaggero* scrie:

„Roma va saluta în dimineața aceasta pe Conducătorul Statului legionar al României, Generalul Ion Antonescu. Cetatea se pregătește să primească peste câteva ceasuri, pe binevenitul oaspete, cu toate drapelele sale fluturând în aer. Populația Cetății va saluta în dimineața aceasta cu un vibrant entuziasm pe «Conducător», care aduce Romei, mesajele pline de suflet ale României celei noi, ale României legionarilor lui CODREANU”.

Sub titlul „CONDUCĂTORUL”, cuvânt care s-a încetățenit definitiv în toată Italia, ca și cuvintele „Duce”, „Führer”, „Caudillo”, același ziar scrie: „două luni după constituirea Guvernului legionar român, Șeful său, Generalul Antonescu, pășește pentru prima oară frontierele țării sale, pentru a exprima în mod direct marelui popor italian și marelui său Duce sentimentele de credință și de încredere ale României reînnoite, sub semnul Legiunii.

Acestea sunt cuvintele cu care Generalul Antonescu și-a vestit apropiata sa vizită la Roma: cuvinte de ostaș, fiu de ostaș, după cum Conducătorul regimului legionar s-a afirmat întotdeauna în cursul vieții sale, atât de agitată și care nu se dezmente nici acum, după cum o dovedește energia cu care conduce acțiunea de reînnoire a României. Generalul Antonescu este în același timp un ostaș și un om politic încercat, un sever tutore al ordinii și al tradiției, cum și un spirit deschis tuturor exigențelor dreptății sociale”.

După aceasta, ziarul prezintă activitatea militară a D-lui General Antonescu din timpul marelui război și din perioada 1928-1938. Articolul se termină cu un istoric al legăturilor dintre Conducător și Căpitan, din care rezultă cum a evoluat situația politică din România până la izbânda finală.

„Popolo di Roma”, după ce dă programul vizitei Conducătorului Statului legionar

român, adresează de asemenea următorul vibrant salut oaspeților români:

„Italia fascistă aduce azi un cald salut generalului Antonescu, Șeful noului Guvern român și al tânărului Stat legionar, în care se exprimă proaspetele energii ale unui popor unit cu Italia prin atâtea legături de prietenie, precum și printr-o civilizație de aceeași obârșie”.

După ce subliniază, ca și toate celelalte ziare, semnificația faptului că prima vizită a Conducătorului Statului român este făcută Italiei, „Popolo di Roma” adaugă: „nu de prisos, idealurile care însuflețesc mișcarea Gărzii de Fier - nucleul central al României totalitare, cimentată prin:

- Numeroși membrii ai Guvernului.
- Subsecretarii de Stat de la Marină și Aeronautică, (Generalul Soddu, Subsecretarul de Stat la Ministerul de Război era plecat pe teatrul de operațiuni italo-grec).
- Guvernatorul Romei.
- Comandantul Corpului de Armată din Roma.
- Prefectul.
- O companie de onoare cu drapel, din Regimentul 2 Grenadier.
- Prințul Bismarck de la Ambasada germană.
- Membrii Legației Române.

Asupra primirii în Roma, ziarele italiene, în seara zilei de 14 noiembrie, au scris următoarele:

„Piccolo” și „Tevere” publică pe prima pagină Darea de seamă a sosirii „Ilustrilor Oaspeți români” după cum îi numesc ziarele italiene în unanimitatea lor, solemnitate care s-a desfășurat într-o atmosferă de cel mai cald și vibrant entuziasm.

„Piccolo”, după ce descrie pavoazarea Cetății Eterne, cu cele două tricoloruri înfrățite în bătaia aceluiași vânt de blândețe primăvărată, scrie:

„Roma a primit astăzi cu un entuziasm pe care îl păstrează numai pentru oaspeții săi cei mai de seamă și cei mai dragi, pe Generalul Antonescu. Foarte vie era așteptarea populației orașului. La gară era adunată o mulțime impunătoare de cămăși negre și popor, care au venit să dea cuvântul de bun sosît Conducătorului Statului legionar. După cum fusese anunțat, trenul special care aducea pe iluștrii Oaspeți a ajuns exact la orele 10 în fața peronului de onoare. Se aflau acolo în așteptare Conte Ciano, Ministrul Secretar al Partidului fascist, Ministrul Culturii Populare italiene, subsecretarul de Stat de la Interne, Marină și Aeronautică, Șeful Statului Major al Miliției fasciste, Guvernatorul și Prefectul Provinciei Roma, Comandantul Corpului de Armată, Prințul Bismarck de la Ambasada germană, Domnul Piangianni reprezentantul Federației orașului Roma, Membrii Legației românești, precum și numeroase alte personalități.

Cu puțin înainte de ora 10 sosește în gara Termini Ducele. Abia se scoboară din automobil și numeroasa mulțime, care se adunase în jurul gării, îi face o extrem de călduroasă manifestație.

Ajuns pe peron, intră și trenul cu înalții Oaspeți. Compania de onoare, înșiruită pe peron, dă onorurile, iar muzica militară intonează imnul celor două țări. Imediat se scoboară din tren Generalul Antonescu, care este salutat cu o vie cordialitate de către Duce și apoi de Conte Ciano.

Au sosit odată cu Conducătorul Statului român Prințul Sturza, Ministrul de Externe român, Subsecretarii de Stat de la Propagandă și Finanțe, Constant și Papanace, Ministrul Plenipotențiar al Italiei la București, Ghigi, câțiva funcționari de la Președinția Consiliului de Miniștri român și Șeful Presei legionare. Întâlnirea dintre Prințul Sturza și Conte Ciano a fost de asemenea extrem de cordială. Generalul Antonescu întovărășit de Duce, s-a dus în Piața din fața gării, traversând întâi sala de așteptare regală a gării,

fiind viu aclamat de mulțimea care îi așteptase sosirea. Aici se afla Compania de onoare din Regimentul 2 Grenadieri cu muzica și drapelul, care a fost trecută în revistă de către Generalul Antonescu”.

Ziarele italiene subliniază călduroasa manifestație făcută de mulțimea ce se afla de-a lungul străzilor către Generalul Antonescu și către întreaga misiune română.

„Tevere” dă la rândul său reportajul sosirii Domnului General Antonescu, sub următoarele titluri: „Generalul Antonescu, Conducătorul Statului legionar român, primit de Duce, la sosirea sa la Roma”; „Prezența la Roma a Generalului Antonescu, Conducătorul Statului legionar român, salutată de italieni cu profundă și extrem de cordială prietenie, în atmosfera de colaborare și solidaritate spirituală, care leagă Imperiul fascist de renașterea și noua istorie a României”.

Mai departe, ziarul adaugă: „ostaș profund cunoscător al sufletului și al vechilor tradiții ale poporului său, Generalul Antonescu reprezintă politica reconstructivă a noii Europe, în cadrul directivelor Axei, necesitatea istorică a noului Guvern, care împacă, pentru buna stare și prestigiul României anti-britanice, principiile fundamentale ale autorității Statului, cu principiile sacro-sante ale dreptății sociale. Realmente devotat spiritului revoluției legionare, care a avut în Căpitanul Codreanu, eroul și martirul său, Generalul Ion Antonescu a suferit arestarea, de pe urma sinistrului Guvern al lui Călinescu. Zărilor vremurilor noi care încadrează soarta Statului legionar în Europa renăscută, în urma misiunii civilizatoare a lui Mussolini și a lui Hitler, a dat din nou României Mari bărbatul indicat de destinul său. În lumina Cetății Eterne, prezența Generalului Antonescu este simbol de frăție și de certitudine”.

„Tribuna” publică drept articol de fond, intitulat „În climatul eroic” și semnat de Domnul Francesco Scardaoni, salutul pe care acest ziar îl adresează astăzi din nou Generalului Ion Antonescu. După ce constată, cu satisfacție, că prima vizită a Conducătorului a fost făcută Romei Eterne și poporului italian, autorul scrie: „Spiritul lui Codreanu, eroul pur, care a fost sacrificat de o nătângă intrigă iudaică și plutocratică și a cărei idee a fost realizată astăzi de Generalul Antonescu, plutește deasupra Națiunii românești, Națiunea Gărzilor de Fier.

Legăturile spirituale, tradițiile, speranțele, care pot să unească în mod deosebit Italia și România, găsesc în acest climat, consacrarea lor legitimă. Vizita Generalului Antonescu la Roma și convorbirile care vor avea loc între el și Duce pe de o parte și între cei doi Miniștrii de Externe pe de altă parte, nu pot deci decât să folosească celor mai înalte interese ale ambelor țări, cum și unei mai profunde precizări de valori și de poziții, care este de atâta importanță în momentul actual”.

4. Programul zilei de 14 noiembrie

Ora 10 - Sosirea în gara Roma.

Ora 11 - Semnarea în registru, la Palatul Regal (Quirinale).

Ora 11,15 - Vizită la Panteon, pentru depunerea unei coroane la mormântul Regilor Italiei.

Ora 11,30 - Idem, la mormântul Eroului Necunoscut.

Ora 11,40 - Idem, la mormântul Eroilor căzuți pentru cauza fascistă.

Toate aceste vizite de omagiu și depunerea a mari coroane de laur s-au făcut într-un cadru solemn, în fața autorităților militare și civile italiene și a unui numeros public, care a făcut Oaspeților călduroase manifestațiuni de simpatie.

Ora 12 - Audiență la M. S. Regele.

Majestatea Sa Regele a primit în audiență pe Domnul General Ion Antonescu și pe Domnul Ministru Mihail Sturza, cu care ocazie au fost prezentați Majestății Sale toți oaspeții români.

Ora 12,30 - Masă la Palatul Regal.

Au luat parte toți oaspeții români, Ducele, membrii Guvernului italian, înalți demnitari și personalități civile și militare, membrii Legației României la Roma.

Ora 16 - Domnul General Ion Antonescu și Domnul Ministru Mihail Sturza vizită la Conte Ciano, Ministrul Afacerilor Străine.

Ora 16,15 - Audiență la Duce.

Ora 21 - Masa oferită de Contesa și contele Ciano, la Hotel Excelsior.

Au luat parte, pe lângă oaspeți, Guvernul italian și înalți demnitari civili și militari cu Doamnele.

Ziarele din ziua de 15 noiembrie dau cu caracter de comunicat următoarele: „Ducele a primit pe Generalul Antonescu, fiind prezenți Ministrul de Externe român, Prințul Sturza, Conte Ciano, cu care s-a întreținut în termeni cordiali, timp de un ceas și jumătate”.

„Messaggero”, relatând vizita la Palatul Venezia, scrie astfel: „La orele 4, Șeful Ceremonialului din Ministerul de Externe italian a întovărășit pe oaspeți la Palatul Ghigi (Ministerul de Externe italian).

În fața sediului acestui minister, se adunase o mare mulțime de oameni, care la sosirea automobilelor, escortate de metropolitani motocicliști, a izbucnit în furtunoase ovații la adresa României celei noi. Imediat Generalul Antonescu și Ministrul de Externe român au fost primiți de către Conte Ciano, cu care s-a întreținut numai câteva minute, dar în termeni foarte cordiali. Mai erau de față de asemenea, Ministrul României la Roma, Domnul Ion V. Vojean și Ministrul Italiei la București, Domnul Ghigi. De aici oaspeții, împreună cu Conte Ciano, precum și cei doi Miniștri Plenipotențieri s-au dus, în automobile, la Palazzo Venezia”.

„Corriere della Sera”, din 14 noiembrie, scrie, sub titlul „Bun venit Conducătorului”, un articol, în care între altele spune: „Conducătorul aceluia generos popor de antică civilizație latină, pe care erorile și vinele oamenilor politici îl îndrumaseră atât de greșit, făcându-l sclav unei bande de afaceriști, aserviți străinilor”. Iar mai departe: „dar această țară merge acum cu pași repezi spre propria sa reînviere, grație operei Generalului Antonescu și a cordialei colaborări a Puterilor Axei. Capul noii României este o personalitate puternică, bine cunoscută italienilor, pentru suferințele pe care a trebuit să le îndure în timpul regimului precedent”.

Articolul se termină astfel: „Italienii știu că au în Generalul Antonescu un prieten. Știu cât de mare este admirația Conducătorului pentru Duce. Cunoșc relațiile foarte strânse care există - relații nu numai sentimentale ci și practice - între țara lor și România tânără, și ei doresc ca aceste relații să fie din ce în ce mai adâncite și să fie traduse în fapte. De aceea Italienii, aducând salutul lor Conducătorului Statului legionar român, nu fac decât să exprime sensul cel mai viu al simpatiei lor pentru noua întâlnire, constatând în același timp că originii comune a acestor țări, îi corespunde și o coincidență din ce în ce mai crescândă de interese și acțiuni”.

„Giornale d'Italia”, în aceeași zi, subliniază: „Ampla rezonanță, pe care a avut-o în Germania vizita Generalului Antonescu la Roma”, Corespondentul acestui ziar îi telegrafiază din Berlin, între altele: „Foarte cordiala primire, pe care Roma a făcut-o Generalului Antonescu și Ministrului său de Externe, a aflat cea mai amplă rezonanță în Germania, unde presa întreagă subliniază știrile despre primele întrevederi, pe care

Conducătorul le-a avut cu Ducele”.

„Tribuna”, relatând și ea despre „ÎNTREVEDEREA DINTRE CEI 2 ȘEFI DE STAT”, publică la loc de frunte: „Un messaggio” adresat ziarului „Tribuna” de către Ministrul român, Domnul Constant, pe care ziarul român îl prezintă astfel cititorilor săi: „Alexandru Constant, Subsecretar de Stat al Presei și Propagandei, e una dintre cele mai de seamă și mai semnificative figuri ale mișcării legionare românești și a avut deosebita curtoazie de a scrie pentru „Tribuna” un extrem de frumos mesaj, pe care noi, cu mulțumiri din suflet, suntem fericiți a-l publica. Iată acel mesaj: „Acum una mie opt sute de ani, legiunile romane așezau în Dacia temeliiile granitice ale unui nou popor. Întâmplările furtunoase ale istoriei au desfăcut apoi Dacia Traiană de trunchiul roman. Am trăit aici, în Carpați și pe Dunăre, din mila lui Dumnezeu și grație puterii spadei noastre. Nu am uitat însă niciodată de a privi înspre Roma. În fiecare dată când noi, în cursul istoriei noastre, ne închipuiam că suntem părăsiți de destin, ne-am ridicat mai hotărâți decât înainte, în conștiința latinității noastre. Învingerile noastre nu erau decât începutul de capitole noi ale istoriei noastre. Ducele spunea în 1914 la Milano: cei învinși au o istorie, cei absenți nici una. Acest adevăr el l-a citit în istoria Italiei. Acest adevăr este și al nostru. România reînnoită inaugurează astăzi un nou capitol istoric. Și nu este o simplă întâmplare că acestea se petrec grație unei reîmputerniciri, scoasă din contactul cu izvoarele latinității noastre. Începem la Roma un nou capitol al istoriei latine de pe malurile Dunării”.

„Regime fascistă” publică drept articol de fond un articol intitulat „România cea nouă”, și care de obicei este nesemnă, dar avem toate motivele să credem că este datorit penei Directorului acestui ziar, Dl. Roberto Farinacci. Articolul se ocupă în primul rând de afinitatea „lingvistică evidentă dintre Italia și România, afinitate care ușurează relațiile reciproce dintre aceste două țări”. Vorbește apoi de pagubele enorme produse României de trecutele regimuri, care au servit-o până la sclavie puterilor pluto-democratice și corolarului funest al acestor regimuri, evreul. Termină articolul astfel: „Poporul român primind pe valorosul General Ion Antonescu, cu un entuziasm sincer, spontan și cordial, a demonstrat cum a căzut acel vâl de neîncredere, care până acum câtăva vreme ne despărțea de Români, care pe drept sau pe nedrept erau considerați aserviți iremediabil politiciii anglo-franceze. Toate acestea aparțin trecutului. Astăzi orizontul italo-român este de asemenea nou și se deschid în sfârșit posibilități ample unei înțelegeri între aceste două popoare, înțelegere cu adevărat statornică și fecundă”.

15 Noiembrie

Ora 9 - 11 - Vizită la Forul lui Traian, Forul roman, Basilica Ulpia, Campidoglio, Tabularium, Senato, Palatinum, Guvernatorul Romei și Directorul General al Muzeelor au dat Domnului General toate explicațiunile.

Ora 11 - 12 - Vizita Domnului General Antonescu la Școala Română, unde se afla adunată și colonia română din Roma. Domnul General a vizitat amănunțit Școala, interesându-se de scop, program, personal etc., dând noi directive pentru buna ei funcționare. Apoi a vorbit coloniei române.

Ora 13,30 - Masa oferită de Duce la Cercul Militar (Palatul Barberini).

Au luat parte toți oaspeții români, membrii Guvernului Italian, cavalerii Ordinului Suprem S.S. Annunziata: Mare Amiral Paolo Thaon di Revel, Duca del Mare Luigi Federzoni, Președintele Academiei italiene, Mareșalul Emilio De Bono, Președintele Senatului și Camerilor fasciste și corporative, Ministerul Secretar al Partidului și alte personalități civile și militare, precum și membrii Legației române.

Ora 16 - Domnul General Antonescu a avut o lungă întrevedere cu Conte Ciano, la Palatul Ghigi.

Ora 17 - Ducele a primit pe Domnul General Antonescu într-o cordială întrevedere de o oră și jumătate. În acest timp Domnul Ministru Sturza a avut întrevederi cu diferite personalități italiene.

Ora 18,40 - Domnul General Antonescu a primit la Legația României pe Directorul ziarului „Giornale d'Italia”, Domnul Virginio Gayda, cu care a avut o lungă convorbire. Cu această ocazie a înmănat Domnului Gayda următorul mesaj pentru „Giornale d'Italia”:

Omagiu lui Traian

„Ne-am născut dintr-un mare și strălucitor triumf secular. Dovadă vie, indiscutabilă și de netăgăduit este, astăzi ca și totdeauna, Coloana lui Traian. Stăm de douăzeci de veacuri neclintit așezați pe stâncile Carpaților, astfel după cum de douăzeci de veacuri Traian stă așezat neclintit pe pietrele Romei. De atât timp privim din culmile Carpaților, cu mândrie și cu încredere, spre zările depărtate, după cum tot de atâta timp, Traian privește dincolo de Roma, în zările depărtate la opera sa.

Printr-o întâmplare unică în istorie, destinul Creatorului și acela al operei sale veșnice, se contopesc de la origine și până astăzi, așa precum calea grea dar triumfătoare a legionarilor săi se contopește și se înalță în jurul Coloanei spre apoteoză ca un simbol sfânt și nepieritor.

Nici o furtună, nici o năvălire, nici un cutremur, nici o ocupație păgână, nici o lovitură oricât de grele și de nemeritate ar fi fost ele, n-au putut clinti pe Traian de pe Coloana, pe care a fost ridicat de opera sa. Nimic și nimeni nu a putut clinti pe Români din Dacia lui Traian.

Nimeni și nimic nu-i va putea vreodată smulge de acolo.

Mulți au trecut pe pământul acesta, timp de două mii de ani: noi am rămas.

Ca și Coloana lui Traian, suntem unde am fost și rămânem unde suntem”.

În după-amiaza zilei, la Școala română din Roma a avut loc o prietenească și reușită întrunire italo-română.

În sala cea mare a Școlii, plină de invitați, s-a proiectat un film cu caracter legionar, precum și minunata privesc din Țara Moșilor. Au asistat numeroase personalități italiene și colonia română.

Ora 19,30 - Domnul General Antonescu a primit în salonul Legației pe reprezentanții presei italiene, de față fiind Dl. Cassini, Directorul General al presei italiene, cărora le-a adresat următoarele cuvinte:

„Nu am venit să vă fac declarații. Sunt soldat și nu vorbesc.

Vă mulțumesc pentru atitudinea pe care ați avut-o față de mine și de poporul român.

Constat o schimbare totală între trecut și prezent. România s-a schimbat și ea cu totul și starea actuală va dura pentru că într-adevăr, schimbarea este definitivă.

România de astăzi nu mai este cea de ieri. Ea este alături de Axă și suntem hotărâți să mergem cu Axă până la capăt. Acest lucru vi-l spune un soldat.

Știu că presa italiană a fost obiectul unei propagande genial făcute, care a așezat un vâl peste adevăr și realitate. Vreau să rup acest vâl, pentru ca realitatea să se poată vedea.

Ceea ce nu se bazează pe adevăr nu poate dura. Numai dreptatea învinge.

Istoria noastră oferă un spectacol unic: noi am păstrat intacte trăsăturile caracteristice ale rasei latine. Același lucru se întâmplă și cu graiul nostru, care este unul și

aceiași din Maramureșul cedat azi Ungariei și până în Timoc.

Peste noi au trecut toate valurile barbare. Nimeni nu a izbutit să ne clinească din loc, timp de 2 000 ani, nimeni nu va reuși să ne clinească nici peste un milion de ani.

Ne-am așezat aci primii și vom pleca cei din urmă.

Am pierdut o bătălie fără să ne batem. Este pentru prima oară când se întâmplă acest lucru în istoria noastră.

Ne-am luptat cu Turcii, cu Rușii și cu Ungurii și nimeni nu a izbutit să se așeze definitiv peste noi. Poporul român a rezistat la toate atacurile.

Ducele a spus în 1914 la Milano aceste cuvinte inspirate: Popoarele învinse pot avea o istorie, cele absente, nici una.

Românii sunt prezenți și vor lupta pentru drepturile lor”.

Înainte de a-și lua rămas bun de la ziariștii italieni, Domnul General Ion Antonescu a încheiat cu următoarele cuvinte:

„Nu v-am făcut declarații politice, dar pot să vă spun că plec foarte mulțumit de la Roma”.

În legătură cu această comunicare a Domnului General Antonescu, Agenția „Stefani” a publicat următoarea notă:

În saloanele Legației României și în prezența Directorului General al presei italiene, Consilierul Național Gherardo Cassini, Domnul General Ion Antonescu a primit pe reprezentantul presei italiene, căruia i-a făcut declarațiile următoare:

„Trecutul este de acum înainte învins de prezent. Politica României nu mai este cea de ieri; astăzi, ea este cu totul diferită și noul regim este hotărât să meargă cu Axa până la capăt: vă spun aceasta ca soldat.

Poporul Român aparține rasei romane, unei civilizații bimilenare și unei tradiții războinice, care i-a îngăduit să reziste în fața tuturor invaziilor barbare.

România a pierdut o bătălie fără a fi putut lupta, dar un popor, care a rezistat atâtea veacuri presiunilor de tot felul și care a ținut piept tuturor furtunilor, nu se va lăsa îngenunchiat.

Ducele la Milano, în 1914, a avut o fericită inspirație când a spus că un popor învins are o istorie, dar un popor absent nu are nici una”.

Conducătorul Statului român s-a întreținut apoi cordial cu toți ziariștii prezenți.

Ora 21 - Domnul General I. Antonescu a oferit în saloanele Legației, din vila Ruspoli, o masă în onoarea ministrului Afacerilor Străine, Conte Ciano, la care au participat Mareșalul De Bono, o parte din înalții funcționari ai Ministerului de Externe italian, Ministrul Italiei de la București, Ministrul României la Roma, cu consilierii săi.

Prânzul a fost urmat de o recepție la care au luat parte majoritatea membrilor din Guvern și numeroase personalități din Partid, din Capitală și din corpul diplomatic.

În timpul zilei, Domnul Ministru Constant a avut o întrevvedere cu Domnul Pavolini, Ministrul Culturii Populare.

După convorbire, Domnul Ministrul Pavolini a primit pe reprezentanții presei legionare și anume: Domnul D. Randa, Ștefan Ionescu, Dragoș Vrânceanu și Mircea Pop. Vizita a decurs într-o atmosferă de vie cordialitate. Delegația presei române a fost însoțită de Domnii Vladimir Ionescu și Pimen Constantinescu, consilierii pentru presă și cultură ai Legației române.

Domnul Papanace, Subsecretar de stat la Finanțe, a acordat cunoscutului ziarist italian, Guido Puccio, de la „Tribuna”, un interviu. Ziarul prezintă astfel pe Domnul Papanace:

„Una din cele mai caracteristice personalități legionare, sosite la Roma împreună cu Domnul General Ion Antonescu, este Subsecretarul de Stat al Ministerului de Finanțe

român, Domnul Constantin Papanace. Despre el vorbește Codreanu în cartea sa, dedicată cămășilor verzi, laudându-l pentru caracterul și calitățile sale spirituale, voind în felul acesta a face cunoscut Gărzilor de fier, că Papanace va trebui considerat drept unul dintre sfetnicii săi cei mai apreciați.

Dar persoana lui Constantin Papanace ne interesează și din alt punct de vedere. Domnia Sa este român din Macedonia grecească.

La întrebările noastre, Domnul Papanace arată că acest element latin, împrăștiat în Balcani, reprezintă pe descendenții vechilor colonii romane, care au adus în aceea parte a Europei, ordinea, civilizația și dreptatea de la Roma”.

În restul interviului, Dl. Papanace dă prețioase lămuriri și date asupra Românilor macedoneni. De asemenea, arată importantul aport adus de Românii macedoneni, mișcării legionare.

16 noiembrie

De la **ora 9 - 11**, Domnul General Antonescu a primit în audiență la vila Madama, numeroase personalități italiene, printre care pe Dl. General de C. A. Roatta, Subșeful Marelui Stat Major și Dl. General de Escadră, Francesco Pricolo, Subsecretar de Stat al Aerului.

La **ora 12** Înaltul Pontif, Papa Pius al XII-lea, a primit în audiență pe Conducătorul Statului român; apoi au fost prezentați Prea Sfântului Părinte membrii misiunii române.

La **ora 13**, a avut loc o masă oferită de Legația română pe lângă Vatican, la care au luat parte Domnul General I. Antonescu cu suita sa și numeroase personalități de pe lângă Sfântul Scaun.

La **ora 15**, Domnul General Antonescu împreună cu Domnul Ministru Sturza și oaspeții români au vizitat amănunțit „Forul lui Mussolini”, asistând la numeroase manifestări sportive.

PLECAREA DIN ROMA

Plecarea din Roma a avut loc la 18,30.

Referitor la aceasta, ziarele din Roma au dat următorul comunicat:

„După o vizită de 3 zile în Roma - în care timp au putut să simtă cât de vie și profundă este înțelegerea poporului italian pentru națiunea română și noul ei destin - Conducătorul, Ministrul de Externe Sturza și celelalte personalități române, au părăsit Roma astă-seară la ora 18,30.

Ca și la sosire, Urbea a vrut să arate toată admirația sa Generalului Antonescu cu o entuziastă și călduroasă manifestare.

La gara Termini, Capul Guvernului Legionar a fost salutat de către Duce, de către Conte Ciano, de către Secretarul Partidului, de Miniștrii Comunicațiilor și Culturii populare, Subsecretarul de Stat la Interne, reprezentanți din Ministerul de Externe, Generali și Ofițeri. Au mai fost, de asemenea, prezenți Miniștrii României la Roma, pe lângă Quirinal și Sfântul Scaun, Însărcinatul de Afaceri al Germaniei de la Roma, Von Bismarck și alte personalități.

Onorurile au fost date de un batalion de Grenadieri cu drapel și muzică.

Despărțirea dintre Duce și Conducător a fost foarte cordială.

Generalul Antonescu a exprimat Fondatorului Imperiului italian, viile sale mulțumiri pentru călduroasa primire și ospitalitate.

Cu același tren special în care a luat loc și Dl. Ministru Pelegrino Ghigi, a plecat și

Dl. Ministru Vitetti, însoțit de personalități din Ministerul de Externe italian, pentru a conduce pe oaspeții români până la frontieră”.

Consilierul de Legație D. Buzdugan și Colonelul Mihail Corbuleanu, Atașatul Militar la Roma, au însoțit trenul până la Postumia.

Înainte de a părăsi Roma, Domnul General Antonescu a comunicat „Agenției Stefani”, următorul mesaj:

„Părăsind Roma mulțumesc cu recunoștință Cetății Eterne pentru călduroasa și frățeasca primire făcută Țării mele.

Mulțumesc în numele Țării mele și o asigur că România nu va uita aceasta niciodată.

Înapoiindu-mă în Patrie și meditănd asupra a tot ce am văzut, îmi amintesc că un mare gânditor și precursor a exclamat în 1863: e de-ajuns să se nască un om, unul singur, pentru ca puterea și influența Italiei să devină formidabile.

Implorând Providența același om l-a cerut și Crispi.

Aveți rara fericire de a avea acest om. El a răsărit din ceea ce un popor are mai bun și mai sănătos. A răsărit din „glie”.

Mă închin cu respect și admirație în fața operei sale”.

Generalul I. Antonescu

Notă. Celelalte mesaje trimise de Domnul General Antonescu și Domnul Ministru Sturza, înainte de a părăsi pământul italian nu le avem.

CONCLUZIUNI. OBSERVAȚIUNI. COMENTARII

1. Vizita la Roma a Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului român, împreună cu Domnul Ministru Sturza și alți membrii ai Guvernului Legionar român, a fost de o mare oportunitate, atât politică cât și spirituală. După cum am spus în introducere, ea a deschis la Roma un drum nou. Intrarea României în Axă nu putea fi înscrisă cu adevărat, decât prin această vizită de contact personal între Conducătorii celor două țări și prin contactul guvernelor respective; așa cum s-a desfășurat, vizita a constituit mai mult decât un act de curtoazie din partea României, ea marcând pe de o parte sfârșitul definitiv al unei politici dubioase și mărturisirea sinceră și hotărâtă a încadrării noastre în noua Europă. Din acest punct de vedere, se poate afirma cu toată siguranța că vizita și-a atins integral scopul. Un alt succes tot atât de important al vizitei a fost acela realizat în domeniul documentării directe și personale între Conducătorii celor două state și a guvernelor lor, în ceea ce privește rezolvarea problemelor importante în curs.

2. Cum am mai afirmat și în introducere, vizita marchează însă începutul unei prietenii. El a fost foarte promițător. Dar pentru a ajunge la acel grad de amicitie și interes care să facă din Italia un punct de sprijin al intereselor noastre cu adevărat importante, mai este de parcurs un drum destul de lung și drumul trebuie să îl facem noi.

Italia, ca orice altă țară din Europa, a aflat la timp de formarea noului stat român legionar, prin alungarea și dărâmarea vechiului regim. În mijlocul atâtor evenimente mari și prefaceri capitale, prin care continentul trece astăzi, străinătatea - și deci și Italia - nu a putut și nu poate dintr-o dată să înțeleagă întreaga și adâncă transformare a Statului nostru. Marele public italian și chiar persoane marcante au rămas deseori surprinși în decursul acestei înalte vizite de la Roma și cereau lămuririle cele mai elementare asupra noului nostru stat. Necunoscându-se încă adevărata factură a Statului legionar, este natural

ca să fie privit cu oarecare îndoială, până în momentul când ea va putea fi spulberată, prin dovezi de soliditate și maturitate. Dușmanii țării noastre caută să discrediteze în continuu noua noastră așezare, prin lansări de știri false - care în epoca actuală prind - dar va veni momentul, când aceste încercări își vor pierde însăși sensul. Este deci necesar, în primul rând, pentru câpătarea încrederii totale a amicilor noștri, ca fundamentala revoluție înfăptuită la noi, într-un timp atât de scurt, să fie în măsură a se impune în afară, prin unitatea cea mai desăvârșită. Pe de altă parte, este absolut necesar ca și realitățile și realizările noastre să fie cunoscute în mod amănunțit în Italia, printr-un serviciu de informație și propagandă solid organizată.

Paralel cu întărirea și desăvârșirea noului stat legionar, pentru încheierea relațiilor cu Italia până la acel grad, încât să ne poată folosi cu adevărat în susținerea intereselor noastre naționale, se impune o imediată și foarte activă colaborare pe toate planurile: economic, militar, cultural, social etc.

Dacă din punct de vedere militar, împrejurările de față nu sunt de natură a face oportună o colaborare mai strânsă, similară cu cea germană, din punct de vedere cultural și mai ales economic, se poate face mult.

Cu ocazia vizitei la Roma, am desprins din convorbirile avute cu personalități italiene, un oarecare regret că Germania are legături economice cu România mult mai însemnate decât Italia. Noi avem actualmente în Italia numeroase comenzi pentru armată, dar livrările merg greu, pentru că exportăm în Italia mai puțin decât contravaloarea acestor materiale. Fabricile metalurgice italiene „Smalteria Veneta”, unde avem un contract pentru 9 000 bucătării de campanie, din care s-au livrat 1 500 bucăți, au trimis reprezentanții săi la Roma, pentru a se plânga că guvernul român intenționează a anula comanda și contractul făcut, pentru a o da apoi în Germania. Nu cunosc adevăratele intenții ale guvernului, dar cred că o asemenea măsură nu ar fi tocmai potrivită în momentul de față.

Din puținele relațiuni ce le-am putut avea cu persoane ce reprezintă partea economică, am putut constata că forurile italiene nu sunt complet lămurite asupra posibilităților noastre actuale de export în Italia.

Cred că studiindu-se cu bunăvoință și făcându-se guvernului italian o ofertă concretă de mărfurile ce putem exporta, am strânge mai mult relațiunile economice, făcându-ne astfel mult mai utili decât Ungaria, care nu poate da aproape nimic.

3. Alipirea noastră recentă la puterile Axei, precum și semnarea Pactului Tripartit, adică trecerea României pe același plan de amicitie față de Axă ca și Ungaria, dă naștere la unele echivoci și greutăți de suprafață, care fără îndoială că se verifică și în relațiile politice necunoscute marelui public.

Până în prezent, orice manifestare românească în Italia era imediat privită și prin prisma intereselor Ungariei.

Ungaria revizionistă, devenită de curând beneficiara succeselor Axei, are la Roma rădăcini foarte întinse, de care, România nou venită în Axă, se împiedică la tot pasul. Pentru orice observator atent, rădăcinile Ungariei în Italia sunt întinse, dar au rămas la suprafață (la Berlin și mai puțin), din lipsă de titluri cu adevărat meritorii.

Din discuțiunile avute, atât în cercurile militare italiene, cât și în cele civile, rezultă clar că toată situația privilegiată, pe care o are Ungaria la Roma, **se datorează exclusiv** unor necesități de ordin militar și anume: cele 8-10 corpuri de armată ungare, gata să coopereze cu armata italiană, împotriva unui stat vecin, față de care ambele părți au pretenții teritoriale (Iugoslavia).

Alianța militară italo-ungară a mers așa de departe, că s-a ajuns până la

unificarea completă a armamentului celor două armate.

Cu prețul perspectivei acestei colaborări și după 20 de ani de savantă propagandă, pentru câștigarea și a opiniei publice, Ungaria a obținut nemeritatul cadou de la Viena, din august 1940.

Nici un alt motiv nu se poate născoci la baza legăturii italo-ungare. Istoria lor este martoră.

În momentul de față, deși din punct de vedere formal și public nu se vede nici o schimbare, poziția Ungariei față de Axă scade și probabil va scădea din ce în ce, în favoarea noastră, pentru că:

a. După Unirea Austriei cu Germania, aceasta din urmă poate da cu mai multă eficacitate ajutor Italiei, într-un eventual conflict cu Iugoslavia (dacă și interesele concordă).

b. Înfrângerea Franței a schimbat mult situația echilibrului forțelor, care exista pe Continent, în timpul când Italia a întins mâna Ungariei.

c. Situația socială și organizația de stat a Ungariei sunt privite cu multă îngrijorare de Puterile Axei, care nu se pot împăca cu asemenea stări învechite, într-o Europă nouă.

d. Atrocitățile comise de Unguri în teritoriul român ocupat au știrbit mult din prestigiul Ungariei, punând Axa - garantă a condițiilor de la Viena - într-o grea situațiune.

Persoane oficioase italiene au avut în ultimul timp aprecieri foarte nefavorabile Ungariei. Numai cercurile militare se țin rezervate, pentru motive ușor de înțeles.

Față de cele de mai sus, România nouă legionară, sănătoasă și bogată are atâtea titluri și drepturi pentru a lua un loc în Axă, mult înaintea Ungariei. Nu ne rămâne decât să punem în valoare aceste titluri, cu toată hotărârea, pentru ca dreptatea să ni se facă mai repede decât ne așteptăm. Și dacă nu ni se face, sub forma unică în istorie, sub care s-a făcut nedreptatea, desigur că nimeni nu se va opune să ne-o facem singuri.

4. ÎN CONCLUZIE, deși vizita la Roma a Domnului General Antonescu a coincis cu o lovitură grea pe care Marina italiană a primit-o la Taranto și cu dificultățile temporare de pe teatrul de război albanez, ea a trezit la Roma un mare interes politic. România a câștigat mult, dar poate pierde acest beneficiu, dacă nu va reuși să se facă cât mai repede foarte utilă Italiei, printr-o colaborare activă, pe toate tărâmurile.

ATAȘAT MILITAR LA ROMA
COLONEL,
ss. MIHAIL CORBULEANU

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 137/1943, filele 1-25).

Anexa 3

**Stenograma întocmită de Paul Otto Schmidt, la 23.XI.1940,
pe marginea întrevederii Ion Antonescu - Joachim von Ribbentrop,
ministrul de Externe al Reichului,
Berlin, 22 noiembrie 1940**

După câteva cuvinte de salut, Ministrul de Externe a declarat că ar dori de la bun început să menționeze un punct pe care Germania l-a notat cu surpriză și regret. El se referă la declarațiile pe care, potrivit contelui Ciano, Antonescu l-a făcut la Roma în legătură cu verdictul de la Viena. În interesul viitoarelor relații dintre Germania și România, el dorește să arate lui Antonescu în mod absolut clar care este poziția Germaniei. El înțelege că este dureros pentru o țară să cedeze ceva cu care s-a obișnuit. Este totuși un lucru bun, mai ales în politica externă, ca chestiunile să fie privite în mod foarte cumpătat. Dacă România va face aceasta, ea va ajunge la concluzia că, prin verdictul de la Viena, i s-a făcut un mare serviciu. Căci situația în care Führerul a decis să se dea un verdict de arbitraj era de așa natură încât, fără garanția Germaniei și Italiei, România ar fi încetat probabil să mai existe ca țară independentă. Ungaria a fost în orice caz ferm hotărâtă să înfăptuiască revizuirea cu orice risc. Era iminent un atac al Ungariei asupra României. În calitate de soldat generalul Antonescu poate probabil să judece mai bine decât Ministrul de Externe ce șanse ar fi avut România într-un conflict militar cu Ungaria. Trebuie luat totuși în considerație că în nici un caz conflictul nu ar fi rămas izolat. Rusia Sovietică ar fi intervenit în mod neîndoelnic și aceasta ar fi însemnat sfârșitul României. Când urma să se dea verdictul la Viena, situația era de așa natură că, pe de o parte, Ungaria era ferm hotărâtă să atace România și notificase deja Germaniei aceasta în mod oficial, în timp ce Rusia concentra forțe puternice la frontiera cu România. Pe de altă parte, România nu era înclinată să cedeze Ungariei acel minim de revizuire care să fi satisfăcut pretențiile acesteia. Într-o astfel de situație Germania a declarat Ungariei în termeni neșovăielnici că, din cauza amenințării asupra câmpurilor petroliere din România, ea nu dorește în nici un caz un război în Balcani; de asemenea ea a apelat la România să accepte o revizuire generoasă, subliniind interesul ei pentru pacea în Balcani și accentuând primejdia ce amenință România din partea Ungariei și a Rusiei. În schimb, ea a oferit României garanția germano-italiană. Contrar unor anumite zvonuri, delegației române i s-a declarat întregul adevăr înainte de efectuarea verdictului de la Viena. Comunicatul Urdăreanu, care a fost publicat pe timpul acela în legătură cu această chestiune, a prezentat lucrurile într-o lumină complet falsă. Situația de atunci indica cu toate acestea că o hotărâre promptă este necesară de urgență. Prin urmare, trebuia cerută în prealabil o asigurare, din partea ambelor părți, că ele vor accepta în mod necondiționat verdictul. Dacă nu s-ar fi făcut aceasta și s-ar fi început discuții îndelungate, ar fi trecut șase luni fără ca să se ajungă la vreun acord. Ar fi izbucnit războiul și România ar fi încetat să mai existe. În privința teritoriilor ce urmau să fie cedate, verdictul în sine a adoptat o poziție aproximativ la jumătatea drumului dintre ultimele cereri ungare și ultimele concesii române. Manoilescu și Pop au fost informați despre aceasta în prealabil. Ei ar fi trebuit de asemenea să știe că regiunea secuilor va reveni Ungariei, întrucât lor li s-a declarat că un grup național ungar vechi și stabil nu poate fi transplantat.

Dacă, potrivit declarațiilor făcute de contele Ciano, Antonescu a declarat Ducelui că verdictul n-a ținut seama de realitățile etnografice din Transilvania, pentru că arbitrii au fost

impresionați de o hartă roșie a Ungariei, aceasta este o mare greșeală. Arbitrii au fost informați cu multă acuratețe în ceea ce privește situația naționalităților. Se pune totuși problema de a găsi o sinteză între cererile ungare și concesiile române, precum și de a găsi o sinteză între realitățile etnografice și cele istorice. Antonescu ar fi trebuit să recunoască că tabloul s-ar fi schimbat foarte mult spre dezavantajul României dacă hotărârea întâmplător ar fi fost luată potrivit cu punctele de vedere pur istorice. Este clar că în viața națiunilor în genere sunt determinante considerațiile istorice și numai rareori considerațiile de naționalitate. Ungaria pierduse Transilvania în folosul României într-o perioadă când Germania suferise o înfrângere gravă și ea fusese aliatul Reichului german. Desigur și aceasta s-a luat în considerație de către Germania. În afară de aceasta, verdictul a fost cumpănit cu foarte multă grijă potrivit punctelor de vedere geografice și istorice. Ungaria a primit două cincimi din teritoriul ei pierdut, în timp ce România a menținut trei cincimi din ceea ce câștigase în urma războiului mondial. Cu aceasta chestiunea este reglementată odată pentru totdeauna.

Poate fi înțeles faptul că din punct de vedere psihologic este greu României să se împace cu aceasta. El (Ministrul de Externe) îi cere totuși lui Antonescu să se rețină de la orice critici asupra verdictului de la Viena, exact așa cum el a cerut ungarilor să se rețină de la orice propagandă privind o revizuire ulterioară. După serioase lupte între naționalități, acum trebuie restabilite liniștea și ordinea.

Referitor la incidentele ce au însoțit predarea către Ungaria a teritoriilor ce urmau să fie cedate, Ministrul de Externe a spus că el a văzut din raportul comisiei Altenburg că „în unele locuri ungurii au făcut lucruri ce nu pot fi înțelese și ar fi trebuit să nu aibă loc”. Pe de altă parte, s-au întâmplat diverse lucruri și de partea română care ar fi fost mai bine să nu se fi săvârșit. Germania știe, pe baza experiențelor ei din luptele naționale cu polonii, cehii și alte popoare străine, că întotdeauna schimbările de posesiuni teritoriale ale națiunilor sunt însoțite de recidivarea unor vechi răzbunări de sânge și adesea iese la suprafață o anumită bestialitate. Dar aceste lucruri sunt inevitabile în astfel de răsturnări. Trecutul trebuie totuși uitat și trebuie privit înainte spre viitor.

Germania și Italia sunt gata să folosească influența lor în așa fel încât situația minorităților să se poată aplatina. Peste numai câteva zile, recomandări urmărind să prevină noi incidente și să asigure liniștea pentru viitor vor fi trimise guvernelor român și ungar. El (Ministrul de Externe) nu dorește să intre în amănunte. El vrea numai să asigure pe Antonescu, în mod general, că Germania și Italia doresc să acționeze în vederea scopului urmărit: ca tratamentul echitabil pentru minoritatea română din Ungaria, prevăzut în verdict, să fie garantat, exact așa cum trebuie să fie garantată comportarea corespunzătoare a României față de minoritatea ungară.

Trecând la tema negocierilor economice germano-române, Ministrul de Externe a remarcat că, pe baza raportului trimis de ministrul Clodius, el poate declara că Germania în principiu dorește să colaboreze la programul economic corespunzător asupra căruia s-a căzut de acord. Negocierile în această privință nici nu s-ar putea afla în mâini mai bune decât cele ale ministrului Clodius, care, ca și ministrul Neubacher, va raporta în mod curent despre ele. Rezultatul acestor negocieri este satisfăcător atât pentru Germania, cât și pentru România. El îndeplinește scopul de a plasa relațiile economice pe bază complet nouă și de a se ajunge la aranjamente fixe pe termene cât mai lungi cu putință.

După aceasta, Ministrul de Externe a vorbit despre situația politică generală și a recunoscut că Germania a câștigat de pe acum războiul; acum, nimic nu mai poate schimba faptul acesta; chestiunea se pune numai când va recunoaște Anglia în mod definitiv că a fost înfrântă.

Din punct de vedere militar, Germania poartă războiul în Anglia ziua și noaptea.

El (Ministrul de Externe) este convins că loviturile date Marii Britanii până în prezent de Luftwaffe, și în special cele care au fost date în ultimele câteva zile împotriva centrelor de armament, au produs o impresie foarte serioasă asupra Angliei. Nu este posibil să se prevadă dacă Anglia va cere curând pacea sau dacă guvernul britanic va izbuti să mențină poporul în luptă pentru încă un timp. În orice caz, Wehrmachtul va lovi Anglia oriunde va putea. Anglia, fie că va fi silită prin atacurile permanente ale bombardierelor și activitatea crescândă a submarinelor de a cere pacea, fie că ea va fi înfrântă în mod direct la momentul oportun, când condițiile atmosferice vor fi convenabile. În cursul unui an va exista cu siguranță o perioadă de două sau trei săptămâni cu timp favorabil, și atunci va fi cu putință să se dea marea lovitură de anihilare.

Din punct de vedere politic, Germania este pe punctul de a reuni împotriva Angliei o mare coaliție. El (Ministrul de Externe) este convins că peste foarte puțin timp, în afara acestei coaliții de dimensiuni mondiale, vor rămâne numai puține Puteri care să nu aparțină acestei coaliții într-o formă sau alta.

Apoi, Ministrul de Externe a început să vorbească despre cele două speranțe ale Angliei: Rusia și America. După vizita lui Molotov la Berlin, el poate declara că speranța Angliei cu privire la Rusia este neîntemeiată. Stalin este prea inteligent pentru a face din Rusia carnea de tun a Angliei. El înțelege foarte bine că un conflict între Rusia și Germania, sau mai curând o armată combinată germano-japoneză, ar avea un rezultat foarte serios pentru Uniunea Sovietică. În rest, Germania este convinsă că e în interesul ei, cât și al României, ca relațiile germano-ruse să se dezvolte în mod favorabil și ca Rusia să fie încorporată, sub o formă sau alta, în marea coaliție. Germania nu iubește pe bolșevici și, pe propriul ei teritoriu, ia măsurile cele mai severe împotriva lor. Și contrariul este, de asemenea, adevărat. Având o atitudine realistă, Führerul a făcut un lucru just, atunci când a stabilit relații raționale cu Rusia care, în ultima analiză, vor avea de asemenea un efect favorabil asupra prietenilor Germaniei.

Este greu de prezis atitudinea viitoare a Americii, întrucât multe depind de binecunoscuta istorie americană. Americii nu-i va fi ușor să intre în război, căci nu numai că îi lipsește orice bază militară pentru aceasta, dar faptul că într-un asemenea caz ea va trebui să declare război aproape întregii lumi, va acționa de asemenea ca un factor descurajator; afară de aceasta, intrarea oficială a Americii în război constituie în mare măsură o chestiune indiferentă pentru Germania. Statele Unite nu vor putea pricinui cu mult mai multe daune Germaniei decât fac deja acum. Pe Germania și Italia nu le interesează deloc armata americană, întrucât Führerul și Mussolini nu vor permite vreo nouă debarcare a anglo-saxonilor în Europa. Marina militară nu este suficient de puternică pentru a acționa în două oceane și va trebui să staționeze mai ales în Pacific. Se vor scurge zece ani până ce America își va completa programul ei privitor la o marină militară pentru două oceane. Este neîndoielnic că, într-o ciocnire cu flota japoneză, marina militară americană se va dovedi învinsă. De aici rezultă că drept principala contribuție la război rămân livrările americane de avioane și piloți către Anglia. Dar aceste livrări au loc în orice caz. Din punct de vedere numeric, ele au fost mult exagerate în presă. Statele Unite au avut la început 60 000 de muncitori care au lucrat în industria aeronautică și apoi 150 000, în comparație cu 700 000 în Germania. În primăvară, forța aeriană a Germaniei va crește de câteva ori, nu numai din punct de vedere cantitativ, ci și calitativ, prin introducerea unor noi tipuri de arme. Pe lângă aceasta, în timpul iernii Luftwaffe a pricinuit industriei de avioane a Angliei pagube mai însemnate decât ceea ce ar putea compensa livrările americane. Efortul atacurilor aeriene britanice asupra Germaniei este neînsemnat. În ceea ce privește purtarea războiului prin submarine, Führerul va prezenta neîndoielnic

noi amănunte. Până în prezent au operat numai câteva submarine. În următoarele câteva luni situația aceasta se va schimba totuși și se vor da lovituri pe calea aceasta și împotriva livrărilor americane. În prezent, majoritatea submarinelor sunt folosite pentru misiuni de antrenament. În cursul anului 1941 vor fi construite 35 de submarine pe lună, adică un submarin pe zi. În felul acesta, Anglia va fi izolată din toate părțile și va rămâne numai o cheștiune de timp până ce ea se va preda.

Referitor la Pactul Tripartit dintre Germania, Italia și Japonia, Ministrul de Externe a remarcat că el este deosebit de mulțumit de aderarea apropiată a României. El vede în aceasta un mare act simbolic având semnificația că între România și Germania nu va mai avea loc niciodată un război; în schimb, cele două țări vor fi legate pentru totdeauna prin prietenie, poate chiar prin camaraderie de arme. Și alte națiuni se vor alătura la Pactul Tripartit. În felul acesta *Axa* va rămâne factorul decisiv din Europa.

În ceea ce privește Franța, Führerul a găsit o bază prin care țara aceasta, sub o formă sau alta, să fie încorporată în familia națiunilor europene. În convorbirea dintre Führer și Mareșalul Pétain a fost subliniat principiul că Franța nu va mai colabora niciodată, în nici un fel, cu Anglia. Germania trebuie de asemenea să urmărească ca această promisiune să fie ținută.

Cu Spania, Germania are relații de prietenie, tot așa cum are cu unele țări balcanice, în timp ce relațiile cu alte state balcanice mai rămâne încă să fie clarificate. După cum s-a menționat, Rusia de asemenea a adoptat o atitudine pozitivă, așa încât, pentru moment cel puțin, nu există cauze de îngrijorare. Ponderea acestei contribuții nu este desigur hotărâtoare pentru război, dar constituie un factor puternic care va contribui să forțeze Anglia ca să cadă în genunchi.

În privința războiului italo-grec, Führerul își va declara neîndoielnic poziția în cursul după-amiezii. Este o cheștiune de dificultăți minore care va reprezenta totuși numai un episod trecător. Führerul și Mussolini nu vor permite niciodată Angliei să amenințe dinspre Grecia câmpurile petrolifere ale României și, de asemenea, pentru motive strategice generale, ei sunt nevoiți să încerce a-i împiedica pe englezi să se stabilească în Grecia. În orice caz, cheștiunea va fi pusă la punct într-un timp foarte scurt.

Problema Mediteranei, de asemenea, va fi reglementată într-un viitor foarte apropiat. Peste câteva luni, Führerul va fi alungat flota engleză din Mediterana. Scopul Germaniei este de a reglementa definitiv problema mediteraneană și de a exclude pe englezi din zona mediteraneană înainte de sfârșitul iernii.

În primăvară, armata germană va avea o forță de 230 de divizii. Dintre acestea, 186 sunt divizii excelente de primă linie, cuprinzând 20 divizii blindate, 4 divizii de tancuri și un mare număr de divizii mecanizate. În calitate de soldat, generalul Antonescu își poate forma, pe baza acestor cifre, o idee despre adevărata forță a Germaniei. Germania și Italia sunt în situația de a face față oricărei combinații inamice ce s-ar putea concepe și de a o zdrobi cu iuțea fulgerului.

În rezumat, el (Ministrul de Externe) are, prin urmare, posibilitatea să declare că Germania, pe baza forței ei militare și având în vedere succesul politicii ei externe în crearea unei mari coaliții, poate face față viitorului cu un calm suveran. Ea este pregătită pentru un război îndelungat, dar speră să biruie rapid, căci, spre deosebire de anii 1914-1918, de data aceasta avantajul este de partea ei.

Generalul Antonescu a mulțumit Ministrului de Externe pentru că i-a dat clarificări cu privire la situația generală. Personal, el dorește să-și declare vederile în privința cheștiunilor politice, economice și militare care prezintă un interes direct pentru România. El nu vorbește, nici în calitate de politician și nici ca diplomat, doar ca un soldat care

ar fi fericit să moară pe câmpul de luptă. El a intrat în viața politică împotriva voinței sale și și-a afirmat sarcina dificilă de a conduce Statul, numai pentru că este convins că are de îndeplinit o obligație istorică față de țara sa.

Din punct de vedere politic, el este de părere că România a fost pedepsită prea sever pentru greșelile făcute de o singură generație. Națiunea română este eternă, dar generația care a comis greșelile este într-o asemenea măsură numai un fenomen trecător, încât unii dintre cei care au fost foarte mult responsabili nu mai există. Acum a apărut o Românie cu totul nouă, care nu are nimic de-a face cu cea veche și nu este responsabilă pentru greșelile săvârșite în trecut. Actualul regim, și el personal, au avut mult de suferit, pentru că nu numai o dată au încercat să împiedice greșelile chiar și înainte de a-și fi asumat puterea. În spatele vechiului regim se ascundeau forțe sinistre, și anume sovieticii și evreii. Între ziua de astăzi și cea de ieri se află un zid de nepătruns. În prezent, România merge fără rezerve cu *Axa*. Ea merge mult mai departe decât numai să adere la Pactul Tripartit. România este gata să-și verse sângele pentru *Axa* pe câmpul de luptă.

Până acum el a avut numai un scurt timp în care să reorganizeze forțele interne ale țării. El dorește să recupereze în interior ceea ce s-a pierdut la frontiere. De îndată ce va fi încheiată această reorganizare, el este gata să intre în război alături de *Axa*. Având în vedere intrarea probabilă a Americii în război, el crede că războiul va mai dura încă mult timp. Prin urmare, România mai poate fi încă de folos.

În Rusia, de asemenea, nu se poate avea încredere sută la sută. Românii știu cât de puțină bază se poate pune pe cuvintele slavilor.

Totuși, în scopul de a avea posibilitatea să reorganizeze țara, el are nevoie de ajutor. Când și-a asumat puterea, situația era dezastruoasă. Armata fusese demoralizată, în special din cauză că ea fusese silită să renunțe fără luptă la teritorii ce au aparținut României. În ceea ce privește situația financiară și economică, aceasta este bine cunoscută Germaniei.

El a preluat conducerea guvernului la numai câteva zile după ce fusese eliberat din detențiune. Cu o ocazie precedentă, el scrisese deja, în urma unei convorbiri cu regele Carol, o scrisoare în care îi cerea să abdice și aproape că era să fie împușcat pentru aceasta.

Ajutorul de care el are nevoie pentru reorganizarea țării privește două chestiuni: securitatea la frontiere și protecția minorităților.

El a izbutit să înfăptuiască revoluția în România fără nici cea mai mică vărsare de sânge. De asemenea, el îi va pedepsi pe cei vinovați, într-o perfectă ordine. Crimele politice sunt în prezent anchetate, în special procesul Codreanu. Deși el nu intenționează să pedepsească în afara legii, el va proceda cu atât mai mult fără milă, în cadrul legii.

Trecând la chestiunile de politică externă, Antonescu a făcut observația că rușii prezintă cereri din ce în ce mai mari. Ei expulzează o mulțime de români din Basarabia și amână în permanență fixarea frontierei, așa încât să aibă posibilitatea să pătrundă treptat mai mult pe teritoriul român și să influențeze fixarea frontierei din ce în ce mai mult în favoarea lor. Ei intenționează să silească Germania și Italia a părăsi complet Delta și Gurile Dunării. Ei cer ca problema Dunării Maritime să fie reglementată numai cu România. Este evident că, dacă România va trebui să facă față Rusiei, singură ea va avea de cedat în toate chestiunile. Prin urmare, ea nu poate fi în nici un caz de acord cu ideea unei asemenea condominiului. Mai mult chiar, rușii intenționează să refuze vaselor românești trecerea prin Brațul Chilia și vor încerca, așa cum au făcut încă înainte de 1914, să cauzeze o înnămolire a celorlalte brațe cu ajutorul unor schimbări în construcția hidraulică cu scopul de a bloca ieșirea din Dunăre spre Marea Neagră.

Ministrul de Externe a subliniat că jurisdicția unică a Rusiei și României asupra

unor părți din Dunăre este exclusă. Führerul a declarat lui Molotov foarte lămurit că, în calitate de mare stat dunărean, Germania este interesată în toate chestiunile privitoare la acest fluviu.

La sfârșitul convorbirii, care a trebuit să fie întreruptă din cauza recepției apropiate la Führer, Antonescu a menționat de asemenea planul său de a zădărnici intenția rușilor, construind un canal de la Cernavodă la Constanța și a vorbit despre propunerea Rusiei ca Dunărea Maritimă să fie administrată de către o comisie mixtă româno-rusă. El a calificat o asemenea comisie drept o sursă permanentă de tulburări și o poartă de intrare pentru infiltrarea ideilor bolșevice în România.

SCHMIDT

*(Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918-1945*⁹,
Serie D, Band XI/2, Bonn, Hermes, 1964, doc. nr. 380, p. 548-554;
Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache,
*Antonescu-Hitler. Corespondență și întâlniri inedite (1940-1944)*¹⁰, I,
București, Editura Cozia, 1991, doc. nr. 3, p. 24-33).

⁹ În continuare, se va cita: *ADAP*.

¹⁰ În continuare, se va cita: *Antonescu-Hitler*.

Anexa 4

**Stenograma întocmită de Paul Otto Schmidt, la 23.XI.1940,
pe marginea întrevederii Adolf Hitler - Ion Antonescu,
Berlin, 22 noiembrie 1940,
în prezența Ministrului de Externe al Reichului**

La început Antonescu a transmis salutări din partea Regelui și poporului României pentru Führer. El însuși este printre cei care consideră marea operă a lui Adolf Hitler cu o deplină admirație și nutrește încrederea cea mai deplină în Führer.

Führerul a răspuns că este mulțumit de faptul că are posibilitatea să-l salute pe Conducătorul noului stat român. Din cauza asemănării Weltanschauung, el a urmărit cu simpatie în ultimii câțiva ani lupta politică internă a poporului român.

Când noul ministru al României și-a prezentat documentele de acreditare, el (Führerul) i-a descris împrejurările care l-au adus pe el (Führerul) în strâns contact cu evenimentele legate de asasinarea lui Codreanu.

În ceea ce privește viitorul, el crede în strânsa colaborare dintre România și Germania. Aceasta va fi avantajoasă nu numai pentru relațiile directe dintre cele două țări, dar este de asemenea necesară pentru motive politice generale, având în vedere puternicul atac etnic și ideologic care amenință întreaga Europă. Aceasta silește toate națiunile care au o orientare diferită de a democrațiilor occidentale - prin urmare, de asemenea Germania și România - să se unească și să-și apere interesele în comun.

Antonescu s-a referit la faptul că în convorbirea avută cu Ministrul de Externe, el a accentuat deja schimbarea completă ce a avut loc în România. Între trecut și viitor, acolo s-a deschis o prăpastie de netrecut. Sprijinit de mișcarea național-legionară, el este reprezentantul viitorului României și vorbește Führerului în calitate de soldat, ale cărui declarații coincid exact celor spuse.

Încă de la asumarea puterii, el a căutat să adere la Axă. Aceasta a avut loc în condițiile care probabil n-au fost niciodată atât de grele pentru un om politic. Scopul său este să reorganizeze țara și s-o fortifice - în sfera economică precum și în viața administrativă, politică, intelectuală și militară. El are un singur scop în vedere, și anume să contribuie la victoria Axei în acest război. El va căuta să recupereze în interior ceea ce a pierdut în exterior. Reconstrucția armatei, întărirea morală și a forței ei militare constituie prima lui sarcină cu scopul ca România să poată fi gata cât mai curând posibil de a-și putea îndeplini misiunea ei corespunzătoare și în domeniul militar.

România are trecutul cel mai glorios dintre toate popoarele care trăiesc în regiunea Dunării și în Balcani. Ea este națiunea cea mai veche din această zonă și își trage originea încă înainte de Hristos, când imperiul întemeiat de romani s-a întins asupra (zonei) Dunării, a Carpaților și a Nistrului (cu o linie de frontieră așa cum a existat înainte de cedarea Basarabiei).

Din punct de vedere istoric este un caz unic de limbă și administrație înființate ca urmare a dominației romane de 200 de ani și rămase mai mult sau mai puțin neschimbate până în ziua de azi.

În cei 1 800 de ani care au urmat după dominația romană, România și-a menținut limba, obiceiurile și același tip rasial. Și acesta este un caz unic în istorie. În legătură cu aceasta, este demn de remarcat, îndeosebi, faptul că timp de zece secole România a avut de suferit, unul după altul, valuri ale barbarilor care au trecut pe marele drum al națiunilor europene.

Datorită puterii lui de rezistență, poporul român a supraviețuit totuși tuturor acestora, ba chiar și-a menținut limba intactă, într-o asemenea măsură, încât din nord și până în Dobrogea, din Basarabia și până în Banat, nu există nici un fel de dialecte, ci pretutindeni se vorbește aceeași limbă română. Românii au fost primul popor care a ieșit din Evul Mediu având o organizație politică.

Timp de 500 de ani ei au luptat împotriva rușilor și i-au oprit la Dunăre. Luptele împotriva tătarilor, care fuseseră opriți la Nistru, au durat 300 - 400 de ani. România a trebuit de asemenea să lupte împotriva Austro-Ungariei și apoi din nou, timp de 200 de ani, împotriva Rusiei. În ciuda unor forțe destul de mici și a lipsei unei armate puternice, poporul român a rezistat timp de două mii de ani tuturor atacurilor și, în cursul acestor două mii de ani de dezvoltare, el a ajuns acolo unde se găsea abia cu câteva luni în urmă, când, datorită calamității din istoria lui cea mai recentă, a avut din nou de pierdut atât de mult. România nu va renunța niciodată la lupta ei; românii au fost primii în aceste regiuni și vor fi ultimii care să le părăsească. Greșelile unei singure generații au fost pedepsite cu multă severitate. România a pierdut roadele unei dezvoltări de 2 000 de ani. Dar ea va mai lupta încă o dată mii de ani pentru a dobândi poziția la care, după părerea ei, este îndreptățită. Pentru prima oară în istoria ei, ea a fost învinsă fără să fi luptat. Dezordinea internă era totuși atât de mare, încât România nu era capabilă să lupte și credința în conducerea Statului dispăruse complet. Ea nu a găsit nici un sprijin din afară, iar puterea ei morală de rezistență interioară, prin urmare, s-a prăbușit. Toate acestea s-au întâmplat din cauză că în spatele vechiului regim forțele întunecate ale bolșevismului și iudaismului au dus în mod intenționat la dezorganizarea țării, cu scopul de a o arunca în brațele bolșevicilor.

La asumarea puterii, după cea de-a treia lovitură de stat, el (Antonescu) nu avea la spatele său nici un fel de forțe armate pe care să se fi putut bizui, căci el n-a vrut să folosească armata pentru o reglementare internă, întrucât considera acest lucru ca fiind primejdios pentru viitorul țării sale. De asemenea, el nu avea nici o legătură cu Garda de Fier, ci simpatiza numai cu aceasta din punct de vedere spiritual și sprijinea lupta ei pentru dreptate și recunoaștere internațională. Din cauza aceasta, el a fost persecutat de fostul Rege și amenințat cu moartea. La asumarea puterii el a fost nevoit să accepte consecințele grave ale perioadei precedente de demoralizare fără margini. Astfel, evacuarea Basarabiei și Bucovinei sub presiunea rusă a avut loc în împrejurări foarte dureroase. Timp de luni de zile în aceste regiuni au avut loc ciocniri de frontieră care s-au soldat cu numeroase pierderi de ofițeri și soldați. Desigur, acum situația este mai liniștită, însă curentul de refugiați din Basarabia și Dobrogea nu se mai termină. Refugiații aceștia, al căror număr Antonescu l-a evaluat la 300 000, reprezintă o mare povară pentru Statul român, care trebuie să-i încartiruiască, să-i hrănească și să le dea bani.

După verdictul de la Viena, politica sa s-a bazat pe două piloane: garanția cu privire la frontiere și protecția minorității celor 1 350 000 de români rămași în Ungaria, a căror viață, proprietate și libertate au fost garantate pe baza acestui verdict. Totuși, ungerii au încălcat imediat obligația pe care și-au asumat-o față de Germania și Europa. 45 000 de refugiați au părăsit partea ungară a Transilvaniei. Ei au fost maltratați și jefuiți de avuturile lor. Femei și copii au fost asasiinați de unguri și mulți dintre refugiați au ajuns în România cu ochii scoși, limbile tăiate și unghiile smulse.

El (Antonescu) n-a luat măsuri de represalii, dar neliniștea din România este covârșitor de mare. În afară de aceasta, mai există condiția dezastruoasă a țării în genere, dezorganizarea administrației și a poliției și, în sfârșit, criza economică, care este prima de la sfârșitul războiului mondial. Ea trebuie atribuită faptului că România a avut de suferit

chiar acum o recoltă proastă, datorită căreia recoltarea nu a dat decât un procent de 30% și efectele acesteia au fost intensificate și mai mult datorită angajamentelor de livrări pentru Axă, angajamente care au fost îndeplinite în mod strict. Mișcarea național-legionară, pe care el se bazează, trebuie reorganizată, pentru că toți conducătorii ei fuseseră zvârliți în închisori de foștii conducători.

În aceste împrejurări, el se adresează Germaniei cu cererea de a-l ajuta în sfera politică și economică. El poate reconstrui țara din punct de vedere politic numai în cazul când la frontieră va fi pace. El cere ajutor economic pentru dezvoltarea României, dar și spre avantajul Germaniei și Italiei. Pentru dezvoltarea economiei române el are nevoie de credite pe termene lungi, cu un procent de dobândă mic. Având în vedere presupusa intervenție a Americii și atitudinea nesigură a Rusiei, Germania trebuie să conteze pe un război îndelungat și este, prin urmare, de asemenea, în interesul Germaniei să dezvolte industria României pentru a avea la dispoziție într-o măsură mai mare produsele țării. Pe lângă industrie ca atare trebuie îmbunătățit, de asemenea, sistemul de transporturi. El acordă o atenție specială dezvoltării industriei interne de produse alimentare cu scopul, ca și pe această cale, să evite toate transporturile inutile.

În concluzie, Antonescu a declarat că el va adera la Pactul Tripartit în ziua următoare; totuși, el nu se va mulțumi cu simplul act al aderării, ci va fi, de asemenea, gata să lupte cu arma în mână împreună cu puterile Axei pentru victoria civilizației.

Führerul a răspuns că are înțelegerea cea mai profundă pentru situația dificilă în care s-a găsit Antonescu. Când s-a dat verdictul de la Viena situația era de așa natură încât amenința să izbucnească un conflict între România și Ungaria, conflict care ar fi putut duce la o catastrofă generală. Din punctul de vedere al Germaniei, o astfel de desfășurare a evenimentelor ar fi dus la crearea unui vid militar și politic. Întrucât, pretutindeni în natură, asemenea viduri sunt totuși imediat umplute, era de așteptat ca prăbușirea statului român să aducă pe arenă bolșevismul. Acum, el este, totuși, convins că România, în pofida tuturor dificultăților, va fi pusă din nou pe picioare. Dacă bolșevismul ar fi pătruns în România, chiar și numai temporar, el ar fi fost eliminat sau deportat în Siberia, așa cu s-a întâmplat în alte regiuni ocupate de Rusia. Viitorul României ar fi fost distrus pentru un timp incalculabil.

Germania nu ar fi avut posibilitatea să facă nimic în fața acestei situații, problemele istorice sunt în cea mai mare parte reglementate prin forță, iar nu prin fraze. Pe timpul acela, Germania nu era totuși în situația de a folosi forța. Abia după sfârșitul campaniei militare din Franța ea a început să-și retragă trupele din pozițiile mult avansate în Occident. Cu toate acestea, presiunile politice au semnificație numai dacă ele pot fi în mod automat sprijinite prin mijloace militare. În caz contrar, ele sunt fără folos, fiind o pură mistificare. El (Führerul) nu ia niciodată vreo măsură până ce nu este convins că o poate de asemenea sprijini din punct de vedere militar.

Din acest motiv, el și-a manifestat dorința de a da un verdict de arbitraj în disputa româno-ungară. Era clar dinainte că ambele părți vor fi nemulțumite; una că a obținut prea puțin, iar cealaltă pentru că a fost silită să facă concesii prea mari. Era necesar să se țină echilibrul între drepturile etnice și drepturile politice și istorice, luând în considerare sensibilitățile ambelor părți. În istorie asemenea hotărâri au fost în cea mai mare parte luate pe baza unor considerente strategice, economice sau dinastice și numai foarte rareori au fost luați în considerație factorii etnografici, în special din cauză că frontierele etnografice și geografice nu coincid aproape niciodată. El (Führerul) poate aprecia deplina greutate a sacrificiilor pe care a fost nevoită România să le facă. El crede, totuși, că este mai bine să se facă sacrificii grele și să se salveze prin aceasta esența națiunii, decât să se piardă întregul popor.

De asemenea, Germania poate înțelege foarte bine cele ce s-au petrecut ulterior în regiunile cedate. Germania a avut de suportat multe lupte de naționalități și numai în Polonia minoritatea germană a pierdut 60 000 de persoane ucise; numărul acesta crește din zi în zi prin descoperirea unor noi cadavre și s-ar putea cu ușurință să se ajungă până la 100 000 sau 120 000. Există pur și simplu timpuri în care nu rațiunea, ci pasiunea și ura au precumpănire. Însă el nu se îndoiește că va fi cu puțință să se pună capăt acestei perioade în relațiile româno-ungare și să se calmeze pasiunile. În analiza acestor evenimente groaznice, nu trebuie totuși să se piardă din vedere pericolul ce încă mai amenință.

Pierderile de efective germane în timpul războiului au fost lipsite de importanță; în materiale ele au fost, din punct de vedere practic, nule. În martie [1940], ea avea 230 de divizii. Dintre acestea, 20 sunt divizii blindate, cu material exclusiv german; 6 brigăzi blindate cu o anumită cantitate de material capturat, precum și 12 divizii motorizate. Este armata cea mai puternică și mai bine echipată pe care a avut-o Germania vreodată. Întrucât ea nu mai este angajată în Occident, iar în Norvegia vor fi necesare cel mult încă câteva divizii, acum ea stă la dispoziție pentru toate celelalte necesități.

Cu poate acestea, Germania este hotărâtă să termine războiul cât mai curând posibil și să excludă Anglia de pe Continent, odată pentru totdeauna. În actuala ei situație disperată, Anglia ar abandona bolșevismului întreaga Europă cu scopul de a se salva pe sine. Firește, ea ar face același lucru și cu Balcanii.

Relațiile dintre Germania și Rusia sunt reglementate prin tratat. Dar, în afară de aceasta, el se poate bizui, pentru toate eventualitățile, pe armată și forțele aeriene puternice. Germania nu are interese teritoriale în Balcani. Ea dorește să se concentreze asupra dezvoltării unor zone compacte mai apropiate, să obțină baze pe coasta Atlanticului și să-și dezvolte teritoriul ei colonial.

Din punct de vedere economic, Germania este totuși foarte mult interesată în Balcani și nu dorește, așa cum fac alte țări, să-și exporte numai acolo propriile ei mărfuri, ci, fiind cel mai mare consumator din Europa, ea dorește de asemenea să devină un mare cumpărător al produselor acesteia, în așa fel încât să suplinească propriile ei insuficiențe. În ceea ce o privește, Germania poate livra toate articolele tehnice necesare, produse chimice, mașini iar, în timpuri normale, orice material de război și dorește, în schimb, să-și procure materii prime. Din acest punct de vedere ea nu are interesul ca Balcanii să se cufunde într-o mare de sânge și lacrimi și a fost gata, în pofida serioasei poveri militare, să dea României o garanție. Aceasta din urmă nu a fost o frază goală; ea este sprijinită de 180 de divizii, fără a număra cele 50 de divizii din Occident. El (Führerul) este, din acest punct de vedere, gata la orice și hotărât să facă totul.

Din păcate, există un eșec minor care trebuie notat într-o parte a unei zone, deși nu în situația militară globală, în sensul că englezii au creat baze în Turcia de la care ar putea înainta mai departe spre nord pe calea aerului și să poată trezi lăcomia altor state. El (Führerul) este absolut hotărât să reducă la zero aceste încercări ale englezilor, cu orice preț. El cere ca România să-i ușureze acest lucru. Totuși, aceasta nu va împiedica participarea la luptă.

În continuare, Führerul a revenit din nou la chestiunile economice și a subliniat interesul pe care îl are Germania față de economia prosperă a României. Având în vedere strânsa afinitate ideologică dintre cele două regimuri, vor fi aplicate la relațiile economice aceleași principii fundamentale care sunt în vigoare în economia internă, adică măsuri pe termene lungi și stabilitatea prețurilor. Germania ia în considerare încheierea unor tratate comerciale pe termene lungi cu România, pe o perioadă de 10 până la 20 de ani, în cadrul cărora surplusul global al producției României va fi preluat la prețuri fixe pentru

anii următori. Germania însăși ar putea, în cadrul economiei sale de mari dimensiuni, să ajungă cu ușurință la o balanță între surplusurile de export mari și cele mici, variind, potrivit condițiilor de recoltă ale diversilor ani. După cum a fost menționat, prețurile vor rămâne întotdeauna stabile. În felul acesta, dezavantajele sistemului liberalist vor fi înlăturate pentru producători.

Cu scopul de a avea posibilitatea îndeplinirii acestui plan într-o Europă Nouă, el (Führerul) este hotărât să continue lupta până ce Anglia va fi în mod definitiv exclusă de pe continent. Țările care nu au frontieră comună, dar care, sigur în particular, au din punct de vedere etnic un interes comun pentru a înfrâna valul slav, trebuie să colaboreze în această chestiune. În convorbirile sale cu Molotov, el a încercat să determine o schimbare de direcție a expansiunii ruse și speră că va avea succes în această chestiune. Discuțiile au avut loc într-o atmosferă prietenească. Totuși, el nu i-a lăsat lui Molotov nici urmă de îndoială că Germania este sinceră în ceea ce privește granița față de România și i-a declarat, de asemenea, în legătură cu Finlanda, că nu va fi îngăduit un război în Marea Baltică. Molotov a căutat să determine dacă garanția acordată României este îndreptată împotriva Rusiei. Firește, răspunsul la aceasta a fost numai că Reichul nu poate îngădui nici o încălcare a teritoriului României, indiferent de țara care ar îndeplini această încălcare.

Apoi, Führerul a revenit din nou la conflictul greco-italian. Aici trebuie remarcată „o umbră temporară în tabloul general”, întrucât Italia nu a ținut seama în mod suficient de factorii geografici și sezonieri. Desfășurarea ulterioară a evenimentelor ar putea duce la încercări din partea englezilor pentru a obține baze în Turcia. Germania se va opune unor asemenea încercări cu toată capacitatea ei. Făcând aceasta, ea nu va cere nici un ajutor militar din partea României, ci numai o colaborare între statele majore generale, care nu va constitui nici un fel de povară pentru statul român.

În legătură cu aceasta, Führerul a atras, de asemenea, atenția asupra unei încercări ruse de a acorda Bulgariei garanție și a declarat, privitor la aceasta, că Bulgaria nu a cerut nici un fel de garanție și că Germania, de asemenea, nu vede chestiunea aceasta în mod favorabil.

În concluzie, el și-a exprimat convingerea că Generalul Antonescu va reuși să reorganizeze armata română și să o transforme într-un instrument eficient al apărării naționale. El și-a exprimat satisfacția în legătură cu aderarea României la Pactul Tripartit și a subliniat că niciodată Rusia nu se va opune unui asemenea bloc de Puteri cum este cel pe care-l reprezintă Germania și prietenii ei. Stalin nu dorește să riște nimic, ci numai să obțină câștiguri. Prin urmare să i se arate clar că nu trebuie să-și îndrepte expansiunea spre zone în care sunt interesate Germania și Italia, ci că trebuie să se îndrepte în alte părți. Ei speră că va fi posibil să se abată Rusia spre aceste alte direcții.

El înțelege perfect de bine dificultățile Generalului Antonescu, întrucât el însuși a avut în Germania o moștenire dificilă. Pentru opera de reconstrucție este important un partid puternic care să-i fie absolut devotat lui (Antonescu). După aceasta, procesul de reorganizare politică va aduce o nouă prosperitate în țară și, la urma urmelor, istoria lumii nu se termină cu anul 1940.

Antonescu și-a exprimat mulțumirile pentru cuvintele acestea de la urmă ale Führerului și i-a explicat din nou cu lux de amănunte programul lui de reconstrucție, atrăgând în mod special atenția asupra discuțiilor tehnice avute cu Ministrul Clodius.

Apoi el a repetat observațiile în legătură cu rolul jucat de România ca insulă latină în Marea slavă, ca rezultat al capacității de rezistență a poporului român. El a descris dificultățile lui interne în reconstrucția țării și a menționat din nou chestiunea creditelor și a procentului de dobândă. El a menționat, de asemenea, dificultățile cu rușii la Gurile Dunării

și a repetat planul pe care-l propusese deja Ministrului de Externe al Reichului de a construi un canal de la Cernavodă la Constanța, într-o perioadă de cinci ani, și făcând cheltuieli de 2 sau 3 miliarde lei, cu scopul de a zădărnici planul Rusiei de a împotmoli brațele Dunării care aparțin României, până într-o perioadă de 15 ani. Pe lângă aceasta, el a atras atenția asupra eforturilor ruse de a exclude Germania și Italia din Comisia pentru Dunărea Maritimă. În legătură cu aceasta, Antonescu a menționat de asemenea cererea Rusiei de a i se permite navigația vaselor de război până la Brăila, adică în spatele liniei de apărare a României în Moldova. Din cauza Moscovei, România nu poate obține cu adevărat liniștea, în special pe motiv că rușii nu vor să fixeze frontiera în mod definitiv.

Apoi, Antonescu s-a plâns, în declarații de o lungime considerabilă, despre felul cum a fost tratată minoritatea română de către Ungaria și a prezentat amănunte în legătură cu acest prost tratament și altele asemănătoare. Dacă germanii ar fi declarat că elementele de naționalitate sunt mai puțin importante la luarea hotărârilor istorice decât considerațiile de istorie, România poate pretinde Transilvania fără noi dificultăți, căci pământul acesta în istoria lui a aparținut României și n-a fost niciodată divizat. El a susținut teza aceasta cu unele date istorice și a dezmințit, de asemenea, în această ordine de idei, că secuii ar putea fi considerați unguri. El a subliniat că, desigur, România va sta acum liniștită, dar, la încheierea păcii generale, ea își va ridica imediat din nou glasul pentru a obține dreptate și a făcut aluzie la faptul că consideră posibilă o soluționare satisfăcătoare pe baza unui schimb de populații între Ungaria și România. El a pledat cu multă vigoare în favoarea tezei române, adică pentru o strictă respectare a verdictului de la Viena și în special a obligațiilor prevăzute de acesta cu privire la minorități și revenirea din nou asupra întregii chestiuni la încheierea păcii generale.

Führerul a replicat că, firește, în verdictul de la Viena n-a fost găsită o soluție ideală, dar că, în același mod în care Antonescu a prezentat justificarea pretențiilor române în declarații ce au durat timp de ore întregi, și reprezentanții unguri au vorbit de asemenea în favoarea tezei ungare. Încă n-a venit timpul să se considere chestiunile în retrospectivă. El îi poate da, totuși, Generalului Antonescu asigurarea că înțelege pe deplin simțămintele, indignarea și durerea lui. În afară de aceasta, istoria nu se va opri în anul 1940.

După ce Antonescu a mai pledat cu multă vigoare punctul său de vedere, cu aceleași argumente, încă de câteva ori, discuția s-a terminat într-o atmosferă prietenească.

SCHMIDT

**(ADAP, Serie D, Band XI/2, doc. nr. 381, p. 554-560;
Andreas Hillgruber, *Les entretiens secrets de Hitler.
Septembre 1939 - Décembre 1941*¹¹,
Paris, Fayard, 1969, doc. nr. 48, p. 354-364;
Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache,
Antonescu-Hitler, I, doc. nr. 4, p. 35-51;
Ion Calafeteanu, *Români la Hitler*, doc. nr. 10/a, p. 57-66).**

¹¹ În continuare, se va cita: Andreas Hillgruber, *Les entretiens secrets*.

Anexa 5

Stenograma întocmită de Paul Otto Schmidt, la 25.XI.1940, pe marginea întrevederii Adolf Hitler - Ion Antonescu, Berlin, 23 noiembrie 1940

În audiența de rămas bun, pe care Generalul Antonescu a solicitat-o Führerului în mod expres, el declară că dorește să mulțumească Führerului, înainte de plecare, pentru cinstea de a fi fost invitat la Berlin, ca și pentru bunăvoința cu care a fost întâmpinat peste tot în cursul șederii sale.

*

A discutat cu Ministrul de Externe al Reichului probleme politice și s-a înțeles cu el asupra tuturor. E destul de recunoscător pentru strădaniile germane întru reglementarea litigiului româno-ungar. Repetă că asupra acestui punct România va avea un cuvânt de spus la stabilirea păcii generale.

Poporul român ar fi gata să lupte pentru drepturile sale. În calitate de Conducător al acestui popor și ca soldat el trebuie să sublinieze aceasta.

Și în problemele economice a căzut la înțelegere cu domnii germani. În legătură cu aceasta, Antonescu reveni încă o dată asupra nevoilor de credit ale României. Și în această privință a ajuns la o înțelegere cu partea germană, exceptând problema dobânzii. Aici pledă din nou pentru 41,2% și repetă argumentarea sa din cursul convorbirii cu Ministrul de Externe al Reichului, cum că eventuala pierdere de ½ %, la această dobândă mică, ar fi mai mult decât compensată prin volumul mai mare de afaceri.

Despre problemele militare a discutat cu Feldmareșalul Keitel, ajungând și aici la un acord în toate privințele. Va continua cu energie organizarea armatei române iar, la primăvară, armata română va fi o forță combativă. România nu cere restabilirea granițelor sale fără a fi luptat pentru aceasta.

Führerul răspunde că s-a hotărât să se întâlnească pentru prima oară cu un om care a reprezentat interesele României cu inima fierbinte. Îl poate asigura că el (Führerul), ca naționalist fanatic, înțelege foarte bine sentimentele, sarcinile și țelul despre care a vorbit Generalul Antonescu. Istoria universală a arătat întotdeauna înțelegere pentru un popor care a tins către țelul său cu un idealism credincios și o dăruire fanatică. Marile revizuiți istorice s-ar fi măsurat de cele mai multe ori și dintr-o transformare a mentalității popoarelor respective.

România, fiind acum aliată, îi poate da asigurarea că Germania va susține în toate privințele pe aliatul său, atât pe tărâm politic cât și pe cel economic.

În spatele existenței statului român, stă de acum înainte întregul Wehrmacht german.

Berlin, 25 noiembrie 1940

(ss) Schmidt

(ADAP, Serie D, Band XI/2, doc. nr. 389, p. 576-577;
Andreas Hillgruber, *Les entretiens secrets*, doc. nr. 50, p. 372-373;
Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache,
Antonescu-Hitler, I, doc. nr. 6, p. 52-53;
Ion Calafeteanu, *Români la Hitler*, doc. nr. 10/b, p. 66-67).

Anexa 6

28 noiembrie 1940

CONVOCAREA COMANDANȚILOR DE MARI UNITĂȚI

Prezidează:

Domnul General Antonescu, Conducătorul Statului.

Participă:

- Toți comandanții de M.U.: Armate, Corp Armată, Divizii și Brigăzi Mixte,
- Subsecretarii de Stat ai departamentelor militare,
- Șeful Marelui Stat Major,
- Secretarul General M. Ap. N.

Domnilor,

V-am chemat astăzi pentru a expune înaintea D-voastră două probleme de o capitală importanță.

În primul rând, vreau să vă informez asupra situației noastre de astăzi, în urma călătoriilor mele la Roma și Berlin, situație care, după cum veți vedea, nu mai este aceea de ieri.

În al doilea rând, vă voi aduce la cunoștință unele fapte regretabile care s-au petrecut ieri noapte, precum și hotărârile pe care le-am luat pentru a preîntâmpina continuarea sau repetarea lor în viitor.

I

Când am luat riscul și sarcina să răstorn un regim tiranic, cum a fost acela care a precedat actualul regim, nu am făcut-o nici din ambiție personală și nici din dorința de mărire, ci am vrut să salvez Patria.

D-voastră știți că, fără prezența mea la cârma statului în ceasul oportun, țara ar fi fost ocupată și din acel moment România ar fi încetat să mai fie liberă.

Venirea mea la conducere, rezemat pe tineretul legionar, precum și cele ce au urmat, reprezenta o mare și pașnică revoluție. Reușisem să liniștesc spiritele și eram aproape sigur că voi reuși să disciplinez Mișcarea și să reintroduc ordinea desăvârșită în mecanismul Statului.

N-am reușit. Evenimentele m-au depășit și ați ajuns la ceea ce știți cu toții.

Voiam totuși să salvez viața vinovaților de ieri, nu pentru considerația pe care nu le-am dat-o niciodată, ci pentru respectul ce-l port omului și legilor.

Chiar din clipa venirii mele la conducerea Statului, am știut că înaintea mea voi întâmpina enorme greutăți în interior și că pentru înlăturarea lor nu aveam nici un punct de sprijin în afară. Peste tot numai adversari și nicăieri nici un prieten.

Politica noastră de până atunci reușise să ne lase într-o completă și condamabilă izolare.

Măsurile pe care le-am luat în interior încă din primele zile, au schimbat atmosfera noastră internațională și am plecat la Roma și la Berlin cu o atitudine fermă și precisă în ceea ce privește politica țării noastre.

Suntem o țară mică.

În ansamblul internațional, lucrurile sunt astfel angrenate încât nu putem face întotdeauna numai ceea ce vrem, ci numai ceea ce se poate.

Am ales că trebuie să ne sprijinim, pe Axă, și în special pe Berlin, factorul care reprezintă adevărata forță hotărâtoare pe continent.

La Roma, unde ni s-a făcut o primire cu adevărat triumfală, rezultate practice nu puteam obține, deoarece nu aici se spune ultimul cuvânt. Am obținut totuși de la Duce, pe care l-am convins de dreptatea cauzei ce o susțineam, asentimentul cererilor mele și autorizarea să le transmit Führerului, Ducele fiind în totul de acord cu ele.

La Berlin, deși am avut o atmosferă ostilă, despre care am fost anunțat chiar de la graniță, am reușit în urma lungilor întrevederi avute cu Führerul Germaniei și Ministrul său de Externe, să răstorn aceste piedici și să încununez vizita mea de cele mai frumoase rezultate.

Acolo ni s-a spus: „La Viena nu s-a scris definitiv pagina istoriei noastre” și, arătând cu mâna, Führerul a spus că până acum România a mers coborând, iar de acum va merge în urcare.

De asemenea, Dl. Ribbentrop la masa care a oferit-o în onoarea delegației române a închinat pentru „mărirea României”.

După cum vedeți, am obținut la Berlin, cele mai bune asigurări asupra viitorului neamului românesc.

Sunt convins că Germania este astăzi cea mai mare forță de pe continent.

Singurul pericol pe continent, pentru Germania, este pericolul slav și comunist, căruia Germania este hotărâtă să-i pună capăt cât mai repede și cu toată tăria. Acest lucru ne convine de minune, fiindcă, alături de interese comune economice, avem și inamici comuni.

Domnilor, eu am fost la Londra câțiva ani; cunosc bine poporul englez și în rândurile lui am legături personale, de ordin sentimental.

În politică însă eu nu fac sentimentalism ci apăr interesele țării în cadrul realităților ei vitale.

Tot la Berlin, am reușit, pentru refacerea economică a țării, să obțin credite care, de când există România, nu s-au obținut niciodată.

Am obținut **credite unice** fără să gajez nimic din patrimoniul Statului.

Credite pentru agricultură în scopul de a dezvolta la maximum producția pământului; credite pentru refacerea drumurilor; credite pentru îndiguiri și asanarea bălților în scopul de a reda agriculturii terenuri excepționale în întinderea de circa 200 000 ha; credite pentru dezvoltarea industriei alimentare în scopul de a crea țăranului și muncitorului o viață mai bună.

În sfârșit, credite și material pentru a putea reface și moderniza armata, a cărei pregătire vreau să o avem terminată în primăvară, când, dacă nevoia va cere, s-o folosim în cele mai bune condiții.

Aceste credite au fost eșalonate pe timp de 10 ani, deoarece pentru 10 ani am întocmit planul de reorganizarea țării. Ele vor fi puse la dispoziția noastră pe tranșe anuale, cu o dobândă excepțional de redusă - de 3½% - și cu obligațiunea ca în primul an să fim scutiți de această dobândă.

Iată, Domnilor, pe scurt rezultatele politice și economice cu care am venit după vizitele mele de la Roma și Berlin.

Știți acum situația externă a țării.

Cunoașteți și zvonurile false care se răspândesc zilnic și prin care dușmanii noștri caută să ne deruteze și să ne micșoreze rezistența și încrederea în puterile noastre.

Se spune că Germania ne face concesii pentru a ne apăra și a ne aservi.

Germania ne face concesii numai pentru că are mari interese în țara noastră.

Dacă am fi avut înaintea un alt regim care să-și fi dat seama din vreme că interesele noastre sunt alături de acelea ale Germaniei, Berlinul nu ar fi ajutat Ungaria împotriva României.

Am pierdut deci granițele țării numai datorită greșelilor noastre de politică externă.

După cum vedeți, am obținut garanții totale, fără să angajez nimic din bogățiile țării.

Prin cele expuse mai sus, Domnilor, v-am orientat.

Procedați cu discreție și nu strigați încă victorie, deoarece ar fi prea devreme, și numai viitorul ne va asigura această victorie.

V-am spus toate acestea pentru ca să nu trăiți în necunoscut și să nu fiți victimele zvonurilor false care străbat țara de la un cap la altul.

Trec acum la a doua problemă.

II

Când m-am întors de la Berlin am fost pus în fața evenimentelor care s-au petrecut și pe care le cunoașteți.

În Consiliul de Miniștri de ieri, în acest loc, a fost o adevărată tragedie. Eram decis să abandonez postul de conducere a Statului. Numai dezastrul pe care-l întrevedeam pentru țară și insistențele colaboratorilor mei m-au oprit de la această hotărâre.

Nu am nici o milă pentru acei care au fost victimele asasinatelor de ieri, pentru acei criminali printre care, spre marea mea durere, se găseau chiar militari, care ne-au omorât copii și tineretul plin de cele mai frumoase aspirații și năzuinți.

Eu am însă sentimentul omeniei și al legalității și pentru aceasta am fost atât de zbuciumat și atât de hotărât să plec din capul unei mișcări, în sânul căreia s-au produs atât de grave acte de indisciplină.

N-am plecat.

Este ultima concesie pe care le-am mai făcut-o, rămânând ca, dacă vor mai continua, să adopt una din cele două atitudini posibile:

- să lupt contra legionarilor;
- sau să las țara în voia valurilor.

Regretul meu este și mai mare, trebuind să constat că actul de război nu s-a limitat, numai la deținuții politici aflați în închisoarea Jilava, ci au fost omorâți și D-nii Iorga și Madgearu.

Am luat toate măsurile posibile ca să împiedic această odioasă crimă, dar spre amărăciunea mea am aflat prea târziu ca să mai pot face ceva pentru salvarea lor.

Dacă aș fi cunoscut înainte de Consiliu această crimă, renunțam la ultima concesie făcută legionarilor.

Domnilor, aceasta este situația în momentul de față.

Eu nu am nici o legătură politică cu Mișcarea Legionară. Lovitura de Stat care am dat-o am făcut-o absolut singur, fără nici un sprijin de nicăieri.

Am stat două zile și două nopți față în față cu Regele care avea în spatele său întregul aparat de Stat, iar eu nu aveam pe nimeni.

Am reușit cu toate acestea să-i smulg abdicarea.

Am chemat apoi la guvern Mișcarea Legionară, singurul organ pe care se mai putea conta, cu tinerețea, cu munca, cu dezinteresarea și puterea ei de sacrificiu, cu jertfele ei.

Prigoniți, alungați și urmăriți din toate părțile ca niște fiare sălbatice, era natural

ca, atunci când s-au văzut în libertate, legionarii să comită acte de violență.

Am reușit ca în primele luni de conducere să frânez această tendință și credeam că, în cele din urmă, totul a intrat în normal.

Lipsind din țară, două săptămâni, la întoarcere legionarii m-au pus în fața unor fapte, de toată gravitatea.

Dacă Mișcarea nu înțelege că trebuie să înceteze imediat activitatea sa vinovată, voi trece la sancțiuni, severe, așa cum am legiferat azi-noapte.

Tocmai mie, care am avut cea mai mare repulsiune pentru mijloacele de constrângere violente, mi-a fost dat să introduc pedeapsa cu moartea.

Voi executa în 24 ore pe oricine va omorî cu premeditare orice cetățean al țării. Voi da pedepse grele pentru toți acei care vor atenta la drepturile și libertățile cetățenești.

Vă previn că, dacă nu voi găsi la legionari nici de data această înțelegere, voi face un guvern militar, fără legionari și la nevoie chiar împotriva legionarilor.

Dacă nici în felul acesta nu voi reuși să înfrâng curentul anarhic și revoluționar care, începe să bântuie țara, voi depune armele.

Eu îmi voi fi făcut datoria.

Aceasta este ceea ce aveam să vă aduc la cunoștință în urma celor petrecute.

Gândiți-vă la răspunderea mea, la greutățile deosebit de grele pe care le-am moștenit și pătrunși de pericolul - intern și extern - care ne pândește, acordați-mi toată încrederea și, la nevoie, tot sprijinul Dvs. dacă vroiți ca România să nu dispară ca țară liberă de pe harta Europei.

Alegeți din ceea ce v-am spus numai ceea ce credeți.

V-am arătat profesiunea de credință a unui om cu sarcini și răspunderi enorme pe care înțelege să le poarte până la capăt.

III

Am vrut și aș vrea să fac pentru Armată chiar mai mult decât se poate.

Ca și pe D-voastră și pe mine mă doare când văd că soldatul nostru este mai rău echipat, mai slab armat și mai prost hrănit decât soldatul german și când știu cât suferă Armata din această cauză.

Totuși, țin să vă fac cunoscut că foarte curând vor fi îndreptate și completate toate relele și toate lipsurile în măsura posibilităților și într-un cadru armonios.

Nu pot face totul dintr-o dată.

Dacă aș da prea mult armatei ar însemna să lipsesc alte organisme de strictul necesar și ar însemna ca mecanismul de Stat să sufere.

Armata nu se poate dezvolta natural, decât numai dacă Statul este organizat și administrat armonios.

Vedeți cum unii suferă și alții se lăfăiesc în situații nepotrivite nici cu munca pe care o depun și nici cu rezultatele pe care Statul ar putea să le aștepte de la ei.

Plugarii, muncitorii și funcționarii suferă.

Sunt funcționari care au salarii de 2-3 000 lei pe lună care în situația de astăzi nu ajunge să asigure existența nici măcar a unei singure persoane. Vă puteți închipui în ce îngrozitoare lipsă se zbat cei cu o familie mai numeroasă. Vă dau ca exemplu **gardienii publici**, care erau plătiți sub Vechiul Regim cu 2 000 lei și cărora le-am ridicat solda la 5 000 lei lunar.

Muncitorii, țărani, funcționarii au fost exploatați și tratați fără cea mai mică înțelegere și considerație pentru ființa omenească.

Problemele salarizării sunt în studiu și voi armoniza salariile începând de la cel mai mic funcționar și muncitor pentru a le asigura strictul necesar și a le permite să ducă o viața mai omenească.

Această armonizare, care va cere fonduri mari, trebuie făcută cu metodă, cu logică și în acord cu posibilitățile financiare ale Statului, pentru că nu vreau să trec la „fabrica de hârtie” (monedă) și să ajungem la prăbușirea economică și financiară a țării.

Am dus o luptă titanică pentru a îndrepta și a pune lucrurile pe calea cea bună.

Am început cu problema aprovizionării orașelor pe care am rezolvat-o în cea mai mare măsură.

Am trecut apoi, pentru a putea normaliza viața economică, la desconcentrarea trupelor, păstrând sub arme numai efectivele necesare care să asigure țara față de eventualele surprinderi.

După desconcentrare am trecut din nou la problemele de aprovizionare.

Operațiunile merg greu și cer timp, datorită sărăciei în care ne zbatem și datorită unei apatii generale, care nu este altceva decât efectul acestei sărăcii.

Pentru Armată nu s-a făcut încă tot ceea ce gândesc și vreau eu să fac.

Mai ales fiindcă sunt militar, nu puteam să încep chiar cu ea.

Intenționez ca foarte curând să realizez pentru corpul ofițeresc și pentru subofițeri o eșalonare a datoriilor pe un timp mai îndelungat astfel ca să nu se mai facă rețineri mari din soldă.

De asemeni, în cadrul unei armonizări generale care va apare în cel mult o lună, doresc ca salarizarea ofițerilor și a funcționarilor în general, să se facă în raport nu numai de grad dar și de greutatea familiare și sociale (necăsătorit, căsătorit, cu copii etc.).

Din cauza vântului revoluționar care ne bate știu că ați avut mult de suferit. Și eu am suferit și sufăr din această cauză.

Eu lucrez pentru Stat cinci ore pe zi; restul până la 20 de ore, îl pierd pentru aplanarea conflictelor și a plângerilor, pentru a evita o furtună devastatoare, un uragan.

Dacă voi fi nevoit să trec la atitudini brutale, o voi face pentru salvarea Patriei.

Până acum am reușit fără astfel de acțiuni.

Ieri, legionarii au ieșit din făgașul normal și nădăjduiesc să-i readuc din nou pe calea cea bună.

Dacă nu voi reuși, datorită lipsei lor de înțelegere, voi trece la măsuri represive.

De la Legația Germaniei am și fost întrebat dacă trebuie alarmate trupele germane pentru a ne veni în ajutor.

Iată unde ne duc faptele necugetate.

În ceea ce privește germanii, ne-am aliat cu ei și vom intra în război alături de ei când o nouă putere va declara război Axei.

Această putere vizată este Rusia.

Führerul mi-a spus „*granițele României sunt ale Germaniei și Armata Germană va lupta pentru granițele României*”. Prin aceasta nu trebuie să se înțeleagă că Armata Română va lupta în Germania, ci cu Germania și numai pentru apărarea granițelor românești.

O țară mică trebuie să facă o politică de alipire definitivă alături de o mare putere, iar nu o politică de oportunitate și mereu schimbătoare.

Singura putere care are interes și este în stare să ne sprijine, după cum am mai spus, este Germania.

Aceleași interese economice și aceiași adversari leagă România de Germania.

Ați văzut garanțiile date de Anglia. Ultimatumul Molotov ne-a dovedit

ineficacitatea lor.

Pe germani îi interesează altfel problema și veți vedea în ce fel vor reacționa ei față de o nouă încercare de încălcare a teritoriului nostru.

Aceasta este prin urmare politica noastră externă prezentă și viitoare.

Pentru aceasta relațiile dintre Armata noastră și reprezentanții Armatei germane trebuie să fie animate de cele mai strânse sentimente de camaraderie și curtoazie.

Am informațiuni că unii din ofițerii noștri au o atitudine dacă nu de vădită ostilitate cel puțin de o manifestă lipsă de prietenie.

Nu intru în detalii.

Domniile voastre sunteți oameni încărunțiți în serviciul neamului și al Armatei și vă dați seama cât rău facem țării și cât pierdem în ochii germanilor printr-o astfel de atitudine greșită.

Ne vom bate alături de germani nu pentru interesele lor, ci pentru apărarea granițelor noastre; nu noi îi ajutăm pe ei, ci ei ne ajută pe noi.

Atitudinea noastră trebuie, prin urmare, să fie cu atât mai corectă și mai plină de înțelegere cu cât cunoașteți manifestarea de prietenie și camaraderie ostășească pe care trupa și ofițerii lor o arată trupei și ofițerilor noștri.

Puteți să vă dați și mai bine seama Dvs., care cunoașteți care a fost în timpul războiului din 1916 atitudinea față de noi a trupei și ofițerilor din Misiunea Militară Franceză.

Insist asupra acestor lucruri, pentru că, și din punct de vedere al ajutorului material pe care Germania ni-l acordă, se constată o totală deosebire față de ajutoarele pe care ni le-au dat englezii și francezii.

De câte ori au avut ocazia, Anglia și Franța ne-a spoliat atunci când am fost siliți de nevoi să apelăm la creditele lor; dobânzile au fost întotdeauna exagerate și condițiile de împrumut au fost întotdeauna din cele mai grele.

O purtare necorectă, necamaraderească a trupei și ofițerilor noștri constituie față de germani un fapt și nedemn și necugetat, cu atât mai mult cu cât manifestarea lor este din cele mai frumoase.

Nici o umilință, nici o aroganță din partea lor.

Câtă deosebire față de atitudinea francezilor în 1916-1917 care n-au scăpat niciodată prilejul de a ne umili, a ne insulta și a ne arăta continuu starea de inferioritate în care ne găseam față de ei, deși întru nimic nu au dovedit că sunt mai bine pregătiți decât ofițerii și trupa noastră.

Germanii au dovedit-o și dovedesc continuu superioritatea lor față de toate armatele și totuși câtă modestie se desprinde din întreaga purtare a lor față de trupa și ofițerii noștri.

Domnilor,

Sunt informat că disciplina în armată lasă mult de dorit, mai ales în ceea ce privește pe unii din ofițerii mici și chiar soldați, care sunt și activează ca legionari.

Pentru aceștia în special fac apel la toată atenția și vigilența Dvs., care cu experiența, cu gradul și vârsta Dvs. trebuie să lichidați o stare de lucruri care nu trebuie să mai continue.

Pentru trecut vă recomand să **stergeți** greșeala acelor care au fost împinși de curent; pentru prezent și mai ales în viitor trebuie să eliminați pe toți acei care, contrar

ordinelor și orânduiriilor ostășești, vor persevera în greșeală. Eu nu tolerez astfel de abateri. Avem legi care condamnă pe toți care se abat de la datoriile militare.

Vinovați de toate abaterile sunt, deci, șefii care nu aplică aceste legi.

Dându-vă aceste recomandări, Dvs. trebuie să înțelegeți că nu trebuie să aveți o atitudine dușmănoasă față de legionari, care au făcut destule lucruri rele, dar care au făcut și foarte multe lucruri bune.

Dacă ar fi să vă reamintesc numai de munca lor cu prilejul nenorocirii de la Carlton și rezultatele prime ale „ajutorului legionar”, încă ar fi de ajuns să înțelegeți buna lor credință, spiritul lor de muncă și de jertfă și dezinteresarea lor în folosul celor în suferință.

Opinia publică, este drept, bârfește și face să circule numai ce este rău. Este un proces de psihologie elementară, comun tuturor schimbărilor de regim.

Acestea sunt problemele pe care doream să vi le aduc la cunoștință în această consfătuire cu Dvs.

Așa am făcut și altădată ori de câte ori am avut de pus la punct chestiuni de interes general pentru Țară și, mai ales, pentru Armată, instituție care a fost, este și rămâne pârghia de reazem, de siguranță și de progres pentru pământul și poporul românesc.

Vă rog, deci, să aduceți la cunoștința ofițerilor aceste lucruri, să stați cât mai mult în mijlocul lor, să-i sfătuiți și să le urmăriți acțiunile nu pentru a-i pedepsi ci pentru a-i îndrepta și a convinge pe toți de suprema obligație și suprema lege: „Apărarea Patriei”.

Corpul ofițeresc trebuie să dea dovadă de seriozitate și de corectitudine, iar Comandanții de M.U. să supravegheze pe ofițeri, să-i îndrume și să corecteze pe cei care greșesc.

Comandanții să facă toate eforturile pentru a pune lucrurile pe calea cea bună pentru folosul neamului și nu pentru acel al dușmanilor.

Este tot ceea ce am avut să vă spun.

DOMNUL GENERAL CIUPERCĂ

În asentimentul tuturor, spune: Noi vedem că este amenințată ființa Statului și a neamului și, cum noi suntem naționaliști prin definiție, vă rog să vă bizuiți cu toată convingerea pe concursul neprecupețit și necondiționat al oștirii.

Noi nu putem vedea cu ochi buni această situație care poate duce la dezagregarea Statului.

Când veți simți nevoia, vă rog să apelați la Armată, care va ști să-și facă datoria.

Roagă pe Conducătorul Statului să intervină pe lângă Mișcarea Legionară ca aceasta să ocrotească cât mai mult prestigiul Armatei.

Armata să fie scutită de diferitele amestecuri ale poliției legionare în chestiunile ei de administrație.

Cei care au făcut abuzuri în armată să fie cercetați și sancționați numai de organele militare.

DOMNUL GENERAL IACOBICI

Face un rezumat asupra activității centrelor de instrucție referitor la colaborarea româno-germană.

De la 1 decembrie va începe instruirea trupelor Corpului 1 Armată potrivit noilor

metode introduse.

În concluzie, „lucrurile merg foarte bine”. Ofițerii germani sunt foarte mulțumiți. Asemenea și ofițerii români.

În ceea ce privește calitatea materialului om (ofițeri și trupă) instructorii germani sunt extrem de mulțumiți de el și spun că, cu asemenea material, se poate duce un război în cele mai bune condițiuni.

Se întâmpină deocamdată oarecare greutate datorită organizării noastre, diferită de aceea germană, precum și lipsei momentane de regulamente.

S-au luat măsuri pentru tipărirea de noi regulamente care vor apare în cel mai scurt timp.

DOMNUL GENERAL ANTONESCU

Mulțumește Domnului General Ciupercă pentru asigurările date și continuă:

Nu sunt politician și nu am partid.

Nu vreau să mă eternizez la conducere. Aș fi fericit dacă aș găsi un om care să mă înlocuiască. Mi-am luat însă o sarcină pe care trebuie și vreau să o duc până la capăt.

Istoria mă va judeca.

Cât privește amestecul legionarilor în treburile Armatei, de acum înainte nu mai doresc plângeri despre ceea ce se întâmplă ci vreau rapoarte asupra *sancțiunilor* și măsurilor luate de comandanți.

Nu Mișcarea Legionară, ci Generalul Antonescu conduce acest Stat și, dacă interesele Țării vor cere, fără ei și chiar împotriva lor, dacă va fi nevoie.

Mișcarea Legionară trebuie să știe că fără Generalul Antonescu ea nu poate face nimic.

Generalul Antonescu însă poate fără Mișcarea Legionară.

Am mers cu ei fiind elemente de mare valoare, dinamice, cinstite și gata oricând de sacrificiu.

Fiindcă neamul acesta a fost ros de necinste, am ales oameni cinstiți care să mă ajute.

În ceea ce privește moralul Armatei știu că el este scăzut fiindcă Armata a pierdut o bătălie, fără să se fi bătut. Este un caz unic în istorie.

Armata a vroit și trebuia să se bată.

Dacă Armata s-ar fi bătut, cu totul alta ar fi fost situația noastră, nu am fi pierdut Basarabia și am fi salvat Ardealul.

Am convingerea că, deși inferiori numericeste, am fi putut rezista, mai bine decât finlandezii și am fi putut repurta chiar succese.

Conducătorii Țării au pus-o însă în situația să nu se bată și să-și piardă prin aceasta moralul.

Chiar retragerea din Basarabia s-a executat în mod dezastruos.

Cu toate că erau știri prevestitoare ale furtunii, nimeni nu s-a gândit să ia măsurile ce se impuneau.

De aceea azi avem părinți despărțiți de copii și bărbați de soțiile lor. Din toate părțile primesc plângeri sfâșietoare și fac toate eforturile pentru a le satisface.

Trebuie să înțelegeți că, în greua situație în care ne găsim, nu pot numai să promit ceea ce nu pot da. Eu nu fac demagogie, fiindcă nu sunt politician.

Pentru ca Armata să se ridice însă la înălțimea morală la care trebuie să ajungă ea, trebuie să aibă prestigiu.

Acest prestigiu este dat Armatei de către corpul ofițeresc.

El trebuie să fie disciplinat și corect în toate manifestările lui și să fie întotdeauna un exemplu și pentru subalterni și pentru societate.

În acest fel ei vor putea cere de la subalterni tot ce vor voi, fiindcă numai acela poate pretinde mult care este înainte de orice sever eu el însuși.

Așa am făcut eu și așa cer - dacă nu în aceeași măsură, cel puțin în parte - să facă și ofițerii armatei noastre.

Dacă ofițerii au comis și comit greșeli nu este numai din vina lor, ci mai ales din vina comandanților care nu au știut sau care nu au vrut să împiedice la timp de a cădea în greșeală.

Corectarea greșelilor nu se face numai prin pedeapsă, care de cele mai multe ori înrăiește pe vinovat, ci mai cu seamă prin convingere, prin omenie și prin persuasiune, care întotdeauna au dat cele mai bune rezultate.

Cheia prestigiului și a disciplinei este, deci, în mâna ofițerilor.

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 17/1944, filele 37-55).

Anexa 7

CABINETUL MILITAR AL CONDUCĂTORULUI STATULUI

Jurnal de operații

**Desfășurarea evenimentelor în Capitală în timpul
de la 20 ianuarie seara până la 24 ianuarie dimineața**

Luni 20 ianuarie 1941

**Manifestația din fața Palatului Președinției
Consiliului de Miniștri (Piața Victoriei)**

La ora 21 o masă de cca. 3 000 manifestați venind dinspre Bulevardul Lascăr Catargiu manifestă în fața Palatului Președinției din Piața Victoriei.

Manifestanții protestează împotriva înlocuirii Ministrului de Interne, Generalul Petrovicescu, și Directorului General al Polițiilor, Ghica.

Cer demiterea unor membri din guvern:

- Rioșanu,
- Dimitriuc,
- M. Antonescu.

Ovaționează pe Horia Sima.

La sfârșit aclamă pe Conducător.

Către orele 22 manifestații se împrăștie.

Nu au fost incidente.

Marți 21 ianuarie 1941

Primul act al rebeliunii

Dimineața:

Domnul General Mitrea, noul Prefect al Poliției Capitalei, mergând să-și ia postul în primire, găsește localul ocupat de legionari.

Aceștia refuză a preda localul pe care-l declară „Alcazarul legionar”.

În acest timp în fața Prefecturii se adună o masă compactă de manifestați care vociferează și cer satisfacție.

Informația este transmisă la Președinția Consiliului de Miniștri.

Atitudinea manifestaților luând proporții, se ordonă armatei să intervină. Un detașament compus din 1 companie jandarmi, 1 companie infanterie și compania C.L. primește ordin să risipească pe manifestați.

Intervenția detașamentului se face cu un prim eșalon de 4 C.L. Acestea, pătrunzând între manifestați, sunt immobilizate și se încearcă distrugerea lor.

Comandantul eșalonului, pentru intimidare, deschide foc. Accidental sunt împușcați 2 manifestați. Mulțimea devine furioasă. Se atacă carele de luptă immobilizate, cu ciocane, drugi de fier etc.; se încearcă aprinderea lor aruncându-se pături, peste care probabil se intenționa să se toarne material inflamabil.

În acest moment infanteria intervine în sprijinul carelor. Se produce busculadă. Un moment a lipsit pentru ca trupa să nu tragă. Aceasta datorită prezenței de spirit a Sublt. Ionașcu din Batal. 1 Inf. Ușoară. S-ar fi produs un carnagiu îngrozitor.

Șefii manifestațiilor se interpun între armată și manifestații și reușesc a stăpâni mulțimea.

Domnul General I. Antonescu este informat de această situație de către Dl. General Mitrea care comunică înțelegerea la care s-a ajuns cu manifestații, și anume: Rebelii vor preda Prefectura Poliției în liniște și se vor împrăștia, **dacă armata se retrage**.

La ora 14, Domnul General Antonescu dă ordin Domnului General Șteflea, Secretar General al M.Ap.N., care, însoțit de Căpitanul Magherescu de la Cabinetul Militar al Conducătorului Statului, merge la Prefectura Poliției, pentru a da ordin armatei să se retragă cea dintâi după care se vor retrage manifestații și se va preda Prefectura Domnului General Mitrea.

Domnul General Șteflea și ofițerul însoțitor merg la Prefectura Poliției unde găsesc situația următoare:

Trupele înconjuraseră grupul manifestațiilor. Aceștia se găseau în masă în fața Prefecturii Poliției, în tot localul Prefecturii și pe străzile Stravropoleos și prelungirii Căii Victoriei către Poștă.

Mulțimea era într-o stare de surescitare abia stăpânită.

Biriș, fost Secretar General la Ministerul de Interne, întâmpină pe Dl. General Șteflea căruia îi comunică acordul stabilit.

Domnul General Șteflea și însoțitorul pătrund în mijlocul manifestațiilor, care păstrează o atitudine rezervată. Inspectează tancurile cărora le găsește stricăciuni exterioare. Ia dispozițiuni pentru retragerea lor, deoarece 2 dintre ele trebuiau remorcate.

Pe tancul comandantului, de unde rebelii pretindeau că s-a tras în mulțime omorând 2 legionari, erau urcați câțiva indivizi care încercau să forțeze pe ofițer să iasă din tanc, probabil pentru a-l identifica sau a-l lovi.

Domnul General Șteflea ordonă să se retragă carele. D-sa urcă pe un tanc cu care pătrunde din nou în mijlocul mulțimii și asistă la remorcarea și retragerea carelor.

În mulțime se aude rumoare. Voci surde pronunță cuvintele: „Nu acoperiți câinele. Asta nu merge. Va da socoteală. A împușcat camarazii”.

Se produce un incident între Dl. General Șteflea și Inspectorul de Poliție legionară Berdan. Acesta pretindea a se retrage toată trupa, inclusiv cordoanele exterioare care operau pe curioși.

Incidentul a fost aplanat. Trupele au început să se retragă și Dl. General Mitrea a plecat cu reprezentanții legionari pentru a lua în primire Prefectura.

- Stare de nervozitate și nesiguranță în tot orașul.

- Aspectul străzii totuși obișnuit.

REBELIUNEA DE LA CORPUL GARDIENILOR PUBLICI

La amiază (cânte ora 14).

Dirigintele Oficiului Poștal al Președinției raportează Lt. Colonel Elefterescu că în curtea cazărniîi gardienilor publici se găsesc legionari care sunt înarmați de către gardienii publici.

Domnul General Antonescu verifică personal această informație. Se anunță telefonic Comandamentul Militar al Capitalei și Marele Stat Major pentru intervenția ajutoarelor din afară.

Domnul General Antonescu ordonă ca ofițerii de jandarmi împreună cu 1 ploton să intre în curtea cazărniîi gardienilor publici și să ceară încetarea înarmării și intrarea în ordine.

Ofițerii (3) se duc singuri pentru a parlamenta. Sunt însă imediat făcuți prizonieri de către gardieni și legionari și închiși la un loc cu Colonelul Brăescu, Comandantul gardienilor, și toți ofițerii de jandarmi instructori ai gardienilor, care fuseseră sechestrați mai înainte de rebeli.

Compania de gardă a Președinției Consiliului rămâne fără comandanți.

Către ora 14,30 un pluton de tancuri ușoare (R. 35) chemat la Președinție, potrivit ordinului Domnului General, intră în curtea cazărmii gardienilor publici unde își fixase locul de adunare, în caz de intervenție.

Ofițerul, nebănuind nimic (nu a fost anunțat despre situație), iese din car. Legionarii și gardienii publici se reped să-l aresteze. În același timp alți 6-7 rebeli năvălesc asupra carului din care ieșise ofițerul și **încep să tragă cu revolverele în vizoarele** carului și la ușa din spate a acestuia, care era deschisă, silind echipajul să iasă din car și făcându-l prizonier.

Alți rebeli din cazarmă **încep să tragă cu pistoalele și armele în ferestrele Președinției** Consiliului de Miniștri.

Comandantul plutonului de care, în timpul cât se petreceau aceste evenimente, este bruscat de legionari care încearcă să-l ducă într-o clădire pentru a-l închide.

Față de această situație, cu riscul vieții sale, Comandantul, deși prizonier, dă ordin celor două echipaje ale sale să tragă și să iasă din curtea cazărmii, unde riscau să fie capturate, deoarece nu aveau infanterie care să le însoțească.

Echipajele încep să tragă deschizând focul **prin 2 lovituri de tun cu cartușe de manevră**, iar rebelii răspund cu focuri de pistoale, arme și puști mitraliere, refugiindu-se împreună cu prizonierii în clădiri.

Cele două care de luptă se retrag apoi în stradă trăgând și se instalează în poziție în fața intrării cazărmii gardienilor publici.

La această oră (15), forțele de la Președinție erau compuse din 60 jandarmi fără comandanți.

Domnul General Antonescu ordonă Maiorului Niculescu Eugen de la Cabinetul său Militar să ia comanda trupelor și să asigure paza localului și eliberarea prizonierilor.

În același timp ordonă Marelui Stat Major și Comandamentului Militar al Capitalei să grăbească trimiterea întăririlor.

Maiorul Niculescu, după ce organizează paza apropiată a localului, se duce către ora 15,15 în fața cazărmii gardienilor și face să înceteze focurile, cerând să vorbească cu șeful rebelilor Roșca. S-a tras în ofițer fără însă a-l lovi.

Focurile încetează pentru moment și se încep parlamentările.

Șeful rebelilor Roșca, la somațiunile de predare, comunică că nu va evacua cazarma fără ordinul camaradului Stănicel care se găsea la Sediul din str. Roma.

Către ora 15,30 o companie de infanterie care venea în ajutor la Președinție se oprește la intrarea cazărmii gardienilor publici, în dreptul ferestrelor fațadei, unde erau sechestrați ofițerii de jandarmi și ofițerul prizonier de la tancuri. Profitând de această ocazie, ofițerii de jandarmi ai companiei de gardă de la Președinție, ofițerul de la tancuri și o parte din ofițerii de jandarmi instructori sar pe ferestre în mijlocul companiei care, avertizată, se depărtează și se instalează în fața Președinției.

Pe măsura sosirii trupelor (1 Batal. Inf. 1 companie jandarmi și 1 Esc. din Reg. Gardă Călare) și potrivit ordinelor Domnului General Antonescu, localul Președinției este organizat într-un centru de rezistență - **ca o citadelă** - înglobând în interior Piața Victoriei și Cazarma Gardienilor Publici ocupată de cca. 700 rebeli înarmați cu pistoale, puști, puști mitraliere și un tanc capturat și echipat imediat de ei.

În acest timp sosește și răspunsul lui Stănicel care este transmis - prin Roșca - Maiorului Eugen Niculescu și prin care i se face cunoscut că **rebelii nu vor preda localul decât cu ordinul scris al Domnului General Antonescu contrasemnat de Horia Sima.**

Acest răspuns este comunicat Domnului General Antonescu de către Maiorul Niculescu.

Până la ora 16,30 Comandantul forțelor de la Președinție organizează atacul Cazărmii Gardienilor Publici.

Sperând că totuși șefii legionari își vor da seama de crima pe care au pus-o la cale și că vor da ordin de dezarmare și de predarea localului, Domnul General Antonescu a hotărât să nu se întreprindă nici o acțiune ofensivă împotriva rebelilor, până la epuizarea tuturor mijloacelor pașnice, pentru a-i face să se încadreze în ordinea de stat.

Termenul de gândire le-a fost dat până la 22 ianuarie 1941, ora 12.

La ora 20 la Președinția Consiliului de Miniștri se găseau:

- 1 Batal. Inf. din Reg. 4 Dorobanți;
- 1 Companie jandarmi;
- 1 escadron de jos din Reg. Gardă Călare;
- 1 Comp. de tancuri „R. 35” (10 piese).

La ora 20,30 sosește la Președinție și Regimentul 2 Grăniceri (Colonel Oncică), precum și 2 companii de tancuri „R.2” (20 piese).

Comanda trupelor trece apoi succesiv asupra Coloneilor Dumitrescu și Oncică.

Informațiunile primite de Domnul General la căderea serii de 21 ianuarie arătau că rebelii (legionarii) din Capitală au ocupat și s-au baricadat:

- la Prefectura Poliției;
- la Sediul Legionar Central din str. Romei (ocupând întreg cartierul străzilor Londra - Roma, Washington, Argentina până la Calea Dorobanți);
- diferite centre și sedii legionare din oraș;
- depozitele de benzină și Comisariatele de Poliție.

În general, la 21 ianuarie seara, situația era următoarea:

a. Capitala cu suburbanele era în mâinile rebelilor, în afară de: Cazărmi, Poșta, Telefoane, Gara și celelalte instituții de stat unde se găseau gărzi militare;

b. Postul de radio-difuziune, deși păzit de o gardă militară care a rămas la datorie, era la dispoziția rebelilor care (fiind tehnicieni) puteau să-l utilizeze după bunul lor plac fără ca să poată interveni garda, care interzicea doar intrarea și ieșirea rebelilor din local.

Două apeluri adresate de Generalul Antonescu Țării nu au parvenit poporului din această cauză.

Acest fapt a provocat în spirite, mai ales în Capitală, nedumerire și nesiguranță.

Nu s-a ordonat gărzii să ocupe postul prin forță, din cauză că rebelii l-ar fi distrus, ceea ce nu era în intenția Conducătorului Statului.

c. Conducătorul era informat că rebelii vor ataca în număr foarte mare, pe coloane, Președinția Consiliului de Miniștri pe care să o ocupe cu orice preț.

În tot cursul nopții, recunoașteri ale rebelilor au căutat să-și dea seama de valoarea apărării „Citadelei” în care se găsea Președinția Consiliului.

Încercările de a surprinde sau de a ataca această Citadelă au fost respinse prompt, cu mare ușurință de la început și cu pierderi mai mari pentru rebeli.

Toate informațiunilor arătau că rebelii au început să se dedea la acte de banditism (jafuri, devastări, incendii și omoruri) atât asupra locuitorilor români nevinovați cât mai cu seamă în cartierele evreiești - Dudești și - Văcărești - unde s-a executat adevărate pogromuri.

Miercuri 22 ianuarie 1941

În tot cursul nopții de 21/22 ianuarie a.c. rebelii au încercat să cadă la înțelegere cu Domnul General prin delegații lor, senatul legionar, care sunt primiți de către Domnul General.

Cu toată bunăvoința Domnului General Antonescu și chiar a unora dintre reprezentanții senatului legionar, aceste tratative nu duc la nici un rezultat, deoarece se pare că delegații au încercat mai mult să vadă starea de spirit și intențiile Domnului General decât să contribuie într-adevăr la pacificare.

Față de această situație, Domnul General Antonescu hotărăște să treacă la o acțiune repede și energică de reprimare a rebelilor, astfel încât până la 23 ianuarie ora 12 cel mai târziu viața de Stat și orașul București să reintre complet în normal.

În acest scop:

S-a dat Generalului Sănătescu, Comandantul Militar al Capitalei, comanda tuturor forțelor disponibile și s-a ordonat:

a. Pentru ziua de 22 ianuarie să se degajeze de rebeli sectorul în care se află Președinția Consiliului de Miniștri (evacuarea cazărmii gardienilor publici și a Sediului Legionar din str. Romei);

b. Pentru ziua de 23 ianuarie să se lichideze rezistențele rebelilor din restul Capitalei.

Operațiunile din ziua de 22 ianuarie s-au desfășurat în două faze, și anume:

Faza 1-a: atacarea și ocuparea cazărmii gardienilor publici.

Faza a 2-a: atacarea și evacuarea Sediului Legionar din str. Romei.

Faza 1-a

Colonelul Oncică, Comandantul Reg. 2 Grăniceri, cu un Batalion și una Companie C.L. „R.2” înconjoară cazarma gardienilor pentru a nu mai da nici o posibilitate de retragere rebelilor și ia toate măsurile pentru atac.

Cu restul regimentului completează dispozitivul defensiv în jurul localului Președinției instalat în seara de 21 ianuarie.

Ora 12

Termenul fixat de Domnul General Antonescu pentru intrarea în ordine a rebelilor împlinindu-se și cum nu se produsese nici un semn de supunere, se trece la acțiune.

La ora 12, după somațiunile legale, rebelii deschid imediat focul, trăgând cu tunul din carul de luptă capturat. Se trece atunci la atacul cazărmii gardienilor din Șoseaua Bonaparte (fațada) trăgându-se cu tunurile carelor de luptă și cu armamentul de însoțire al batalionului.

Rebelii răspund de pretutindeni cu focuri puternice de mitraliere, arme și tunuri.

Focul este îndreptat asupra trupelor atacatoare și asupra spatelui clădirii Președinției unde se sparg geamurile, iar gloanțele pătrund pe sălile localului.

La primele împușcături Domnul General Antonescu vine pe sălile Președinției pentru a se informa și a da dispozițiuni.

Domnia Sa se expune de nenumărate ori focului rebelilor mergând până la locurile cele mai periclitate. Încurajează și calmează pe cei din jurul Domniei Sale.

Acțiunea detașamentului Colonel Oncică se desfășoară astfel:

După 2 lovituri de tun în turelă, carul de luptă capturat de rebeli este scos din luptă

(ambii servanți rebeli omorâți), apoi este remorcat și scos din poarta pe care o bara.

Pentru a se înlătura vărsările de sânge și pentru a se reduce repede rezistențele, unitatea de Care a detașamentului pătrunde prin surprindere cu primele piese în curtea cazărării.

Carele de luptă pătrund în curtea interioară continuând a ține sub foc pe rebeli care nu conțin a trage în trupe. Parte din ei încep a se refugia în poduri și pivnițe. O altă parte se predau.

După 1 oră, rezistența este complet redusă.

Predările continuă până la ora 14, când cazarma gardienilor este complet ocupată de trupe. Curățirea mai continuă până la ora 14,30 când cei 700 rebeli sunt capturați și triați; o parte din ei sunt arestați, iar restul sunt puși imediat în libertate.

Pierderile trupei: 2 morți și 3 răniți.

Pierderile rebelilor: 1 mort și câțiva răniți ușor.

Faza a 2-a

Atacul Sediului din Strada Romei

Pentru a nu se pierde efectul de surprindere și a nu se da timp rebelilor să se întărească, Domnul General Antonescu ordonă a se trece la atacul Sediului din str. Romei.

Operația este condusă de Colonelul Oncică și începe după somațiunile legale la ora 17.

Atacul se execută pe 2 coloane, compusă fiecare din câte un batalion întărit cu 10 C.L. sprijinite de una baterie de 75 mm. Coloanele se îndreaptă pe cele 2 străzi înconjurătoare ale sediului din str. Roma, și anume: str. Washington și Șoseaua Bonaparte.

În Șoseaua Bonaparte, rebelii dau foc la baricade și aruncă bidoane aprinse cu benzină asupra C.L.

Incendiază, de asemenea, și localul Administrației Financiare a Sectorului Galben.

Din această cauză atacul nu poate progresa destul de repede, deoarece se formează în fața trupelor o barieră de foc care separă și protejează pe rebeli.

Astfel se pierd cele 2 ore de lumină.

Din cauza întinericului, din cauza puternicelor baricade ridicate de jur-împrejurul sediului și datorită faptului că rebelii au organizat centre de rezistență în fiecare din clădirile înconjurătoare, atacul este oprit din ordin înainte de a se putea pătrunde până la sediu.

Oprirea atacului se mai datorează și faptului că rebelii, ascunși în unghere întunecoase, de unde nu putea fi ușor descoperiți, începuseră vânătoarea ostașilor care înaintau pe străzile luminate de incendii.

Până la oprirea luptei, 3 soldați sunt omorâți și alți 3 grav răniți.

Concomitent cu aceste operații, altele de importanță mai redusă se desfășoară la Prefectura Poliției unde rebelii baricadați și foarte bine înarmați având la dispoziție și tancuri, rezistă.

În oraș au loc manifestații legionare: la Universitate, pe Calea Victoriei și Bulevardul Brătianu.

În după-amiaza zilei de 22 ianuarie are loc audiența D-lui Fabricius, care comunică Domnului General atitudinea Germaniei, care sprijină fără rezervă acțiunea dusă împotriva rebelilor.

Noaptea de 22/23 ianuarie 1941

La ora 21 o delegație a Senatului Legionar compusă din:

- General rez. Băgulescu,
- General rez. Dona,
- General rez. Trandafirescu,
- General rez. Ghenea,
- Colonel rez. Malamuceanu,
- Colonel rez. Polihroniade etc.

cer audiență și sunt primiți de Domnul General Antonescu.

La ora 24 delegația este din nou primită de Domnul General.

În cursul nopții de 22/23 ianuarie rebelii înarmați atacă localul Palatului Telefoanelor pentru a-l ocupa.

Detașamentul de gardă, după somațiunile legale, deschide foc. Cad mai mulți morți dintre rebeli, care atacau, având în primele rânduri femei și tineri amenințați din spate cu revolverele. Copleșiți de focul ostașilor, aceștia se retrag în dezordine, fiind urmăriți până la Grădinița Cișmigiu, unde parte sunt arestați de gărzile M.A.N.

În tot timpul nopții rebelii încearcă să se apropie de Președinția Consiliului însă sunt ținuti la distanță și împrăștiați de focul mitralierelor și tunurilor C.L. care barau toate străzile ce dau în Piața Victoriei.

Toată noaptea focul armelor automate și tunurilor din C.L. bat în lungul Căii Victoriei, B-dul Catargiu, Bonaparte, Jianu.

Sosesc informațiuni din țară (M.St.M., Comandamente) prin care se arată că armata este stăpână pe situație, cu excepția câtorva localități (anexă raportul și schița).

În Capitală au început devastări în cartierele evreiești.

Hotărârea pentru ziua de 23 ianuarie 1941

Domnul General Antonescu hotărăște la 22 ianuarie, ora 23, ca acțiunea pentru reducerea ultimelor rezistențe să fie reluată în dimineața zilei de 23 ianuarie, la orele 7, astfel încât până la orele 12 toate centrele de rezistență să fie cucerite.

Se face planul de acțiune. Se dau ordine.

La ora 7 atacul va fi reluat în același timp asupra tuturor centrelor unde rebelii rezistă.

Joi 23 ianuarie 1941

În dimineața de 23 ianuarie, la orele 4, Dl. Fabricius telefonează Domnului General Antonescu că o delegație legionară (Iașinski și Papanace), însoțită de Dl. Ministru Neubacher, cere să fie primită de Domnul General Antonescu înainte de ora 9.

La ora 7 sosește Dl. Neubacher, însoțit numai de Iașinski. Audiența D-lui Neubacher durează până la ora 10.

S-a cerut Domnului General să nu se mai atace cuiburile de rezistență deoarece legionarii au primit ordinul lui Sima (anexă) prin care s-a hotărât încetarea rezistenței și împrăștierea rebelilor (condiția fiind că, dacă vor preda armele, să fie lăsați liberi).

Domnul General Antonescu a expus D-lui Neubacher întreg procesul rebeliunii, făcând un rechizitoriu complet al celor 4 luni de guvernare legionară.

În timpul când i se arăta D-lui Iașinski pleava mahalalelor din care se compunea majoritatea rebelilor capturați în str. Romei și halul de destrăbălare și murdărie în care au fost găsiți, acesta s-a exprimat cu următoarele cuvinte:

„Domnul General vrea să se bată în frac!”.

Audiența fiind solicitată prea târziu, acțiunea trupelor asupra rebelilor a început la

ora 7 în tot orașul după somațiunile legale (locurile a se fixa ulterior).

Rezistențele au fost foarte slabe și repede reduse.

Legionarii rebeli, cu tot ordinul lui Sima, au continuat a trage în armată și au fugit cu tot armamentul împrăștiindu-se în oraș.

Acțiunea pentru cucerirea sediului din str. Romei este reluată în dimineața de 23 ianuarie ora 7, continuându-se atacul pe 2 coloane. După o luptă de stradă de 2 ore, se cucerește locuința sediului. Întreg cartierul este asediat casă cu casă.

Echipe de legionari, ascunși în podurile locuințelor din jurul sediului, trag în trupele care-i atacă. Se progresează încet. Casele de unde pornea focul sunt luate rând pe rând sub focul armamentului de însoțire și al mitralierelor. Unele locuințe suferă stricăciuni importante, deoarece se trage cu tunul de 75 mm.

Populația rămâne în case terorizată.

După cucerirea sediului, lupta continuă până către ora 16.

Este de remarcat bucuria locuitorilor care se vedeau eliberați de teroarea rebelilor. Această bucurie se revarsă asupra trupelor și ofițerilor cărora le adresa cuvinte de mulțumire și le oferea băuturi calde, țigări și hrană.

Din diferite locuințe se mai primește foc prin surprindere. Trupele nu pot face un pas înainte până ce totul nu este curățat.

Astfel, la ora 14, pe timpul când se proceda la curățirea caselor din str. Roma și Londra, legionarii au reînceput atacul trăgând în special cu arme automate.

După acoperișul casei Lupescu (Aleea Vulpache) s-a tras cu mitraliera în peretele din spatele localului Președinției Consiliului.

Toți ostașii din jurul localului Președinției, neștiind din ce parte sunt atacați, au început să tragă în diferite direcții.

Această atitudine s-a produs probabil și din cauza oboselii și neatenției trupelor.

Cu această ocazie, Domnul General Antonescu a venit personal în Piața Victoriei pentru a da ordine comandanților trupelor, relativ:

- la măsurile de luat pentru curățirea orașului de rebeli;
- la măsurile de luat pentru a nu se mai repeta incidente asemănătoare celui de la 23 ianuarie ora 14.

Până la ora 12 (23 ianuarie) conform ordinului Domnului General rezistențele au fost reduse în tot orașul. Curățirea a continuat până la căderea serii.

Pentru a se împiedica devastările și terorizarea populației rămasă fără pază, Domnul General Antonescu ordonă ca noaptea paza orașului să se facă prin 10 detașamente volante, compuse fiecare dintr-o companie infanterie purtată și un ploton C.L. care să străbată orașul patrulând în cartierele amenințate.

Patrulările au ca scop stârpirea bandelor de jefuitori și calmarea populației. Cu această ocazie s-au descoperit multe depozite cu lucruri provenite din prădarea locuințelor și magazinelor.

În Dudești și Văcărești s-au văzut pe străzi cadavre oribil mutilate.

În cursul nopții au mai fost câteva schimburi de focuri, cu borfașii surprinși în timpul jafului.

Ziua de 23 ianuarie - în Țară

Din țară vin știri că pretutindeni situația este în mâinile armatei, afară de: Câmpulung Moldovenesc - Suceava - Iași și Câmpulung Muscel.

Domnul General Antonescu ordonă personal Domnului General Ciupercă,

Comandantul Armatei a 4-a, la telefon că, în cazul când rebelii refuză a executa ordinul, să se treacă la reprimare cu forța, lucrându-se energic. De asemenea, la Reșița și Oravița uzinele sunt în mâna legionarilor.

În ziua de 24 ianuarie 1941

Nu s-a produs nici o acțiune militară.

Ordinea în oraș fiind complet restabilită, se procedează la curățirea locuințelor, la strângerea și depozitarea lucrurilor furate de către bandele de rebeli, diferite perchezițiuni și arestări.

În țară s-a intrat peste tot în ordine, nemaifiind nici o localitate în care rebelii să mai încerce vreo acțiune.

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 96/1941, filele 1-17).

Anexa 8

Stenograma întocmită de Paul Otto Schmidt, la 14.I.1941, pe marginea întrevederii Ion Antonescu - Adolf Hitler, în prezența Ministrului de Externe al Reichului, a Feldmareșalului W. Keitel, a miniștrilor W. Fabricius și Manfred von Killinger și a Generalului Alfred Jodl, Obersalzburg, 14 ianuarie 1941

Generalul Antonescu a început convorbirea spunând că el a venit pentru a clarifica câteva chestiuni care s-au ivit după ultima lui vizită la Führer. Atât în România cât și în țările învecinate s-au schimbat multe după luna noiembrie.

În privința situației politice, el putuse spune Führerului, cu prilejul vizitei sale la Berlin, că este sprijinit de întreaga țară. În timpul acesta el a făcut îmbunătățiri substanțiale în domeniile: guvernării, finanțelor și economiei. Astfel, în ultimele patru luni el a redus, de pildă, cheltuielile cu 7 miliarde de lei și nu a mărit impozitele. El va folosi banii economisiți pentru a dezvolta economia română.

El a organizat și armata română. În aprilie ea va fi gata pentru mobilizare și va putea atunci să facă față tuturor situațiilor ce s-ar putea ivi.

De asemenea, rezervele de alimente acumulate, atât pentru populație, cât și pentru armată, vor fi suficiente până la noua recoltă. Administrația, de asemenea, va fi reorganizată pe o bază în întregime nouă.

Apoi Antonescu a vorbit despre Mișcarea Legionară care și-a pierdut pe adevărații ei conducători în lunga și eroica ei bătălie împotriva Vechiului Regim. După schimbarea din România, Guvernul a dat legionarilor deplină libertate în privința organizării lor și i-a sfătuit să urmeze modelul organizațiilor național-socialiste. Dar membrii Gărzii de Fier au făcut greșeala de a opri promovarea elitei intelectuale din țară, în timp ce au sprijinit ridicarea unor elemente inferioare din rândul populației. O altă greșeală a lor a fost hotărârea de a aplica în practică, dintr-o dată, toate idealurile lor revoluționare în pofida obiecțiunilor exprimate de Generalul Antonescu, cât și în mod direct de Legația germană. În această privință, el (Antonescu) a dat totdeauna legionarilor exemplul german al unei revoluții în etape, căci a dorit realizarea dintr-o dată a tuturor idealurilor pe care le are cineva duce nu la țeluri constructive ci la distrugeri.

Prima greșeală a Legiunii - admiterea în rândurile sale a unor elemente inferioare - a avut ca rezultat infiltrarea comuniștilor în organizația legionară. Aceasta constituie noua metodă bolșevică de penetrație în alte țări. Nu se mai înființează partide comuniste, iar comuniștii intră în număr mare în rândurile organizațiilor politice existente în țară.

Cea de a doua greșeală făcută de legionari - de a dori să-și realizeze idealurile lor revoluționare dintr-o singură lovitură - a creat confuzie în administrația publică oriunde Guvernul a permis membrilor Gărzii de Fier să colaboreze. Aceasta se referă în mod special la ministerele ordinii publice și economiei.

Ca rezultat al acestor două greșeli fundamentale, opinia publică, care susținuse în mod covârșitor Mișcarea Legionară, a abandonat-o. El (Antonescu) a încercat de mult timp să-i readucă pe legionari din nou pe calea cea bună. El este susținut de marea majoritate a poporului român, de la țărani și până la profesiunile organizate ale justiției, armatei, inginerilor și profesorilor universitari. Aceste grupuri l-au sfătuit adesea să organizeze un guvern și un regim nou. Aceasta nu este totuși intenția lui. El dorește să mențină regimul legionar. Totuși, el trebuie să-l reorganizeze, cu scopul de a avea posibilitatea să guverneze cu el.

El a primit, de asemenea, sfatul de a forma un guvern militar. El a respins și acest sfat, considerând că un guvern pur militar este ultima carte pe care o poate juca o țară.

Până acum el a încercat să-i convingă pe actualii conducători ai Legiunii. Cu toate acestea, trebuie să ne gândim să remediem abuzurile și, prin urmare, el intenționează să exercite presiuni pentru reorganizarea grabnică a Legiunii. Nu este nevoie să lupte cu aceasta, căci mulți din rândurile ei își dau seama că au pășit pe o cale greșită.

Cu scopul de a obține țelul acesta și a da posibilitatea guvernului să-și mențină libertatea lui absolută de acțiune, trebuie în primul rând să existe o diviziune cât se poate de clară între Guvern și Legiune. În afară de aceasta, după cum s-a spus mai înainte, este necesară o completă reorganizare a Legiunii. Pentru a atinge acest scop, este necesar ca să se stabilească contacte între Legiune și Partidul Național-Socialist cu orice ocazie posibilă. Este absolut necesar ca aceste relații să aibă loc numai prin intermediul lui (al Generalului Antonescu).

În concluzie, el poate afirma că-și va asuma el însuși sarcina de a organiza Legiunea, întrucât a devenit evident în ultimele patru luni că ea este incapabilă să facă aceasta prin propriile sale eforturi. Oamenii pe care el a vrut să-i facă conducători ai Legiunii și cărora el le-a încredințat sarcina reorganizării au dovedit anumite slăbiciuni.

Dacă dorințele referitoare la diviziunea dintre Guvern și Partidul Legionar, precum și la reorganizarea acestui partid de către el personal vor fi îndeplinite, el poate garanta că în foarte scurt timp România va deveni o țară capabilă nu numai de a-și ridica producția economică, dar și de a juca un rol în politica internațională.

Dacă aceste două dorinți nu vor putea fi realizate, el își va îndeplini totuși sarcina ce i-a fost atribuită de istorie, de a-și salva țara și de a o restabili din nou, căci el a primit acest mandat direct de la popor, a cărui majoritate îl sprijină și are încredere în el. Desigur, în cazul acesta el va trebui să-și îndeplinească misiunea cheltuindu-și o mare parte din energia sa în dispute politice interne. Este, totuși, de datoria lui să-și salveze țara și el va face aceasta cu Legiunea, fără Legiune sau chiar împotriva Legiunii. El este, totuși, convins că nu va fi niciodată necesar să-și realizeze misiunea în opoziție față de Legiune.

Führerul a răspuns că declarațiile lui Antonescu pot fi privite sub două aspecte: aspectul istoric general, bazat pe experiența de câteva milenii, și aspectul concret al momentului inerent în situația actuală.

Din punct de vedere istoric se poate spune, pe baza unei vaste experiențe, că orice regim trebuie să se sprijine pe popor. Istoria a arătat că acolo unde lipsește această temelie și regimul se sprijină numai pe forță în cazul cel mai bun el nu supraviețuiește personalității excepționale de care a fost stabilit. Totuși, aceasta este o chestiune ce nu poate fi niciodată tratată din punct de vedere teoretic, ci numai în practică.

În privința celui de-al doilea aspect, care este legat de situația concretă a momentului, el din totdeauna a fost de părere că organizațiile specifice având o bază ideologică proprie nu sunt niciodată la fel de potrivite pentru toate țările și popoarele. Prin urmare, colaborarea germano-română nu depinde de existența unei organizații române identice sau adaptate după Partidul Național-Socialist. Dacă aceasta ar fi o condiție preliminară, în multe cazuri colaborarea dintre Germania și alte țări ar fi complet imposibilă. Dacă Generalul Antonescu anticipează un rezultat favorabil de pe urma rușii relațiilor dintre Partidul Național-Socialist și Mișcarea Legionară, aceasta nu va însemna pentru Germania un sacrificiu. Desigur, Reichul se va călăuzi în întregime de dorințele României și nu are nici un fel de intenție de a se amesteca în afacerile interne ale ei.

Cauzele dificultăților cu legionarii au fost deja menționate de Generalul Antonescu, atunci când el s-a referit la pierderile de conducători în cursul perioadei militante.

De altfel, Partidul Național-Socialist a folosit dintotdeauna relațiile sale cu Mișcarea Legionară pentru a scoate în evidență conducătorilor Legiunii faptul istoric că Generalul Antonescu este salvatorul țării și că din aceasta ei trebuie să tragă concluziile necesare. Germanii au căutat tot timpul să le arate în mod clar cât de important este ca ei să colaboreze cu conducerea Statului, într-o loialitate absolută.

Asupra celorlalte chestiuni ridicate de Antonescu, el (Führerul) nu poate să ia nici o poziție, pentru că este imposibil de a avea o perspectivă exactă de aici, din Germania, asupra acestor chestiuni. El nu poate spune dacă o contopire a lui Antonescu cu Mișcarea Legionară ar constitui o soluție. Totuși, dacă nu se va realiza această contopire, România ar fi expusă unor noi crize, întrucât fostul regim, care acum este în opoziție, și comuniștii, vor fi din nou încurajați, iar legionarii, în ceea ce-i privește, vor fi de asemenea nemulțumiți, așa încât se va cheltui multă energie cu reglementarea conflictelor din interiorul țării. Acestea sunt, totuși, lucruri pe care fiecare popor trebuie să le hotărască singur și în care nu se poate amesteca cineva din afară. Asemenea chestiuni sunt hotărâte prin forța personalității.

În concluzie, Führerul a declarat că el nu-și poate exprima o părere asupra unei reglementări politice interne și a formulei guvernului român; totuși, relațiile dintre Partidul Național-Socialist și legionari au fost până în prezent totdeauna folosite numai spre a-i influența pe legionari potrivit cu declarațiile lui Antonescu. Dacă aceste relații n-au izbutit să ducă la rezultatele scontate și au dus, dimpotrivă, la atitudinea rigidă a legionarilor, firește că ele vor trebui să fie întrerupte. Germania acordă importanță relațiilor oficiale cu Generalul Antonescu. Relațiile cu Partidul sunt pentru Germania mai puțin importante.

Antonescu a replicat că el vede chestiunile exact în același fel cum le-a prezentat Führerul chiar acum. El nu a cerut ruperea relațiilor dintre Partidul Național-Socialist și Mișcarea Legionară ci, dimpotrivă, el este de părere că aceste relații trebuiesc strânse și mai mult, cu scopul de a da Legiunii posibilitatea să profite de experiența Partidului Național-Socialist. Pur și simplu, el consideră important ca aceste relații să fie conduse numai prin intermediul lui (Antonescu).

El este de asemenea de acord cu Führerul privitor la valoarea și durabilitatea unui regim. El trebuie, totuși, să amintească Führerului că atunci când și-a asumat sarcina de a reabilita România după o carieră militară de 45 de ani, fără ajutorul vreunui partid, dar cu aprobarea mării majorități a poporului român, el s-a bizuit numai pe propria sa forță morală. După asumarea puterii, el nu și-a pierdut prestigiul nici în armată și nici în popor sau față de organizațiile profesionale. De fapt, cazul este exact contrar. Acestea continuă să se bizuie pe el și, fără a fi lipsit de modestie, el se poate, prin urmare considera că este singura persoană din România care poate face față oricărei situații.

În acest sens, Führerul a remarcat că și el este pe deplin convins de aceasta.

Apoi, Antonescu a declarat că dificultățile interne ale României din ultimele câteva luni l-au determinat pe el să-i ofere lui Horia Sima, în patru sau cinci ocazii, conducerea guvernului și a țării. I-a declarat acestuia că el (Antonescu) poate conduce țara numai prin propriile lui metode, dar că este, totuși, dispus să cedeze locul. Horia Sima însă a refuzat această ofertă și a declarat că nu este în măsură să-și asume o astfel de responsabilitate.

Răspunzând la o întrebare a Führerului, Antonescu a declarat că Horia Sima este profesor de școală secundară și are 35 de ani. După aceasta, el a trecut la probleme externe.

Privitor la Bulgaria, el a declarat că toate dificultățile au fost învinse și că aplicarea Tratatului de la Craiova se desfășoară în mod normal.

Relațiile cu Iugoslavia sunt corecte dar reci, îndeosebi după aderarea României la Pactul Tripartit și intrarea trupelor germane în țară. Neîncrederea Iugoslaviei merge atât

de departe încât, la frontiera cu România, au fost concentrate trupe iugoslave.

Relațiile cu Rusia sunt destul de rele. Până în prezent a fost imposibil să se traseze o linie de frontieră definitivă. Comisia pentru demarcarea frontierei n-a avut posibilitatea să se întrunească timp de două luni, pentru că rușii și-au dizolvat delegația. La frontieră există o neliniște permanentă: sunt trimiși neconținut agenți în România, iar Rusia face chestiuni de stat din incidentele cele mai mici. Așa, de pildă, ea a refuzat reluarea relațiilor economice dintr-un motiv foarte neînsemnat. Totuși, problema cea mai serioasă o constituie chestiunea Deltei dunărene, pe care Rusia vrea s-o acapareze. De fapt, acum ea are concentrate acolo mari efective de trupe, după cum se va putea vedea pe harta pe care el o va arăta ulterior Führerului. Este vorba de 7 corpuri de armată și 5 divizii blindate, având un număr corespunzător de avioane precum și pregătirile necesare pentru forțarea fluviului.

În privința Ungariei, chestiunile politice rămân deschise. Nu s-a realizat nici un progres în relațiile cu această țară după vizita lui la Berlin, în luna octombrie [noiembrie]. Abia acum 10 zile, el a propus reluarea discuțiilor, însă n-a primit nici un răspuns. Situația aceasta pricinuieste dificultăți în România, deoarece persoanele expulzate din partea Transilvaniei care a revenit Ungariei au sperat că vor avea posibilitatea să se reîntoarcă din nou la casele lor, ca rezultat al vizitei lui Antonescu la Berlin. El (Antonescu) în aceste împrejurări l-ar ruga pe Führer să facă tot ce-i stă în putere pentru ca relațiile dintre România și Ungaria să se dezvolte pe baza propusă atunci la Berlin.

România menține relații foarte corecte cu Statele Unite. Din numeroasele convorbiri avute cu ministrul american la București, Antonescu a rămas cu impresia că Statele Unite ar fi foarte bucuroase dacă ar putea găsi o bază de înțelegere în cadrul conflictului general și că atitudinea lor este mai de grabă antirusă.

Relațiile cu Marea Britanie sunt pe punctul de a fi rupte. Recent, ministrul Angliei i-a declarat lui (Antonescu) la București, că, dacă trupele germane vor traversa Dunărea, există posibilitatea ca forțele aeriene britanice să atace regiunile petrolifere din România. Antonescu a adăugat câteva observații în legătură cu poziția deosebit de expusă a orașului Constanța și a rezervelor de petrol înmagazinate acolo pentru Germania. Apoi el a subliniat că, în ceea ce privește România, ea este gata să folosească toate mijloacele de care dispune, inclusiv sprijinul armatei, pentru a ajuta Puterile Axei să ducă actualul conflict la o încheiere grabnică și victorioasă. El a făcut deja aceeași declarație cu prilejul ultimei sale vizite la Berlin. Spre deosebire de situația de pe timpul acela, acum conflictul se apropie de frontierele României, în timp ce, pe de altă parte, atitudinea Rusiei este cel puțin îndoielnică. Din aceste motive este necesar ca el să reorganizeze mai repede armata, pentru ca să poată fi gata în caz de urgență. El va putea pune la dispoziție pentru cauza comună 30 de divizii cu soldați bine echipați și cu o capacitate bună de luptă.

Fiind deopotrivă convins de necesitatea de a-i împiedica pe englezi să obțină un cap de pod în Peninsula Balcanică și de a da posibilitatea italienilor să-și mențină pozițiile, el și-ar da imediat consimțământul, când Germania ar dori, să trimită trupe în România. Cu toate acestea, el trebuie să atragă atenția asupra situației dificile a României în privința aprovizionării și să ceară ca să se ia măsuri pentru aprovizionarea din Germania a trupelor germane.

Führerul a replicat că el a ordonat să se facă o anchetă asupra cazurilor menționate și a aflat că lipsa de alimente s-a datorat unei situații neobișnuite, ca rezultat al unei întârzieri a transporturilor maritime cu 4 sau 5 zile. Întârzierile acestea au fost pricinuite de zăpada abundentă din ultimele câteva zile. În principiu, planurile prevăd în mod absolut că trupele nu se vor aproviziona cu alimente din România. În orice caz, soldații nu dispun de mijloace financiare ca să facă cumpărături atât în România, cât și în Bulgaria.

În cursul desfășurării ulterioare a convorbirii, Antonescu a declarat că el a adus cu sine date exacte cu privire la componența armatei, producției și economiei, precum și la condițiile sociale din România, pe care el le va expune Führerului. În cele din urmă, el i-a transmis de asemenea și un aide-mémoire despre care a spus că conține declarațiile sale într-o formă concentrată.

Referitor la partea de politică externă din declarațiile lui Antonescu, Führerul a replicat că a fost foarte bucuros în legătură cu încheierea acordului româno-bulgar. Având în vedere starea de spirit care predomină încă în Iugoslavia, pentru el nu este surprinzător faptul că relațiile româno-iugoslave sunt corecte dar reci, deși chiar și acolo există elemente care văd lucrurile în mod diferit.

În privința Ungariei, Germania se găsește într-o poziție deosebită. Cu scopul de a salva Balcanii pentru Europa, ceea ce, firește, este de asemenea în interesul României, Bulgariei și Iugoslaviei, Germania pregătește o armată puternică. Englezii ar acționa cu totul diferit și ar părăsi cu calm întreaga Peninsulă Balcanică în mâinile rușilor. Armata care a fost strânsă pentru a salva Balcanii este departe de patria ei și, prin urmare, Germania depinde de consimțământul voluntar al țărilor în care este concentrată armata, precum și de consimțământul țărilor prin care ea trebuie să fie transportată. Antonescu ar trebui să se pună el însuși în situația Germaniei. Ea depinde atât de mult de consimțământul acestor țări, încât îi este imposibil să exercite vreo presiune asupra Ungariei. Nici minoritatea germană din Ungaria nu se simte prea bine; dar constituie o realizare chiar numai și faptul că a fost posibil de a face Ungaria să înțeleagă că este și în propriul ei interes de a ușura tranzitul de trupe germane.

Acestea sunt circumstanțele cărora se datorează felul oarecum tergiversant în care au fost aplicate sugestiile făcute pe atunci cu privire la reglementarea disputelor ungaro-române.

În ceea ce privește Rusia, Molotov, cu prilejul vizitei sale la Berlin, a ridicat imediat chestiunea semnificației garanției germano-italiene și a încercat să afle dacă această garanție este valabilă de asemenea în cazul unui conflict româno-rus. În afară de aceasta, Rusia și-a exprimat intenția de a da Bulgariei o garanție și de a disloca acolo trupe. Rezultă în mod evident din aceasta că ambițiile Rusiei nu sunt satisfăcute și trebuie să se țină seama de faptul acesta. Pe de altă parte, el îi repetă lui Antonescu asigurarea că semnătura germană sub declarația de garanție constituie o îndatorire absolut obligatorie pentru Reich și va fi în caz de nevoie onorată nu numai la frontiera ruso-română, ci de asemenea și la alte frontiere. Prin urmare, el (Führerul) îi este recunoscător lui Antonescu că și-a reorganizat armata atât de repede. Germania nu cere ca armata aceasta să fie folosită pentru a promova interesele sale, dar, dacă Germania va trebui să adopte o poziție forte din cauza României, ea va fi desigur bucuroasă să găsească armata română de partea sa. El a accentuat, totuși, că Germania va face față oricărei coaliții cu un calm deplin și cu sentimentul superiorității absolute.

În punctul acesta convorbirea a fost întreruptă și Führerul a luat ceaiul cu Antonescu și cu ceilalți membri din Statul său Major. Antonescu a îndreptat încă o dată convorbirea spre situația politică internă a României și și-a exprimat dezamăgirea lui față de Horia Sima.

Führerul a declarat că, după părerea sa, este imposibil de a governa în România împotriva Gărzii de Fier. Cu toate acestea, în cele din urmă Antonescu va fi nevoit să devină, de asemenea, și conducătorul Gărzii de Fier și lucrul cel mai bun ar fi dacă dorința aceasta ar fi prezentată lui Antonescu chiar din partea Gărzii de Fier. Dar, orice s-ar întâmpla, el (Führerul) este convins că Antonescu este singurul om capabil de a călăuzi destinele României.

După ceai, convorbirea despre situația politică internă din România a continuat pe liniile de mai sus. S-a pus un accent special asupra rolului pe care îl joacă ministrul Killinger, întrucât este unul dintre cei mai vechi camarazi de arme al Führerului și un bun judecător în privința dificultăților într-o țară după revoluție.

SCHMIDT

(ADAP, Serie D, Band XI/2, doc. nr. 652, p. 905-911;

**Andreas Hillgruber, *Les entretiens secrets*,
doc. nr. 59, p. 432-441;**

**Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache,
Antonescu-Hitler, I, doc. nr. 9, p. 66-74;**

**Ion Calafeteanu, *Români la Hitler*,
doc. nr. 11/b, p. 73-81).**

Anexa 9

Notă dictată la 15.I.1941 de Generalul Ion Antonescu colonelului Radu Davidescu asupra întrevederii sale cu Adolf Hitler, Obersalzburg, 14 ianuarie 1941

xxx¹²

Sosim cu avionul la ora 12,45, la Salzburg, de unde plecăm imediat, în automobil, la Fuschl.

La dejun, Domnul General Antonescu și însoțitorii săi sunt oaspeții Domnului von Ribbentrop. Notez printre invitați pe subsecretarul de stat Gauss, pe Domnul von Killinger, pe subșeful Protocolului, pe celebrul interpret Schmidt și pe Domnul von Hewel, care face legătura între Cancelariat și Auswartiges Amt.

Conversația în timpul dejunului este vie și se desfășoară asupra unor subiecte fără importanță politică deosebită. Domnul von Ribbentrop face, la un moment dat, câteva observațiuni asupra deosebirilor ce există în ce privește metoda de lucru și spiritul funcționăresc din diferite țări. Ne comunică constatări din timpul vizitelor sale la Moscova: teama înalților funcționari sovietici de a-și lua răspunderea unei hotărâri fără aprobarea prealabilă a lui Stalin, precum și mijlocul lor invariabil de a se eschiva, pretextând că nu cunosc punctul de vedere al guvernului lor și promițând că vor cere instrucțiuni. Domnul von Ribbentrop a constatat această teamă și la Domnul Molotov, cu prilejul vizitei acestuia la Berlin, precum și la noul ambasador al URSS, Domnul Dekanozov.

În general, observațiile Domnului von Ribbentrop cu privire la sovietici nu-mi par inspirate de vreo considerațiune deosebită nici față de regimul sovietic, nici față de valoarea înfăptuirilor lui. D-sa mă aprobă fără rezervă când fac o apreciere asupra imposibilității oricărui progres într-o organizare socială și economică din care interesul individual este cu totul absent, cum este cazul Sovietelor.

Plecăm în automobile la Berghof, unde audiența la Führer este fixată pentru ora 16,30.

Deși este frig, Cancelarul Hitler ne primește în capul scării, îmbrăcat numai în tunică, fără palton. Dă o impresiune de calm desăvârșit, este destins, extrem de amabil, pe fața sa nu se vede nici o urmă de oboseală și pare preocupat mai degrabă de chestiuni ce nu tulbură spiritul mai adânc.

Remarc alături de Führer pe Mareșalul Keitel și pe Generalul Jodl.

Câteva minute mai târziu sosește și Domnul von Ribbentrop.

Conversațiunea Führerului cu domnul General Antonescu a decurs în trei etape: de la 4,30 până la 6, când s-a servit ceaiul. Numai din acest moment conversațiunea a avut loc în prezența unui cerc mai larg de persoane, precum și a însoțitorilor Domnului General Antonescu, până la ora 7.

De la 7 la 8 s-au reluat discuțiile în cerc restrâns.

Mă văd îndemnat să confirm, și din parte-mi, că toți aceia care au avut prilejul să se găsească în fața Führerului Cancelar, impresia de adâncă omenie pe care o face, sinceritatea neîndoielnică cu care se exprimă, timbrul seducător al vocii și blândețea privirii sale. Am fost surprins să remarc că în timpul conversațiunii nu face nici un fel de gest. Grijiile războiului nu par apropiate de Berghof.

¹² Rezoluția Generalului Antonescu: 16.I.1941 - *La Dosarul întrevederi, împreună cu celelalte acte și cu amănunțele conversației pe care le-am dictat d-lui Davidescu/G[eneral] Antonescu.*

Führerul mulțumește încă o dată Domnului General Antonescu pentru vizita de acum. Contactul personal - spune Domnia sa - este un mijloc cu mult mai bun și mai ușor de a lămuri problemele ce se pun, decât un document scris, oricât de amănunțit.

Cancelarul ar fi foarte mulțumit dacă ar putea veni în România, pentru a întoarce vizitele Domnului General Antonescu, și regretă mult că împrejurările actuale îl împiedică să facă acest lucru. De altfel, Domnia-sa nu ar dori să traverseze Ungaria.

În ce privește preocupările domnului General Antonescu, Führerul Cancelar declară că le înțelege pe deplin. Domnia-sa își reamintește în termeni vii că a avut de luptat cu dificultăți interne și mai mari, deși venise la putere sprijinindu-se pe un partid disciplinat.

Greutatea de căpetenie provine din faptul că se găsesc întotdeauna elemente care nu-și dau seama că revoluția nu este o stare ce trebuie permanentizată, ci că trebuie urmată cât mai neîntârziat de o activitate constructivă.

Domnul General Antonescu observă că aceasta a fost marea greșeală a revoluției franceze și a celei bolșevice, care au continuat multă vreme tulburările și distrugerile.

Continuându-și firul gândurilor, Cancelarul își amintește, cu oarecare vivacitate în glas, cum a fost silit acum 6-7 ani să înlătore elementele care nu înțelegeau acest lucru. Domnia-sa adaugă că nu este exclus ca Generalul Antonescu să se vadă obligat a face o operațiune asemănătoare; Domnia-sa are însă convingerea nestrămutată că Generalul Antonescu este singurul om în măsură să o facă.

Partidul Național-Socialist German, a doua zi după venirea la putere, a început punerea în aplicare a unui vast plan de reconstrucție. Și Führerul relevă cu mândrie vădită faptul că triumful revoluției național-socialiste a fost realizat necauzându-se nici o pagubă, nici cinci geamuri sparte.

Pentru a dovedi necesitatea elementară a unei evoluțiuni pașnice, Führerul se întemeiază pe legile nestrămutate ale istoriei naturale care determină selecțiunea speciilor. El invocă regularitatea cu care ființele tari înlătură obstacolele, asigurându-și victoria.

Programul de înfăptuire a Partidului Național-Socialist German este atât de vast, încât Führerul se întreabă dacă până în prezent a realizat 50%. Crede mai de grabă că nu a atins încă nici această măsură.

În ce privește România, Domnia Sa își exprimă părerea că un stat înconjurat de vecini cu sentimente inamice are o singură problemă imediată de rezolvat: asigurarea ordinii interne. Dacă un dușman ne-ar face vreo urare, nu ar putea să ne dorească „**nimic mai bun, adică nimic mai rău**”, decât **continuarea agitațiilor interne**¹³.

Ridicându-se, Cancelarul Hitler se retrage cu Domnul General Antonescu și cu un cerc mai intim de colaboratori, printre care Domnul von Ribbentrop, Mareșalul Keitel și Domnul von Killinger, pentru a continua¹⁴ conversațiunea în fața hărților. Însoțitorii Domnului General Antonescu trecem, împreună cu mai mulți înalți funcționari ai Cancelarului, într-o cameră vecină, despărțită de salon numai printr-o draperie. Din când în când pătrund până la noi câteva fraze ale Cancelarului.

„În toată Europa cunosc doi șefi de stat cu care îmi place să lucrez: cu Mussolini și cu Generalul Antonescu”.

Iar, mai târziu, răspunzând probabil unei chestiuni pe care nu am auzit-o, a Domnului General Antonescu, [Hitler a precizat]:

„Până la sfârșitul lunii aprilie, toate operațiunile se vor termina în sud-est”.

La ora 8 conversațiunea se încheie. Domnul General Antonescu își ia rămas bun.

¹³ Subliniat de I. Antonescu în original.

¹⁴ Este evident că aceste constatări aparțin colonelului Davidescu.

Führerul Cancelar, împreună cu toți colaboratorii săi, ne însoțesc cu multă cordialitate până la automobile, coborând cu noi scările într-o obscuritate aproape completă.

15 ianuarie 1941

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 69, f. 1-5;
Ion Calafeteanu, *Români la Hitler*, doc. nr. 11, p. 71-73;
Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache,
***Antonescu-Hitler, I*, doc. nr. 11, p. 79-82).**

Anexa 10

1941 iunie 11 - Memorandum transmis de Ion Antonescu lui Adolf Hitler, cuprinzând sinteza problemelor propuse a fi abordate la întrevederea de la München

MEMORANDUM

Împrejurările internaționale și transformările teritoriale au dat Guvernului Român prilejul de a înfățișa succesiv punctul de vedere, atât prin notele remise Excelenței Sale Führerul Cancelar cu prilejul vizitelor Domnului General Antonescu, cât și prin memorandumul din 23 aprilie 1941.

În mare, Generalul Antonescu și Guvernul său au considerat că este și prematur și nepotrivit ca să facă discuțiuni de revendicări teritoriale.

Un popor nu poate fi condus demn și nu poate inspira demnitate, dacă face din orice act al politicii sale externe un subiect de târg sau dacă profită de lupta, jertfa și victoria unui mare popor pentru a-și cerși drepturi.

Generalul Antonescu a considerat că poporul român trebuie să-și dea față de el însuși și față de Marele său aliat proba onoarei și a loialității, ca și pe aceea a jertfei și a luptei; și numai după aceea să-și stabilească măsura drepturilor și a destinului, în aceleași limite de onoare și fidelitate.

Victoria germană și prăbușirea iugoslavă, cu consecințele lor teritoriale, au deschis probleme de echilibru politic regional, de echilibru rasial european, probleme etnice românești și noi înfățișări ale ordinii sud-estice și balcanice. Iar desfășurarea luptei istorice pe care o duce Führerul Cancelar pentru reconstrucția Europei pune azi o seamă de probleme. În fața lor ca și în împrejurări asemănătoare, Generalul Antonescu și Guvernul său consideră ca o onoare să-și înfățișeze punctul de vedere.

Probleme europene.

Marea problemă care domină reconstrucția Europei este aflarea unei baze unitare spirituale, economice și politice, care să asigure propășirea continentului și încetarea universalismului care a folosit popoarele din afara Europei. Prin sincera sa adeziune la Axă, prin reorganizarea structurii sale politice și sociale și voința de a crea o organizare națională socială (antisemită, anticomunistă, antiplutocratică), ca și prin hotărârea fermă de a contribui la dărâmarea barierelor vamale intra-europene, tinzând spre un sistem vamal confederativ, în special cu Germania, România este gata să aducă toată credința și fapta la lumea nouă concepută de Marele Führer Cancelar. România o face pentru că această ordine nouă îi garantează propășirea viitoare.

O mare problemă care se pune Europei contemporane, în afară de jocul forțelor mondiale, este problema echilibrului raselor europene.

Problema slavă domină azi chestiunea raselor.

De trei secole popoarele Europei se luptă reciproc. În această vreme slavii au câștigat poziții noi, s-au transformat, fără a pierde ceva.

Dacă împotriva mării națiuni germane și a civilizației sale, Richelieu, Mazarin și Tratatul de la Westfalia au putut construi formula împărțirii și a jocului de contra-forțe imobilizatoare, împiedicând 300 de ani unitatea germană, împotriva unei rase cu civilizație amorfă și concepții sociale primitive - cum este rasa slavă - trebuie luptat cu hotărâre.

Formula divizionărilor teritoriale a zonelor de influență supra slave și a zonelor neutre de condominium ar putea realiza acest scop.

Poporul român a fost întotdeauna, iar Principatele Românești au constituit, din veacul al XVII-lea până astăzi, un element de rezistență la presiunea slavă și tendințele panslaviste.

Revoluția de la 1848 a fost în contra ocupației rusești, Unirea Principatelor la 1856/59 a fost ca să stăvilească influența rusă în Balcani, iar politica României cu Tripla Alianță după 1883 a avut aceleași obiective.

Azi România consideră că problemei slave trebuie să i se dea soluții radicale. De aceea, prin memorandumul din 23 aprilie a. c., a propus un condominium în regiunea Belgrad - Timoc - Vardar - Salonic, nu numai ca să satisfacă legitima aspirație de autonomie a românilor balcanici, dar și ca să separe două mase slave: sârbii și bulgarii.

Iugoslavia desființată, teritoriul sârb asupra unei suveranități italiene de drept sau de fapt, sârbii vor gravita spre Sofia, întărind astfel considerabil poziția slavilor de sud și înfăptuind unitatea lor.

Politica rusă sprijină această tendință, desigur, aceasta rezultă din poziția sa diplomatică de la izbucnirea conflictului iugoslav și până azi.

În Balcani trebuiesc create fie teritorii de separație prin condominium ca acela propus prin memorandumul din 23 aprilie crt. și care asigură interesul german de a supraveghea linia Belgrad - Salonic; fie teritoriu autonom de populații neslave, care să fie piesele de echilibru ale acestei regiuni care veacuri întregi a făcut neliniștea Europei.

Probleme regionale.

Reconstrucția Europei pune problema renașterii sud-estului Balcanilor și Orientului Apropiat.

Cu cât rolul Angliei se șterge în Mediterana Orientală cu atât pătrunderea Germaniei în acest sector apare mai iminentă. Germania trebuie să-și facă, deci, în sud-est și Balcani temelii de ordine și siguranță, pentru a veghea la regiunile Orientului Apropiat; iar formele de așezare a acestor regiuni trebuie să fie durabile.

Anexiunile teritoriale săvârșite de Ungaria și Bulgaria în 1940-1941 rup echilibrul regional și se îndepărtează de la principiul securității și liniștii prin unitate etnică.

Un milion trei sute de mii de români în teritoriul ungar și opt sute de mii în Balcani constituie nu numai elemente de nestabilitate politică, dar diminuarea României în favoarea vecinilor și considerabila sporire a Ungariei - cu formulă asemănătoare cu a Cehoslovaciei la 1918 - și întărirea slavilor în Balcani în dauna României pun România într-o gravă inferioritate, ceea ce socotim că nu este interesul noii ordini europene.

România, integrându-se sincer în noua ordine europeană, aspiră să devină un instrument al acestei ordine și să asigure Germaniei - prin cea mai strânsă colaborare pe toate planurile - politica ce duce în aceste regiuni.

Prin poziția sa geografică experimentată în unele împrejurări politice și militare, România este un centru de acțiune regională, care trebuie întărit și nu slăbit.

România, prin Nord, e drumul cel mai scurt între Baltica și Marea Neagră.

De aceea, ea aspiră la o legătură teritorială directă cu Germania prin Pocuția - vechi teritoriu românesc - care să sprijine supravegherea germano-română a liniei ferate Lemberg, asigurând ieșirea la Marea Neagră.

Prin Banat, România se poate apropia de Croația și asigură o punte spre Adriatica.

Prin Dunăre ea se leagă natural de Germania - stăpânind vărsarea în Mare -; prin Timocul românesc ea poate asigura căderile de apă de la Porțile de Fier, punându-le în valoare cu concursul german, iar, prin grupările românești din Balcani, ea poate fi un pas de apărare a liniei Belgrad-Salonic.

Așezată pe axa eurasiatică, România este drumul cel mai scurt al Germaniei spre Orientul Apropiat, iar, prin poziția sa în Marea Neagră legată prin Dunăre și prin linia Lemberg, ea reprezintă nu numai o cale naturală de comunicație cu Europa Centrală și Baltică, dar un punct strategic, de dominare a libertății Dunării, a Strâmtoarelor și a Balcanilor.

Printr-o colaborare industrială germano-română, România devine un centru strategic și un pas de siguranță atât contra slavilor, cât și pentru politica din Marea Neagră și Asia Mică. Portul român Constanța poate fi nu numai un port de scurgere dunăreană de mărfuri, dar o bază navală pentru Strâmtoare și o bază aeriană pentru Orientul apropiat.

România aspiră la acest rol.

Principatele Românești au avut și altă dată o misiune istorică la Gurile Dunării.

Greșelile politice din ultimii ani, care sunt ale unui regim trecător, nu ale unui popor permanent, nu pot constitui un obstacol la această considerare și consacrare a rolului României; cu atât mai mult cu cât experiența ultimelor luni a putut dovedi utilitatea României în jocul forțelor Sud-Estului, Estului și Balcanilor și contribuția sa efectivă la o nouă structură a regiunii.

**(Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache,
Antonescu-Hitler, I, doc. nr. 14, p. 89-92).**

Anexa 11

Stenograma întocmită de Paul Otto Schmidt, la 13.VI.1941, pe marginea întrevederii Ion Antonescu - Adolf Hitler, München, 12 iunie 1941

Au participat ministrul de Externe al Reichului, Feldmareșalul General Keitel, Generalul Jodl, Generalul... [așa în original].

În modul cel mai călduros, Antonescu l-a felicitat pe Führer, la început în numele poporului român și apoi în al său personal, pentru marile succese ale armatelor germane în războiul din Balcani și din Creta.

Poporul român știe că aceste victorii se datoresc geniului Führerului și pregătirii vaste - ca totdeauna, în adevăr clasică - a acțiunilor, precum și, nu în cele din urmă, vitejiei soldatului german.

După cum el (Antonescu) a mai declarat deja cu prilejul unor vizite anterioare, poporul român ar fi gata să meargă până la moarte alături de *Axă*, deoarece are o încredere absolută în simțul de dreptate al Führerului. Poporul român și-a legat soarta de cea a Germaniei, pentru că cele două popoare se completează economic și politic, au de înfruntat un pericol comun. E vorba aici de pericolul slav, care de-a lungul secolelor s-a făcut mereu remarcat și căruia acum, o dată pentru totdeauna, trebuie să i se pună capăt. Politica românească și poporul român sunt pe deplin conștiente de această necesitate.

De altfel, România s-a întors pe drumul cel bun, cel pe care l-a urmat timp de 40 de ani sub Regele Carol I, drumul alături de Germania. Aici nu este vorba în nici un caz de politica personală a lui Antonescu, ci de ceva, în spatele căruia stă întregul popor român. Dovada acestui lucru se poate vedea din zelul general cu care poporul român îl urmează pe Antonescu în politica sa externă.

În timpul Războiului Mondial [din 1914-1918] România nu a luptat împotriva Germaniei, ci s-a aliniat împotriva Austriei și înainte de toate împotriva Ungariei, pentru a scoate în relief vechile sale revendicări și dreptul vechi de 2 000 de ani. Odată atinse aceste scopuri, n-ar mai fi existat deosebiri de păreri între Germania și România. Aici nu trebuie uitat, că în Războiul Mondial aproximativ 2 ½ milioane de români au stat de partea Austriei și mulți dintre ei au luptat ca ofițeri cu calificare superioară în armata austriacă și au fost decorați cu Crucea de Fier. Printre aceștia se află actualul ministru de război german. Dacă despre faptul că interesele foștilor aliați în Războiul Mondial nu pot fi neglijate ar vorbi partea germană, ar trebui să se ia în considerare că românii au luptat de asemenea de partea Germaniei.

Antonescu a mai amintit, apoi, că la ultima sa vizită la Berchtesgaden l-a asigurat pe Führer că va restabili și menține în România ordinea socială și politică, că va aduce doar jertfele economice posibile, pentru a ușura Germaniei purtarea acestui război și că, în final, el va pune la dispoziția armatei germane teritoriul român pentru crearea de puncte strategice în vederea acțiunii din Balcani și Răsărit. În ultimele trei luni, el (Antonescu) a arătat că se ține de cuvânt. De fapt, el a trebuit să treacă în interior printr-o criză social-politică de cea mai grea natură, ca urmare a neînțelegerilor dintre el și Legiune și, mai ales, a slabilor conducători ai acesteia. Deoarece el a avut însă poporul în spatele său, ordinea a fost restabilită. El poate astăzi garanta Führerului că ordinea internă din România este în mod absolut asigurată.

Pe plan economic, el a făcut tot posibilul, pentru a-i ușura Germaniei conducerea războiului, fapt consemnat în înțelegerea din 4 decembrie [1940] și, în acordurile ulterioare.

Pentru aceasta el a trebuit să impună României grele îngrădiri economice, care la rândul lor au condus la criză economică. Dar prin apropierea noii recolte toate pericolele au scăzut. În România nu va mai exista o criză economică serioasă și nici dificultăți sociale.

Referitor la angajamentul de a pune la dispoziția armatei germane toate mijloacele și toate înlesnirile pentru realizarea sarcinilor ei în România, și-a respectat cuvântul 100%. Cu excepția unor cazuri izolate, nimeni din armata germană nu s-ar putea plânge de vreo lipsă de promptitudine din partea României.

La ultima sa vizită la Berlin [noiembrie 1940] a făcut o expunere asupra trecutului istoric, a intereselor actuale și a poziției internaționale a României în cadrul politicii balcanice și europene și de aceea nu vrea să revină asupra acestora. El amintește faptul că, atunci, nu a prezentat nici un fel de pretenții și nici astăzi nu prezintă nici o pretenție. El știe că sarcina de primă urgență este de a termina războiul și că, pentru terminarea războiului, ar trebui făcut un pas foarte serios în Răsărit. El a venit pentru a pune la dispoziția Führerului pentru realizarea acestui pas toate forțele auxiliare militare, politice și sociale ale României.

Referitor la marele eveniment¹⁵ care se apropie, el (Antonescu) și-a reorganizat forțele armate și și-a dezvoltat resursele economice și financiare. Toate acestea nu înseamnă însă că dorește să cedeze ceva din drepturile sale. El are o încredere absolută în simțul dreptății Führerului și roagă să nu se ia nici o hotărâre definitivă privind cerințele României înainte ca situația să fie încă o dată examinată în modul cel mai precis din punct de vedere etnografic, politic și istoric. La această examinare va trebui să se țină seama de viitor, căci Führerul lucrează pe termen lung. România a constituit timp de 400 de ani o barieră în fața slavilor și a Turciei, și din cauza poziției sale geografice, a relațiilor sale politice și economice, precum și a calităților sale de rasă, va putea juca și în viitor un rol asemănător vis-à-vis de Germania.

El (Antonescu) nu e politician și diplomat. S-a născut soldat și vrea să moară soldat. Ca diplomat și politician improvizat nu a avut până acum darul de a reuși să convingă pe Führer și pe colaboratorii acestuia de drepturile țării sale. Cunoșcând această slăbiciune, el prezintă astăzi un memorandum¹⁶, în care sunt analizate situația momentană și cerințele României. Românii sunt un popor nefericit, care a trebuit să primească lovituri foarte grele, nu pentru că el însuși a comis greșeli, ci pentru că nefericirea lui trebuie explicată prin greșelile păturii conducătoare și, în special, ale ultimului rege [Carol II]. În aceste împrejurări, el (Antonescu) îl roagă pe Führer să nu ia nici o decizie definitivă, fără ca România să fie încă o dată întrebată. Personal, Antonescu va păși în continuare pe drumul odată apucat al colaborării politice sincere și loiale cu *Axa*. El va ajuta și pe mai departe Germania în repurtarea victoriei, dar trebuie încă de pe acum să arate că, dacă se vor lua hotărâri care vor fi contrare intereselor vitale ale țării sale, propria sa poziție în România ar fi în modul cel mai greu zdruncinată. Personal, el se simte luptător. A luptat timp de 45 de ani împotriva dificultăților și vicisitudinilor și niciodată nu a fost disperat. El a învățat că aceasta depinde de perseverență. El este și acum hotărât să meargă cu perseverență pe drumul care conduce spre victoria *Axei* în actualul conflict și spre recunoașterea drepturilor României.

Führerul a răspuns că pentru început ar dori să-și exprime sincera sa bucurie că Antonescu îl vizitează deja pentru a treia oară. El vrea să lămurească pe scurt situația actuală și să se refere la cauzele deosebite care au condus la această situație, în ceea ce

¹⁵ Era în discuție operațiunea „Barbarossa” - atacarea URSS.

¹⁶ Vezi anexa 10.

privește România.

Antonescu s-a referit pe drept cuvânt la multe evenimente dureroase, pe care nici poporul român ca atare și în special Antonescu nu le-au comis în nici un fel, și a arătat că acestea se datorează greșelilor păturii conducătoare și în special ale ultimului rege. Din păcate, popoarele au trebuit din totdeauna să plătească pentru greșelile conducătorilor lor și pentru consecințele care decurg din acestea. În cazul de față, și poporul german face parte, fără îndoială, dintre popoarele îndoliate.

Începând din anul 1933, Germania s-a străduit să stabilească relații bune cu toate statele est-europene, cu care Reichul nu a avut divergențe nici politice și nici teritoriale. Din punct de vedere economic s-a reușit de mai multe ori să se îmbunătățească colaborarea cu aceste țări. Și România a colaborat pe plan economic cu Germania. Dar, deși ea nu poate avea nici un fel de interese contrare cerințelor de revizuire ale Germaniei, guvernele românești anterioare au luat din păcate poziție împotriva Reichului în Liga Națiunilor și la alte conferințe internaționale și au întărit în acest mod frontul anti-german.

Grea a fost situația din anul 1939. Având în vedere campania mondială pusă în scenă împotriva Reichului de către Franța și Anglia și de evreimea ce stătea în spatele acestora, Germania a vrut atunci să încerce clarificarea relațiilor sale cu România. Regele Carol I-a văzut pe Führer [noiembrie 1938] și în cursul discuțiilor i-a dat să înțeleagă necesitatea stabilirii unei legături naționale între Germania și România, prin acordarea României a unei părți a Slovaciei de est precum și a Rusiei carpatice. Prin puntea națională astfel creată urmau să se construiască, la propunerea lui Carol, o șosea și o linie ferată. El (Führerul) nu a putut să accepte și nici nu a acceptat această dorință. El i-a explicat lui Carol că nu vede nici o posibilitate pentru crearea unei astfel de legături naționale, nu din cauza dificultăților economice, dar mai ales a celor financiare.

Cu atât mai mult, el (Führerul) a fost revoltat, când din partea Guvernului român nu s-a protestat împotriva afirmației franceze și engleze, de-a dreptul ridicole, cum că Germania ar vrea să cucerească Basarabia. Prin tăcerea sa, România s-a alăturat acestor cercuri, care aveau drept țel să înăbușe Germania printr-o combinație europeană sau și extra-europeană.

Deși Regele Carol însuși făcuse propunerea unei legături naționale cu Germania, în aparență el a dat crezare afirmațiilor britanice, că Reichul ar amenința România și prin acceptarea garanției Angliei a inclus țara sa în frontul antigerman.

Exact aceleași afirmații au fost răspândite privind intențiile germane în regiunea Balticii și Finlandei, pentru a atrage Rusia în coaliția est-europeană. Aceasta a fost cauza care a pus Germania în situația dureroasă de a merge la Moscova, pentru a întreprinde o clarificare a acestei acuzații. În acest mod s-a realizat acordul festiv¹⁷ cu Uniunea Sovietică, în care Finlanda, regiunea Baltică și Basarabia erau indicate ca neaparținând sferei de interese germane. Consecințele au fost extrem de dureroase pentru aceste teritorii. Dacă țările care se iau în considerare nu ar fi intrat în frontul anti-german, atunci pentru Germania niciodată nu ar fi existat necesitatea de a merge la Moscova. Numai pentru că anumite state au acceptat garanția britanică împotriva Germaniei, acest foarte dureros acord cu Rusia a devenit necesar. Din capul locului motive naționale și ideologice au împiedicat o colaborare între cele două țări. Asupra consecințelor acestui acord, el (Führerul) nu trebuie să se refere în mod deosebit.

Un an mai târziu, în 1940, situația ajunsese astfel încât, fără o intervenție a Germaniei, regiunea Baltică ar fi ajuns în dependență sovieto-rusă, ba chiar sub stăpânire

¹⁷ Pactul din 23 august 1939!

rusă. Când apoi, în ultimul minut, Regele Carol s-a adresat din nou Reichului, pentru a opri soarta, care se profila în nori întunecați deasupra Balcanilor, amenințând să se descarce asemănător cu cele întâmplate în regiunea baltică, a devenit din capul locului clar că, dacă nu reușește, ca pe calea unei înțelegeri pașnice să se dizolve frontul adversarilor României, Rusia s-ar amesteca ca factor hotărâtor în problemele balcanice. Consecințele au fost clare, în special în România. Regele Carol a cerut o garanție. După o lungă și grea cumpănire, Germania s-a declarat gata să acorde această garanție. Nu s-a îndoit de faptul că acordarea acestei garanții ar fi considerată de către Stalin ca un act dușmănos. În cadrul acestei garanții au apărut trupele germane în România, în ore critice și doar prin prezența lor au înlăturat răul cel mai mare.

Pe plan politic, garanția dată României s-a extins astfel încât în timpul vizitei sale la Berlin¹⁸ Molotov a pus imediat întrebarea dacă această garanție este îndreptată și împotriva Rusiei.

Führerul a răspuns evaziv, că nu consideră că Rusia ar avea intenția să atace România. Ca atare, textual garanția este valabilă pentru fiecare agresor. Mai departe, Molotov a întrebat dacă Germania este gata să fie de acord cu o garanție rusească analogă față de Bulgaria, care ar atrage după sine și ocuparea de către trupele rusești a teritoriului bulgar. Și, atunci, Führerul a trebuit să dea un răspuns negativ. El a stabilit la început că din cauza absenței unei propuneri bulgare pentru garanție, nu exista o analogie cu garanția românească și, de altfel, și-a rezervat dreptul unei discuții cu aliatul său, înainte de a da un răspuns definitiv. Mai departe, Molotov a amintit intenția rusă de a-și asigura în Dardanele baze militare. Și, aici, Führerul a răspuns cu o contrapropunere, care prevedea pentru Rusia anumite înlesniri în statutul Strâmtorilor. Aceasta a dus în esență din nou la un răspuns negativ privind întrebarea pusă. Ca ultim punct, Molotov a abordat problema finlandeză, declarând că Rusia este „amenințată” de Finlanda și adăugând că pentru Uniunea Sovietică starea de suspensie din relațiile ruso-finlandeze este inacceptabilă. Și în acest caz răspunsul german a fost negativ, Führerul recunoscând că Finlanda nu se află în sfera intereselor germane, dar a caracterizat izbucnirea unui conflict ruso-finlandez drept o situație de nesuportat.

Toate acestea au fost declanșate până la urmă de garanția acordată României și începând din acest moment, Rusia a trecut în tabăra dușmanilor Germaniei.

Urmările acestei atitudini au ieșit pe plan militar imediat la iveală. Aici a fost vorba de concentrările formațiunilor rusești de motorizate și blindate la granița germană de răsărit, de transporturi mai mari de trupe din interiorul Rusiei spre vest și masarea unei flote aeriene puternice la granița germană.

Mai departe, Sir Stafford Cripps a găsit în Moscova mai multă bunăvoință decât până acum, iar legăturile ruso-engleze și-au pierdut caracterul lor platonic, adâncindu-se tot mai mult. A fost desigur clar că Rusia nu va începe iarna războiul, dar era evident că politica rusă pornea de la decizia de a profita de o situație favorabilă. În acest caz probabil atacul nu s-ar îndrepta prioritar împotriva Germaniei. Rusia ar încerca să se mulțumească cu intimidarea Germaniei prin masarea unei armate uriașe la granița răsăriteană a acesteia și să înainteze agresiv împotriva Finlandei și a României. Prin repercusiunile sale practice, o astfel de acțiune ar fi egală cu un atac direct asupra Germaniei, deoarece, în împrejurările actuale, Germania ar fi obligată să acționeze imediat, dacă ar avea loc un atac indirect.

Dacă în lupta pe viață și pe moarte cu Anglia s-ar folosi în Vest aviația militară, atunci ea ar fi legată prin armata rusă în Răsărit. Căci Germania ar putea acționa defensiv pe

¹⁸ Noiembrie 1940.

frontul aerian și ofensiv pe celălalt front, dar n-ar putea duce o ofensivă pe două fronturi.

Începând din iarna 1940/1941 Germania a ajuns la recunoașterea amară a faptului că, prin măsurile amintite mai sus, Rusia a devenit dușmanul Reichului. Consecințele sunt imprevizibile, dar nu ne putem îndoii de hotărârea Reichului de a înfrunta toate eventualitățile.

Având în vedere această situație serioasă, toate celelalte dorințe trec pe planul al doilea. Hotărâtor e ca în lumea opusă Rusiei să nu ia naștere tensiuni și dificultăți inerente, prin care forțele pornite împotriva Uniunii Sovietice s-ar risipi sau nu s-ar lega. De aceea, el (Führerul) îi este recunoscător lui Antonescu că acesta a recunoscut de la sine greutatea situației și a declarat că nu insistă acum asupra soluționării problemelor care ar putea să introducă tensiuni în blocul antirusesc.

Indiferent cum ar fi distribuite drepturile în particular, organizarea întregii Europe ar trebui întreprinsă cu o privire largă spre viitor. Germania însăși, pentru această organizare mai mare și mai amplă, a adus jertfe grele pe câmpurile de luptă, câmpuri pe care niciodată ea nu ar fi obținut un câștig teritorial pozitiv și a renunțat la efective naționale care s-au ridicat la sute de mii, pentru a nu crea piedici acelei mari reglementări de largă perspectivă.

În privința acestei mari reglementări, situația lui Antonescu s-ar consolida, poporul român s-ar strânge în jurul său, iar la capătul acestor mari frământări ar fi pe deplin justificată atitudinea adoptată atât de el însuși cât și de poporul său.

În particular, Führerul a rezumat situația în felul următor:

1. Stalin nu ar ierta niciodată Germaniei că s-a opus înaintării sale în Balcani.
2. Uniunea Sovietică ar încerca, prin concentrarea instrumentelor ei de putere la granița ruso-germană, să împiedice Germania în realizarea unei coterii hotărâtoare a războiului prin folosirea liberă a tuturor forțelor sale. Rusia dorește astfel să oblige Germania să piardă timp și speră astfel să câștige timp pentru Anglia și pentru ea însăși.
3. Uniunea Sovietică va folosi orice eventuală slăbire a Germaniei ca o ocazie istorică unică pentru a acționa împotriva statului pe care ea îl consideră principalul obstacol în continua sa expansiune în Europa. În afară de aceasta, Stalin va imobiliza prin atitudinea sa forțele japoneze și va împiedica în acest fel Japonia să folosească întreaga sa forță vis-à-vis de America.
4. Uniunea Sovietică va încerca, prin atitudinea sa, să întărească dorința de rezistență a englezilor și să îi dea Americii speranța într-un aliat puternic pe continentul european. Rusia speră, înainte de toate, să poată împiedica terminarea războiului în anul 1941. În caz contrar, ea va fi decisă să suporte consecințele.

Cu puține zile înainte de intervenția Germaniei împotriva Iugoslaviei, Stalin a întărit în mod documentat această atitudine prin încheierea cunoscutului tratat cu Iugoslavia. Acest tratat este doar în aparență teoretic și platonice. Practic, el ar fi întărit rezistența iugoslavă și, de altfel, ar fi fost completat de obligația Rusiei de a livra Iugoslaviei arme și muniții. Doar repeziciunea acțiunii germane a împiedicat realizarea acestei obligații.

Terminarea războiului balcanic a avut cu atât mai mult drept urmare faptul că Stalin și-a adâncit relațiile cu Anglia. În acel moment, se afla la Londra Cripps pentru a lucra, după convingerea părții germane, în acest sens.

Pentru Germania ar fi rezultat din această situație următoarele consecințe:

1. Ar fi fost constrânsă să își întărească continuu frontul de Răsărit - unde până acum întreținea doar un număr neînsemnat de trupe -, în paralel cu trimiterile de trupe rusești. Germania ar fi fost obligată să se asigure înainte de toate prin comasarea în Răsărit de

unități aeriene puternice. Aceste unități erau, de fapt, prevăzute pentru atacul asupra Angliei.

2. În aceste împrejurări, el (Führerul) a crezut că nu poate să-și asume responsabilitatea pentru realizarea atacului în vest. Un astfel de atac ar putea reuși în mod sigur doar atunci când întreaga armată aeriană germană ar fi angajată pentru ofensivă.

3. Din acest punct înainte, în conducerea războiului, Germania s-a familiarizat cu noile realități din Răsărit, cu toate consecințele lor¹⁹. Germania se află în această privință într-o situație neplăcută, deoarece i s-ar putea astfel smulge inițiativa de acțiune, ceea ce ar pune-o în situația numai să parăze loviturile, de la caz la caz. Acest lucru ar fi insuportabil din punct de vedere militar.

Înainte de toate, există pericolul ca soarta războiului să nu se hotărască în 1941, și, ca în 1942, alături de creșterea din punct de vedere material a forțelor rusești, să câștige și Anglia din același punct de vedere. În ultimele săptămâni situația s-a înrăutățit în asemenea măsură, încât aducerea formațiunilor militare rusești la granița de răsărit a Germaniei obliga Germania să comaseze în Răsărit tot mai multe divizii, să le priveze de o activitate fructuoasă, să le întrerupă pregătirea și să le țină într-o permanentă stare de alarmă.

Astfel, rezultă tabloul unei mișcări de trupe care nu ar fi provocată de Germania. Germania ar fi obligată să ia măsuri de apărare, a căror neglijare nu ar fi justificată din punct de vedere politic și economic. Este clar că în acest mod ar avea loc o acumulare de trupe de ambele părți ale graniței. O astfel de situație ar fi bogată în tensiuni și posibilități conflictuale. În orice moment ar putea avea loc o descărcare.

În calitate de conducător al poporului german și de comandant suprem al armatei ar fi luat în această situație orice măsură pentru a fi gata și pentru a nu exista nici un fel de surprize, care ar periclita viitorul Reichului și al popoarelor aliate lui, printre care el (Führerul) numără în primul rând și România. Este clar că, dacă această ciocnire ar avea loc, ar fi în joc soarta Europei.

Contrar practicii engleze, el (Führerul) nu l-ar ruga totuși în nici un caz pe Antonescu să îi acorde sprijin. Dacă Germania ar urma să fie obligată de a face pasul mai sus amintit, atunci armata germană ar fi înzestrată cu cele mai bune mijloace care au existat vreodată în istorie și ar forța deznodământul în mod precis în favoarea sa. Führerul așteaptă, din partea României, ca ea să facă totul numai în interesul ei, pentru a ușura desfășurarea acestei discuții. El (Führerul) îl poate asigura deja acum pe Antonescu că, după terminarea conflictului, România va primi despăgubiri, care, atât cât interesează Germania, nu ar avea delimitări din punct de vedere teritorial.

În continuare, pe baza unor hărți, Führerul a explicat înaintarea pe porțiuni a trupelor rusești de la granița finlandeză până la cea românească. El a amintit aici incursiunile aeriene rusești tot mai numeroase în spațiul german. A venit momentul, în care la aceste incursiuni trebuie să se răspundă cu forța, deoarece în cazul absenței unei apărări, rușii ar deveni tot mai nerușinați. Un spațiu deosebit în dezbateri l-a ocupat, de asemenea pe baza hărților, prezentarea de către Führer a distribuirii forțelor aeriene rusești. Führerul și Antonescu au fost de acord că rușii vor încerca în mod sigur să atace din aer regiunile petrolifere și Constanța. De asemenea, trebuie să se ia în considerare acțiunile parașutiștilor ruși. Antonescu a prezentat, la rândul său, un plan de operații împotriva rușilor, pe care l-a discutat din punct de vedere militar cu Führerul. În afară de aceasta, a prezentat în detaliu măsurile de apărare a României împotriva unui atac rusesc, de asemenea pe baza

¹⁹ În *Proclamația* sa din 22 iunie 1941 către poporul german, Adolf Hitler a insistat, motivându-și declarația de război, asupra pericolului unei agresiuni a URSS (cf. *Proclamația Führerului*, Berlin, Buch-und Tiefdruck, 1941, p. 5-13).

unor hărți. Un loc deosebit în cadrul acestor discuții l-au ocupat măsurile împotriva inundațiilor, pe care România le luase deja, dar care, din cauza scăderii nivelului apei râurilor, vor deveni inutile.

La o remarcă a Führerului, că el se întreabă dacă România ar urma chiar începând din primele zile să colaboreze la acțiunea împotriva Rusiei s-au dacă o rămânere a României în afara conflictului n-ar determina rușii la o anumită reținere față de teritoriul românesc, Antonescu a răspuns că el însuși dorește să lupte alături din prima zi. Rușii vor bombarda zonele petrolifere și, în cazul unei neagresiuni inițiale din partea României și „România nu i-ar ierta lui Antonescu niciodată, dacă ar lăsa armata română cu arma la picior, în timp ce trupele germane ar fi în marș prin România împotriva rușilor”. De aceea, el este de părere că România din prima zi trebuie să participe activ la luptă. La sfârșit, s-a mai abordat problema Comandamentului Suprem din România. Führerul i-a explicat lui Antonescu că el (Führerul) intenționează să-l lase să apară în fața poporului român drept Comandant Suprem în acest spațiu. El a explicat metoda prin care și în alte ocazii comandantii supremi ai armatei au procedat potrivit unor linii directoare elaborate, în general, la nivel central, dar individual posedau o libertate de acțiune relativ mare.

În cazul României, un Stat-Major de legătură condus de Generalul Schobert s-ar îngriji de respectarea liniilor directoare operative generale și totul ar fi reglementat în relațiile cu acest Stat-Major de legătură.

Antonescu a răspuns vizibil bucuros că el, ca soldat, acceptă cu plăcere această propunere de a fi Comandant Suprem, nu de dragul faimei, ci că promite să facă totul pentru a îndeplini cu succes misiunile ce îi revin.

În încheiere, Antonescu a mulțumit Führerului pentru prezentarea clară și sintetică a situației internaționale și a poziției României. El a împărtășit părerea Führerului în toate punctele. El, ca și armata română și poporul român, sunt extrem de siguri că Rusia, ca întotdeauna, reprezintă dușmanul comun, care intenționează să acționeze împotriva Germaniei sub dublul drapel al slavismului și al anarhiei, deoarece Reichul este singura țară din Europa consolidată în mod absolut din punct de vedere militar și social. Rușii ar dori să învingă Germania și apoi să reia înaintarea în Europa, pe care ei au început-o mereu timp de zece secole ca slavi, timp de trei secole sub țari și timp de două decenii sub Stalin. El este de acord cu Führerul și cu faptul că Rusia se pregătește ca în momentul favorabil să înceapă lupta. Între Rusia, pe de o parte, și Anglia și America, pe de altă parte, s-ar încheia o înțelegere în momentul în care aceste țări ar fi atins superioritate în înzestrarea cu arme.

Referitor la colaborarea care există deja între Rusia și Anglia, România a găsit mai multe indicii. Rusia, precum și Iugoslavia și Turcia, în spatele cărora se află bineînțeles Anglia, ar fi colaborat în mod absolut înaintea conflictului din Balcani. În momentul când Rusia și-ar fi concentrat forțele la granița românească, turcii și-ar fi strâns 25 până la 30 divizii în poziții militare foarte dezavantajoase în Turcia europeană, iar în același timp Iugoslavia ar fi exercitat o presiune asupra României.

Și pe plan diplomatic s-ar fi simțit o asemenea colaborare. De la Moscova și Washington ar fi avut loc simultan o apropiere de România, pentru a o determina să-și schimbe cursul ei actual. Molotov²⁰ a declarat ministrului plenipotențiar Gafencu că

²⁰ Demers explicabil în tentativa de a desprinde România de Germania. Pentru detalii, vezi mai ales: *Proclamația* lui A. Hitler către poporul german din 22 iunie 1941; *Nota* MAE al Germaniei adresată Guvernului Sovietic la 22 iunie 1941, cu anexele; *Raportul* MAE german despre propaganda și agitația politică a URSS (cf. broșura *Proclamația Führerului*, text oficial, Berlin, Buch-und

acum a sosit momentul cel mai prielnic pentru o înțelegere între Rusia și România și s-a exprimat în cuvinte de cea mai înaltă apreciere la adresa aportului lui Antonescu ca om de stat.

Antonescu a adăugat că, după părerea sa, ar fi periculoasă o amânare a conflictului cu Rusia pentru victoria *Axei*. Dacă forțele armate ale Rusiei ar urma să se retragă puțin, atunci ele ar face acest lucru, doar pentru a câștiga timp. Forța de rezistență a armatei nu trebuie apreciată prea mult și populația își dorește eliberarea. Poporul român se gândește zi și noapte la ceasul răfuielii cu Rusia și dorește ca acest moment să sosească cât mai repede posibil, pentru a se putea răzbuna pentru tot ce i s-a întâmplat din partea Rusiei.

Despre perspectivele unei lupte împotriva Rusiei, Antonescu s-a exprimat foarte pozitiv. Nu trebuie să ne lăsăm duși în eroare de exemplele din istorie. În timp ce Napoleon, ca și germanii înșiși, în 1917, a avut de luptat cu mari dificultăți de spațiu, spațiul, ca aliat al Rusiei, este eliminat acum de către motorul din aer și de pe pământ. Führerul a remarcat în legătură cu aceasta că e clar că scopul acțiunii constă nu numai în a nu permite armatelor rusești retragerea în vasta lor țară, ci de a nimici aceste armate.

În încheiere, a avut loc un dejun într-un cerc mai larg, după care Antonescu, într-o scurtă discuție, și-a luat rămas bun de la Führer.

Schmidt

*(Documents on German Foreign Policy 1918-1945*²¹,
Series D, vol. XII, London, HMSO, 1962,
doc. nr. 614, p. 996-1006;
Andreas Hillgruber, *Les entretiens secrets*,
doc. nr. 81, p. 590-603;
Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache,
Antonescu-Hitler, I, doc. nr. 15, p. 93-105;
Ion Calafeteanu, *Români la Hitler*,
doc. nr. 12, p. 81-93).

Tiefdruck, 1941, p. 11, 22-24, 27, 34, 39). Referiri la eforturile Moscovei, în aprilie 1941, de a începe prin Grigore Gafencu „o politică de apropiere rapidă cu România, pentru a face această țară să renunțe la prietenia cu Germania” (p. 27).

²¹ În continuare, se va cita: *DGFP*.

Anexa 12

[21 iunie 1941] - Ministerul Afacerilor Interne către Direcția Generală a Poliției - Propaganda anticomunistă

ROMÂNIA

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Cabinetul Secretarului General

No. 4008

21 iunie 1941

Confidențial

Operat

Direcțiunea Generală a Poliției²²

Am onoare a trimit alăturat, în copie, ordinul Președinției Consiliului de Miniștri Nr. 62783/941, însoțit de o notă informativă, relativă la activitatea Serviciului Secret al Misionarilor de pe lângă Ministerul Propagandei Naționale, rugându-vă să binevoiți a dispune executarea ordinului în rezoluție al Domnului Ministru al Afacerilor Interne, General de Divizie D. Popescu.

Rugăm a ne comunica, până la 8 iulie 1941, rezultatul măsurilor luate de Dvs.

Secretar General,
Colonel Al. Pătruțoiu²³

COPIE

de pe ordinul
Președinției Consiliului de Miniștri Nr. 62783/m.c.i.
din 19 iunie 1941, către
Ministerul Afacerilor Interne Nr. 4008 din 19 iunie 1941²⁴

Cu onoare se trimite alăturata Notă Informativă - relativă la activitatea Serviciului Secret al Misionarilor de pe lângă Ministerul Propagandei Naționale - pe care Domnul General Antonescu, Conducătorul Statului, a pus următorul ordin de rezoluție:

- „Executarea rezoluțiilor din text²⁵.
- Să se închidă toate cafenelele evreiești din Moldova²⁶.

a) Să fie identificați pe regiuni toți jidanii, agenți comuniști sau simpatizanți²⁷.

²² ANIC, fond DGP, dosar 176/1941, f. 139.

²³ Pe original: DGP, intrare Nr. 40772/25 iunie 1941.

²⁴ ANIC, fond DGP, dosar 176/1941, f. 140.

²⁵ În dreptul acestui paragraf: *Direcția Generală a Poliției*.

²⁶ În dreptul acestui paragraf: *S-a dat ordin telegrafic Nr. 40772/25.6.*

Ministerul de Interne trebuie să-i știe, să le interzică circulația și să fie în măsură a face cu ei ceea ce voi ordona, când va fi momentul oportun²⁸.

b) Trebuie să se pregătească Serviciul, care să adune²⁹ - din Basarabia și Bucovina - toate crimele și toate suferințele populației, în timpul dominației bolșevice³⁰, pentru a fi imediat folosit la țară, în fabrici, cinematografe și în școli³¹.

De asemenea, Domnia Sa a aprobat toate propunerile, făcute de Ministerul Propagandei Naționale, prin darea de seamă înaintată cu Nr. 83/M, din 31 mai 1941, și arătate în nota alăturată³².

Vă rugăm să binevoiți a dispune³³, raportându-se Președinției Consiliului de Miniștri (Serviciul Central de Informații), rezultatul măsurilor luate de Dvs., până la data de 10 iulie 1941.

Din Ordinul
Președinției Consiliului de Miniștri,
General ss/I[lie] Șteflea
Pt. Conformitate
Șef de Cabinet
Căpitan,
P. Băbeanu

COPIE
ACTIVITATEA SERVICIULUI SECRET AL MISIONARILOR
DE LA 1 APRILIE 1941 PÂNĂ LA 1 IUNIE 1941

Ca răspuns la dispozițiunile date de Domnul General Antonescu, referitoare la modul cum s-a organizat propaganda anticomunistă și orientarea acestei activități pentru viitor, Ministerul Propagandei Naționale înaintează o dare de seamă generală asupra activității Serviciului Secret al Misionarilor, din care rezultă următoarele:

1. Recrutarea, organizarea și instruirea misionarilor.

- a) Recrutarea misionarilor s-a făcut dintre refugiații basarabeni și transnistrieni; a întâmpinat diferite dificultăți îndeosebi din cauza lipsei de aptitudini propagandistice și din cauza recrutajului agențiilor germane, în același scop.
- b) Organizarea zonelor de acțiune misionară.

²⁷ În dreptul acestui paragraf: *Să se urmărească, cu noi tabele. S-au luat deja măsuri.*

²⁸ În dreptul acestui paragraf: *Măsuri de executare. Este necesar de identificarea și ținerea în permanentă evidență a celor de la a).*

²⁹ Informații despre.

³⁰ În Basarabia și Bucovina (1940-1941).

³¹ În dreptul acestui paragraf: *Trebuie pregătit personalul care să descopere și să adune pe cei de la b).*

³² În dreptul acestui paragraf: *Toate aceste măsuri vor fi raportate la Președinția Consiliului de Miniștri.*

³³ În dreptul acestui paragraf: *General: ss/D. I. Popescu.*

De comun acord cu Marele Stat Major, Moldova și Bucovina au fost împărțite în 7 zone de acțiune, dintre care până la 1 iunie 1941 s-a activat numai în trei zone, și anume:

- Zona Nr. 1 Iași, cu 22 misionari;
- Zona Nr. 2 Galați, cu 22 misionari;
- Zona Nr. 3 Botoșani, cu 7 misionari.

c) Instruirea misionarilor.

Instruirea s-a făcut individual de către un personal specializat, detașat de la MStM, Direcțiunea Generală a Poliției și Ministerul Propagandei Naționale.

Pentru fiecare misionar s-a întocmit o fișă și un angajament personal.

2. Activitatea misionarilor.

a) Misionarii au fost camuflați sub diferite aspecte și ocupațiuni: vânzători de icoane și cărți, fotografi ambulănți, muncitori, anchetoare speciale la domiciliu etc.

b) Materialul difuzat - în afară de propaganda orală - a constat din broșuri și manifeste, care s-au împărțit după cum urmează:

- în Zona Nr. 1 Iași, 15 000 manifeste și 4 000 broșuri;
- în Zona Nr. 2 Galați, 12 000 manifeste și 3 000 broșuri;
- în Zona Nr. 3 Botoșani, 4 000 manifeste și 2 000 broșuri;
- în Zona Capitalei, 11 000 manifeste și 1 600 broșuri.

Aceasta în afară de cele 75 000 broșuri răspândite în armată și 40 000 difuzate în țară prin alte mijloace.

În total s-au difuzat 230 000 broșuri și 110 000 manifeste anticomuniste.

Se menționează titlurile acestor lucrări anticomuniste:

- *Cătușe roșii*, de A. Diaconu;
- *Basarabia și Bucovina sub noua stăpânire*, de D. Pădure;
- *Manifestul Îndemn către toți românii și*
- *Manifestul Adevăratele cauze ale greutăților prin care trecem.*

c) Pentru acoperirea cheltuielilor, s-a acordat fiecărui misionar suma de lei 4 000 lunar, minus reținerile pentru impozite, plata călătoriei pe CFR și o sumă globală de lei 600 drept misie de deplasare.

3. Atitudinea comuniștilor și evreilor (care formează majoritatea agenților comuniști) față de materialul difuzat prin serviciul misionarilor este extrem de dușmănoasă:

- Ei caută să distrugă acest material, fie acaparându-l, fie rupându-l, fie denunțând poliției activitatea subversivă a propagandei misionare.
- Cele trei zone în care activează actualmente misionarii sunt bânuite de o propagandă comunistă activă, dublată de o stare de agitații, provocată de știrile alarmiste la a căror răspândire contribuie în mod inconștient însăși populația, îndeosebi basarabenii.
- Un focar puternic de propagandă comunistă se află la Iași³⁴.

4. Primele rezultate și constatări ale activității pe teren a misionarilor:

³⁴ În dreptul paragrafului: *Aviz Insp[ectoratul de Poliție] Iași.*

- Propaganda anticomunistă, dusă cu perseverență, dă rezultate frumoase. Populația, convinsă de misionari, difuzează mai departe cele auzite și păstrează cu sfințenie broșurile primite.
- Pătura muncitorească de la Iași e instigată de militanți și comuniști de frunte, recrutați în special dintre ceferiști. Aci, se impun și alte măsuri, paralel cu acțiunea de propagandă orală³⁵.
- Cu cât materialul difuzat se ocupă de probleme de mare activitate [actualitate], cu atât este primit mai bine³⁶.
- Rezistența agenților străini ia adesea forme agresive, fără ca autoritățile polițienești să-și facă datoria³⁷.
- Cei mai activi agenți comuniști sunt evreii, care exercită o influență puternică asupra tuturor autorităților locale, îndeosebi în orașele de mai mică importanță³⁸.
- Cu toate rigorile legii alarmismului, cafenelele evreiești sunt un focar de agitațiuni comuniste. Se impune o foarte drastică aplicare a acestei legi.
- Serviciul secret german recrutează agenți informatori dintre elementele basarabene și bucovinene, în condiții materiale destul de bune.

5. Propuneri făcute de Ministerul Propagandei Naționale.

Pentru îndrumarea activității de propagandă anticomunistă, se propun următoarele:

- Să se sporească numărul misionarilor, pentru a se putea încadra complet toate cele 7 zone, din Moldova și Bucovina³⁹.
- Membrii corpului didactic, refugiați, puși actualmente la dispoziția Ministerului Culturii Naționale și Cultelor, să fie utilizați pentru propagandă și contra-propagandă⁴⁰.
- Să se folosească, pentru fiecare departament, câte un grup de funcționari, care să difuzeze în toate straturile sociale, pe baza unui normativ - alcătuit și multiplicat săptămânal sau bilunar -, materialul Biroului Central al Misionarilor. Acest oficiu mai are și avantajul de a fi gratuit⁴¹.
- Să se reia în gazete folosirea imaginilor pentru difuzarea plastică a ideilor de contra-propagandă, accentuând și ridiculizând unele stări și acțiuni care formează obiectul propagandei de stat⁴².
- Să se utilizeze imaginea (desemnul, c. p. Ilustrată etc.), de la caricatură până la alegorie, pentru combaterea comunismului și afirmarea drepturilor noastre românești.
- Să se reia utilizarea ilustrației de stradă (afișul), pentru popularizarea anumitor teme sau idei conducătoare de stat.

³⁵ În dreptul paragrafului: *Să ne dea preciziuni.*

³⁶ În dreptul acestui paragraf: *Este poezie curată.*

³⁷ În dreptul acestui paragraf: *Unde s-a petrecut și cu cine, pt. a lua măsuri.*

³⁸ În dreptul acestui paragraf: *Se cunosc, din o mie, românii. Ei [evreii] au fost puși la lagăr. S-a dat ordin.*

³⁹ În dreptul acestui paragraf: *Da.*

⁴⁰ În dreptul acestui paragraf: *Da.*

⁴¹ În dreptul acestui paragraf: *Da.*

⁴² În dreptul acestui paragraf: *Da.*

- Să se intensifice contra-propaganda, prin difuzarea de broșuri ilustrate în mod atractiv și cu subiecte interesante⁴³.

Modul de răspândire va fi cel confidențial - deci cu un aparent aspect de clandestinitate, pentru o cât mai deplină eficacitate⁴⁴.

6. Pe lângă aceasta, Serviciul Central de Informații mai propune:

- Recrutarea de misionari chiar din rândul lucrătorilor din fabrici și întreprinderi, urmărindu-se să se aibă în fiecare fabrică sau întreprindere - în care lucrează peste 200 muncitori - unul sau mai mulți misionari⁴⁵.
- Să se utilizeze pentru contra-propagandă mai cu osebire manifeste scurte redactate [editate] periodic (la 15 zile spre exemplu), luându-se drept temă evenimentele de actualitate, ce se pretează comentariilor defavorabile comunismului și afirmațiilor de propagandă comuniste, ce pot fi combătute cu argumente convingătoare⁴⁶.

Pt. conformitate,
Șef de Cabinet
Căpitan
P. Băbeanu⁴⁷

(ANIC, fond DGP, dosar 176/1941, filele 141-143).

⁴³ În dreptul acestui paragraf: *Da*.

⁴⁴ În dreptul acestui paragraf: *De acord, cu poliția și prin ea*.

⁴⁵ În dreptul acestui paragraf: *Da*.

⁴⁶ În dreptul acestui paragraf: *Da*.

⁴⁷ Vezi Gh. Buzatu, *Mareșalul Antonescu și războaiele anticomuniste ale României*, în „Orizont XXI”, Pitești, an I, nr. 3/2006, p. 34-38.

Anexa 13

Jurnalul zilelor de 17-18 iulie 1941

Sursa: vol. III al *Registrului Conducătorului Statului*

17 iulie 1941

- Decrete-legi: nr. 2 080, 2 081, 2 083.
- Decrete: nr. 2 074, 2 075, 2 076, 1 077, 1 078, 1 079, 1 081 bis.
- Comunicat nr. 5, prin care se anunță:

„*Cheia strategică a Basarabiei este în stăpânirea noastră. Bătălia pentru cucerirea și curățirea masivului Corneștilor s-a terminat. Hotinul, Soroca, Orheiul și Chișinăul au fost ocupate [de trupele române și germane]*”.

18 iulie 1941

- Decrete-legi: nr. 2 092, 2 093
- Decrete: nr. 2 082, 1 083, 1 084, 1 085
- Comunicate: nr. 254, 255.

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 608/1941, filele 60-62).

Anexa 14

Stenograma întocmită de Paul Otto Schmidt, la 10.VIII.1941, pe marginea întrevederii Adolf Hitler - Ion Antonescu, Berdicev (Ucraina), 6 august 1941

Berlin, 10 august 1941

Führerul a înmânat, personal, Generalului Antonescu Crucea de Cavaler, în prezența feldmareșalilor Keitel și von Rundstedt, a Generalului Jodl și a colaboratorilor lor. Antonescu a fost însoțit de șeful său de Stat Major⁴⁸ și un aghiotant.

Înainte de înmânarea decorației, Führerul a declarat că, în urmă cu un an, când a decis să acorde României garanții de inviolabilitate a frontierelor, a fost conștient că această măsură, ca și celelalte care au urmat mai târziu, va determina Rusia, mai devreme sau mai târziu, să devină inamicul implacabil al Germaniei. În cursul ulterior al evenimentelor, Rusia a făcut, apoi, tot mai multe încercări de șantaj, așa că el (Führerul) a trebuit să se hotărască pentru a acționa rapid, ca să o ia înaintea inamicului, care, așa cum știm acum, era incredibil de bine înarmat. În legătură cu asta, el (Führerul) a întrebat România ce atitudine ar dori să adopte. Faptul că această țară luptă astăzi de partea Germaniei, după ce a depășit criza internă, într-o perioadă scurtă, se datorează exclusiv Generalului Antonescu, al cărui curaj, hotărâre, devotament și voință de a munci au reprezentat valori ce nu pot fi măsurate cu exactitate, dar care au avut o extraordinară influență în desfășurarea evenimentelor. Încă de la început Antonescu a avut încrederea personală a Führerului.

De când armele au început să vorbească, Generalul a arătat curaj și calități de conducător. Fără ezitare, el s-a plasat imediat de partea Germaniei și în scurta perioadă de când conduce România a realiza lucruri extraordinare. În aceste condiții, este o plăcere și o mare satisfacție pentru Führer să știe că unități germane sunt, de asemenea, sub comanda Generalului Antonescu⁴⁹.

Eliberarea Basarabiei reprezintă primul succes pentru Antonescu și el (Führerul) vrea să folosească această ocazie pentru a conferi Generalului Antonescu decorația prin care națiunea germană răsplătește curajul, eroismul și calitățile de conducere ale oamenilor ei.

Generalul Antonescu a mulțumit în modul cel mai sincer pentru atitudinea înțelegătoare pe care Führerul a arătat-o întotdeauna față de el. Acceptă cu bucurie decorația în numele Armatei Române și al poporului român. În felul acesta, el repetă asigurarea pe care i-a dat-o deja Führerului la prima întâlnire cu el, și anume că Germania poate conta fără rezerve pe poporul român, pentru că, la urma urmelor, nu Generalul Antonescu singur a mers cu Germania; în spatele lui s-a aflat întregul popor. Germania poate avea încredere și în viitor în viteaza și onesta națiune română. România se simte onorată că poate lupta împotriva dușmanului comun alături de Germania și, astfel, să-și contribuie la apărarea civilizației.

Apoi, Führerul a conferit Generalului Antonescu Crucea de Cavaler, precum și Crucea de Fier, clasa I și a II-a.

Într-o scurtă convorbire, în prezența Feldmareșalului Keitel și a colonelului Schmudt, care a urmat conferirii decorației, Führerul a declarat că clarificarea rapidă a relațiilor cu

⁴⁸ Generalul Alexandru Ioanițiu.

⁴⁹ Referire la Grupul Antonescu (Armatele 3 și 4 Române, Armata 11 Germană).

Rusia a fost foarte importantă. La începutul lui iunie el a avut convingerea că orice alt efort pentru a ajunge la o astfel de clarificare era tratat de ruși într-o manieră de tergiversare, astfel încât conflictul inevitabil putea numai să fie amânat pentru cel mult una sau două luni. În felul acesta, el s-ar fi declanșat într-o perioadă nefavorabilă pentru Germania, întrucât după mijlocul lunii august și începutul lunii septembrie era dificil, din cauza vremii, să se înceapă o operațiune militară împotriva Rusiei⁵⁰.

După lungi deliberări și după o examinare profundă a propriei sale conștiințe, el (Führerul) a ajuns la convingerea că lupta era iminentă. El mulțumește României pentru că și-a dat seama imediat care este situația în ceea ce o privește și nu a făcut nici un fel de dificultăți.

Problemele care trebuie să fie rezolvate sunt aceleași ca la începutul campaniei, adică mai întâi distrugerea forței vii a inamicului și, apoi, distrugerea sau capturarea centrelor industriale puternice și a bazelor de materii prime ale Rusiei. În ceea ce privește prima chestiune, adică distrugerea forței vii a dușmanului, rușii înșiși au răspuns în maniera în care Führerul sperase întotdeauna, aproape sigur, fără însă a avea o certitudine. Ei au acceptat lupta în apropierea frontierei. Ținând seama de concentrarea extraordinară a forțelor lor, probabil că nu le-a mai rămas nimic altceva de făcut, întrucât o retragere a unor mase puternic concentrate nu mai era posibilă. În felul acesta, cea mai mare parte a armatei a suferit o înfrângere zdrobitoare, fiind făcută fie prizonieră, fie alungată. Numai resturi ale acestora au reușit să stabilească un nou front. Acestea însă sunt datorate forței de calitate mai slabă.

Rezultatele înaintării germane pot fi apreciate după numărul prizonierilor și mărimea prăzii: 900 000 prizonieri, 10 000 avioane, 13 000 tancuri, 10 400 tunuri și au fost capturate cantități considerabile de alte materiale. Întrucât, conform experienței războiului mondial, sunt cel puțin doi răniți la un prizonier, și rușii au luptat de data asta cu un fanatism deosebit, s-ar putea presupune că au fost scoși din luptă 3 până la 4 milioane de soldați ruși. Că rușii au suferit pierderi grele este indicat și de faptul că au fost combinate unele unități. În ceea ce privește al doilea obiectiv, anume ocuparea sau distrugerea centrelor industriale sau a bazelor de materii prime, el (Führerul) speră ca luna viitoare să fie posibilă ocuparea Leningradului, cu centrul său industrial, regiunile minerale din sudul Ucrainei, zona industrială din jurul Harkovului și zona industrială a Moscovei. El speră să atingă aceste obiective înainte de începerea vremii nefavorabile.

Führerul a apreciat că următorul obiectiv major este atacarea Leningradului, care poate să înceapă peste două zile, îndreptarea unor „bucle” care mai persistă încă pe linia frontului și distrugerea unităților care sunt încercuite în „pungi”. În continuare, trebuie să se înainteze în sud spre zonele minerale și, în final, ca ultimă operațiune, trebuie luată Moscova.

Chiar dacă s-ar fi obținut rezultate mai mari decât cel care au fost obținute acum, n-ar fi fost totuși posibilă o înaintare mai rapidă, din cauză că nu s-ar fi putut asigura aprovizionarea. În aceste condiții, a fost un succes pentru Germania că, practic, ea a putut să repună în funcțiune întreaga rețea de căi ferate în teritoriul ocupat, în parte cu material rulant rusesc, dar și cu material rulant german, după schimbarea ecartamentului. În toate condițiile însă aprovizionarea trebuie asigurată înainte de începerea următoarei înaintări,

⁵⁰ Chiar și așa, față de programarea inițială a *Operațiunii „Barbarossa”*, cel mai târziu la data de 1 mai 1941, atacul contra URSS a fost amânat din cauza conflictului din Balcani, astfel că, ulterior, săptămânile pierdute au fost luate în calcul pentru a se explica eșecul din fața Moscovei (decembrie 1941) și – probabil – al întregii campanii din Est !

dacă nu se dorește repetarea aceleiași erori pe care a făcut-o o altă binecunoscută personalitate⁵¹ în timpul acțiunilor împotriva Rusiei.

În continuare, Führerul a discutat cu Antonescu unele probleme strategice, precum modul de acțiune în Ucraina, în special cu privire la posibilitatea de a împinge forțele rusești din sudul Ucrainei într-o „pungă”, încercuită de câteva divizii de tancuri.

Antonescu a confirmat această posibilitate și a explicat, cu ajutorul hărții, planurile pe care le are în ceea ce privește Grupul de Armate aflat sub comanda sa. El a menționat, în acest sens, că în zona în care acționează el a lichidat toate punctele de rezistență în două săptămâni; și a insistat, în mod repetat, că, după lichidarea diverselor „pungi”, acolo se află concentrate prea multe trupe, astfel că poate exista pericolul unor dificultăți în aprovizionare. El a sugerat ca în primul rând diviziile italiene, care au fost aduse acum, să fie deplasate mai departe spre nord, ca să poată fi astfel prevenită aglomerarea de trupe.

Führerul a răspuns că au fost deja date ordinele necesare pentru deplasarea italienilor și pentru direcționarea generală a trupelor spre nord.

Antonescu a declarat, în continuare, că vrea să ocupe în sud nu numai Odessa, ci și Sevastopolul și Crimeea, ca să cuprindă astfel și bazele aeriene ale rușilor de pe care aviația acestora, cu noile lor bombardiere ce au o viteză de 500 km, bombardează Constanța.

Cu ajutorul hărții, Antonescu a prezentat mai departe planurile sale privind înaintarea în Ucraina spre est și sud a trupelor pe care le comandă, fără să prevadă totuși date precise în legătură cu aceasta. El a indicat numai prin gesturi cu mâna direcția generală de înaintare pe care o avea în vedere.

După încheierea discuției, Führerul a avut o întâlnire cu Feldmareșalul von Rundstedt, în timp ce Antonescu era informat, într-o încăpere alăturată, despre intențiile germane privind Kievul etc., de către colaboratori importanți ai Feldmareșalului von Rundstedt.

(DGFP, Series D, vol. XIII, London, HMSO, 1964,

doc. nr. 188, p. 296-299;

Andreas Hillgruber, *Les entretiens secrets,*

doc. nr. 85, p. 622-626;

Ion Calafeteanu, *Români la Hitler,*

doc. nr. 13, p. 93-96).

⁵¹ Napoleon în 1812 !

Anexa 15

OPISUL
cuvântărilor, articolelor și interviurilor Domnului Mareșal Ion Antonescu
de la 25 septembrie 1940

Nr. crt.		Nr. filei din dosar
1	Răspunsul din 25 septembrie 1940 al Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, la scrisoarea D-lui Iuliu Maniu.	1
2	Declarațiile Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, făcute în ziua de 26 septembrie 1940 ziarului „Stampa”.	3
3	Răspunsul Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri din ziua de 1 octombrie 1940, la scrisoarea deschisă a D-lui prof. Valeriu Moldovanu, în chestiunea Universității Ardelene.	6
4	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 6 octombrie 1940, în București, la serbarea biruinței legionare.	7
5	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 14 octombrie 1940, în București, la banchetul de la Cercul Militar, oferit în onoarea Misiunii Militare Germane.	12
6	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 3 noiembrie 1940, la Radio București, despre Căpitan.	15
7	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 6 noiembrie 1940, în București, în fața delegației tineretului german venită pentru serbările legionare de la Iași.	18
8	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 8 noiembrie 1940, la Iași, la serbarea biruinței Legiunii Arhanghelului Mihail.	19
9	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 10 noiembrie 1940, la Sibiu, cu ocazia deschiderii Universității Clujene.	23
10	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 12 noiembrie 1940, în București, la Gara Băneasa, răspunzând D-lui Horia Sima, Comandantul Mișcării Legionare, la urările ce i-au făcut pentru călătoria în Italia.	28
11	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 25 noiembrie 1940, în Gara București, la întoarcerea din Germania.	29

12	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 1 decembrie 1940, la Alba-Iulia, la aniversarea Unirii Ardealului.	30
13	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 10 decembrie 1940, la București, la Mormântul Eroului Necunoscut, la întrunirea foștilor luptători.	35
14	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 22 decembrie 1940, la serbarea Pomului de Crăciun de la Ministerul Justiției.	41
15	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 23 decembrie 1940, la serbarea Pomului de Crăciun de la Președinția Consiliului de Miniștri.	42
16	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 1 ianuarie 1941, în Sinaia, la Serbarea Anului Nou.	43
17	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 7 ianuarie 1941, la Președinția Consiliului de Miniștri, răspunzând la felicitările prezentate de Dl. General Gh. Băgulescu, în numele Cavalerilor Ordinului „Mihai Viteazul”.	44
18	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 7 ianuarie 1941, răspunzând la felicitările prezentate de Dl. O. Vlădescu, Secretar General al Președinției Consiliului de Miniștri și dl. General Șteflea, în numele funcționarilor.	46
19	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 7 ianuarie 1941, la Președinția Consiliului de Miniștri, răspunzând la felicitările prezentate de Dl. Horia Sima, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, în numele Guvernului.	48
20	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 10 ianuarie 1941, la dejunul oferit în onoarea D-nei și D-lui Fabricius, Ministrul Germaniei la București.	49
21	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, rostită în ziua de 21 ianuarie 1941, prin Dl. General Pantazi, în Gara de Nord, la plecarea în Germania a rămășițelor pământești ale Maiorului Döring.	51
22	Cuvântarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, cu ocazia constituirii Guvernului, în ziua de 27 ianuarie 1941.	52
23	Articolul semnat de Domnul General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, apărut în ziarele din 30 ianuarie 1941: <i>30 Ianuarie 1941, ziua biruinței Național</i>	53

1940-1944. Pace și război în Răsărit. Cronologie și jurnal.

	<i>Socialiste Germane.</i>	
24	Declarațiile Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, făcute presei la 1 februarie 1941.	54
25	Declarațiile făcute presei de Domnul General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, cu prilejul punerii în vigoare a „Decretului-lege pentru reprimarea faptelor ce pun în primejdie existența și interesele Statului”, la 5 februarie 1941.	60
26	Articolul Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român și Președintele Consiliului de Miniștri, scris în fruntea ziarului „Unirea”, la apariția primului său număr, de la 10 februarie 1941.	62
27	Cuvântarea Domnului General Antonescu, rostită în ziua de 25 martie 1941, la solemnitatea distribuirii ajutoarelor pentru familiile ostașilor căzuți la datorie la 21-23 ianuarie 1941.	63
28	Declarațiile Domnului General Antonescu la intrarea în vigoare a Decretului-lege pentru trecerea proprietăților urbane evreiești în patrimoniul Statului (27 martie 1941).	65
29	Declarațiile Domnului General Antonescu făcute cu ocazia publicării Decretului-lege cu privire la exproprierea pe seama Statului a proprietăților imobiliare ale Elenei Lupescu (30 martie 1941).	66
30	Cuvântarea Domnului General Antonescu rostită în ziua de 3 aprilie 1941, la agapa celor 23 colegi ai D-sale din promoția „Turda”, care au absolvit Liceul Militar din Craiova în 1902.	67
31	Articolul Domnului General Antonescu, publicat în numărul de Paște din 1941 al gazetei „Ardealul” din București.	69
32	Articolul Domnului General Antonescu, publicat în numărul special din aprilie 1941, închinat României, <i>România în Noua Europă</i> , al ziarului „Berliner Boersenzeitung”.	70
33	Cuvântarea Domnului General Antonescu, rostită în ziua de 8 mai 1941, la banchetul de adio dat în onoarea Domnului Pellegrino Ghigi, Ministrul Italiei la București.	72
34	Articolul Domnului General Antonescu, publicat în numărul de Paște 1941 al gazetei „Cuvântul Generalului către săteni”.	75
35	Cuvântarea Domnului General Antonescu, rostită în ziua de 9 mai 1941, la aniversarea de 50 de ani a „Fundăției Regele Carol I”.	77
36	Discursul Domnului General Antonescu cu ocazia festivităților de la 10 mai 1941.	80
37	Cuvântarea Domnului General Antonescu, rostită la Palatul Regal, în ziua de 10 mai 1941, cu ocazia predării bastonului de Mareșal M. S. Regele Mihai I.	83
38	Articolul Domnului General Antonescu, publicat în ziare la data de 29 mai 1941 (Ziua Eroilor).	84
39	Scrisoarea Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului, adresată fostului Rege Carol al II-lea, acum un an, când Consiliul de Coroană, convocat atunci, a consimțit la cedarea Basarabiei (29 iunie 1940).	85
40	Discursul Domnului Mareșal Antonescu la masa cavalerilor Ordinului	88

	„Mihai Viteazul” în ziua de 8 noiembrie 1941.	
41	În ziarul „Cuvântul Generalului către săteni” din 13 iulie 1941 a apărut un apel al Domnului General Antonescu către Basarabeni și Bucovineni.	91
42	Articolul Domnului General Antonescu, apărut în revista „Freude und Arbeit” (iulie 1941).	93
43	Declarațiile făcute presei de Domnul General Antonescu, la Cernăuți, în ziua de 24 iulie 1941.	94
44	Declarațiile Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului Român, făcute ziarului italian „Tribuna” la 30 iulie 1941.	96
45	Convorbirea Domnului Mareșal Antonescu cu Dl. Wilhelm Muler care a publicat articolul <i>Mai barbari decât Hunii</i> , în ziarul „Neue Leipziger Tageszeitung” (august 1941).	98
46	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu, rostită la înmormântarea Generalului Riter von Schobert (Nicolaev, Ucraina, septembrie 1941).	100
47	Declarațiile Domnului Mareșal Antonescu, în legătură cu luptele de la Odessa (septembrie 1941).	101
48	Interviul Domnului Mareșal Antonescu, acordat corespondentului ziarului „Völkischer Beobachter”, Dl. Karl Theil (11 septembrie 1941).	102
49	Răspunsul Domnului Mareșal Antonescu, la felicitările Guvernului cu ocazia căderii Odesei (16 octombrie 1941).	103
50	Scrisoarea Domnului Mareșal Antonescu, adresată D-lui dr. W. Filderman, la 21 octombrie 1941.	105
51	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu, adresată Comisiunii Centrale a Adunării Obștești Plebiscitare, în ziua de 23 noiembrie 1941.	107
52	Cuvântul Domnului Mareșal Antonescu, pentru publicația italiană „La Rivista” (decembrie 1941).	108
53	Declarațiile Domnului Mareșal Antonescu, cu privire la ultimatumul britanic (7 decembrie 1941).	109
54	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu, rostită la „Concursul Porumbului”, în ziua de 17 decembrie 1941.	110
55	Darea de seamă asupra vizitei Domnului Mareșal Antonescu la Spitalul Z.I. 302, pentru decorarea marilor mutilați și invalizilor, în ziua de 17 decembrie 1941.	112
56	Apelul Domnului Mareșal Antonescu, pentru „Ziua Cumpătării” (22 februarie 1942).	113
57	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu, rostită la plecarea în Germania a educatorilor din Subsecretariatul de Stat al Educației Extra-școlare (25 februarie 1942).	114
58	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu, rostită cu ocazia remiterii decorației „Trandafirul Alb” al Finlandei, cu care a fost distins de Președintele Finlandei (29 ianuarie 1942).	116
59	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu, rostită cu ocazia Misiunii Militare Slovace (5 martie 1942).	118
60	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu, ținută la Breaza, la Școala Comandanților Muncii Tineretului Român (28 martie 1942).	119
61	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu, rostită în ziua de 4 mai 1942, cu ocazia vizitei făcută la Spitalul Z.I. nr. 415 din Sinaia.	121

1940-1944. Pace și război în Răsărit. Cronologie și jurnal.

62	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu, rostită cu ocazia înaintării la gradul de sublocotenent a „Promoției Desrobirii” (10 mai 1942).	122
63	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu, rostită la Mormântul Eroului Necunoscut, în ziua Eroilor (14 mai 1942).	127
64	Articolul Domnului Mareșal Antonescu, în primul număr al publicației „Pentru jertfitori” (17 mai 1942).	130
65	Interviul acordat de Domnul Mareșal Antonescu, D-lui Guido Puccio, pentru ziarul „La Tribuna” (Italia - 11 iunie 1942).	131
66	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu, rostită la solemnitatea pentru cinstirea memoriei Regelui Ferdinand, la Curtea de Argeș (20 iulie 1942).	134
67	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu, rostită la solemnitatea înmânării însemnelor Ordinului Coroana Regelui Zvonimir de către Dl. Branco Benzon, ministrul Croației (27 iulie 1942).	136
68	Scrisoarea de mulțumire a Domnului Mareșal I. Antonescu, adresată Domnului General Stoenescu la plecarea sa din Guvern.	137
69	Discursul Domnului Mareșal Antonescu, cu ocazia înmânării „Crucii Biruitoare” de către I.P.S.S. Patriarhul Nicodim (5 ianuarie 1943).	138
70	Răspunsul Domnului Mareșal Antonescu d-lui Prof. M. Antonescu la felicitările făcute cu ocazia zilei onomastice a Conducătorului Statului (7 ianuarie 1943).	140
71	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu către membrii corului „Ion Vidu” din Lugoj (13 martie 1943).	143
72	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu cu ocazia aniversării a 25 de ani de la Unirea Basarabiei (Chișinău, 28 martie 1943).	145
73	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu la Căminul studentelor Academiei Comerciale (18 mai 1943).	151
74	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu ținută cu prilejul primirii elevilor de la Liceul Ortodox din Odessa (30 mai 1943).	153
75	Cuvântarea Domnului Mareșal Antonescu de „Ziua Eroilor” (3 iunie 1943).	155

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 1-10).

INDICE

A

Acterian Haig, 91
Adam Marcel, 176
Adamovici, col., 250
Adams Paul, 303, 309
Aftenie, episcop, 151
Aldea Gh., 298
Alecsandri V., 120
Alexandrescu G. D., 106
Alexandrescu Gh., 178
Alexandrescu-Roman P., 176
Alexianu Gh., prof., guvernator al
Transnistriei, 50, 53, 60, 79, 250, 251, 253,
254, 255, 258, 260, 267, 268, 271, 276,
280, 288, 289, 333
Alpers Friedrich, 203
Anastasie Emanoil, 160
Anastasie V., 137
Anchieri Ettore, 8
Andrei Andrei, 48, 78, 83
Andronescu, col., 106, 225, 230, 237, 307
Angelescu Constantin, dr., fost prim
ministru, 33, 34, 41, 78, 114, 185, 340
Anghel N., 23, 29, 40, 267, 311
Antipa Grigore, prof., 34, 83
Antoși, cpt., 179, 184, 195, 206
Antonescu, c-dor, 285
Antonescu Eftimie, 319
Antonescu Em., 282
Antonescu Ion, Prim-Ministru și Conducător
al Statului, Mareșal al României, *passim*
Antonescu Maria, *passim*
Antonescu Mihai, Vice Prim-Ministru,
ministru al Afacerilor Străine și al
Propagandei Naționale, *passim*
Antonescu, cpt., 174
Apostolescu, 217
Aramă, col., 154, 270, 285
Ardeleanu Eftimie, 9, 15
Ardeleanu Ion, 97, 98, 100, 131, 363, 369,
370, 394, 397, 400, 408
Ardeleanu Ștefan, 197
Arenberg, Prinz von, 243, 244
Argetoianu Constantin, fost prim ministru,
33, 34

Arimia Vasile, 97, 98, 100, 131, 363, 369,
370, 394, 397, 400, 408
Arion, mr., 151
Armitage Michael, 12
Assan George, 117
Atanasie Vasile, gen., 222, 228, 231, 240,
246, 247, 248, 252, 259
Atanasie, mr., magistrat, 180, 206,
Auschnitt Max, 78
Averescu Al., mareșal, 28, 57
Aviers Formentini, 99
Avramescu Gh., gen., c-dtul legendar al
trupelor de munte în cursul războiului,
222, 224, 228, 269
Axelrod A., 47, 92

B

Băbeanu P., 410, 413
Bădăuță Al., 58, 343
Badea N., 65
Baicu Ion Șt., 9
Balaci, d-na, 195
Balta Sebastian, 7
Bădescu N., gen., 283, 310, 312, 320
Bădescu Ilie, 48, 57, 68, 80, 83, 101, 119,
128, 176
Bădulescu Virgil, 117
Băgulescu, Gh., gen., 77, 106, 109, 110, 111,
113, 121, 128, 129, 134, 149, 161, 174,
386, 419
Băileșteanu Fănuș, 48
Bălan Cristian Petru, 48
Bălan Ion, 66
Bălan Nicolae, mitropolit, 33, 36, 66, 69,
106, 161, 162, 205, 267, 285, 305
Bălășescu N., 25
Balbino Giugliano, 115
Baranga Șerban, 295
Baranga Victor, 291
Barbul Eugen, 171
Barbul Gheorghe, 135, 167, 171, 185
Barbul Lucreția, 35, 171, 185, 194, 203, 218,
263
Bărbulescu, cpt., 194, 203
Bărnescu Constantin, 25
Bârsan Z., 123
Bârsu, 77
Basarab Brâncoveanu Constantin, 82

- Basarabeanu, 175, 197, 208
Bassenge, col., 85, 94, 225, 243, 270, 271, 278
Bațiu col., 276, 278
Batzaria Nicolae, 34, 107, 168
Baudot Marcel, 47, 49, 97
Baur Hans, 134, 216
Bazing, col., 305, 331
Bell, arh., 329
Bențea Ioan, 61
Bentivegni, lt. col., 341
Benzon, Branco, 422
Berceanu Dan, 59
Berdan, insp., 381
Bergman, 167, 217
Berindei Ion, 324
Berndt, dr., 262
Bernea Ernest, 58
Bernuth von, 284
Bichineț Corneliu, 26, 94
Bideanu Augustin, 152
Bideanu, dr., 160, 331
Biriș V., 95, 138, 331
Bismarck Otto von, 173, 348, 354
Bitoleanu Ion, 48, 66, 73
Blaga, lt. col., 266
Blessing, 284
Bobango Gerald J., 112
Bocu Sever, 113, 170, 265
Bodenschatz Karl Heinrich, 163, 164, 244
Boeru Traian, 74
Bogdan Petre, 67
Bohle, 103
Boian, 77
Boițeanu Ion, 127, 177, 274
Boldeanu Vasile, 147, 188
Bolovan Ioan, 119
Bolovan Sorina, 119
Borcescu, 23, 211, 275, 279
Bormann Martin, cancelar al partidului nazist (NSDAP), iar din 1943, ca secretar personal al lui Adolf Hitler, practic *eminența* cenușie a Führerului, 30
Borș Marcel, 253
Bossy Raoul, ministrul României la Berlin (1942-1943), 86, 216
Boteanu Maria, 62, 180, 210, 305, 322
Botescu, gen., 151
Bova Scoppa Renato, 37, 328
Bracher K. D., 47
Brauchitsch Walther von, feldmareșal, 164, 183, 269, 334
Brădișteanu Stancu, 333
Brăescu, col., 382
Brăileanu Traian, prof., ministru, 56, 57, 71, 72, 83, 84, 95, 114
Brăiloiu, 217
Brandenburg Muller, 111
Brandt, ing., 295
Brânză, primar, 235
Brătășanu Const., ing., 289, 292
Brătescu, gen., 80, 279, 281, 287, 292, 305
Brătescu, col., 275, 278, 279, 281, 287, 292, 296, 305, 332
Brătescu-Voinești I. Al., 35, 36, 264, 317
Brătianu C. I. C., 117
Brătianu Constantin (Bebe), 68, 120
Brătianu Constantin (Dinu) I. C., liderul PNL, 11, 33, 34, 37, 38, 68, 120, 160, 341
Brătianu Eliza, 35, 36, 324
Brătianu Gh. I., prof., lider al PNL, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 67, 58, 87, 103, 121, 178, 265, 294, 333
Brătianu I. C., 120
Brătianu I. I. C., 67, 103, 120
Brătianu Vintilă I. C., 120
Brestoiu Horia, 148
Brezeanu col., 303
Brinckman, 296
Bronzo Volpi di, 66
Bruckner, 56
Bruno Manzone, 91
Buchas Heinz, 118, 198
Buchheit Gert, 47
Bucholtzer, 74
Bucur, col., 159, 173
Budarlea Alex, 197
Buddnigen, lt. col., 331
Buhman Eugeniu Arthur, 48
Bujoi Ion, ing., 73, 74, 121, 135, 162
Bulat Edo, 283
Bullock Allan, 47
Bumbești Gh., 200
Bunaciu Avram, 68
Bünger, 305
Burghoffer, 189
Burileanu, d-na, 272, 344, 345
Bürkner, c-dor, 307
Bușilă C. D., ministru, 28, 101, 157, 217, 239, 245, 246, 273, 279, 284, 287, 293, 295, 305, 323, 326, 329, 331
Bușilă Mihail, 177
Bușniță, dr., 287, 304
Busse col., 243

- Butunoiu Aurel, 182
 Buzatu Gh., 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 38, 39, 43, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 54, 57, 58, 59, 61, 65, 66, 68, 70, 71, 72, 73, 74, 78, 80, 84, 85, 91, 94, 97, 98, 101, 104, 112, 117, 119, 120, 128, 132, 133, 136, 147, 152, 185, 188, 205, 279, 312, 325, 413
 Buzdugan, D., 199, 206, 285, 355
 Buzincu, col., 297, 301
- C
- Cădere Victor, 80, 325
 Calafeteanu Ion, 12, 39, 97, 98, 369, 370, 394, 397, 408, 417
 Calestru Vasile, 54
 Căliman, 41
 Caloenescu N., 23, 24, 25, 40
 Caloenescu, mr., 159, 166, 167, 175, 180, 193, 194, 208, 214, 215, 269, 296
 Calotescu Corneliu, gen., guvernator al Bucovinei, 30, 145, 260, 262, 264, 265, 276, 282, 296, 310, 332
 Cămărășescu, 151
 Campells Ranieri, 99
 Câmpineanu, 296
 Canaris Wilhelm, amiral, șeful *Abwehr*-ului, 37, 148, 166, 180, 186, 230, 341
 Cancicov Georgeta, 81, 195, 331
 Cancicov Mircea, 37, 81, 87, 88, 89, 90, 93, 95, 109, 112, 113, 117, 119, 124, 154, 205, 273
 Cantacuzino Alexandrina, 186, 293, 308
 Cantuniari, ing., 158, 174, 175, 223
 Căpitănescu lt. col., 320
 Căpitanovici, dr., 321, 332
 Căpitanovici, col., 331, 333
 Capșa Gr., 104
 Caracostea Dimitrie, prof., 35, 120, 153, 169, 191, 261, 309
 Caranfil, ing., 74, 146, 149, 153, 154, 155, 157, 161, 169, 175, 178, 181, 289, 323
 Caraș, 281
 Carboni, 148
 Carol I, regele României, 127, 146, 198, 200, 218, 299, 401, 420
 Carol II, regele României, 9, 12, 13, 14, 24, 27, 49, 50, 51, 53, 57, 61, 62, 65, 67, 68, 75, 77, 78, 81, 120, 155, 170, 205, 226, 339, 342, 362, 402, 403, 404, 420, 426
 Carol, prințul, 216
 Carp Cornel, 42
 Cassini, Gherardo, 352, 353
 Cassullo A., nunțiu papal, 37, 95, 201
 Catargi, d-na, 171, 192, 344
 Ceaușescu Nicolae, subsecretar de stat, 70, 179
 Céré Roger, 12
 Cernăianu, col., 256, 295
 Chapeaurouge Alfred, 99, 203
 Chastelain A. G. C. de, 65
 Cheptea Stela, 8, 26
 Chinezu I., consul, 87, 172
 Chiriac Gh., 81, 91, 116, 151
 Chiriac, col., 151
 Chiriac, procuror, 113
 Chirilă Victor, 134
 Chiriță, 74, 85
 Chirișescu, cpt. aviator, 194, 316, 329
 Chirișoiu Mircea, 10, 15
 Chirnoagă Eugen, prof., 67, 95, 147, 187
 Chirnoagă Platon, gen., istoric militar al Războiului din Est, 187
 Chivu I., 184
 Christu (Cristu) Ion, 90, 157, 160, 327
 Cialâk, Gh., gen., 173
 Ciano Galeazzo, ministru de Externe al Italiei fasciste, 97, 348, 350, 352, 353, 354, 358
 Cihodariu, 315
 Ciobanu Ștefan, prof., 33, 344
 Ciocan, col., 267
 Ciochină, lt. col., 280
 Ciopron, episcop, 322
 Cioran Emil, 91, 127
 Cîrstea Marusia, 8, 26
 Ciucă M. D., 16, 21, 48, 49, 51, 52, 53, 55, 57, 58, 59, 66, 73, 78, 79, 84, 117, 140, 157, 209, 323, 340, 343, 344, 345
 Ciucanu Corneliu, 48, 49, 51, 52, 57, 58, 59, 61, 71, 72, 78, 80, 84, 85, 91, 104, 112, 128, 147, 188
 Ciuev Felix, 30
 Ciumetti Sterie, 86, 168
 Ciupercă Nicolae, gen., 88, 219, 222, 226, 229, 236, 240, 242, 247, 249, 250, 251, 253, 255, 256, 257, 258, 259, 261, 377, 378, 386
 Ciupercă I., 102
 Ciurea, col., 286
 Cizek Oscar, 172
 Clejan H., arhitect, 35, 36, 265
 Climescu dr., 303
 Clodius Carl, 33, 86, 203, 206, 207, 209, 211, 245, 261, 289, 321, 359, 368

- Coburg, prințul, 272
Codreanu Decebal, 147
Codreanu Eliza, 33, 35, 153
Codreanu Corneliu Zelea, 52, 59, 61, 88, 117, 148, 153, 204, 349, 354, 362, 364
Codreanu Ion Zelea, 34, 35, 88, 104, 148, 177
Codreanu Ion Zelea, d-na, 177
Codreanu Horia Zelea, 148
Cojocărescu, av., 189, 261
Colesnic Iurie, 204
Constant Alexandru (Alec), subsecretar de stat, 56, 57, 58, 61, 65, 71, 72, 73, 79, 81, 82, 83, 89, 90, 95, 104, 105, 113, 114, 128, 129, 134, 138, 157, 162, 346, 348, 351, 353, 452
Constantin Constantin S., gen., 30, 279, 282, 283, 286, 304, 308, 309, 312, 313, 314, 320, 323, 325, 326, 331
Constantin I, regele Greciei, 50
Constantinescu-Claps Constantin, gen., 135, 169, 257, 258, 296
Corbuleanu Mihail, col., 14, 17, 66, 71, 347, 355, 357
Cornățeanu N., prof., 248, 249, 253, 275, 283, 288, 310
Corteanu Andrei, 117
Cosma Aurel, 114
Cosmovici Horia, 61, 65, 71, 72, 75, 76, 82, 96, 107, 119, 124
Costache Ion, 173
Costea, col., 271, 272
Costinescu I. C., 146, 171, 221
Courbière René von, 292
Crăciun Em., 333
Crainic (Dobre) Nichifor, 35, 36, 58, 62, 80, 94, 141, 142, 144, 153, 156, 157, 160, 163, 169, 172, 174, 177, 181, 184, 187, 189, 191, 199, 204, 209, 217, 334
Craus Helmut, 275
Creangă Horia, 145, 324
Crenato, 32
Crețeanu Gheorghe (George), ministru, 50, 54, 58, 64, 71, 72, 75, 76, 80, 82, 84, 85, 89, 93, 95, 104, 114, 115, 117, 118, 119, 124, 126, 127, 129, 134, 137, 191, 343
Crețu Napoleon, 10
Cretzianu Alexandru, 36, 50, 54, 70, 117, 124, 129, 130, 134, 135, 136, 137, 139, 143, 144, 145, 148, 152, 153, 154, 155, 157, 158, 162, 169, 170, 173, 177, 180, 182, 183, 188, 190, 191, 199, 204, 205, 209, 210, 211, 213, 214, 215, 217, 221, 282
Cripps Sir Stafford, 404, 405
Cristea Cezar, 150
Cristescu Eugen, director al SSI, 33, 38, 53, 54, 55, 57, 60, 93, 94, 96, 101, 108, 124, 126, 131, 134, 136, 137, 144, 146, 148, 150, 156, 158, 161, 162, 163, 166, 175, 183, 188, 189, 192, 203, 205, 209, 212, 220, 263, 272, 274, 275, 285, 293, 304, 312, 313, 317, 323, 426
Cristescu Grigore, 150
Cristescu, ing., 293, 298, 299
Cristescu, preotul, 13
Cristi Vl., 74
Criveanu - vezi Nifon, mitropolit
Crous Helmut, 292
Crutzescu Radu, 78
Cuciyua Pavel, 82
Cuclin D., 67
Cuza A. C., 33, 34, 35, 51, 67, 174, 182, 185, 218, 341, 345
Cuza Gh., 34, 35, 67, 77, 103, 120, 160, 162, 182, 332
Cuzin, gen., 177, 199, 187, 282
- D
- Dan Sever, 113
Danielopol, prof. dr., 41, 94, 341
Dănulescu Constantin, dr., 197, 200, 287, 291, 304, 318, 327, 329, 334
Darie Gh., 207
Dăscălescu Nicolae, gen., 234, 248, 306
Davidescu Gh., secretar general al MAE al României, 31, 32, 72, 73, 126, 127, 128, 131, 132, 134, 145, 163, 166, 181, 216, 279, 287, 304, 324, 395, 396
Davidescu Radu, col., șef al Cabinetului Militar al Conducătorului Statului (1941-1944), 23, 25, 40, 41, 131, 279, 280, 281, 287, 395
Davila T. H., 344
De Bono, Emilio, 351, 353
Decaux Alain, 8, 47
Dekanozov V. G., 395
Delhomme, gen., 150
Della Porta, 107, 113
Demetrescu, 80, 82, 91, 129, 289
Demetrescu Camil, 75, 81, 103, 177
Demetrescu Eugen, 115, 189
Demetriade, 126
Demetrian V., 266

- Diaconescu N., col., șef la Cabinetul Militar al Conducătorului Statului, 90, 95, 100, 347
- Diaconescu Nicolae, colonel, apoi general, Director General al Siguranței Statului, 85, 213, 326, 328, 329
- Diaconescu, cpt., 159, 179, 180, 194
- Diaconu, A., 411
- Diaconu, col., 128, 189
- Dianu N., 86
- Dianu Romulus, 35, 58, 180
- Dimitriu, Constantin, 347
- Dimitriu, dr., 90
- Dimitriuc V., 112, 118, 130, 131, 135, 141, 143, 148, 155, 156, 158, 162, 163, 164, 166, 174, 182, 185, 189, 199, 207, 211, 279, 380
- Dinulescu, col., 141, 195, 279
- Dobjanschi, col., 236, 280
- Dobre Florica, 47, 48, 54, 55, 56, 60, 64, 69, 86, 88, 137, 141, 156, 160, 222, 223, 224, 229, 234, 235, 252, 257
- Dobre Gh., gen., ministru, 21, 55, 72, 73, 77, 80, 84, 85, 95, 100, 101, 118, 124, 126, 131, 134, 141, 142, 150, 155, 158, 162, 170, 172, 187, 188, 208, 210, 212, 215, 220, 239, 249, 250, 265, 273, 274, 291, 293, 314, 322, 324, 326, 328
- Dobridor Ilarie, 58
- Dobrinu Dorin, 7
- Docan Gh. P., 141, 142, 145, 146
- Doernberg Alexander von, 25, 31, 96, 98
- Döhla, gen., 305, 308
- Dona Constantin, gen., 53, 60, 62, 70, 113, 188, 317, 334, 386, 426
- Dönitz Karl, mare amiral al celui de-al III-lea Reich, 31
- Dovans, 105, 106
- Drăcea Marin, 177
- Drăgan Filimon, 329
- Drăgan Josif Constantin, 22, 23, 48, 52
- Drăgan, lt., 316
- Drăgănescu, cpt., 41, 195, 196, 197, 198, 202, 203, 206, 207, 208, 215, 294
- Dragomir Nicolae, gen., 50, 56, 58, 62, 64, 76, 78, 83, 84, 85, 88, 93, 100, 102, 113, 118, 119, 124, 130, 134, 141, 142, 160, 162, 168, 170, 172, 181, 182, 210, 262, 295
- Dragoș Titus, 323, 324, 326, 334
- Duca I. Gh., 52, 78
- Dumitrache Ioan, gen., 224
- Dumitraschciuk Alfred, 179
- Dumitrescu Petre, gen., c-dtl legendar al Armatei 3 Române în cursul Războiului din Est, 68, 87, 88, 129, 159, 160, 202, 224, 226, 228, 269, 271, 276, 279, 291, 318
- Dumitrescu Borșa, 68
- Dumitrescu Horia, 8, 28, 101
- Dumitrescu Jean, 319
- Dumitrescu N., 67, 90, 186, 347
- Dumitrescu Polihron, gen., 22, 23, 321
- Dumitrescu Vasile C., 48, 70
- Dumitrescu Vladimir, 90, 347
- Dumitrescu, c-dor, 276
- Dumitrescu, col., 227, 383
- Dumitrescu, cpt., 174
- Dumitriu Sergiu, 103
- Dunca, 57, 239
- Dupuy Trevor N., 47, 49, 132, 133, 183, 243
- Dușu Alesandru, 9, 12, 15, 47, 48, 51, 54, 55, 56, 60, 64, 69, 79, 86, 88, 136, 137, 140, 141, 143, 145, 153, 154, 156, 160, 163, 169, 177, 222, 223, 224, 225, 227, 229, 231, 234, 235, 238, 252, 257, 262, 271

E

- Eberle Henrik, 96, 103, 132, 164, 166, 183, 193
- Ecaterina a II-a, 10
- Economu Gh., 123
- Eftimiu, col., 233
- Elefterescu Mircea, col., șef al Cabinetului Militar al Conducătorului Statului (1940-1941), prefect al Poliției Capitalei, 23, 60, 63, 65, 70, 72, 75, 82, 83, 84, 85, 86, 93, 104, 105, 106, 108, 118, 121, 122, 125, 127, 130, 132, 134, 138, 147, 150, 163, 169, 176, 177, 181, 182, 187, 191, 192, 198, 199, 200, 201, 202, 205, 210, 212, 213, 214, 216, 220, 221, 223, 225, 226, 230, 235, 240, 243, 244, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 253, 254, 255, 256, 259, 263, 267, 268, 269, 270, 272, 274, 276, 278, 280, 287, 288, 303, 306, 307, 312, 315, 316, 317, 318, 319, 321, 323, 325, 326, 328, 329, 332, 333, 381
- Elena, Regina Mamă, 38, 49, 50, 121, 122, 123, 192, 201, 202, 306, 339
- Eliad, gen., 192
- Eliade Mircea, 70, 91, 127
- Elisabeta, principesa, 83, 334
- Elisabeta, regina României, 83

Ellfeldt, 284
Eminescu M., 70
Ene Filipescu Gh., 104
Ene Niculae, 48, 55, 60, 64, 88, 143, 145, 156, 160, 222, 223, 224, 227, 229, 235, 257
Enescu George, 34, 36, 103, 333
Enescu Maria, 35, 41
Enescu Ramiro, gen., 220, 225, 243, 250, 251, 253, 257, 266, 269, 270, 271, 274, 275, 276, 278
Enescu, d-na, 260
Engelheim Graf, 233
Epp von, 216
Eppinger, dr., prof., 41
Eveno Patrick, 12

F

Fabricius Wilhelm, ministru al Germaniei la București (1936-1941), 37, 54, 57, 63, 67, 72, 73, 76, 81, 85, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 100, 101, 102, 106, 108, 111, 114, 115, 116, 120, 121, 124, 125, 126, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 136, 137, 138, 140, 142, 144, 339, 385, 386, 389, 419
Fabricius d-na, 134
Fălcoianu, mr., 250, 253, 254, 267
Farinacci Roberto, 351
Ferdinand I, rege al României, 83, 107, 205, 235, 342, 422
Ferro Marc, 8
Fest Joachim C., 47, 48
Filderman W., dr., 34, 35, 74, 84, 119, 180, 182, 265, 421
Filipescu C., 10
Filipescu Nicolae, 123
Filotti Eugen, 68, 130, 135, 168, 313, 319
Fințescu Ion N., ministru al Economiei Naționale, 41, 284
Finteșteanu, 41
Firea cpt., 316
Fischer, 164
Fleischer, amiral, 148, 205, 260, 309
Florescu Banu Radu, 190
Florescu C., 318, 319, 320, 323, 331, 333
Florescu Gh. I., 7, 8, 12
Florescu Th., 78
Florian, 68, 120, 167, 200
Flueraș I., 158
Foișoreanu Vintilă, 23
Fonescu, 84
Formentini A., 134, 237

Forțu Gh., 68, 186, 315
Franck Nicolette, 50
Fratosticeanu, ing., 163
Frențiu Tr. Valeriu, 66
Friedl, 118
Frunză Victor, 38
Frunzănescu, 170
Fudzitsuka, colonel, 77
Funk Walter, 321

G

Gabriel cpt. av., 307
Gafencu, 265, 407
Gafencu Grigore, 70, 408
Gaiser, 290
Galin Radu, 216
Ganea Șt., 107
Gârneață Ilie, 115
Garoflid Constantin, 155, 282
Găucan C., 28
Gauss, 395
Găvănescul Ioan, prof., 71, 147, 178, 188
Gavrilescu, ing., 157
Gayda Virginio, 352
Gealep, 144
George II al Greciei, 83
Georgescu Corneliu, subsecretar de stat Economie și Colonizare, 58, 86, 88, 93, 96, 111, 115, 119
Georgescu D. C., dr., 150
Georgescu, George, compozitor, 160
Georgescum Grigore, gen., ministru, 141, 142, 143, 149, 156, 160, 168, 173, 177, 179, 180, 187, 198, 204, 206, 207, 221, 230
Georgescu, I., cpt., membru al Cabinetului Militar, 23, 24, 25, 40, 166, 167, 175, 180, 193, 194, 311, 328, 329
Georgescu Marius, 157
Georgescu Paul Alexandru, 53
Georgescu, Petru, gen., 346
Georgescu Serafim, mitropolit, 193
Georgescu Teohari, 264
Georgescu, Traian, gen., 146, 196, 273
Georgescu, Vlad, ing., 69
Georgescu, comandor, 297
Georgescu, lt.col., prefect, 280
Georgescu-Cocoș N., 58
Georgescu-Roegen N., 65
Gerstenberg Alfred, gen., atașat militar aero al Germaniei la București, șeful Misiunii Militare Aeriene Germane în România (1942-1944), 27, 37, 41, 51, 76, 86, 99,

- 129, 136, 163, 166, 221, 238, 245, 292, 341
 Ghenea Radu, ing., 82, 292, 386
 Gheorghe Ion, gen., ministru al României la Berlin (1943-1944), 31, 70, 237, 317
 Gheorghiede, 286, 289
 Gheorghieș, 129
 Gheorghiu Radu Gheorghe, gen. intendent, 130, 225, 226, 227, 230, 231, 232, 260, 269, 179, 280
 Gheorghiu Al., viceamiral, 223, 237, 277
 Gheorghiu Aristotel, 115
 Gheorghiu Constantin Virgil, 58
 Gheorghiu Leon, cpt. rezervă, 268
 Gheorghiu Vasile, prof., 190
 Gheorghiu, cpt. av., 267
 Gheorghiu, primar Jurilovka, 300
 Gheorghiu-Dej Gh., 50
 Gherghe Radu, gen., 146, 152, 169, 176, 184, 191, 192, 212, 235, 272, 296, 303, 309, 311, 316, 328, 329, 330
 Gherontie, episcop, 69, 110
 Ghețu, ing., 279
 Ghica Alecu (Alexandru), director al Siguranței (1940-1941), 49, 52, 53, 58, 60, 61, 62, 64, 65, 70, 73, 79, 96, 108, 111, 126, 127, 128, 328, 329, 330
 Ghigi Pellegrino, 63, 75, 85, 95, 99, 100, 142, 193, 196, 198, 199, 347, 348, 350, 352, 354, 420
 Ghineraru Nicolae, gen., 252, 253, 255, 256, 258, 259, 280
 Ghițescu, 32, 39, 85, 331
 Ghițulescu Toma P., 174, 175, 185, 186, 187, 191, 192, 204, 205, 206, 207
 Gigurtu Ion, fost prim ministru, 14, 34, 54, 57, 68, 76, 80, 148, 156, 167, 171, 339
 Giurescu Constantin C., prof., fost ministru, 36, 42
 Giurescu Dinu C., 12
 Glastocea, 179
 Glod, prefect, 236, 280, 281
 Glogojanu Ion, gen., 223, 312
 Gociman Aurel, prof., 20
 Goering Albert, fratele lui Hermann Goering, 92
 Goering Hermann, ministru fără portofoliu al celui de-al III-lea Reich și președinte al Parlamentului (*Reichstag*) (1933-1945), mareșal al Reichului din 1940, cdt. al aviației militare (*Luftwaffe*), 14, 29, 67, 74, 84, 98, 151, 163, 164, 165, 166, 199, 211, 287, 321, 322
 Goerlitz Walter, 47
 Goga Mircea, 63
 Goga Octavian, 51, 63, 67, 79, 171
 Goga Veturia, 32, 34, 35, 38, 41, 63, 116, 123, 135, 136, 167, 171, 175, 185, 188, 189, 190, 193, 194, 198, 203, 206, 207, 208, 218, 259, 260, 263, 265, 267, 268, 269, 270, 281, 290, 294, 311, 315, 316, 317
 Gologan N., 329
 Golopenția Anton, 119
 Goma Paul, 157
 Gomoescu Ion, 25
 Gorescu Victor, 24
 Gorescu, lt. col., 268
 Gorski, gen., 219, 220
 Gorsky, col., 254
 Gould Lee Arthur, 50
 Greceanu, col., 281, 286
 Grecianu Constantin Paul, ministru al României la Berlin (1940-1941), 63, 71, 74, 77, 78, 84, 129, 131, 133, 134, 135, 137, 144, 195
 Grecianu Olga, 173
 Grecu Valeriu, 120
 Gregorian Al., 58
 Gregorian Alex., 66
 Gregory Freih von, 180
 Greiffenberg von, 136
 Greiner Helmuth, 42
 Grigorcea Vasile, 199, 271, 285
 Grigorescu Mircea, 58, 112
 Grigoriu, col., 158, 166, 167, 170, 174, 179, 189, 194, 198, 202, 206, 261, 282, 286, 290, 311, 316, 328, 329
 Grigoriu, col. d-na, 167
 Groza Petru, dr., 33, 35, 36, 38, 50, 58
 Gugenberg, 77
 Gugenberger d-na, 316, 317
 Gunther Franklin Mott, ministrul SUA la București, 37, 72, 184, 195, 287, 319
 Gusti D., prof., 119, 127
 Gyarfás, 80, 178
 Gyarpas, 88
 Gyr Radu [Demetrescu], 80, 91
- ## H
- Habsburg Anton de, 107
 Hadoroabă, 253, 254
 Haffner Sebastian, 47

Hähnn, 51
Halmaghi Ionel, 345
Hanciu, 234
Haneș, 87
Hansen, Erik, gen. de cavalerie, șeful Misiunii Militare Germane în România (1940-1941, 1943-1944), 37, 70, 76, 91, 95, 99, 105, 106, 118, 121, 124, 125, 126, 130, 133, 136, 139, 142, 144, 151m 152, 157, 159, 161, 165, 176, 178, 180, 200, 207, 214, 216, 222, 233, 236, 241
Harting Gh., 23
Hasse, lt. col., 244
Hațieganu Emil, prof., 314, 318, 319
Hațieganu Iuliu, prof., 135
Hauffe Arthur, gen., c-dt al Misiunii Militare Germane în România (1941-1943), 37, 40, 41, 76, 136, 216, 225, 226, 227, 230, 231, 232, 243, 245, 247, 249, 250, 251, 253, 254, 255, 258, 260, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 274, 275, 278, 279, 281, 282, 284, 285, 287, 292, 294, 318, 319, 326, 331, 332
Hauner Milan, 48
Heiber Helmut, 30, 47
Heim, 118
Herdan, 186, 187, 327
Herescu N., 341
Hess Rudolf, lider nazist, 74, 96, 98
Hewel von, 132, 395
Heydrich R., lider nazist, 74
Hillgruber Andreas, 9, 27, 47, 97, 133, 244, 369, 370, 394, 408, 417
Hiott Constantin (Dinu), 69, 191, 285
Hitler Adolf, *Führerul* celui de-al III-lea Reich, *passim*
Hoare Reginald, 67, 111
Hodoș Al., 58
Hoffman Hamilkar, 99
Hoffman, Emil, 189
Hoffman, col., 159
Hoffman, cpt., 331
Hohenzollern, prințul Nicolae de, 205
Holban, dr., 115
Honciuc Beldiman Dana, 9, 15, 20, 52
Hondor Neagoe, 58
Hortolomei prof., 305, 333
Hossu, episcopul, 64
Hrușcirov N. S., 30
Hucke, col., 166
Hudiță I., prof., 35, 36, 67, 184, 334
Hulubei Horia, prof., 34, 315

I

Iacob Const., 107
Iacobescu prof., 333
Iacobici Iosif, gen., ministru al Apărării Naționale, apoi c-dt al Armatei 4 Române și, în 1941-1942, șef al Marelui Stat Major, 64, 102, 140, 142, 143, 145, 147, 148, 151, 152, 157, 158, 160, 161, 165, 168, 170, 172, 175, 176, 180, 181, 183, 185, 187, 190, 198, 201, 202, 205, 209, 210, 211, 212, 213, 217, 220, 221, 223, 235, 253, 254, 261, 262, 266, 267, 268, 270, 274, 275, 278, 281, 284, 287, 291, 294, 304, 305, 306, 309, 313, 318, 322, 326, 327, 332, 334, 335
Ianculescu cpt., 298
Iașinschi Vasile, ministru, 53, 58, 72, 89, 94, 95, 104, 115, 124, 126, 129, 131, 138, 386
Ilaș Petru, 100
Ileana, principesa, 36, 37, 107, 191
Ilenuț, lt., 316
Iliescu Victor, gen., 154, 155, 160, 168, 186, 190, 213, 251, 174, 175, 295, 318, 327, 332
Inculeț Ion, 33, 344
Ioan Ștefan C., 82
Ioanițescu D. R., 176
Ioanițiu Alexandru, gen., șef al Marelui Stat Major (1940-1941), 55, 56, 59, 61, 62, 85, 91, 96, 100, 101, 105, 106, 113, 126, 127, 130, 137, 151, 152, 158, 161, 162, 168, 170, 175, 178, 181, 186, 192, 195, 198, 199, 205, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 225, 226, 227, 230, 231, 232, 236, 240, 242, 243, 244, 247, 248, 249, 250, 251, 253, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 415
Iogg Ian V., 47, 74, 132, 133, 136, 166, 183, 193, 243
Ionașcu, sublt., 380
Ionescu, 123, 130, 146, 152, 250, 257, 266
Ionescu Andrei, 119, 147, 188
Ionescu Bujor D., 200
Ionescu D., 23
Ionescu Nae, 52, 70, 91
Ionescu Șerban N., 48, 49, 50, 51, 53, 54, 57, 58, 67, 68, 70, 75, 78, 81, 83, 90, 94, 103, 108, 117, 119, 121, 170, 184, 185, 264
Ionescu Stan, 67
Ionescu Ștefan, 58, 353
Ionescu Take, fost prim ministru, 104, 185

- Ionescu Teodor, gen., 248, 258
 Ionescu Traian, 173
 Ionescu Virgil, 146, 153
 Ionescu, av., 254
 Ionescu, gen., 254
 Ionescu, gen. av., 251
 Ionescu, lt. col., 166
 Ionescu, preot, 299
 Ionescu, Vladimir, 353
 Ionescu-Dolj I., 315
 Ionescu-Sisești Gh., prof., 130, 284, 331
 Ioniță Alexandrina, prof., editor, 42
 Ioniță Nicolae, 23
 Ioniță, cpt., 175, 180
 Ionițoiu Cicerone, 47, 49, 54, 55, 56, 57, 68, 75, 79, 94, 137, 177, 223, 224, 324
 Iordache Alcibiade, 197
 Iorga N., fost prim ministru, cel mai mare istoric al românilor, 28, 36, 51, 67, 69, 70, 95, 101, 102, 103, 205, 264, 373, 426
 Iotzu Constantin, prof., arhitect, 67, 81, 90, 117, 120, 145, 153, 157, 167, 173, 175, 177, 184, 186, 196, 206, 208, 215, 218, 239, 281, 288, 290, 294, 309, 311, 314, 316, 322, 329, 343, 347
 Irving David, 47
 Isărescu Ștefan, 107
 Ivan Dorin, 73
- J**
- Jensen Viggo, 320
 Jianu Amza, 41
 Jienescu Gh., gen., 55, 61, 69, 76, 79, 96, 100, 141, 142, 150, 151, 162, 165, 181, 201, 212, 220, 226, 239, 243, 245, 246, 248, 253, 256, 261, 267, 273, 274, 276, 279, 287, 306, 314, 320, 322
 Jiroveanu, cpt., 298
 Jodl Alfred, general colonel, șeful Statului Major al Înaltului Comandament al Wehrmachtului (OKW), 31, 132, 244, 389, 395, 401, 415
 Joița Vasile, 123
 Joldea Rădulescu I., 58, 144, 145, 153, 188, 189
 Just, col., 99, 183, 221, 274
 Juverca Gheorghe, 197
- K**
- Keegan John, 47, 49, 74, 96, 97, 103, 132, 133, 166, 183, 193, 243
 Keitel Wilhelm, feldmareșal, șeful Înaltului Comandament al Wehrmachtului (OKW), 14, 30, 31, 32, 37, 40, 98, 132, 133, 244, 306, 307, 308, 370, 389, 395, 396, 401, 415
 Kershaw Ian, 47, 48
 Killinger Manfred von, ministru al Germaniei la București (1941-1944), 37, 38, 132, 139, 140, 142, 144, 145, 146, 147, 148, 150, 152, 156, 159, 185, 186, 190, 195, 203, 208, 209, 210, 213, 214, 216, 217, 221, 238, 248, 261, 265, 289, 290, 292, 304, 305, 308, 315, 325, 328, 389, 394, 395, 396
 Kirian M. M., 49
 Kivikoski Bruno, 199
 Klaus Ervin, 50
 Klauss, 106
 Kleikamp lt. col., 244
 Kleinmann, 217
 Kleist Ewald von, feldmareșal, 306
 Kluge Gunther von, feldmareșal, 243
 Klügkist, 265
 Klugkist Henrik, 252, 310
 Koffman, 150
 König, mr., 210
 Korne Radu, gen., 128, 131, 135, 146
 Korten Günther von, gen., 159, 271
 Koslinski Gheorghe Em., contraamiral, 55, 69, 77, 94, 100, 126
 Kozlov M., 49
 Krupenschi, ing., 163, 166
- L**
- Lache Ștefan, 97, 98, 100, 131, 363, 369, 370, 394, 397, 400, 408
 Landerel, Aviers Aloisi de, 99
 Langer Walter C., 47
 Lascăr Mihail, gen., 224, 283, 287, 288
 Launay Jacques de, 8
 Lavilléon, Boutand de, 150
 Lavrentiev A. I., 56, 121
 Lăzărescu Atanase, 156
 Lăzărescu Emil, 14
 Lăzărescu Vasile, 170
 Lazarov Sergiu, 51
 Lăzeanu, 187
 Lecca Radu, 53, 54, 55, 148, 150, 152, 156
 Leciejewski Paul, 134, 216
 Lefter Mile, 115, 147, 188
 Lenardt, 213

- Leon Gh. N., 54, 57, 64, 71, 73, 81, 83, 84, 85, 88
Leonida Dimitrie, 153, 157
Leoveanu Emanoil, gen., 136, 137, 146, 154, 156, 158, 163, 168, 172, 175, 182, 184, 185, 191, 220, 235, 261, 272, 296, 311, 317
Lerescu Aurel, 198
Leu Grigore, 170
Levente, gen., 177, 229
Liebknecht Karl, 132
Lipăneanu, 296
Lisievici I., gen., 279
List Wilhelm Siegmund, feldmareșal, 136, 159
Livezeanu, 169
Locusteanu, 122
Loghin. dr., 83
Loghin Leonida, 12, 48
Löhr Alexander, general-colonel, 159, 164, 169, 243
Lu Y Wen, 295
Luchting, cpt., 260
Lufting, lt. col., 230, 232, 251, 309
Lukasch, gen., 318
Lungu Corneliu Mihail, 26, 42
Lupaș Ioan, prof., 33, 34, 121, 293, 343
Lupescu Elena, 139, 420
Lupoiaia, cpt., 159
Lupu Gh., 315
Lupu Nicolae, dr., 35, 36, 41, 173, 184, 204, 214, 215, 265, 285, 294, 309, 322, 341
Lupu Nicolae Gh., 184
Lutz, gen., 333
Lutze Victor, 216, 321
Luxemburg Rosa, 132
- M**
- Macici N., gen., 223, 238, 306, 308
Madgearu Virgil N., fost ministru, 101, 102, 103, 373
Maftai Vasile, 281
Magherescu Gh., cpt./mr./lt.col., membru al Cabinetului Militar, remarcabil memorialist, 22, 23, 25, 167, 247, 381
Mailat Gh., 111, 116
Majeroschi von, gen., 243, 244
Malamuceanu, col., 386
Malaxa Nicolae, 36, 78, 122, 139, 211
Man Gh., 65
Mangeron D., 334
Maniu Iuliu, fost prim ministru, lider istoric al PNȚ, 11, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 42, 65, 66, 68, 73, 103, 117, 118, 119, 120, 304, 333, 418
Manoilescu Mihail, prof., fost ministru, 32, 34, 57, 62, 67, 68, 80, 358
Manoilescu, mr., 174
Mănoiu, 200
Manolache, gen., 285
Manolescu Florin, 48, 52, 70, 107, 117
Manolescu I., gen., 151, 152, 156, 177, 193, 200, 205, 254, 255, 317, 322, 325
Manolescu-Strunga I., 285
Manoliu Gh., gen., 224
Manoliu, mr., 172, 199
Manstein Erich von, feldmareșal, 40, 41, 305, 308
Manuilă (Mănuilă) Sabin, prof., 34, 74, 119, 249, 312
Marcu Alexandru, prof., subsecretar de stat la Propagandă, 67, 324
Marcu Duiliu, arhitect, 33, 87, 177
Mardari Socrate, gen., subșef al Marelui Stat Major Român, 162, 176, 177, 183, 190, 192, 199, 209, 218, 230, 237, 254, 255, 289, 306, 307
Mareș N., ministru, 34, 36, 49, 56, 62, 67, 72, 77, 79, 82, 86, 90, 93, 95, 101, 111, 114, 115, 116, 118, 126, 130, 134, 136, 155, 203, 214, 253
Maria, Regina, 83, 107, 205
Marin Alexandru, maior, membru al Cabinetului Militar al Conducătorului Statului, 23, 24, 25, 68, 90, 95, 113, 198, 208, 212, 221, 233, 242, 260, 276, 296, 297, 299, 301, 302, 328, 329, 347
Marinescu Florin, 340
Marinescu, C., prof., 344
Marinescu Ion C., ministru, 163, 181, 194, 200, 206, 207, 208, 209, 215, 218, 221, 225, 226, 239, 245, 246, 248, 256, 273, 274, 276, 278, 284, 285, 286, 287, 291, 292, 305, 309, 312, 313, 314, 315, 320, 322, 323, 325, 326, 331, 344
Marinescu, mr., 250
Martius, 80
Marwitz, von der, 199
Marx Karl, 13
Masman, 221
Masson David, 47, 166
Matchida Jyoji, 95, 99, 112
Mateescu M., 316

- Matei Horia C., 12
 Mattenklatt, gen., 233, 241
 Matzky, gen., 287
 Mavrocordat Nicolae, 329
 Mazarini Nicolae, gen., 261, 274, 284, 285, 287, 288, 291, 294
 Mazilescu M., 67
 Măcellariu Horia, contraamiral, 69, 222, 251
 Medeleanu, col., 295, 332
 Medrea Victor, 91, 95, 113, 129, 134
 Mehedinți Simion, prof., 322
 Melinte, 278, 325
 Merghel, ing., 181
 Messe, gen., 237
 Meyer, 292
 Micescu Istrate, fost ministru, 34, 67, 75
 Michel Henri, 8
 Miclescu Ion, ing., 61, 62, 69, 79, 80, 83, 115, 146
 Miclescu Nicolae, 34, 129, 149, 204, 205, 293, 318
 Miclescu Radu, 62
 Miclescu-Prăjescu Ion (Ionel), 61
 Mihai I de Hohenzollern, rege al României, 15, 27, 30, 38, 49, 50, 68, 70, 88, 105, 106, 109, 110, 122, 142, 200, 202, 339, 420, 426
 Mihail Gheorghe, gen., 70
 Mihăilescu C., 23, 146, 153, 179, 197
 Mihăilescu Lorin, 195
 Mihăilescu, mr., 199
 Mihalache Ion, lider al PNT, 27, 33, 34, 35, 36, 37, 65, 73, 103, 161, 174, 214, 242, 283
 Mihuț Marin, 282
 Milza Pierre, 8, 47, 49, 74, 92, 97, 132, 133, 183, 321
 Mincu Ion, 90
 Minescu Gh., 282, 283, 291, 304, 305, 308, 309, 312, 313, 314, 320, 331
 Minescu I., 323, 326
 Minulescu I., 158
 Mirbach von, 99
 Mirea Isachi C., 33, 294, 311, 316, 317
 Mironescu G. C., fost prim ministru, 161, 185
 Mironovici Radu, 102, 104, 115, 130, 149
 Mitilineu Iancu, 82
 Mitrea, gen., 380, 381
 Miu Lerca Constantin, 197
 Mocanu Marin Radu, 68
 Mocsonyi Styrcea Ioan de, 168, 193, 341, 344
 Mocsonyi Styrcea Anton, 36, 38, 75, 130
 Model Walther, feldmareșal, 243
 Modreanu Rodrig, gen., 146, 153, 155, 181, 182, 185, 186, 192, 201, 213, 282, 283, 287, 288, 304, 308, 309, 312, 314, 320, 327
 Molotov V. M., președintele Consiliului Comisarilor Poporului și al Externelor în URSS, 13, 360, 363, 368, 375, 393, 395, 404, 407
 Mussolini, Benito, *Ducele* Italiei fasciste, 91, 92, 107, 133, 328, 340, 349, 354, 360, 361, 396
- N
- Negoescu Gheorghe, 324
 Negulescu, 54, 70
 Negulescu Corneliu, 310
 Negulescu P. P., prof., 67
 Negulescu, Cornel, 183
 Negulescu-Chiriceanu Domnica, 54
 Neguș, 72
 Nemoianu Petre, ministru, 35, 94, 204
 Nestor, 88, 147
 Nette, cpt., 281
 Neubacher Hermann, 75, 83, 93, 99, 101, 118, 139, 163, 171, 183, 184, 185, 186, 187, 194, 203, 265, 267, 268, 289, 310, 313, 328, 333, 359, 386
 Neubacher, d-na, 203
 Neufeld, cpt., 269
 Neumann, 170, 211
 Nicodim (Munteanu), Patriarh, 33, 35, 36, 37, 94, 135, 142, 168, 188, 200, 201, 289, 422, 340
 Nicolae P., 179, 180
 Nicolae Ștefan, 279
 Nicolaid I., col., șef temporar al SSI (1940), 57, 61, 76, 78, 182, 184, 426
 Nicolau Gh., 177
 Nicolau, ing., 281, 286, 290
 Nicolescu Gh., 9
 Nicolescu (Nicolescu) Constantin, gen., 47, 69, 74, 146, 147, 148, 151, 152, 154, 155, 157, 173, 175, 178, 182, 183, 192, 200, 201, 202, 203, 214, 220, 235, 261, 272, 273, 281, 294, 295, 296, 303, 305, 316, 322, 382
 Nicolescu-Cociu Radu, gen., 220
 Nicolescu Dragomir, 50, 139

- Niculescu Eugen, mr./col., membru al Cabinetului Militar, 23, 25, 192, 212, 216, 221, 240, 259, 268, 316, 317, 382, 383
- Niculescu Mircea, 127
- Niculescu Miron, 334
- Niculescu, d-na, 281
- Niculescu, mr., 383
- Niculescu-Cociu, 261, 303
- Nifon, mitropolit, 113, 168, 304
- Nisipeanu, Ion, 120, 333
- Nistor Ion, 333
- Nistor Veniamin, 218
- Nitra, lt., 316, 317
- Nițulescu V., 67
- Nolte Ernst, 7
- Noveanu Vasile, 148, 152
- O
- Olteanu Marcel, 343
- Onicescu O., 79, 83, 89, 113
- Onicescu Octav, 34, 79, 90, 343
- Oprescu C. I., 191
- Oprescu, dr., 255
- Opriș Ioan, 49, 58, 70, 80, 103
- Orăscu Victor, 304
- Orezeanu T. C., col., Director General al CFR, 82, 85, 91, 94, 105, 113, 124, 125, 126, 134, 135, 137, 149, 157, 160, 175, 192, 193, 204, 208, 209, 210, 217, 218, 220, 221, 239, 246, 250, 257, 262, 273, 280, 286, 287, 288, 291, 293, 295, 305, 309, 312, 331
- Orghidan Constantin, 77, 282
- Oșca Alexandru, 28
- Osiceanu Constantin, 191, 264
- Osipov, Grigore, 163
- Oteteleşeanu Al., 67, 200, 213, 284, 289, 312, 327
- Oteteleşeanu Enric, 66, 141, 143, 318
- Ottulescu Al., 50, 75, 82, 92, 124, 126, 129, 137, 155, 158, 161, 170, 173, 178, 185, 193, 197, 203, 206, 207, 211, 212, 213, 262, 284, 289, 291, 296, 305, 313, 314, 322, 324, 328, 333
- P
- Pădure, c-dor, 276
- Pădure D., 411
- Păiș N., amiral, 163, 182, 184, 201, 212, 220, 239, 242, 260, 261, 271, 287, 288, 304, 309, 340
- Pălângeanu Emil, 59, 102, 128, 174, 186, 200, 210, 211, 213, 251, 258, 259, 271, 272, 274, 275, 276, 278, 279, 280, 281, 287, 295, 304, 305, 321, 327, 335
- Palavisini Alfredo, 12
- Pană Aurelian, ministru, 136, 141, 143, 151, 168, 178, 182, 196, 203, 207, 211, 239, 253, 303, 313, 320, 323, 326, 331
- Panaiteescu P. P., prof., 14, 34, 67, 95, 103, 187, 214, 312, 334
- Pantazi Constantin, gen., ministru al Apărării Naționale (Război), 53, 54, 55, 60, 64, 65, 70, 71, 76, 79, 81, 85, 86, 89, 95, 100, 102, 105, 106, 113, 122, 125, 126, 127, 135, 141, 142, 143, 144, 172, 173, 175, 184, 186, 201, 205, 206, 207, 209, 212, 218, 221, 225, 235, 239, 246, 248, 261, 262, 265, 273, 274, 278, 284, 285, 286, 287, 288, 291, 292, 293, 294, 295, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 312, 320, 321, 322, 323, 326, 328, 331, 332, 333, 334, 419
- Pântea Gherman, 246
- Pap Dănilă, 217
- Papacostea Victor, prof., 108
- Papanace Constantin, subsecretar de stat la Finanțe, 53, 84, 90, 95, 107, 111, 113, 114, 115, 118, 347, 348, 353, 354, 386
- Papen Franz von, ambasador al Germaniei la Ankara, 84
- Parckmann Willi, 203
- Parhon C. I., prof., 67
- Parrish Thomas, 47, 49, 74, 84, 92, 97, 103, 132, 133, 136, 166, 183, 243, 261, 306, 321
- Pârvan V., prof., 90
- Pașa, lt. col., 230
- Pastia Alex., gen., 104, 106, 142, 192, 200
- Pătrașcu N., 111, 112, 115, 135
- Pătruțoiu Al., col., 146, 158, 409
- Pauker Ana, 204
- Paulescu N., 51
- Păunescu, 217, 280, 324
- Pavel Dorin, 113, 345
- Payne Robert, 47
- Pelin Mihai, 22, 23, 42, 48, 52, 63
- Pella Vespasian V., 32, 23, 48, 52, 63, 59, 80, 82, 86, 93, 100, 103, 146
- Pellegrino Ghigi, 91
- Pellegrins Vincenzo, 99
- Penescu Nicu, 176
- Penescu-Kertsch Cristian, 327
- Pentelescu Aurel, 68

- Periețeanu Dan, 75, 77, 88, 113, 114, 135
 Pétain Philippe, mareșal al Franței, 361
 Petra N., 119, 121
 Petrașincu Sterie, 168
 Petrescu Const., 198
 Petrescu Corvin, 175
 Petrescu Gh. T., 71
 Petrescu I. C., 324, 327
 Petrescu Nicolae C., 69
 Petrescu Petre., 277
 Petrescu, col., 59, 153, 198, 324
 Petrescu-Comnen Nicolae, 59
 Petriceanu, 185, 324
 Petrovicescu Constantin, gen., ministru de Interne (1940-1941), 52, 53, 56, 61, 62, 64, 70, 71, 72, 73, 78, 79, 82, 86, 89, 92, 95, 100, 104, 105, 106, 111, 114, 115, 119, 121, 125, 126, 127, 130, 135, 137, 213, 380
 Petrovici I., prof., ministru, 33, 57, 79, 158, 200, 288, 324, 327
 Petrovici, d-na, 302
 Petru cel Mare, 10
 Pflaumer, 171, 218, 226, 271
 Phillips C., 47, 92
 Picker Henry, 30
 Piekenbrock, von, 180
 Pika, col., 344
 Pippidi Andrei, 141
 Pirici Todor, 328
 Pista Adam, 197
 Pitiș dr., 295
 Pius XII, 29, 354
 Plagino, 344
 Plesnilă, mr., 158
 Poadven, lt. col., 174, 179, 180, 189, 194, 202
 Pohvanță, 281
 Policarp, episcop, 277
 Polihroniade Mihail, 56
 Polihroniade, col., 386
 Pompiliu Nicolau, 168
 Pop Valer, fost ministru, negociator diplomatic, 34, 36, 57, 62, 64, 89, 95, 103, 111, 115, 121, 126, 127, 131, 145, 152, 157, 168, 177, 183, 187, 191, 304, 358
 Popa Marcel D., 12
 Popescu Aurelian, cpt., 259
 Popescu C., mr., 23
 Popescu Const., gen., 151
 Popescu Corbu, 208
 Popescu David, gen., min. de Interne în 1940, apoi cdt. divizie, 13, 17, 156, 229, 233, 246, 251
 Popescu Dumitru, gen., inițial prefect al Poliției Capitalei, iar din 27 ianuarie 1941 - titular al Internelor, 62, 65, 78, 79, 91, 100, 104, 105, 125, 127, 129, 134, 135, 136, 137, 139, 140, 142, 145, 148, 154, 155, 156, 158, 169, 172, 173, 181, 183, 204, 210, 220, 235, 239, 261, 273, 287, 291, 296, 311, 316, 320, 322, 329, 331, 409
 Popescu Florea, 266
 Popescu Grigore, 310, 312
 Popescu I., gen., 186, 190
 Popescu Iosif Toma, 36
 Popescu Jack, gen., subsecretar de stat la Interne, 147, 151, 176, 178, 190, 212, 214, 220, 230, 235, 296, 303, 311, 316, 317, 328
 Popescu Marin, gen., 228, 233, 241, 242
 Popescu Nic., 24, 296
 Popescu Stelian, 32, 34, 58, 103, 217
 Popescu Teodor, 67
 Popescu Victor, 24, 329
 Popescu, col., 149
 Popescu, lt., 194, 321
 Popescu-Deveselu, 23, 303
 Popescu Sanitarul Ioan, gen., 54, 169, 174
 Popescu, dirigintele Poștei, 138
 Popișteanu, 62, 254
 Popișteanu, c-dor, 246, 250, 253, 254
 Popovici D., 68
 Popovici Nicolae, episcop, 160
 Popovici, d-na, 149, 190, 196, 214, 263, 304, 315
 Popovici, Dori, 153
 Popovici, dr., 342
 Popovici, episcop, 68, 183, 221, 285
 Popovici, Gheorghe, 331
 Popovici, Nicolae, episcop, 87
 Popovici, Traian, 296
 Popp ing., 292
 Porcescu Nicolae, 100
 Porsena N., 176
 Porter Ivor, 50
 Portocală Radu, 116
 Potârcă Virgil, fost ministru, 120
 Potopeanu Gh., gen., 86, 141, 142, 143, 151, 155, 156, 158, 160, 165, 168, 170, 172, 174, 175, 177, 181, 182, 184, 188, 192, 207, 210, 248, 257
 Potra G. G., 48, 51, 98, 172

- Pravilă, lt. col., 167
Precup col., 206
Preda Laur, 83
Predescu D-tru, 127
Prelipceanu Vasile, 176, 332
Prezan Constantin, mareșal al României, 28
Pricolo Francesco, 354
Pricop V., 224
Prieur Gaston, dr., 40, 116, 212
Proca Al., mr., 25, 216
Procopiescu, gen., 229, 230, 231
Procopiu, d-na, 147
Profiri ing., 279, 291
Protopopescu Ion, 53, 78, 82, 84, 92, 95, 117, 118, 129, 137
Prundeni I. P., 58
Puccio Guido, 353, 422
Puiu Visarion, mitropolit, 36
Pușcariu Sextil, prof., 33, 34, 57, 83, 209, 345
- Q**
- Quinn, 82, 114, 115, 135
- R**
- Racoviță Emil, prof., 67, 289
Racoviță M., gen., 60, 156, 269, 289, 313, 314, 321
Rădescu N., gen., 60, 70, 78
Radoveanu, pretor, 270
Raeder Erich, mare amiral, 37, 261
Rădulescu Dobrogea, 303
Rădulescu Dobrogea, 297
Rădulescu Ernst, 324
Rădulescu Gh., 281
Rădulescu Ilie, 35, 58, 178, 180
Rădulescu Leon, 283
Rădulescu Mehedinți, 160, 343
Rădulescu N., mr., 34, 67, 83, 102, 114, 160, 193, 206, 214, 218, 230, 255, 261, 264, 269, 273, 286, 290, 293, 305, 316, 317, 328, 329
Rădulescu Octav, 193
Rădulescu-Motru C., prof., 34, 67, 83, 102, 114, 264
- Râmniceanu, 49, 62, 70, 76, 80, 85, 102, 105, 106, 115, 128, 130, 145, 162, 252, 324
Răsmeriță Nicolae, 65, 155, 156, 252, 256
- Rebhuhn Fritz, grădinar arhitect al orașului București, 153, 166, 174, 184, 189, 195, 208, 211
Reinhard, von, 251
Rémond René, 8
Ribbentrop Joachim von, ministru de Externe al celui de-al III-lea Reich, 14, 25, 31, 32, 96, 97, 98, 132, 133, 216, 217, 321, 358, 372, 395, 396
Riccardi Rafaelo, 295
Richthofen Wolfram Freiherr von, feldmareșal, 136
Rietgen, von, 147
Rioșanu Alex., col., guvernator al Bucovinei (1941), 49, 52, 57, 61, 64, 65, 70, 71, 73, 76, 77, 78, 79, 80, 82, 85, 89, 96, 100, 102, 104, 111, 116, 119, 124, 134, 137, 139, 146, 173, 195, 196, 197, 202, 211, 214, 232, 237, 249, 259, 380
Ritgen Hermann von, 180
Ritter von Schleich, 87, 94
Rittgen, von, 185
Ritzen, 129
Rizeanu Gh., 23
Roatta C. A., 354
Rojas Moreno, Jose, 118
Rolescu Mihail, 288
Romalo Alexandru, 63
Romani Lorenzo, 194, 195
Romașcanu, 187
Roșca, 60, 138, 382, 383
Roșca, amiral, 220
Roșescu, lt., 159
Rosetti Al., 34
Rosetti Alexandru, prof., 146
Rosetti Radu R., gen., ministru, 35, 140, 141, 142, 146, 148, 149, 152, 154, 156, 159, 161, 166, 168, 172, 173, 186, 190, 198, 200, 209, 211, 213, 256, 263, 283
Roșu Nicolae, 58
Rotaru George, 21, 26, 94
Roth Hans Otto, 51
Rothkirch von, 335
Rotkirchen, 85
Rott Hans Otto, 169
Rotthig, 222
Rousseau Charles, 12
Rozin Gh., 227
Rundstedt Karl Rudolf Gerd von, feldmareșal, 243, 244, 305, 308, 415, 417
Russu Ardeleanu, 82, 341

Rusu Dorina, 49, 58, 59, 68, 69, 78, 79, 80,
83, 87, 95, 101, 119, 120, 121, 130, 135,
141, 264, 289, 315, 318, 324

S

Saidac Al., gen., 288, 291, 305

Saizu I., 12

Salmaggi Cesare, 12

Salmüth, 222

San Vito, ducele de, 99

Sănătescu Constantin, gen., 38, 136, 219,
236, 254, 257, 384

Sandache Cristian, 48, 49, 51, 52, 57, 58, 59,
61, 71, 72, 78, 80, 84, 85, 91, 104, 112,
128, 147, 188

Sandu I., 318, 327

Sandu Valeriu, 138

Săndulescu, ing., 171, 182

Sanielevici, 87

Santalena, 179, 208

Sas Pavel, 88

Sasu Aurel, 48, 79, 80, 101, 324

Săvoiu, Emanoil, 187

Scardaoni Francesco, 349

Scarlat Cristian, 48

Scarlat S., 208, 209

Scărlătescu, 178

Schacht Hjalmar, 321

Schelhaufner, Fritz, 180

Schenk, von, 159

Scherping Ulrich, 203

Schina Nicolae, 103

Schipor Alex, 281

Schirach Baldur von, 103, 164

Schmidt Paul Otto, diplomat, celebru
traducător al MAE din Berlin și al lui
Adolf Hitler personal, 31, 32, 97, 98, 132,
164, 244, 252, 358, 364, 370, 389, 395,
401, 408, 415

Schmidt Andreas, 59, 94, 114, 135

Schmidt Guido, 84, 151, 166, 171

Schmidt, gen., 252

Schnell Karl, 56

Schobert Eugen Ritter von, gen., cdt. al
Armatei 11 Germane pe Frontul de Est
(1941), 210, 216, 221, 222, 223, 225, 226,
227, 230, 232, 234, 236, 241, 243, 244,
250, 251, 267, 269, 305, 407, 421

Schramm Percy Ernst, 42, 47

Schuster, 47, 49, 74, 176

Schuttack Franz, 180

Schwab Hugo, gen., 296, 297

Scorpan Costin, 48

Scriban, arhim., 256

Scrieci Liviu, 48, 55, 60, 64, 88, 143, 145,
156, 160, 222, 223, 224, 227, 229, 235,
257

Scurtu Ioan, 325

Secașiu Claudiu, 68

Seișanu Romulus, 58

Sfințescu Duiliu, 296

Shirer William, 47

Sichitiu Ion, gen., ministru, 141, 142, 153,
157, 160, 172, 187, 191, 203, 207, 213,
214, 239, 274, 286, 287, 288, 293, 295,
313, 314, 320, 323, 326, 331

Silaghi Victor, 75, 91

Sima Horia, comandant al Mișcării
Legionare, 22, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 56,
58, 59, 60, 61, 62, 63, 70, 72, 76, 77, 78,
84, 85, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 98, 100,
101, 103, 104, 106, 107, 109, 111, 114,
118, 119, 125, 126, 127, 128, 130, 134,
135, 137, 139, 140, 147, 148, 187, 188,
342, 380, 383, 386, 387, 391, 393, 418,
419

Simedrea Tit, mitropolit, 130, 170

Simion Aurică, 9

Simionescu I., prof., președintele în exercițiu
al Academiei Române, 41, 67, 197, 311,
315, 324, 333

Simionescu Râmniceanu Marin, 292

Singer, 69

Sion Basarab, 90, 347

Sireteanu Christofor, 283, 304, 309, 312,
320, 323, 331

Slăvescu Victor, fost ministru, 34, 35, 36, 77,
161, 297, 299, 334

Slușanschi Barbu, 95

Smochină N. P., prof., 251

Soare Apostol, 189

Soddu, gen., 348

Sodenstern Georg von, gen., 243

Sofian lt. col., 231

Solacolu col., 74, 344

Son Aurelian, gen., 213, 231, 234, 240, 245

Sorrentini Lamberto, 10

Spalcke Karl, col., 118, 131, 142, 181, 198,
202, 284, 292, 334

Speidel Wilhelm, gen., 76, 85, 95, 99, 105,
106, 116, 130, 135, 136, 151, 152, 159,
180, 181, 269, 292

Șperlea Florin, 28

Spinei Victor, 68

- Sponek Graf von, 200, 202
Staedel, episcop, 169
Stalin I. V., secretar general al CC al PCUS.,
liderul autoritar (*vojd*) al URSS, 10, 11,
13, 21, 26, 28, 30, 32, 38, 39, 42, 47, 50,
94, 98, 264, 279, 312, 360, 368, 395, 404,
405, 407
Stavrat Olimpiu, gen., 222, 224, 228, 245,
246, 259
Stavrescu Gh., gen., 222
Stănescu Eugen, 117
Stănescu, col., 226
Stănicel, 382, 383
Steinhoff Ilse, 118, 311
Stejăroiu Gh., 65
Steltzer Gerhard, 99, 132, 142, 145, 146,
148, 150, 152, 155, 165, 166, 175, 176,
183, 186, 195, 208, 210, 248, 261, 265,
290, 292, 319
Steltzer Gerhard d-na, 166
Stere Constantin, 204
Stetten, von, 169, 171, 200, 210, 258
Stoenescu Alex Mihai, 40, 42
Stoenescu N., gen., ministru de Finanțe, 141,
142, 145, 155, 158, 160, 169, 170, 173,
192, 284, 309, 320, 333, 335
Stoenescu Virgil, 73
Stoenescu, avocat, 89, 90, 141, 143, 148,
169, 172, 177, 178, 179, 180, 184, 187,
189, 191, 204, 207, 209, 211, 213, 218,
221, 239, 256, 285, 288, 292, 293, 295,
296, 313, 314, 322, 326, 328, 422
Stoianovici Constantin, 15
Stoica Hagi, 153
Stoica N., prof., 330
Stoica Nerva, 282
Stoica Vasile, 75, 145, 149
Stoica Victor, 69, 137
Stoicănescu C., 76, 80, 81, 83, 116
Stoicescu C., ministru, 155, 172, 175, 181,
182, 184, 190, 191, 318, 324, 325, 327
Stoiculescu d-na, 302
Stoika, col., 212, 324
Stoika, prof., 162
Stransky Alexander von, 148, 166, 175, 180,
186, 207, 210
Strihan Petre, 279
Stroescu, dr., 23, 24, 25, 39, 40, 41, 95, 104,
116, 197, 202, 216, 232, 249, 263, 296,
298, 299, 325, 333
Stroici Manole, 74, 88, 129, 144, 147, 177
Sturdza Alice, 171
Sturdza D. A., 51
Sturdza Mihail, 51, 53, 54, 58, 59, 62, 64, 71,
72, 80, 82, 86, 90, 95, 98, 106, 111, 114,
115, 346, 348, 350, 352, 354, 355,
Sturdza, d-na, 171, 239
Suciu Paul Horia, 176
Suman Gh., 224
- Ș
- Șandru D., 12
Șeicaru Pamfil, 33, 35, 36, 37, 38, 58, 70,
190, 320, 344
Șova N., gen., 229, 234, 258, 330
Ștefănescu, Alex., 343
Ștefănescu I. D., prof., 36, 291
Ștefănescu Luciliu N., 288
Ștefănescu N., 83
Ștefănescu, ing., 152, 160, 162, 174, 184, 190,
309, 345
Ștefănescu-Grivița, 283
- Șteflea Ilie, gen., șef al Marelui Stat Major
General Român (1942-1944), 31, 32, 55,
60, 61, 62, 63, 65, 67, 71, 72, 75, 76, 77,
79, 80, 81, 82, 85, 86, 93, 94, 95, 101, 108,
113, 114, 116, 123, 126, 127, 128, 130,
131, 134, 139, 143, 144, 150, 151, 158,
165, 176, 177, 179, 192, 212, 220, 241,
242, 246, 381, 410, 419
- T
- Tarnovsky, 116
Tartler, 329
Tașcă Gh., prof., 318
Tănase Constantin, 35, 169
Tănăsescu Florian, 68, 120
Tănăsescu Nicolae, 68, 120
Tătăranu Nicolae, gen., 257, 259, 268, 334
Télèmaque, Alexandru, 162
Teodorescu Bazil, dr., 41, 77, 102, 195, 196,
202, 225, 239, 263, 265, 272, 273, 279,
281, 282, 283, 285, 286, 284, 285, 286,
305, 328
Teodorescu, col., 176, 252, 257
Teohari D., col., 264, 282, 283
Teșa Ion, 21
Tessmar Max, 307
Thaon di Revel, Paolo, 351
Thedea H. Enric, 208
Theil Herman, 68
Theil Karl, 421

- Tighileanu Efrem, 256
 Tismăneanu Vladimir, 7
 Titulescu Ecaterina, 172
 Titulescu Nicolae, 67, 172
 Toland John, 47
 Tomescu Mircea, 94, 99, 106, 147
 Tomescu Petre, dr., ministru, 41, 67, 141, 142, 145, 148, 154, 158, 168, 178, 181, 186, 209, 211, 213, 218, 220, 255, 262, 270, 285, 287, 291, 295, 305, 310, 313, 318, 321, 324, 327, 332
 Tonitza col., 323
 Topor, gen., 266, 341
 Topor, lt., 175, 180, 194
 Trăistaru lt., 316
 Trandafilo, 217
 Trestioreanu Constantin, gen., 223, 259
 Trevor Roper H. R., 30, 47
 Trifa Viorel (Valerian), 112
 Troncotă Cristian, 94, 148
 Turcuș Veronica, 324
 Tzigara-Samurçaș Al., 200
- Ț
- Țăranu Liviu, 68
 Țuțea Petre, 91, 127
- U
- Ucrain Constantin, 48, 55, 60, 64, 88, 143, 145, 156, 160, 222, 223, 224, 227, 229, 235, 257
 Udrea Traian, 38
 Uhl Matthias, 96, 103, 132, 164, 166, 183, 193
 Ullea Sorin, col., 200, 340
 Unger, mr., 270
 Ungheanu Mihai, 48, 57, 68, 80, 83, 101, 119, 128, 176
 Urziceanu Gh., 176
- V
- Vaida-Voievod Al., fost prim-ministru, 33, 34, 35, 117, 161, 285, 342
 Vasile Cristian, 7
 Vâlcovici Victor, prof., 69
 Văleanu G., 61, 108
 Vălenaș Liviu, 49, 180
 Vântu I. Gh., prof., 33, 53, 57, 62, 65, 70, 76, 78, 80, 82, 87, 96, 111, 116, 119, 121, 130, 135, 143, 145, 344, 345, 426
 Vasile, episcop, 75
 Vasilescu Petre, 60
 Vasilescu-Karpen N., 67
 Vasilie Haralambie, 100
 Vasiliu, C. Z. (Piky), gen., ministru, 29, 50, 53, 79, 101, 102, 104, 105, 125, 126, 135, 139, 161, 165, 167, 191, 193, 204, 212, 220, 235, 239, 240, 250, 251, 261, 266, 267, 268, 272, 280, 282, 292, 296, 298, 299, 301, 303, 312, 316, 329
 Vasiliu Emil, 289
 Vasiliu, col., 161
 Vasiliu-Rășcanu C., gen., 29
 Vechiu Al., 67
 Velciu, lt. col., 263, 286, 314
 Vergoti, av., 119
 Vergotti, lt., 159, 167, 193, 237, 290
 Vernescu, ing., 299
 Victor Emanuel III, 29
 Vigué Desplaces Philippe, 50
 Vișan Aurel, 23
 Vișata Șt., 78
 Vișoianu Constantin, 50, 70, 117
 Vitezu, arhitect, 290
 Vizirescu Pan N., 58
 Viziru M., 61
 Vlad, 90, 333
 Vlădescu Ovidiu, prof., secretar general al Guvernului I. Antonescu, 20, 52, 56, 60, 65, 72, 85, 88, 96, 123, 128, 135, 166, 177, 219, 249, 264, 272, 419, 426
 Vlădescu Toma, 176
 Voiculescu Constantin G., gen., guvernator al Basarabiei, 30, 141, 143, 158, 162, 168, 172, 182, 186, 206, 220, 225, 236, 240, 246, 247, 248, 251, 253, 254, 256, 260, 262, 264, 265, 267, 270, 272, 276, 277, 278, 280, 291, 304, 323, 324, 332
 Voinea, 115
 Voinescu, lt. col., 291
 Vojen Ion Victor, 71, 124, 346, 347, 350
 Voss, 148
 Vrânceanu Dragoș, 353
 Vrânceanu Gheorghe, 318
 Vulcănescu Mircea, subsecretar de stat la Finanțe, 35, 91, 127, 128, 141, 143, 148, 172, 173, 188, 206, 218, 239, 279, 295, 313, 320, 322, 326
 Vulcănescu Romulus, 119

W

Wachsen, col., 331
Wagner, 214
Wähler, 210
Walser, 114, 115, 135
Wanes, 186
Webb Benton J., 329
Weber Wolfgang, 87
Welcker, col., 331
Werner Lorenz, 107
Weskamp Heinrich, 82
Wesselowski, mr., 331
Wiebelitz Iulius, 179
Wiehler, 118
Wilisen Freicher von, 203
Wilson Woodrow, fostul președinte al SUA,
75
Windecker, consul, 314
Witzleben Erwin von, feldmareșal, 193
Wöhler, col., 230, 232
Würster, gen., 149

Z

Zaharescu, gen., 224, 226, 237, 270, 285, 313
Zaharescu, lt., 290
Zaharia Dan, amiral, 146
Zainea Ion, 48, 58
Zamfirescu ing., 279
Zander, gen., 245
Zăvoianu Ștefan, col., prefect al Poliției
Capitalei, 62, 85, 96, 102, 114, 426
Zeitler Kurt, gen., șef al Statului Major al
Armatei terestre germane (1942-1944), 31
Zingareli Italo, 345
Zlabciu, mr., 179
Zlatian, 223
Zwiedeneck Eugen, gen., 51, 86, 121, 134,
135, 141, 142, 146, 148, 150, 151, 155,
157, 162, 175, 179, 187, 190, 205, 262,
291, 296, 310, 320, 323, 325
Zwölller, mr., 270, 271, 275, 278, 279

CRONOLOGIE ȘI CORESPONDENȚĂ

III - CRONOLOGIE ȘI CORESPONDENȚĂ

ⁱ 4 septembrie 1940

- Potrivit documentelor reunite într-un *dosar special* (cf. ANIC, fond PCM - CM, dosar 305/1940, f. 13-100), din ziua investirii lui I. Antonescu ca Prim Ministru și până la finele anului în curs, deci **între 4 septembrie și 31 decembrie 1940**, au intrat în vigoare decretule-regale, decretule-legii sau decretule purtând numerele 3 051 - 4 246, dintre care reținem:

- DR 3 051/4.9.1940 - Numirea lui Antonescu ca șef de guvern,
- DR 3 052/5.9.1940 - Suspendarea Constituției din 1938
- DR 3 053/5.9.1940 - Depline puteri pentru I. Antonescu
- DL 3 064/6.9.1940 - Asigurarea succesiunii la tronul României
- DR 3 067/6.9.1940 - Depline puteri pentru I. Antonescu
- DR 3 072/7.9.1940 - Reconfirmarea deplinelor puteri
- DL 3 076/7.9.1940 - Prof. I. Gh. Vântu, numit Primar General al Capitalei
- DR 3 077/7.9.1940 - Controlul averilor foștilor demnitari (vezi și nr. 3 098)
- DL 3 083/8.9.1940 - Înființarea *Serviciului Special de Informații*
- D 3 084/8.9.1940 - Colonelul I. Nicolaid, numit șeful SSI-ului
- DL 3 090/9.9.1940 - Desființarea Partidului Națiunii fondat sub Carol II
- DL 3 094/9.9.1940 - Scoaterea din cadrele active a unor generali
- DL 3 096/9.9.1940 - Desființarea Consiliului de Coroană
- DL 3 097/9.9.1940 - Desființarea Consiliului Legislativ
- DL 3 106 - 3 111/11.9.1940 - Grațieri
- DL 3 139/14.9.1940 - Controlul fondurilor secrete din ultimii zece ani
- D 3 135/14.9.1940 - Rechemarea șefilor Legațiilor acreditați în străinătate
- DL 3 140/14.9.1940 - Înălțarea Regelui Mihai I la gradul de general de divizie
- DR 3 151/14.9.1940 - România, proclamată Stat Național-Legionar
- DL 3 152/14.9.1940 - Numirea membrilor Guvernului
- DL 3 153/14.9.1940 - Constituirea Consiliului de Cabinet
- DL 3 160/16.10.1940 - Numirea secretarilor generali ai Ministerelor
- DL 3 169/17.9.1940 - Generalul C. Dona, numit Prefect al Poliției Municipiului București
- DL 3 175/18.9.1940 - Al. Gr. Ghica, numit Director General al Polițiilor
- DL 3 180/19.9.1940 - Dr. Ovidiu Vlădescu, asistent universitar, numit Secretar General al Președinției Consiliului de Miniștri
- DL 3 201/19.9.1940 - Numirea prefectilor
- DL 3 209/20.9.1940 - Desființarea, transformarea și înființarea unor ministere
- DL 3 229/8.9.1940 - Înființarea SSI-ului, apărut în „Monitorul Oficial” din 25.9.1940 (vezi și DL 3 083/1940)
- DL 3 340/4.10.1940 - Numirea col. Ștefan Zăvoianu la Prefectura Poliției Capitalei
- DL 3361/4.10.1940 - Înființarea Comisariatelor de Românzare
- DL 3 415/9.10.1940 - Punerea în retragere a unor profesori (N. Iorga ș.a.)
- DL 3 670/31.10.1940 - Adaptarea Învățământului Superior la structura Statului Național-Legionar
- D 3 709/6.11.1940 - Regulamentul Legii Ordinului „Mihai Viteazul”
- DL 3 714/6.11.1940. Relativ la Academia de Științe din România
- D 3 765/11.11.1940 - Transferul și înaintarea lui Eugen Cristescu ca Director General la Ministerul Apărării Naționale

- DL 3 813/12.11.1940 - Organizarea SSI-ului (publicat în „Monitorul Oficial” nr. 267 bis/13.11.1940)
- DL 3 886/20.11.1940 - Relativ la Academia de Științe Morale și Politice
- D 3 900/20.11.1940 - Relativ la interimatul lui Horia Sima ca președinte al Consiliului de Miniștri pe timpul lipsei din țară a Generalului I. Antonescu
- DL 3 903/26.11.1940 - Relativ la înființarea și organizarea Academiei Pedagogice
- D 3 945/28.11.1940 - Numirea lui Radu Mironovici ca Prefect al Poliției Capitalei
- DL 3 984/4.12.1940 - Relativ la statutul militar al evreilor
- D 4 105/18.12.1940 - Generalul Antonescu, interimar la Ministerul Regal al Afacerilor Străine
- DL 4 141/20.12.1940 - Relativ la ratificarea unor angajamente semnate între România și Germania la Berlin, în 4 decembrie 1940

(Pentru alte detalii, vezi Dana Honciuc Beldiman, *Statul Național Legionar. Septembrie 1940 - ianuarie 1940. Cadrul legislativ*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2005, *passim*).

- În arhiva Cabinetului Militar al Conducătorului Statului se păstrează un voluminos dosar cuprinzând felicitările primite de I. Antonescu din partea ofițerilor români de îndată după desemnarea sa ca Prim Ministru (ANIC, fond PCM - CM, dosar 204/1940, 454 file), dintre care-i reținem pe: lt.-col. D. Ivanovici, veteran al companiilor din 1877-1878, 1913 și 1916-1918, generalii Arthur Văitoianu, fostul Prim Ministru, Jacques Popescu, Florea Țenescu, Petre Dumitrescu, V. Economu, Mihai Ionescu, N. Petala, D. Sturdza, Alexe Anastasiu, Trajan Pascal, I. Sichițiu, C. St. Amza, I. Stoicescu, D. Popișteanu, D. Rădulescu, N. Samsonovici, I. Popescu, Niculescu, fostul profesor de geografie militară al Conducătorului Statului, N. Macici, Marin Manafu, Păltineanu, Mehedinți, Gheorghies, general medic Marinescu, Georgescu, Gherghiceanu, general medic Vasile Panaitescu, M. Racoviță, amiral Dan Zaharia, comandor Gh. Jienescu, col. Radu Davidescu, col. Crăinicianu, lt.-col. Pleșoianu, maior Petru Păunescu, căpitan Popescu Deveselu ș.a. Potrivit opisului dosarului (f. 2-7), expeditorii, în număr de 362, proveneau mai cu seamă dintre: generali și amirali - 136, colonei și locotenenți-colonei - 145. Numeroși dintre semnatari au relevat calitățile lui **I. Antonescu - omul**, cum au procedat generalii Petre Dumitrescu (17), Virgil Economu (18-19), N. Petala (28-29), Alexe Anastasiu (34-35), C. St. Amza (49-50), I. Schina (64), D. Popișteanu (65), M. Racoviță (433), surprinzător fiind gestul acestuia din urmă, căci avea să participe la complotul de la 23 august 1944. Vezi, dintre civili (miniștri în exercițiu ori foști demnitari, profesori, scriitori și artiști etc.), mesaje semnate de I. Agârbiceanu, Ion Perlea, C. Bușilă, D. Cuclin, Gh. Dobrovici, I. Găvănescu, Anibal Teodorescu, D. Iov, Elvira Popescu ș.a. (ANIC, fond PCM - CM, dosar 203/1940, *passim*); idem, dosar 249/1940 - Sextil Pușcariu, D. Mociornița, Silvia Mareșal Averescu, Nadia I. G. Duca, arhitect A. Iotzu ș.a.

- Telegrama Generalului medic Vasile Panaitescu destinată lui I. Antonescu:

Domnului
General de Divizie Ion Antonescu
Prim Ministru
Loco

București 13299 - 4.9.1940, ora 15,30

Mă bucur din toată inima că slujitorului fanatic al acestui neam i s-a dat în fine putința să oprească prăbușirea țării și îi urez, din tot sufletul, izbândă deplină.

Să trăiești.

General medic

Vasile Panaitescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 204, f. 420).

- Telegrama Generalului Georgescu destinată lui I. Antonescu:

General Antonescu
Loco

București 193 - 4.9.1940, ora 19,00

Felicitări călduroase.
General Georgescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 204, f. 404).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, München, Bernard und Graefe Verlag, 1982, p. 62.

ii 5 septembrie 1940

- Începând cu această dată, Corpul Detectivilor ține sub permanentă supraveghere Legația URSS din București - vezi notele din 5, 8, 10, 12 și 14.9.1940, 14, 18 și 30.11.1940, 5.12.1940 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 135/1940, *passim*).

- Telegrama Comandorului Gh. Jienescu adresată Generalului Antonescu:

General Antonescu,
Prim Ministru
Paharnicului 23
Loco

București 13350 - 5.9.1940, ora 9,00

Rog pe bunul Dumnezeu să încununeze efortul Dv. în acțiunea de salvare a neamului și națiunii !
Comandor Jienescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 204/1940, f. 287).

- Fragmente din telegrama Amiralului Dan Zaharia către I. Antonescu:

General Antonescu
Paharnicului 23
București

București 02757 - 5.9.1940, ora 10

[...] Pe vremuri de restriște, ți-am fost un devotat prieten. Ai învins atunci, vei învinge și acum [...] Trăiască Generalul Ionică Antonescu, salvatorul, acum ca și altădată, al Neamului Românesc !

Amiral Dan Zaharia

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 204/1940, f. 268).

- Telegrama Generalului Marinescu trimisă lui I. Antonescu:

Domnului
General Antonescu
Str. Paharnicului 23
Loco

București 02777 - 5.9.1940, ora 11,30

Respectuoase felicitări.
Medic General Marinescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 204/1940, f. 288).

- Telegrama Generalului Arthur Văitoianu către I. Antonescu:

Domnului
General Antonescu
Prim Ministru
Loco

București 13397 - 5.9.1940, ora 17

Din tot sufletul, vă urez izbândă deplină în greaua și plină de sacrificii sarcină luată pentru binele țării.

General A. Văitoianu,
fost Prim Ministru

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 204/1940, f. 233).

- Telegrama colonelului Radu Davidescu, viitorul șef al Cabinetului Militar, destinată Generalului Antonescu:

Excelenței
General Ion Antonescu
București, România

Budapesta 367 - 5.9.1940, ora 18,32

Plin de încredere în reușita grelei misiuni asumate, vă rog primiți respectuoasele mele urări, împreună cu asigurarea sentimentelor mele de neclintit devotament.

Colonel Davidescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 204/1940, f. 261).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 63, 65.

iii 6 septembrie 1940

- Debutează seria *Proclamațiilor* lansate de Conducătorul Statului: „*Români ! În aceste ceasuri de zdruncinare a României și de sfâșiere a Neamului, am luat conducerea Statului prin înțelepciunea M. S. Regelui. Nu este un guvern nou, ci un regim nou. Nu vorbe, ci acțiune. Nu șovăire, ci fapte. Un trecut grav și dureros s-a închis. Peste el nu voi trage vălul uitării, ci al dreptății. Dar azi trebuie să salvăm Statul și Națiunea [...] Fața lumii se schimbă. Națiunea noastră să-și dovedească prezența în istorie ...*” (Mareșal Ion Antonescu, *Un ABC al anticomunismului românesc*, I, p. 70-71; ANIC, fond PCM - CM, dosar 321/1940-1941, f. 1-2). Menționăm dintre *proclamațiile* difuzate în primul an de guvernare, pe acelea din: 2, 3 și 4/6.9.1940; 5, 6, 7 și 8/7.9.1940; 9/9.9.1940; 10 și 11/11.9.1940; 12/12.9.1940; 14 și 15/20.9.1940; 16 și 17/28.9.1940; 18/11.11.1940; 20 și 21/1.1.1941; 29/1.4.1941; 31/16.6.1941; 32/22.6.1941; 34/14.7.1941; 35/11.8.1941; 36/6.9.1941 (idem, dosar 321/1940-1941, f. 3-111). Un inventar al *proclamațiilor* din perioada 6.9.1940 - 12.10.1942 - 46 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 138/1940, f. 183-187).

- *Proclamația* nr. 2 anunță că Regele Carol II a „lăsat” tronul lui Mihai I, iar nr. 3 vestește **abdicarea** celui dintâi (ANIC, fond PCM - CM, dosar 321/1940-1941, f. 3-4). Potrivit nr. 4: „Ordinea făcută sus, cere ordine jos... Nici o violență. În contra nimănui” (*ibidem*, f. 5).

- Cel dintâi mesaj al lui Ion Antonescu către Adolf Hitler (ANIC, fond PCM - CM, dosar 331/1940, f. 9, 16): *Excelenței Sale Adolf Hitler, Führer des Deutsches Reiches - Excelență, Cel dintâi gând al neamului românesc în această zi istorică, în care își regăsește puterea lui sănătoasă, este să-și facă datoria de a vă exprima mărturia lui credincioasă în Marele popor german și Marele său Führer,*

o dată cu expresia încrederii sale în seninătatea prezentului și nădejdea viitorului - General Ion Antonescu, Președintele Consiliului de Miniștri al României.

- Cel dintâi mesaj adresat de Ion Antonescu Ducelui Benito Mussolini (*ibidem*, f. 9-10): *Excelenței Sale Ducele Benito Mussolini, Capul Guvernului - Excelență, În această zi, când fruntea latină a neamului românesc se ridică din nou mândră și liberă, poporul român vă trimite mărturia lui credincioasă și de nădejde în poporul italian și marele său Duce - General Ion Antonescu, Președintele Consiliului de Miniștri al României.*

- La 6-7 septembrie 1940, N. Iorga a publicat - în cotidienele „Neamul Românesc” și, respectiv, „Universul” din București - acest articol de fond:

Un Minister Antonescu

Regele a numit Președinte de Consiliu pe Generalul Antonescu. Acest nume amintește rezistența mândriei românești din timpul Marelui Război, sfaturile pe care tânărul colonel de atunci le-a dat neînfricoșatului General Prezan, apoi severul director al Școlii de Război, formând ofițeri pentru luptă, nu pentru paradă și onoruri, pe acela care, în clipa când armata noastră pornea pe calea unei organizări greșite, opunea o concepție diametral deosebită într-un memoriu pe care trebuie cândva să îl publice ca să se vadă răspunderile, pe omul modest care, neputând atinge ținta sa, nu s-a gândit decât să se întoarcă la datorie, în sfârșit pe omul de caracter care n-a cunoscut mijloacele prin care se ajunge mai ușor.

Acesta este Generalul Antonescu pentru noi, afară de speranțele pe care le trezește marea sa valoare militară.

A încerca să se facă din el, pentru nedreptatea pe care a suferit-o, șeful unei revoluții în favoarea unei singure grupări politice, în moment când se cere solidaritatea românească, e mai mult decât o greșeală.

Generalul Antonescu nu poate primi acest rol.

- La nivelul Cabinetului Militar s-a procedat la întocmirea dosarului privind **problema evreiască în dezbaterilor Consiliului de Miniștri**, acoperind perioada **6 septembrie 1940 - 14 martie 1944** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 166/1940, 102 file).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 67.

iv 7 septembrie 1940

- Generalul I. Antonescu prezidează, în calitate sa de Președinte al Consiliului de Miniștri, prima ședință a organismului, cu participarea membrilor demisionari ai fostului Cabinet Ion Gigurtu, în care a expus problemele României și, mai ales, a explicat sensul și funcționarea **deplinelor puteri** obținute prin decretele regale nr. 3 053 și 3 072 din 5 septembrie și, respectiv, 7 septembrie 1940, semnate de Carol II și, apoi, de Mihai I (vezi Marcel Dumitru Ciucă și colaboratori, eds., *Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri. Guvernarea Ion Antonescu*, I, București, 1997, p. 1-13) (în continuare, se va cita: *Stenogramele ședințelor*, vol. ...).

- **Telegrama Prof. C. Angelescu, fost Prim Ministru, adresată lui I. Antonescu:**

Generalului
Ion Antonescu, Prim Ministru
Președinția Consiliului
Calea Victoriei
Loco

București 0122859 - 7.9.1940, ora 17,40

Membrii Institutului [Academiei] de Științe al României roagă pe neprețuitul lor coleg să primească, o dată cu profundul lor omagiu de simpatie și admirație, asigurarea că urmăresc cu încredere uriașa sa muncă pentru salvarea țării în aceste momente atât de grele pentru neamul nostru și îl încredințează de toată dragostea și devotamentul lor.

Președinte,
Dr. Constantin Angelescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 249/1940, f. 46).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 68.

v 8 septembrie 1940

- Presa difuzează răspunsul lui Adolf Hitler la mesajul lui Ion Antonescu: *Exceleței Sale/Domnului Președinte al Consiliului de Miniștri al României/General Antonescu/ București - Mulțumesc sincer Exceleței Voastre pentru amabilul mesajiu trimis cu prilejul luării Guvernului român. Sunt încredințat că, în noua ordine europeană, viitorul poporului român e asigurat în strânsă legătură cu Puterile Axei, Germania și Italia. Opera Dv. constructivă în noua Românie va fi întotdeauna urmărită de mine și de poporul german cu cald interes - Adolf Hitler* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 331/1940, f. 3, 6, 12).

- Răspunsul lui Mussolini (*ibidem*, f. 4).

- Telegrama Prof. Sextil Pușcariu adresată Generalului I. Antonescu:

Generalului Antonescu,
Conducătorul României
București

Bran - 8.9.1940

Plin de încredere și de credință, vă urăm deplină biruință în marea luptă de regenerare pe care o începeți astăzi și o veți desăvârși mâine.

Sextil Pușcariu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 203/1940, f. 40).

- Telegrama lui C. Papanace în numele legionarilor refugiați în Germania:

Domnului
Prim Ministru
General Antonescu
București

Berlin 3083 - 8.9.1940 ora 16,00

Legionarii refugiați în Germania își exprimă toată încrederea în înalta misiune pentru învierea României legionare visată și concepută de Căpitanul nostru Corneliu Codreanu și întregul șir de martiri legionari.

Const. Papanace

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 203/1941, f. 80).

vi 9 septembrie 1940

- Scrisoarea Generalului D. Popișteanu către I. Antonescu: „Mult iubite și stimate Domnule Antonescu, Fiind bolnav în pat, de-abia astăzi mă văd învrednicit să-ți pot scrie. Sunt 20 de ani de

când ne cunoaștem, - de la Marele Cartier General, unde eram Medic șef, - așa că, mai bine ca alții, îți cunosc și sufletul mare, și curajul, și patriotismul, și nemărginita putere de muncă. Felicitarea mea? Să-ți dea Dumnezeu sănătate și viață lungă, pentru ca să poți duce la bun sfârșit greaua sarcină care apasă pe umerii D-tale. Să trăiești pentru binele și fericirea Patriei și a Neamului Românesc. Cu o caldă și duioasă îmbrățișare, General D. Popișteanu / **9 septembrie 1940**, București” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 204/1940, f. 65).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 69-70.

vii **10 septembrie 1940**

- Ordin circular al Conducătorului Statului: „*Autoritatea derivă numai din exemplu și din superioritatea în atitudine, în gândire, în cultură și în procedare*” (Gh. Buzatu, *Istorie interzisă*, Craiova, 1990, p. 123).

- Scrisoarea Generalului M. Racoviță, viitor participant la lovitura de stat de la 23 august 1944, care îl felicită pe I. Antonescu în noua sa calitate de Conducător al Statului și, concomitent, îl avertizează:

1940 septembrie 10

Bogza - R. Sărat

Iubite Domnule General Antonescu,

În sfârșit !... ai suit, acolo unde trebuia să fii demult.

Pentru a putea duce până la capăt opera începută și în interesul suprem al țării, trebuie neapărat:

1. Să-ți îngrijești sănătatea, să-ți menajezi sleirea trupului și a intelectului.
2. Să-ți păzești viața, căci oricând se poate găsi un nemernic, dintre cei loviți, [care] să caute a te suprima.

Îți dorește sănătate și reușită deplină -

Același de totdeauna -

General Racoviță

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 204, f. 433).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, 1982, p. 72.

viii **11 septembrie 1940**

- **Telegrama Generalului Niculescu destinată lui I. Antonescu:**

Domnului

General Antonescu

Președintele Consiliului de Miniștri

București

Scăeni 68 - 11.9.1940, ora 10,40

Felicitări călduroase pentru înalta funcțiune ce ocupați. Dumnezeu să vă ajute ca să reușiți a întregi țara așa cum era și cum e drept să fie, fiind toată formată din pământ românesc și locuită în majoritate de români. De asemenea, să înlăturați toate nedreptățile pentru ca întreg poporul să trăiască mulțumit.

General Niculescu,
fostul Dv. profesor de
Geografie Militară

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 204/1940, f. 183).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 73-74.

^{ix} **12 septembrie 1940**

- A fost emis *Ordinul* Generalului Antonescu privind înființarea, pe lângă Conducătorul Statului, a unui **Cabinet Militar** (compus inițial din **2 birouri - Biroul de Studii și Biroul Central**), care - după cum am menționat în studiul introductiv - și-a început neîntârziat activitatea, chiar în sediul Președinției Consiliului de Miniștri, ca o probă a subordonării legale dictate, fiind alcătuit din ofițeri detașați de la Ministerul Apărării Naționale sau de la Marele Stat Major (ANIC, fond PCM - CM, dosar 69/1940, f. 10). Totodată s-au stabilit *Instrucțiunile* în temeiul cărora funcționa Cabinetul Militar (*ibidem*, f. 11) și **componenta inițială** (*ibidem*, f. 27) a noului organism, care avea să aibă un rol decisiv în România anilor 1940-1944 (vezi studiul introductiv al volumului). Cabinetul Militar a fost condus, pentru început, de colonelul Polifron Dumitrescu, succedat rapid de colonelul Mircea Elefterescu, pentru ca la conducerea organismului să se impună, din octombrie 1941, colonelul Radu Davidescu, care s-a confundat, pentru toată perioada Războiului din Est, cu activitatea extrem de laborioasă și eficientă, chiar cu faima echipei situate la dispoziția exclusivă a Mareșalului.

- Este difuzat **Apelul către legionari** al lui I. Antonescu: „[...] Țara vă cere să începeți alături de mine, fără șovăire și fără precupețire, în unire și iubire, munca de îndreptare și de reconstrucție la care am pornit. Este îndemnul meu de astăzi. Ascultați-mă și urmați-mă” (Ion Antonescu, *Un ABC al anticomunismului românesc*, I, p. 82-83).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 74.

^x **13 septembrie 1940**

- Scrisoarea lui D. Ivanovici către I. Antonescu: „Mult iubite Domnule General Antonescu, Dumnezeu Românilor și al sfintei dreptăți de pe pământul lui te-a salvat ca prin minune, ca pe alesul său, pentru ca să salvezi Țara și Neamul Românesc [...] Să trăiești mulți ani, să ajungi cât mai curând la izbânda pe care o dorești să o vezi cu ochii. Dumnezeu să te aibă în paza și ocrotirea sa. Amin. Amin. Lt. Colonel de Cavalerie Doksaki Ivanovici, Bucovinean. Veteran al companiilor 1877/78, rănit 1913 și 1916-1918.

Galați, Str. Domnească 142

1940 septembrie 13

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 204, f. 8).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 75-76.

^{xi} **14 septembrie 1940**

- Horia Sima, Comandantul Mișcării Legionare, a relatat în *Memoriile* sale condițiile ce au precedat nașterea **Statului Național-Legionar**:

„Ziua de 13 septembrie 1940 n-a fost numai un martor glorios al renașterii unei mișcări din propria ei cenușă, ci a adus cu sine și dezlegarea necunoscutei în care oscilau până atunci tratativele cu Antonescu. În această zi binecuvântată, ca și cum ar fi răsunat trompeta în fața zidurilor Ierihonului, s-au topit și ultimele rezistențe ale Generalului la instituirea Statului național-legionar și la formarea noului guvern.

Nu știu cum vor judeca alții, dar e plin de mister faptul că la o săptămână după 6 septembrie, când s-a prăbușit Regele Carol II, într-o altă vineri, 13 septembrie, ziua de naștere a Căpitanului, în care Biserica îl proslăvește pe cel dintâi creștin convertit dintre neamuri,

Sf. Corneliu Sutașul, am câștigat și o mare victorie politică contra tuturor acelor, români și străini, care ar fi vrut să ne țină și acum la poarta cetății, împiedicându-ne să facem dreptate poporului.

În după-amiaza aceleiași zile, sunt chemat de Generalul Antonescu, care, pe un ton îngrijorat și aproape mânios, îmi spune:

- Domnule Sima, trebuie să facem guvernul. Nu mai putem aștepta. Ce va zice lumea ? Sunt de o săptămână la cârma Statului și nu avem încă guvern. Duminică vine și Regina-Mamă Elena. Cum ne vom prezenta să o primim ?

- Domnule General, i-am răspuns contrariat de ieșirea lui, nu înțeleg de ce sunteți supărat. Răspunsul e la Dv. Condițiile noastre pentru colaborare le cunoașteți și în mare parte le-ați aprobat. Mai trebuie să vă pronunțați asupra formei de Stat. Noi cerem să se proclame Statul Român, Stat Legionar.

- Accept această schimbare, dar ne-am expune la critici dacă l-am numi direct Stat Legionar. Propun să folosim expresia **Stat Național-Legionar**.

- Perfect, Domnule General. În definitiv, cele două atribute se completează, căci Legiunea s-a ridicat din național, iar Căpitanul a numit mișcarea legionară o mișcare națională. În modul acesta evităm să se spună că am fi rupt continuitatea Statului Român.

Era de față și Mihai Antonescu. Adresându-se amândurora, ne spune:

- Treceți într-o altă odaie și redactați textul constituțional, în termeni clari și concisi. Să fie cât mai scurt. Apoi veniți din nou la mine ca să-l examinăm împreună.

Scena s-a petrecut la Palatul Cantacuzino. Am trecut într-o altă încăpere și ne-am apucat de treabă. Mihai Antonescu scria, iar eu dictam sau completam ideile lui. Operația de redactare a noului act constituțional n-a durat mai mult de un sfert de ceas.

Articolul 1 - « Statul Român devine Stat Național-Legionar », n-a ridicat nici o problemă.

Articolul 2 - « Mișcarea Legionară este singura mișcare recunoscută în noul Stat având ca țel ridicarea morală și materială a poporului român și dezvoltarea puterilor lui creatoare », a fost conceput aproape în întregime de Mihai Antonescu, eu adăugând numai sfârșitul « și dezvoltarea puterilor lui creatoare ».

Articolul 3 - « Domnul General Ion Antonescu este Conducătorul Statului Național-Legionar și Șeful Regimului ». Mihai Antonescu se mulțumi să-l proclame pe General Conducătorul Statului Național-Legionar. Eu am completat « și Șeful Regimului Legionar », pentru a-l lega pe General mai strâns de Mișcare. În calitate de « Șef al Regimului Legionar », Generalul Antonescu își asuma răspunderea față de Mișcare de a înfăptui noul Stat în spiritul Legiunii și cu personalul politic recrutat precumpănitor din sânul ei.

Articolul 4 - « Domnul Horia Sima este Comandantul Mișcării Legionare », a fost opera exclusivă a lui Mihai Antonescu, fără nici o intervenție din partea mea. Eu credeam că articolul 3 încheie actul constituțional, când Mihai Antonescu pune pe hârtie și articolul 4, în forma de mai sus. Bineînțeles că mi-a convenit să figurez ca Șef al Legiunii în **Noua Constituție**, deoarece îmi întărea poziția mea în Stat și, în același timp, limita puterile depline ale Generalului Antonescu. Fusesem ridicat, fără să cer, la rangul de factor constituțional, alături de Rege și General.

Ne-am dus apoi amândoi cu ciorna **Noii Constituții** la General, care a aprobat-o cu vădită satisfacție. Fața i se luminase. N-a schimbat nici o virgulă. A adăugat în schimb **Articolul 5** - « Cu începere de la data acestui Înalț Decret, orice luptă între frați încetează », pentru a indica, spunea el, climatul de armonie și frățietate care va domina de acum înainte în toate straturile poporului nostru.

- Dragă Ică și Domnule Sima, e bun. Acuma trebuie bătut la mașină și mă duc imediat la Majestatea Sa Regele să-l semneze. Mâine va apărea în **Monitorul Oficial**.

- Domnule General, adaug eu cu oarecare îndoială, credeți că Majestatea Sa Regele va semna actul ? Nu va ridica anumite obiecții ?

- N-ai nici o grijă, Domnule Sima, îmi spune Generalul pe un ton ironic și zâmbind. Va semna.

Mi-a comunicat apoi că mâine, 14 septembrie, să convoc pe toți miniștrii legionari la Palatul Cantacuzino, pentru a depune jurământul.

[...] Înaltul Decret, prin care Statul Român devine Statul Național-Legionar, a fost semnat și a intrat în vigoare în 14 septembrie 1940, data la care a apărut în **Monitorul Oficial**. Schimbarea constituțională a fost anunțată și printr-un comunicat al Președinției Consiliului din 16 septembrie [1940]" (Horia Sima, *Era Libertății - Statul Național Legionar*, I, Timișoara, Editura Gordian, 1995, p. 24-25).

- Este difuzat decretul-regal nr. 3 151, semnat de Regele Mihai I și contrasemnat de Ion Antonescu, prin care **Statul Român devine Stat Național-Legionar**, Generalul **Conducător al Statului și Șef al Regimului Legionar**, iar Horia Sima - **Comandant al Mișcării Legionare** (Ion Antonescu, *Un ABC al anticomunismului românesc*, I, p. 83-84; Gh. Buzatu, Corneliu Ciucanu, Cristian Sandache, *Radiografia dreptei românești. 1927-1941*, București, Editura FFPress, 1996, p. 60-61; Dana Honciuc Beldiman, *op. cit.*, p. 100). Documentul menționat avea să fie abrogat - tot printr-un DR nr. 314 - la **14 februarie 1941** (apud Dana Honciuc Beldiman, *op. cit.*, p. 120), când, după lichidarea rebeliunii din 21-24 ianuarie 1941 și constituirea noului Guvern Antonescu, România a încetat oficial să mai fie **Stat Național-Legionar**.

- S-a format Guvernul național-legionar:

- Generalul **Ion Antonescu** - Conducătorul Statului Român, Președintele Consiliului de Miniștri, ministru al Apărării Naționale, din decembrie 1940 - *ad-interim* la Externe,
- **Horia Sima** - ministru secretar de stat, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri,
- **Ovidiu Vlădescu** - secretar general al Președinției Consiliului de Miniștri,
- **Alexandru Constant** - subsecretar de stat,
- **Horia H. Cosmovici** - subsecretar de stat,
- Generalul **C. Petrovicescu** - ministru de Interne,
- **Mihail Sturdza** - ministru de Externe,
- **Gheorghe Crețeanu** - ministru de Finanțe,
- **Mihai A. Antonescu** - ministru de Justiție,
- **Traian Brăileanu** - ministru al Educației Naționale, Cultelor și Artelor,
- **N. Mareș** - ministru al Agriculturii și Domeniilor,
- **Gh. N. Leon** - ministrul Economiei Naționale (până la 10 noiembrie 1940),
- **Mircea Cancicov** - ministrul Economiei Naționale (din 10 noiembrie 1940),
- **Pompiliu Nicolau** - ministrul Lucrărilor Publice și Comunicațiilor,
- **Vasile Iașinschi** - ministrul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale,
- lt.-col. **N. Dragomir** - ministrul Coordonării și Statului Major Economic,
- **Stan Ghițescu** - ministrul al Muncii,
- lt.-col. **Al Rioșanu** - subsecretar de stat la Ministerul de Interne, pentru Poliție și Siguranță,
- **Constantin Papanace** - subsecretar de stat la Finanțe,
- **Ion Protopopescu** - subsecretar de stat la Finanțe, pentru Inventarierea Avuției Naționale,
- Generalul **Constantin Pantazi** - subsecretar de stat la Apărare Națională, pentru Armata de Uscat,
- Generalul **Gh. Dobre** - subsecretar de stat la Apărare Națională, pentru Înzestrare și Administrare,
- Comandor **Gh. Jienescu** - subsecretar de stat la Apărare Națională, pentru Aer și Marină,
- contra-amiral **Gh. Em Koslinski** - subsecretar de stat la Apărare Națională, pentru Marină (din 18 octombrie 1940),
- **Petre Nemoianu** - subsecretar de stat la Agricultură și Domenii, pentru Agricultură și Zootehnie,
- **Corneliu Georgescu** - subsecretar de stat la Economie Națională, pentru Colonizare și Populația Evacuată,
- **Victor Dimitriuc** - Economie Națională, pentru Petrol și Exploatarea Miniere.

- În conformitate cu DL nr. 3 153 s-a constituit **Consiliul de Cabinet**, pentru „conducerea și rezolvarea afacerilor curente ale Statului” (art. 1), organismul cuprinzând pe Conducătorul Statului și Președintele Consiliului de Miniștri, pe Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, precum și pe titularii departamentelor Apărării Naționale, Afacerilor Interne, Afacerilor Străine, Justiției, Economiei Naționale și Finanțelor (art. 2) (apud Dana Honciuc Beldiman, *op. cit.*, p. 101).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 78.

^{xii} **15 septembrie 1940**

- Din *Apelul către Țară* al lui I. Antonescu: „[...] Români! După înfrigate așteptări și grele suferințe, azi începe în această Țară o Domnie Nouă și o Guvernare Nouă. Începe Domnia pe care ați voit-o, ați dorit-o și ați cerut-o. După o lungă și dureroasă pribegie, Augusta Mamă a tânărului nostru Rege s-a întors. Un imperativ de înaltă morală impune aceasta [...] Români ! Țara începe Noua Domnie cu o nouă echipă de guvernare. Am ales tot ce am găsit mai curat ca trecut și mai promițător ca viitor” (Ion Antonescu, *Un ABC al anticomunismului românesc*, I, p. 84-86).

^{xiii} **16 septembrie 1940**

- Însemnare a Generalului Antonescu, descoperită în arhiva personală, nedată, dar probabil din această perioadă, pe o filă cu antetul **Președinția Consiliului de Miniștri/ Cabinetul Secretarului General:**

Partidul național țărănesc este o emblemă, o problemă și o dilemă.

Emblema este Mihalache: țăranul român cu perciuni de jupân.

Problema: Dr. Lupu - nu are talent și vorbește; nu are bani și trăiește, iar natura l-a făcut roșu ca să nu roșească.

Dilema: Dl. Maniu, când poate veni la putere nu vrea și, când vrea, nu poate

(ANIC, fond Ion Antonescu, dosar 4/1929-1942, f. 144).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 79.

^{xiv} **17 septembrie 1940**

- **Cea dintâi ședință** a Guvernului Antonescu - Sima, constituit la 14 septembrie 1940, sub președinția Generalului, cu participarea titularilor departamentelor: General C. Pantazi, George Crețeanu, Gh. N. Leon, comandor Gh. Jienescu, V. Dimitriuc, Mihail Sturdza, Pompiliu Neculau, General Gh. Dobre, lt.- col. N. Dragomir, General C. Petrovicescu, Mihai Antonescu, Traian Brăileanu, Horia Sima, ing. N. Mareș, Petre Nemoianu, Corneliu Georgescu, Alex, Constant, C. Papanace și V. Iașinschi (apud *Stenogramele ședințelor*, I, p. 13-59). Reținem precizările introductive ale șefului Guvernului: „*Domnilor, fiind primul nostru Consiliu în noul regim, cerut și așteptat de țară, vă cer să vă uniți cu mine, ca Dumnezeu să binecuvânteze lucrările noastre de acum înainte. Sper că Dv., cu toții, v-ați pătruns de necesitatea, care este absolut imperioasă, ca în era nouă să începem cu oameni noi, cu mentalitate nouă, cu muncă fără preget și cu conștiința care să nu aibă nimic de reproșat. De acum înainte să nu mai așteptați de la mine sfaturi în această privință. Timpul vorbelor a trecut de mult. Timpul faptelor era așteptat, iarăși, de mult*” (ibidem, p. 14). În privința **orientării externe a României**, General, spre finalul reuniunii, a precizat fără pic de ezitare: „[...] Noi ne-am așezat pe Axa Roma-Berlin. Mergem sută la sută și cu cea mai mare cinste în această direcție. Am pornit așa, nu ne mai uităm la dreapta sau la stânga [...] Deci punctul nostru de reazem în afară este Axa; iar înăuntru, regimul național-legionar. O a doua chestiune:

facem Statul cum dorim să-l facem. Nu există nici trădarea mea față de dl. Sima, nici a d-lui Sima față de mine. Acestea sunt prostii ale vieții omenești. Noi mergem în frăția cea mai deplină, pentru că toți suntem români, vrem binele acestei țări, vrem ordine. Și ordinea vrem s-o stabilim prin acest regim. Acest lucru l-am pus la punct cu dl. Sima. Nu este nici o diferență între noi în această privință ... (ibidem, p. 56)''.

^{xv} **18 septembrie 1940**

- Prin dispoziții dictate la 18, 15 și 28 septembrie 1940, Generalul Antonescu a reglementat pentru întreaga perioadă 1940-1944 *clasificarea și evidența rezoluțiilor* sale consemnate pe actele Cabinetului Militar și ale Cabinetului Civil (ANIC, fond PCM - CM, dosar 151/1940, *passim*). A se vedea, de asemenea, idem, dosar 227/1940, *passim*; idem, dosar 509/1941, *passim*; idem, dosar 117/1942, *passim*; idem, dosar 175/1940; idem, dosar 352/1943, *passim*). Cele mai multe dintre extrem de numeroasele rezoluții dictate de Generalul/Mareșalul Antonescu, necesitând cel puțin 10-15 volume în caz de valorificare prin editare, au rămas antologice (vezi, în acest sens, I. C. Drăgan, M. Pelin, eds., *Antonescu. Mareșalul României și războaiele de reîntregire*, III, Veneția, 1989, p. 415-479; Mareșal Ion Antonescu, *Secretele guvernării. Rezoluții ale Conducătorului Statului. Septembrie 1940 - august 1944*, editori V. Arimia și I. Ardeleanu, București, 1992; Gh. Buzatu, *Românii în arhivele Kremlinului*, București, 1996, p. 288-341). În acest sens, istoricul M. Pelin a observat, cu temei, că grație rezoluțiilor reușim să pătrundem în „laboratorul intim al guvernării” antonesciene, documentele, ele însele, impresionând prin „claritatea, precizia și incisivitatea frazelor... Este vorba de adevărate lecții de stil ... Cuvântul nu are doar adresă, ci și culoare, acoperind idei consistente, limpezi, stăpânite, energice în toate implicațiile lor”.

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 80-82.

^{xvi} **20 septembrie 1940**

- Serviciul de Informații, Frontul de Est înaintează Cabinetului Militar - cu adresa nr. 34/21.9.1940 - o *Notă și Mapa cu hartă cuprinzând situația militară probabilă la data de 20 septembrie 1940 - URSS* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1940). Rezoluția Generalului Antonescu pe marginea notei: „- *Hărțile cu situația inamicului trebuie puse pe pereții biroului meu. - Trebuie o hartă cu vechile frontiere și cu actualele fruntarii. - O hartă sau hărți ale fronturilor de luptă - G[eneral] Antonescu*” (ibidem, f. 1).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 83.

^{xvii} **21 septembrie 1940**

- S-au desfășurat, sub președinția Generalului Antonescu, lucrările Consiliului de Cabinet, cu următoarea participare: Mihai Antonescu, Alex. Constant, M. Sturdza, Gh. N. Leon, Horia Sima, N. Dragomir, C. Petrovicescu și George Crețeanu (*Stenogramele ședințelor*, I, p. 60-75). Extragem din punctele cardinale ale programului de guvernare al tandemului Antonescu-Sima: „[...] *Acum în privința vecinilor noștri, același principiu ! Aceasta nu însemnează că Generalul Antonescu a renunțat la România Mare. Generalul Antonescu luptă ca să reconstituie România Mare, dar n-o strigă la toate răspântiile de stradă, fiindcă ar fi ca pisica cu clopoței, care încearcă să prindă șoareci ... Aș crea Statului riscuri foarte mari, într-un moment când este încă dezorganizat și are încă probleme politice și economice de rezolvat. Vasăzică, în această privință trebuie să fii prudent. Însă toate problemele în legătură cu granițele noastre, cu drepturile noastre, cu aspirațiile poporului român trebuie tratate de presa noastră și nu abandonate [...] Față de Axă, v-am spus: noi mergem 100% până la moarte alături de Axă. Ori triumfăm cu Axa, ori cădem cu Axa. Dacă vom cădea cu Axa, pe hartă nu vom dispărea, după cum nici Italia, nici Germania nu vor putea*

să dispară, o națiune constituind o realitate peste care nu se poate trece. Însă eu vreau să răstorn Arbitrajul de la Viena - fără să spun - și pregătesc campania pentru opinia publică mondială [...] Acum, ce atitudine trebuie să avem față de Axă, v-am spus: merge 100%, până la moarte cu Axa. Și nici o atitudine dubioasă, care poate să ne slăbească poziția! ...” (ibidem, p. 70-71).

- În această zi, după cum se consemna într-o notă secretă a Direcției Generale a Poliției din 24 septembrie 1940, Lordul Halifax, titularul *Foreign Office*-ului, ar fi solicitat Legației Marii Britanii la București să trimită la Londra, cu prima valiză diplomatică, „scurte biografii ale membrilor noului guvern” (ANIC, fond DGP, dosar 124/1940, f. 154).

- Cel dintâi mesaj adresat de liderul PNL, Constantin [Dinu] I. C. Brătianu, Conducătorului Statului (ANIC, fond PCM - CM, dosar 62/1940, f. 1-3; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 115), cuprinzând acest îndemn: „[...] Nu este bine ca sub conducerea Dv. să se continue un regim de opresiune, care nu mai are nici o rațiune de a fi într-o țară mutilată și nenorocită, care trebuie să se reconstituie cu concursul tuturor celor care, prin trecutul lor, sunt ce mai buni cetățeni ai ei”. Rezoluția șefului guvernului consemnată pe documentul primit: „24.IX.[1940] - *Se va răspunde D-lui Brătianu după indicațiile mele. General Antonescu*”.

- La 21 și 24 septembrie 1940 a debutat o intensă activitate epistolară, desfășurată pe parcursul tuturor celor patru ani ai Regimului Antonescu, între liderii istorici ai P.N.L. și P.N.Ț., Constantin [Dinu] I. C. Brătianu și, respectiv, Iuliu Maniu, și Conducătorul Statului. Cele mai complete ediții reunind paginile remarcabile ale acestei corespondențe pot fi consultate în seria *Antonescu, Mareșalul României*, II-III, *passim*; Mareșal Ion Antonescu, *Epistolarul infernului*, ediție Mihai Pelin, București, Editura Viitorul Românesc, 1993; C. I. C. Brătianu, Carol II, Ion Antonescu, *Amintiri. Documente. Corespondență*, ediție Ion Ardeleanu, București, Editura Forum - SRL, 1992; Ion Calafeteanu, ed., *Iuliu Maniu - Ion Antonescu. Opinii și confruntări politice. 1940-1944*, București, p. 78-80; Gh. Buzatu, *Istorie interzisă, passim*).

^{xviii} **23 septembrie 1940**

- Potrivit dispoziției lui I. Antonescu, Cabinetul Militar solicită (prin adresa nr. 6 207) Ministerului Apărării Naționale, Subsecretariatului de Stat pentru Armată (condus de generalul Constantin Pantazi), prezentarea a 3 tabele nominale cuprinzând: lista tuturor miniștrilor și subsecretarilor de stat ai Apărării din ultimii zece ani; lista militarilor foști directori sau președinți de Consilii de Administrație ai regiilor autonome sau serviciilor publice de pe lângă Departament; lista foștilor șefi ai Marelui Stat Major din deceniul precedent (ANIC, fond PCM - CM, dosar 69/1940, f. 129).

^{xix} **24 septembrie 1940**

- Cel dintâi mesaj adresat de liderul PNT, Iuliu Maniu, generalului I. Antonescu privind inițiativa convocării unei adunări de protest pentru 29 septembrie pentru înfierarea atrocităților ungurești din Transilvania ocupată în urma dictatului de la Viena (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 119).

^{xx} **25 septembrie 1940**

- Presa difuzează un răspuns al Generalului Antonescu la scrisoarea din ajun a liderului istoric al PNT, Iuliu Maniu, și din care reținem: „... Eu mi-am luat, în fața lui Dumnezeu, a Țării și a tânărului Rege, în fața Istoriei și a conștiinței mele, cea mai grea răspundere, după ce, ani de-a rândul, o știți prea bine, am denunțat tuturor și chiar Dv. toată primejdia, toate greșelile și drama care ne aștepta și care a venit. În ceasul acesta grav, când trebuie să port răspunderea faptelor altora, ca să salvez Țara, aștept de la Dv. și de la toți cel puțin atâta: înțelegerea și liniștea ca să pot lucra” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 12; idem, dosar 325/1940-1943, f. 10-11; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 115-117; Mareșal Ion Antonescu, *Un ABC al anticomunismului românesc*, I, p. 165-166).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 91.

^{xxi} **26 septembrie 1940**

- Ședința Consiliului de Cabinet, prezidată de Antonescu, cu următoarea participare: N. Dragomir, Gh. N. Leon, N. Mareș, George Crețeanu, Corneliu Georgescu, Pompiliu Nicolau, C. Papanace, Victor Dimitriuc și M. Antonescu (*Stenogramele ședințelor*, I, p. 76-94).

- S-a prezentat materialul solicitat, cu trei zile mai devreme, prin ordinul nr. 6 207 (vezi supra) (ANIC, fond PCM - CM, dosar 69/1940, f. 130-136).

- Din *Declarația* lui I. Antonescu făcută ziarului italian „La Stampa”: „Acest popor a săvârșit mari greșeli și a fost pedepsit aspru; totuși, nu-și merită soarta de azi. Masele nu sunt vinovate, vinovați sunt vechii diriguitori, regimul răsturnat” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 13).

^{xxii} **28 septembrie 1940**

- Generalul Antonescu solicită serviciilor secrete de la București informații „complete” despre forțele armate ale inamicului - URSS (ANIC, fond PCM - CM, dosar 117/1942, f. 211).

- Prin noul punct de frontieră România - URSS, sunt primiți 32 de ofițeri și subofițeri români dintre cei rămași în Basarabia la retragerea din iunie-iulie precedent. Din declarațiile lor date în fața Biroului Statistic Militar din Iași (condus de lt.- col. Ion Palade) se desprind toate grozăviile prin care au trecut, cu începere din 28 iunie 1940 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 121/1940, *passim*). Din declarația maiorului Anibal Focșan: „... Populația civilă din satele moldovenești a avut o comportare foarte bună. Am văzut oameni plângând la trecerea noastră, afară de evrei și minoritari; chiar minoritarii, o parte, regretau plecarea noastră. În timpul arestării, trupele sovietice au avut o atitudine destul de brutală” (*ibidem*, f. 39). Locotenent în rezervă Luminosu C. Nicolae, la rândul său, a precizat: „... Prin toate comunele populația civilă moldovenească ieșea cu apă la trupă și le părea rău de plecarea noastră din Basarabia; în schimb, populația minoritară și, în special, evreimea din Volentiru manifestau și așteptau cu bucurie primirea Armatei Roșii. În Volentiru flutura drapelul roșu chiar pe turla bisericii. Tot în acea comună toate cărțile românești și alte documente au fost arse în semn de manifestație de către populația evreiască ...” (*ibidem*, f. 142). Vezi detalii despre cedarea Basarabiei și Bucovinei de Nord, comportamentul populației locale (români și minoritari) - idem, fond DGP, dosar 199/1940, *passim*.

^{xxiii} **30 septembrie 1940**

- La solicitarea Generalului I. Antonescu, se prezintă materialul intitulat *Lipsa de continuitate la conducerea Armatei în ultima decadă* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 69/1940, f. 123-127).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 96-100 (Anexă la KTB: **Misiunea Militară în România. 6-30 septembrie 1940**, expunere pe zile).

^{xxiv} **1 octombrie 1940**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 104-105.

^{xxv} **3 octombrie 1940**

- Prof. N. Vasilescu Karpen se adresează Generalului Antonescu în problema disputei ce are cu M. Manoilescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 323/1940, f. 110-113).

^{xxvi} **5 octombrie 1940**

- Extras din articolul *Conducătorul*, apărut în cotidianul berlinez „Das Reich”: „Așa după cum destinul Germaniei este încredințat Führerului, al Italiei Ducei, al Spaniei unui Caudillo, tot așa destinele Țării Românești sunt azi încredințate **Conducătorului**, termen adoptat de toate limbile. Cu această denumire oficială pentru îndoita funcțiune a Generalului Antonescu, de Conducător al Statului Legionar și al Guvernului, România pășește de drept în rândul statelor autoritare ale Europei. Cu o asemenea concepție nouă ideologică și de politică internă, alegerea liniei politicii externe nu mai este o problemă grea pentru România. În mod logic, această politică se plasează pe linia *Axei* ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 17).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 111-112.

^{xxvii} **6 octombrie 1940**

- Din *Cuvântarea* lui Antonescu, la București, la „Serbarea Biruinței Legionare”: „... Țelul nostru este izbânda. Izbânda prin respectul față de om, de dreptate și de lege; prin cinstirea proprietății și a hărniciei; prin mândria obștei românești; prin înălțarea Neamul și prin unirea sfântă a tuturor fiilor vrednici” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 17).

^{xxviii} **9 octombrie 1940**

- Nota 51 142 a SSI-ului ce înștiința pe Generalul Antonescu despre inițiativa „independenților” rămași la Londra (V. V. Tilea, Richard Franasovici, Radu Irimescu ș.a.) de a constitui un „guvern român” în exil (ANIC, fond PCM - CM, dosar 5/1940, f. 3).

^{xxix} **12 octombrie 1940**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 121.

^{xxx} **14 octombrie 1940**

- Din *cuvântarea* lui I. Antonescu la banchetul dat la Cercul Militar din București în onoarea Misiunii Militare Germane: „... Sunteți aci, la chemarea Guvernului Român, expresie hotărâtă a unei colaborări realiste și vrednice” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 22; idem, dosar 325/1940-1943, f. 21).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 122.

^{xxxi} **16 octombrie 1940**

- Într-o scrisoare adresată lui I. Antonescu, Horia Sima îi impută că propunerile sale pe linie guvernamentală sunt privite „cu oarecare neîncredere” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 158/1940, f. 1-2; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 121).

^{xxxii} **21 octombrie 1940**

- I. Antonescu răspunde la mesajul lui Horia Sima din 16 octombrie 1940: „... Vă rog să alegeți: Sau vă luați singur răspunderea în fața Țării și a Istoriei, și conduceți Țara după conștiința și priceperea Dv.; sau îmi dați toată libertatea și toată autoritatea în conducerea Țării, alegerea oamenilor și reprimarea tuturor greșelilor și tuturor dezordinelor. Eu îmi iau răspunderea să ridic un regim dacă sunt ascultat; nu pot însă consimți să fiu prizonierul lui și să mă prăbușesc cu el, dacă nu mă urmează ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 158/1940, f. 3-10; idem, dosar 65/1941, f. 60-65; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 122-125).

^{xxxiii} **24 octombrie 1940**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 125.

^{xxxiv} **25 octombrie 1940**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 127.

^{xxxv} **26 octombrie 1940**

- SSI-ul, Frontul de Est, deși în curs de reorganizare, prezintă Cabinetului Militar al lui Antonescu materialul intitulat **Dispozitivul probabil al Forțelor Sovietice la 26 - X - 1940** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 127/1940).

^{xxxvi} **28 octombrie 1940**

- Într-un nou mesaj destinat lui I. Antonescu, Horia Sima insistă pentru a obține „libertate” în aplicarea „programului legionar” într-ale guvernării, considerând că „orice împiedicare a revoluției legionare este fatală Țării” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 158/1940, f. 14; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 125-127).

^{xxxvii} **29 octombrie 1940**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 136.

^{xxxviii} **30 octombrie 1940**

- SSI-ul alarmează autoritățile că forțele militare navale sovietice (vedete și monitoare cu trupe) desfășoară acțiuni și capturi la Chilia Nouă, Periprava, Ismail, Cartal, vizând să ocupe unele ostroave pe Dunăre (ANIC, fond PCM - CM, dosar 1/1940, *passim*).

^{xxxix} **31 octombrie 1940**

- I. Antonescu i-a replicat lui Horia Sima la ultimul mesaj, precizând că nu era timp de polemică, dat fiind că „dezastrul este inevitabil”, iar situația era clară - Generalul era șeful Regimului Legionar și Șeful Guvernului, între Partid și Guvern impunându-se o „separațiune” categorică (ANIC, fond PCM - CM, dosar 158/1940, f. 20-24; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 127-129).

^{xl} **1 noiembrie 1940**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 146.

^{xli} **3 noiembrie 1940**

- Un nou apel al lui I. Antonescu la „colaborarea” cu legionarii, în cuvântarea la Radio București consacrată lui C. Z. Codreanu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 25-27; idem, dosar 325/1940-1943, f. 24-25).

^{xlii} **4 noiembrie 1940**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 152.

^{xliii} **5 noiembrie 1940**

- La nivelul Cabinetului Militar se pregătește, în colaborare cu Ministerul Regal al Afacerilor Străine din București, materialul documentar în vederea vizitei Generalului Antonescu la Roma (ANIC, fond PCM - CM, dosar 61/1940, f. 8-18).

^{xliv} **8 noiembrie 1940**

- Din *Cuvântarea* lui I. Antonescu la Iași, adresându-se Regelui Mihai I: „V-a dat Domnul, Sire, o Domnie grea. Răsăritul Domniei a început, Sire, într-un apus întunecat al Țării. Cu sprijinul Domnului, vă doresc fierbinte ca apusul cărmuirii Voastre să fie un răsărit de glorie și lumină pentru Neam” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 30; idem, dosar 325/1940-1943). Nimic nu s-a împlinit !

^{xlv} **9 noiembrie 1940**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 165.

^{xlvi} **10 noiembrie 1940**

- Din cuvântarea lui I. Antonescu la redeschiderea Universității din Cluj la Sibiu: „... În această reîntrupare a Țării, universitățile și universitarii au soartă de ziditori. Universitățile sunt pentru națiunile moderne ceea ce vatra antică și focul sacru au însemnat pentru păgâna lume din răsăritul civilizației. Universitățile trebuie să fie făclia care despică drumul viitorului național, să fie amvonul din care pornesc credințele mari. Universitățile trebuie să fie pentru noi zidurile nevăzute ale veșniciei românești; iar, pentru cei din afară, cetățile adevărului, ale drepturilor și mândriei naționale. Toate popoarele, din toate vremurile, s-au înălțat, au devenit mari când au știut să-și întemeieze școli mari” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 34).

^{xlvii} **11 noiembrie 1940**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 168.

^{xlviii} **12 noiembrie 1940**

- Cuvânt rostit la Gara Băneasa, la plecarea la Roma pentru convorbiri cu Ducele Benito Mussolini: „Generalul Antonescu și de data aceasta, ca și întotdeauna, până la moarte, va lupta pentru drepturile Neamului Românesc” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 38).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 170.

^{xlix} **19 noiembrie 1940**

- În vederea întrevederilor programate Antonescu - Hitler, titularul Externelor de la București, M. Sturdza, înaintează referatul intitulat *Ardealul. Situația în ajunul plecării la Berlin - 19 noiembrie 1940* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 61/1940, f. 39-44).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 178-181.

^l **20 noiembrie 1940**

- La nivelul Cabinetului Militar se pregătesc, în colaborare cu Ministerul Regal al Afacerilor Străine din București, materialele documentare în vederea vizitei Generalului Antonescu la Berlin, micro-sintezele: **Transilvania** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 61/1940, f. 21-23), **Basarabia** (*ibidem*, f. 24-25) și **Bucovina** (*ibidem*, f. 26-28), toate semnate de Prof. Emil Lăzărescu, ori adunate, prin grija Prof. P. P. Panaitescu, documentele ilustrative privind evoluția românilor în decursul ultimelor veacuri (*ibidem*, f. 52-67).

^{li} **21 noiembrie 1940**

- Cotidianul oficial „Völkischer Beobachter” salută vizita Generalului I. Antonescu la Berlin și prevestește că România „va merge” cu *Axa* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 22).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 184.

^{lii} **25 noiembrie 1940**

- Cuvântul rostit de Generalul I. Antonescu în Gara București, la revenirea în țară după întrevederile cu A. Hitler: „*Când am plecat v-am asigurat că mă voi întoarce cu încrederea poporului german. Pot să vă asigur astăzi că mă întorc cu încrederea Führerului și a poporului german. România va merge la biruință. România va avea drepturile ei. Trăiască România!*” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 39; idem, dosar 325/1940-1943, f. 38).

- Rezoluția Generalului Antonescu pe marginea unui raport ce găzduia zvonuri că ar fi... francmason: „*Prostie. Când cineva ocupă un înalt loc, trebuie să se aștepte la înfamii. Într-o țară unde atâția ticăloși trăiesc din ticăloșie...*” (Mareșalul Ion Antonescu, *Secretele guvernării. Rezoluții ale Conducătorului Statului. Septembrie 1940 - august 1944*, editori Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, București, Editura Românul”, 1992, p. 27).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 187.

^{liii} **28 noiembrie 1941**

- Vezi cuvântarea Generalului Antonescu la întâlnirea cu comandanții MU de la Președinția Consiliului de Miniștri (ANIC, fond PCM - CM, dosar 18/1940, f. 27-55). Textul integral în anexa volumului (nr. 6).

^{liv} **29 noiembrie 1940**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 193.

^{lv} **30 noiembrie 1940**

- Mesaj comun adresat de Iuliu Maniu și C. I. C. Brătianu Generalului I. Antonescu (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 130-132).

- Un alt mesaj comun relativ la aderarea României la Pactul Tripartit (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 132-133).

- Mesaj din această lună, semnat de Iuliu Maniu, Ion Mihalache și istoricul Gh. Brătianu, adresat Generalului I. Antonescu în problema desființării Asociației „Pro Transilvania” (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 129-130).

^{lvi} **1 decembrie 1940**

- Din cuvântarea rostită la Alba Iulia, la aniversarea Unirii Ardealului: „1 Decembrie nu este anul acesta ziua bucuriei naționale. 1 Decembrie este ziua durerii Neamului [...] 1 Decembrie este anul acesta ziua judecății trecutului, este ziua muștrării și a pocăințelor, dar este, fraților, și ziua care ne deschide calea drepturilor viitorului. Să pășim pe această cale cu încrederea în biruință [...] Să nu uităm că istoria nu va uita pe vinovați; și vinovații suntem cu toții: unii, pentru că au tăcut; alții, pentru că au greșit; cu toții, pentru că am suportat. 20 de ani ne-am frânt puterea, ne-am slăbit cugetul și ne-am sleit mințile în lupte fratricide pentru ideologii, în dezbinări stupide, în bârfeli

odioase, în vrajbe dureroase și în apucături neomenoase. Greșelile au venit la scadență. Teribilă scadență ! A fost pedepsită o națiune, care va fi eternă, pentru păcatele unei generații, care este trecătoare. Dar să nu ne robim durerii. Durerea și înfrângerea închid în mormântul Istoriei neamurile sortite pieirii, dar redeșteaptă și înalță adevăratele popoare. Și Neamul Românesc nu piere ! ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 40; idem, dosar 325/1940-1943, f. 39 și urm.).

lvii 2 decembrie 1940

- Generalului Antonescu i se prezintă o excelentă sinteză - rod al investigațiilor serviciilor secrete militare și civile ale Bucureștilor - intitulată *Kominternul. Metoda sa de lucru și colaborarea cu Armata Roșie*, datat **decembrie** 1940 și totalizând 31 pag. dactilografiate + o planșă reflectând structura odiosului organism manevrat de Kremlin în scopul fomentării revoluției bolșevice la nivel mondial (cf. detalii în Gh. Buzatu, *România sub Imperiul Haosului*, p. 654 și urm.).

lviii 4 decembrie 1940

- Memoriul liderului istoric al PNT, Iuliu Maniu, trimis lui I. Antonescu, căruia-i solicită „respectarea ordinii legale, a vieții constituționale și a libertăților cetățenești” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 27/1940, f. 16; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 145-147).

lix 5 decembrie 1940

- Mesaj al lui Dinu Brătianu adresat lui I. Antonescu despre abuzurile legionarilor (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 135-137).

lx 7 decembrie 1940

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 216.

lxi 10 decembrie 1940

- Din *Cuvântarea* rostită în București la Mormântul Eroului Necunoscut: „... Aceasta a fost lupta de veacuri a Neamului Românesc. Pentru Neam, dar și pentru Lege. Legea într-un înțeles mare, neîntrecut. Legea - culme supremă a dreptății, Legea - către care se înalță cugetele într-o involburare care depășește chiar frământarea instinctului național” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 48).

- Manifestul *Români !*, lansat de PNT, de condamnare a crimelor legionare din noiembrie 1940, pe care Generalul Antonescu ar fi șovăit să le condamne, iar, ca atare, i se cere, „să tragă consecințele. Să plece !” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 27/1940, f. 17).

- Generalul I. Antonescu explică lui C. I. C. Brătianu motivele pentru care n-a fost primit în audiență (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 138).

lxii 11 decembrie 1940

- Generalul Alexandru Filitti, ca delegat al foștilor prefecți militari ai lui Carol II, se adresează lui I. Antonescu pentru a reveni asupra ordinului dat ca ofițerii, foști prefecți, să-și dea demisia din armată pe motivul că ar fi executat dispozițiile criminale ale fostului suveran (ANIC, fond PCM - CM, dosar 349/1940, f. 16). Rezoluția Conducătorului Statului pe acest document: „12.XII.[1942] - Nu revin. Am cumpănit înainte de a decide. Un ofițer nu poate executa un ordin care dezonoarează epoletul său și pe acela al întregii instituții. Un ofițer nu se poate face **asasin** (subliniat în original) « din ordin ». Dacă are caracter, el refuză să se mânjească astfel. Dacă toți ar fi avut această educație și mentalitate, nu am fi ajuns la prăbușirea Țării. Din lipsă de caractere am prăbușit totul în această Țară. Există o lege care face răspunzător pe subaltern - chiar și pe ofițer - dacă nu atrage atenția superiorului - fie chiar Ministru, - când comite o ilegalitate și ia parte la o astfel de acțiune. Și D-ta, Domnule General « à la suite », vii să-mi faci teoria executării ordinului.

*Generalul Antonescu nu ar fi executat un astfel de ordin, fiindcă împiedica legea, și, dacă nu l-ar fi împiedicat legea, îl împiedica conștiința. Crima nu se poate ascunde sub teoria enunțării de slugă a ordinului și sub splendoarea epoletului, ea murdărește acest epolet. Cu această mentalitate ați dat toți, sub o formă sau alta, concurs tâlharului și trădătorului, - și Țara s-a prăbușit - [General] Antonescu” (ibidem, f. 16 verso; vezi și Mareșalul Ion Antonescu, *Secretele guvernării*, p. 32). Rezoluția s-a transmis generalului Al. Filitti (ibidem, f. 17).*

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 224.

^{lxiii} **12 decembrie 1941**

- Rezoluția Generalului Antonescu pe memoriul unui profesor universitar amenințat cu epurarea: „*Atrag atențiunea să nu se facă greșeli regretabile. Să se țină seamă că știința se deservește, iar nu se servește când se pune patimă. Poporul românesc nu prea are mulți oameni de știință. Și a fost o crimă [ca altele] care s-a[u] comis de atâtea ori în trecut, tratându-se știința și figurile ei reprezentative prin prisma oarbă și stupidă a prietenilor politici. Rog ca sub mine să nu se cadă în această eroare, fiindcă voi plăti eu, sau acei care nu mă ascultă” (Antonescu, *Mareșalul României*, III, p. 424).*

^{lxiv} **13 decembrie 1940**

- Memoriu al lui Iuliu Maniu către I. Antonescu, pe marginea căruia șeful Statului a consemnat: „*În războiul trecut ați mers orbește după strălucirea infirmă a unui guvern. În războiul actual v-ați lăsat duși orbește de energia unui geniu [Iuliu Maniu !] care, om fiind, nu putea să vadă clar în toate problemele. Nici sub raportul politic, nici sub cel militar, nu ați vrut să ascultați pe nimeni, îmbătați de patimi și marile succese pe care le-ați avut într-un moment de surprindere generală, ați crezut că puteți face și desface totul la gestul unui singur om. Ați dat cu piciorul și ați dărâmat echilibrul politic stabilit într-un stat în 150 de ani de lupte și astăzi, încetul cu încetul, vă prăbușiți catastrofal sub aceste dărâmături” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 49/1940, f. 30-31; idem, dosar 50/1940, semnătură olografă a liderului PNȚ; Antonescu, *Mareșalul României*, II, p. 148-152).*

^{lxv} **14 decembrie 1940**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 230.

^{lxvi} **16 decembrie 1940**

- Potrivit unor date centralizate de MAI, după 6 septembrie 1940 au fost arestați 141 comuniști, dintre care: 120 evrei, 16 români și 5 alte origini etnice. Pe un buletin al DGP-ului, Antonescu a pus această rezoluție: „*La infractorii comuniști de altă origine etnică sancțiunea se dublează” (Antonescu, Mareșalul României, III, p. 425).*

^{lxvii} **17 decembrie 1940**

- Referindu-se la ecurile vizitei lui I. Antonescu la Berlin în luna precedentă, Raoul Bossy transmite la MAE din București opinia lui A. Hitler: „[...] Cancelarul apreciază curajul Generalului de a-i fi vorbit verde. Are multă încredere în cuvântul deschis și sobru al unui soldat” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 46/1940, f. 5).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 233 (Atacul împotriva URSS, denumirea-cod **Operațiunea cod „Fritz”**, capătă o altă denumire: **Operațiunea „Barbarossa”**).

^{lxviii} **18 decembrie 1940**

- Scrisoarea lui C. I. C. Brătianu destinată lui I. Antonescu: „*În situația de astăzi înțeleg să se concilieze interesele României cu cele ale Germaniei, dar nu să le sacrificăm. În acest scop*

nu putem să rămânem la discreția unui singur om ca să le apere pe ale noastre” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 62/1940, f. 9-10; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 152-154).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 235-238.

^{lxxix} **21 decembrie 1940**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 243.

^{lxxx} **23 decembrie 1940**

- Alocuțiune la serbarea Pomului de Crăciun de la Președinția Consiliului de Miniștri: „Avem datoria să reconstruim ceea ce am pierdut. Aceasta n-o putem face decât prin jertfă, prin jertfă din partea Dv., prin jertfă din partea mea, prin jertfa tuturor. Deci, jertfă vă cer pentru reclădirea Țării” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 52; idem, dosar 325/1940-1943, f. 51).

^{lxxxi} **24 decembrie 1940**

- Fragmente din scrisoarea Generalului Iosif Teodorescu adresată Generalului I. Antonescu: „[...] Faci parte din promoția [a] 19-a Turda [Școala Militară de Infanterie și Cavalerie Craiova]. Cred că ai încă viu în spirit jurământul promoției noastre, de a răzbuna uciderea marelui Domn. Acest jurământ este tot atât de valabil astăzi, ca în 1902. Dumnezeu să-ți ajute să conduci armatele române peste Tisa, pe drumul de glorie străbătut acum 21 de ani, tot sub impulsivitatea puternică a sufletului tău. Ardealul și Nistrul te cheamă !” General Iosif Teodorescu, R. Vâlcea, 24 decembrie 1940 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 208/1940, f. 426-427).

^{lxxxii} **25-27 decembrie 1940**

- Cu prilejul Crăciunului 1940, al Anului Nou 1941 și al zilei onomastice din 7 ianuarie 1941, Generalul Antonescu a primit nenumărate mesaje (telegrame, scrisori etc.), reunite în mai multe volume; vezi **ANIC, fond PCM - CM, dosar 206/1940** - Regele Mihai I și Regina Mamă Elena, Prof. Traian Brăileanu, Elena C. Zelea Codreanu, Al. Tzigara Samurcaș, generalii N. Macici, C. St. Amza, Radu Rosetti, Eugen Zwiedeneck, Gh. Rozin, I. Topor, Prof. C. Rădulescu-Motru, Radu Portocală, Romulus Seișanu, Virgil Potârcă, I. Gigurtu, col. N. Dragomir, Ștefan Tătărescu; idem, **dosar 207/1940** - N. Malaxa, col. Octav Ullea, profesorii C. C. Giurescu, D. D. Caracostea, Gh. Alexianu și Octav Onicescu, Traian Herseni, familia arhitect Iotzu, Georgescu-Delafraș, generalii Corneliu Dragalina, N. Bădescu, I. Popovici, Berindei, Eliad, Al. Bădulescu, Alex. Manolescu, Ion Georgescu, Aurel Nicolescu, Gheorghieș, C. Iacob, Manolescu, Olteanu, Referendaru, C. Papanace, N. Petrașcu, preot C. Mătasă, C. Argetoianu, arhitect Duiliu Marcu, I. Th. Florescu, A. Gociman, arhitect H. Clejan, Ionel Perlea, I. Gigurtu, Al. Ottulescu, ministrul G. Crețeanu, G. T. Kirileanu, poetul Ion Mînușescu; idem, **dosar 208/1940**, printre expeditori aflându-se: Mohamed Amin Fouad, ministrul Egiptului, Vojtech Tuka, președintele Consiliului de Miniștri și ministrul de Externe al Slovaciei, N. Mareș, Alex. Ottulescu, V. Iașinschi, familia Cancicov, Radu Gyr, Mitropolitul Olteniei Nifon, Franklin Mott Gunther, ministrul SUA la București, Grigore Gafencu, Dinu Hiott, V. Vojen, Victor Cădere, Raoul Bossy, Eugen Filotti, V. Grigorcea, Patriarhul Nicodim, Mitropolitul Basarabiei Gurie, Rudolf Hess, Prințul Konoe, premierul Japoniei, generalii Petre Dumitrescu, Gh. Rozin, Iosif Iacobici, Gh. Avramescu, C. Pantazi, Hugo Schwab, Ramiro Enescu, Gh. Stavrescu, C. Dragalina, C. Z. Vasiliu, M. Racoviță, Dumitru Popescu, Al. Ioanițiu, N. Macici, M. Manafu, V. Atanasiu, Gh. Băgulescu, Olimpiu Stavrat, N. Ciupercă, C. Dona, Gh. Leventi, I. Topor, Ilie Șteflea, David Popescu, I. Teodorescu și P. Vasilescu, comandorul Gh. Jienescu, col. adjutant Râmnicianu, Mareșalul Curtții Regale, profesorii D. Leonida, Enric Otteteleşanu, Eugen Chirnoagă, Al. Rosetti și dr. P. Tomescu.

^{lxxiii} **28 decembrie 1940**

- Scrisoarea lui Iuliu Maniu către I. Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 49/1940, f. 1-17).

^{lxxiv} **31 decembrie 1940**

- Telegrama ministrului român la Moscova, Grigore Gafencu, destinată Mareșalului Antonescu: *La începutul unui an de muncă grea, vă doresc, Domnule General, izbândă deplină în împlinirea năzuințelor neamului nostru și vă asigur de întregul meu devotament. Colaboratorii mei și delegațiile române în misiune la Moscova se asociază respectuos și din toată inima la această urare - Gafencu* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 208/1940, f. 31).

- **Telegrama arhitectului H. Clejan:**

Domnului
General I. Antonescu
Predeal

București 0130555 35 31/12 11,30

Ani mulți cu sănătate, succesul deplin al efortului supraomenesc ce depuneți pentru realizarea izbândei ce se identifică cu scopul vieții Domniei Voastre, Vă urează din adâncul sufletului.

Arhitect Clejan

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 207/1940, f. 190).

- **Telegrama preotului și arheologului Constantin Mătasă:**

Domnului
General I. Antonescu
Conducătorul Statului,
Președintele Consiliului de Miniștri
București (Predeal)

Piatra Neamț 2133 51 31/12 20, 00

Mișcați de adâncă înțelepciune a cuvântului Domniei Voastre de Anul Nou, vă dorim viață îndelungată să stați la cârma țării.

Ca o cheazășie temeinică a bunei orânduiei și a înfrățirii între toți fiii neamului nostru.

Preot C. Mătasă,
cu familia

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 207/1940, f. 491).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 244.

^{lxxv} **1 ianuarie 1941**

- Din cuvântul Generalului Antonescu la Sinaia, la serbarea Anului Nou: „Un an de grele încercări și de crunte loviri pentru Neamul Românesc, pentru conducătorii lui și pentru Dinastie a trecut. Istoria va judeca aspru și fără părtinire pe marii și micii vinovați [...] Intrăm în Noul An cu un legământ și cu o credință ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 53).

- *Proclamația* nr. 20 a Generalului Antonescu, incluzând Cuvântul său către Țară: „... Anul care sfârșește a fost an de prăbușire și de ispășire. Anul care începe este un an de răscruce și de reînviere” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 321/1940-1941, f. 45). *Proclamația* nr. 21, din aceeași zi, era adresată legionarilor, chemați să nu „umilească” sacrificiul lui C. Z. Codreanu și al colaboratorilor săi (*ibidem*, f. 37-40).

- Liderul PNȚ Iuliu Maniu lansează manifestul *Pentru Anul Nou ...*, din care reținem: „Urez neamului românesc ca zguduitoarea tragedie din anul care trece să cutremure conștiința fiecărui român, pentru a [se] ridica la înălțimi vrednice de marile tradiții ale ginteii noastre latine. Urez poporului românesc să-i fie sufletul stăpânit, iar anul care vine [să-i fie] de un adevărat fanatism, **capabil să reînfrăptuiască cel mai mare bun pământesc: Unitatea națională ...** (subl. în original)” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 27/1940, f. 23).

- În „Cuvântul”, ziar al Mișcării Legionare, director - reputatul istoric P. P. Panaitescu (București, an. XVIII, nr. 83), vede lumina tiparului articolul *Generalul Ion Antonescu*, descris drept „ostașul neînfricat care în zilele de grea cumpănă a luat conducerea destinelor noastre românești”.

- **Telegramă primită de la Prof. A. C. Cuza din Iași:**

Excelenței Sale
General I. Antonescu
Conducătorul Statului
Predeal

Iași - 6029 34

Părtaș gândului Excelenței Voastre de refacere a României prin muncă și dragoste între frați, vă urez un An Nou fericit cu deplină izbândă.

A. C. Cuza

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 208/1940, f. 9).

- **Telegramă expediată de istoricul C. C. Giurescu:**

General
I. Antonescu
Conducătorul Statului
Predeal

București 200099 24 1/1 13,00

Cele mai bune urări de sănătate. Noul An să însemne începutul refacerii hotarelor prin Dv.
Constantin Giurescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 207/1940, f. 181).

- **Telegramă expediată de Constantin Argetoianu:**

General
I. Antonescu
Conducătorul Statului
Predeal

București 27645 1/1 14,00

Dați-mi voie să vă urez și să ne urăm pentru anul care vine realizarea nădejzilor pe care le punem cu toții în energia, în puterile și în dreptatea Dv. Să vă dea Dumnezeu și noroc.

A. Argetoianu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 207/1940, f. 184).

- Telegramă expediată de N. Petrașcu: „La Mulți Ani! - pentru biruința neamului românesc” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 207/1940, f. 457).

^{lxxvi} **3 ianuarie 1941**

- Telegramă trimisă Generalului Antonescu de Serano Suner, ministrul de externe al Spaniei: „În numele lui Caudillo, mulțumiri pentru urările transmise și urări pentru prosperitatea națiunii române și pentru Dv. personal” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 207/1940, f. 580).

^{lxxvii} **4 ianuarie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 246.

^{lxxviii} **5 ianuarie 1941**

- Mesaj al lui Ion Antonescu către Adolf Hitler (ANIC, fond PCM - CM, dosar 324/1941, f. 59).

- Raportul MAI nr. 102/5.I.1941 privind presupuse pregătiri ale legionarilor pentru un nou masacu la închisoarea din Caransebeș, după „modelul” Jilava. *Rezoluția* Generalului Antonescu: „5.I.1941 - Când s-a întâmplat ceea ce s-a întâmplat în luna noiembrie [1940] și când în Țară continuau acte odioase de violări de domiciliu, de amenințări anonime, de șoapte stupide și când poliția nu a prins până acum niciun vinovat și forța executivă nu a dat pe mâna justiției pe nici un vinovat, este normal să fi urmat psihoza panicii și a fricii. Până ce autoritatea Statului nu va redeveni autoritate, adică până când opinia publică nu va constata că vinovații de atâtea nemernicii sunt pedepsiți conform legilor, până atunci muncesc, și Ministerul de Interne, și eu nu voi avea liniște. Deci, să se intre în normal. Este datoria forței executive a Statului să reintroducă viața normală prin urmărirea și pedepsirea vinovaților pe care toți îi știm, îi căutăm, dar sosim ca și faimoșii carabinieri prea târziu. Opinia publică crede, din această cauză, și cu drept cuvânt, că este complicitate. Or, eu mă fac complice cu toate actele mari, patriotice, dinamice ale Legiunii, dar nu pot patrona tâlhăriile și nemerniciile unora din acei care poartă cămașa verde numai pentru a o compromite și pentru a mă compromite - General Antonescu” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 52/1940, f. 40).

- Scrisoarea Prof. C. Rădulescu-Motru, Președintele Academiei Române, destinată lui I. Antonescu:

ACADEMIA ROMÂNĂ
Nr.

București
Calea Victoriei, 125
5 ianuarie 1941

Domnule General,

Cu ocazia zilei Dv. onomastice, în numele Academiei Române și al meu, vă aduc cele mai călduroase urări de sănătate și voia bună la muncă, pentru a putea învinge nenumăratele greutăți, care vă stau în cale.

Pacea onorabilă și edificatoare a viitorului, pe care poporul român o așteaptă de la Dv. ca o încoronare a vieții de general și conducător al Statului, este cea mai împovărătoare sarcină, ce s-a pus vreodată pe umerii unui bărbat de Stat român, - dar Dumnezeu v-a ales pentru ea ! Dumnezeu va îngriji să ieșiți biruitor. Să trăiți !

Prof. C. Rădulescu-Motru

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 206/1940, f. 176).

^{lxxix} **7 ianuarie 1941**

- Răspunsul Generalului la felicitările lui O. Vlădescu și Ilie Șteflea: „... Neamul acesta trebuie întâi ridicat, întărit, îndreptat și, după ce va deveni destul de puternic, după aceea el va trebui să lupte pentru ca să reîntrească ceea ce s-a pierdut prin greșelile unei generații [...] Eu doresc un

moment mai devreme să realizez ceea ce Dv. doriți. N-avem nici un minut de pierdut în această privință și orice ezitare, orice greșeală îndepărtează clipa de reîntregire a neamului nostru. Eu n-am zile multe să aștept nici neamul nostru nu poate să aștepte ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 56-57).

- Din răspunsul Generalului la urările lui Horia Sima: „... Deci, unire în suflete și în acțiune. Numai procedând astfel vom putea să salvăm acest nenorocit și atât de greu încercat neam. Contez pe această unire sufletească pornită de la Dv. către mine, după cum vă rog să contați și Dv. pe dragostea mea care pornește de la inima mea către Dv. Anul în care ne-am angajat este un an de grele încercări pentru neamul românesc. Am pierdut fără luptă granițele și va trebui prin luptă să le refacem. Deci, trebuie să ne pregătim pentru luptă. Ca să vă puteți pregăti pentru luptă, trebuie, de jos până sus și de sus până jos, toată lumea să fie conștientă de această încercare pe care ne-o rezervă Istoria și Providența. Nu vom putea triumfa în lupta pe care o vom începe, curând, poate mai curând decât ne așteptăm noi, decât dacă în această țară va fi o liniște desăvârșită și o coeziune perfectă a tuturor forțelor neamului. Domnule Horia Sima, îți mulțumesc din tot sufletul și, ca om asupra căruia apasă o sarcină atât de grea, te asigur că nu voi putea duce această sarcină la bun sfârșit decât prin d-ta și prin Legiune. Și Legiunea trebuie să asculte de această necesitate. Orice dezacord între Legiune și General este o nenorocire, este un prăpăd pentru însuși neamul nostru. Acest prăpăd trebuie să-l evităm. Și această ascultare a Legiunii o cer de la toți și contez pe sprijinul d-tale ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 58-59).

- La Președinția Consiliului de Miniștri din București, Conducătorul Statului răspunde Generalului Gh. Băgulescu, care l-a felicitat de ziua onomastică în numele Cavalerilor Ordinului „Mihai Viteazul”: „... Domnilor, sunt aici pentru ca să servesc Neamul Românesc, să-i apăr onoarea și să-i asigur viitorul. Să fiți siguri că Generalul Antonescu nu cunoaște nici o piedică în această privință. El nu va da înapoi de la această luptă ca să realizeze ceea ce gândește el, căci ceea ce gândește el este gândul Dv., al foștilor luptători, în primul rând, și al Neamului nostru întreg. A vorbit dl. Bădulescu de luptă, și luptă va fi. Pentru această luptă trebuie să pregătim acest neam și lupta aceasta trebuie s-o duceți tot Dv., conducătorii ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 54).

- Fragmente din scrisoarea colonelului în rezervă Sterea Costescu adresată Generalului I. Antonescu: „[...] *Timpurile au trecut, fiecare urmându-ne destinul hărăzit de colo de sus de tot. Dintre toți ai avut parte de cel mai frumos, dar în același timp și de cel mai greu destin, pe care trebuie să-l parcurgi până la capăt. Căci o țară întreagă stă în așteptare, ascultând, privind, citind, interpretând tot ce faci ! Ca și altădată, îngăduie-mi, dar, ca de aici de mai departe să ridic paharul, făcând și eu urarea mea, care să dea Dumnezeu să fie vorbire de profet: În anul 1942, Sfântul Ion Botezătorul și Înainte Mergătorul - patronul ce ai - să ajute ca să împlânți iarăși tricolorul nostru pe țărmurile Tisei, de la obârșie până la vărsarea în Dunăre. Să ne redai Cadrilaterul, căci la mare sunt plămâni țării și avem nevoie de plămâni mari și puternici, ca să putem respira în voie. Cartierul General, de unde să pornești noua acțiune mult așteptată, să-l ai nu la Alba Iulia ci la Turda, căci acolo ungerii au tăiat capul lui Mihai. De la Turda să pornească dar și acțiunea de răzbumare, pentru decapitarea Țării prin smulgerea Ardealului. Legământul de la 1902 să-l ai mereu pavăză a inimii, căci acolo la Turda, odată și odată, noi, colegii din „Promoția XIX - Turda”, va trebui să te sărbătorim, cum n-a mai fost încă nimeni sărbătorit. Așa să-ți ajute Dumnezeu ! Așa să te ocrotească Sf. Ion Botezătorul ! Așa să fie !” - Colegul Colonel Sterea Costescu, Focșani (ANIC, fond PCM - CM, dosar 563/1942, f. 400-401).*

- Telegrama poetului Ion Minulescu adresată Generalului Antonescu cu prilejul zilei onomastice (ANIC, fond PCM - CM, dosar 207/1940, f. 557).

- Potrivit mărturiilor, începând de la această dată, la Cabinetul Militar al lui Antonescu se adună probele împotriva abuzurilor și crimelor legionare, ulterior selectate și înglobate în cele două volume ale *Cărții Albe* editată de guvern sub titlul (ales personal de General): **21 - 23 ianuarie 1941. Pe marginea prăpastiei** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 551/1941, *passim*). Un rol deosebit l-a avut maiorul Alexandru Marin, adjutant al Conducătorului Statului, care a sugerat titlurile anterioare ale *Cărții Albe*, respectiv: **6 septembrie 1940 - 23 ianuarie 1941. Pentru judecata opiniei publice; 6 septembrie 1940 - 23 ianuarie 1941. O experiență politică; 6 septembrie 1940 - 23 ianuarie 1941. Cum moare un partid politic ?; 6 septembrie 1940 - 23 ianuarie 1941. România național-legionară**, pentru ca numai în dreptul ultimei propuneri, **21 - 23 ianuarie 1941. Pe marginea prăpastiei**, Antonescu să fi notat: „Da” (*ibidem*, f. 107). Despre pregătirea volumului II, idem, dosar 65/1941, *passim*. S-au cules și păstrat probe referitor la apariția și ecourile *Cărții Albe* (idem, dosar 246/1941), în rândul întâi în mediile legionare, care au pus volumele apărute pe seama lui Mihai Antonescu (*ibidem*, f. 1); în general - se reținea la 25 decembrie 1941 - „apariția în comerț a volumelor **Pe marginea prăpastiei** a produs în rândul legionarilor, pe de o parte, o mare nemulțumire, iar, pe de altă parte, ei consideră acest lucru [un] act de provocare deoarece susțin că toate învinuirile ce li se aduc din timpul rebeliunii sunt niște închipuiri, aduse în scopul de a pregăti opinia publică în contra legionarilor care în curând vor reveni la cârma țării cu ajutorul Partidului Național Socialist din Germania care are încredere numai în ei” (*ibidem*).

^{lxxx} **8 ianuarie 1941**

- **Telegrama lui Ionel Perlea adresată Generalului Antonescu:**

General Antonescu
Conducătorul Statului
Loco

București 3217 13 8/1

Rog primiți respectuoase și bune urări.
Ionel Perlea

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 207/1940, f. 201).

- **Telegramă expedită de G. T. Kirileanu:**

Domnului
General Antonescu
Conducătorul Statului
București

Piatra Neamț 682 24 8/1

Cele mai respectuoase urări. Dumnezeu să vă ajute în greaua muncă pentru îndreptarea și înălțarea patriei.

Kirileanu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 207/1940, f. 531).

^{lxxxi} **9 ianuarie 1941**

- Cotidianul „Curentul”, editat de neîntrecutul gazetar Pamfil Șeicaru, se deschide cu editorialul **Regele legionar**, din care desprindem: „... Regele legionar și Mișcarea **una sunt**, adânc legate prin luptă, sufletul și idealul lor” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 150/1941, f. 15).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 256-258.

lxxxii **10 ianuarie 1941**

- Din toastul Generalului Antonescu la dejunul oferit în cinstea d-nei și d-nului Wilhelm Fabricius, înaintea plecării lor din misiunea oficială la Legației Germaniei în București: „... Este o mare deosebire între România pe care ați găsit-o [în 1937] și aceea pe care o părăsiți. Azi, România este o țară național-legionară [...] Azi, România este legată prin Pactul de la Berlin de Germania și-și întemeiază liniștea, suveranitatea și independența politică, în afară de propria ei forță, și pe această ordine nouă ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 60).

lxxxiii **12 ianuarie 1941**

- Mesaj al lui Adolf Hitler către Ion Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 127/1941, f. 6-8). Führerul recomandă Generalului pe noul ministru german la București, Manfred von Killinger, în acești termeni: „... Este unul din cei mai vechi camarazi ai mei care am luptat pe front [...] El are, înainte de toate, însărcinarea de la mine să poarte de grijă ca să nu se producă în România dificultăți din partea Grupului Etnic German. Dacă Domnia-Ta, Generale Antonescu, ești îngrijorat de tensiuni interne ale regimului, atunci Vă va sta ambasadorul Killinger oricând la dispoziție - dacă doriți - ca un mijlocitor credincios și loial [...] Generale Antonescu, el este omul cel mai loial pe care sunt în stare să-l trimit. Afară de asta, dispune de o experiență extraordinară de mare în situațiile în care se găsește un stat nou în devenire. Toate dificultățile și tensiunile care se nasc pe deoparte dintr-o tendință revoluționară năvalnică și, pe de altă parte, din conservarea necesară a bazelor ordinii Statului, îi sunt cunoscute. El a trăit însuși toate acestea. El va aduce tocmai pe acest tărâm experiența care va fi de folos viitorului și măririi țării Domniei Tale ...”

lxxxiv **14 ianuarie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 264.

lxxxv **15 ianuarie 1941**

- În cursul zilei, Generalul Antonescu i-a dictat colonelului Radu Davidescu, viitorul șef al Cabinetului Militar, textul sintezei privind întrevvederea sa cu Adolf Hitler din ajun (vezi, în **anexa IX**, documentul intitulat **Vizita Domnului General Antonescu, Conducătorul Statului, la Cancelarul Hitler în ziua de 14 ianuarie 1941**, după textul original păstrat la ANIC, fond PCM - CM, dosar 69, f. 1-5).

- Abia revenit după întrevvederea cu A. Hitler de la Berchtesgaden, I. Antonescu a ținut să-i releve lui Horia Sima - într-o scrisoare pe care **nu i-a mai trimis-o** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 158/1940, f. 25-27; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 140-142) - conținutul și sensul celor dezbătute în ajun cu Führerul, care i-ar fi declarat în rândul întâi: „Vecinii Dv. vă pândesc. Orice dezordine internă, de orice natură și de oricine ar fi comisă, nu trebuie să fie tolerată, fiindcă ea ar putea să-i îndreptățească să aibă și alte pretenții teritoriale în detrimentul Dv. O astfel de eventualitate ar putea duce, în circumstanțele actuale, chiar la prăbușirea Dv. totală și definitivă. Deci, vă trebuie ordine desăvârșită și în toate” (*ibidem*). Pe acest temei, Antonescu a recomandat lui Sima să-i anunțe pe legionari că, în fond, Hitler lansase **un avertisment** în sensul că în România lucrurile nu mergeau „normal”, ceea ce l-a determinat pe Conducătorul Statului ca, la rândul său, să se pronunțe el însuși ultimativ, mai precis: „Vreți să mergeți astfel înainte, mergeți singuri, dar nu cu Generalul Antonescu. El nu și-a închiriat onoarea și trecutul lui nepătat cum un negustor închiriază sau vinde o firmă cu vad reputat. El a intrat în arena politică pentru a salva Țara, nu pentru a o duce la un dezastru și mai mare” (*ibidem*, f. 27).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 265.

^{lxxxvi} **16 ianuarie 1941**

- Memoriu adresat Generalului I. Antonescu, semnat „Ardealul”, în fond Grupul Iuliu Maniu, care reclamă: „[...] Domnule General Antonescu, așteptăm de la Dv. gestul profund patriotic de a da libertate de funcționare diverselor organizațiuni politice” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 27/1940, f. 85).

^{lxxxvii} **17 ianuarie 1941**

- Colonelul Ion Gheorghe, atașatul militar român la Berlin, informează prin telegrama secretă nr. 327/1941 *Biroul 2* din Cadrul Marelui Stat Major din București să comunice lui I. Antonescu că, potrivit surselor disponibile, „înalte personalități conducătoare germane [...] sunt informate de agravarea situației ce ar exista între Conducătorul Statului și Legiune” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 189/1942, f. 1).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 267.

^{lxxxviii} **20 ianuarie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 271.

^{lxxxix} **21 ianuarie 1941**

- Generalul C. Pantazi rostește în Gara de Nord, în numele Conducătorului Statului, o scurtă cuvântare la plecarea spre Germania a rămășițelor pământești ale maiorului Doering, ucis cu două zile mai devreme la București în condiții misterioase: „Moartea pentru Führer este o onoare. Moartea pentru Marea Germanie este nemurire ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 62; idem, dosar 325/1940-1943, f. 61). Rapid și eficient, *SSI*-ul a investigat condițiile misterioase în care, în noaptea de 18/19 ianuarie 1941, fusese ucis maiorul Doering, insistând că atentatul a constituit un... ratu, de vreme ce *Intelligence Service*-ul îl vizase pe generalul Erik Hansen, șeful Misiunii Militare Germane în România - vezi *Nota* nr. 56725/27 ianuarie 1941 (idem, dosar 60/1941, f. 2).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 272.

^{xc} **22 ianuarie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 274, 277.

^{xc1} **23 ianuarie 1941**

- Din moment ce, așa după cum se consemnează în acest jurnal, la 23 ianuarie 1941, în țară-i „**peste noapte, liniște**”, iar, la 28 ianuarie 1941, ordinea-i „**complet restabilită**” - deci **rebeliunea legionară a fost lichidată** -, imediat încep investigațiile pentru descoperirea pregătirilor și desfășurării evenimentelor, pentru implicarea unor persoane și personalități în vederea pedepsirii lor, în primul rând pe cale judiciară etc. Vezi: ANIC, fond PCM - CM, dosar 1/1941; idem, dosar 31/1941, vol. I - *Dare de seamă asupra rebeliunii de la 21-24 ianuarie 1941. Studiu* (vezi *infra* dosar 246/1941); idem, dosar 51/1940 - schema de organizare a Mișcării Legionare; idem, dosar 81/1941; dosar 239/1941 - diverse opinii despre evenimente; idem, dosar 246/1941 - starea de spirit și legionarii sub urmărire; idem, dosar 361/1941 - studiu asupra rebeliunii, realizat de *SSI* (39 pagini dactilografiate); idem, dosar 364/1941 - lucrare solicitată „de Președinția Consiliului de Miniștri cu Nr. 492 din 26.I.1941” (f. 1), intitulată *Organizarea rebeliunii lui Horia Sima și partizanii lui* (f. 2-38); idem, dosar 460/1941 - scrisori și telegrame primite de I. Antonescu, reunite, potrivit informațiilor, în **opt volume**, care nu s-au păstrat în totalitate; idem, dosar 562/1941 - scrisori și telegrame primite de I. Antonescu din toate mediile, inclusiv legionare, pentru succesul

reprimării crimelor și tentativei de lovitură de stat. Unele dintre mesajele omagiale aveau să fie incluse, după cum este cunoscut, în volumele **21 - 23 ianuarie 1941. Pe marginea prăpastiei**. Semnificative erau rezoluțiile puse de General pe mesajele primite, după cum în cazul memoriului primit din partea generalului Constantin Dona (idem, dosar 562/1941, f. 750-763): „11.II.[1942] - 1. Se va publica pentru ca opinia publică să fie bine informată; 2. Se va trimite Tribunalului Militar în copie ...” (ibidem, f. 750).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 278 (Hitler discută la telefon cu Antonescu și recomandă aplicarea metodei sale de la 30 iunie 1934, atunci în cazul lui Ernst Röhm, acum în cazul lui Horia Sima !).

^{xcii} **24 ianuarie 1941**

- Mesaj de susținere primit de Generalul Antonescu din partea Generalului M. Racoviță, comandantul Corpului de Cavalerie (ANIC, fond PCM - CM, dosar 562/1941, f. 813).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 279.

^{xciii} **25 ianuarie 1941**

- Una dintre nenumăratele scrisori anonime de amenințare adresate Generalului I. Antonescu, acuzat că „trădase” Legiunea, pentru a se fi aliat cu masonii și „jidoviții” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 58/1940, f. 28-31).

^{xciv} **26 ianuarie 1941**

- Generalul I. Antonescu, prin telegramă, îl asigură pe A. Hitler în privința deznodământului pozitiv al evenimentelor recente, asigurându-l de colaborarea strânsă în cadrul *Axei* și-i mulțumește pentru sprijinul acordat, iar Führerul avea să-i răspundă, peste numai trei zile, luând cunoștință de asigurări și exprimând „urările mele cele mai călduroase pentru Dv. și pentru o cât mai grabnică și definitivă liniștire a situației interne în România și o fericită dezvoltare a țării în viitor” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 293; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 142-143).

^{xcv} **27 ianuarie 1941**

- Declarația oficială a Generalului Antonescu la constituirea guvernului militar (vezi **componența guvernului supra** în jurnal): „... Țara are nevoie de liniște și de muncă [...] Un guvern de bază militară este expresia unității și a disciplinei pe care o impun împrejurările de azi pe întreg cuprinsul Țării. În ceea ce privește politica externă a actualului cabinet, în care păstrez Ministerul Afacerilor Străine, este aproape nefolositor să adaug că România merge fără nici o șovăire alături de Axă, de Marele Führer și dl. Mussolini. Fidelitatea acestor angajamente nu este o atitudine politică, ci o stare de conștiință pe care nu o vom părăsi niciodată. Între România și Puterile Axei trebuie organizată o comunitate spirituală cât mai întinsă, a cărei realizare constituie una din principalele mele preocupări actuale” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 63).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 282.

^{xcvi} **28 ianuarie 1941**

- Potrivit informațiilor Poliției, Manfred von Killinger, noul ministru al Germaniei la București, ar fi pus în vedere personalului Legației ca, pentru a evita să fie rechemat la Berlin, „să înceteze imediat orice legătură cu legionarii rebeli” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 110/1941, f. 13).

Pe de altă parte, diplomatul s-a angajat a urmări **pe o perioadă de trei ani** rezolvarea problemei evreiești de către București (*ibidem*, f. 12).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 289.

^{xcvii} **29 ianuarie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 289.

^{xcviii} **30 ianuarie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 289-290.

^{xcix} **31 ianuarie 1941**

- Valer Pop prezintă o *Notă* relativ la întâlnirea sa cu Manfred von Killinger, care i-a „tradus” în felul următor politica Reichului față de România în noile condiții: „[...] Hitler și Germania stau în spatele Generalului Antonescu și a armatei române, factori cărora înțelege să le dea concursul pentru menținerea ordinii, redresarea și îndrumarea țării. Germania a avut simpatie pentru Mișcarea Legionară, pe care a socotit-o înrudită cu național-socialismul, însă Mișcarea Legionară le-a pricinuit decepții. Germania totuși nu este pentru înlăturarea sau exterminarea Mișcării Legionare, ci dorește salvarea și menținerea ei, însă numai prin ceea ce are bun ca fond și ca oameni. Această prîmenire nu poate fi făcută de azi pe mâine, ci pe îndelete și la timpul oportun. În numele Germaniei nu poate face politică în România fiecare german, oricare ar fi situația lui. Unul singur are această calitate și îndrituire, el, Ministrul Germaniei. Oricine ar călca acest consemn va avea de-a face cu el, va trage consecințele atitudinii sale, socotit fiind ca autor intelectual al eventualelor incidente ce s-ar naște din această cauză [...]” Valer Pop a fost rugat de von Killinger să explice lui Antonescu aceste considerente (ANIC, fond PCM - CM, dosar 324/1941, f. 37).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 290-291, 292.

^c **1 februarie 1941**

- Generalul Antonescu exprimă șeful Misiunii Militare Germane din România, Generalul Erik Hansen, „cele mai alese mulțumiri pentru modul camaraderesc în care trupele germane, de sub comanda Excelenței Voastre, au înțeles să ajute guvernul cu prilejul ultimelor tulburări din țară [rebeliunea legionară] ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 18/1940, f. 2).

- Din declarațiile făcute presei de Generalul Antonescu: „... Români ! De fapta, energia, munca și disciplina voastră depinde momentul supremei chemări [premoniție pentru 22 iunie 1941 ?!] ce vă voi face. Fiindcă, împotriva tuturor piedicilor și intrigilor dușmane, a clevetirilor și amenințărilor nemernice, trebuie să ducem Țara în matca viitorului, [...], ca să-i asigurăm drepturile nepieritoare. Și i le vom asigura. Cu Dumnezeu înainte !” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 71).

^{ci} **2 februarie 1941**

- Liderul PNL, C. I. C. Brătianu, îl anunță pe Generalul Antonescu că renunța să-i mai solicite audiență (ANIC, fond PCM - CM, dosar 62/1940, f. 41-42; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 154), dat fiind că și-a exprimat opiniile într-un memoriu - cel din 14.2.1941 (vezi *infra* și *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 154-156). Conducătorul Statului a consemnat pe scrisoarea

primită: „11.II.1941] - La actele respective, împreună cu răspunsul ce am dat; - Copie. General Antonescu” (*ibidem*, f. 40).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 296.

cii 3 februarie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 197-300 (Pregătirile pentru Operațiunea „Barbarossa” și România).

ciii 4 februarie 1941

- Potrivit informațiilor serviciilor secrete, Iuliu Maniu ar fi apreciat pozitiv rolul lui I. Antonescu în politica țării, în sensul că: „Generalul Antonescu a făcut două lucruri bune pentru Țară: întâi l-a gonit pe fostul rege Carol II și, al doilea, ne-a scăpat de revoluție. Dacă nu procedează astăzi energic, atunci își va înstrăina complet simpatiile armatei și ale întregii opinii publice” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 93/1941, f. 131).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 303-304.

civ 5 februarie 1941

- Declarații făcute presei de către premier, cu prilejul intrării în vigoare a decretului-lege privind reprimarea faptelor ce puneau în primejdie existența și interesele Statului: „Am guvernat cu bunătațe, cu îngăduință, cu iubire. N-am fost înțeles de toți. Vremuri aspre, abătute asupra Patriei, cer măsuri aspre pentru păstrarea Patriei. Cu interesele și dreptul de viață al Neamului, nimeni n-are dreptul să aibă îngăduință. Și eu - cel dintâi [...] Nu sunt tiran și urăsc măsurile sângeroase [...] Cer, deci, liniște, muncă, unitate și ordine. Aceasta o așteaptă și Aliații noștri ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 71-73).

cv 6 februarie 1941

- SSI-ul înaintează tabelul celor 37 legionari care au avut un rol preponderent în organizarea rebeliunii din ianuarie 1941, precum: 1. Horia Sima; 2. N. Pătrașcu; 3. Viorel Trifa; 4. D. Grozea; 5. V. Iașinschi; 6. Corneliu Georgescu; 7. ing. N. Smărăndescu; 8. Traian Puiu; 9. N. Șeitan; 10. C. Stoicănescu; 11. Traian Borobaru; 12. Traian Boeru; 13. Gh. Sârbu; 14. Stelian Stănicel; 15. Virgil Mihăilescu; 16. Gh. Stoia; 17. Ovidiu Găină; 18. Vasile Comănescu; 19. Victor Apostolescu; 20. Eremia Șocariciu; 21. C. Papanace; 22. Șerban Milcoveanu; 23. Ilie Smultea; 24. Horia Stamat; 25. Stavrea Cuțumina; 26. Tase Mihail; 27. dr. Veselovschi; 28. Romulus Boeru (tăiat !); 29. Teodor Costea; 30. Teodor Dacu; 31. Ponta Petre; 32. Găgiu Mihail; 33. Ion Tucan; 34. Ștefan Iacobuță; 35. Paul Grinealschi; 36. Topliceanu (tăiat !); 37. Romulus Opriș. Pentru persoanele de la nr. 1-18 DGP a prezentat și fotografiile (ANIC, fond PCM - CM, dosar 246/1941, f. 324-325). Prin adresa nr. 046603/18.3.1941, tabelul de mai sus a fost expediat de Prefectura Poliției Capitalei și Comisariatului 31 Poliție (*ibidem*, f. 326-328).

cvi 10 februarie 1941

- Profesorul universitar Eftimie Antonescu îi scrie Generalului, sugerând „reînvierea” Legiunii, ceea ce a provocat replica fermă a Conducătorului Statului: „Iubite Tilică, Mulțumesc pentru strădaniile tale. Pentru guvernarea ta îți comunic: În nici un caz Legiunea nu mai poate fi reînviată sub formele politice vechi. Am făcut o greșală pentru că la ea m-a împins curentul de opinie publică. Astăzi, după dureroasa și tragică suferință, același curent mă oprește să revin. Deocamdată, liniște, ordine, disciplină și muncă. Politica la repaos. Forțele politice ale nației se vor regrupa sub steagul

naționalismului și al creștinismului. *Doctrinile la coș. Cu drag, Ion*” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 562/1941, f. 766). Generalul Antonescu va aprofunda același punct de vedere în scrisoarea destinată Profesorului I. Găvănescul la 10 aprilie 1941 (vezi *infra*).

^{cvii} **11 februarie 1941**

- Mesaj al lui I. Antonescu către C. I. C. Brătianu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 62/1940, f. 248).

- Cotidianul „Sud-Ost-Echo” din Viena despre gravele erori ale Legiunii din ultimele luni, oamenii lui Horia Sima ignorând că România nu se mai afla „în faza revoluției naționale”, Conducătorul Statului trebuind ascultat și respectat, nemaifiind permise „experiențe” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 33).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 317-318.

^{cviii} **13 februarie 1941**

- Cotidianul „Berliner Boersen Zeitung” apreciază că, în derularea ultimelor evenimente din România, conflictul Horia Sima - Ion Antonescu n-a putut fi evitat din cauza celui dintâi (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 37).

^{cix} **14 februarie 1941**

- Memoriul lui C. I. C. Brătianu adresat Generalului I. Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 62/1940, f. 11, 4-7, 12).

^{cx} **15 februarie 1941**

- La Cabinetul Militar al Conducătorului parvine - prin grija Secției Speciale „G” a Direcției Generale a Poliției - cotidianul comunist de la Chișinău „Sovetskaia Moldavia” (nr. 38/15.2.1941), din care se desprind: 1) lista comisarilor (miniștrilor) poporului din Basarabia ocupată (denumirea oficială - RSSM), în număr de 21 membri, în frunte cu T. A. Constantinov - președinte; 2) T. G. Brovco - președintele „parlamentului”; 3) tribunalul suprem al RSSM (ANIC, fond PCM - CM, dosar 197/1941).

^{cxii} **18 februarie 1941**

- Potrivit unei surse „serioase” a Poliției, Manfred von Killinger ar fi declarat în cercul unor prieteni: „Germania național-socialistă nu va uita niciodată că Legiunea a fost aceea care, pentru prima dată în România, a luat atitudine alături de Reich. Numai pe baza ideii și Mișcării Legionare pot fi clădite relații trainice între Germania național-socialistă și România. Deocamdată însă aceste considerațiuni trebuie înlăturate și - pentru că așa dictează interesele războiului - trebuie susținut regimul Generalului Antonescu. În acest timp, Legiunea va trebui să-și reorganizeze cadrele și să-și formeze o conducere capabilă, deoarece aceea a lui Horia Sima s-a dovedit, în adevăr, falimentară. Eu îmi voi da mai departe silința să realizez o împăcare între Generalul Antonescu și unele personalități legionare” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 110/1941, f. 120).

^{cxiii} **19 februarie 1941**

- Cotidianul „Berliner Boersen Zeitung” apreciază că, în cadrul programului său al naționalismului integral, n-ar fi „intenția Generalului Antonescu de a crea un partid politic, ci un regim la care să participe toate forțele pozitive ale Națiunii”, context în care și-a propus și rezolvarea problemei evreiești (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 39).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 326-327.

^{cxiii} **21 februarie 1941**

- Scrisoarea lui C. I. C. Brătianu adresată lui I. Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 62/1940, f. 13-14; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 160-161; *ibidem*, III, p. 145-146), care, în rezoluția pusă pe document, a surprins esența soluțiilor recomandate de liderul PNL: „*Politica jocului de basculă ...*” (*ibidem*, f. 13). Vezi replica lui I. Antonescu la demersurile lui C. I. C. Brătianu din 18 decembrie 1940, 14 și 21 februarie 1941 (*ibidem*, f. 16-39).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 332-333.

^{cxiv} **24 februarie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 334.

^{cxv} **26 februarie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 335-336.

^{cxvi} **27 februarie 1941**

- Memoriu al lui Iuliu Maniu destinat lui I. Antonescu, avertizat că prietenii săi politici nu vor participa la plebiscitul din 2 martie 1941, explicând între altele: „... Cum am putea noi să aprobăm o guvernare a cărei politică externă a dus la ruperea relațiilor noastre diplomatice cu foștii noștri *Aliați* (subl. în original), ceea ce cu vecinii noștri, aflați în aceeași situație, nu s-a întâmplat” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 27/1940, f. 88; idem, dosar 49/1940, f. 33-35; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 161-163).

^{cxvii} **28 februarie 1941**

- Pentru perioada imediat următoare (1 martie - 1 august 1941), un voluminos **dosar special** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 571/1941, 890 file) reunește corespondența primită/expediată de Generalul Antonescu, pe diverse teme, de la/către următorii: Papa Pius XII, Regele Mihai I, Regina Mamă Elena, Adolf Hitler, Rudolf Hess, Hermann Goering, Joachim von Ribbentrop, Feldmareșalul Wilhelm Keitel, Manfred von Killinger, Hermann Neubacher, Victor Emanuel, Benito Mussolini, Galeazo Ciano, Pellegrino Ghigi, Mareșalul Pétain, Franklin Mott Gunther, J. Webb Benton, Mareșalul C. Prezan, amiralii Dan Zaharia și N. Păiș, generalii C. Z. Vasiliu, A. Atanasiu, Ilie Șteflea, Erik Hansen și Ritter von Schobert, Constantin [Dinu] I. C. Brătianu, I. Mihalache, col. Sterea Costescu, profesorii Gh. Cuza, D. R. Ioanițescu, I. Găvănescul, C. C. Giurescu, Vasilescu-Karpen, Eugen Chirnoagă, Anibal Teodorescu, M. Manoilescu și N. P. Smochină, Victor Vojen, dr. Vasile Noveanu, preot I. Dumitrescu-Borșa, Radu Budișteanu, A. Bideanu, Horațiu Comaniciu ș.a.

^{cxviii} **1 martie 1941**

- Articol apărut în „Cuvântul Generalului către săteni” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 87-88).

- Anonime parvenite Generalului Antonescu, împotriva guvernării sale (ANIC, fond PCM - CM, dosar 58/1940, *passim*).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 339.

^{cxix} **3 martie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 340-342.

^{cxx} **4 martie 1941**

- Drept răspuns la un mesaj al consilierului german Hermann Neubacher despre „Europa viitoare”, Prof. Mihai Antonescu atrage atenția asupra „menajării sensibilităților” ce pornesc din patriotism și din instinctul conservării naționale (ANIC, fond PCM - CM, dosar 143/1941, f. 3).

^{cxxi} **5 martie 1941**

- Întâlnire I. Antonescu - Hermann Goering la Viena (vezi stenograma întocmită de Paul Otto Schmidt asupra întrevederii, în *DGFP*, Series D, vol. XII, doc. nr. 126, p. 221-227).

- Telegrama lui I. Antonescu de la Viena către Mihai Antonescu, după întâlnirea cu Hermann Goering:

Domnului Mihai Antonescu
Președinția Consiliului de Miniștri
București

Înțelegere perfectă pe toată linia. Comunică la Radio astă-seară și mâine în presă comunicatul dat la Viena, al cărui text urmează. [Nu se publică].

General Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 571/1941, f. 87).

^{cxxii} **7 martie 1941**

- Potrivit cotidianului „Völkischer Beobachter”, datorită lui I. Antonescu „revoluția” de la 6 septembrie 1940 s-a dovedit a fi avut „un final fericit” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 46).

^{cxxiii} **8 martie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 347-350.

^{cxxiv} **11 martie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 352.

^{cxxv} **13 martie 1941**

- Rezoluția Generalului Antonescu pe o *notă* privind activitatea teroristă a lui Horia Sima: „*La Cartea Albă, după ce va fi controlat direct sau indirect prin coinciderea cu alte acte similare [...] Cazul este patologic și el a atras în jurul lui toate cazurile patologice, fiindcă numai descreierații pot urma orbește un astfel de om care nu are nici un program politic, nu a anunțat o doctrină, nu a participat la dezbaterea publică sau la comitete a nici unei probleme științifice, sociale, politice etc. Totuși au fost și sunt oameni care îl urmează. Nu pot fi decât de aceeași structură ...*” (Mareșalul Ion Antonescu, *Secretele guvernării*, p. 59).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 255.

^{cxxvi} **17 martie 1941**

- Căpitanul pensionar A. Napoleon, fost adjutant al Mareșalului Prezan, se adresează Generalului Antonescu pentru ajutor (ANIC, fond PCM - CM, dosar 425/1941, f. 340).

^{cxxvii} **18 martie 1941**

- Schimb de mesaje Ecaterina Titulescu - General I. Antonescu, prilejuit de moartea strălucitului diplomat care a fost Nicolae Titulescu:

Conducător Antonescu
Bucarest

Cannes - Nr. 3 - 18.3.1941, ora 09,20

Cu adâncă durere, vă anunț moartea iubitului meu soț.

Catherine Titulescu

Ion Antonescu
Către
Chaterine Titulescu
Cannes

Adânc mâhnit de pierderea ireparabilă pe care ați încercat-o, vă rog să primiți, Doamnă, sincerele mele condoleanțe.

General Antonescu

25 aprilie 1941

Domnule Conducător
și iubite General,

Am fost adânc mișcată de sentimentele ce mi-ați exprimat cu ocazia pierderii dureroase a iubitului meu soț.

Vă mulțumesc din suflet, asemenea Doamnei Antonescu, și vă rog să credeți în sentimentele mele de credincioasă prietenie.

Caterina Titulescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 366/1943, f. 185-186).

- Rezoluția Generalului Antonescu, datată **martie 1941**, pusă pe un memoriu al lui Stelian Popescu, directorul marelui cotidian „Universul”, care a intenționat să omagieze personalitatea lui N. Titulescu: „**Martie 1941** - Am citit articolul. El poate servi meritul sau nu, istoria va judeca memoria unui om, dar poate deservi grav interesele actuale ale neamului. Pe drept, sau pe nedrept, Titulescu este socotit de foarte mulți buni români în mare parte vinovat de catastrofa în care se zbate neamul astăzi. Pe drept, sau pe nedrept, Puterile Axei au socotit că Titulescu era cel mai mare exponent al intereselor iudeo-masonice internaționale și anglo-saxone la noi și, ca o consecință, cel mai mare adversar al politicii lor de apropiere de noi. Puterile Axei mai știu că avem aici o presă controlată și dirijată. În astfel de condiții, apariția articolului în forma lui actuală ar arunca un dubiu asupra sincerității mele politice. De aceea, între datorita pe care o am față de memoria unui prieten a cărui inteligență am admirat-o, dar a cărui abilitate am combătut-o la timp ca nefastă, și între interesele pe care le socotesc că sunt ale țării, eu nu ezit. Am ales interesele țării, pe care, pe drept sau pe nedrept, cu pricepere sau fără, le reprezint - General Antonescu” (Antonescu, *Mareșalul României*, III, p. 442-443).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 361-362.

^{cxxviii} **19 martie 1941**

- Roul Bossy transmite prin telegramă că, prezentându-și în această zi scrisorile de acreditare ca ministru al României la Berlin lui Joachim von Ribbentrop, acesta i-a mărturisit că fusese „foarte impresionat de puternica personalitate” a Generalului Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 46/1940, f. 6).

^{cxxix} **22 martie 1941**

- Printr-un mesaj, localizat și datat **București, 22 martie 1941**, Horia Sima, prin intermediul Prof. I. Găvănescul, a făcut o ultimă tentativă de „împăcare” cu I. Antonescu, pretinzând că evenimentele din 21-23 ianuarie 1941 fuseseră „provocate de dușmanii neamului peste voința unor oameni [a se citi: lideri legionari], care au voit să facă numai binele” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 158/1940, f. 28; idem, dosar 65/1941, f. 68-69; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 150). Cum era de așteptat, Conducătorul Statului avea să respingă, neîntârziat, oferta simistă.

^{cxxx} **25 martie 1941**

- Cuvântare a lui I. Antonescu, prilejuită de distribuirea ajutoarelor pentru familiile ostașilor căzuți la datorie în 21-24 ianuarie 1941: „... Eu m-am înclinat în fața unei situații. Împreună cu poporul, nu am acceptat-o ca definitivă și nu o vom accepta niciodată. Nu va fi liniște în acest colț al Europei, - și nu va fi dreptate adevărate în lume cât timp nu se va face sau nu-și va face dreptate Poporul Românesc. Și se va face [...] Fiindcă Poporul Românesc este gata de toate jertfele dar așteaptă să i se înțeleagă jertfele; și știe să respecte onoarea, dar așteaptă să i se respecte onoarea ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 76; idem, dosar 325/1940-1943, f. 77).

- Din opiniile vehiculate în rândul cercurilor PNT: Hitler ar fi „pe deplin convins de sinceritatea politicii D-lui General Antonescu”, iar nemții întrevăd o „conlucrare desăvârșită cu România” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 552/1941, f. 93-94).

^{cxxxi} **27 martie 1941**

- Declarație prilejuită de intrarea în vigoare a decretului-lege privind trecerea proprietăților urbane evreiești în patrimoniul Statului (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 77; idem, dosar 325/1940-1943, f. 78).

^{cxxxii} **30 martie 1941**

- Declarație prilejuită cu ocazia publicării decretului-lege privind exproprierea pe seama Statului a proprietăților imobiliare ale Elenei Lupescu, un binevenit „act reparator” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 78).

^{cxxxiii} **2 aprilie 1942**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 374.

^{cxxxiv} **3 aprilie 1941**

- Declarația Conducătorului Statului la agapa celor 23 de colegi din promoția „Turda” a Liceului Militar din Craiova (1902): „... *Nu cred să mor înainte de a înfăptui idealurile mele, ale noastre și ale tuturor. Să nu credeți că Generalul Antonescu, fratele vostru de ieri și robul tuturor de azi, și-a părăsit idealurile acestui neam. Toată lupta mea, toată strădania mea și toate eforturile mele merg în direcția în care mergeți cu toții. Doresc să ridic acest Neam, și-l voi ridica prin muncă, prin ordine și prin cinste pe culmi de mândrie, pe vârfuri de stânci veșnice. Dacă Poporul Românesc va înțelege, va asculta, va ști să sufere și se va înstări, România va fi salvată. Am spus-o aceasta răspicat, și mă cunoașteți că din frageda mea copilărie și până astăzi nu am spus decât ceea ce am gândit. Să nu cereți, domnilor, de la mine mai mult decât un om și un suflet de român pot să dea. Să aveți încredere, pentru că lupt pentru toți și nu lupt pentru mine. Nu sunt un ambițios,*

n-am fost niciodată. Am trecut prin clipe foarte grele în războiul trecut [1916-1919], știți foarte bine care a fost lupta mea de atunci. După victorie, m-am dat voit la o parte, fericit că se înfăptuise, cu sacrificiul și cu meritul tuturor, ceea ce s-a înfăptuit. Am făcut o greșeală. Astăzi, providența a vrut ca să-mi dea în mână conducerea totală a acestei țări. Fiți siguri că, cu toate greșelile care s-au făcut și se fac, voi reuși. Se fac și greșeli. Nu uitați că am luat conducerea singur, că mi-am luat și iau colaboratorii dintre acei care aleargă cu sufletul lor românesc să mă ajute. Am plecat la luptă fără o organizație [partid] în spate, fără nici un ajutor de nicăieri și având împotriva mea toate forțele oculte, care au lucrat pentru dărâmarea acestui Neam și l-au dărâmat. Sunt conștient de greutățile care-mi stau în față. Nu dau însă înapoi și voi învinge. Cu aceste cuvinte, domnilor, vă mulțumesc din tot sufletul pentru atenția care ați avut-o, de a face un gest de apropiere către mine. Am lovit pe unii din Dv.; m-a durut cumplit, am făcut-o fără răutate, am făcut-o pentru că era o necesitate. Cred că m-ați înțeles” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 79-80; idem, dosar 325/1940-1943).

cxxxv 4 aprilie 1941

- Protest înaintat lui I. Antonescu de Iuliu Maniu în privința intențiilor de-a se pregăti, de pe teritoriul României, agresiunea trupelor germane împotriva Iugoslaviei (ANIC, fond PCM - CM, dosar 27/1940, f. 91; idem, dosar 49/1940, f. 41; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 180-181).

cxxxvi 5 aprilie 1941

- Schimb de telegrame Lt. Col. Emilian Ionescu - General I. Antonescu:

Domnului
General Antonescu,
Conducătorul Statului
București

Târgoviște Nr. 176 - 5.4.1941, ora 16,30

Cu ocazia depunerii jurământului de credință, ofițerii, subofițerii și ostașii primului regiment de care de luptă vă roagă respectuos să le îngăduiți să vă asigure din nou de nețărmuritul lor devotament. Oțelindu-și sufletele și brațele, ei așteaptă comanda „înainte”, „mereu înainte” spre vechile hotare.

Comandantul Regimentului 1 Care Luptă,

Lt. Col. Emilian Ionescu

Domnului
Lt. Col. Emilian Ionescu,
Comandantul
Regimentului 1 Care Luptă
Târgoviște

Ofițerilor, subofițerilor și soldaților din Regimentul 1 Care Luptă le mulțumesc călduros pentru devotamentul pe care mi l-au arătat cu ocazia depunerii jurământului.

Tuturor vă trimit cele mai bune urări personale, iar Regimentului Dv. îi doresc să-și înscrie numele cu litere de aur în istoria armatei noastre.

General Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 563/1941, f. 463-365).

cxxxvii 6 aprilie 1941

- Telegrama lui Ion Vinea către I. Antonescu:

Domnului
General Ion Antonescu,
Conducătorul Statului Român
Președinția Consiliului de Miniștri,
Loco

București 5267 - 6.4.1941, ora 20, 30

Uniunea Ziariștilor Profesioniști, întruniți în adunare generală, exprimă Conducătorului Statului și marelui soldat al națiunii devotamentul și credința ei în izbânda luptei pe care o conduceți pentru dreptatea cauzei românești.

Președinte,
Ion Vinea

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 366/1943, f. 299).

^{cxxxviii} **7 aprilie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/1, p. 376.

^{cxxxix} **8 aprilie 1941**

- C. I. C. Brătianu se adresează lui I. Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 62/1940, f. 44, 55-56; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 182). Vezi răspunsul din 10 mai 1941 al Conducătorului Statului (*ibidem*, p. 183-186).

^{cxl} **10 aprilie 1941**

- Generalul I. Antonescu adresează un lung mesaj Prof. I. Găvănescul, prin intermediul căruia, în fapt, oferă un răspuns negativ și violent scrisorii lui Horia Sima din 22 martie precedent (ANIC, fond PCM - CM, dosar 65/1941, f. 70-75; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 156-160), afirmând: „... Nu Horia Sima a fost cel lovit, ci el a lovit greu și mișelește [în noiembrie 1940 și ianuarie 1941] poporul român [...] Horia Sima și conducerea Mișcării Legionare sunt, fără cea mai mică umbră de îndoială, autorii. Iată dușmanii neamului ...” (*ibidem*, f. 71). *Axa* ar fi fost - pretindea expeditorul - perfect informată asupra proiectelor lui Horia Sima, căruia, imediat după revenirea sa de la întrevvedere cu Hitler din 14 ianuarie precedent, i-ar fi scris, bănuind și el că legionarii - pe care încă-i considera „copiii mei”, protejându-i precum „părintele și ocrotitorul” lor - pregăteau un „asalt” împotriva-i, fiind gata să-i pună „revolverul în piept” (*ibidem*, f. 75). (Generalul ignora că, în fapt, a dat dispoziție să nu i se mai trimită lui Sima mesajul !).

^{cxli} **12 aprilie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 379.

^{cxlii} **15 aprilie 1941**

- Manfred von Killinger s-ar fi exprimat - potrivit rapoartelor Poliției - că Germania **nu intervine în treburile interne ale României**, iar, în **conflictul Antonescu - legionari**, Berlinul judeca situația exclusiv „la rece” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 110/1941, f. 77).

^{cxliii} **18 aprilie 1941**

- Generalul Antonescu exprimă mulțumiri - prin Ministrul Chinei la București - pentru cele 210 volume destinate de Guvernul chinez bibliotecii Institutului de Istorie Universală din București (ANIC, fond PCM - CM, dosar 563/1941, f. 490).

^{cxliv} **21 aprilie 1941**

- Un cuvânt de închinare al Prof. Mihai Antonescu **Romei eterne** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 143/1941, f. 5 și urm.).

^{cxlv} **24 aprilie 1941**

- Scrisoarea Silviei P. Panaitescu, soția istoricului P. P. Panaitescu, adresată Prof. Mihai Antonescu: 22/IV 1941

Domnule Profesor,

Fac din nou apel la amabilitatea d-voastre, pentru a vă ruga călduros să binevoiți a dispune fixare de domiciliu forțat acasă soțului meu, profesor P. P. Panaitescu, spre a-și putea pune la punct o serie de lucrări științifice de mare valoare pentru istoria țării noastre.

Îmi iau curajul să vă rog acest lucru, pe deoparte, pentru că mi-ați vorbit în repetate rânduri de înțelegere și prietenie pentru soțul meu, iar, pe de altă parte, pentru că am convingerea că vina lui nu este chiar așa de mare ca să întunece în chip necruțător un trecut fără pată și o viață închinată în întregime științei și educației morale și intelectuale a tineretului nostru.

În speranța concursului d-voastre binevoitor, vă rog să primiți, domnule profesor, expresiunea deosebitei mele considerațiuni.

Silvia P. Panaitescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 239/1941, f. 12-13).

^{cxlvi} **29 aprilie 1941**

- Scrisoarea lui Wilhelm Fabricius, fostul ministru al Germaniei în România, către Ion Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 563/1941, f. 212-213).

^{cxlvii} **30 aprilie 1941**

- O declarație a lui Iuliu Maniu la revenirea sa în București: „Nu cred în iminența unui război ruso-german. Toate pregătirile despre care se spune că le-ar face armata Reichului de-a lungul frontierei URSS-ului, inclusiv Prutul, sunt vechi stratageme la care nemții au mai recurs oridecâteori punea la cale o nouă înțelegere cu Sovietele. Nu ne putem aștepta la un ajutor din partea nemților pentru recuperarea Basarabiei și nu ne putem aștepta, în general, la bunele oficii ale nemților pentru refacerea hotarelor românești” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 552/1941, f. 303).

^{cxlviii} **3 mai 1941**

- Prof. I. Găvănescul îl anunță pe Generalul Antonescu de îndeplinirea unui „act de conștiință al mărturisirii legionare”, constând dintr-un act semnat de mai mulți lideri ai Mișcării care, din „înalte rațiuni de stat”, ca „buni români”, sunt gata „a jertfi totul pentru țară” slujind politica oficială (ANIC, fond PCM - CM, dosar 239/1941, f. 17-18).

^{cxlix} **4 mai 1941**

- Un cuvânt de închinare rostit de Prof. M. Antonescu, la Florica, în memoria lui C. I. Brătianu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 143/1941, f. 9 și urm.).

^{cl} **7 mai 1941**

- Lecție a lui Mihai Antonescu la Școala Superioară de Război din București, despre problemele actuale, întrevăzute prin prisma „ciocnirii dintre rase” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 143/1941, *passim*), conferențiarul fiind un adept și ilustrând cu forță un celebru dicton latinesc - *Si vis pacem, para bellum* !

- Scrisoarea Floricăi Demetrescu-Gyr adresată Mariei Antonescu:

7 mai 1941

Mult Stimată Doamnă,

Cu inima îndurerată de multe și grele încercări, îndrăznesc să mă adresez Domniei Voastre, ființei bune și înțelegătoare de tot ce este suferința omenească, având deplina convingerea că numai sufletul duios al unei femei, care și ea la rândul ei a trecut odată prin grele încercări, va fi sigur în stare să înțeleagă durerea unei alte femei, și ea soție și mamă, lovită nemilos prin nenorocirea ce s-a abătut asupra soțului ei. Gându-mi este curat și sincer și pornesc cu credința că cele ce vă scriu vor găsi înțelegere în inima Dv. Este vorba de soțul meu, poetul Radu Gyr, acuzat de a fi luat parte la rebeliunea din ianuarie [1941].

Până acuma, am așteptat cu încredere ca soțul meu, în urma cercetărilor, să fie scos din cauză și pus în libertate. Sunt trei luni de când el este închis, trei luni de când așteptăm, cu inima sfâșiată, ca dreptatea cauzei lui să fie scoasă la lumină, trei luni de când mie și copilului meu ni s-au luat orice sprijin în viață, căci poetul Radu Gyr nu a avut nici un alt bun pământesc decât numele lui, dobândit prin munca lui cinstită. Și astăzi, după atâta timp de detențiune dureroasă, soțul meu, suferind și dezamăgit, se află încă în închisoare, unde l-a aruncat o grea bănuială, iar noi am rămas în voia soartei, fără nici un sprijin, fără nici o nădejde, așteptând cu înfrigurare în fiecare clipă, de la cei ce împart dreptatea, ca el să ne fie redat. Stimată Doamnă, poate exista o mai mare durere, o mai mare suferință, o mai mare jignire adusă demnității unui om, care o viață întreagă a luptat pentru afirmarea unei idei de cinste națională și care a trăit o viață de prigoane, ca aceea de a fi bănuț de necredință și de a fi trecut printre dușmanii neamului și anarhiștii care urmăreau răsturnarea ordinii de stat ? Eu, cea mai aproape de el, părtașe de orice clipă a vieții lui, care i-am cunoscut sufletul, pot susține pe conștiință că soțul meu este victima unor învinuiri dușmănoase; o clipă el nu s-a manifestat ca rebel. În toate acțiunile lui el a fost însuflețit de un curat patriotism, după cum s-a arătat și în scrierile lui. Țelurile politice și ambițiile interesate, materialiste îi erau cu totul necunoscute. Incapabil de vreun act de injustiție, de orice gând ascuns, dăunător altora, cu atât mai mult el n-ar fi putut săvârși vreo faptă netrebnică, vreo ticăloșie care să-i știrbească lui demnitatea sa. Poetul Radu Gyr n-ar fi putut săvârși acte, care să-i contrazică, într-un moment, toate idealurile sale și o viață întreagă dusă tocmai pentru înălțarea pe culmi de azur a năzuințelor românești. Sunt neîmpăcată la gândul că soțul meu, care este un suflet blând, echilibrat, împăciuitor, ar putea fi acuzat de idei destrămoătoare. Să fie oare și de data aceasta urmărit de o soartă atât de nemiloasă și să-i fi fost lui dat să sufere toate răstignirile și umilințele, el, omul bun și cinstit, să sufere pentru toți cei care, după faptele lor, ar fi meritat aceasta ?

Stimată Doamnă, soțul meu își vedea de slujba ce o ocupa ca Director General al Teatrelor, fiind preocupat numai de problemele care intrau în cadrul activității sale, lucru pentru care își punea tot sufletul, căci gândea să înalțe teatrul românesc pe culmi visate numai de el. În ziua de 22 ianuarie [1941], când mișcările de stradă adunaseră în Piața Teatrului o mulțime de tineret, a încercat să vorbească din balconul Teatrului, cu gândul bun de pacifica, de a liniști spiritele și de a împiedica vărsarea de sânge dintre frați. Toată strădania sa a fost însă zadarnică; a fost depășit de elemente anarhice, care au invadat Teatrul și care au luat apoi cuvântul, vorbind la rândul lor. Soțului meu i se pune în sarcină ceea ce au vorbit alții, lucruri contrarii cugetului său curat, alții pe care el nu-i știe și care s-au introdus, poate, cu intenția de a face rău. Chiar în seara aceea, când s-a întors acasă, îmi amintesc cum soțul meu era foarte amărât și deprimat, spunându-mi că a încercat împăciuirea și liniștea, dar că totul a fost zadarnic. Excesele, cruzimile și agitațiile îl dezgustau până în adâncul sufletului și el a fugit întotdeauna de ele, dezaprobându-le cu indignare. Cum ar fi putut el să îndemne la agitație, când acest lucru nu intra nici în firea, nici în preocupările sale ? De aceea, în zilele următoare, și-a văzut liniștit de funcțiunea ce-i fusese încredințată, nesustrăgându-se o clipă de la îndatoririle sale, străin cu totul de orice uneltire, ce făptuiseră rebelii și agitatorii, el avea conștiința limpede a omului curat la suflet că nu făcuse nici un act care să-l facă să se teamă, și nu greșise cu nimic față de nimeni. În zadar oamenii răi au încercat să insinueze că ar fi fugit sau

s-ar fi ascuns. În acest timp, soțul meu dezavua rebeliunea, fiind convins că ea a fost făcută de înstrăinații sau dușmanii neamului. Cei care au auzit ceea ce a vorbit soțul meu în acea zi știu că el n-a rostit un singur cuvânt de instigare; însă bunele sale gânduri se vede că au fost răstălmăcite de răuvoitori sau de cei care, vorbind la rândul lor, vor fi fost de rea credință, atribuindu-i-se lui ceea ce spusese alții, care astăzi n-au curajul opiniei lor.

Ar fi însemnat să năruiască, într-o clipă, tot ceea ce a cucerit cu migală în timpul atâtor grei ani de încercări și de preocupări curate puse în slujba unei cauze naționaliste ?

Premiat al Academiei Române și al Societății Scriitorilor Români, el este poetul care a reînviat balada autohtonă, a pus în versurile sale tot ce are mai scump neamul nostru și tot ceea ce poate înălța sufletul omenesc. Critica noastră literară l-a situat alături de marii lui înaintași: Eminescu, Coșbuc, Goga, N. Crainic. Merită acest om ca să-i fie nimicită întreaga lui creație printr-o grea învinuire, scornită poate de cei mici la suflet, și care ar putea duce la judecarea sau la condamnarea lui ? Iar noi, copilul și soția lui, să fim sortiți pieirii prin nimicirea tatălui și soțului desăvârșit, care și în viața de familie era tot atât de bun și de nobil precum era și în societate ? Condamnarea lui ar însemna prăbușirea unui suflet curat și cinstit și în același timp înăbușirea unui întreg izvor de energie creatoare.

Trebuie să mă credeți, mult stimată Doamnă, că el nu a fost în stare de revoltă și de neascultare față de D-nul General, conducătorul nostru. Soțul meu, în ceea ce privește sentimentele sale, a avut întotdeauna o adâncă admirație și dragoste pentru D-nul General Antonescu, căruia-i recunoștea marile însușiri de om de stat și de luptător cinstit și integru. Cred că numai din admirație pentru D-sa și din convingere începuse să lucreze împreună cu N. Mânzatu, la un imn ce trebuia să apară, închinat conducătorului nostru venerat, și care legitima speranțele și idealurile noastre ale tuturor.

Este știut de toți că soțul meu sta departe de frământarea organizației; soțul meu nu făcea parte din cercurile lui H[oria] S[ima], pe care-l cunoștea foarte puțin, și, dacă el nu o spune, o face numai din cavalerism. Era ținut la distanță și poate cel din urmă chemat în postul ce i se încredințase, el nedorind și necerând nimic nimănui și ținându-se pe linia adevărat legionară, așa cum visase Căpitanul. De aceea, pentru actele de sălbăticie petrecute în noiembrie [1940], soțul meu a manifestat o totală dezaprobare și deprimare. Omul de ordine desăvârșită pentru care respectul legilor și al îndatoririlor cetățenești este o datorie de onoare, nu poate suferi acte de brutalitate sau pe acelea care înjosesc ființa omenească.

De aceea, stimată Doamnă, pentru că soțul meu este suferind încă din lagărele trecute^{cl}, când, după regimul cel neomenos al închisorii, a ieșit slăbit și bolnav, vin să vă rog pentru dreptatea cauzei lui.

Încurajată de actele de bunătate și de clemență ce însuflețesc pe D-nul General Antonescu, vin a-l ruga, la rândul meu, prin Domnia Voastră, să binevoiască a cerceta și situația soțului meu, care așteaptă de la Domnia-Sa dreapta cumpănire a nevinovăției sale și redarea libertății la care poate aspira orice conștiință și orice suflet omenesc.

Rămân, stimată Doamnă, a Dvs. mult devotată și recunoscătoare,
Fl. Demetrescu-Gyr

7 mai 1941, București

(ANIC, fond DGP, dosar 239/1941, f. 14-16).

^{cli} **8 mai 1941**

- Potrivit unor surse ale Poliției din 8 și 17 mai 1941, Manfred von Killinger s-ar interesa „îndeaproape” de activitatea cercurilor PNȚ, mai ales că ele s-ar pronunțat „contra” cooperării cu cel de-al III-lea Reich (ANIC, fond PCM - CM, dosar 110/1941, f. 137, 139).

^{clii} **9 mai 1941**

- Schimb de mesaje Adolf Hitler - I. Antonescu, cu prilejul Zilei Naționale a României (ANIC, fond PCM - CM, dosar 205/1941, f. 4-8).

- Articol al lui Mihai Antonescu pentru „Freude und Arbeit”, intitulat *Național-socialismul. Poarta de veacuri a lumii noi* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 297/1941, f. 1-2).

- Conferința lui Mihai Antonescu la Școala Superioară de Război din București pe tema: *Probleme noi în dreptul internațional* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 297/1941, f. 4-15): „... Suntem... un popor care avem toate bogățiile pământului și toate durerile firii. Totul depinde însă de noi și de conștiința noastră” (*ibidem*, f. 15).

- Mesaj de felicitare din partea Federației Uniunilor de comunități evreiești cu prilejul Zilei Naționale a României:

Domniei Sale
Domnului General I. Antonescu
Președintele Consiliului de Miniștri
și
Conducător al Statului
Loco

București 012764 65 9 16,45

Mânați de cele mai sincere sentimente față de Tron și Țară, populația evreiască din România vă urează cu prilejul zilei de 10 Mai rodnică guvernare întru strălucita propășire a țării !

Federația Uniunilor de comunități evreiești din țară -

Președinte, dr. W. Fildermann

Șef Rabin, dr. Al. Șafran

Secretar General, D. Rosenkranz

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 583/1941, f. 165).

cliii **10 mai 1941**

- Generalul I. Antonescu răspunde lui C. I. C. Brătianu la demersul precedent, din 8 aprilie 1941 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 62/1940, f. 45-52, 57-64; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 183-186).

- Felicitări primite de Conducătorul Statului cu prilejul Zilei Naționale, de la Raoul Bossy, Grigore Gafencu, generalii N. Ciupercă, Th. Ionescu, N. Macici, M. Racoviță, David Popescu, Petre Dumitrescu, Al. Vaida-Voievod, Nifon, Mitropolitul Olteniei, Irineu, Mitropolitul Moldovei, W. Fildermann, Șef Rabin Al. Șafran, prefectii tuturor județelor (*idem*, dosar 583/1941, *passim*), dintre care desprindem telegrama șefului Legației României de la Moscova:

Domnului
General Antonescu
Conducător al Statului și Președinte al Consiliului de Miniștri
București

Moscova 54 10 12,17

Serbând cu reculegere împreună cu toți membrii Legațiunii României la Moscova ziua independenței și a unității naționale, țin să vă asigur de încrederea noastră statornică în viitorul țării și de simțămintele noastre devotate și recunoscătoare pentru Generalul Antonescu.

Grigore Gafencu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 583/1941, f. 22).

- Răspunsul Generalului I. Antonescu la mesajul precedent (*ibidem*, f. 21).

- Telegramă de felicitare din partea Președintelui Comunității evreilor din București:

Domnului
General I. Antonescu
Conducătorul Statului
și
Președintele Consiliului de Miniștri
Loco

București 0125387 77 10/5 11

Cu prilejul sărbătorii naționale de azi, ne permitem a vă reînnoi sentimentele noastre de supunere și devotament, exprimate în numele populației evreiești din Capitală.

Admirație pentru munca ce o desfășurați pentru Țară și Dinastie.

Să dea Domnul ca ea să fie încoronată cu deplin succes spre mărirea și gloria României.

Să trăiți, Domnule General.

Președintele Comunității Evreilor din București,

S. Goldfarb

Secretar General,

S. Rivenzon

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 583/1941, f. 169).

^{cliv} **12 mai 1941**

- Rezoluția pe un raport despre urmările cutremurului din 9/10 noiembrie 1940: „12.V.1941 - Trecutul s-a răzburat și în acest domeniu. Superficialitatea, ușurința, educația făcută de a ne înșela unul pe altul, au transformat cutremurul într-o catastrofă națională ...” (Mareșalul Ion Antonescu, *Secretele guvernării*, p. 67).

^{clv} **17 mai 1941**

- O declarație a liderului național-țărănist Iuliu Maniu: „Generalul Antonescu este singurul om care poate și trebuie să prezideze destinele românești, în împrejurările actuale, cu atât mai mult cu cât are de partea sa încrederea nelimitată a Armatei” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 552/1941, f. 426).

^{clvi} **19 mai 1941**

- Potrivit cotidianului „Brenauer Neueste Nachrichten”, după 25 de ani, prin Generalul I. Antonescu, România reia orientarea lui Carol I, stabilind bune relații cu Germania (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 52).

- Rezoluție a lui I. Antonescu: „... Trebuie să încetăm a mai merge în derivă cu problema esențială a neamului: rasa - salvarea, întărirea, dezvoltarea, omogenizarea și gruparea ei” (Gh. Buzatu, *Românii în arhivele Kremlinului*, p. 290).

^{clvii} **20 mai 1941**

- Un nou memoriu al lui C. I. C. Brătianu destinat Generalului Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 62/1940, f. 65-68; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 186-189) și din care, pentru descifrarea sensului evenimentelor în perspectivă (Războiul din Est, în rândul întâi), desprindem finalul: „[...] Concluziunea mea este că nu putem conta decât pe noi înșine, să nu ne angajăm în acțiuni al căror rezultat nu-l putem cunoaște. Războiul nu s-a sfârșit. El devine mondial. Statele Unite sunt cea mai mare putere din lume. De aceea v-am sfătuit să nu puneți toate speranțele Dv. pe o singură cartă ...” (*ibidem*, f. 67-68).

^{clviii} **27 mai 1941**

- Răspunsul lui Ion Antonescu la scrisoarea lui Wilhelm Fabricius din 29 aprilie 1941 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 563/1941, f. 223).

- Potrivit unor surse confidențiale, Manfred von Killinger s-ar opune creării unui Partid Național-Socialist Român, format din elemente ale lui A. C. Cuza și blocului Generației de la 1922, precum și din fracțiuni liberalo-țărăniște (ANIC, fond PCM - CM, dosar 110/1941, f. 112).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 411.

^{clix} **28 mai 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 411.

^{clx} **30 mai 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 398.

^{clxi} **31 mai 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 412.

^{clxii} **1 iunie 1941**

- Schimb de mesaje Adolf Hitler - I. Antonescu, cu prilejul aniversării zilei de naștere a Generalului la 2/15 iunie 1941:

Excelenței Sale
Conducătorului Statului Român
General Antonescu
București

Berlin, 2/168 34 1/5 20,33

Exprim Excelenței Voastre cele mai cordiale urări cu ocazia zilei de naștere, atât pentru prosperitatea persoanei Excelenței Voastre, cât și pentru succesul continuu în conducerea Statului.

Adolf Hitler

Excelenței Sale
Führerului Reichului al III-lea
Adolf Hitler
Berlin

București nr. 8407/2.6.1941

Mulțumesc cu recunoștință Excelenței Voastre, pentru urările pe care ați binevoit să mi le faceți cu ocazia zilei mele de naștere.

Recunoștința mea este cu atât mai caldă, Excelență, cu cât aceste urări se răsfrâng asupra Poporului Român, căruia eu i-am închinat întreaga mea viață.

General Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 571/1941, f. 680, 682).

^{clxiii} **2 iunie 1941**

- Directivele lui Mihai Antonescu pentru presa română (ANIC, fond PCM - CM, dosar 297/1941, f. 19-28).

- Felicitări primite de Generalul I. Antonescu la împlinirea vârstei de 59 de ani, de la prof. Ovidiu Vlădescu, Secretarul General al Președinției Consiliului de Miniștri:

Domnului
General Antonescu,
Conducătorul Statului și Președintele Consiliului de Miniștri
București 26 Nr. 1 Of. 56 C - 2 - 6 - 12,30

În numele funcționarilor Președinției Consiliului de Miniștri și al meu, vă rog, Domnule General, să-mi permiteți să vă prezint urările noastre cele mai respectuoase și devotate. Să vă ajute Dumnezeu să vă împliniți toate idealurile de mărire și înălțare a Patriei.

Să trăiți, Domnule General !

Ovidiu Vlădescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 581/1941, f. 29).

- Alte felicitări primite de la: Regele Mihai I și Regina Mamă Elena, Hermann Goering, Joachim von Ribbentrop, Manfred von Killinger, Prof. Gh. N. Leon, Prof. Petre Papacostea, General Ilie Șteflea, dr. Bazil Theodorescu ș.a. (ANIC, fond PCM - CM, dosar 581/1941, *passim*).

clxiv **3 iunie 1941**

- Presa berlineză („Berliner Boersen Zeitung”, „Berliner Zeitung Am Mittag”, „Lokal Anzeiger”) găzduiește comentarii pe marginea mesajului adresat de A. Hitler Generalului I. Antonescu cu prilejul zilei sale de naștere (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 55-56).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 413.

clxv **4 iunie 1941**

- Telegrama liderului național-liberal Dinu Brătianu trimisă lui I. Antonescu la aniversarea zilei de naștere:

General I. Antonescu
București

București 3 03322 P 18 C 4/6 17,00

Vă urez sănătate și viață lungă fericită pentru realizarea aspirațiilor Românilor.

C. I. Brătianu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 571/1941, f. 649).

clxvi **5 iunie 1941**

- Prefectura Poliției Capitalei prezintă rapoartele zilnice privind desfășurarea **procesului capilor rebeliunii legionare** din ianuarie 1941 (5-15 iunie 1941) (ANIC, fond PCM - CM, dosar 116/1941, f. 52-115).

clxvii **6 iunie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 413.

clxviii **7 iunie 1941**

- Potrivit cotidianului „Breslauer Neueste Nachrichten”, datorită lui Antonescu, România ar fi adoptat „o atitudine clară alături de Germania” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 59). Pe de altă parte, susține „Neue Leipziger Tageszeitung”, „Germania vede în Generalul Antonescu un prieten sincer” (*ibidem*, f. 60).

clxix **9 iunie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 414.

clxx **10 iunie 1941**

- Invitația istoricului Constantin C. Giurescu adresată Generalului I. Antonescu:

Intrare:
Președinția Consiliului de Miniștri
Cabinetul Civil
Nr. 7173 cc/10.VI.1941
10.VI.1941

Dl. Gociman este rugat
a face o scrisoare de scuze
că nu va putea lua parte fiind
absent din țară/ss/M. Elefterescu

Domnule General,

Un număr de prieteni ai Generalului Gr. Costandache au luat inițiativa de a-l sărbători, în al 65-lea an al vieții sale, pentru întreaga activitate de distins ostaș, de apreciat istoric militar și de priceput organizator al Muzeului Militar Național.

Sărbătorirea va avea loc în ziua de joi 12 iunie a.c. și va consta dintr-o ședință festivă în sala Fundației Dalles, la orele 18,30, și dintr-o masă colegială la restaurantul Athénée Palace, la orele 21.

În numele comitetului de inițiativă avem onoare a vă ruga, cu cel mai profund respect, să binevoiți a onora cu prezența Dv. această sărbătorire a unui dintre cei mai vrednici șefi militari și mai distinși intelectuali.

Primiți vă rugăm, Domnule General, încredințarea deosebitului nostru respect.

Const. C. Giurescu
Profesor Universitar

Domniei Sale
Domnului General Ion Antonescu
Conducătorul Statului Român

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 571/1941, f. 611).

- Din declarația lui Iuliu Maniu la procesul lui Horia Sima: „[...] Țin să constat și vă rog să fie consemnat că eu sunt contra oricărui regim totalitar și oricărui regim de dictatură chiar fiindcă din regimurile totalitare și de dictatură izvorăsc astfel de conflicte păgubitoare pentru stat și pentru societate [...] Totdeauna am fost, sunt și voi fi contra regimurilor totalitare și pentru manifestarea liberă a voinței naționale ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 323/1941, f. 5-6).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 414.

clxxi **11-12 iunie 1941**

- Vezi programul (incomplet) al vizitei lui I. Antonescu la München (ANIC, fond PCM - CM, dosar 374/1941; raport asupra deplasării - idem, dosar 556/1941, f. 19-22).

- Potrivit relatărilor cotidianului „Völkischer Beobachter” din 11 iunie, Generalul Antonescu a beneficiat de o primire „extraordinar de cordială” din partea lui Adolf Hitler, ajungându-se la un **acord complet** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 62-63), iar cotidianul bavarez „Münchener Neueste Nachrichten”, care a găzduit și o biografie a Conducătorului Statului, se declară convins că „viitorul României este alături de al Germaniei” (*ibidem*, f. 65-68). După „Berliner Boersen Zeitung” orientarea României lui Antonescu spre Germania se dovedise „fermă”, după cum și încadrarea ei în „noua Europă” (*ibidem*, f. 64).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 414.

clxxii **13 iunie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 414.

clxxiii **15 iunie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 425.

clxxiv **16 iunie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 415.

clxxv **17 iunie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 415-416.

clxxvi **18 iunie 1941**

- Adolf Hitler adresează lui Ion Antonescu mesajul cel mai plin de consecințe - hotărârea lui „definitivă” privind declanșarea în scurt timp a **Războiului din Est** și rolul atribuit României în context (ANIC, fond PCM - CM, dosar 324/1941, f. 39-44; idem, dosar 127/1941, f. 3-5; Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, p. 107-109; *DGFP*, Series D, vol. XII, doc. 644, p. 1 047 - 1 049): „**Berlin, 18 iunie 1941 - Excelență ! În legătură cu subiectul cu subiectul ultimei noastre întrevederi** [München, 12 iunie 1941], *Vă rog a-mi permite a Vă pune la curent cu hotărârea mea definitivă, pe care am luat-o acum. Atitudinea Rusiei, în special pregătirile din zi în zi crescânde ale Rusiei, în vederea unei agresioni, mă forțează a mă folosi - în scurt timp - de Armata Germană, pentru a reduce definitiv acest pericol pentru Europa. După cum am arătat deja cu ocazia ultimei noastre întâlniri de la München, voi fi preocupat, pe de o parte, a avea grija ca, conducerea unitară a acestei operațiuni grandioase de atac să fie concentrată într-o singură mână, iar, pe de altă parte, a ține socoteala ca independența și prestigiul personalităților conducătoare ale aliaților noștri, față de poporul și armata lor, să fie respectate în cel mai înalt grad. În acest scop, Vă rog, General Antonescu, a-mi îngădui a Vă transmite din când în când acelea din dorințele mele care se referă la Armata Română și a căror executare, în interesul desfășurării unitare a operațiunilor în ansamblul lor, trebuiesc considerate ca absolut necesare. Comandamentul Superior al Armatei 11, ca un fel de Stat Major de lucru al Cartierului Dv. General, ar transforma aceste dorinți în ordine militare și, de câte ori va fi vorba de hotărâri esențiale, ele vor fi difuzate sub semnătura Dv. Legătura strânsă se va menține prin aceea că: - Șeful Misiunii Germane; - Șeful Marinei Germane și - Ofițerii de legătură ai Flotilei 4 Aeriene vor intra în compunerea Cartierului Dv. General, în timp ce subșeful Marelui Stat Major Român [urmează] să fie trimis la Comandamentul Superior al Armatei 11. În afară de aceasta, ar fi necesar a se institui, după nevoie, Comandamente de legătură reciproce.*

Misiunea inițială (pentru prima perioadă de timp) după începerea operațiunilor forțelor aliate din România va fi:

1) A apăra teritoriul român în contra invaziei forțelor rusești. În această ordine de idei, se acordă o importanță deosebită pazei contra atacurilor aeriene, contra acțiunilor de sabotaj în regiunea petroliferă, vitală pentru conducerea comună a războiului, asupra portului Constanța și asupra podului peste Dunăre. Repartiția forțelor proprii trebuie să țină socoteală de faptul că, după informațiile cele mai recente ale Serviciului de cercetări, se găsesc unități puternice mobile și forțe blindate ale Rusiei Sovietice în regiunea de sud a Basarabiei și în regiunea Cernăușilor. Pe lângă această misiune principală, va trebui să se facă pe inamic să creadă într-o desfășurarea și mai mare a forțelor germano-române și a exploatarea ocaziuni favorabile pentru a realiza capete de pod la est de Prut, care să faciliteze ulterior trecerea la atac.

2) Pentru armata aeriană română se pune în primul rând problema asigurării securității României și, în special, a regiunii petrolifere. În cele din urmă, aviația română va trebui să sprijine acțiunea Marilor Unități române. Pentru aceasta este necesar a se limita precis misiunile aviației române față de acele ale Corpului Aviatic German și față de acelea ale unităților de cercetare aeriene ale Armatei 11 Germane.

3) Prin progresiunea operației de atac germane în Galiția de Nord, inamicul va fi forțat, peste un timp oarecare, să-și retragă forțele aflate în fața granițelor românești. Atunci revine forțelor aliate din România sarcina de a urmări pe inamic prin atacuri succesive [subliniat de Antonescu pe original] și a-l împiedica, cu ajutorul aviației, să execute o retragere ordonată peste Nistru, contribuind la distrugerea lui.

Pentru misiunile speciale, ce vor reveni ulterior Armatei Române, îmi voi permite a Vă supune Domniei Voastre, General Antonescu, la timp propunerile mele care vor urma.

Cu credincioasă camaraderie și cele mai cordiale salutări, al Domniei Voastre devotat, Adolf Hitler.

(Pe textul dactilografiat în limba română, scris cu creionul: „Originalul textului german și traducerea au fost evacuate”, *ibidem*, f. 3; vezi și Antonescu, *Mareșalul României*, III, p. 164-165).

- Generalul Antonescu se adresează Contelui Ciano, ministrul de Externe al Italiei (ANIC, fond PCM - CM, dosar 65/1941, f. 48-50).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 416.

clxxvii **19 iunie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 416.

clxxviii **20 iunie 1941**

- În calitatea-i de Comandant suprem al forțelor româno-germane reunite în **Grupul Antonescu**, dispus în nord-estul României, General semnează ordinul nr. 0120 către Marele Cartier General Român și Armata 11 Germană: „Rusia amenință de multă vreme Europa prin pregătirile de atac pe care le face împotriva ei. Trebuie ca aceste amenințări de nesuferit să ia sfârșit. Armata Germană a început contraofensiva. Armata Română va intra în luptă cot la cot cu aliații germani pentru a repara nedreptatea ce ni s-a făcut” (apud Jipa Rotaru, Octavian Burcin, Vladimir Zodian, *Mareșalul Ion Antonescu. Am făcut « Războiul Sfânt » împotriva bolșevismului. Campania anului 1941*, Oradea, Editura Cogito, 1994, p. 84).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 416.

clxxix **21 iunie 1941**

- În ajunul Războiului din Răsărit, Ministerul Afacerilor Interne, Cabinetul Secretarului General transmite confidențial - prin adresa nr. 4 008/1941 - Direcției Generale a Poliției instrucțiuni pentru organizarea activității de propagandă (ANIC, fond PCM - CM, dosar 176/1940, *passim*). Textul integral este inclus în anexa XII a prezentului volum.

- Grupul de militari de la Legația Franței din București opinează că Germania avea să declare un atac masiv împotriva URSS-ului (ANIC, fond PCM - CM, dosar 552/1941, f. 574).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 417.

clxxx **22 iunie 1941**

- La ora 12,00 se difuzează următoarea telegramă a Agenției Rador: „Mobilizarea generală a armatei de uscat, aer și marină a început la orele 24,00, în noaptea de 21/22 iunie. Participă doar unitățile chemate sub ordine individuale. Profesorul Mihai Antonescu, secretar de stat și ministrul Propagandei Naționale, este numit Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. Pe timpul absenței Generalului Antonescu, pe toată durata ostilităților, guvernul va fi prezidat de Mihai Antonescu” (apud *Zile de foc în Basarabia și Bucovina. 22 iunie - 26 iulie 1941. Din arhivele Agenției de Presă Rador*, București, Fundația Rompres, 1996, p. 17) (în continuare, se va cita: *Zile de foc în Basarabia și Bucovina*).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 408-409, 417, 490-491.

- Cuvântarea la Radio a lui Mihai Antonescu, care anunță: „[...] Războiul de azi este un act de reparație istorică. Drepturile unui Neam nu stau nici în **coroane desuete**, nici în titluri istorice găsite în arhive sau biblioteci, nici în tratate câștigate prin jocuri de echilibru politic, prin târguri sau donații internaționale. Ci este drept al unui Neam tot ce este în stare puterea și sufletul lui de **dreptate** să cuprindă și să păzească [...] Pe pământul Basarabilor și până dincolo de Nistru, ca și pretutindeni unde bate inima românească, acolo este [sunt] dreptul și viața noastră și nimic pe lume nu ne va opri s-o culegem acolo unde Dumnezeu și pământul au dăruit-o, iar veacurile n-au putut-o stinge” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 18-23; idem, dosar 321/1940-1943, f. 80 și urm.; Prof. Mihai Antonescu, *Sfintele noastre drepturi*, II, București, 1941, p. 7-8). Intrarea României în al doilea război mondial, alături de Germania și aliații ei, împotriva URSS, a marcat o dată esențială a istoriei naționale în general, *clipa astrală* a trecutului nostru. Peste mai puțin de doi ani de la declanșarea *Războiului Sfânt*, purtat exclusiv în scopul reintegrării provinciilor istorice din Nord-Est și al zdrobirii bolșevismului asiatic de tip sovietic, Mareșalul Antonescu - aflat la Chișinău, cu prilejul împlinirii a 25 de ani de la Unirea Basarabiei cu Țara (în 28 martie 1943) - a descifrat, într-o *Cuvântare* uitată astăzi, semnificația profundă a evenimentului: ... *Neamul Românesc și-a trăit, în popas de 20 de ani, marea unitate pentru care am luptat atâtea veacuri, pentru care au căzut Voievozii și Mihai Viteazul. Am încercat, în acest popas, să fim înțeleși, să ne fie respectată viața, să ne fie respectate pământurile, să ne fie respectate proprietatea, biserica și așezările noastre sociale. N-am lovit pe nimeni niciodată, Neamul Românesc n-a răvnit pământuri care nu erau ale lui. Și, totuși, în 1940, folosind cel dintâi ceas al înclășării europene, fără nici o justificare, împotriva obligațiilor formal asumate prin actele din 9 februarie 1929 și 3 iulie 1933, Guvernul URSS a ocupat Basarabia, Bucovina și regiunea Herța a Moldovei noastre. Toate actele de neutralitate, de neagresiune, de recunoaștere de drepturi făcute României între 1929 și 1940, nu apar azi decât ca pași ascunși ai voinței de expansiune imperialistă și de uzurpare împotriva României. Mai grav decât atât: Prin prăbușirea din 1940, Statul rus a prăvălit toate granițele românești, urmărind în același timp agresiunea, peste trupul nostru, spre Bosfor, Dardanele și*

Adriatica. Dar acest lucru n-a fost de ajuns. În toamna anului 1940, patru ostroave pe Dunăre ne-au fost ocupate cu forța de ruși [...] Astfel se explică intrarea noastră în încleștarea de astăzi. Noi nu putem fi acuzați că purtăm în Răsărit un război de agresiune și de cotropire. Noi ducem un război sfânt, de apărare a unității Neamului și îndiguire a primejdiei care amenință civilizația Europei. De aceea, atunci când nevoia de apărare militară ne-a cerut să ne apărăm pământurile de la distanță de o nouă năvălire de dincolo de Nistru, noi n-am dus acolo nici sabia răzbnării, nici grozăvia distrugerii, ci, prin locurile unde am luptat și am poposit, am dus crucea reîncreștinării și fapte de sprijinire a unei populații zdrobite de nedreptăți sociale. Ne-am prins în luptă pentru apărarea unității Neamului Românesc, fiindcă el este legea noastră de veacuri. Dăm lupta pentru a ne împlini misiunea noastră de popor de margine, care apără, credincios și modest, creștinătatea și civilizația. Avem conștiința că ne facem datoria nu numai față de noi [...] Ne împlinim datoria ca și Voievozii Moldovei de altădată [...] Pământurile unui neam sunt părți din sufletul lui și nimeni nu poate și nu are dreptul să le uite sau să le trădeze, fără a-și trăda propriul lui suflet de Român. Oriunde ar fi Români, trebuie să le asigurăm libertatea și viața [...] Cu credința în Dumnezeu strămoșilor noștri, să ne urmăm cu încredere poruncile istoriei, fiindcă noi nu suntem aci în slujba unei misiuni străine, dar ne împlinim propriul nostru destin, slujind în același timp rosturile Europei prin pavăza de jertfă pe care am știut-o totdeauna dărui. Trăiască Neamul Românesc unit ! ... (apud Registrul istoric al Conducătorului Statului, vol. VI, la ANIC, fond PCM - CM, dosar 465/1943, f. 16-18).

- În arhivele civile și, mai ales, militare interne s-au păstrat numeroase documente privind operațiunile Armatei Române în cursul Campaniei din Est. Pentru perioada 1941-1944, vezi îndeosebi sinteza **Planurile și intențiile în conducerea războiului. Desfășurarea Forțelor Armate, în general, și în special a Armatei de Uscat, pe direcțiunile operative la începutul războiului** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 67/1941, f. 1-16), cuprinzând următoarele compartimente: A - Planurile și intențiile în conducerea războiului/ I - Înainte de începerea ostilităților cu URSS (22 iunie 1941); II - Planul de campanie la începutul războiului: 22 iunie 1941; B - Schimbări în planurile de campanie pe timpul mersului războiului/I - Pentru operațiunile din anul 1941; II - Pentru operațiunile din 1942; III - Pentru operațiunile din 1943; IV - Pentru operațiunile din anul 1944; V - Concluziuni generale; VI - Întrebuințarea Aviației și Marinei Regale în cursul războiului. Materialului i-au fost anexate **47 de piese** (*ibidem*, f. 34-108).

- În arhiva Cabinetului Militar al Conducătorului Statului se păstrează un dosar voluminos cu mențiunea **Scrisori și telegrame primite de Dl. General ION ANTONESCU la începutul războiului (22 iunie 1941)** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, 650 file), precedate de un **tabel** (f. 1-8) cuprinzând 189 persoane care au transmis felicitări pentru declanșarea și desfășurarea victorioasă a Războiului Reîntregirii Naționale, dintre expeditori reținându-i pe: IPS Patriarhul Nicodim (fila 1), Regele Mihai I (13), N. Dianu (4), M. Djuvara (5), I. Găvănescul (24), Valer Pop (26), Gurie, Mitropolitul Basarabiei (28), Brutus Coste (31), Al. Marcu (36), deținuții Penitenciarului Lugoj (43), Ștefan Ciobanu (57), N. P. Smochină (70), I. Simionescu (75), Mihail Manoilescu (80), Eugen Chirnoagă (109), Aurel Gociman (111), Ilie Șteflea (112), N. Mareș (113), Ritter von Schobert (115), I. Petrovici (117), Franklin Mott Gunther, ministrul SUA la București (119), Radu Rosetti (121), Mihai Antonescu (122), Benito Mussolini (123), I. Lupaș (129), Wilhelm Fabricius, fostul ministru al Germaniei la București (130), Pellegrino Ghigi, ministrul în exercițiu al Italiei la București (131), Joachim von Ribbentrop (132), Hermann Goering (133), Renato Bova Scoppa, fostul ministru al Italiei la București (134), Iosif Iacobici (136), Gh. Avramescu (137), Gh. Alexianu (138), Ion Mihalache (186).

- I. Antonescu răspunde liderului național-țărănist **Iuliu Maniu**, la memoriile sale precedente, mai precis la acelea din 4 decembrie 1940, 27 februarie și 4 aprilie 1941 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 49/1940, f. 42-97; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 189-213). În centrul atenției se află

problemele interne și externe al anilor 1940-1941, inclusiv orientarea Bucureștilor spre Axa Berlin-Roma-Tokyo și situația Iugoslaviei. Semnatarul consideră, în context, că „lumea nouă este în plămădire; este prematur a judeca rezultatele și este nedrept a condamna cu anticipație ceea ce nu s-a înfăptuit încă definitiv” (*ibidem*, f. 85). Fără a insista asupra evenimentului cardinal la ordinea zilei (implicarea României în al doilea conflict mondial, declanșarea Războiului din Est), Antonescu, în final, lasă să se înțeleagă că, totuși, avea în vedere faptele intervenite, atunci când releva: „... *Politică fiind însă o artă a guvernării, singură verificarea practică poate da măsura justă a valorii unei concepții. Rezultatele regimului democratic aplicat în România [interbelică] sunt cunoscute. Ele s-au soldat cu destrămarea internă totală, cu sfâșierea hotarelor și cu cele mai grave amenințări pentru însăși existența Statului. Asupra regimului Statului național, inaugurat la 6 septembrie [1940], nu se poate face o judecată definitivă. El s-a verificat însă ca un regim de ordine și de reconstrucție națională și socială, el a asigurat, în împrejurările cele mai grele, existența Statului; el reprezintă cu autoritate voința dâră a națiunii de a se reface moral și material și de a-și împlini integral drepturile, înăuntru și în afară. Socotesc că un regim care reprezintă un astfel de potențial de afirmare socială și românească merită să fie sprijinit de toate conștiințele românești. În fața realităților profund schimbate, ni se impune tuturor o singură atitudine: să slujim cu toate puterile noastre unite prezentul și viitorul Patriei, trecând cu vederea tot ce a putut să ne despartă în trecut*” (*ibidem*, f. 96-97).

- Declanșarea războiului a provocat satisfacție în rândul „tuturor” taberelor politice de la București, ceea ce Iuliu Maniu ar fi declarat unui ofițer de la Serviciul de Propagandă al MStM (ANIC, fond PCM - CM, dosar 552/1941, f. 582). De asemenea, în noaptea precedentă, la Legația SUA din București s-ar fi servit șampanie, iar F. M. Gunther, titularul misiunii diplomatice, a opinat că începea „faza finală” a conflagrației mondiale și că, finalmente, național-socialismul și comunismul „se vor distruge reciproc”, spre folosul SUA, care vor interveni pentru salvarea Marii Britanii (*ibidem*, f. 583).

- Schimb de mesaje Patriarhul Nicodim - Antonescu, prilejuit de declanșarea Războiului Sfânt:

Domnului
General Ion Antonescu,
Conducătorul Statului Român
Loco

[*Să se mulțumească.
Să se publice*]

București Nr. 015983 - 22.6.1941, ora 12,00

Dumnezeu v-a ales să fiți Conducătorul Neamului Românesc în aceste vremuri de adâncă prefacere socială în lume.

Pe El îl rugăm și Îl implorăm să ducă Armata noastră și a puternicului aliat și sprijinitor Adolf Hitler la izbândă deplină hărăzind sufletului Dv. marea mulțumire că v-ați împlinit cu prisosință datoria către Rege, Neam și Lege.

Chem binecuvântarea lui Dumnezeu asupra Dv. și armatelor aliate spre a vă duce la victoria desăvârșită

Patriarh Nicodim

Înalt Prea Sfinției Patriarhului
Nicodim al României
București

Din mijlocul trupelor care poartă în lupta lor biruitoare drapelul dezrobirii naționale pentru mult încercatul pământ străbun al Basarabiei și Bucovinei, mulțumesc Înalt Prea Sfinției Voastre pentru binecuvântarea Bisericii, cerută Atotputernicului asupra armatelor aliate și asupra strădaniilor mele de refacere a Patriei și a onoarei românești.

Biruința ostașului român înfrățit în aceeași caldă camaraderie de arme și de simțăminte cu soldatul glorios pe toate fronturile al Marelui Reich German este biruința crucii.

Altarele dărâmate și pângărite de potrivnicia luminii vor fi refăcute în toată strălucirea, pentru mărturisirea smeritei închinări de mulțumire a Neamului și pentru mai marea mărire a Dumnezeului părinților noștri.

General Antonescu

7 iulie 1941

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, f. 24-25).

- Telegrama Mitropolitului Gurie destinată lui I. Antonescu:

Domnule General,

București 26311 - 22.6.1941, ora 12,25

Ca moldovean și slujitor al lui Hristos, precum și ca mitropolit al Basarabiei, binecuvântez lupta sfântă ce duceți pentru dezrobirea fraților noștri basarabeni și bucovineni și zdrobirea fiarei roșii de la Răsărit care un pătrat de veac a chinuit o parte din sufletul Europei.

Dumnezeu să vă ajute a întinde hotarele scumpei noastre Patrii până acolo unde ei [bolșevicii] au deportat și au risipit pe robiții nației, moldoveni - basarabeni.

Rugăciunile noastre ca și ale întregii Biserici v-au însoțit și vă însoțesc pentru opera de întregire a Neamului și mulțumirea personală.

Trăiască Generalul !

- În răspunsul său, Generalul Antonescu i-a mulțumit Mitropolitului Gurie pentru binecuvântarea transmisă la începutul „Războiului Sfânt al reîntregirii Patriei ciuntite și al reclădirii altarelor dărâmate. Părăsind toiaagul pribegiei și vălul cernut al durerii, Mitropolia acestui pământ, dintotdeauna și pentru totdeauna românesc, e chemată să tragă brazdă adâncă, atât cu plugul credinței dumnezeiești, cât și cu cel al poruncilor naționale, în sufletul fraților noștri basarabeni regăsiți și al mult încercaților frați de dincolo de Nistru, care își așteaptă de veacuri mântuirea” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, f. 27-28).

- Schimb de telegrame Valer Pop - General I. Antonescu:

General

Ion Antonescu,

Conducătorul Statului

București

București 16628 - 22.6.1941, ora 13,55

În clipa când se săvârșește întâiul și cel mai însemnat act pentru reîntregirea hotarelor românești, Vă urez, adânc emoționat, să conduceți Țara și Armata la cele mai înalte culmi ale gloriei prin răpunerea bolșevismului, a celui mai crunt dușman al nostru și al omenirii.

Trăiască România Mare !

Valer Pop

Domnului Valer Pop

La Ministerul Afacerilor Străine,
București

Vă mulțumesc pentru simțămintele și bunele urări ce-mi adresați la săvârșirea întâiului pas pentru refacerea Patriei mutilate și răstignite timp de un an pe crucea tuturor suferințelor.

General Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, f. 96, 99).

- Schimb de telegrame Facultatea de Litere din București - General I. Antonescu:

Domnului
General Ion Antonescu,
Comandantul de Căpetenie al Armatei
Loco

București 16426 - 22.6.1941, ora 16

În momentul în care bravura, demnitatea și destinul neamului românesc își spun iarăși cuvântul prin bravura, demnitatea și destinul Generalului său de astăzi, Corpul Didactic și studenții Facultății de Litere din București, printre care se găsesc profesorii și studenții Facultății din Cernăuți, se închină în conștiințele lor de buni români pentru prima noua izbândă la care v-au chemat Dumnezeu și trecutul de glorie al acestui Neam. Pe drumul victoriei vă ocrotesc toți voievozii și vă urmează țara pe care o faceți să-și rostească iar cuvântul în istoria sa și a lumii.

Trăiască Patria, Regele și Conducătorul României !

Decanul Facultății de Litere,
(ss) Alexandru Marcu

Profesor I. Andrieșescu, Gh. Antonescu, N. Bănescu, Gh. Brătianu, P. Cancel, T. Capidan, D. Caracostea, N. Cartoian, Șt. Ciobanu, N. Florian, C. Giurescu, V. Grecu, D. Gusti, N. Herescu, S. Lambrino, D. Marmeliuc, L. Moraru, V. Moraru, B. Munteanu, C. Narly, I. Nistor, Gh. Oprescu, I. Petrovici, Sever Pop, D. Protopopescu, M. Ralea, Al. Rosetti, Sauciuc Săveanu, Radu Sbierea, I. D. Ștefănescu.

Domnului
Alexandru Marcu,
Decanul Facultății de Litere
Loco

Mulțumesc profesorilor și studenților Facultății de Litere din București pentru mărturia profundei lor simțiri patriotice și pentru caldele urări făcute Patriei.

General Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, f. 119, 121-122).

- Schimb de telegrame Regele Mihai I - General I. Antonescu:

Domnului
General Ion Antonescu,
Conducătorul Statului

Castelul Peleş, Sinaia Nr. 41114 - 22.6.1941, ora 18,10

Rezoluția Conducătorului Statului:

[Să se publice - A/ntonescu]

În clipele când trupele noastre trec Prutul și Codrii Bucovinei, pentru a reîntregi Sfânta Țară a Moldovei lui Ștefan cel Mare, gândul Meu se îndreaptă către Domnia Voastră, Domnule General, și către Oștirea Țării.

Vă sunt recunoscător, Domnule General, pentru că numai prin munca, tăria și străduința Domniei Voastre, Neamul întreg și cu mine trăim bucuria zilelor de glorie străbună.

Iar ostașilor noștri dragi, le urez sănătate și putere ca să statornicească, pentru vecie, dreptele granițe ale Neamului.

Trăiască în veci România !

Trăiască viteaza noastră Armată !

MIHAI R.

București, Președinția Consiliului de Miniștri

Nr. 114 - 23.6.1941, ora 10

Majestății Sale Regelui,

Mulțumesc respectuos Majestății Voastre pentru cuvintele de îmbărbătare și de apreciere cu care ați cinstit Armata și pe mine.

Fiți sigur, Majestate, de devotamentul nostru.

Pentru Țară și pentru Majestatea Voastră ne batem.

Pentru Țară și pentru Majestatea Voastră trebuie să învingem.

GENERAL ANTONESCU

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, f. 3-4, 13, 19, 21).

- Schimb de telegrame Prof. Ștefan Ciobanu - General I. Antonescu:

Domnului
General Ion Antonescu,
Conducătorul Statului Român
Loco

București 018774 - 22.6.1941, ora 20

În clipele în care numele Dv. se gravează în Istoria Neamului Românesc, îmi iau permisiunea, cu tot respectul cuvenit, să aduc prinusul de recunoștință dezrobitorului provinciei unde am văzut lumina zilei.

Profesor Ștefan Ciobanu

Domnului

Profesor Ștefan Ciobanu
București

Mulțumesc pentru bunele sentimente mărturisite în ceasurile jertfelor pentru dezrobirea pământului scump al Basarabiei.

General Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, f. 168, 170).

- Schimb de mesaje între Prof. I. Simionescu, Președintele Academiei Române, și Generalul I. Antonescu:

ACADEMIA ROMÂNĂ

București

No. 2342

22 iunie 1941

Domnule General,

În momentele prin care trecem, înălțătoare și pline de speranțe, întreaga suflare românească are datoria sfântă de a face zid de susținere celor meniți să învie vitejia străbună.

Academia Română, în trecutul căreia s-a înfăptuit unirea sufletească a reprezentanților româniimii de pretutindenii, își îndreaptă urările sale de biruință către brava oștire română și către vrednicul ei Conducător.

Trăiască Patria în granițele ei firești, trase până unde se aude graiul românesc.

Trăiască Majestatea Sa Regele Mihai I, a cărui domnie să însemne unire veșnică, deplină, a poporului român.

Să trăiți, Domnule General; fie ca faptele Dv. să se înscrie în Istoria neamului, alături de ale tuturor din trecut, care au condus la glorioase biruințe.

PREȘEDINTELE ACADEMIEI ROMÂNE,

I. Simionescu

Domniei-Sale

Domnului

General Ion Antonescu,

Conducătorul Statului și

Președintele Consiliului de Miniștri

Loco

Domnului

Prof. I. Simionescu,

Președintele Academiei Române

Loco

Temeiul acțiunilor noastre naționale a fost totdeauna adevărul. Slujitoare a adevărului, Academia Română a luminat drumurile și țințele strădaniilor românești de unitate și de stăpânire a drepturilor firești din cuprinsul spațiului nostru etnic și istoric. Urările adresate oștirii de către cel mai înalt așezământ al spiritualității românești, în ceasul în care armele naționale cuceresc o nouă împlinire a destinului, sunt deosebit de prețioase pentru conștiința neamului întreg. Ele au un înțeles cu atât mai înălțător, cu cât steagurile noastre dezrobitoare, alături de steagurile aliate ale Marelui

Reich German, alungând întunericul și crima, reîntronează în Răsăritul Europei puterile libertății, credinței și culturii.

Vă rog să primiți personal și să transmiteți membrilor Academiei Române mărturia caldă a prețuirii și mulțumirilor mele.

General Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, f. 217, 210).

- Schimb de telegrame Dr. Daniel Ciugureanu - General I. Antonescu

Domnului
General Ion Antonescu,
Conducătorul Statului
- Pe zonă -

În clipa când armata română, sub strălucita comandă a Domniei-Voastre, a călcat pe pământul Basarabiei, gândul tuturor românilor dintre Prut și Bug se îndreaptă către Conducătorul Statului cu sentimentul de adâncă recunoștință și cu speranța de a reintra în curând în căminurile noastre, de unde să contribuim cu toate puterile la propășirea neamului.

Trăiască România Mare !

Președintele Cercului Basarabenilor,
Dr. Daniel Ciugureanu,
fost Ministru

București, 2 iulie 1941

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc pentru bunele sentimente exprimate în numele „Cercului Basarabenilor”.
Speranțele D-Voastre sunt cheazășuite de vitejii și jertfa soldatului român, căruia toți trebuie să-i aducem prinosul recunoștinței noastre.

Primiți, vă rog, asigurarea înaltei mele considerațiuni.

General Antonescu

Domniei-Sale
Domnului Doctor Daniel Ciugureanu,
Președintele „Cercului Basarabenilor”
București,
Șoseaua Iancului, nr. 104

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, f. 163-164).

- Schimb de telegrame Prof. N. Smochină - General I. Antonescu:

Domnului
General Ion Antonescu,
Conducătorul Statului Român
București

Asociația Românilor Transnistrieni, adânc mișcată de apelul Domniei-Voastre adresat ostașilor și poporului român de a sfărâma lanțurile robiei și de a readuce pe toți frații la sânul patriei libere, vă urează deplină izbândă în realizarea acestui ideal național. Pătrunși de măreția

momentului, suntem gata de a servi ca ostași credincioși pentru mărirea țării care va îngloba în viitoarele granițe și pe românii de peste Nistru ca zac în închisori și duc o viață umilită sub jugul de oțel al fiarelor roșii.

Trăiască România de la Tisa până la Bug !

Trăiască Conducătorul Statului Român și al glorioasei noastre armate !

Președinte, N. Smochină
Secretar General, A. Niculescu

București, 1 iulie 1941

Domnule Președinte,

Glasul fraților noștri din străvechile așezări românești dintre Nistru și Bug a găsit răsunet viu și adânc în inima mea. Armele oștirii române înfrățite cu armata Marelui Reich German, ducând cu ele biruința ocrotitoare a dreptății, vor asigura mult încercatului românism transnistrian deplinătatea mântuitoare a unei vieți naționale statornic și îndelung așteptate.

Mulțumesc călduros Asociației Românilor Transnistrieni pentru simțămintele patriotice și pentru bunele urări făcute în ceasul pornirii războiului sfânt al dezrobirii fraților și al reîntregii hotarelor.

General Antonescu

Domniei-Sale
Domnului N. P. Smochină
Președintele Asociației Românilor Transnistrieni
București

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, f. 204-205).

- Telegrama ministrului României la Tokyo, General Gh. Băgulescu, adresată Generalului I. Antonescu:

General Antonescu,
Conducător
București

Tokyo Nr. 58 - 22.6.1941, ora 23,20

Trăiască România ! Să trăiți, Domnule General, Conducător de nație și de oaste, să ștergeți umilința în care am fost scufundați anul trecut din iunie până în septembrie fără drept și fără vrere.

General Băgulescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, f. 147).

^{clxxx} **23 iunie 1941**

- Mesaj al lui I. Antonescu către A. Hitler (Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, doc. nr. 17).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 418, 491-491.

- Rapoartele secrete ale serviciilor române de resort admit că, între grupările politice de la București, ar fi intervenit un „armistițiu” pe tema Războiului din Est, iar Ion Mihalache și Gh. Brătianu au solicitat să fie trimiși pe front (ANIC, fond PCM - CM, dosar 552/1941, f. 585). Chestionat pe tema unui **guvern național**, Iuliu Maniu ar fi replicat: „Nu mai poate să fie vorba de o asemenea problemă. Generalul Antonescu și-a asumat în fața istoriei sarcina de a realiza una din cele mai importante realizări (sic !) naționale. Răspunderea îi revine în întregime, împreună cu gloria de care se va încununa după buna reușită, pe care, toți bunii români, i-o doresc ...” (ibidem).

- [23 iunie 1941] - Schimb de telegrame Mitropolitul Ardealului Nicolae Bălan - General I. Antonescu:

Domnului
General Ion Antonescu,
Conducătorul Statului
București

Sibiu 2412 - 23.6.1941, ora 17,20

Întreg clerul și poporul drept-credincios al Ardealului e străbătut și înfiorat până în adâncul ființei sale de măreția epocală a zilelor ce i le-ați hărăzit - cu tot sufletul și cu toată puterea lui de sacrificiu - face zid în jurul Conducătorului care a pornit să spele rușinea anului trecut, să scape pe frații noștri de sub jugul barbariei și să împrăstie adunarea vrăjmașilor lui Dumnezeu de pe fața pământului. Dumnezeu este cu noi și cu viteazul nostru Conducător. În numele Crucii, pășiți înainte spre fericirea țării și spre salvarea omenirii.

Nicolae,
Mitropolitul Ardealului

Înalt Prea Sfinției Sale
Mitropolitului Nicolae al Ardealului
Sibiu

Mulțumesc clerului și Românilor ardeleni pentru caldă mărturie a simțămintelor patriotice, exprimate prin telegramă Înalt Prea Sfinției Voastre, față de războiul sfânt în care fiii tuturor ținuturilor românești luptă biruitor pentru reîntregirea Patriei și pentru dezrobirea fraților răpiți.

General Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, 175-177).

- Dr. W. Filderman și D. Rosenkrantz către Ion Antonescu:

Acum, când glorioasa armată a țării este mobilizată pentru a recuceri provinciile pierdute, într-un gând și o simțire, populația evreiască Vă roagă să binevoiți a-i reda onoarea de a-și apăra țara.

Urmașii veteranilor din războiul pentru independență, veteranii, frații și copiii veteranilor din războiul independenței, balcanic și întregire, ca și toți ceilalți evrei însuflețiți de cel mai curat patriotism, așteaptă să-și jertfească pe altarul patriei viața lor.

Nădăjduind că veți binevoi a da curs dorințelor unanime ale populațiunii evreiești, vă rugăm, Domnule General, să primiți asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Președinte,
Dr. W. Filderman
Secretar General,
D. Rosenkrantz

Domniei Sale
General Ion Antonescu,
Conducătorul Statului și Președinte
al Consiliului de Miniștri

(ANIC, fond PCM - SSI, dosar 109/1945, f. 32).

- O telegramă a Prof. I. Găvănescul îl asigură pe Generalul Antonescu că, „în această clipă, când spada glorioasă a Domniei Voastre repară nedreptățile trecutului, legionarii de pretutindeni stau zid în jurul Conducătorului, îl asigură de devotamentul lor și, urmând o linie de luptă pentru care unii dintre ei s-au jertfit, cer cinstea de a lupta sub ordinul Dv.” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 125/1941, f. 7). În răspunsul său, din 29 iunie 1941, Antonescu îl asigură pe Prof. Găvănescul că „legionarii vor lupta în rândurile și în aceleași condițiuni în care sunt chemați să lupte toți cetățenii români, contăm pe bravura lor ca și pe a tuturor” (*ibidem*).

elxxxii **24 iunie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 409, 418-419, 493-494.

- [24 iunie 1941] - Schimb de telegrame Prof. M. Manoilescu - General I. Antonescu:

Domnului
General Antonescu,
Conducătorul Statului

- I. C. Brătianu Nr. 9 - 24.6.1941, ora 8

Rezultatele diplomatice și politice rezeși și strălucite obținute de Domnia-Voastră personal trezesc admirația bucuroasă a oricărui român și mai ales a acelor care au fost cei dintâi să cunoască și să sufere greșelile unui trecut atât de împovărător. Dumnezeu va fi alături de Dv. și pe câmpul de bătălie, unde veți desăvârși opera Domniei-Voastre de reparator al istoriei și de izbăvitor al umilințelor neamului.

Profesor Mihail Manoilescu

Domnului
Profesor M. Manoilescu
Str. Viilor, nr. 44
București

Vă mulțumesc călduros pentru bunele sentimente.

General Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, f. 231-233).

elxxxiii **25 iunie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 419-420, 494-496.

clxxxiv **26 iunie 1941**

- Dr. C. Angelescu, fostul premier, a declarat în cercurile liberale: „*Suntem angajați într-un joc de loterie și consecințele pot să fie rele sau bune, după cum va dicta hazardul*” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 552/1941, f. 607).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 420, 495-496.

clxxxv **27 iunie 1941**

- Cuvântare la Radio a lui Mihai Antonescu consacrată celor dintâi eroi căzuți în Războiul Reîntregirii Naționale (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 9-11).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 421, 497-498.

clxxxvi **28 iunie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 422, 498-499.

- Telegrama unui grup de bucovineni adresată Generalului I. Antonescu:

Generalul
Ion Antonescu,
Conducător al Statului Român și al
Oștirilor Aliate
București

Sibiu 3524 - 28.6.1941, ora 19,30

Astăzi se împlinește un an de când urgia roșie și neomenia comunistă au cotropit Basarabia și Bucovina. Fiii Bucovinei, adunați la Catedrala din Sibiu, înfrățiți cu pribegii Basarabiei și Ardealului, înaltă fierbinți rugăciuni de mulțumire și de biruință pentru Neam și Țară. Vă fericesc că ați tras sabia sfântă a Țării și că o purtați cu vitejie. Suntem cu toate vrerile alături de Armata noastră, nădejdea și paza ființei și credinței și înălțărilor românești.

Rugăm să ne știți gata de jertfa supremă ascultând poruncile Dv.

(ss) Profesor universitar Al. Procopovici, Al. Hurmuzachi, Eugen Grigorcea, Prof. Teodor Bălan, Prof. Silvia Bălan, Elena Flondor, Prof. N. Tcaciuk-Albu, Prof. I. Tarnavski ș.a.

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, f. 271-274).

- Cuvântare la Radio a lui Mihai Antonescu la împlinirea unui an de la ocuparea Basarabiei, Bucovinei de Nord și Ținutului Herța, în urma notelor ultimative V. M. Molotov, din ziua în care „*imperiul urii și al anarhiei s-a năpustit asupra noastră, flămând și prădalnic, ca să ne cetropească viața și drepturile, glia și mormintele*”, iar, din partea Bucureștilor, „*cârmuitori lași i-au poruncit [armatei noastre] înfrângerea, înainte de a fi încercat lupta*” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 12). Într-un asemenea context, ziua de 22 iunie 1941 reprezenta un „*răsărit de viață nouă și de iertare bună peste anul încercării și întunecării românești*”, astfel încât „*cotropitorul de ieri, dușmanul de veacuri al pământului și al dreptului, dușmanul bisericii și al lui Dumnezeu, Imperiul urii și al anarhiei, cuibul viperelor și al trădării se va prăbuși; este de pe acum virtualmente prăbușit ...*” (*ibidem*, f. 13-14).

clxxxvii **29 iunie 1941**

- Din Cartierul General german, mesajul lui A. Hitler către I. Antonescu - considerații pe marginea celei dintâi săptămâni de operații în Est, cu expunerea sarcinilor viitoare ale „Grupului de Armate General Antonescu” (Armatele 3 și 4 Române, Armata 11 Germană) în cadrul Grupului de Armate „Sud” (Feldmareșal Gerd von Rundstedt) și aprecieri în privința rostului împlinit de trupele române, pentru care Conducătorul Statului primea „cele mai sincere mulțumiri pentru viteaza atitudine și activitate desfășurată, atât pe Prut, cât și în Bucovina de Nord. În această primă fază a războiului, ea a contribuit cu succes la fixarea forțelor inamice aflate în fața sa” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 24/1941, f. 3-6, textul original al documentului, cu semnătura olografă a Führerului; Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, doc. nr. 18, p. 110-112; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 166-167). Führerul mulțumește, finalmente, pentru orice expedieri suplimentare de produse petroliere „atât de vitale pentru conducerea generală a războiului” (*ibidem*, p. 112).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 422-423, 499-501.

- S-a publicat scrisoarea din anul precedent, datată **1 iulie 1940**, adresată de I. Antonescu Regelui Carol II, după ce Consiliul de Coroană a decis abandonarea Basarabiei fără luptă (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 97-99; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 112-113).

clxxxviii **30 iunie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 423-424, 501-502.

clxxxix **1 iulie 1941**

- Mesaj al lui I. Antonescu către A. Hitler (*DGFP*, Series D, vol. XIII, doc. 57, p. 66-68; Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, doc. nr. 19).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 424-425, 503-504.

- Prin telegrama nr. 8 505/1941, Generalul Antonescu solicită să i se trimită pe front, Trenul „Patria”, dacă era posibil chiar a doua zi, 35 kg icre negre ș.a. (ANIC, fond PCM - CM, dosar 171/1941, f. 4).

- Organismele militare au centralizat și raportat **lista celor 24 generali români cu care Generalul Antonescu a început Războiul Reîntregirii:**

- General de Corp de Armată N. Ciupercă, cd-tul Armatei IV,
- General de Corp de Armată Adjutant Iosif Iacobici, cd-tul Armatei IV,
- General Marin Manafu, cdt. Brigada 1 Cavalerie,
- General P. Vlădescu, cdt. Divizia 5 Infanterie,
- General de Divizie V. Atanasiu, cdt. Corpul de Armată 3,
- General Ilie Șteflea, cdt. Divizia 3 Infanterie,
- General de Divizie C. Constantinescu, cdt. CA 11, ulterior Armata IV,
- General Gh. Rozin, cdt. Divizia 13 Infanterie,
- General de Corp de Armată Petre Dumitrescu, cd-tul Armatei III,
- General Marin C. Popescu, cdt. Divizia 15 Infanterie,
- General de Divizie N. Dăscălescu, cdt. Divizia 21 Infanterie,
- General de Divizie Th. Ionescu, cdt. CA 1,
- General de Divizie C. Sănătescu, cdt. CA 4,
- General de Divizie A. Son, cdt. CA 5,
- General de Divizie M. Racoviță, cdt. Corpul de Cavalerie,

- General I. Dumitrache, cdt. Brigada 2 Mixtă Munte,
- General Olimpiu Stavrat, cdt. Divizie 7 Infanterie,
- General de Divizie Gh. Avramescu, cdt. Corpul de Munte,
- General Mihail Lascăr, cdt. Brigada 1 Mixtă Munte,
- General Al. Ioanițiu, șeful MStM-ului,
- General Gh. Manoliu, cdt. Brigada 4 Moto-Mecanizată,
- General R. Ioanovici, cdt. Divizia 6 Infanterie,
- General N. Ghineraru, cdt. Divizie,
- General I. Arbore, cdt. Brigada 3 Fortificații.

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 91/1941, f. 3-365).

^{cx} **2 iulie 1941**

- Scrisoare a lui I. Antonescu către A. Hitler (Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, doc. nr. 20).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 425-426, 504-505.

- În legătură cu evenimentele de la Iași din 28-30 iunie 1941, Generalul Antonescu a pus următorul ordin în **rezoluție** pe un raport al SSI-ului asupra celor petrecute: „**2 iulie 1941** - *Desordinile întâmplare acum câteva zile la Iași au pus armata și autoritățile într-o lumină cu totul nefavorabilă. Cu ocazia evacuării Basarabiei, a fost pentru armată o adevărată rușine că s-a lăsat insultată și atacată de evrei și comuniști, fără a reacționa. Rușinea însă este și mai mare când soldați izolați, din proprie inițiativă și de multe ori numai în scopul de a jefui și maltrata, atacă populația evreiască și omoară la întâmplare, astfel cum a fost cazul la Iași. Neamul evreiesc a supt, a sărăcit, a speculat și a oprit dezvoltarea neamului românesc, timp de câteva secole. Nevoia de a ne scăpa de această plagă a românismului este de nediscutat, dar numai guvernul are dreptul de a lua măsurile necesare. Aceste măsuri se află în curs de aplicare și ele vor fi continuate, după normele ce voi hotărî. Nu este însă admisibil ca fiecare cetățean sau fiecare soldat să-și asume rolul de a soluționa problema evreiască, prin jafuri și masacre. Prin asemenea procedee arătăm lumii că suntem un popor nedisciplinat și punem autoritatea și prestigiul statului român într-o lumină cu totul neplăcută. Opresc dar, cu desăvârșire, orice acțiune pornită din inițiativă individuală și fac răspunzătoare autoritățile militare și cele civile de executarea întocmai a acestui ordin. Crime de asemenea natură constituie o pată rușinoasă pentru neamul întreg și ele sunt plătite mai târziu de către alte generații decât aceea care le-a comis. Cei ce se vor abate ori s-au abătut de la ordinul de mai sus vor fi dați în judecată și li se vor aplica sancțiunile cele mai severe prevăzute de lege* - General I. Antonescu” (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 451-452).

- Cuvântare a lui Mihai Antonescu, în memoria lui Ștefan cel Mare, care „a țesut... rostul nostru în lume” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 26).

- Oficioul „Völkischer Beobachter” consideră că România se încadrare excelent în *Axă*, adică „fără condiții”, un argument în plus pentru a afirma că legionarii, care prin rebeliunea din ianuarie precedent planificaseră răsturnarea lui I. Antonescu, s-au dovedit niște „descreierați” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 78).

- Generalul Ritter von Schobert, comandantul Armatei 11 Germane din cadrul „Grupului Antonescu”, anunță pe Șeful Statului Român despre începerea ofensivei peste Prut (Ipoteza „München”), în care MU subordonate îi revenea misiunea esențială în centrul operațiunilor, iar Armatele 3 și 4 Române flancurile Nord și, respectiv, Sud (cf. Alesandru Duțu, *Între Wehrmacht și*

Armata Roșie. Relații de comandament româno-germane și româno-sovietice. 1941-1945, București, Editura Enciclopedică, p. 57 și urm.).

- Generalul Gh. Băgulescu, ministrul român la Tokyo, informează prin telegramă că ambasadorul german din Japonia i-a vorbit despre prețuirea acordată de A. Hitler Generalului I. Antonescu: „Îmi place mult [...] fiindcă este un fanatic pentru țara lui și oamenii fanatici izbutesc întotdeauna” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 44/1940, f. 6).

cxci 3 iulie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 426, 506-507.

ccxcii 4 iulie 1941

- Potrivit prestigiosului „Frankfurter Zeitung”, colaborarea militară româno-germană funcționa „excelent” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 79).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 426-427, 506-507.

ccxciii 5 iulie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 427, 509-510.

ccxciv 6 iulie 1941

- Un nou memoriu adresat de Iuliu Maniu, prin Mihai Antonescu (idem, dosar 49/1940; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 214; *ibidem*, III, p. 167-187), Generalului I. Antonescu, acuzând primirea mesajului Conducătorului Statului din 22 iunie precedent și în care aflase răspuns la precedentele sale demersuri (4 decembrie 1940, 27 februarie 1941 și 4 aprilie 1941); liderul PNȚ aprecia că trebuia să se „restabilească adevărul” în privința politicii interbelice a României (ANIC, fond PCM - CM, dosar 27/1940, f. 109-128; idem, dosar 49/1940, f. 99-100), apreciind pe moment faptul că Generalul se străduise să răspundă „tocmai în ziua când România a intrat în război” (*ibidem*, f. 99). De aceea, considera expeditorul, „astăzi, când armata română își varsă cu atâta abundență sângele ei românesc, pentru întregirea Patriei și gloria Națiunii Române, nu pot intra în polemică cu acela care este chemat să ducă oștirea noastră la izbândă. Voi răspunde, Domnule General, la timp. Orice păreri am, ele sunt puse în slujba celui mai desăvârșit patriotism. Să ne refacem hotarele țării compromise de o dictatură octroiată; aceasta este deviza zilei de azi. Acolo unde fâlfâie steagul țării, acolo bate și acolo trebuie să bată inima fiecărui român. Acesta poate fi astăzi singurul meu răspuns” (*ibidem*, f. 99-100).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 428, 511-512.

ccxcv 7 iulie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 428-429, 512-514.

- Cuvântarea Prof. Mihai Antonescu despre *Cruciada Europei contra bolșevismului* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 28-29).

^{cxcvi} **8 iulie 1941**

- În ședința Consiliului de Miniștri, reunit la București, sub președinția Prof. Mihai Antonescu, acesta, adresându-se membrilor Cabinetului, a exprimat o serie de considerații brutale și reprobabile, discutabile și surprinzătoare de genul: „[...] *Cu riscul de a nu fi înțeles de unii tradiționaliști care mai pot fi între Dv., eu sunt pentru migrațiunea forțată a întregului element evreiesc din Basarabia și Bucovina, care trebuie zvârlit peste graniță. De asemenea, sunt pentru migrațiunea forțată a elementului ucrainean, care nu are ce căuta aici în momentul acesta. Sunt pentru revizuirea totală în ce privește proprietatea, precum și în ce privește organizarea producției și disciplina muncii. Numai pe aceste baze putem scăpa națiunea noastră de fenomene de infiltrație străină și de descompunerea care ne-a dus o dată la prăbușirea granițelor. Esențialul este să câștigăm pacea și pacea n-o putem câștiga decât procedând astfel. Îmi este indiferent dacă în istorie vom intra ca barbari. Imperiul Roman a făcut o serie de acte de barbarie față de orizontul contemporan și a fost totuși cel mai vast și mai mareș așezământ politic. Nu știu peste câte veacuri Neamul Românesc se va mai întâlni cu libertatea de acțiune totală, cu posibilitatea de purificare etnică și revizuirea națională, pe care atâtea veacuri au prăbușit-o printre serie de infiltrațiuni ...*” (Stenogramele..., IV, p. 57). Fără a se observa că, la data respectivă, Ion Antonescu **nu putea fi nicicum la București, el aflându-se** - după cum desprindem și din acest document fundamental - **nemijlocit în zona operațiunilor militare din Est**, totuși sumedenie de istorici și activiști, dornici să-l plaseze pe General drept **antisemitul nr. 1 al istoriei naționale**, l-au deposedat din drepturi pe Mihai Antonescu și au atribuit declarația de mai sus Conducătorului Statului rămân din 1940-1944. Între aceia care au făcut caz până la exces de acest citat, frizând iraționalul, s-a numărat fostul Rabin Șef **Moses Rosen**, care, fără a fi reușit să demonstreze ceva, și-a erodat în fond elementarul capital de credibilitate.

- La orele 22,30, Agenția Rador transmite comunicatul Marelui Cartier General al frontului româno-german din care desprindem: „[...] *Primele noastre unități au intrat în Cernăuți în seara zilei de 5 iulie. În Basarabia trupele germano-române continuă să înainteze ...*” (apud Zile de foc în Basarabia și Bucovina, p. 45).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 429, 514-515.

^{cxcvii} **9 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 430, 515-517.

^{cxcviii} **10 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 430-431, 517-518.

^{cxcix} **11 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 431-432, 518-519.

^{cc} **12 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 432, 520-521.

^{cci} **13 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 432-433, 521-522.

ccii **14 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 433-434, 522-523.

cciii **15 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 434-435, 523-525.

cciv **16 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 435-436, 525-527.

ccv **17 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 436, 527-528.

- Conferință a lui Mihai Antonescu cu reprezentanții presei (ANIC, fond PCM - CM, dosar 306/1941, f. 2-29), cu asigurări în această privință: „... Pe pământul românesc, niciodată comandamentele germane n-au făcut cel mai vag act de imixtiune sau atingere a respectului care se cuvine suveranității românești prin expresiunea lui de luptă, adică Comandamentului Militar Român” (f. 9).

- La orele 22,50, Agenția Rador transmite: „Comunicatul numărul 5 al Marelui Cartier General al frontului germano-român aflat în România anunță: punctele strategice-cheie ale Basarabiei sunt în mâinile noastre. Lupta de cucerire și curățare a masivului Cornești s-a încheiat. Hotin, Soroca, Orhei și Chișinău au fost ocupate” (apud *Zile de foc în Basarabia și Bucovina*, p. 60).

ccvi **18 iulie 1941**

- Fragmente din memoriul adresat de Iuliu Maniu Generalului lui Ion Antonescu: „[...] Profit de această împrejurare, pentru a vă împărtăși preocupările mele asupra obiectivelor ce trebuie să urmărim în acest război și asupra unor întâmplări, care, dacă sunt adevărate, nu pot să rămână nedezaprobrate. Prin hotărârea de a intra în acțiune împotriva cotropitorilor, tindem la eliberarea Basarabiei și Bucovinei și a unui colț din Moldova de nord; în această clipă, pentru toate conștiințele românești problema stăpânitoare este afirmarea drepturilor noastre etnice și istorice, prea bine cunoscute, asupra întregului nostru patrimoniu național. Basarabia și Bucovina fac parte integrantă din aceste drepturi, care au fost recunoscute ultima oară și prin Conferința de la Londra din [octombrie] 1920. Pierderea acestor provincii nu s-a datorat vreunei hotărâri a unei instanțe internaționale, nici hotărârii națiunii însăși, prin reprezentanții ei legal împuterniciți. **Lupta armatelor române pentru recucerirea lor nu este, prin urmare, agresiune cu intențiuni de cucerire, intențiuni care trebuie să ne fie străine, ci urmarea unei invaziuni, care trebuia respinsă din primul moment.** În această luptă, întreaga națiune și toți fiii ei trebuie să se înșire sub drapel sau, acolo unde cred că pot fi utili, în serviciul voinței naționale unanime, de a ne păstra hotarele și a recâștiga Basarabia, Bucovina și toate provinciile pierdute prin slăbiciunea unei cârmuiri vinovate, impusă țării prin lovituri de stat. Întreaga națiune a fost cuprinsă de nespusă bucurie, când a aflat că Cernăuții, Chișinăul și alte orașe au fost eliberate de cotropitori. Vom încera cu toții cea mai mare satisfacție când vom afla în comunicate că reocuparea întregii Basarabii și Bucovinei s-a terminat. Bucuria și satisfacția noastră, a tuturor românilor, va fi fără margini nu numai pentru că am recâștigat două provincii frumoase și că am readus milioane de suflete românești la vatra strămoșească, ci și pentru că jertfa sângelui scump al armatei noastre glorioase a reparat rușinea pe care cârmuitorii inconștienți de pe vremuri au adus-o țării noastre. Recunoștința țării pentru generalii, ofițerii și soldații români și pentru Dv., Domnule Generale,

Comandantul de Căpetenie, va fi eternă. Cea mai grea zi pentru o națiune și pentru un comandant este însă aceea de a doua zi după victorie [...] Dacă întreaga opinie publică românească, cu noi toți, am fost pentru recucerirea provinciilor rupte prin agresiune de la patria mamă, suntem categoric în contra ca România să urmărească obiective de agresiune. Nu este admisibil să ne prezentăm ca agresori față de Rusia, astăzi aliata Angliei, probabil învingătoare, pentru alt obiectiv decât Bucovina sau Basarabia - în tovărășie de arme cu Ungaria și cu Axa, care ne-au rupt printr-un act arbitrar, neratificat de nimeni, o parte importantă a țării noastre, vătămându-ne teritoriul, mândria și onoarea noastră națională. Chiar și tovărășia de arme de până acum, impusă de împrejurări, este cât se poate de supărătoare, câtă vreme încă nu am primit nici o satisfacție în problema Transilvaniei, dar ea are totuși o singură justificare: aceea că este menită să repare pierderea ce am suferit, înainte cu un an, în urma presiunii exercitată de Axă, care la vremea sa ne-a legat mâinile, oprindu-ne să ne apărăm. Acum ea ni le-a dezlegat. Basarabia și Bucovina s-au unit cu Regatul Vechi, prin voința lor liberă și pe baza principiului auto-determinării popoarelor. Ar fi prea pretențios să credem că continuarea războiului germano-rus ar depinde de colaborarea noastră, precum este nu mai puțin pretențios să proclamăm noi, România, război sfânt contra Rusiei, pentru organizarea ei internă, de stat și socială. Războiul sfânt, militar și politic, să-l prestăm pentru România Mare, cu toate provinciile sale. Nu avem nici un soldat român de sacrificat pentru scopuri străine. Trebuie să cruțăm armata noastră pentru scopurile noastre românești, care sunt multe și mari și de tragică actualitate pentru foarte apropiatele vremuri. Este adevărat că la nord și la est de Nistru avem foarte mulți frați români așezați acolo de veacuri, la care avem dreptul să aspirăm pentru întregirea națională. Pe aceștia însă nu-i putem câștiga și mai ales nu-i putem păstra cu armele. Anexarea lor trebuie să se întâmple cu liberul lor consimțământ și cu aprobarea Marilor Puteri, atunci când se va stabili statutul teritorial definitiv al Europei. Fără această aprobare noi nu ne vom putea bucura de alăturarea fraților noștri de peste Nistru, ci vom avea din ea numai nesfârșite încurcături și greutate. În schimb, în baza unei înțelegeri generale se pot găsi soluții, care să ne satisfacă pe noi și să nu provoace nici rivalitatea sau dușmănia vecinilor noștri ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 27/1940, f. 135-139; Antonescu, Mareșalul României, II, p. 215-219; Ion Calafeteanu, ed., Iuliu Maniu - Ion Antonescu. Opinii și confruntări politice. 1940-1944, p. 78-80).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 436-437, 528-529.

cevii **19 iulie 1941**

- Vicepremierul Mihai Antonescu a celebrat la Radio, printr-o conferință, momentul eliberării Chișinăului din desfășurarea *Războiului Sfânt*, care a marcat în istorie „marele nostru destin” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 51; Prof. Mihai Antonescu, *Sfintele noastre drepturi*, II, p. 9-15).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 437-438, 529-532.

ceviii **20 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 438, 530-532.

ccix **21 iulie 1941**

- Cuvântare la Radio a lui Mihai Antonescu pentru ostașii răniți în Războiul dezrobirii: „[...] Pentru noi, românii, lupta de veacuri ne-a fost viața. Și istoria Neamului cu sânge am scris-o. Ne-am luptat cu barbarii și necredincioșii tuturor timpurilor. Și neclintiți am rămas ... N-am cotropit, ci am răzbunat cotropirile ...”

(Prof. Mihai Antonescu, *Sfintele noastre drepturi*, II, p. 18).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 438-439, 532-533.

^{ccx} **22 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 439-440, 533-535.

^{ccxi} **23 iulie 1941**

- Fragmente din memoriul adresat de Iuliu Maniu lui Ion Antonescu, ca răspuns la mesajul Generalului din 22 iunie 1941: „[...] Ați găsit bine ca în ziua când România a intrat în război să-mi trimiteți răspunsul Dvs., care a putut întârzia foarte multe luni și care mai putea întârzia câțva timp, fără nici un prejudiciu. Am fost foarte mișcat de accentele sentimentale ale cuvintelor Dv. de încheiere, care exprimă necesitatea unirii dintre frați. Această necesitate ne frământă pe toți. O unire fecundă nu se poate realiza, însă, decât pe bază de identitate a ținutelor și metodelor, într-o atmosferă sufletească prielnică. O asemenea atmosferă însă nu se poate produce prin acuzațiuni jignitor de nedrepte, din partea Dv., care, asumându-vă rolul de Conducător al Statului, aveți tocmai menirea de a înlătura asperitățile, refuzând să vă prezentați, în același timp, acuzator și judecător. Doresc ca accentele mele de sinceritate - atât de necesare acelor care dețin înalte funcțiuni de stat - să nu vă împiedice nici un moment în împlinirea măreției misiunii ce împliniți la hotarele țării, care vă doresc să fi încununat de succes. Cu cele mai calde urări în victoria armatei române, vă rog să primiți asigurarea înaltei mele considerațiuni” (Antonescu, *Mareșalul României*, II, p. 219-220; Ion Calafeteanu, ed., *Iuliu Maniu - Ion Antonescu. Opinii și confruntări politice. 1940-1944*, p. 107).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 440-441, 535-536.

^{ccxii} **24 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 441-442, 536-538.

^{ccxiii} **25 iulie 1941**

- La ora 0,10, Agenția Rador difuzează Comunicatul de război nr. 6 al Marelui Cartier General al Frontului româno-german, menționat deja (cf. *supra*) care vestea că s-a încheiat „**lupta de eliberare a pământului românesc din Răsărit**” (apud *Zile de foc în Basarabia și Bucovina*, p. 77), iar trupele aliate, deja, „**au înaintat adânc dincolo de Nistru**” (*ibidem*).

- În legătură cu **depășirea liniei Nistrului**, eveniment militar și politic de semnificație majoră în desfășurarea Războiului din Est, Mareșalul Antonescu avea să consemneze - în ampla și strălucita replică din 29 octombrie 1942 la memoriile liderului național-liberal C. I. C. Brătianu (vezi *Episolarul infernului*, p. 262-353) - următoarele: „[...] Când am intrat în război, cu prudența caracteristică politicienilor valoroși [cu pretenții !], nu v-ați manifestat nici pentru, nici contra. După ce-am reluat Basarabia și Bucovina, v-ați grăbit să-mi cereți - și Dv., și Domnul Maniu - să mă opresc la Nistru. V-am arătat considerațiunile militare, politice, economice și morale pentru care nu puteam să o fac și v-am invitat, pentru a treia oară [prima dată, în septembrie 1940; apoi, în noiembrie 1940], să luați conducerea, răspunderea și riscurile unei asemenea acțiuni. Bineînțeles, ați refuzat [...] Mi-ați cerut să retrag armata din Rusia și m-ați îndemnat să mă **aranjez** cu Anglia și cu America. Ar fi o greșeală și o felonie, iar greșelile și feloniile se plătesc scump. Suntem la peste 1 500 km de țară, drumurile sunt cum sunt, iarna bate la ușă, depozitele sunt ale germanilor, căile ferate sunt în mâna lor, aviația are forța de distrugere pe care ar trebui s-o cunoașteți. Retragerea

forțelor din situația lor actuală ar însemna părăsirea frontului. Exact ceea ce au făcut rușii în Moldova în 1917-1918. Vă închipuiți ce s-ar întâmpla dacă germanii ar face cu noi astăzi, în caz de părăsire a frontului, ceea ce am făcut noi atunci cu rușii ? Vă dați seama ce s-ar alege de armata noastră, de disciplina noastră, de soldații și caii noștri, de tunurile noastre, dacă am încerca, în condițiile arătate mai sus, să părăsim frontul fără asentimentul Comandamentului German ? Situația aceasta, a oamenilor care la cea dintâi greutate se descurajează, ar denota ușurință, totală nepricepere militară și prostie. Soluția ar fi criminală, Domnule Brătianu, fiindcă nu s-ar prăbuși numai armata, s-ar prăbuși însăși țara, deoarece germanii ar ocupa-o imediat și am ajunge în situația Serbiei și Greciei [...] A mă fi « oprit la Nistru » și a « retrage astăzi forțele din Rusia » însemnează, pentru un om care mai poate încă judeca, a anihila dintr-o dată, total, toate sacrificiile făcute de la trecerea Prutului, acțiune în contra căreia nu v-ați pronunțat public; însemnează a ne dezonora pe vecie ca popor; însemnează a crea țării, în cazul victoriei germane, condiții dezastruoase, fără a ne asigura, în cazul victoriei ruse, nici provinciile pentru care luptăm și avem datoria sacră să luptăm, nici granițele care vor voi să ni le mai lase rușii, nici libertățile noastre și nici măcar viața familiilor și a copiilor noștri; în sfârșit, însemnează, din cauza nestabilității și a feloniei pe care mă sfătuiți să o practic - și aceasta este cea mai mare crimă -, a asigura țării, în viitoarea comunitate europeană, o poziție morală care îi va ridica drepturile sale și ar putea să-i fie chiar fatală. Gestul pe care mi-l cereți să-l fac, Domnule Brătianu, va face din neamului românesc o victimă a tuturor, fiindcă, concomitent cu dezorganizarea, prăbușirea și distrugerea armatei, ar începe instaurarea anarhiei în țară [...]” (Mareșal Ion Antonescu, *Epistolarul infernului*, p. 349-351).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 442-443, 538-540.

- Conferința vicepremierului Mihai Antonescu cu directorii de ziare (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 56-60).

^{ccxiv} **26 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 443-444, 540-541.

- La ora 23,25, Agenția oficială italiană, preluând o știre Rador, vestește că: „*Trimisul special al Agenției italiene Stefani pe frontul Basarabiei scrie că de acum încolo acest front poate fi numit frontul Ucrainei. Basarabia și Bucovina, fiind eliberate, au devenit zone dinapoia frontului ...*” (apud *Zile de foc în Basarabia și Bucovina*, p. 78).

^{ccxv} **27 iulie 1941**

- Mesaj al lui Adolf Hitler către Ion Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 24/1941, f. 8-11, scrisoarea originală; Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, doc. ne. 21, p. 115-117; *DGFP*, Series D., vol. XIII, doc. nr. 159, p. 225-227), căruia îi mulțumește pentru participarea la acțiunile militare de până atunci, războiul purtat urmând, indiscutabil, în concepția sa, a decide „*soarta Europei pentru secole*”. În context, „*recâștigarea Basarabiei este recompensa cea mai firească pentru eforturile Dv. și ale vitezelor Dv. trupe*”. Antonescu este invitat să admită participarea la război în continuare, acceptând trimiterea trupelor **peste Nistru**, în regiunile din Sud-Est ale URSS.

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 444-445, 541-541.

^{ccxvi} **28 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 445-446, 543-544.

- În arhiva Cabinetului Militar al Conducătorului Statului se păstrează un dosar cu mențiunea **Scrisori și telegrame primite de Dl. General ION ANTONESCU cu ocazia eliberării Basarabiei și Bucovinei (iulie 1941)** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 560/1941, 377 file), precedate de un *tabel* (f. 1-6) cuprinzând 114 persoane care au transmis felicitări pentru desfășurarea victorioasă a Războiului Reîntregirii Naționale, dintre expeditori reținându-i pe: Irineu, Mitropolitul Moldovei (1), Iuliu Hațieganu, Rectorul Universității din Cluj-Sibiu (3), Sextil Pușcariu (9), Al. Vaida-Voievod (10), C. Garoflid (13), IPS Nicodim (48), generalul Petre Dumitrescu (60), Manfred von Killinger, ministrul german la București (80), col. Al. Rioșanu (114). Alte mesaje primite cu același prilej, dar, îndeosebi, răspunsurile Conducătorului Statului (ANIC, fond PCM - CM, dosar 560/1941). Studii și proiecte pentru organizarea provinciilor eliberate (ANIC, fond PCM - CM, dosar 93/1941; idem, dosar 519/1941; idem, dosar 559/1941).

- Schimb de telegrame Regele Mihai I - General I. Antonescu prilejuit de atingerea Nistrului:
Domnului
General Ion Antonescu,
Conducătorul Statului și
Comandantul de Căpetenie al Forțelor Româno-Germane
- Pe zonă -

Castelul Peleş Nr. 115 - 27.8.1941, ora 22

Cu adâncă bucurie am văzut că vitezele trupe româno-germane au alungat peste Nistru armatele comuniste și au reîntregit pentru vecie Țara Moldovei. Pentru modul strălucit cu care, în calitate de Comandant de Căpetenie al Forțelor Româno-Germane, ați pregătit și condus operațiile care au asigurat victoria trupelor noastre în această campanie, cât și pentru bravura și exemplul personal prin care ați însuflețit, zi de zi, avântul eroic al trupelor, vă confer Ordinul **Mihai Viteazul** clasa a II-a.

Dorința Mea este să înmânez insignele Ordinului în Basarabia în fața trupelor pe care le-ați dus la glorie.

MIHAI R.

Majestății Sale Regelui
Castelul Peleş

Predeal 31 iulie 1941, ora 8,00

Mulțumesc cu adâncă recunoștință Majestății Voastre pentru această prețuire și deosebită cinstire. Ea se cuvine însă în primul rând Armatei. De aceea, Vă rog respectuos, Sire, să începeți cu cei din linia I-a și să mă lăsați pe mine la urmă, fiind sigur de înalta Majestății Voastre acceptare. Vă voi ruga să reveniți în curând pe teatrul de luptă unde voi aduna eroii germani și români pentru a-i prezent Majestății Voastre.

GENERAL ANTONESCU

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 558/1941, 14-15).

- Generalul Ritter von Schobert, comandantul Armatei 11 Germane, felicită prin telegramă pe Generalul Antonescu: „Întreaga Basarabie a fost eliberată. Cele mai cordiale felicitări pentru

Armata Română și Comandantul ei Suprem, în numele tuturor ostașilor germani de pe Frontul româno-german” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 44/1940, f. 90).

- Mircea Eliade, secretar de presă al Legației României la Lisabona, solicită Ministerului Propagandei Naționale din București materiale propagandistice:

Telegramă
Lisabona - 20 - 28 iulie 1941

Rog trimiteți urgent actualități fotografice, îndeosebi ruine de biserici și prizonieri asistând la slujbe.

Eliade

MARELE CARTIER GENERAL

Eșalonul II
Secția Propagandă
Biroul 3

Nr. 2 833/S din 7 august 1941

Marele Cartier General, Eșalonul II
Secția Propagandă
Către
Ministerul Propagandei Naționale,
Direcția Presei

Avem onoare a vă trimite alături un număr de 59 fotografii referitoare la distrugerile comise de bandele sovietice asupra locașurilor noastre de închinăciune din Basarabia și Bucovina, rugându-vă a le utiliza cum veți aprecia mai nimerit prin Serviciul de Presă de pe lângă Legația noastră de la Lisabona.

LS/ Șeful Secției Propagandă
Lt. Colonel D. Stancov
Șeful Biroului 3,
Lt. Colonel I. G. Roșu

DIRECȚIA PRESEI

Nr. 3 005
8 august 1941

Domnule Secretar de Presă,

Ca urmare la telegrama dvs. nr. 75 din 28.VII a.c. avem onoare a vă expedia, o dată cu prezenta, 59 de fotografii, reprezentând ororile săvârșite de bolșevici în Basarabia și Bucovina, precum și prizonieri ruși asistând la slujbe religioase, pentru a fi difuzate în presa portugheză.

Directorul Presei,
ss/indescifrabil

Domniei Sale
Domnului Mircea Eliade
Legațiunea Regală a României
Lisabona

(ANIC, fond Ministerul Propagandei Naționale,
Presa externă, dosar 1 142, f. 218-220).

cexvii 29 iulie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 446-447, 544-546.

ccxviii **30 iulie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 447-448, 546-547.

- În decursul acelor zile abundă notele informative ale SSI-ului privind situația militară disperată a URSS în război: la 16 iulie - total pierderi de avioane 7 200 aparate (ANIC, fond PCM - CM, dosar 48/1941, f. 243); le 30 iulie - cererile de materiale de război prezentate Washingtonului depășeau cu mult posibilitățile de atunci ale SUA (*ibidem*, f. 80); 29 iulie - nici Marea Britanie nu reușise a satisface solicitările sovietice (*ibidem*, f. 94).

- Declarația Prof. Mihai Antonescu la întâlnirea cu liderii basarabeni: „... *Trebuie să câștigăm și pacea, nu numai războiul*” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 316/1941, f. 5).

ccxix **31 iulie 1941**

- Mesaj al lui Ion Antonescu către Adolf Hitler (ANIC, fond PCM - CM, dosar 144/1942, f. 43-45; Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, doc. nr. 22, p. 117-119; *DGFP*, Series D, vol. XIII, doc. nr. 167, p. 266-267), de răspuns la scrisoarea Führerului din 27 iulie precedent și - ca un fapt plin de consecințe istorice în timp, depășite doar de intrarea în război la 22 iunie 1941 - acordul pentru **treccerea Nistrului**, pentru angajarea trupelor române - fără nici un fel de condiții - la operațiunile deja în plină desfășurare ori în perspectivă din Sud-Estul URSS. Antonescu mulțumește liderului de la Berlin pentru aprecierile privind contribuția de până atunci la război, exprimând mai departe: „[...] *Așa cum am rugat pe Dl. Ministru von Killinger să vă comunice ca răspuns la scrisoarea Excelenței Voastre, vă confirm și acum că voi merge până la capăt în acțiunea ce am pornit în Răsărit împotriva marelui dușman al civilizației, al Europei și al Țării mele: bolșevismul rus. De aceea nu pun nici un fel de condiții și nu discut cu nimic această cooperare militară pe un nou teritoriu. Voi îndeplini misiunea militară prevăzută în scrisoarea Excelenței Voastre și voi asigura condițiunile în regiunea indicată. Voi îndeplini această condițiune din convingerea adâncă că slujesc nu numai Neamul Românesc și populațiile românești de peste Nistru, dar [și] comandamentele civilizației și nevoia de a lupta conștient la întemeierea noii soarte a Europei. Cred că numai prin eforturi și prin unitatea Europei se poate zidi pentru secole destinul ei, așa cum Excelența Voastră are convingerea. Iar eu am deplină încredere în justiția pe care Führerul Cancelar Adolf Hitler o va face poporului român și drepturilor sale statornice și seculare, misiunii sale din Carpați, din Dunăre și din Marea Neagră. De aceea, mulțumindu-Vă pentru toate informațiile pe care mi le dați cu privire la marea campanie ce duceți în Rusia și felicitându-Vă din toată inima pe Dv., Excelență, și glorioasa Armată Germană pentru neîntrecuta victorie militară ce ați raportat-o - dar de sânge civilizator oferit Europei -, Vă rog să primiți expresiunea sentimentelor mele credincioase de admirație. Majestatea Sa Regele [Mihai I] vă mulțumește pentru felicitările ce I-ați trimis și Vă roagă să primiți mărturia admirației Sale. Al Dv. devotat” - General Antonescu. Din câte cunoaștem, ulterior, în cursul Campaniei din Est, Mareșalul Antonescu a admis în mai multe rânduri că țelurile acțiunii fuseseră ratate, dar, o singură dată - în scrisoarea destinată Feldmareșalului von Manstein, la 9 decembrie 1942 - a precizat că obiectivul luptei alături de Germania întru zdrobirea comunismului, de altfel un țel european, **era pentru România „foarte depărtat de modestele ei idealuri naționale și politice”** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 144/1942, f. 177).*

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 449-450, 548-549.

ccxx **1 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 450-451, 549-551.

ccxxi **2 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 451-452, 551-552.

ccxxii **3 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 452-453, 552-554.

ccxxiii **4 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 453-454, 554-555.

ccxxiv **5 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 454-455, 555-557.

- Conferință de presă a lui Mihai Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 297/1941, f. 82-87).

ccxxv **6 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 455-456, 557-558.

- Wilhelm Fabricius, fostul ministru german la București, îl felicită pe I. Antonescu după decorarea sa de către A. Hitler, cu mențiunea: „Este un noroc pentru România că, în momentul hotărâtor, a găsit în Dv. un om care a condus-o pe drumul faptelor eroice” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 44/1940, f. 91).

ccxxvi **7 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 456-457, 558-559.

ccxxvii **8 august 1941**

- **Schimb de mesaje Andrea Cassulo - I. Antonescu:**

Nonciature Apostolique en Roumanie

Personnelle
No. 7768/41
Bukarest 8 Août 1941

Monsieur la Général,

C'est pour moi un très agréable devoir de Vous exprimer les sentiments de ma très vive et profonde satisfaction pour les hautes témoignages que Vous avez reçus, de la part de Sa Majesté la Roi Mihai et de la part du Chef du Gouvernement du Reich.

Ces témoignages parlent de Votre dévouement désintéressé au devoir, de votre bravoure militaire digne des temps anciens, de l'esprit de sacrifice qui Vous anime dans l'accomplissement de vos hautes fonctions d'homme d'Etat et de soldat.

Je prie la Providence divine de daigner Vous bénir, Vous soutenir et guider toujours vos pas, pour que Vous puissiez obtenir après le combat la tranquillité de la paix, fondé sur la justice et sur la charité.

C'est dans ces sentiments et avec ces vœux que je Bous prie, Monsieur le Général, d'agrèer, avec mes sincères félicitations, l'hommage de ma très haute considération.

Andrea Cassulo
Archev., Nonce Ap[ostolique]

À
Monsieur le Général Antonesco
Conductor de l'État
Président du Conseil des Ministres
Bucarest

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, f. 640).

- Răspunsul lui I. Antonescu (*ibidem*, f. 639).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 458-459, 560-561.

- Consiliul de Patronaj (de sub președinția Mariei Antonescu) felicită pe Ion Antonescu pentru Crucea de Fier cu care a fost distins de către A. Hitler (ANIC, fond PCM - CM, dosar 560/1941, f. 103).

^{ccxxviii} **9 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 459-460, 561-563.

^{ccxxix} **10 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 460-461, 563-564.

- Telegrama Generalului N. Samsonovici adresată Generalului I. Antonescu:

Domnului
General Ion Antonescu,
Conducătorul Statului și
Comandant de Căpetenie al Armatei,
Marele Cartier General
- Pe zonă -

București 15462 - 10.8.1941, ora 13

Prin vitejia armelor româno-germane de pe frontul român, prin conducerea superioară de către Domnia Voastră a acestor forțe pe care le comandați, s-a înlăptuit, Domnule General, Conducător al Statului și Comandant de Căpetenie al Armatei, realipirea la Patria-Mamă a Basarabiei și Bucovinei de Nord. Decorarea Domniei Voastre cu Ordinul *Mihai Viteazul* clasa II și Cavaler al *Crucii de Fier*, ce v-au fost conferite de M. S. Regele Mihai I și Führerul Marelui Reich German, ne-au umplut nouă, foștii luptători, care, împreună cu Domnia Voastră, ne-am făcut datoria pe front în războiul de întregirea neamului, inimile de bucurie și mândrie, văzând că meritele Generalului nostru sunt răsplătite iar decorarea lui se răsfrânge asupra întregii Armate care și-a făcut datoria atunci când Țara a cerut-o.

Personal și în numele ofițerilor în rezervă și retragere proveniți din activitate din Societatea „Regele Mihai I”, vă rog, Domnule General, să primiți, o dată cu felicitările noastre, expresiunea admirației și recunoștinței pentru ceea ce ați înlăptuit și devotamentul nostru ostășesc întreg.

Să trăiți și cu Dumnezeu înainte pentru înfăptuirea întregirii complete a neamului nostru.
Președintele Societății,
General de Corp de Armată rezervă
Samsonovici

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 560/1941, f. 74-75).

- Mareșalul Antonescu va răspunde Generalului N. Samsonovici la 18 august 1941 (*ibidem*, f. 72).

- **[10 august 1941] - Schimb de mesaje Colonel Sterea Costescu - General I. Antonescu:**
Focșani, 10 august 1941

Domnule General,

Cele mai sincere felicitări pentru decorarea atât cu înaltul ordin german *Crucea de Fier*, cât și cu *Mihai Viteazul* clasa II-a.

Dacă țara întreagă se mândrește și vă felicită în modul cel mai călduros, cu atât mai mult avem să facem noi, sincerii camarazi din promoția „Turda”. Bucuria mea fără margini e justificată, căci decorarea s-a făcut tocmai pentru înfrângerea, gonirea, veșnicilor noștri dușmani rușii, pe care nu i-am putut suferi niciodată. Și cum mai sunt alte socoteli de aranjat, pe care cu aceeași nerăbdare așteptăm că le vedem duse la bun sfârșit, îngăduiți-mi ca încheierea mea să fie: cât de curând și placa „Mihai Viteazul” ... **pe frontul de Tisa** !... Cadrilaterul și restul Banatului mai la urmă !

Totdeauna cu aceeași dragoste camaraderească,
Colegul de școală,

Colonel Sterea Costescu

București, 28 august 1941

Domnule Coleg,

Vă rog să primiți călduroasele mele mulțumiri pentru cuvintele evocatoare din scrisoarea ce mi-ați adresat și pentru bunele urări și felicitări camaraderești, de fost coleg de școală și de promoție.

General Antonescu

(ANIC, Fond PCM - CM, dosar 560/1941, f. 188-190).

^{ccxxx} **11 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 461-462, 564-566.

^{ccxxxi} **12 august 1941**

- **Schimb de telegrame Joseph Goebbels - I. Antonescu:**
12 august 1941

Domnului
General Antonescu

Cu ocazia acordării Crucii de Fier în gradul de Cavaler, de către Führer, trimit Excelenței Voastre urările mele cele mai cordiale.

Ministrul Reichului,
Dr. Goebbels

Excelenței Sale

Ministrului Reichului
Dr. Goebbels
Berlin

Mulțumesc călduros Excelenței Voastre pentru urările pe care mi le-ați făcut cu ocazia decorării mele de către Marele Führer cu Crucea de Fier în gradul de Cavaler.

General Antonescu
(ANIC, fond PCM - CM, dosar 205/1940, f. 85-86).

- Alte telegrame de felicitare, cu aceeași ocazie, de la Hermann Goering, Joachim von Ribbentrop ș.a.
- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 462-464, 566-568.

- Schimb de mesaje între generalii Petre Dumitrescu și Ion Antonescu:

PCM - Cabinetul Militar
Scrisoare înregistrată
Nr. 11901 cc/28 august 1941

Domnule General,

Cu un sentiment de legitimă mândrie și profundă bucurie, am aflat că Dv., comandantul nostru suprem, ați primit din partea Führerului Germaniei cea mai înaltă distincțiune germană, iar din partea M. S. Regelui ordinul *Mihai Viteazul* clasa II. Este o dreaptă răsplată a măreței opere ce ați săvârșit în atât de scurt timp, ridicând din amorțire o nație adormită și pornind-o pe drumul muncii, al cinstei și al redobândirii virtuților străbune care s-au reafirmat recent prin luptele care s-au terminat cu dezrobirea Bucovinei de Nord și a Basarabiei.

În numele meu personal și al tuturor ostașilor din Armata a 3-a, vă rog a-mi îngădui să vă transmit cele mai adânci respectuoase felicitări, o dată cu urarea caldă ca Dumnezeu să vă dea sănătate pentru a realiza toate gândurile Domniei Voastre bune, care știu că sunt închinare numai binelui Țării și Neamului.

Să trăiți, Domnule Mareșal !

12 august 1941

Comandantul Armatei a 3-a,
General Petre Dumitrescu

Domnului
General de Corp de Armată
Petre Dumitrescu,
Comandantul Armatei a III-a

Mulțumesc călduros ostașilor din Armata a III-a pentru mărturia sentimentelor de credință și pentru bunele urări transmise prin Dv., cu ocazia înaltelor onoruri ostășești ce au fost acordate de Majestatea Sa Regele faptelor de arme și Armatei naționale.

Antonescu,
Mareșal al României și
Conducătorul Statului

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 560/1941, f. 192-195).

- Schimb de scrisori între Longin Heliade Rădulescu, nepotul lui I. Heliade Rădulescu, și Ion Antonescu:

București, 12 august 1941

Domnule General,

În aceste momente când țara întreagă vă aclamă și vă sărbătorește pentru victoria din Basarabia și Bucovina de Nord, pe care le-ați recucerit României, o datorie de conștiință îmi impune să desprind din paginile istoriei noastre un adevăr și o constatare, care pun în lumină și mai vie nepieritoarea glorie de care v-ați acoperit în aceste evenimente.

În toată istoria noastră, plină de lupte și de dureri, în mijlocul atâtor dușmani, numai doi sunt conducătorii țării, care au avut curajul să înfrunte pe cel mai puternic din vrăjmașii noștri, pe colosul rusesc:

Unul - sunteți Dv. !

Cunosc încă din iulie anul trecut ideile ce aveți asupra pericolului rusesc pentru țara noastră și evenimentele v-au dat deplină dreptate. În clipa hotărâtoare ați tras, fără șovăire, spada contra uriașului dușman cu un curaj care va trece în legendă, și ați biruit!

Ce[lă]lalt - a fost, acum aproape 100 de ani, Ion Heliade Rădulescu, șeful revoluției din 1848 făcută contra Rusiei și protectoratului Țarului. Atunci, el, cu o armată de câteva mii de oameni, prin prestigiul moral ce a dat mișcării, a ținut piept 4 luni Rusiei.

În fruntea proclamației revoluției, redactată de el la 9 iunie 1848, sta scris:

„Respect la persoane, respect la proprietate. Urăsc tirania, mi-e frică de anarhie” - principii care constituie și astăzi baza guvernării Dv.

Când, după 4 luni, năvălirea rusă goni pe Heliade și pe ceilalți membri ai locotenenței domnești și ai guvernului, ei plecară în exil, unde stătură 11 ani și ei scriseră și propagară dreptatea cauzei noastre.

Heliade scrise la Paris 3 scrisori: *Le protectorat du Tsar, Souvenirs et impressions d'un proscrit și Mémoires sur le mouvement de la régénération roumaine de 1848* prin care dovedi întregii Europe cum Rusia voiește să ne sugrume libertatea și existența țării noastre.

Aceste scrieri - care și astăzi sunt de strictă actualitate și care ar trebui popularizate, fiindcă de 100 de ani nimic nu s-a schimbat în această privință în mentalitatea rusească - avură atunci un mare răsunet în cercurile conducătoare ale Europei și contribuă la declararea războiului Crimeii^{ccxxxi}, în urma căruia, prin Tractatul^{ccxxxi} de la Paris din 1856, ni se restituie sudul Basarabiei.

Astfel, în lunga noastră istorie - numai de două ori - la un secol interval - conducătorii țării știu să impuie imensei Rusii respectul dreptului unei țări mici, încălcat cu atâta cinică sfidare !

Să trăiți, Domnule General, pentru fericirea și gloria României !

Longin Heliade Rădulescu

București, 28 august 1941

Stimate Domnule Rădulescu,

Vă rog să primiți viile mele mulțumiri pentru cuvintele călduroase ce-mi adresați și pentru cinstea de-a lega eroicele strădanii de azi ale conștiinței românești pentru refacerea demnității și pentru reîntregirea hotarelor naționale de mișcarea patrioților revoluționari din 1848, pornită sub conducerea lui Ion Heliade Rădulescu împotriva umilitorului protectorat rusesc.

Primiți, vă rog, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

General Antonescu

Domniei-Sale

Domnului Longin Heliade Rădulescu

București

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 560/1941, f. 186-187).

ccxxxii **13 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 464-465, 568-569.

ccxxxiii **14 august 1941**

- Într-un mesaj expedit de la Marele Cartier General german, A. Hitler roagă pe I. Antonescu: „să luați în primire, după atingerea Niprului inferior, cu grosul forțelor Dv., siguranța teritoriului dintre Nistru și Nipru” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 24/1941, f. 12-14; idem, dosar 239/1941, f. 14/15; idem, dosar 324/1941, f. 45-47; idem, dosar 132/1941, f. 42-43; idem, dosar 292/1941, f. 2-3; Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler. Corespondență și întâlniri inedite. 1940-1941*, I, p. 119-120). Concomitent, avându-se în vedere relevanța mesajului, ministrul Manfred von Killinger a fost anunțat că va veni la Tighina pentru a-i prezenta lui Antonescu acest „urgent și important” document din partea Führerului (ANIC, fond PCM - CM, dosar 52/1941, f. 5).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 465-467, 569-571.

ccxxxiv **15 august 1941**

- Într-o scrisoare adresată personal Generalului I. Antonescu, Generalul Ritter von Schobert exprimă un protest împotriva unor jafuri ale ostașilor români pe front (ANIC, fond PCM - CM, dosar 24/1941, f. 15-16). Ulterior, la 27 august 1941, va interveni pe lângă Mareșal pentru sistarea anchetei (*ibidem*, f. 22-23).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 467-568, 571-573.

ccxxxv **16 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 468, 573-574.

ccxxxvi **17 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 469, 574-576.

- Mesaj al lui Ion Antonescu către Adolf Hitler (ANIC, fond PCM - CM, dosar 132/1941, f. 44-45; idem, dosar 239/1941, f. 16-17; idem, dosar 292/1941, f. 4-5; Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, doc. nr. 24, p. 121-122; *DGFP*, Series D, vol. XIII, doc. nr. 210, p. 324-325; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 189-190), de confirmare a ofertei de la 14 august 1941: „[...] 2. Îmi asum, conform dorinței Excelenței Voastre, paza, ordinea și siguranța în teritoriul dintre Nistru și Nipru. Rămâne ca acest teritoriu să fie delimitat spre Nord”.

- Mesaj al Generalului Ion Antonescu către Generalul Ritter von Schobert, comandantul Armatei 11 Germane, privind cooperarea cu Armata 4 Română pe Frontul de Est, „în interesul unei victorii depline contra inamicului comun” - URSS (ANIC, fond PCM - CM, dosar 144/1942, f. 46-48; idem, dosar 18/1940, f. 13). Mesajul era în conformitate cu invitația Führerului de la 14 august 1941 (vezi *supra*).

- Generalul Antonescu, răspunzându-i scrisorii lui Mihai Antonescu din 16 august precedent, îi transmite prin telegramă între altele: „[...] 4. În privința Regelui roagă-L să mă ierte. Am operațiuni serioase în curs. Nu este deocamdată potrivit să primesc distincțiuni. Fă-L să înțeleagă că nu este rea voința sau nesocotirea atenției Lui” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 27/1941, f. 69).

ccxxxvii **18 august 1941**

- Generalul I. Antonescu răspunde scrisorii Generalului C. St. Amza din 28 iulie 1941 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 560/1941, f. 131-133), cu mulțumiri „pentru bunele cuvinte adresate strădaniilor mele de refacere națională prin războiul dezrobirii și reîntregirii Neamului” (f. 131).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 470, 576-578.

ccxxxviii **19 august 1941**

- Fragmente din telegrama expedită din Tighina de Generalul I. Antonescu lui Mihai Antonescu: „*Ică, nu pot să încep opera de îndreptare și de redresare a provinciilor realipite în condițiile actuale. Cu toate instrucțiunile categorice date de mine, și cu toate că le-am dat la timp, echipele administrative trimise pentru grele misiuni sunt detestabile. Cu rare excepții, s-a trimis în Basarabia și în Bucovina toată cloaca puturoasă și veroasă a Vechiului Regim. Aceiași oameni, cu aceleași moravuri, organizați în aceeași bandă, cum au fost în 1940, au fost retrimiși în 1942 să-și înceapă din prima zi acțiunea lor mizerabilă [...] Dacă continuăm sistemul, politicianii și dușmanii își vor freca mâinile cu satisfacție ...*” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 122/1941, f. 216).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 470-471, 578-580.

ccxxxix **20 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 472-473, 580-581.

ccxli **21 august 1941**

- **21 august 1941: Decretul Regal de înălțarea a Generalului Ion Antonescu la demnitatea de Mareșal al României:**

MIHAI I

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională Rege al României,

La toți de față și viitori, sănătate.

Am decretat și decretăm:

Art. 1 - Pentru servicii aduse Patriei și Tronului pe câmpul de bătaie în conducerea războiului nostru pentru dezrobirea hotarelor de răsărit, Generalul de Armată Ion Antonescu, Conducătorul Statului Român și Comandantul de Căpetenie al Armatei, se înalță pe ziua de 22 august 1941 la demnitatea de **Mareșal al României**.

MIHAI I

Dat în Sinaia la 21 august 1941

(*Zile de foc în Basarabia și Bucovina*, p. 97).

- În urma publicării decretelor-regale nr. 2 352/1941 și nr. 2 352 bis/1941 privind înălțarea Generalului Ion Antonescu la demnitatea de Mareșal al României și, respectiv, acordarea Ordinului „Mihai Viteazul” clasa I-a, oficiate personal de Regele Mihai I la 23 august 1941, la Tighina, cel de-al III-lea Mareșal al României a beneficiat de omagii în presă și la radio, iar pe adresa sa au parvenit nenumărate mesaje, adunate cu grijă de colaboratorii săi din cadrul Cabinetului Militar într-un **dosar special**, intitulat *Scrisori și telegrame primite de Dl. Mareșal Ion Antonescu cu ocazia înălțării Domniei Sale în grad (August 1941)* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, 943 file), printre expeditori aflându-se, potrivit opisului dosarului (f. 1-22), 299 persoane: Andrea Cassulo, Nunțul Apostolic la București, Benito Mussolini, Galeazzo Ciano, Hermann Goering,

Reichsmareșalului Marelui Reich German, Mareșalul Mannerheim, Manfred von Killinger, Prof. D. Caracostea, col. Sterea Costea, C. Argetoianu, G. G. Mironescu, N. Mareș, C. Garoflid, feldmareșalii Gerd von Rundstedt și Milch, profesorii Gh. Alexianu, I. Găvănescul și I. Hurdubețiu, Principesa Ileana, generalii Radu Rosetti, Petre Dumitrescu, V. Economu, Gh. Băgulescu, M. Racoviță, Rodrig Modreanu, I. Rășcanu, Cornel Calotescu, Dănilă Papp, N. Samsonovici, Cameniță, Iosif Iacobici, N. Tătăranu, I. Schina, Petala, Ritter von Schobert, N. Ciupercă, Arthur Hauffe, Hermann Goering, amiralii Dan Zaharia și N. Păiș, col. Octav Ullea, Franklin Mott Gunther, Victor Cădere, Prof. S. Mehedinți, Sever Bocu, Kiyoshi Tsutsui, ministrul Japoniei la București, General Fudzitsuka, atașatul militar al Japoniei la București, col. Corrado Valfre di Bonzo, atașatul militar al Italiei la București, col. Bassenge, Enrique J. Amaya, ministrul Argentinei în România, D. D. Negel, Al. Tzigara Samurçaș, Al. Ottulescu, ministrul Pflaumer, Patriarhul Nicodim, Mitropolitul Nifon, I. Mihalache, Al. Gregorian, V. Grigorcea, Friedrich de Hohenzollern, Nicolae Ceaușescu, secretar general al Subsecretariatului de Stat al României, Hermann Neubacher, toți cei 23 ofițeri superiori foști componenți ai „Promoției Turda” de la Școala Militară din Craiova (1902), László de Nagy, ministrul Ungariei la București, col. A. Gerstenberg ș.a. De remarcat că, în absolut toate cazurile, Mareșalul Antonescu a mulțumit pentru omagiile primite. Vezi, de asemenea, ANIC, fond PCM - CM, dosar 44/1940, *passim*.

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 473-474, 582-584.

- Elogiile presei germane (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 104 și urm.).

- Scrisoarea lui I. Antonescu adresată Feldmareșalului Gerd von Rundstedt, comandantul Grupului de Armate „Sud” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 18/1940, f. 4-5; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 190-191), care a replicat în ziua următoare (*ibidem*, f. 6). La 28 august 1941, I. Antonescu avea să revină (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 191-192).

^{ccxli} **22 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 474-475, 584-585.

- Feldmareșalul von Rundstedt mărturisește lui Antonescu cum că i se „umple inima de bucurie” în perspectiva colaborării cu trupele române dincolo de Nipru (ANIC, fond PCM - CM, dosar 239/1941, f. 20-21).

- Felicitări transmise lui I. Antonescu de către col. Sterea Costescu pentru ultimele recunoașteri militare din partea lui A. Hitler și Mihai I (ANIC, fond PCM - CM, dosar 560/1940, f. 188-190).

^{ccxlii} **23 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 475-477, 586-587.

^{ccxliii} **24 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 477, 587-588.

- Schimb de telegrame G. G. Mironescu - Mareșalul Antonescu:

Domnului
Mareșal Ion Antonescu
Conducătorul Statului Român
București

Sinaia 448/38 24/8 18,30

Vă felicit din toată inima pentru demnitatea de Mareșal dobândită prin fapte mari și biruințe dezrobitoare de frați care vor rămâne glorios înscrise în istoria poporului român.

George Mironescu

Domnului
George G. Mironescu
fost Prim Ministru
Sinaia

Vă mulțumesc călduros pentru felicitările exprimate cu ocazia înaltei cinstiri acordate de Majestatea Sa Regele marilor fapte de arme și de glorie săvârșite de ostașii reîntregirii de țară.

Antonescu
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, f. 67-69).

- Schimb de telegrame General Petre Dumitrescu - Mareșal I. Antonescu:

Pentru

DI. Mareșal Antonescu,

Pe aripa văzduhului, în drum spre Nipru, ne mai veni astăzi știrea înălțării Domniei Voastre la rangul de Mareșal al României și decorat cu ordinul „Mihai Viteazul” clasa I-a.

Cu inimile tresăltând de bucurie și mândrie, ostașii Armatei a III-a prin mine, roagă pe Marele lor Comandant să binevoiască a primi expresiunea sentimentelor lor de profund respect, admirațiune și credință neclintită.

Rugăm pe Cel Atotputernic să vă dea ani mulți pentru a desăvârși opera de reîntregire a Țării și ridicare a Neamului la starea de [indescifrabil]

Să trăiți, Domnule Mareșal.

Comandantul Armatei a III-a
General Petre Dumitrescu

Nr. 23532 din
24 august 1941

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, f. 627).

- Răspunsul Mareșalului (*ibidem*, f. 626).

- Schimb de telegrame Principesa Ileana - Mareșalul Antonescu:

Mareșal Ion Antonescu
București

202 Bran 57 29 24/8 20,00

Mândră ca româncă de Generalul și Armata noastră, vă felicit călduros pentru frumoasele cinstiri. Îmi iau rămas bun de la Dv. și de la Țară -

Ileana

Alteței Sale Imperiale
Arhiducesa Ileana
Bran

Mulțumesc călduros Alteței Voastre Imperiale pentru închinarea de recunoștință adusă jertfelor și înfăptuirilor oștirii naționale și pentru bune cuvinte de felicitare exprimate cu ocazia înaltelor cinstiri acordate acestor jertfe și virtuți românești.

Antonescu
Mareșal al României
și
Conducător al Statului

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, f. 664-666).

- I. Antonescu este felicitat de Constantin Argetoianu:

Mareșal
Ion Antonescu
Marele Cartier General

Craiova 2358 22 24/8 21,20

Salut cu toți românii în noul Mareșal înfăptuirile de azi și nădejtile de mâine.

Const. Argetoianu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, f. 46).

- Schimb de telegrame N. Ceaușescu, secretar general al Colonizării, și Mareșalul Antonescu:

Mareșal Antonescu
Conducătorul Statului
București

Sinaia nr. 445 31 24/8 16,30

Cu cel mai adânc respect, vă rog să primiți recunoștința mea de român pentru împlinirea visului național.

Să trăiți.

Nicolae Ceaușescu

Domnului

Niculae Ceaușescu
Secretar General
al
Subsecretariatului de Stat al României
București

Mulțumesc călduros pentru bune urări.

Antonescu
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, f. 467-469).

- Răspunsul lui Adolf Hitler - cuprins în adresa generalului Arthur Hauffe către generalul Al. Ioanițiu, șeful Marelui Stat Major român - la mesajul Mareșalului Antonescu din 17 august 1941 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 132/1941, f. 7-9; idem, dosar 292/1941, f. 47-49).

- Conferință a lui Mihai Antonescu despre consecințele și semnificațiile **Cruciadei anticomuniste**, despre erorile și ororile propagandei horthyste (ANIC, fond PCM - CM, dosar 297/1941, f. 100-103; Prof. Mihai Antonescu, *Sfintele noastre drepturi*, II, p. 19-26).

^{ccxliv} **25 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 477-478, 589-592.

- **Schimb de telegrame Prof. S. Mehedinți - Mareșalul Antonescu:**

Domnului
Mareșal Antonescu
Loco

Din București - nr. 04969 25/8 8,18

Cele mai vii felicitări din partea tuturor geografilor. Așteptăm: Fruntarie întreagă, pace temeinică și țara purificată. Va începe atunci era nouă, iar generația de azi va închide ochii liniștită asupra viitorului. Urăm toate izbânzile până la capăt.

Profesor Mehedinți,
în numele Societății Regale de Geografie

Domnului
Profesor Mehedinți
Societatea Regală de Geografie
București

Mulțumesc neîntrecutului român și geografilor din România pentru caldă mărturie a credinței patriotice de care sunt însuflețiți și pentru bunele urări de izbândă transmise prin telegrama Dv.

Mă străduiesc să fac ceea ce doriți, ceea ce doresc toți oamenii buni.

Antonescu
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, f. 376-379).

- Scrisoarea Ministrului Ungariei la București adresată Mareșalului Antonescu:

Ministre de Hongrie
Bucarest

București la
25 august 1941

Domnule Conducător,

Cu ocazia înaintării Excelenței Voastre la cel mai înalt grad militar, Mareșal al României, și decorării Excelenței Voastre de către Majestatea Sa Regele Mihai I cu cea mai înaltă distincție de bravură, Mihai Viteazul, permiteți-mi, Domnule Conducător, să Vă exprim felicitările mele cele mai sincere și cea mai înalta mea stimă.

László de Nagy
Ministrul Ungariei

Excelenței Sale
Domnului Ion Antonescu
Conducător al Statului,
Președintele Consiliului de Miniștri,
Mareșal al României
București

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, f. 611).

- Răspunsul Mareșalului, la 7 septembrie 1941 (*ibidem*, f. 610).

- Cuvântarea lui Mihai Antonescu la recepția de la Legația Germaniei, cu prilejul celei dintâi întâlniri germano-române la București (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 76-78; idem, dosar 297/1941, f. 109-112).

^{ccxlv} **26 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 478-479, 592-594.

- Schimb de telegrame Mannerheim - Antonescu:

Excelenței Sale
Ion Antonescu
Mareșal al României
București

2004 SSS Helsinki, 339 43 26/8 16,10

Vă rog, Domnule Mareșal, primiți sincerele mele felicitări din partea Armatei Finlandeze și a mea pentru decernarea celor două înalte distincțiuni.

Mareșal Baron Mannerheim

Excelenței Sale

Baron Mannerheim
Mareșal al Finlandei
Helsinki

Rog pe gloriosul Mareșal al Finlandei să primească cele mai călduroase mulțumiri pentru felicitările ce mi-a adresat și să binevoiască a transmite vitezei Armatei Finlandeze aceleași calde mulțumiri și cele mai bune urări din partea mea și a Armatei Române.

Antonescu
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, f. 682-683).

- Schimb de telegrame Conte Galeazzo Ciano - Mareșalul Antonescu:

Excelenței Sale
Ion Antonescu
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului
București

Roma 72 22 26/8 13,15

Doresc să vă parvină cordialele și simțitele mele felicitări pentru înălțarea Domniei Voastre la demnitatea de Mareșal al României.

Ciano

Excelenței Sale
Contele Galeazzo Ciano
Ministrul de Externe al Italiei
Mulțumesc călduros Excelenței Voastre pentru felicitările ce ați binevoit a-mi transmite.
Urez din toată inima Excelenței Voastre sănătate și glorie.
Antonescu
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, f. 667-669).

- Intervenția lui Mihai Antonescu la primirea ziariștilor germani pe tema *Războiului sfânt împotriva bolșevismului* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 79-81).

^{ccxlv} **27 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 479-480, 594-596.

^{ccxlvii} **28 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 480-481, 596-598.

- Mesaj al Mareșalului Antonescu destinat Feldmareșalului von Rundstedt (ANIC, fond PCM - CM, dosar 18/1940, f. 7).

- Schimb de telegrame Franklin Mott Gunther - Mareșalul Antonescu:

Domnului
Mareșal Ion Antonescu
Marele Cartier General
- Pe front -

București 057685 39 28/8 17,00

Vă rog să primiți felicitările mele sincere pentru marea și binemeritata onoare ce vi s-a acordat. Urările mele personale pentru sănătate Domniei Voastre.

Franklin Mott Gunther
Ministrul Americii

Domnului
Franklin Mott Gunther
Ministrul SUA
București

Vă rog să primiți călduroasele mele mulțumiri pentru felicitările și bunele urări ce ați binevoit a-mi exprima.

Antonescu
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, f. 319, 322).

- Schimb de telegrame General Petre Dumitrescu - I. Antonescu privind ultimele distincții militare acordate Mareșalului (ANIC, fond PCM - CM, dosar 560/1941, f. 192-194).

^{ccxlviii} **29 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 481-482, 598-600.

- Felicitări din partea lui N. Malaxa prilejuite de distincțiile acordate Mareșalului Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 556/1941, f. 69-70).

^{ccxlix} **30 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 482-483, 600-602.

- La Tighina, generalii N. Tătăranu și Arthur Hauffe au semnat o **Înțelegere asupra siguranței, administrației și exploatării economice a teritoriilor dintre Nistru și Bug (Transnistria) și Bug și Nipru (regiunea Bug-Nipru)** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 132/1941, f. 34-40; idem, dosar 239/1941, f. 26-32; idem, dosar 292/1941, f. 11-15; *Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 192-195). Analiza „Convenției de la Tighina”, la nivelul Marelui Stat Major Român/ 12.1.1942 (idem, dosar 117/1942).

- Schimb de mesaje Principele Friedrich de Hohenzollern - Mareșalul I. Antonescu:

Sigmaringen,
30 august 1941

Domnule Mareșal,

După ce nepotul meu, Majestatea Sa Regele Mihai, v-a înălțat la gradul de Mareșal al României și v-a acordat cea mai înaltă distincție militară, Marea Cruce a Ordinului „Mihai Viteazul”, îmi este, ca șef al Casei a cărei dinastie ocupă tronul României, o necesitate de inimă de a vă înmâna Dv., Conducătorul Statului și Comandantul de Căpetenie al Armatei Române de campanie, un semn deosebit de mulțumire și recunoștință.

Vă acord, Domnule Mareșal, în calitate de prim ofițer al Armatei Regale Române:

CRUCEA DE ONOARE CLASA I A ORDINULUI CASEI MELE CU SPADE

Fie-vă dat de a purta în calitate de Conducător al României acest semn de onoare, pe care l-a purtat și marele Suveran Regele Carol I, încă mulți ani cu sănătate.

Unesc această decorare cu cele mai bune salutări și urări pentru apropiata și definitivă victorie a bravelor noastre două armate, rămânând, Domnule Mareșal,

Al Dv. devotat
ss/ FRIEDRICH,
Principe de Hohenzollern

Alteță,

Primind înalta distincțiune pe care Alteța Voastră a binevoit să mi-o acorde, rog pe Alteța Voastră să primească mulțumirile mele recunoscătoare atât pentru marea cinste ce mi-ați făcut, oferindu-mi ordinul purtat și de către primul Rege al României, cât și pentru cuvintele deosebit de călduroase și bunele urări cu care binevoiți a-l însoți.

Consider înalta distincțiune ca un semn de amintire din partea Alteței Voastre a sentimentelor dinastice și a virtuților ostășești ale Armatei Române, care luptă, într-o desăvârșită frăție de arme cu glorioasa Armată a Marelui Reich German, pentru valorile civilizației europene și pentru un viitor mai fericit și mai liniștit al țărilor noastre și al acestui mult încercat Continent.

Vă rog să primiți, Alteță, asigurarea întregului meu devotament ce vă păstrez -

Antonescu,
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

Alteței Sale
Principelui
Friedrich de Hohenzollern
Sigmaringen, Germania

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 560/1941, f. 245-248).

cc1 **31 august 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 483, 602-604.

^{ccli} **1 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 483-484, 604-606-

- Extrase dintr-o telegramă adresată de Mareșal lui Mihai Antonescu: „[...] *Necesitatea nu cunoaște lege [...] Administrația este în primul rând de vină. Dacă nu ar fi coruptă, măsurile luate de guvern, care sunt suficiente, ar fi executate și nu ne-ar fugi nici bogățiile, nici mărfurile. Dar suntem o Țară de tâlhari și de găinari. Tâlhăriile și găinariile se petrec și în noile provincii, cu toate măsurile ce am luat [...] Se va termina însă cu sistemul. Tâlharii nu vor putea până la sfârșit să-mi pună piedică în această privință. Voi da totul peste cap și pe toți ca să repun pe român în drepturile lui străbune și să-l refac stăpân la el în casă [...]*” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 27/1941, f. 115-116).

- **Telegramă de răspuns (datată septembrie 1941), adresată de Mareșalul Antonescu liderului național-țărănist I. Mihalache:**

Domnului
Ion Mihalache
București

Vă rog să primiți grațitudinea mea pentru bunele cuvinte de felicitare și pentru caldă urare de împlinire deplină a năzuințelor ce însuflețesc conștiința neamului. Fiți siguri că mă bat la Odessa nu numai pentru Nistru. Sacrificiile de azi vor da neamului dreptul să pretindă mâine, să i se dea toate reparațiunile ce i se cuvin.

Antonescu
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 516/1941, f. 66).

^{cclii} **2 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 484-485, 606-608.

^{ccliii} **3 septembrie 1941**

- Telegramă transmisă de pe front de către Mareșalul Antonescu lui M. Antonescu (3.9.1941, ora 17,00) relativ la sensul și abordarea problemei evreiești, într-un spirit ireconciliabil: „*Trebuie să se înțeleagă de toți că nu este lupta cu slavii ci cu evreii. Este o luptă pe viață și pe moarte. Ori învingem noi și lumea se va purifica, ori înving ei și devenim sclavii lor*” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 90/1941, f. 45).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 485-487, 609-611.

^{ccliv} **4 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 487-488, 611-613.

- Schimb de mesaje Hermann Goering - Ion Antonescu:

Excelenței Sale
Mareșal Antonescu
București

Berlin F 04496 26 4/9 17,28

Pentru consacrarea Excelenței Voastre ca Mareșal al Poporului Român, vă rog a-mi permite să transmit Excelenței Voastre felicitările mele din inimă.

Goering
Reichsmareșal al Marelui Reich German

Excelenței Sale
Hermann Goering
Reichsmareșalul Marelui Reich German
Berlin

Mulțumesc foarte călduros Excelenței Voastre pentru felicitările ce mi-a adresat. Exprim și cu această ocazie omagiul meu pentru opera strălucită a Excelenței Voastre și asigurarea sentimentelor noastre de cea mai desăvârșită colaborare în toate domeniile.

Antonescu
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 574/1941, f. 707-708).

^{cclv} **5 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 613-615.

- Telegrama Patriarhului României adresată Mareșalului Ion Antonescu, la un an de guvernare:

Domnului Mareșal Ion Antonescu,
Conducătorul Statului,
la Marele Cartier General al Armatei

Se împlinește un an de când ați vestit țării întregirea hotarelor, ordine și dreaptă mândrie. Dumnezeu v-a ajutat să vă țineți cuvântul. Neamul întreg vă datorește recunoștință. Rog pe Dumnezeu să vă dăruiască ani mulți fericiți și întru realizarea tuturor năzuințelor Domniei Voastre atât de frumoase, putere, noroc și mulțumire sufletească deplină.

Atotputernicul să vă binecuvânteze !

Nicodim, Patriarhul României

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 560/1941, f. 7).

- **Telegrama lui Irineu, Mitropolitul Moldovei, adresată Mareșalului Ion Antonescu, la un an de guvernare:**

Domnului
Mareșal Ion Antonescu,
Conducătorul Statului Român

Cu prilejul împlinirii unui an de la întronarea regimului național în fruntea căruia sunteți și al înălțării Domniei Voastre la treapta de Mareșal, Clerul și poporul moldovenesc care se bucură de lărgirea prin Voi pe vecie a hotarelor românești până dincolo de Nistru, întrecând cu mult pe cele trecătoare din vremea Arhanghelului Neamului Românesc și apărător al Crucii, cele mai vii omagii, urări de sănătate și deplină izbândă a sfințelor năzuinți ale Poporului Român.

Mitropolitul Moldovei,
IRINEU

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 560/1941, f. 197).

- Declarațiile lui Mihai Antonescu pentru cotidianul german „National Zeitung Essen” relativ la semnificația războiului împotriva comunismului și slavismului și participarea României (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 69-71).

- Cotidianul „Berliner Boersenzeitung” titrează: „Un an de Românie liberă alături de Puterile Axei în noua Europă” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 112).

- Aprecieri elogioase în presa italiană după un an de guvernare - „Giornale d'Italia” (4.9.1940), „Tempo” și „Stampa” (5.9.1940), „Popolo di Roma” și „Messagero” (6.9.1940) (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 176-200).

cclvi **6 septembrie 1941**

- La un an de guvernare, Mareșalul Antonescu lansează *Proclamația* nr. 36 către Țară (ANIC, fond PCM - CM, dosar 321/1940-1941, f. 107-111; idem, dosar 291/1941, f. 1-8), din care, după un bilanț al exercițiului girat, aflăm numeroase și semnificative pasaje: „[...] M-am străduit să dau Țării onoarea și dezrobirea și să șterg petele neiertătoare ale trecutului, fiindcă, fără onoare și drepturi, fără încredere și dreptate, un Neam nu poate trăi. V-am cerut să mă ascultați. V-am cerut să mă urmați. V-am cerut să-mi dați încredere”. În contextul extern existent, singure Germania și Italia puteau „să ne asigure nu numai liniștea apărându-ne de cotropirea rusă și bolșevică, dar aveau să ne aducă și reîmplinirea sfințelor noastre drepturi”. Revenind, o dată în plus, asupra pericolului real ce a existat în privința amenințării anarhiei și prăbușirii sub comunism, Mareșalul aprecia: „Suntem angajați într-o luptă sfântă, grea, necruțătoare [...] Un an de muncă s-a încheiat. Un an de luptă și de zidire. Să ne turnăm în suflete și în trupuri toată porunca ceasului de față. Dezrobirea n-a fost numai o dezrobire de pământuri, ea a fost o chemare nouă a Neamului nostru spre mari împliniri și noi destine ...”. Deopotrivă cu *Proclamația*, autoritățile au înaintat presei spre valorificare o sinteză de 39 pagini dactilografiate relativ la **Înfăptuirile guvernării de un an a Mareșalului Antonescu (6 septembrie 1940 - 6 septembrie 1941)** (idem, dosar 291/1941, f. 9-47), încheiate cu o constatare și un îndemn: „[...] Români ! Această este guvernarea Mareșalului Antonescu. Dincolo de vorbe, dincolo de orișice judecată sau prejudecăți, stă grăitoare munca împlinită în acest popas scurt, care a adus Neamului ordinea, liniștea, unirea și dezrobirea ... Uniți, în închinarea Regelui, Neamului și Țării, să ne urmăm Conducătorul, cum l-au urmat oștile în luptă” (*ibidem*, f. 46-47). Detalii despre **înfăptuirile** perioadei 6.9.1940 - 6.9.1941, vezi și ANIC, fond PCM - CM, dosar 138/1940.

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 615-617.

- Felicitări și omagii primite de Mareșalul Antonescu la un an de guvernare (vezi ANIC, fond PCM - CM, dosar 516/1941): Manfred von Killinger, Al. Vaida-Voievod, Amiral Dan Zaharia, Patriarhul Nicodim, Generalul C. Iacob, Prof. Petre Papacostea, General în retragere Ion Georgescu, Elena Peticari Davila ș.a.

celvii **7 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 617-619.

- Potrivit lui Karl Theil, de la „Völkischer Beobachter”, s-a scurs „un an de conducere nouă în România” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 29/1940, f. 118-119). Termeni asemănători, în „Deutsche Allgemeine Zeitung” și „Berliner Lokalanzeiger” din aceeași zi (*ibidem*, f. 120-121).

celviii **8 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 619-621.

celix **9 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 622-624.

celx **10 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 624-627.

- Editorial al lui M. Antonescu, în cotidianul „Timpul”, pe tema bătăliei Europei împotriva comunismului (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 82-84).

celxi **11 septembrie 1941**

- Interviu al Mareșalului Antonescu cu Karl Theil, în „Völkischer Beobachter” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 59/1940, f. 114).

- Interviu al lui Mihai Antonescu, cu același, în același cotidian berlinez (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 85-87).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 626-628.

celxii **12 septembrie 1941**

- Extrase din scrisoarea lui M. Antonescu către Manfred von Killinger, Ministrul Germaniei la București:

„Domnule Ministru,

[...] Nota Dv. deschide o problemă mult mai gravă, aceea a raporturilor dintre Ungaria și România. Dv. chiar în notă spuneți că articolul care a provocat incidentul este cu atât mai grav cu cât ziarul este organul tuturor acelor care văd în retrocedarea Ardealului de Nord condiția pentru propășirea României.

Îngăduiți-mi, Domnule Ministru, să vă spun că în Țara Românească toți văd propășirea României prin întregirea Ardealului de Nord.

Eu - cel dintâi sau cel din urmă.

Niciodată Mareșalul Antonescu n-a făcut decât să afirme dreptul românesc asupra Ardealului. Iar Guvernul român, prin nici un act de la septembrie [1940] până azi, nu numai că nu s-a făcut sau n-a consimțit la pierderea Ardealului de Nord, dar a cerut conștient, reiterat și în formule mai intransigente, să se facă dreptate poporului românesc și să i se redea Ardealul.

[...] Ardealul nu este pentru noi, Domnule Ministru, un pământ, un teritoriu, cu atât mai puțin o proprietate, Ardealul este cetatea în care am trăit și am suferit 2 000 de ani.

În Carpații Ardealului ne-am ținut viața împotriva năvălitorilor barbari și a hoardelor slave.

În Carpați am întemeiat cele dintâi principate românești, continuatoarele lumii romane antice; și în Carpați ne-am întemeiat ordinea spirituală care a stat temelie morală a acestui neam de-a lungul veacurilor.

Ardealul suntem noi toți.

Este sufletul nostru.

Nu poate nimeni să ne aibă fără suflet. Și nu poate nimeni să stimeze Țara Românească, fără a-i stima Ardealul.

Dv. veți înțelege câtă putere ne-a trebuit, Mareșalului Antonescu și nouă, și câtă înțelepciune i-a trebuit neamului acestuia pentru ca să sufere în tăcere nedreptatea frângerii Ardealului.

Priviți pe hartă, Domnule Ministru, pumnalul înfipt în trupul românesc, coridorul secuilor.

Un neam nu poate să trăiască cu trupul frânt, cum un om nu poate să trăiască cu un pumnal în inimă. Nu poate fi stat românesc sănătos și puternic cu acest teritoriu frânt, cu acest pumnal înfipt în inima Românilor.

[...] Vă voi ruga, Domnule Ministru, să binevoiți a cere Guvernului Marelui Reich să ne informeze și pe noi asupra negocierii politice cu caracter teritorial, pentru că, atât în răspunderea pe care o am eu personal ca locțiitor al Președintelui Consiliului de Miniștri și ca Ministru de Externe, cât și în datoria pe care o am de a pregăti tot materialul informativ pentru Mareșalul Antonescu, trebuie să știm dacă, într-adevăr, s-au făcut acolo angajamente de ordin teritorial, pentru ca să ne dăm seama în ce mod trebuie să răspundem [...].

(ANIC, fond PCM - Cabinetul Civil M. Antonescu, dosar 298, f. 1-3).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 629-631.

celxiii **13 septembrie 1941**

- Prefectura Poliției Capitalei solicită Comisariatului 21 Poliție să definitiveze adresele a 19 comuniști din București, inclusiv tânărul Nicolae Ceaușescu (locul 16 în tabel) (ANIC, fond PCM - CM, dosar 260/1941, f. 106-120).

celxiv **14 septembrie 1941**

- Ordinul de zi pe Armată nr. 8: „Unitățile Armatei 3 s-au acoperit de glorie pe câmpurile de luptă ale Bucovinei, Basarabiei, Transnistriei și Ucrainei. Prin lupte grele de zi și de noapte unitățile Armatei 3 au străbătut victorios peste 1 500 km și au înfipt pe malurile Niprului tricolorul românesc. Fapta lor cinstește națiunea. Pentru bravura și virtuțile lor ostășești le aduc mulțumirile și recunoștința Patriei și a Majestății Sale Regelui. Ofițerii, subofițerii și ostașii Armatei 3 au binemeritat de la Patrie - Comandantul de Căpetenie, Mareșal Ion Antonescu” (Jipa Rotaru, Alesandru Dușu, Florica Dobre, *Campania din Est în ordine de zi, II, Între Nistru și Nipru*, București, Editura Metropol, 1995, p. 169).

celxv **15 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 636-638.

celxvi **16 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 639-641.

celxvii **17 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 641-643.

celxviii **18 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 643-645.

celxix **19 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 646-647.

celxx **20 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 647-650.

celxxi **21 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 650-652.

- În calitatea-i nedezmințită de **Nr. 2** al regimului de la București, Mihai Antonescu, vicepreședintele Consiliului de Miniștri și liderul Externelor, rostește la posturile de radio o conferință ce s-a bucurat de o largă audiență: **Trei luni de Război Sfânt** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 300/1941; idem, dosar 119/1941, f. 91-94), cu precizări esențiale asupra premiselor și motivelor ostilităților din Est: „[...] *Finlanda, Țările Baltice și noi, românii, am simțit pe trupul nostru pașii monstrului moscovit asupra Europei. Fără nici un temei, fără nici o provocare, împotriva dreptății și fără zăgazul unei singure clipe de blândețe, ne năvălise glia, ne cotropise viața. Așa ar fi mers, prădalnic peste trupul nostru spre valurile Bosforului și în inima Europei, dacă Războiul Sfânt nu le prăbușea, osânditor, puterea. Pentru noi comunismul și povara hotarelor lui n-a fost o idee abstractă, o ideologie cu care să joci dogmatic. Pentru noi comunismul a fost cotropirea aprigă și ucigașă a Neamului, trăznetul care amenința să ardă rădăcinile înseși ale vieții naționale. Mareșalul Antonescu a zmulc istoriei ultima clipă de nădejde și putere. El a legat statul de Axă și de Marea Putere militară germană, care rezema în fața Rusiei toată ordinea europeană. Și, la cel dintâi ceas de luptă, ne-a prins vârtejul sfințit al Cruciadei antibolșevice pornită de Adolf Hitler pentru a ieși de sub dalele triste ale mormântului deschis ...*” (ibidem, f. 3).

celxxii **22 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 652-654.

celxxiii **23 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 654-656.

celxxiv **24 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 656-658.

^{cclxxv} **25 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 658-660.

^{cclxxvi} **26 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 660-662.

^{cclxxvii} **27 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 662-664.

^{cclxxviii} **28 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 664-666.

^{cclxxix} **29 septembrie 1941**

- Colonelul Ion Gheorghe, atașatul militar român la Berlin, transmite prin raportul nr. 531 că, din discuțiile sale cu Paul Schmidt, translatorul lui Adolf Hitler, Führerul îl considera pe Mareșalul Antonescu drept „personalitatea cea mai proeminentă dintre toți oamenii de stat ai țărilor aliate și amice Germaniei” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 46/1940, f. 11). După întâlnirea de la Berdicev, din 6 august 1941, Hitler a mărturisit despre Conducător: „*Der ist ein ganzer Mann/Este un om dintr-o bucată*” (*ibidem*, f. 12).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 666-668.

^{cclxxx} **30 septembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 668-670.

^{cclxxxI} **1 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 670-672.

^{cclxxxii} **2 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 672-674.

^{cclxxxiii} **3 octombrie 1941**

- Un extras din discursul lui Adolf Hitler la Berlin la inaugurarea Ajutorului de Iarnă 1941/1942: „[...] *Molotov a voit să știe* [în cursul vizitei sale la Berlin, în noiembrie 1940] *dacă garanția germană [și italiană] dată României [31 august 1940] apără această țară și contra Rusiei. Și aici a trebuit să rămân credincios cuvântului dat. Nu regret că am făcut așa (aplauze), căci am găsit în România un om de onoare în persoana Generalului Antonescu, care și-a respectat cu sfințenie cuvântul dat ...*” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 46/1940, f. 13; idem, dosar 29/1940, f. 132).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 674-676.

celxxxiv **4 octombrie 1941**

- Mesajul lui Hermann Goering, în calitatea-i de Comandant Suprem al Aviației Reichului, către Ion Antonescu, căruia îi predă, ca „omagiul al aviației germane”, un *Fieseler Storch* (ANIC, fond PCM - CM, dosar 563/1941, f. 329-330).

- În discursul său din acea zi, A. Hitler a pretins că i-ar fi declarat lui V. M. Molotov, la Berlin în noiembrie 1940, că datorită lui I. Antonescu România era „sub conducerea unui om viteaz și hotărât” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 46/1940, f. 13).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 676-679.

celxxxv **5 octombrie 1941**

- Mesaj al lui Adolf Hitler către Ion Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 324/1941, f. 48-50; idem, dosar 127/1941, f. 9; Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, p. 130-131).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 679-781.

celxxxvi **6 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 681-683.

celxxxvii **7 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 683-685.

celxxxviii **8 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 685-687.

celxxxix **9 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 687-689.

- Wilhelm Filderman intervine la Mareșalul Antonescu pentru a preveni trimiterea evreilor din Basarabia și Bucovina în Est, „ceea ce ar echivala cu moartea lor” (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 201).

ccxc **10 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 689-691.

ccxci **11 octombrie 1941**

- Ion Antonescu către Adolf Hitler, ca răspuns la mesajul acestuia din 5 octombrie 1941 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 127/1941, f. 10-12; Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, p. 131-132), cu felicitări pentru „neîntrecutele fapte de arme pe care le înfăptuiți pentru istorie, pentru Marele Reich și pentru Europa”.

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 691-694.

- Col. Ion Gheorghe, atașatul militar român la Berlin, transmite prin telegramă (nr. 537/1941) pentru I. Antonescu că Hermann Goering i-a exprimat mulțumiri pentru acordarea Ordinului „Mihai Viteazul”, iar, în replică, îi va trimite un avion special amenajat, dimpreună cu asigurarea că „avem în D-sa un convins al dreptății noastre” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 44/1940, f. 102).

- Mesaj al Feldmareșalului von Rundstedt, comandantul Grupului de Armate „Sud”, către Ion Antonescu, relativ la forțele militare germane pentru asediul Odesei (ANIC, fond PCM - CM, dosar 127/1941, f. 13-14; idem, dosar 18/1940, f. 15r-16).

ccxcii 12 octombrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 694-696.

ccxciii 13 octombrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 696-698.

ccxciv 14 octombrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 698-701.

ccxcv 15 octombrie 1941

- Mesaj de la Victor Emanuel, Regele Italiei, către Ion Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 563/1941, f. 186).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 701-703.

- Mesaj al dr. W. Filderman adresat Mareșalului Antonescu (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 209).

ccxcvi 16 octombrie 1941

- Ordinul de zi nr. 36 pe Armata 4 Română: „Ofițeri, subofițeri și ostași ai Armatei 4 ! După un asediu de câteva săptămâni, dus de voi împreună cu camarazii germani, inamicul, hărțuit de atacurile voastre vitejești și de bombardamentul neîntrerupt al artileriei grele și al bravei aviații, a fost astăzi izgonit din Odessa. Cinste vouă! În această zi istorică, când se termină o campanie care a dus oastea română alături de falnica și invincibila armată germană printr-un șir neîntrerupt de succese din plaiurile frumoase ale Moldovei până la coasta Mării Negre, se cuvine înaintea de toate să ne închinăm cu smerenie în fața ostașilor căzuți în fața Odesei, pentru sfânta noastră cauză. Dumnezeu să odihnească în pace eroii Armatei 4. Ca semn de cinstire a memoriei lor, ordon pentru mâine, ora 10, un minut de reculegere - Comandantul Armatei 4, General de Corp de Armată Adjutant Iosif Iacobici” (Jipa Rotaru, Alesandru Dușu, Florica Dobre, *Campania din Est în ordine de zi, II, Între Nistru și Nipru*, p. 92).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 703-705 (Victoria Armatei 4 Române la Odessa).

ccxcvii 17 octombrie 1941

- Răspunsul lui Ion Antonescu la mesajul lui Hermann Goering din 4 octombrie 1941 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 563/1941, f. 323-324).

- Mareșalul Antonescu este felicitat în urma căderii Odessei: Adolf Hitler, Benito Mussolini, șeful Casei de Hohenzollern, feldmareșalii Keitel, von Brauchitsch și von Rundstedt, col. Alfred Gerstenberg (ANIC, fond PCM - CM, dosar 44/1940, *passim*; idem, dosar 561/1941).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 705-707.

^{cxcviii} **18 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 707-709.

^{cxcix} **19 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 709-712.

- Scrisoare de răspuns a Mareșalului Antonescu la intervenția dr. W. Filderman (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 209-211).

^{ccc} **20 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 712-714.

- Mesaj de felicitare din partea Generalului S. Fudzitsuka, atașatul militar al Japoniei la București, către Ion Antonescu, cu prilejul căderii Odessei (ANIC, fond PCM - CM, dosar 563/1941, f. 228). Răspunsul lui Antonescu (*ibidem*, f. 227).

^{ccci} **21 octombrie 1941**

- Mareșalului Antonescu i se prezintă raportul de investigații intitulat *Activitatea lui Mihai Moruzov, șeful Serviciului Secret, cercetată de Alexandru Gh. Ionescu, judecător de instrucție la Tribunalul Ilfov* (53 pag. dactilografiate) (ANIC, fond PCM - CM, dosar 99/1941, f. 1-56).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 714-716.

- Cuvântarea lui Mihai Antonescu la dejunul dat în onoarea ziariștilor spanioli prezenți la București - despre *Războiul Sfânt*, cu precizarea: „[...]Această luptă pentru Cruce, această luptă pentru civilizație și pentru apărarea instituțiilor Europei a început la Dv. [Războiul civil spaniol din 1936-1939]. Dv. Ați fost prefața acestui Război Sfânt. Dv. ați fost precursorii acestei Cruciade a spiritului european în contra bolșevismului ...” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 118).

^{cccii} **22 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 716-718.

- SSI, Eșalonul I, raportează la 23 octombrie 1941 prin nota contrainformativă nr. 2 019: „În ziua de 22 octombrie a.c., orele 18,00, fostul local al NKVD-ului din Odessa, în care s-a instalat Comandamentul Militar Român al Odessei, a fost aruncat în aer. Sunt numeroase victime. Actualmente se lucrează la curățirea dărâmăturilor. Este de prevăzut ca asemenea acțiuni să se întâmple și în viitor” (apud Gh. Buzatu, *Românii în arhivele Kremlinului*, p. 243).

^{ccciii} **23 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 718-720.

- Scrisoare a Generalului Radu Rosetti către Mareșalul Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 428/1941, f. 198).

^{ccciv} **24 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 720-722.

^{cccv} **25 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 722-724.

- Dr. W. Filderman se adresează Mareșalului Antonescu (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 213-217).

^{cccvi} **26 octombrie 1941**

- **Schimb de telegrame Mareșal Antonescu - Mihai I, prilejuit de aniversarea zilei de naștere a Regelui:**

Majestății Sale Regelui

La răscrucea tragică de veac poporul românesc și armata sa eroică refac granițele și zidesc viitorul neamului prin sânge și prin muncă.

În numele lor vă transmit, Sire, de ziua nașterii Majestății Voastre, felicitări respectuoase și vă fac urări pentru o îndelungată și strălucită domnie.

Mareșal Antonescu

Domnului
Mareșal Ion Antonescu,
Conducătorul Statului Român, Predeal

Vă mulțumesc din inimă, Domnule Mareșal, pentru urările exprimate și vă asigur că gândul meu se îndreaptă către toți acei care, prin munca și jertfa lor, făuresc viitorul neamului românesc.

MIHAI R.

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 468/1942, f. 1-3).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 724-726.

^{cccvii} **27 octombrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 726-728.

cccviii 28 octombrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 728-730.

- Schimb de mesaje (28 octombrie și 1 noiembrie 1941) între Prof. I. Găvănescul și Mareșalul Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 563/1941, f. 345-349).

cccix 29 octombrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 730-732.

cccix 30 octombrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 732-733.

cccxi 31 octombrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 734-735.

cccxi 1 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 735-736.

cccxi 2 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 737-738.

- Discursul lui Mihai Antonescu la ședința omagială a Școlii Politehnice din București, în prezența Regelui Mihai I (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 124-126).

- Mesaj adresat de Mihai Antonescu la deschiderea Postului de Radio Moldova, la Iași (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 127-128). La prima intervenție în direct, vicepremierul a încheiat: „Trăiască românii de pretutindeni !” (*ibidem*, f. 128).

cccxi 3 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 738-740.

- Un nou memoriu al dr. W. Filderman adresat Mareșalului Antonescu (*Antonescu, Mareșalul României*, III, p. 218-220), cu replica acestuia la 11 noiembrie 1941 (*ibidem*, p. 220-221).

cccxi 4 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 740-741.

cccxi 5 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 741-743.

cccxvii 6 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 743-745.

cccxviii 7 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 745-747.

cccix 8 noiembrie 1941

- Memoriu înaintat Mareșalului Antonescu de către Iuliu Maniu în problema plebiscitului programat pentru a doua zi, la care nu înțelegea să dea un „mandat în alb” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 27/1940, f. 140-142; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 220-222).

- Relatările unui martor ocular la „parada victoriei” din București (Pericle Martinescu, *Pagini de jurnal. Uraganul istoriei, 1941-1945*, în „Ex Ponto”, nr. 3 (16)/2007, p. 38).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 747-748.

cccxx 9 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 749-750.

cccxxi 10 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 750-752.

cccxxii 11 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 752-753.

cccxxiii 12 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 753-755.

cccxxiv 13 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 755-756.

cccxxv 15 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 758-760.

- Cuvântarea lui Mihai Antonescu la deschiderea Universității din București, în prezența Regelui Mihai I (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 129-133).

cccxxvi 16 noiembrie 1941

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 760-761.

cccxxvii **17 noiembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 762-763.

cccxxviii **18 noiembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 763-764.

cccxxix **19 noiembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 765-766.

cccxxx **20 noiembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 766-768.

- Din expunerea Prof. Mihai Antonescu la reuniunea Organizațiilor profesionale și a Organizației avocaților: „... O revoluție care se înstrăinează de spiritul de dreptate este o revoltă; o revoluție care se întemeiază pe spiritul de dreptate este o mare biruință națională” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 182/1941, f. 113).

cccxxxi **21 noiembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 768-770.

cccxxxii **22 noiembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 770-772.

cccxxxiii **23 noiembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 772-773.

cccxxxiv **24 noiembrie 1941**

- În zilele de **24-28 noiembrie 1941**, Mihai Antonescu s-a aflat la Berlin, unde a parafat aderarea României la **Pactul Anticomintern** (cf. Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, I, Ploiești, Mileniul III, 2005, p. 96-98), prilejuindu-i întrevederi cu A. Hitler, H. Goering, Joachim von Ribbentrop, Conte de Ciano și delegații unor state satelite ale Axei (vezi stenogramele convorbirilor, în ANIC, fond PCM - CM, dosar 107/1941, *passim*; Ion Calafeteanu, *Români la Hitler*, doc. nr. 14/a și 14/b, p. 96-102; 102-105).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 773-775.

- Memoriul lui C. I. C. Brătianu destinat lui I. Antonescu (ANIC, fond PCM - CM, dosar 62/1940, f. 71-72; *Antonescu, Mareșalul României*, II, p. 223-225; *ibidem*, III, p. 456-457), adnotat cu mîgală de Mareșal - în total, 24 de puncte (*ibidem*, f. 73-74), cu observații de genul: „Războiul nu s-a terminat și rezultatul său este îndoielnic” (*ibidem*, f. 72 verso); „[Războiul din Est] trebuie să-l reiau eu cu armele, fiindcă l-au pierdut Dumnealor cu politica. Să se arate cum” (f. 72); „Când în 1877 I. Brătianu și în 1916 I. I. Brătianu s-au angajat în război, au știut totul și știau cum se va sfârși ?” (*ibidem*).

cccxxxv **25 noiembrie 1941**

- Discursul vicepremierului și liderului Ministerului Afacerilor Străine, Mihai Antonescu, la Berlin, la ceremonia prilejuită de reînnoirea **Pactului Anticomintern** și de aderarea unor sateliți ai Axei (inclusiv România): „România a aderat la acest Pact prin fapta Mareșalului Antonescu și a soldatului român la 22 iunie. Alături de glorioasa armată a Marelui Reich național-socialist, poporul român a intrat în luptă pentru drepturi și pentru dreptate, pentru libertate și pentru civilizație. Dacă istoria este dreaptă - și istoria nu poate fi decât dreaptă - ea nu va putea să nu considere acțiunea anticomunistă a Axei și marea luptă a lui Adolf Hitler decât ca un dar adus civilizației și Europei. Este opera cea mai constructivă a veacului nostru, zidită prin sânge și prin jertfă. România a început lupta împotriva comunismului în anul 1919 și o va continua întotdeauna sincer și fără vorbe” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 147).

- Declarația făcută presei la Berlin de către Mihai Antonescu cu prilejul adeziunii României la **Pactul Anticomintern** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 148).

- Schimb de telegrame A. Hitler - I. Antonescu, prilejuit de aderarea României la *Pactul Anticomintern*:

Excelenței Sale
Mareșalului Ion Antonescu,
Conducătorul Statului Român
București

Berlin 716 - 25.11.1941, ora 23,30

Cu ocazia aderării astăzi a României la convenția împotriva Internaționalei Comuniste, mă gândesc la Excelența Voastră.

Cu cele mai cordiale urări pentru sănătatea Domniei Voastre și pentru victoria finală a armatelor noastre.

Adolf Hitler

Excelenței Sale
Adolf Hitler,
Führerul Marelui Reich German
Berlin

Mulțumesc Excelenței Voastre pentru cordiala atenție.

Fiți sigur, Excelență, că eu și poporul românesc am aderat din toată inima la convenția împotriva Internaționalei Comuniste.

Și vă mai rog să fiți sigur că vom duce până la capăt și fără ezitare lupta comună.

Mareșal Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 563/1941, f. 382-385).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 775-778.

cccxxxvi **26 noiembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 777-778.

cccxxxvii **27 noiembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 778-780.

cccxxxviii **28 noiembrie 1941**

- În această zi, care a coincis perioadei (24-28 decembrie 1941) în care s-a aflat la Berlin Mihai Antonescu și a avut convorbiri cu liderii celui de-al III-lea Reich, Adolf Hitler i-a primit la Cancelaria Reichului pe Regele Mihai I și Regina Mamă Elena, aflați în trecere spre Italia (cf. Gh. Buzatu, *Hitler, Stalin, Antonescu*, I, p. 98).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 780-782.

cccxxxix **29 noiembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 782-784.

cccxl **30 noiembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 784-786.

cccxli **1 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 786-788.

cccxlii **2 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 788-789.

- Senatul Universității din București decide proclamarea Mareșalului Antonescu ca *Doctor Honoris Causa*, iar Rectorul Horia Hulubei îi aduce la cunoștință Conducătorului Statului:

ROMÂNIA
UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
Nr. 7 895/ 3 decembrie 1941

Domniei Sale
Domnului
Mareșal Ion Antonescu,
Conducătorul Statului

Domnule Mareșal,

Senatul Universitar în ședința sa de la 2 decembrie 1941, luând act de propunerea Facultății de Drept cu Nr. 4 828 din 18 octombrie a.c., înregistrată la noi sub Nr. 7 895 din 18 octombrie a.c.;

Adresă prin care Consiliul acelei Facultăți propune, în unanimitate, să vi se confere titlul de Doctor *Honoris Causa* ca un omagiu pentru înaltele Domniei Voastre calități de om de Stat și ca recunoștință pentru înfăptuirea Reîntregirii și Reînălțării României, a hotărât în unanimitate și cu deosebit entuziasm să vi se deacearnă titlul de Doctor *Honoris Causa* al Universității din București.

Universitatea noastră este mândră de noul ei membru, care va aduce o strălucire nouă bătrânei și venerabilei noastre Instituții, după cum a reînviat și pus în valoare forțele străbune de rezistență și progres ale națiunii românești.

RECTOR,
Horia Hulubei

SENATUL

Decani:

Fac. de Drept: I. N. Fișescu
„ „ Teologie: S. Ionescu
„ „ Litere: Al. Marcu
„ „ Științe: I. Atanasiu
„ „ Medicină: Dr. V. Ciocâlțeu
„ „ Med. Veter.: Dr. Al. Vechiu
„ „ Farmacie: I. Vintilescu

Delegați:

B. Dimitrescu
T. Popescu
N. Bănescu
V. Vâlcovici
Dr. Em. Crăciun
Dr. M. A. Fălcoianu
Al. Ionescu Matiu

SECRETAR GENERAL,

G. Ianul

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 415/1942, f. 393).

- Rezoluția Mareșalului: 4.XII.[1941] - *Să se mulțumească în scris. Proiect de răspuns. Relații de la D-l M. Antonescu care cunoaște punctul meu de vedere/ Mareșal Antonescu (ibidem).*

- La **20 ianuarie 1942**, Mareșalul Antonescu va răspunde Profesorului Horia Hulubei:

Nr. 9 086/A - 20 ianuarie 1942

Domnule Rector,

Vă mulțumesc cu recunoștință Dvs. și membrilor Senatului Universitar pentru onoare pe care mi-ați făcut-o conferindu-mi titlul de Doctor *Honoris Causa*, după cum prin Dvs. mulțumesc Facultății de Drept din București pentru măgulitoarea inițiativă ce a luat.

Pentru mine Universitatea este îndrumătoarea spirituală și morală a Neamului și [de] forța, prestigiu și răspunderea ei depinde viitorul României.

Veți înțelege, deci, cu câtă mândrie primesc titlul pe care mi l-ați acordat și în care nu văd decât expresia unității noastre morale a Neamului întreg.

Doresc din tot sufletul ca tineretul universitar să înțeleagă că, în ceasurile acestea sfinte și grele, orice lipsă de unitate și orice abținere de la poruncile istoriei este o adevărată trădare; după cum orice întârziere în ridicarea spirituală a Neamului este o amenințare de prăbușire a destinului nostru.

Voi veni cu mândrie la Universitate, mai ales dacă întreaga Universitate, cu profesorii și studenții săi, face din unirea și lupta noastră un singur crez neșovăitor și din alegerea mea de Doctor Honoris Causa o expresie a uniunii noastre totale.

Antonescu
Mareșal al României
și
Conducătorul Statului

Domniei Sale
Domnului Horia Hulubei
Rectorul Universității din București

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 415/1942, f. 391-392).

cccxliii **3 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 791-793.

- Declarațiile lui Mihai Antonescu pentru cotidianul „Curentul” referitoare la negocierile sale de la Berlin din noiembrie 1941 (ANIC, fond PCM - CM, dosar 119/1941, f. 152-153).

- Analiză a situației interne și externe a României, realizată la nivelul conducerii PNȚ (ANIC, fond PCM - CM, dosar 27/1940, f. 143-160). Relativ la atitudinea PNȚ-ului față de războiul României, documentul preciza că: „... Atât doctrina cât și politica Partidului au avut întotdeauna, în primul rând, un caracter național și că, în toate situațiile și în toate problemele, el s-a condus de interesul național, deasupra altor interese. Potrivit acestei politici, PNȚ aprobă, cum e firesc, acțiunea armatei românești pentru eliberarea Bucovinei și a Basarabiei, căci socotește că răpirea acestor provincii românești de către ruși nu a fost decât o simplă invaziune. Nici ex-Regele Carol, nici guvernul lui nu au avut calitatea de a face cesiuni teritoriale, întrucât **numai poporul românesc poate să dispună de teritoriul său național** (subl. în original). Intrarea trupelor rusești, în anul trecut, în cele două provincii, rezultat nefast al unui regim criminal de dictatură, impus Țării, nu a constituit, prin urmare, decât o invaziune temporară, pe care poporul românesc avea dreptul de a o izgoni la primul prilej. De aceea, Dl. Maniu, în scrisoarea adresată Domnului Mareșal Antonescu, a calificat **reocuparea celor două provincii ca respingerea unei invazii** (subl. în original). Domnia Sa a adăugat însă că nu este bine ca acțiunea ofensivă a armatei românești să se prefacă într-un război de agresiune și cucerire contra Rusiei, care azi e « aliata Angliei », « probabil învingătoare în acest mare război ». Dl. Maniu a protestat și contra intențiunii [lui M. Antonescu] de a se publica un decret de reanexiune a Basarabiei și Bucovinei pentru simplul motiv că unirea celor două provincii cu Țara Mamă s-a făcut în temeiul hotărârilor de la Chișinău și Cernăuți de Unire, în anul 1918. Aceste hotărâri de unire nu au fost modificate de poporul acestor două provincii; ele au rămas valabile și continuă să constituie titlul pe care se întemeiază stăpânirea românească, fără să fie nevoie de un nou titlu de reanexiune [...] Politica de orientare externă alături de Anglia, adoptată de PNȚ și menținută cu fermitate, nu exclude aprobarea acțiunii armatelor românești pentru dezrobirea Basarabiei și a Bucovinei, după cum, invers, această aprobare nu înseamnă părăsirea acestei orientări. Amândouă slujesc același scop: politica drepturilor naționale [...] În baza acestui drept, noi am reocupat Basarabia și Bucovina și, **în baza aceluiași drept, revendicăm cu tărie Transilvania cedată** (subl. în original), locuită în majoritate de români, care au dreptul de a dispune de soarta lor ...” Iar, în încheiere, se afirmă tranșant: „... Ceea ce este mai important, intelectualitatea și lumea conștientă își dau seama că războiul este pierdut, cu toate că poporul mai este ținut în iluzia victoriilor mereu anunțate” (*ibidem*, f. 145-146, 147-148, 160).

cccxliv **4 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 791-793.

- La Institutul de Cultură Italiană din București, Prof. Mihai Antonescu susține, în fața unei asistențe prestigioase (Ministrul italian în exercițiu la București, Renato Bova Scoppa, profesorii Al. Marcu, M. Manoilescu și Octav Onicescu, președintele Asociației Italo-Române), o conferință despre **organizarea statului național și a comunității internaționale** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 182/1941, f. 34-42).

- În temeiul discuțiilor din Consiliul de Miniștri, Mareșalul Antonescu a instituit, prin ordinul nr. 217/4 decembrie 1941, Comisia de anchetă pentru cercetarea faptelor petrecute la Chișinău (cf. Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România. 1821-1999*, III, *Cele trei dictaturi*, p. 510-521). Comisia, alcătuită din general Constantin Niculescu, șeful CMC al Capitalei (președinte), general magistrat Ștefan Stroe, președintele Curții de Apel Chișinău, Traian Niculescu, procurorul general al aceleiași CA, Lt.-Col. Al. Mădârjac, procuror instructor la Curtea Marțială București și inspectorul general Păunescu, de la BNR, va prezenta șefului statului - la 11 decembrie 1941 - două documente: 1) **Raportul de anchetă al Comisiei instituite conform ordinului Domnului Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului, pentru cercetarea neregulilor de la ghetto-ul din Chișinău** (45 pagini) și un **Raport special** (9 pagini) confidențial, ambele în posesia d-lui Alex Mihai Stoenescu și examinate cu competență de acesta, care a dovedit argumentat importanța lor deosebită pentru studiul obiectiv și lipsit de orice exagerări al problemei evreiești din România în anii regimului antonescian (*ibidem*), concluzia care s-a impus fiind aceea a unei analize științifice, cu respingerea tuturor punctelor de vedere exagerate, precum, mai ales, acelea susținute de „unii istorici evrei extremiști” (*ibidem*, p. 514).

cccxlv **5 decembrie 1941**

- Mesaj al Mareșalului Antonescu către A. Hitler relativ la știrile aduse de Mihai Antonescu de la Berlin în privința necesității sporirii exporturilor de produse petroliere în folosul Reichului, cu asigurări că va face eforturi deosebite pentru „câștigarea războiului” (*DGFP*, Series D, vol. XIII, doc. nr. 549, p. 963-964).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 793-795.

cccxlvi **6 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 795-797.

cccxlvii **7 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 797-800.

cccxlviiii **8 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 800-805.

cccclix **9 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 805-808.

^{cccl} **10 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 808-812.

^{cccli} **11 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 812-815.

- Expunerea Prof. M. Antonescu la întâlnirea cu presa română de la Fundația „Carol I” (ANIC, fond PCM - CM, dosar 182/1941, f. 62-76), cu mulțumiri pentru contribuția dovedită la „zidirea drepturilor românești” (f. 63).

^{ccclii} **12 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 815-819.

^{cccliii} **13 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 819-822.

^{cccliv} **14 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 822-825.

^{ccclv} **15 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 825-828.

^{ccclvi} **16 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 829-832.

^{ccclvii} **17 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 832-835.

^{ccclviii} **18 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 835-839.

- Expunerea lui M. Antonescu la Uniunea Industriașilor în cadrul organizării corpurilor profesionale (ANIC, fond PCM - CM, dosar 182/1941, f. 78-101).

^{ccclix} **19 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 839-842.

^{ccclx} **20 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 842-845.

- Conferința Prof. Mihai Antonescu pe tema **programului economic și industrial al României** (ANIC, fond PCM - CM, dosar 182/1941, f. 133 și urm.).

ccclxi **21 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 845-849.

ccclxii **22 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 849-852.

ccclxiii **23 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 853-856.

ccclxiv **24 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 856-859.

ccclxv **25 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 859-861.

ccclxvi **26 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 861-864.

ccclxvii **25-27 decembrie 1941**

- Cu prilejul Crăciunului 1941 și al Anului Nou 1942, Generalul Antonescu a primit numeroase mesaje (telegrame, scrisori etc.), reunite în mai multe volume; vezi **ANIC, fond PCM - CM, dosar 582/1941** - C. Bușilă, I. Marinescu, Prof. I. Petrovici, general D. Popescu, general I. Sichițiu, dr. P. Tomescu, Al. Vaida-Voievod, Prof. A. C. Cuza, Ion Mihalache, M. Manoilescu, C. Argetoianu, Gh. N. Leon, General C. Pantazi, Prof. Al. Marcu, Prof. Petre Papacostea, generalii Iosif Iacobici, M. Racoviță și Gh. Avramescu, titularii Legațiilor și Consulatelor României; **ANIC, fond PCM - CM, dosar 566/1942** - General Gh. Băgulescu, Eugen Cristescu, G. M. Cantacuzino, Decebal Codreanu, A. Gociman, dr. V. Noveanu, ing. C. Orghidan, Al. Ottulescu, Prof. Victor Papacostea, Petrache Lupu, General N. Samsonovici, Th. Solacolu, Gr. Tăușam Amiral Dan Zaharia, Sabin Manuilă, Prof. I. Lupaș, D. R. Ioanițescu, Prof. Gh. Leon, General Radu Rosetti, dr. N. Lupu, col. N. Dragomir, Titus Dragoș, Prof. I. C. Petrescu, profesorii I. Găvănescul, D. D. Gerota, Iuliu Hațieganu, Rectorul Universității din Cluj/Sibiu, E. Oteteleşanu, Al. Boldur, Horia Hulubei, G. Murnu, Gh. Alexianu, M. Antonescu, M. David, Rectorul Universității din Iași, Gh. Brătianu, Renato Bova Scoppa, generali Erik Hansen, Iosif Iacobici, N. Macici, Ramiro Enescu, C. Sănătescu, Petre Dumitrescu, M. Manafu, Gh. Avramescu, Ilie Șteflea, O. Stavrat, Hugo Schwab și C. Z. Vasiliu, Adolf Hitler, Benito Mussolini, Wilhelm Fabricius, actorul George Vraca,

ccclxviii **28 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 864-867.

ccclxix **29 decembrie 1941**

- Mesaj al lui Adolf Hitler către Ion Antonescu (Vasile Arimia, Ion Ardeleanu, Ștefan Lache, *Antonescu-Hitler*, I, doc. 33; ANIC, fond PCM - CM, dosar 324/1941, f. 51-57; idem, dosar 127/1941, f. 17-23). Din textul în limba română: „Vă adresez această scrisoare, *Domnule Mareșal Antonescu*, cu prilejul încheierii unui an de luptă a cărui importanță nu numai pentru istoria poporului german și a poporului român, ci și pentru viitorul întregii Europe nu poate fi încă recunoscută în mare parte de către contemporanii noștri. Sunt totdeauna pușini la număr contemporanii cărora le este dat să înțeleagă proporțiile unei epoci istorice ca aceasta și, cu atât mai pușini, cei cărora le este dat să le făurească. Eu îmi dau seama, *Domnule Mareșal*, că actualul Stat Român își datorește existența și, prin urmare, și viitorul numai personalității și activității *Exceleței Voastre*. Sunt fericit astăzi când mă gândesc la clipa care, în trecut, sub impresia primei întâlniri cu *Exceleța Voastră*, m-a determinat ca de acum [corect - de atunci !] încolo să orientez politica externă germană față de România după *Exceleța Voastră*. Această hotărâre a mea a fost - ca atâtea din viața mea - irevocabilă, și ea va rămâne, prin urmare, irevocabilă pentru totdeauna. *Justețea* acestei atitudini a fost confirmată de evoluția evenimentelor din anul trecut. Sunt fericit că știu că sunteți unul dintre acei oameni care au recunoscut caracterul inevitabil al conflictului cu bolșevismul. Iar, pentru faptul că ați tras de aici consecințele, în parte extrem de grele pentru poporul *Exceleței Voastre*, îmi exprim mulțumirile mele deosebite cu prilejul încheierii acestui an, căci, prin această deciziune energică a *Exceleței Voastre*, noi am devenit camarazi într-o luptă care nu privește numai existența națiunilor noastre, ci și viitorul Europei întregi [...] În sfârșit, vă mai rog încă o dată, *Domnule Mareșal*, de a face tot posibilul pentru a pune la dispoziția războiului nostru comun lucrul cu care poate contribui România cel mai mult: petrol și benzină [...] [1942] va fi și trebuie să fie anul victoriei noastre comune” (ibidem, f. 22-23). Pe prima filă, Mareșalul a notat: *Strict secret. La dosarul respectiv - Mareșal Antonescu* (ibidem, f. 17).

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 868-871.

ccclxx **30 decembrie 1941**

- Percy Ernst Schramm, Hans-Adolf Jacobsen (Hrsg.), *Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht (Wehrmachtführungsstab)*, I/2, p. 871-873.

- Telegramă de felicitări din partea Amiralului Dan Zaharia și a familiei (ANIC, fond PCM - CM, dosar 555/1942, f. 403-404).

- Telegramă de felicitări expediată de Prof. I. Petrovici:

Domnului
Mareșal Antonescu
Conducătorul Statului Român

București 7195 50 30/12 21,00

Anul Nou să vă aducă realizarea tuturor speranțelor pe care vi le-ați făurit în interesul țării și a căror îndeplinire ați început-o atât de fericit cu eroica participare la Războiul din Răsărit. Dumnezeu să vă dea sănătate.

Ministru I. Petrovici

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 582/1941, f. 9).

ccclxxi **31 decembrie 1941**

- Schimb de telegrame Pamfil Șeicaru - Mareșal I. Antonescu:

Domnului
Mareșal Ion Antonescu,
Conducătorul Statului
București

Orșova 676 - 31.12.1941, ora 16,00

Anul care începe să fie pe gândul Dv. și pe vrerea Nației.
Dumnezeu să vă ajute.

Pamfil Șeicaru

Domnului
Pamfil Șeicaru
Orșova

Vă mulțumesc călduros și vă trimit cele mai bune urări pentru Noul An.
Mareșal Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 555/1942, f. 338-339).

- Schimb de telegrame Mircea Vulcănescu - Mareșal I. Antonescu:

Mareșalului
Antonescu,
Conducătorul Statului Român
Loco

București 43123 - 31.12.1941, ora 21,00

Anul Nou să vă aducă sănătate, voie bună, spor în toate și bucuria împlinirii năzuințelor
Domniei Voastre pentru întărirea, sporirea și întregirea neamului românesc.

Mircea Vulcănescu

Domnului
Mircea Vulcănescu
Str. Popa Soare, 16
Loco

Mulțumesc călduros și vă trimit cele mai bune urări pentru Noul An.
Mareșal Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 555/1942, f. 394-395).

- Schimb de telegrame General Alex. Lupescu - Mareșal I. Antonescu:

Mareșal Antonescu,
Conducătorul Statului
Loco

Vă rog să primiți binevoitor călduroasele mele urări de sănătate și mare izbândă.

General Lupescu
Domnului

General Alex. Lupescu
Aurel Vlaicu, 41
Loco

Mulțumesc călduros și vă trimit cele mai bune urări pentru Noul An.

Mareșal Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 555/1942, f. 26-27).

- Schimb de telegrame Petrache Lupu - Mareșal I. Antonescu:

Mareșal I. Antonescu,
Conducătorul Statului Român
București

Pe locul sfânt de la Maglavit, unde tatăl ceresc s-a coborât, m-am rugat în continuu pentru sănătatea întregii familii a Domniei Voastre și, de acum înainte, mă rog mereu să vă dea Dumnezeu putere să conduceți Țara pe care ați mărit-o.

Mulți ani să vă ajute să o mai măriți !

La mulți ani, cu sănătate, noroc și fericire.

Petre Lupu

Domnului
Petrache Lupu
Comuna Maglavit,
Județul Dolj

Vă mulțumesc călduros și vă trimit din suflet cele mai bune urări pentru Noul An.

Mareșal Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 555/1942, f. 36-37).

- Schimb de telegrame Prof. Emil Panaitescu - Mareșal I. Antonescu:

Mareșalul Ion Antonescu,
Conducătorul Statului

De Anul Nou și ziua numelui urările cele mai calde Mareșalului căruia România îi datorește liniștea asigurată, hotarul reîntregit, onoarea restabilită - din partea mult devotatului -

Emil Panaitescu

Domnului
Emil Panaitescu,

Directorul Școalei Române din Roma

Mulțumesc călduros și vă trimit cele mai bune urări pentru Noul An.

Mareșal Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 555/1942, f. 53).

- Schimb de telegrame Prof. Dr. Iuliu Hațieganu - Mareșal I. Antonescu:

Domnului
Mareșal Ion Antonescu,
Conducătorul Statului
București

În numele Senatului universitar, profesorilor și studenților Universității Daciei Superioare, vă urăm pentru anul 1942 deplină vigoare pentru a duce la izbândă idealul național.

Rectorul Universității Sibiu,
Dr. Iuliu Hațieganu

Domnului
Dr. Iuliu Hațieganu,
Rectorul Universității
Sibiu

Mulțumesc călduros și vă trimit din suflet Dv., profesorilor și studenților Universității din Sibiu cele mai bune urări pentru Noul An.

Mareșal Antonescu

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 555/1942, f. 335-336).

- Telegrama fostului premier Al. Vaida-Voievod:

Excelenței Sale
Mareșal I. Antonescu
Conducătorul României
București

Timișoara 505668 31/41 18,00

Urând ca Noul An să vă hărăzească din partea providenței sănătate și noroc spre a putea realiza totul ce inima și înțelepciunea românească vă inspiră ca neastâmpărul român calmându-l cu răbdare să învățăm a ști tăcea cu sfânta ascultare, răsplată fie-vă încrederea spre a Neamului salvare durând pe eterne temelii ale Patriei hotare.

Cu întregul devotament,
Vaida Voievod

(ANIC, fond PCM - CM, dosar 582/1941, f. 22).